

नौलन्दा - देवनागरी - पालि - गन्थमालायें

सुत्तपिटके
खुद्दकनिकाये
जातकपालि
(पठमो भागो)

पधानसंसोधको
भिवखु जगदीसकस्सपो

बिहारराजकीयेन पालिपकासनमण्डलेन
पकासिता

THE JĀTAKA

(Part I)

[KHUDDAKANIKĀYA Vol. III. Part I]

ML^SU - CENTRAL LIBRARY

1885CL

BHIKKHU J. KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hīnayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijinzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote: "The whole life of my wife and all of mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *tṛṣṇā* or *taṇhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffer-

ing When the Upaniṣads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact It is a call to action Make thyself that which thou know thou canst be Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self No change is possible with an unchanging consciousness We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect Religion is not a creed, but a vital process It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace If few are chosen, it is because few choose to be chosen The Buddha laid stress on the creative freedom of man The Buddha did not encourage dependence on the supernatural He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him The ten veramanis or prohibitions or abstinences called *dasasīla* or *dasasikkhapada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver" The first five are the Buddhist *pañcasīla*

Panātipata veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Adinnadana veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Kamesu micchacara veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Musāvāda veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Sura merayamajja pamadaṭṭhāna
 veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged If men were at peace within themselves, the outer conflicts between nations would inevitably cease By practising the Buddha's *pañcasīla* we will develop patience, courage, love

and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇam paramam sukham : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *samsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know : “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself”. Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī script of the complete Pāli

and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S. Radhakrishnan

INTRODUCTION

1. The Pāli Tipitaka

After the passing away of the Buddha at Kusinārā, the disciples had assembled to pay their last homage to him. The Venerable Mahā Kassapa, the chief of the congregation, was delivering words of consolation to the bereaved assembly, reminding them of the declaration of the Buddha :—"It is the very nature of all things near and dear to us that we must divide ourselves from them." Subhadra, a monk who had received ordination in an advanced age, however, did not look gloomy. He took a perverted view of the situation and spoke :—"Do not grieve, brothers, for now we are definitely released from the restraint of the Great Teacher and his too rigid discipline. While the Teacher lived, we were constantly rebuked for failing to observe the hard rules; but now we are at liberty to do as we please; therefore, do not grieve." These words sounded a note of warning against the future possible distortion of the Dhamma at the hands of faithless members of a similar category. The Venerable Mahā Kassapa felt an urgent need for convening a Grand Council of the leading Elders of the Saṅgha to make a full collection of the teachings, and also to adopt means for their right preservation and transmission to posterity. He addressed the Bhikkhus thus :—"Come, friends, let us chant together the Dhamma and the Vinaya...." The Venerable Mahā Kassapa drew a list of five hundred names of the topmost disciples to be appointed as members of the Council. At first, the name of the Venerable Ānanda was left out in view of the fact that he had not attained Arhathood till then. But, as no one else in the Saṅgha had the privilege of listening to the Teacher so very closely and for such a long period of time, his participation was deemed necessary and important. He was, consequently, asked to go to a suitable abode and develop insight, so as to become an Arhat and be able in time to join the Council. King Ajātasattu made necessary arrangements for the accommodation

and convenience of the convention at Rajagaha, a favourite resort of the Teacher himself. A spacious beautiful pavilion was raised for the meeting at the entrance of the Sattapanṇi cave, on the northern side of the Vebhara Hill.

Venerable Ānanda made the best efforts to train himself in developing insight. He kept walking up and down for the whole night absorbed in deep meditation, and, early in the morning, as he was going to stretch himself on the bed, his feet had left the ground and the head had not reached the pillow, at that moment, as if by a flash of light, darkness was dispelled and the sublime light of sainthood dawned upon him. And, through his miraculous superhuman power of an Arhat, he appeared all of a sudden on his appointed seat in the hall, as if emerging out of the ground, exactly as the proceedings were going to be started.

With the permission of the Sangha, Venerable Mahā Kassapa asked Upālī questions on Vinaya, relating to the different monastic transgressions, the matter, the occasion, the individuals concerned, the principal rules (*paññatti*), the amended rules (*anupaññatti*) and all other details about them. In this, the Vinaya text was agreed upon and settled. Then, again, with the permission of the Sangha, he asked Ānanda questions on the Dhamma, the occasion of a sermon and the person or persons with reference to whom it was preached¹.

The commentry, *Atṭhakatha*, of a much later date, assumes that the *Abhidhamma Piṭaka* was also included in the collection of the Dhamma, and that the *Tiṭitaka*, as it is available to us, was finalised at this very stage.²

A century after the passing away of the Buddha, a great controversy arose in the Saṅgha concerning the interpretation of some Vinaya rules. This necessitated the holding of the Second Council at Vesālī. Seven hundred leading Elders

¹ *Cullavagga, Chapter XI*
Nīdānakatha

² *Sumangalavilāsini*,

from distant parts of the country assembled to take part in it; and they had drawn up a new edition of the Scripture, resulting in the fixing up of the Piṭakas, Nikāyas, Aṅgas and Dhammakkhandhas.¹

A century after, when King Asoka embraced Buddhism and gave patronage to its propagation, the richly furnished monasteries became centres of attraction even for the members of other sects. They donned the yellow robe, either by proper ordination or stealthily, and went about as Bhikkhus enjoying the privileges and honour given to them. They could not, however, leave their own inclinations behind, and began to twist and distort the Doctrine in their own ways. This led to a state of confusion, and it became difficult to distinguish the true principles from the coloured ones. The Elders felt the necessity of safeguarding the purity of the Dhamma by affecting a total purge of the alien elements in the philosophical life of the Saṅgha. This task was entrusted to the Venerable Moggaliputta Tissa, a saint, a thinker and a writer. He compiled a book called the Kathāvatthu, refuting all the foreign theories, which was adopted as a book of the Tipiṭaka at the Third Council held at Pāṭaliputta under his presidentship. After the council, Asoka despatched missionaries to the then civilised parts of the world for a wide propagation of the Dhamma.²

Prince Mahinda and Princess Saṅghamittā renounced the world and joined the Order to lead a mission to Sihaladīpa (Ceylon). Since then, the island became a stronghold of Buddhism, and, even up to this day, has maintained the tradition of Pāli Tipiṭaka with all religious zeal.³

Up till then, the Tipiṭaka was traditionally handed down orally from teachers to pupils. The complete Scripture was compiled in the form of books for the first time in Ceylon in 29 B. C., under the patronage of king Vaṭṭagāmaṇi Abhaya, with all the detailed classifications that are now obtained in the Pāli Tipiṭaka of the Theravāda School. This was done

1. *Cullavagga*, Chapter. XI. 2. *Mahāvamsa*, Chapter V.
3. *Mahāvamsa*, op. cit.

at the Council convened for the purpose, known as the Fourth Great Council.¹

The Fifth Council, according to orthodox tradition, was held at Mandalay, Upper Burma, in 1871, under the patronage of King Mindon. In this Council, the entire Pāli Tipiṭaka was revised, re-edited and finally engraved on 729 marble slabs as follows²:—

Vinaya :	111 slabs
Sutta :	410 slabs
Abhidhamma :	208 slabs

Now, in this present age, there was the necessity of bringing out an up-to-date edition of the Tipiṭaka, printed on modern machines. This task was taken up by the Burmese Chaṭṭha Saṅgāyana, the Sixth Great Council, held in Rangoon, which opened on the 17th May 1954 in the artificially built Rock Cave, specially constructed for this purpose, at a little distance from the city. Two thousand and five hundred of the most erudite Bhikkhus, from all parts of the world, participated in chanting the Tipiṭaka together. A modern printing press was installed in a separate building, and there the texts were printed as soon as they received the sanction of the Saṅgāyana. The Council kept functioning for two years, and concluded on the fullmoon day, May 1956, synchronising with the 2500th Jayanti of the Buddha.

In Ceylon, Burma, Thailand and Cambodia the principal religion of the people is Theravāda Buddhism, that adheres to Pāli Tipiṭaka as its Scripture. There, they have been having editions of it in their own scripts. Pāli Text Society, London, has been able to complete the publication of a major portion of it in Roman characters. But, as yet, it is not fully available in any script of India.

It is with a view to removing this want that the Government of India and the State Government of Bihar have jointly

1. *Mahācansa*, Chapter X - XXIII. 2. बौद्ध धर्म के २५०० वर्ष, १९५६, पृ. 35.

sanctioned a scheme of editing and publishing the entire Pāli Tipiṭaka in Devanāgarī, which will be complete in 40 volumes of about 400 pages each. This task has been entrusted to the Devanāgarī Tripiṭaka Publication Department, Nalanda. It aims at presenting a co-ordinated edition of the text based on the printed books in Roman, Sinhalese, Burmese and Siamese scripts.

The following chart will show the distribution of books in the literature :—

TIPITAKA

Vinaya Piṭaka	Sutta Piṭaka	Abhidhamma Piṭaka
1. Mahāvagga	1. Dīghanikāya	1. Dhammasaṅgaṇi
2. Cullavagga	2. Majjhimanikāya	2. Vibhaṅga
3. Pācittiya	3. Saṃyuttanikāya	3. Dhātukathā
4. Pārājika	4. Aṅguttaranikāya	4. Puggalapaññatti
5. Parivāra	5. Khuddakanikāya,	5. Kathāvatthu
	which contains the	6. Yamaka
	following fifteen	7. Paṭṭhāna
	books :—	
	i. Khuddakapāṭha	
	ii. Dhammapada	
	iii. Udāna	
	iv. Itivuttaka	
	v. Suttanipāta	
	vi. Vimānavatthu	
	vii. Petavatthu	
	viii. Theragāthā	
	ix. Therīgāthā	
	x. Jātaka	
	xi. Niddesa	
	xii. Paṭisambhidāmagga	
	xiii. Apadāna	
	xiv. Buddhavaṃsa &	
	xv. Cariyāpiṭaka	

2. The Present Volume

The Jataka occupies an important place in the Buddhist literature. It contains the stories of the previous lives of the Buddha, which show how the Bodhisatta had been devotedly making hard efforts towards the fulfilment of perfection in the ten great qualities for the attainment of Buddhahood. On suitable occasions, the Buddha was wont to narrate an event from a previous life of his, to explain that those tendencies had been active since long and that it was not a new phase altogether. As for example – at the antagonistic attitude of Devadatta towards himself, he narrated the story —

Long ago, a certain hawker of metal pots attempted to deceive a poor family and obtain a golden vase from them for a very low price. Another hawker, however, happened to visit the family in an interval of the transaction, and acquainted them with the real worth of it. This enraged the first hawker so much that, out of excitement, he vomitted hot blood then and there and expired of heart failure.

The Buddha revealed that the first hawker was the same as Devadatta and the second hawker was none else but he himself and that the antagonism of Devadatta towards him had been growing since then.

Such stories of the previous births of the Buddha are called Jātaka. Later on, the number of such stories went on increasing till it reached the size of the Jataka as available to us in the Tipiṭaka. At the end of a Jataka, there is invariably a concluding stanza or stanzas. The Jatakas, having only a single stanza at the end, have been collected in the first chapter called the Ekakanipata. Similarly, there are as many as twenty two chapters in the book – called the Dukanipata, Tikanipata etc. according to the number of the stanzas occurring in the Jatakas collected in them.

The present volume is simply a collection of these stanzas. Their stories have been narrated in full in the commentary called the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*. It seems that then these stories had been so very prevalent and popular that it was enough when the stanzas alone were cited. The whole story was understood by it. This is why the stanza alone have been incorporated as a book of *Jātaka* in the main body of the Scripture. But, now, as the tradition has been lost, this book would be of little use to us without the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*. Its importance, however, is great as a source of materials for research in the prosody of early Pāli.

We must remember that the publication of the Pāli Tipiṭaka will never be deemed as complete without the volumes of the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*, comprising about two thousand pages, a store of materials for the reconstruction of the cultural history of our country.

3. The Present Edition

The present edition has been prepared co-ordinating the following texts :—

Burmese – Chaṭṭhasaṅgāyana publication, 1956.

Siamese – Mahāmakuṭa Government publication, 1926.

Sinhalese – edited by Rev. Piyatissa Thero, 1954.

Roman – (only Gāthā portions) edited by V. Fausböll, 1877-1887.

For preparing our MSS, we have adopted the Chaṭṭhasaṅgāyana edition as our basic text, an edition that has been brought out by the efforts and sanction of an international Saṅgh constituting of the zealous holders of the orthodox Theravāda tradition.

The details of the principles of editing in this volume have been the same as those adopted in the previous ones.

x

x

x

x

Shri Lakshmi Narayan Tiwari, M. A., Editor, has finalised the Press Copy of this Volume and he and his associates have worked very hard in getting this published in time.

Varanasi

25th August, 1959.

Bhikkhu J. Kashyap

आमुख

१. पालि तिपिटक

कुशीनगर में बुद्ध के निर्वाण के पश्चात् उनके शिष्यगण एकत्रित हो अपनी-अपनी श्रद्धा-ञ्जलि अर्पित कर रहे थे। उस समय सङ्घनायक आयुष्मान् 'महाकस्सप' सभी को सान्त्वना देते हुए बुद्ध के उपदेश का स्मरण दिला रहे थे—“सभी वस्तुयें अनित्य हैं और उनसे वियोग होना अवश्यम्भावी है”। उस परिपद् में 'सुभद्' नामक एक वृद्ध प्रव्रजित भिक्षु भी था, जो दुःखी होने के स्थान पर बुद्ध के निर्वाण पर प्रसन्नता प्रकट करते हुए कह रहा था—“भिक्षुओं, दुःखी मत हो। अब हम उस महाश्रमण के कठिन नियन्त्रण से मुक्त हो गये। वह बराबर कहता रहता था—‘यह करना तुम्हें विहित है और यह नहीं’। अब हम स्वेच्छा से जो चाहेंगे करेंगे और जो नहीं चाहेंगे नहीं करेंगे। अतः आप लोग दुःखी न हों”। 'सुभद्' के इन शब्दों से चेतावनी सी मिली और आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने इस आवश्यकता का अनुभव किया कि प्रमुख भिक्षुओं की एक बैठक का आयोजन हो, जिसमें बुद्ध-वचन का प्रामाणिक संग्रह कर लिया जाय, जिससे धर्म की सुरक्षा हो सके और आगामी पीढ़ियों में उसकी परम्परा अबाधगति से चल सके। अतः उन्होंने भिक्षुओं को सम्बोधित किया—“आवुसो, हम लोग 'धम्म' और 'विनय' का सङ्गायन करें”। उन्होंने उक्त बैठक में भाग लेने के लिये सुयोग्य भिक्षुओं की एक नामावली तैयार की। पहले तो उन्होंने आयुष्मान् आनन्द का नाम उसमें सम्मिलित नहीं किया; क्योंकि तब तक वे अर्हत्-पद को प्राप्त न कर सके थे। परन्तु सम्पूर्ण सङ्घ में भगवान् के निकटतम सम्पर्क में रहकर उनके वचन श्रवण करने का सौभाग्य आयुष्मान् आनन्द के अतिरिक्त और किसी को नहीं प्राप्त हुआ था। अतः अन्त में आयुष्मान् 'महाकस्सप' को उनका भी नाम सम्मिलित करना पड़ा। आयुष्मान् आनन्द भी पूरी श्रद्धा और वीर्य से ध्यानाभ्यास में तल्लीन हो गये, जिससे वे बैठक की तिथि के पूर्व ही अर्हत्-पद की प्राप्ति करने में समर्थ हो सकें।

तेत्कालीन मगध-सम्राट अजातशत्रु ने राजगृह के 'विभार' पर्वत के उत्तर-पार्श्व में स्थित 'सत्तपणी' गुहा के द्वार पर एक विस्तृत रम्य मण्डप का निर्माण कराया, जिसमें भिक्षुओं की उक्त बैठक प्रारम्भ हुई।

उधर आयुष्मान् आनन्द को भी अपने प्रयत्न में सिद्धि-लाभ हुआ। सारी रात वे ध्यान-मग्न हो चंद्रमण करते रहे। प्रातःकाल जैसे ही वे दाय्या पर लेटने के लिये बैठे, उनके पैर भूमि से उठ चुके थे और उनका मिर तकिये तक पहुँचा भी न था कि इमी बीच उनका अज्ञानान्धकार नष्ट हो गया और उनमें परम ज्ञान की ज्योति का प्रादुर्भाव हुआ। उन्होंने अर्हत्-पद को प्राप्त

कर लिया। अपनी दिव्य शक्ति में वे बैठकर प्राग्भूत होने के क्षण ही मण्डप में अपने शिष्ये त्रिपांशिना आमन पर ऐसे विराजमान हुए मानो वे पृथ्वी के गर्भ में उदभूत हुये ह।

मह्व की अनुमति लेकर आयुष्मान् 'महावस्मय' ने उपाधि में विनय के नियम पूरे और आयुष्मान् उपाधि ने भी मह्व को उन प्रश्ना का मविस्मय उत्तर दिया। फिर उगी प्रसार आयुष्मान् 'महावस्मय' ने आनन्द में भगवान् बुद्ध के उपदिष्ट धर्म पर प्रश्न किये, जिनका उन्होंने पूर्णरूपेण उत्तर दिया। इस प्रकार इसमें 'विनय' और 'धम्म' दोनों का समग्र किया गया।^१ पर इस सङ्गीति के कई शताब्दी पश्चात् शिष्य गये 'अट्टनया-साहित्य' में यह उल्लेख मिलता है कि इसी पहली बैठक में ही 'अभिस्मयपिटक' का भी समग्र हो गया था और जिस रूप में आज हमें 'त्रिपिटक' साहित्य मिलता है, उसी रूप में उसका उगी समय निर्माण हुआ था।^२

बुद्ध निर्वाण के एक शताब्दी पश्चात् विनय के नियमों को लेकर एक बड़ा विवाद मठा हुआ, जिस पर निर्णय करने के शिष्य वैशाली में एक दूसरी बैठक बुलाई गई। इसमें देवा के सुदूर प्रान्तों के शिष्य बड़े विद्वान मान भी मिश्र सम्मिलित हुये। इसी कारण यह द्वितीय सङ्गीति 'सप्तगति' नाम में प्रसिद्ध है।^३

इसके एक सौ वर्ष बाद जब सम्राट् अशोक ने बौद्ध-धर्म प्रचार किया और उसके प्रचार को राज्याध्यक्ष प्राप्त हुआ, तब लाभ देखकर अन्य मतावलम्बी भी बौद्ध-विहारों की ओर आकृष्ट हुये। विधिवत् प्रवर्ग्य ग्रहण करने के अथवा चुपचाप ही पीले वस्त्र धारण कर के अपने को बौद्ध-मिश्र घोषित करने विहारों में रहने लगे। किन्तु उनके शिष्य अपने पुराने मस्कार और विचार छोड़ना मरल नहीं था। उन उन्होंने अपनी-अपनी तरह में धर्म की उल्ट-पल्ट व्याख्या करनी प्रारम्भ कर दी। फलतः मिश्र-मह्व के बौद्धिक जीवन में एक उच्छृङ्खलता प्रकट हुई और धर्म के वास्तविक स्वरूप का निर्णय करना कठिन हो गया। धर्म के नायक स्थविर मिश्रों ने धर्म की शुद्धता को चिरस्थायी रखने के लिये तथा उसे विगोची तत्त्वों से मुक्त रखने के शिष्य एक तीसरी सङ्गीति की आवश्यकता समझी। सम्राट् अशोक के गुरु आयुष्मान् 'भोग्यपुत्र निरम' के नेतृत्व में पाटलिपुत्र के 'अशाराधम' नामक विहार में इस सङ्गीति की बैठक हुई। आयुष्मान् 'तिस्र' ने अशुद्ध मतों का खण्डन करते हुए और मौलिक परम्परा से मान्य शुद्ध 'स्थविरवाद' नामक धर्म के स्वरूप का प्रतिपादन करते हुए 'कथावस्तु' नामक एक ग्रन्थ की रचना की, जिसे सङ्घ ने तीसरी सङ्गीति में बुद्ध-वचन का ही गौरव प्रदान किया। आज भी यह 'त्रिपिटक-साहित्य' का एक अमूल्य ग्रन्थ माना जाता है। इस सङ्गीति के पश्चात् अशोक ने सुदूर देशों में प्रचार करने के निमित्त धर्मदूतों को भेजा।^४

१. चूलवग्ग, मारहवा 'सन्धक'।
२. सुमङ्गलविलगिनी, निदान कथा।
३. चूलवग्ग, मारहवा 'सन्धक'।
४. महावस, पाँचवा अध्याय।

राजकुमार 'महिन्द' और राजकुमारी 'सङ्घमिता' ने गृह त्याग कर भिक्षु-सङ्घ में प्रव्रज्या ग्रहण की। उन लोगों ने दक्षिण में सुदूर लङ्काद्वीप की यात्रा की और वहाँ वे धर्म की स्थापना करने में सफल हुये। आज तक बौद्ध 'पालि-तिपिटक' की परम्परा लङ्का में अनुप्राणित हो रही है।^१

ईसा पूर्व २९ में राजा 'वट्टगामिनी अभय' के संरक्षण में एक चौथी सङ्गीति की बैठक हुई, जिसमें सम्पूर्ण 'तिपिटक' लिपिवद्ध कर लिया गया।^१ फिर स्थविरवाद की मान्यता के अनुसार वर्मा देश के माण्डले नामक नगर में १८७१ ई० में राजा मिण्डन के संरक्षण में पाँचवी सङ्गीति का आयोजन हुआ, जिसमें सारे 'तिपिटक' का संशोधन और सम्पादन किया गया और उन्हें सङ्गमर्मर की पट्टियों पर इस प्रकार उत्कीर्ण कर दिया गया।—

विनय	१११ पट्टियाँ
सुत्त	४१० पट्टियाँ
अभिधम्म	२०८ पट्टियाँ

लोग इस आवश्यकता का अनुभव कर रहे थे कि अब इस युग में आधुनिकतम यन्त्रों पर 'तिपिटक' का सुन्दर से सुन्दर मुद्रित संस्करण प्रकाशित किया जाय। वर्मा में होने वाले 'छट्ट सङ्गायन' में इस अभाव की पूर्ति करने का निश्चय किया गया। राजधानी रंगून से कुछ ही दूर सुन्दर निर्मित पापाण-गुहा में १७ मई, १९५४ को सङ्गायन की बैठक प्रारम्भ हुई। ससार के विभिन्न देशों से आमन्त्रित ढाई सहस्र विद्वान् भिक्षुओं ने सङ्गायन में भाग लिया। सङ्गायन द्वारा स्वीकृत मूल 'तिपिटक' वही अपने मुद्रणालय में मुद्रित कर लिया गया। १९५६ ई० की पच्चीस-सौवी बुद्ध-जयन्ती के दिन सङ्गायन की बैठक पूरी हुई।

लङ्का, वर्मा, थाईलैण्ड और कम्बोडिया आदि में राष्ट्रधर्म बौद्ध-स्थविरवाद है, जिसका सर्वमान्य ग्रन्थ है :—'पालि-तिपिटक'। उन देशों में उनकी अपनी-अपनी लिपियों में समय-समय पर 'तिपिटक' के सुन्दर से सुन्दर संस्करण प्रकाशित होते रहे हैं। लन्दन की 'पालि टेक्स्ट सोसायटी' ने भी 'तिपिटक' के अधिकांश का प्रकाशन रोमन लिपि में किया है। किन्तु अभी तक भारतवर्ष की किसी लिपि में यह अमूल्य साहित्य उपलब्ध नहीं है।

१. महावंस, वही।

२. महावंस, अध्याय १०—२३।

३. बौद्धधर्म के २५०० वर्ष, १९५६, पृ० ३५।

इस अभाव की पूर्ति के उद्देश्य से केन्द्रीय तथा त्रिहार सरदारों के मध्यगत प्रयत्न से सम्पूर्ण 'पालि-तिपिटक' को देवनागरी लिपि में सम्पादित तथा मुद्रित करने की योजना स्वीकृत की गई। प्रायः चार-चार सौ पृष्ठों वाले चालीस खण्डों में यह प्रकाशन समाप्त होगा। इसे पूर्ण करने का भार नालन्दा के 'देवनागरी तिपिटक' प्रकाशन विभाग' को सौंपा गया है। इस प्रकाशन का मुख्य उद्देश्य रोमन, सिंहली, बर्मी तथा स्वामी लिपियों में मुद्रित ग्रन्थों के आधार पर एक प्रामाणिक देवनागरी-संस्करण उपरिष्ठत करना है।

'तिपिटक' के ग्रन्थों का विभाजन किम प्रकार है, यह निम्न तालिका में प्रकट होगा —

तिपिटक		
विनयपिटक	सुत्तपिटक	अभिधम्मपिटक
१ महावग्ग	१ दीघनिवाय	१ धम्मसङ्गणि
२ चुरलवग्ग	२ मज्झिमनिवाय	२ विभङ्ग
३ पाराजिक	३ सयुत्तनिवाय	३ धातुपया
४ पाचिसिय	४ अट्ठगुत्तरनिवाय	४ पुमाल्लपञ्चासि
५ परिवार	५ सुद्धकनिवाय	५ वयावत्थु
	(१) खुद्धवपाठ	६ यमक
	(२) धम्मपद	७ पट्ठान
	(३) उदान	
	(४) इतिवुत्तक	
	(५) सुत्तनिपात	
	(६) विमानवत्थु	
	(७) पैतवत्थु	
	(८) थेरयावा	
	(९) थेरीगाथा	
	(१०) जातक	
	(११) निद्देस	
	(१२) पटिसम्भियदामण	
	(१३) अपदान	
	(१४) बुद्धवस	
	(१५) चरियापिटक	

२. प्रस्तुत ग्रन्थ

बौद्ध-साहित्य में जातक का स्थान महत्त्वपूर्ण है। इसमें भगवान् बुद्ध के पूर्वजन्मों की कथायें संगृहीत हैं, जिनमें यह दिखाया गया है कि बुद्धत्व का लाभ करने के उद्देश्य से बोधिसत्त्व किस तरह पूर्व जन्मों से दस पारमिताओं के अभ्यास में लगे रहे। किन्हीं विशेष अवस्थाओं के उत्पन्न होने पर बुद्ध अपने पूर्व जन्म की कथा कह कर दिखाया करते थे कि इसका सिलसिला पहले से चला आ रहा है—यह नई बात नहीं है। उदाहरणार्थ—देवदत्त के विद्वेषपूर्ण व्यवहार को देखकर बुद्ध ने कथा कही—

बहुत पहले किसी नगर में एक घूम घूम कर बर्तन बेचने और बदलने वाले व्यापारी ने एक गरीब परिवार के सोने के बर्तन को ठग कर लेने का प्रयत्न किया। एक दूसरे ईमानदार व्यापारी ने उस परिवार को बता दिया कि यह बर्तन बहुमूल्य है, और उसे उचित मूल्य देकर ले लिया। इसी बात को लेकर पहले व्यापारी ने दूसरे के प्रति वैर कर लिया।

यह कथा कह कर बुद्ध ने बताया कि उस जन्म में पहला व्यापारी देवदत्त था, और दूसरा व्यापारी मैं ही था। तब से बराबर जन्म-जन्मान्तरों में वह मेरे प्रति वैर बढ़ाता गया।

भगवान् के पूर्व जन्म की इस प्रकार की कथायें 'जातक' कही जाती हैं। आगे चलकर जातक कथाओं की संख्या में वृद्धि होना प्रारम्भ हो गया और यह क्रम तब तक चलता रहा जब तक कि यह उस विस्तार को न पहुँच गया जो हमें 'तिपिटक' में आज प्राप्त है। कथाओं के अन्त में निष्कर्ष-स्वरूप गाथा या गाथायें कही गई हैं। जिन कथाओं के अन्त में एक ही गाथा कही गई है उनका संग्रह 'एकक-निपात' में किया गया है। इस प्रकार निष्कर्ष-स्वरूप कही गई गाथाओं की संख्या के अनुसार 'द्वक-निपात', 'त्रिक-निपात' आदि जातक में कुछ-कुछ बाँट दिए हैं।

प्रस्तुत ग्रन्थ में उन गाथाओं भर का संग्रह है। सविस्तार कथा 'जातकद्वकथावण्णना' में प्राप्त होती है। मालूम होता है कि बौद्ध युग में ये कथायें इतनी प्रचलित थी कि उनकी निष्कर्ष-गाथाओं का उल्लेख कर देना ही पर्याप्त होता था। उतने ही से कथा समझ ली जाती थी। इसी कारण, 'तिपिटक' में गाथाओं भर के संग्रह को 'जातक' के रूप में ग्रहण किया। किन्तु अब, जब कि वे कथायें लुप्त हो गई हैं, बिना 'जातकद्वकथावण्णना' के इस गाथा-संग्रह जातक का उपयोग कम है। हाँ, पालि-छन्द पर गवेषणापूर्ण अध्ययन करने वाले विद्यार्थी को इसमें बहुमूल्य सामग्रियाँ मिलेंगी।

हमारे देश के सांस्कृतिक इतिहास की बहुमूल्य सामग्रियों से पूर्ण 'जातकद्वकथावण्णना' के पाँच जिल्द, प्रायः दो हजार पृष्ठ, हमारे लिये इतने महत्व के हैं कि 'तिपिटक' को छपाई उनके बिना पूरी नहीं समझी जायेगी।

३. प्रस्तुत संस्करण

यह संस्करण निम्नाङ्कित ग्रन्थों के पाठों के आधार पर तैयार किया गया है:—

वर्मो-संस्करण—छट्ट-संगायन प्रकाशन, १९५६

स्वामी-संस्करण—महामकुट राजविद्यालय प्रकाशन, १९२६

मिहली-संस्करण—श्री पियतित्स धेर द्वारा सम्पादित, १९५४

रोमन-संस्करण—(केवल गायत्री भाग) श्री वी० कुमरोल द्वारा सम्पादित, १८७७-१८८७

स्वविरवाद परम्परा के चुने हुये प्रतिनिधियों के अन्तर्राष्ट्रीय सङ्घ के मोस्ताह सम्मिलित प्रयत्न से तैयार किये गये 'छट्ट-समायन संस्करण' को हमने अपनी पहली पाण्डुलिपि तैयार करने के लिये आधार-स्वरूप ग्रहण किया है।

इस जिल्द में भी सम्पादन के वे ही विस्तृत सिद्धान्त अपनाये गये हैं जो हमारी और जिल्दों में विद्यमान हैं।

×

×

×

×

इस ग्रन्थ की पाण्डुलिपि की योग्यता से तैयार करने और अवधि के भीतर छपाई पूर्ण कर देने का श्रेय हमारे विद्वान् सम्पादक श्री लक्ष्मीनारायण तिवारी, एम० ए० तथा उनकी मण्डली को है।

धाराणसी

२५-८-५९

मिश्र जगदीश काश्यप

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a आ ā इ i ई ī उ u ऊ ū ए e ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	स sa
		ह ha	ळ ḷa	अं am

VOWELS IN COMBINATION

क ka	का kâ	कि ki	की kî	कु ku	कू kū	के ke	को ko
ख kha	खा khâ	खि khi	खी khî	खु khu	खू khū	खे khe	खो kho

CONJUNCT-CONSONANTS

कक kka	ञ्च n̄ca	द्व dva	म्य mba
कख kkha	ञ्छ n̄cha	ध्व dhya	म्भ mbha
कय kya	ञ्ज n̄ja	ध्व dhva	म्म mma
क्री kri	ञ्ज, ञ्क n̄jha	न्त nta	म्य mya
कल kla	ट t̄ta	न्त्व ntva	म्ह mha
कव kva	ट t̄tha	न्थ ntha	म्य yya
क्य khya	ड, ड़ d̄da	न्द nda	म्ह yha
खव khva	ड, ड़ d̄dha	न्द्र ndra	ल्ल lla
ग gga	ट n̄ta	न्ध ndha	ल्य lya
गघ ggha	ठ n̄tha	न्न nna	ल्ल lha
गय gya	ण n̄da	न्य nya	म्ह vha
ग्र gra	ण n̄na	न्ह nha	स्त sta
ङ n̄ka	ण n̄ha	ण ppa	स्त stra
ङख n̄kha	त t̄ta	ण ppha	स्त sna
ङ्ग n̄ga	त्य t̄tha	ण pya	स्त sya
ङ्घ n̄gha	त्व tva	ण pla	स्त sva
ञ्च cca	त्य tya	भ bba	स्त sba
ञ्छ ccha	त्र tra	भ bbha	स्त sva
ज्ज jja	ड, ड़ d̄da	भ bya	स्त hba
ज्ज, ञ्क jjha	ड d̄dha	भ bra	स्त hva
ञ्ज n̄jha	ध d̄ya	भ n̄pa	स्त hna
ञ्ह n̄ha	ध d̄ha	भ n̄pha	

r = ā;	f = i;	γ = i;	u = u;	u = u;	u = u;	u = u;
१	२	३	४	५, ६	७	८
1	2	3	4	5	6	7

जातकपालि

(पठमो भागो)

सूची

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
१. एककनिपातो	३	२०. नळपानजातकं	७
१. अपण्णकजातकं	३	तस्सुद्धानं	७
२. वण्णुपथजातकं	३	२१. कुरुङ्गमिगजातकं	७
३. सेरिववाणिजजातकं	३	२२. कुक्कुरजातकं	७
४. चूळसेट्ठिजातकं	४	२३. गोजानीयजातकं	८
५. तण्डुलनाळिजातकं	४	२४. आजञ्जजातकं	८
६. देवधम्मजातकं	४	२५. तित्थजातकं	८
७. कट्टहारिजातकं	४	२६. महिळामुखजातकं	८
८. गामणिजातकं	४	२७. अभिण्हजातकं	८
९. मखादेवजातकं	४	२८. नन्दिविसालजातकं	९
१०. सुखविहारिजातकं	५	२९. कण्हजातकं	९
तस्सुद्धानं	५	३०. मुनिकजातकं	९
११. लक्खणमिगजातकं	५	तस्सुद्धानं	९
१२. निग्रोधमिगजातकं	५	३१. कुलावकजातकं	९
१३. कण्डिजातकं	५	३२. नच्चजातकं	१०
१४. वातमिगजातकं	६	३३. सम्मोदमानजातकं	१०
१५. खरादियजातकं	६	३४. मच्छजातकं	१०
१६. तिपल्लत्थमिगजातकं	६	३५. वट्टकजातकं	१०
१७. मालुतजातकं	६	३६. सकुणजातकं	१०
१८. मतकभत्तजातकं	६	३७. तित्तिरजातकं	१०
१९. आयाचितभत्तजातकं	७	३८. वकजातकं	११

	पिठङ्का		पिठङ्का
३६. नन्दजातकं	११	६४. दुराजानजातकं	१६
४०. खदिरङ्गारजातकं	११	६५. अनभिरतिजातकं	१६
तस्मुद्धानं	११	६६. मुदुलक्खणजातकं	१६
४१. लोसकजातकं	११	६७. उच्छङ्गजातकं	१७
४२. कपोतजातकं	१२	६८. साकेतजातकं	१७
४३. वेळुकजातकं	१२	६९. विसवन्तजातकं	१७
४४. मकसजातकं	१२	७०. कुदालजातकं	१७
४५. रोहिणिजातकं	१२	तस्मुद्धानं	१७
४६. आरामदूसकजातकं	१३	७१. वरुणजातकं	१७
४७. वारुणिदूसकजातकं	१३	७२. सीलवह्तिजातकं	१८
४८. वेदव्वजातकं	१३	७३. सच्चंकिरजातकं	१८
४९. नक्खत्तजातकं	१३	७४. रुक्खधम्मजातकं	१८
५०. दुम्मेघजातकं	१३	७५. मच्छजातकं	१८
तस्मुद्धानं	१३	७६. असङ्खियजातकं	१८
५१. महासीलवजातकं	१४	७७. महासुपिनजातकं	१८
५२. चूळजनकजातकं	१४	७८. इल्लिसजातकं	१९
५३. पुण्णपातिजातकं	१४	७९. खरस्सरजातकं	१९
५४. किंफलजातकं	१४	८०. भीमसेनजातकं	१९
५५. पञ्चावुधजातकं	१४	तस्मुद्धानं	१९
५६. कञ्चनक्खन्धजातकं	१४	८१. सुरापानजातकं	२०
५७. वानरिन्दजातकं	१५	८२. मित्तविन्दकजातकं	२०
५८. तयोधम्मजातकं	१५	८३. कालकण्णिजातकं	२०
५९. भेरिवादकजातकं	१५	८४. अत्यस्सद्वारजातकं	२०
६०. सहधम्मजातकं	१५	८५. किपक्कजातकं	२०
तस्मुद्धानं	१५	८६. सीलवीमंसकजातकं	२१
६१. असातमन्तजातकं	१६	८७. मङ्गलजातकं	२१
६२. अण्डभूतजातकं	१६	८८. सारम्भजातकं	२१
३. तक्कपण्डितजातकं	१६	८९. कुहकजातकं	२१

	पिठुङ्का		पिठुङ्का
६०. अकतञ्जुजातकं	२१	११५. अनुसासिकजातकं	२६
तस्सुद्धानं	२१	११६. दुब्बचजातकं	२७
६१. लित्तजातकं	२२	११७. तित्तिरजातकं	२७
६२. महासारजातकं	२२	११८. वट्टकजातकं	२७
६३. विसासभोजनजातकं	२२	११९. अकालराविजातकं	२७
६४. लोमहंसजातकं	२२	१२०. बन्धनमोक्खजातकं	२७
६५. महासुदस्सनजातकं	२२	तस्सुद्धानं	२७
६६. तेलपत्तजातकं	२२	१२१. कुसनाळिजातकं	२८
६७. नामसिद्धिजातकं	२३	१२२. दुम्मेघजातकं	२८
६८. कूटवाणिजजातकं	२३	१२३. नङ्गलीसजातकं	२८
६९. परोसहस्सजातकं	२३	१२४. अम्बजातकं	२८
१००. असातरूपजातकं	२३	१२५. कटाहकजातकं	२८
तस्सुद्धानं	२३	१२६. असिलक्खणजातकं	२८
१०१. परोसतजातकं	२३	१२७. कलण्डुकजातकं	२९
१०२. पणिकजातकं	२४	१२८. विळारवतजातकं	२९
१०३. वेरिजातकं	२४	१२९. अग्गिकभारद्वाजजातकं	२९
१०४. मित्तविन्दकजातकं	२४	१३०. कोसियजातकं	२९
१०५. दुब्बलकट्टुजातकं	२४	तस्सुद्धानं	२९
१०६. उदञ्चनीजातकं	२४	१३१. असम्पदानजातकं	२९
१०७. सालित्तकजातकं	२५	१३२. भोरुकजातकं	३०
१०८. बाहियजातकं	२५	१३३. घतासनजातकं	३०
१०९. कुण्डपूवजातकं	२५	१३४. ज्ञानसोधनजातकं	३०
११०. सव्वसंहारकपञ्चजातकं	२५	१३५. चन्दाभजातकं	३०
तस्सुद्धानं	२५	१३६. सुवण्णहंसजातकं	३१
१११. गद्रभपञ्चजातकं	२६	१३७. वव्वुजातकं	३१
११२. अमरादेवीपञ्चजातकं	२६	१३८. गोघजातकं	३१
११३. सिङ्गालजातकं	२६	१३९. उभतोभट्टजातकं	३१
११४. मितचिन्तिजातकं	२६	१४०. काकजातकं	३१

	पिठङ्का		पिठङ्का
तस्सुदान	३१	१६३ सुमीमजातक	३८
१४१ गोघजातक	३२	१६४ गिज्जजातक	३९
१४२ सिङ्गालजातक	३२	१६५ नकुलजातक	३९
१४३ विरोचजातक	३२	१६६ उपसाळकजातक	३९
१४४ नङ्गुदुजातक	३२	१६७ समिद्धिजातक	३९
१४५ राधजातक	३२	१६८ सकुणग्घिजातक	४०
१४६ समुद्दकाकजातक	३२	१६९ अरकजातक	४०
१४७ पुप्फरत्तजातक	३२	१७० ककण्टकजातक	४०
१४८ सिङ्गालजातक	३३	तस्सुदान	४०
१४९ एकपण्णजातक	३३	१७१ कल्याणधम्मजातक	४०
१५० सञ्जीवजातक	३३	१७२ दहरजातक	४१
तस्सुदान	३३	१७३ भक्कटजातक	४१
अथ वग्गुदान	३३	१७४ दुब्बिमयभक्कटजातक	४१
२. दुकनिपातो	३४	१७५ आदिच्चुपट्टानजातक	४२
१५१ राजोवादजातक	३४	१७६ कट्ठायमुट्ठिजातक	४२
१५२ सिङ्गालजातक	३४	१७७ तिन्दुकजातक	४२
१५३ सूकरजातक	३४	१७८ कञ्चपजातक	४२
१५४ उरगजातक	३५	१७९ सतथम्मजातक	४३
१५५ भग्गजातक	३५	१८० दुद्दजातक	४३
१५६ अलीनचित्तजातक	३५	तस्सुदान	४३
१५७ गुणजातक	३६	१८१ असदिसजातक	४३
१५८ सुहनुजातक	३६	१८२ सङ्गामावचरजातक	४४
१५९ मोरजातक	३६	१८३ वालोदकजातक	४४
१६० विनीलजातक	३७	१८४ गिरिदत्तजातक	४४
तस्सुदान	३७	१८५ अनभिरत्तिजातक	४४
१६१ इन्दसमानगोत्तजातक	३७	१८६ दधिवाहनजातक	४५
१६२ सन्धवजातक	३८	१८७ चतुमट्ठजातक	४५
		१८८ सीहकोत्थुजातक	४५

	पिठङ्का		पिठङ्का
१८९. सीहचम्मजातकं	४६	२१४. पुण्णनदीजातकं	५३
१९०. सीलानिसंसजातकं	४६	२१५. कच्छपजातकं	५४
तस्सुद्धानं	४६	२१६. मच्छजातकं	५४
१९१. रुहकजातकं	४६	२१७. सेग्गुजातकं	५४
१९२. सिरिकाळकण्णिजातकं	४७	२१८. कूटवाणिजजातकं	५५
१९३. चूळपदुमजातकं	४७	२१९. गरहितजातकं	५५
१९४. मणिचोरजातकं	४७	२२०. धम्मधजजातकं	५५
१९५. पव्वतूपत्थरजातकं	४७	तस्सुद्धानं	५५
१९६. वलाहकस्सजातकं	४८	२२१. कासावजातकं	५६
१९७. मित्तामित्तजातकं	४८	२२२. चूळनन्दियजातकं	५६
१९८. राधजातकं	४८	२२३. पुटभत्तजातकं	५६
१९९. गहपतिजातकं	४८	२२४. कुम्भीलजातकं	५७
२००. साधुसीलजातकं	४९	२२५. खन्तिवण्णजातकं	५७
तस्सुद्धानं	४९	२२६. कोसियजातकं	५७
२०१. बन्धनागारजातकं	४९	२२७. गूथपाणजातकं	५७
२०२. केळिसीलजातकं	५०	२२८. कामनीतजातकं	५८
२०३. खण्डजातकं	५०	२२९. पलायितजातकं	५८
२०४. वीरकजातकं	५०	२३०. दुतियपलायितजातकं	५८
२०५. गङ्गेय्यजातकं	५१	तस्सुद्धानं	५९
२०६. कुरुङ्गमिगजातकं	५१	२३१. उपाहनजातकं	५९
२०७. अस्सकजातकं	५१	२३२. वीणागुणजातकं	५९
२०८. सुसुमारजातकं	५२	२३३. विकण्णजातकं	६०
२०९. कुक्कुटजातकं	५२	२३४. असिताभूजातकं	६०
२१०. कन्दगलकजातकं	५२	२३५. वच्छनखजातकं	६०
तस्सुद्धानं	५२	२३६. वकजातकं	६१
२११. सोमदत्तजातकं	५३	२३७. साकेतजातकं	६१
२१२. उच्छिद्रुभत्तजातकं	५३	२३८. एकपदजातकं	६१
२१३. भरुजातकं	५३	२३९. हरितमण्डूकजातकं	६१

२४०. महापिङ्गलजातकं	६२	२६३. चूळपलोभनजातकं	७०
तस्मुद्धानं	६२	२६४. महापनादजातकं	७१
२४१. सञ्चदाठिजातकं	६२	२६५. खुरप्पजातकं	७१
२४२. सुनखजातकं	६२	२६६. वातगसिन्धवजातकं	७२
२४३. गुत्तिलजातकं	६३	२६७. कक्कटकजातकं	७२
२४४. विगतिच्छजातकं	६३	२६८. आरामदूसकजातकं	७२
२४५. मूलपरियायजातकं	६३	२६९. सुजातजातकं	७३
२४६. बालोवादजातकं	६४	२७०. उलूकजातकं	७३
२४७. पादञ्जलीजातकं	६४	तस्मुद्धानं	७३
२४८. किंसुकोपमजातकं	६४	२७१. उदपानदूसकजातकं	७४
२४९. सालकजातकं	६४	२७२. व्यग्धजातकं	७४
२५०. कर्पिजातकं	६५	२७३. कच्छपजातकं	७४
तस्मुद्धानं	६५	२७४. लोलजातकं	७४
३. विकनिपातो	६६	२७५. रुचिरजातकं	७५
२५१. सङ्कप्परागजातकं	६६	२७६. गरुधम्मजातकं	७५
२५२. तिलमुट्टिजातकं	६६	२७७. रोमकजातकं	७५
२५३. मणिकण्ठजातकं	६६	२७८. महिसराजजातकं	७६
२५४. कुण्डककुच्छिमिन्धव-	६७	२७९. सतपत्तजातकं	७६
जातकं	६७	२८०. पुटदूसकजातकं	७७
२५५. गुक्कजातकं	६७	तस्मुद्धानं	७७
२५६. जहदपानजातकं	६८	२८१. अब्मन्तरजातकं	७७
२५७. गामणिचन्दजातकं	६८	२८२. सेय्यजातकं	७८
२५८. मन्पातुजातकं	६८	२८३. वड्ढकीसूकरजातकं	७८
२५९. तिरिटेवच्छजातकं	६९	२८४. सिरिजातकं	७९
२६०. दूतजातकं	६९	२८५. मणिसूकरजातकं	७९
तस्मुद्धानं	७०	२८६. सालूकजातकं	७९
२६१. पदुमजानकं	७०	२८७. लाभगरहजातकं	८०
२६२. मुदुपाणिजानकं	७०	२८८. मच्छुद्धानजातकं	८०

पिटृष्टा

पिटृष्टा

२८९. नानाछन्दजातकं	८०	३१२. कस्मपमन्दियज्ञानकं	९१
२९०. सीलवीमंसकजातकं	८१	३१३. स्रन्तीवार्दीज्ञानकं	९२
तस्सुद्धानं	८१	३१४. लोहकुम्भिजातकं	९२
२९१. सुराघटजातकं	८१	३१५. सत्त्वमंसनाभजातकं	९३
२९२. सुपत्तजातकं	८२	३१६. ससपण्डितजातकं	९३
२९३. कायनिव्विन्दजातकं	८२	३१७. मतरोदनजातकं	९३
२९४. जम्बुखादकजातकं	८२	३१८. कणवेरजातकं	९४
२९५. अन्तजातकं	८३	३१९. तित्तिरजातकं	९४
२९६. समुद्दजातकं	८३	३२०. सुच्चजजातकं	९५
२९७. कामविलापजातकं	८३	तस्सुद्धानं	९५
२९८. उदुम्बरजातकं	८४	३२१. कुटिदूसकजातकं	९५
२९९. कोमारपुत्तजातकं	८४	३२२. दुद्दुभजातकं	९६
३००. वकजातकं	८४	३२३. ब्रह्मदत्तजातकं	९६
तस्सुद्धानं	८५	३२४. चम्मसाटकजातकं	९७
अथ वग्गुद्धानं	८५	३२५. गोघराजजातकं	९७
४. चतुक्कनिपातो	८६	३२६. कक्कारुजातकं	९८
३०१. चूलकालिङ्गजातकं	८६	३२७. काकवतीजातकं	९८
३०२. महाअस्सारोहजातकं	८६	३२८. अननुसोचियजातकं	९८
३०३. एकराजजातकं	८७	३२९. काळवाहुजातकं	९९
३०४. दहरजातकं	८८	३३०. सीलवीमंसजातकं	१००
३०५. सीलवीमंसनजातकं	८८	तस्सुद्धानं	१००
३०६. सुजातजातकं	८८	३३१. कोकिलजातकं	१००
३०७. पलासजातकं	८८	३३२. रथलट्टिजातकं	१०१
३०८. सकुणजातकं	८९	३३३. पक्कगोघजातकं	१०१
३०९. छवकजातकं	९०	३३४. राजोवादजातकं	१०२
३१०. सेय्यजातकं	९०	३३५. जम्बुकजातकं	१०२
तस्सुद्धानं	९१	३३६. ब्रह्मछत्तजातकं	१०३
३११. पुचिमन्दजातकं	९१	३३७. पीठजातकं	१०३

	पिटृह्वा ।		पिटृह्वा
३३८ थुसजातक	१०४	३६१ वण्णारोहजातक	११८
३३९ वावेरुजातक	१०४	३६२ सीलवीमसजातक	११९
३४० विसय्हजातक	१०४	३६३ हिरिजातक	११९
तस्सुदान	१०५	३६४ सज्जोपनकजातक	१२०
३४१ कण्डरीजातक	१०५	३६५ अहितुण्डिकजातक	१२०
३४२ वानरजातक	१०६	३६६ गुम्बियजातक	१२१
३४३ कुन्तिनीजातक	१०६	३६७ साळियजातक	१२१
३४४ अम्बजातक	१०७	३६८ तचसारजातक	१२२
३४५ गजकुम्भजातक	१०७	३६९ मित्तविन्दकजातक	१२३
३४६ केसवजातक	१०८	३७० पलासजातक	१२३
३४७ अयकूटजातक	१०८	३७१ दीधीतिकोसलजातक	१२४
३४८ अरञ्जजातक	१०९	३७२ मिगपोतकजातक	१२४
३४९ सन्धिभेदजातक	१०९	३७३ मूसिकजातक	१२५
३५० देवतापण्हजातक	१०९	३७४ चूळधनुग्गहजातक	१२६
तस्सुदान	११०	३७५ कपोतजातक	१२६
अय वग्गुदान	११०	तस्सुदान	१२७
५. पञ्चरुनिपातो	१११	अय वग्गुदान	१२७
३५१ मणिकुण्डलजातक	१११	६. छक्कनिपातो	१२८
३५२ सुजातजातक	११२	३७६ अवारियजातक	१२८
३५३ वेनसाखजातक	११२	३७७ सेतकेतुजातक	१२८
३५४ उरगजातक	११३	३७८ दरीमुखजातक	१२९
३५५ घटजातक	११४	३७९ नेरुजातक	१३०
३५६ कोरण्डियजातक	११५	३८० आसङ्कजातक	१३१
३५७ लटुकिकजातक	११५	३८१ मिगालोपजातक	१३२
३५८ चूळधम्मपालजातक	११६	३८२ सिरिकाळकण्णिजातक	१३३
३५९ सुवण्णमिगजातक	११७	३८३ कुक्कुटजातक	१३५
३६० मुयोन्दीजातक	११७	३८४ धम्मघजजातक	१३५
तस्सुदान	११८		

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
३८५. नन्दियमिगराजजातकं	१३६	४०९. दल्लहधम्मजातकं	१५९
तस्सुद्धानं	१३७	४१०. सोमदत्तजातकं	१५९
३८६. खरपुत्तजातकं	१३७	४११. सुसीमजातकं	१६०
३८७. सूचिजातकं	१३८	४१२. कोटसिम्बिलिजातकं	१६१
३८८. तुण्डिलजातकं	१३८	४१३. धूमकारिजातकं	१६२
३८९. सुवण्णकक्कटजातकं	१३९	४१४. जागरजातकं	१६३
३९०. मय्हकजातकं	१४१	४१५. कुम्मासपिण्डिजातकं	१६३
३९१. विज्जाधरजातकं	१४१	४१६. परन्तपजातकं	१६५
३९२. सिङ्घपुप्फजातकं	१४३	तस्सुद्धानं	१६६
३९३. विघासादजातकं	१४३	अथ वग्गुद्धानं	१६६
३९४. वट्टकजातकं	१४४		
३९५. पारावतजातकं	१४५	घ. अट्टकनिपातो	१६७
तस्सुद्धानं	१४५	४१७. कच्चानिजातकं	१६७
७. सत्तकनिपातो	१४६	४१८. अट्टसद्दजातकं	१६८
३९६. कुक्कुजातकं	१४६	४१९. सुलसाजातकं	१६९
३९७. मनोजजातकं	१४७	४२०. सुमङ्गलजातकं	१७०
३९८. सुतनुजातकं	१४८	४२१. गङ्गमालजातकं	१७२
३९९. मातुपोसकगिज्झजातकं	१४९	४२२. चेतियजातकं	१७३
४००. दम्भपुप्फजातकं	१४९	४२३. इन्द्रियजातकं	१७४
४०१. पण्णकजातकं	१५०	४२४. आदित्तजातकं	१७५
४०२. सत्तुमस्तजातकं	१५१	४२५. अट्टानजातकं	१७६
४०३. अट्टिसेनकजातकं	१५३	४२६. दीपिजातकं	१७७
४०४. कपिजातकं	१५३	तस्सुद्धानं	१७८
४०५. वकजातकं	१५४		
तस्सुद्धानं	१५६	६. नवकनिपातो	१७९
४०६. गन्धारजातकं	१५६	४२७. गिज्झजातकं	१७९
४०७. महाकपिजातकं	१५७	४२८. कोसम्बियजातकं	१८०
४०८. कम्भकारजातकं	१५७	४२९. महासुवजातकं	१८१
		४३०. चूलसुवजातकं	१८२

	पिटृद्वय		पिटृद्वय
४३१ हरितचजातक	१८३	११. एकादसनिपातो	२१८
४३२ पदकुसलमाणवजातक	१८४	४५५ मातुपोसकजातक	२१८
४३३ लोमसकस्सपजातक	१८५	४५६ जुह्वजातक	२१९
४३४ चक्कवाकजातक	१८६	४५७ घम्मदेवपुत्तजातक	२२१
४३५ हल्लिहिरागजातक	१८८	४५८ उदयजातक	२२३
४३६ समुग्गजातक	१८८	४५९ पानीयजातक	२२६
४३७ पूत्तिमसजातक	१९०	४६० युद्धञ्चयजातक	२२८
४३८ दहरजातक	१९१	४६१ दसरयजातक	२२९
तस्सुद्धान	१९२	४६२ सवरजातक	२३०
१०. दसकनिपातो	१९३	४६३ सुप्पारकजातक	२३१
४३९ चतुद्वारजातक	१९३	तस्सुद्धान	२३२
४४० कण्हजातक	१९४	४६४ चूळकुणालजातक	२३३
४४१ चतुपोसयियजातक	१९५	४६५ महसालजातक	२३४
४४२ सङ्गजातक	१९८	४६६ समुद्दवाणिजजातक	२३६
४४३ चूळवोधिजातक	१९९	४६७ कामजातक	२३८
४४४ कण्हदीपायनजातक	२००	४६८ जनसन्धजातक	२३९
४४५ निग्रोधजातक	२०३	४६९ महाकण्हजातक	२४०
४४६ तक्कलजातक	२०४	४७० कोसियजातक	२४१
४४७ महाघम्मपालजातक	२०६	४७१ मेण्डकपण्हजातक	२४४
४४८ कुक्कुटजातक	२०८	४७२ महापदुमजातक	२४६
४४९ मट्टकुण्डलीजातक	२०९	४७३ भित्ताभित्तजातक	२४७
४५० विलारकोसियजातक	२१०	तस्सुद्धान	२४८
४५१ चक्कवाकजातक	२११	१३. तेरसकनिपातो	२४९
४५२ भूरिपञ्चजातक	२१२	४७४ अम्बजातक	२४९
४५३ महामङ्गलजातक	२१४	४७५ फन्दनजातक	२५१
४५४ घटपण्डितजातक	२१६	४७६ जवनहसजातक	२५२
तस्सुद्धान	२१७	४७७ चूळनारदजातक	२५४

पिठुङ्का

पिठुङ्का

४७८. दूतजातकं	२५५
४७९. कालिङ्गबोधिजातकं	२५६
४८०. अकिर्त्तिजातकं	२५८
४८१. तक्कारियजातकं	२६०
४८२. रुरुमिगराजजातकं	२६२
४८३. सरभमिगजातकं	२६४
तस्सुद्धानं	२६७

४८६. सिविजातकं	३११
५००. सिरीमन्तजातकं	३१५
५०१. रोहणमिगजातकं	३१६
५०२. चूळहंसजातकं	३२२
५०३. सत्तिगुम्बजातकं	३२४
५०४. भल्लातियजातकं	३२७
५०५. सोमनस्सजातकं	३३१
५०६. चम्पेय्यजातकं	३३५
५०७. महापलोभनजातकं	३४२
५०८. पञ्चपण्डितजातकं	३४५
५०९. हत्थिपालजातकं	३४८
५१०. अयोधरजातकं	३५२
तस्सुद्धानं	३६५

१४. पकिण्णकनिपातो	२६८
४८४. सालिकेदारजातकं	२६८
४८५. चन्दकिन्नरीजातकं	२७०
४८६. महाउक्कुसजातकं	२७४
४८७. उद्दालकजातकं	२७७
४८८. भिसजातकं	२७९
४८९. सुरुचिजातकं	२८२
४९०. पञ्चुपोसथिकजातकं	२८५
४९१. महामोरजातकं	२८८
४९२. तच्छसूकरजातकं	२९०
४९३. महावाणिजजातकं	२९३
४९४. साधिनजातकं	२९५
४९५. दसब्राह्मणजातकं	२९४
४९६. भिक्षापरम्परजातकं	३०२
तस्सुद्धानं	३०३

१६. तिसनिपातो	३५७
५११. किंछन्दजातकं	३५७
५१२. कुम्भजातकं	३६०
५१३. जयदिसजातकं	३६५
५१४. छद्दन्तजातकं	३७१
५१५. सम्भवजातकं	३७७
५१६. महाकपिजातकं	३८१
५१७. दकरक्खसजातकं	३८५
५१८. पण्डरनागराज-	
जातकं	३८८
५१९. सम्बुलाजातकं	३९४
५२०. गन्धतिन्दुकजातकं	३९८

१५. वीसतिपातो	३०४
४९७. मातङ्गजातकं	३०४
४९८. चित्तसम्भूतजातकं	३०७

सुत्तपिटके
खुद्दकनिकाये
जातकं
(पठमो भागो)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

जातकपालि

(पठमो भागो)

१. एककनिपातो

१. अपण्णकजातकं

१. अपण्णकं ठानमेके, दुतियं आहु तक्किका ।
एतदञ्जाय मेघावी, तं गण्हे यदपण्णकं ति ॥

B 1

२. वण्णुपथजातकं

२. अकिलासुनो वण्णुपथे खणन्ता,
उदङ्गणे तत्थ पपं अविन्दुं ।
एवं मुनि^१ विरियबलूपपन्नो,^२
अकिलासु विन्दे हृदयस्स सन्तिं ति ॥

5

३. सेरिववाणिजजातकं

३. इघ^३ चे नं^४ विराधेसि, सद्धम्मस्स नियामतं^५ ।
चिरं त्वं अनुतप्पेसि,^६ सेरिवायं व वाणिजो ति ॥

B. 2

१. मुनी - म० । २. वीरिय० - स्या० । ३-३. इघ चे हि नं-सी०, रो० । ४.
नियामकं - स्या० । ५. अनुतप्पेस्मि - सी०, रो० ।

४. चूळसेट्टिजातकं^१

४. अण्पकेन पि मेधावी, पाभतेन विचवखणो ।
सम्पट्वापेति अत्तानं, अणु अग्निं व सन्धमं ति ॥

५. तण्डुलनाळिजातकं

५. किमग्घति तण्डुलनाळिकायं,
अस्सान मूलाय वदेहि राज ।
वाराणसि सन्तरवाहिरतो,
अयमग्घति तण्डुलनाळिका ति ॥

६. देवघम्मजातकं

६. हिरिओत्तप्पसम्पन्ना, सुक्कघम्मसमाहिता ।
सन्तो सप्पुरिसा लोके, देवघम्मा ति वुच्चरे ति ॥

७. कट्टहारिजातकं

७. पुत्तो त्याहं महाराज, त्वं मं पोस जनाधिप ।
अञ्जे पि देवो पोसेति, किञ्च देवो सकं पजं ति ॥

८. गामणिजातकं

८. अपि अतरमानानं, फलासा व समिज्झति ।
विपक्कब्रह्मचरियोस्मि, एवं जानाहि गामणी ति ॥

९. भखादेवजातकं^२

९. उत्तमङ्गुहा मय्हं, इमे जाता वयोहरा ।
पातुभूता देवदूता, पव्वज्जासमयो ममा ति ॥

१. चूळसेट्टिजातकं—स्मा०, रो०; चूळसेट्टिजातकं—सी० । २. मघदेवजातक—

१०. सुखविहारिजातकं

१०. यञ्च अञ्जे न रक्खन्ति, यो च अञ्जे न रक्खति ।
स वे राज सुखं सेति, कामेसु अनपेक्खवा ति ॥
अपण्णकवग्गो पठमो ।

तत्सुद्धानं

वरापण्णक वण्णुपथ सेरिवरो,
सुविचक्खण^१ तण्डुलनाळिकस्सा ।
हिरिपुत्तवरुत्तगामणिना,
यो च न रक्खति तेन दसा ति ॥

5

११. लक्खणमिगजातकं^२

११. होति सीलवतं अत्थो, पटिसन्थारवुत्तिनं ।
लक्खणं पस्स आयन्तं, आतिसङ्घपुरक्खतं^३ ।
अथ पस्ससि मं काळं, सुविहीनं व आतिभी^४ ति ॥

१२. निग्रोधमिगजातकं

१२. निग्रोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसंवसे ।
निग्रोधस्मिं मतं सेय्यो, यञ्चे साखस्मिं^५ जीवितं ति ॥

10 B.4

१३. कण्डिजातकं^६

१३. धिरत्थु कण्डिनं सल्लं, पुरिसं गाळहवेधिनं ।
धिरत्थु तं जनपदं, यत्थित्थी परिणायिका ।
ते चा पि धिक्किता सत्ता, ये इत्थीनं वसंगता ति ॥

१. सुविचक्खणो-सी० । २. लक्खणजातकं-स्या० । ३. आतिसंघपुरक्खितं-स्या० ।
४. आतिभी-सी०, रो० । ५. साम्मिं-सी०, रो० । ६. कण्डिनजातकं-सी०, स्या०,
रो० ।

१४. वातमिगजातकं

१४. न किरत्थि रसेहि पापियो,
 आवासेहि व^१ सन्थवेहि वा ।
 वातमिगं गहननिस्सितं,^२
 वसमानेसि रसेहि सञ्जयो ति ॥

१५. खरादियजातकं

१५. अट्टक्खुरं खरादिये, मिगं वद्धातिवद्धिनं ।
 सत्तहि कालातिक्कन्तं,^३ न नं ओवदितुस्सहे ति ॥

१६. तिपल्लत्यमिगजातकं

१६. मिगं तिपल्लत्यमनेकमायं,
 अट्टक्खुरं अट्टरत्तापपायि^४ ।
 एकेन सोतेन छमास्ससन्तो,
 छहि कलाहितिभोति^५ भागिनेय्यो ति ॥

१७. मालुतजातकं

१७. काळे वा यदि वा जुण्हे, यदा वायति मालुतो ।
 वातजानि^६ हि सीतानि, उभोत्यमपराजिता ति ॥

१८. मतकभत्तजातकं

१८. एवं चे सत्ता जानेय्युं, दुक्खायं जातिसम्मवो ।
 न पाणो पाणिनं हज्जे, पाणघाती हि सोचती ति ॥

१. वा-मी०, स्या०, रो० । २. गेहनिम्मिउं-मी०, रो० । ३. कलाहतिक्कन्त-
 मी०; कलाहतिक्कन्त-रो०; कालेहतिक्कन्त-स्या० । ४. अट्टरत्तावपायि-मी०, रो० ।
 ५. कलाहतिभोति-मी०, स्या०, रो० । ६. वातजानि-मी० ।

१९. आयाचितभत्तजातकं^१

१९. सच्चे मुच्चे^२ पेच्च मुच्चे^३, मुच्चमानो हि वज्जति ।
न हेवं धीरा मुच्चन्ति, मुत्ति बाळस्स बन्धनं ति ॥

२०. नळपानजातकं

२०. दिस्वा पदमनुत्तिणं, दिस्वानोतरितं पदं ।
नळेन वारिं पिस्साम^४, नेव मं त्वं वधिस्ससी ति ॥
सीलवगो दुतियो ।

तस्सुद्धानं

अथ लक्खण साख धिरत्थु पुन,
न किरत्थि रसेहि खरादिया ।
अतिभोति^५ वर^६ मालुत पाण,
मुच्चेन नळअव्हयनेन भवन्ति दसा ति ॥

5 B. 6

२१. कुरुङ्गमिगजातकं

२१. आतमेतं कुरुङ्गस्स, यं त्वं सेपणिं सिय्यसि^७ ।
अञ्जं सेपणिं^८ गच्छामि, न मे ते रुच्चते फलं ति ॥

10

२२. कुक्कुरजातकं

२२. ये कुक्कुरा राजकुलम्हि^९ वद्धा,
कोलेय्यका वण्णवलूपपन्ना ।
तेमे न वज्झा मयमस्म वज्झा,
नार्यं सघच्चा दुव्वलघातिकायं ति ॥

१. आयाचितजातक-रो० । २-२. मुच्चे पेच्च मुच्चे-सी०, स्या०, रो० । ३. पिप्पिस्साम-सी०, स्या०, रो० । ४-४. अति भातिरस-सी०, स्या० । ५. सेय्यसी-सी०, स्या०, रो० । ६. सेपणि-म० । ७. राजकुलम्हि-स्या०, रो० ।

२३. गोजानीयजातकं^१

२३. अपि पस्सेन सेमानो, सल्लेभि^२ सल्ललीकतो ।
सेय्यो व वळ्ळा गोजो^३, युञ्ज मञ्जे व सारथी ति ॥

२४. आजञ्जजातकं

२४. यदा यदा यत्य यदा, यत्य यत्य यदा यदा ।
आजञ्जो कुरते वेगं, हायन्ति तत्य वाळ्ळा ति ॥

२५. तित्यजातकं

२५. अञ्जमञ्जेहि तित्येहि, अस्सं पायहि सारथि ।
अञ्चासनस्स पुरिसो, पायासस्स पि तप्पती ति ॥

२६. महिलामुखजातकं

२६. पुराणचोरान वचो निसम्म,
महिलामुखो पोथयमन्वचारी^४ ।
सुसञ्जतानं हि वचो निसम्म,
गजुत्तमो सञ्जगुणेषु अट्ठा ति ॥

२७. अभिण्हजातकं

२७. नालं कवळं पदातवे,
न च पिण्डं न कुसे न घंसितुं ।
मञ्जामि अभिण्हदस्सना,
नागो स्नेहमकासि^५ कुक्कुरे ति ॥

१. गोजानीयजातक - सी०, स्या० । २. सल्लेहि - सी०, रो० । ३. भोज्जो - सी०; भोज्जो - स्या०, रो० । ४. पोथयमानुचारी - सी०; ० चारि - स्या०, रो० । ५. सिनेहमकासि - सी०, स्या०, रो० ।

२८. नन्दिविसालजातकं

२८. मनुञ्जमेव भासेथ्य, तामनुञ्जं कुदाचनं ।
 मनुञ्जं भासमानस्स, गरुं भारं उदद्धरि ।
 धनं च नं अलाभेसि^१, तेन चत्तमनो अहू ति ॥

२९. कण्हजातकं

२९. यतो यतो गरु धुरं, यतो गम्भीरवत्तनी ।
 तदास्सु^२ कण्हं युञ्जन्ति, स्वास्सु तं वहते धुरं ति ॥ 5

३०. मुनिकजातकं

३०. मा मुनिकस्स पिहयि, आतुरन्नानि भुञ्जति । B. 8
 अप्पोस्सुक्को भुसं खाद, एतं दीघायुलक्खणं ति ॥
 कुरुङ्गवग्गो ततियो ।

तत्सुद्धानं

कुरुङ्गस्स कुक्कुरगोजवरो^१,
 पुन वाळवस्ससिरिह्यनो ।
 महिळामुखनामनुञ्जवरो,
 वहते धुर मुनिकेन दसा ति ॥ 10

३१. कुलावकजातकं

३१. कुलावका मातलि सिम्बलिसिं,
 ईसामुखेन परिवज्जयस्सु ।
 कामं चजाम अमुरेमु पाणं,
 मा^२ मे दिजा विक्कुलवा^३ अहेसुं ति ॥ 15

१. अलभेसि ~ सी०, रो० । २. तदस्सु ~ सी०, रो० । ३. ० भोजवरो ~ सी०,
 स्या० । ४-४. मासिमे दिजा विक्कुलवा ~ सी०, स्या०, रो० ।

३२. नच्चजातकं

३२. रुदं मनुञ्जं रुचिरा च पिट्टि,
 त्रेल्लुरियवण्णूपनिभा च गीवा ।
 व्याममत्तानि च पेखुणानि,
 नच्चेन ते धीतरं नो ददामी ति ॥

३३. सम्मोदमानजातकं

४९ ५

३३. सम्मोदमाना गच्छन्ति, जालमादाय पक्खिनो ।
 यदा ते विवदिस्सन्ति, तदा एहिन्ति मे वसं ति ॥

३४. मच्छजातकं

३४. न मं सीतं न मं उण्हं, न मं जालस्मि वाधनं ।
 यञ्च मं मञ्जते मच्छी, अञ्जं सो रतिया गतो ति ॥

३५. बट्टकजातकं

१०

३५. सन्ति पक्खा अपतना, सन्ति पादा अवञ्चना ।
 मातापिता च निक्खन्ता, जातवेद पट्टिकमा ति ॥

३६. सकुणजातकं

३६. यं निस्सिता जगतिरुहं विहङ्गमा, स्वायं अग्निं पमुञ्चति ।
 दिसा भजथ वक्कङ्गा^१, जातं सरणतो भयं ति ॥

३७. तित्तिरजातकं

३७. ये बुद्धेमपचायन्ति^२, नरा धम्मस्स कोविदा ।
 दिट्ठेव धम्मे पासंसा, सम्पराये च सुगती ति ॥

१. वक्कङ्गा - स्था० । २. बट्ट० - सी०, रो० ।

३८. बकजातकं

३८. नाच्चन्तं^१ निकतिप्पञ्जो, निकत्या सुखमेधति ।
 आराधेति^२ निकतिप्पञ्जो^३, बको कक्कटकामिवा ति ॥

३९. नन्दजातकं

३९. मञ्जे सोवण्णयो रासि, सोण्णमाला च नन्दको ।
 यत्थ दासो आमजातो, ठितो थुल्लानि गज्जती ति ॥

B. 10

४०. खदिरङ्गारजातकं

४०. कामं पत्तामि निरयं, उद्धंपादो^१ अवंसिरो ।
 नानरियं करिस्सामि, हन्द पिण्डं पटिग्गहा ति ॥
 कुलावकवग्गो चतुत्थो ।

5

तस्सुद्धानं

सिरिमातलि धीतर पक्खिवरो,
 रतियागतो^२ मातापिता च पुन ।
 जगतिरुह वुद्धं^३ सुक्कटको,
 तथा नन्दकपिण्डवरेन^४ दसा ि

४१. लोसकजातकं

४१. यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो,
 ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
 अजिया पादमोलम्बं,
 मित्तको विय सोचती ति ॥

१. नाच्चन्त - सी०, रो० । २-२. आराधे निकतिप्पञ्जो - रो० । ३. उद्धंपादो - सी०, स्या, रो० । ४. रतियगतो - सी०, स्या० । ५. वद्ध - सी० । ६. तथा नन्दकपिण्ड-परेण दस - सी० । ७. पादमोलम्ब - सी०, स्या०, रो० ।

४२. कपोतजातकं

४२. यो अत्यकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
कपोतकस्स वचनं अकत्वा,
अमित्तहृत्यत्थगतो व सेती ति ॥

४३. वेळुकजातकं

४३. यो अत्यकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
एवं सो निहतो सेति,
वेळुकस्स यथा पिता ति ॥

४४. मकसजातकं

४४. सेय्यो अमित्तो मतिया उपेतो,
न त्वेव मित्तो मतिविप्पहीनो ।
मकसं वधिस्सं ति हि एळमूगो,
पुत्तो पितु अट्ठिमा उत्तमङ्गं ति ॥

४५. रोहिणिजातकं^१

४५. सेय्यो अमित्तो भेधावी, यञ्चे वालानुकम्पको ।
पस्स रोहिणिकं जम्मिं, मातरं हन्त्वान सोचती ति ॥

१. रोहिणीजातक - सो०, स्या०, रो० ।

४६. आरामद्वसकजातकं

४६. न वे अनत्यकुसलेन, अत्यचरिया सुखावहा ।
हापेति अत्यं दुग्धो, कपि आरामिको यथा ति ॥

४७. वारुणिद्वसकजातकं

४७. न वे अनत्यकुसलेन, अत्यचरिया सुखावहा ।
हापेति अत्यं दुग्धो, कोण्डञ्जो वारुणिं यथा ति ॥

B. 12

४८. वेदब्बजातकं

४८. अनुपायेन यो अत्यं, इच्छति सो विहञ्जति ।
चेता हर्निमु वेदब्बं, सव्वे ते व्यसनमज्झगू^१ ति^२ ॥

5

४९. नवखत्तजातकं

४९. नवखत्तं पटिमानेत्तं^३, अत्यो बालं उपच्चगा ।।
अत्यो अत्यस्स नवखत्तं, किं करिस्सन्ति तारका ति ॥

५०. दुग्धजातकं

५०. दुग्धानं सहस्सेन, यञ्जो मे उपयाचितो ।
इदानि खोहं यजिस्सामि, बहु^४ अधम्मिको जनो ति ॥
अत्यकामवगो पञ्चमो ।

10

तत्सुद्धानं

अथ मित्तक मातु कपोतवरो,
तथा वेळूक एळमूगो रोहिणी ।
कपि वारुणि चेतचरा च पुन,
तथा तारक यञ्जवरेण दसा ति ॥

पठमो पण्णासको ।

१. वारुणी जातकं—सी०, वारुणिजातक—रो० । २. वेदब्बं—सी०, रो० । ३-३.
व्यसनमज्झगूति—सी०, रो०; व्यसनमज्झगुन्ति—स्या० । ४. यतियानेत्तं—सी०, रो० । ५.
यह—सी०, रो० ।

५१. महासीलवजातकं

५१. आसीसेथेव^१ पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, यथा इच्छिं तथा अहं ति ॥

५२. चूळजनकजातकं

५२. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, उदका थलमुभतं ति ॥

५३. पुण्णपातिजातकं

५३. तथेव पुण्णा पातियो, अञ्जायं वत्तते कथा ।
आकारणेन^२ जानामि, न चायं^३ भट्टिका सुरा ति ॥

५४. किंफलजातकं

५४. नायं खखो दुरारुहो, न पि गामतो आरका ।
आकारणेन जानामि, नायं सादुफलो दुमो ति ॥

५५. पञ्चावुधजातकं

५५. यो अलीनेन चित्तेन, अलीनमनसो नरो ।
भावेति कुसलं धम्मं, योगक्खेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सव्वसंयोजनक्खयं ति ॥

५६. कञ्चनक्खन्धजातकं

५६. यो पहट्ठेन चित्तेन, पहट्ठमनसो नरो ।
भावेति कुसलं धम्मं, योगक्खेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सव्वसंयोजनक्खयं ति ॥

१. आसीसेथेव—सी०, स्या०, रो० । २. आकारणेन—सी०, स्या०, रो० । ३. नेवाय—स्या० ।

५७. वानरिन्दजातकं

५७. यस्सेते चतुरो धम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
सच्चं धम्मो धिति^१ चागो, दिट्ठं सो अतिवत्तती ति ॥

५८. तयोधम्मजातकं

५८. यस्सेते च तयो धम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
दक्खियं सूरियं पञ्जा, दिट्ठं सो अतिवत्तती ति ॥

५९. भेरिवादकजातकं

५९. धमे धमे नातिधमे, अतिधन्तं हि पापकं ।
धन्तेन हि सतं लद्धं, अतिधन्तेन नासितं ति ॥

६०. सङ्ख्यधमजातकं

६०. धमे धमे नातिधमे, अतिधन्तं हि पापकं ।
धन्तेनाधिगता भोगा, ते तातो विधमी धमं ति ॥
आसीसवग्गो छट्ठो ।

तस्सुद्धानं

यथा इच्छिं^१ तथाहुदका^२ थला^३,
सुर^४ सादुफलो च^५ अलीनमनो^६ ।
सम्पहट्टमनो चतुरो च तयो,
सतलद्धक भोगधनेन दसा ति ॥

B. 15

10

१. पिती-सी०, रो० । २. इच्छि-स्या० । ३-३. दयाहु दयालया-सी० । ४.

सूर-सी० । ५. व-सी०, स्या० । ६. अतिधमनो-सी० ।

६१. असातमन्तजातकं

६१ असा लोकिथियो नाम, वेला तास न विज्जति ।
सारत्ता च पगब्भा च, सिखी सव्वघसो यथा ।
ता हित्वा पव्वजिस्सामि, विवेकमनुब्रूहय ति ॥

६२. अण्डभूतजातकं

६२ य ब्राह्मणो अवादेसि, वीण समुखवेठितो ।
अण्डभूता भता भरिया, तासु को जातु विस्ससे ति ॥

६३. तक्कपण्डितजातकं

६३ कोघना अकतञ्जू च, पिसुणा मित्तभेदिका^१ ।
ब्रह्मचरिय चर भिक्खु, सो मुख न विहाहसी^२ ति^३ ॥

६४. दुराजानजातकं

६४. मा सु नन्दि इच्छति म, मा सु सोचि न मिच्छति ।
थीन भावो दुराजानो, मच्छस्मेवोदके गत ति ॥

६५. अनभिरतिजातकं

६५ यथा नदी च पन्थो च, पानागार सभा पपा ।
एव लोकिथियो नाम, नास कुञ्जन्ति पण्डिता ति ॥

६६. मुदुलक्खणजातकं

६६ एका इच्छा पुरे आसि, अलद्धा मुदुलक्खण ।
यतो लद्धा अळारक्खी, इच्छा इच्छ विजायथा ति ॥

^१ च विमदिता—गी०, स्या०, रो० । ^{२-२} विहाहिमीति—गी०, स्या०, रो० ।

६७. उच्छङ्गजातकं

६७. उच्छङ्गे देव मे पुत्तो, पथे धावन्तिया पति ।
तञ्च देसं न पस्सामि, यतो सोदरियमानये ति ॥

६८. साकेतजातकं

६८. यस्मि मनो निविसति, चित्तञ्चा पि पसीदति ।
अदिट्ठपुब्बके पोसे, कामं तस्मि पि विस्ससे ति ॥

६९. विसवन्तजातकं

६९. धिरत्थु तं विसं वन्तं, यमहं जीवितकारणा^१ ।
वन्तं पच्चावमिस्सामि, मतं मे जीवितावरं ति ॥

७०. कुद्दालजातकं

७०. न तं जितं साधु जितं, यं जितं अवजीयति^२ ।
तं खो जितं साधु जितं, यं जितं नावजीयती^३ ति ॥
इत्थिवग्गो सत्तमो ।

तत्सुद्धानं

सिखीसब्बघसो पि च वीणवरो^४,
पिसुणा^५ मित्तभेदिका^६ नन्दी नदी ।
मुदुलक्खण सोदरिया च मनो,
विस साधुजितेन भवन्ति दसा ति ॥

B. 17

10

७१. वरुणजातकं

७१. यो पुत्त्वे करणीयानि, पच्छा सो कातुमिच्छति ।
वरुणकट्ठभञ्जो^७ व, स पच्छा मनुत्तप्पती ति ॥

१. जीवितकारणं—सी० । २. अवजिय्यति—स्या० । ३. नावजिय्यती—स्या० ।
४. वीणावरो—रो० । ५-५. पिसुणा च विभेदिका—सी० । ६. वरुणजातक—सी०, रो० ।
७. वरुणकट्ठं—स्या०; वरुणकट्ठ—सी०, रो० ।

७२. सीलवहत्थिजातकं^१

७२. अकतञ्जुस्स पोसस्स, निच्चं विवरदस्सिनो ।

सव्वं चे पठवि^२ दज्जा, नेव नं अभिराधये ति ॥

७३. सच्चंकिरजातकं

७३. सच्चं किरेवमाहंसु, नरा एकच्चिया इध ।

कट्ठं निप्लवितं^३ सेय्यो, न त्वेवेकच्चियो नरो ति ॥

७४. रुक्खधम्मजातकं

७४. साध सम्बहुला जाती, अपि रुक्खा अरञ्जजा ।

वातो वहति एकट्ठं, व्रह्मन्तं पि वनप्पत्तिं^४ ति ॥

७५. मच्छजातकं

D. 13

७५. अभित्यनय पज्जुग्न, निधिं काकस्स नासय ।

काकं सोकाय रन्वेहि, मञ्च सोका पमोचया ति ॥

७६. असङ्खियजातकं

10

७६. असङ्खियोमिह गाममिह, अरञ्जे नत्थि मे भयं ।

उजुं^५ मगं समाखल्लहो, मेत्ताय करुणाय चा ति ॥

७७. महासुपिनजातकं

७७. उसभा रुक्खा गावियो गवा च,

अस्सो कंसो सिङ्गाली^६ च कुम्भो ।

पोक्खरणी च अपाकचन्दनं,

१. सीलवनागराजजातकं-सी०; सीलवनागरजातकं-स्या० । २. पयवि-म० ।
विस्साविनं-मी०, रो०; निप्लवितं-स्या० । ४. वनप्पत्ति-मी०, रो० । ५. उजु-सी
स्या०, रो० । ६. सिगात्री-सी०, स्या०, रो० ।

लावूनि^१ सीदन्ति सिला प्लवन्ति ॥
 मण्डूकियो कण्हसप्पे गिलन्ति,
 काकं सुपण्णा^२ परिवारयन्ति ।
 तसा वका एळकानं भयाहि,
 विपरियासो^३ वत्तति नयिध मत्थी ति ॥

5

७८. इल्लिसजातकं

७८. उभो खञ्जा उभो कुणी, उभो विसमचक्खुका^४ ।
 उभिन्नं पिळका जाता, नाहं पस्सामि इल्लिसं ति ॥

७९. खरस्सरजातकं

७९. यतो विलुत्ता च हता च गावो,
 दड्डानि गेहानि जनो च नीतो ।
 अथागमा पुत्तहताय पुत्तो,
 खरस्सरं डिण्डिमं^५ वादयन्तो ति ॥

B. 19

10

८०. भीमसेनजातकं

८०. यं ते पविकत्थितं पुरे,
 अथ ते पूतिसरा सजन्ति पच्छा ।
 उभयं न समेति भीमसेन,
 युद्धकथा च इदञ्च ते विहञ्जं ति ॥

15

वरुणवग्गो अट्ठमो ।

तस्सुद्धानं

वरुणा अकतञ्जूवरे तु सच्चवरं,
 सवनप्पतिना च अभित्थनय^६ ।
 करुणाय सिलाप्लव इल्लिसतो,
 पुन डिण्डिमपूतिसरेन दसा ति ॥

१. लावूनि—सी०, रो०; लावूनि—स्या० । २. सुवण्णा—सी०, स्या० । ३. विपरि-
 यायो—स्या० । ४. विसमचक्खुका—सी०, रो० । ५. डिण्डिमं—सी०, स्या०, रो० । ६. अहि-
 त्थनय—सी० ।

८१. सुरापानजातकं

- ८१ अपायिम्ह अनच्चिम्ह, अगायिम्ह रुदिम्ह च ।
विसञ्जिकरणि^१ पित्वा^२, दिट्ठा नाहुम्ह वानरा ति ॥

८२. मित्तविन्दकजातकं^३

- ८२ अतिक्कम्म रमणक, सदामत्तञ्च दूभक ।
स्वासि पासाणमासीनो, यस्मा जीव न भोक्खसी ति ॥

८३. कालकण्णिजातकं^४

- ८३ मित्तो हवे सत्तपदेन होति,
सहायो पन द्वादसकेन होति ।
मासङ्कुमासेन च आति होति,
तत्तुत्तरिं अत्तसमो पि होति ।
सोह कय अत्तसुखस्स हेतु,
चिरसन्थुत^५ कालकण्णि जहेय्य ति ॥

८४. अत्यस्सद्वारजातकं

८४. आरोग्यमिच्छे परमञ्च लाभ,
सीलञ्च बुद्धानुमत सुतञ्च ।
धम्मानुवत्ती च अलीनता च,
अत्यस्स द्वारा पमुखा छल्लेते ति ॥

८५. किपक्कजातकं

- ८५ आर्यति^६ दोस नाञ्जाय, यो कामे पटिसेवति^७ ।
विपाव ते हनन्ति^८ न, किपक्कमिव भविस्सति ति ॥

१ विगुञ्जकरणि-सी०, रो० । २ पीत्वा-सी०, रा० । ३ मित्तविन्दजातक-
सी०, स्या०, रो० । ४ कालकण्णिजातक-सी०, स्या०, रो० । ५ चिरसत्थुन-रो० । ६
आर्यति-सी० । ७ पटिसेवति-सी०, रो० । ८ हनन्ती-स्या०, रो० ।

८६. सीलवीमंसकजातकं^१

८६. सीलं किरेव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।
पस्स घोरविसो नागो, सीलवा त्ति न हञ्जती ति ॥

८७. मङ्गलजातकं

८७. यस्स मङ्गला^२ समूहतासे^३,
उप्पाता^४ सुपिना च लक्खणा च ।
सो^५ मङ्गलदोसवीतिवत्तो,
युगयोगाधिगतो न जातुमेती ति ॥

B. 21

5

८८. सारम्भजातकं

८८. कल्याणिमेव मुञ्चेय्य, न हि मुञ्चेय्य पापिकं ।
मोक्खो कल्याणिग्या साधु, मुत्वा तप्पति^६ पापिकं ति ॥

८९. कुहकजातकं

८९. वाचा व किर ते आसि, सण्हा सखिलभाणिनो ।
तिणमत्ते असज्जित्थो, नो च निक्खसतं हरं ति ॥

10

९०. अकतञ्जुजातकं^७

९०. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो नावबुज्झति ।
पच्छा किञ्चे समुप्पन्ने, कत्तारं नाधिगच्छती ति ॥

अपायिम्हवग्गो नवमो ।

तस्सुद्दानं

अपायिम्ह च दूभक^८ सत्तपदं,
छल्लद्वर^९ च आयतिना च पुन ।

१. सीलविमंसजातक-सी०; सीलवीमंसनजातक-स्या०, रो० । २. मङ्गल-सी० । ३. समूहता-सी०, स्या०, रो० । ४. उप्पादा-रो० । ५. स-सी०, रो० । ६. तप्पति-सी०, रो० । ७. अकतञ्जुजातक-सी०, स्या०, रो० । ८. दुभक-स्या० । ९. छल्लद्वर-सी०, स्या० ।

अहिशीलव मङ्गलि पापिकस्सा,
सतंनिक्ख कतत्थवरेन दसा^१ ति^१ ॥

९१. लित्तजातकं

६१. लित्तं परमेन तेजसा, गिलमक्खं पुरिसो न वुज्झति ।
गिल रे गिल पापधुत्तक, पच्छा ते कटुकं भविस्सती ति ॥

९२. महासारजातकं

६२. उक्कट्टे सूरमिच्छन्ति, मन्तीसु^१ अकुतूहलं^१ ।
पियञ्च अन्नपानमिह, अत्ये जाते च पण्डितं ति ॥

९३. विसासभोजनजातकं

६३. न विस्ससे अविस्सत्ये, विस्सत्ये पि न विस्ससे ।
विस्सासा भयमन्वेति, सीहं व मिगमातुका ति ॥

९४. लोमहंसजातकं

६४. सोतत्तो सोसिन्दो^१ चेव, एको भिसनके वने ।
नग्गो न चगिमासीनो, एसनापसुतो मुनी ति ॥

९५. महासुदस्सनजातकं

६५. अनिच्चा वत सद्द्वारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्जन्ति, तेसं बूपसमो सुखो ति ॥

९६. तेलपत्तजातकं

६६. समतित्तिकं अनवसेकं, तेलपत्तं यथा परिहरेय्य ।
एवं सचित्तमनुरक्खे, पत्थयानो दिसं अगतपुट्ठं ति ॥

१-१ दण-गी०, स्था० । २-२. विस्सत्ये पि न विस्सत्ये-यो० । ३ सोसीदी-सं
स्था०, रो० ।

९७. नामसिद्धिजातकं

९७. जीवकं च मतं दिस्वा, धनपालिं च दुग्गतं ।
पन्थकं च वने मूब्धं, पापको पुनरागतो ति ॥

B. 23

९८. कूटवाणिजजातकं

९८. साधु खो पण्डितो नाम, न' त्वेव' अतिपण्डितो ।
अतिपण्डितेन पुत्तेन, मनम्हि उपकूळितो' ति ॥

९९. परोसहस्सजातकं

९९. परोसहस्सं पि समागतानं,
कन्देय्युं ते वस्ससतं अपञ्जा ।
एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्जो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

5

१००. असातरूपजातकं

१००. असातं सातरूपेन, पियरूपेन अप्पियं ।
दुक्खं सुखस्स रूपेन, पमत्तमतिवत्तती ति ॥

10

लित्तवग्गो दसमो ।

तत्सुद्धानं

गिलमक्खकुतूहलमातुकस्सा,
मुनिना च अनिच्चतपत्तवरं ।
धनपालिवरो अतिपण्डितको,
सपरोसहस्सअसातदसा ति ॥

मज्झिमो पण्णासको ।

१०१. परोसतजातकं

१०१. परोसतं चे' पि समागतानं,
झायेय्युं ते वस्ससतं अपञ्जा ।

15 B. 24

एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्जो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

१०२. पण्णिकजातकं

१०२. यो दुक्खफुट्ठाय भवेय्य ताणं,
सो मे पिता दुब्बि^१ वने करोति ।
सा कस्स कन्दामि वनस्स मज्जे,
यो तायिता सो सहसं^२ करोती ति ॥

१०३. वेरिजातकं^३

१०३. यत्थ वेरो निवसति^४, न यस्से तत्थ पण्डितो ।
एकरत्तं दिरत्तं वा, दुक्खं वसति वेरिसू ति ॥

१०४. मित्तविन्दकजातकं

१०४. चतुग्गि अट्टज्जगमा, अट्ठाहि पि च सोळस ।
सोळसाहि^५ च बात्तिंस^६, अग्निच्छं चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ति ॥

१०५. दुब्बलकट्टजातकं

१०५. बहुम्पेतं वने कट्ठं, वातो भञ्जति दुब्बलं ।
तस्स चे भायसी^७ नाग, किसो नून भविस्ससी ति ॥

१०६. उदञ्चनीजातकं^८

१०६. सुखं वत मं जीवन्तं, पचमाना उदञ्चनी ।
चोरी जायप्पवादेन, तेलं लोणं च याचती ति ॥

१. दुग्गि-सी०, रो०; दुग्गि-स्या० । २. सहसा-सी०, स्या०, रो० । ३. वेरो-
जातक-सी० । ४. निवसति-सी०; निवीसति-स्या० । ५. सोळसाभि-स्या० । ६.
यत्तिंस-सी०, स्या०; यत्तिगा-रो० । ७. भायगि-मी०, स्या० । ८. उदञ्चनिजातक-
मी०, रो० ।

१०७. सालित्तकजातकं^१

१०७. साधु खो सिप्पकं नाम, अपि यादिस कीदिसं ।
पस्स खञ्जप्पहारेन, लद्धा गामा चतुद्दिसा ति ॥

१०८. बाहियजातकं

१०८. सिक्खेय्य सिक्खितब्बानि, सन्ति तच्छन्दिनो^२ जना ।
बाहिया हि^३ सुहन्नेन, राजानमभिराघयी ति ॥

१०९. कुण्डपूवजातकं^४

१०९. यथन्नो पुरिसो होति, तथन्ना तस्स देवता ।
आहरेत्तं कुण्डपूवं^५, मा मे भागं विनासया ति ॥

११०. सम्बसंहारकपञ्चजातकं^६

११०. सम्बसंहारको नत्थि, सुद्धं कड्गु पवायति ।
अलिकं भायतियं^७ धुत्ती, सच्चमाह^८ महल्लिका ति ॥
परोसतवग्गो^९ एकादसमो ।

B 26

तस्सुद्धानं

सपरोसत तायित वेरी पुन,
भमचक्कथ नागसिरिद्धयनो ।
सुखकं च वत सिप्पक बाहिया,
कुण्डपूव महल्लिकका च दसा ति ॥

10

१. सालित्तजातक-सी० । २. सच्छन्दिनो-सी०, रो० । ३. पि-सी०, स्या०, रो० । ४. कुण्डपूवजातक-स्या०, रो० । ५. कर्णपूवं-सी०, रो० । ६. सम्बसंहारक-पय्हो-स्या०; ० पय्ह-रो०; सम्बसंहारजातक-सी० । ७. भासतियं-सी०, स्या० । ८. सच्चमाहु-स्या० । ९. परोमहस्सवग्गो-सी० ।
जा० १-४

१११. गद्रभपञ्चजातकं

१११. हचि^१ तुव एवमञ्जसि सेय्यो,
 पुत्तेन पिता ति राजसेट्ठ ।
 हन्दस्सतरस्स ते अयं,
 अस्सतरस्स हि गद्रभो पिता ति ॥

११२. अमरादेवीपञ्चजातकं^२

११२. येन सत्तुविलङ्गा च, दिगुणपलासो च पुप्फितो ।
 येन^३ ददामि^४ तेन वदामि, येन न^५ ददामि^६ न तेन वदामि
 एस मग्गो यवमज्झकस्स, एत छन्नपथं विजानाही ति ।

११३. सिङ्गालजातकं^७

B. 27

११३. सद्दहासि सिङ्गालस्स,^८ सुरापीतस्स ब्राह्मण ।
 सिप्पिकानं सत नत्थि, कुतो कससता दुवे ति ॥

११४. मितचिन्तिजातकं^९

10

११४. बहुचिन्ती अप्पचिन्ती,^{१०} उभो जाले अवज्झरे ।
 मितचिन्ती पमोचेसी,^{११} उभो तत्थ समागता ति ॥

११५. अनुसासिकजातकं

११५. यायञ्जमनुसासति, सय लोलुप्पचारिणी ।
 सायं विपक्खिका सेति, हता चक्केन सासिका^{१२} ति ॥

१. हचि-सी०, स्या० । २. अमरादेवीपञ्चो-स्या०; = पञ्च-रो० । ३-३.
 येनादामि-सी०, स्या० । ४-४. नादामि-सी०, स्या० । ५. सिङ्गालजातक-सी०, स्या०,
 रो० । ६. सिङ्गालस्स-सी०, स्या०, रो० । ७. मितचिन्तीजातक-सी० । ८. अप्पचिन्ती
 च-सी०, स्या०, रो० । ९. अमोचेसी-सी०, अमोचेसि-स्या०, रो० । १०. साळिका-
 सी०, रो०; साळिका-स्या० ।

११६. दुब्बचजातकं

११६. अतिकरमकराचरिय, मय्हम्पेतं न रुच्चति ।
चतुत्थे लङ्घयित्वान^१, पञ्चमायसि^२ आवुतो ति ॥

११७. तित्तिरजातकं

११७. अच्चुग्गतातिलपता, अतिवेल^३ पभासिता ।
वाचा हनति^४ दुम्भेधं, तित्तिरंवातिवस्सितं ति ॥

११८. वहकजातकं

११८. नाचिन्तयन्तो पुरिसो, विसेसमधिगच्छति ।
चिन्तितस्स फलं पस्स, मुत्तोस्मि वधवन्धना ति ॥

११९. अकालराविजातकं

११९. अमातापितरसंवद्धो^५, अनाचेरकुले^६ वसं ।
नायं कालं अकालं वा, अभिजानाति कुक्कुटो ति ॥

१२०. बन्धनमोक्खजातकं

१२०. अवद्धा तत्थ वज्झन्ति, यत्थ वाला पभासरे ।
वद्धा पि तत्थ मुच्चन्ति, यत्थ धीरा पभासरे ति ॥
हंचिवग्गो^७ द्वादसमो ।

तस्सुद्धानं

अथ गद्रभ सत्तुव कंससतं,
वहुचिन्ति सासिकायातिकर ।
अतिवेल विसेसमनाचरियो व,
धीरापभासरतेन दसा ति ॥

१. लिङ्घयित्वान—स्या० । २. पञ्चमियस्मि—सी० । ३. अतिबलता—सी०, स्या०,
रो० । ४. हन्ति—सी० । ५. अमातापितरसंवद्धो—सी०, रो० ; अमातापितुसंवद्धो—स्या० ।
६. अनाचरियाकुले—सी०, स्या०, रो० । ७. हंसीवग्गो—सी० ; हंसिवग्गो—स्या० ।

१२१. कुसनाळिजातकं

१२१. करे सरिक्खो अथ वा पि सेट्ठो,
निहीनको वा^१ पि^१ करेय्य एको ।
करेय्युमेते^२ व्यसने उत्तमत्थं,
यथा अहं कुसनाळि^३ रुचायं ति ॥

१२२. दुम्मेधजातकं

१२२. यसं लद्धान दुम्मेधो, अनत्थं चरति अत्तनो ।
अत्तनो च परेसं च, हिंसाय पटिपज्जती ति ॥

१२३. नङ्गलीसजातकं

१२३. असव्वत्थगामिं वाचं, वालो सव्वत्थ भासति ।
नायं दधि वेदि न नङ्गलीसं,
दधिप्पयं^४ मज्जति नङ्गलीसं ति ॥

१२४. अम्बजातकं

१२४. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
वायामस्स फलं पस्स, भुत्ता अम्बा अनीतिहं ति ॥

१२५. कटाहकजातकं

१२५. बहुम्पि सो विकत्थेय्य, अज्जं जनपदं गतो ।
अन्वागन्त्वान दूसेय्य, भुज्ज भोगे कटाहका ति ॥

१२६. असिलवखणजातकं

१२६. तदेवेकस्स^५ कल्याणं, तदेवेकस्स पापकं ।
तस्मा सव्वं न कल्याणं, सव्वं वा पि न पापकं ति ॥

१-१. पापि-सी०, रो० । २. करिक्खुते-सी०, रो० । ३. कुसनाळी-सी० ।
४. दधि पय-सी०, रो० । ५. तपेवेकस्स-सी०, स्या०; तपेवकस्स-रो० ।

१२७. कलण्डुकजातकं

१२७. ते देसा तानि वत्थूनि, अहं च वनगोचरो ।
अनुविच्च खो तं गण्हेय्यं, पिव^१ खीरं कलण्डुका ति ॥

१२८. बिळारवतजातकं

१२८. यो वे धम्मं^३ धजं^३ कत्वा, निगूळ्हो पापमाचरे ।
विस्सासयित्वा भूतानि, बिळारं नाम तं वतं ति ॥

B. 30

१२९. अग्निकभारद्वाजजातकं

१२९. नायं सिखा पुञ्जहेतु, घासहेतु अयं सिखा ।
नाङ्गुट्टगणनं^५ याति, अलं ते होतु अग्निका ति ॥

5

१३०. कोसियजातकं

१३०. यथा वाचा च^१ भुञ्जस्सु, यथा भुत्तं च व्याहर ।
उभयं ते न समेति, वाचा भुत्तं^२ च^३ कोसिये ति ॥
कुसनाळिवग्गो तेरसमो ।

तत्सुद्धानं

कुसनाळिसिरिन्ह्यनो च यसं,
दधि मम्ब कटाहकपञ्चमको ।
अथ पापकखीरविळारवतं^४,
सिखि कोसियसन्ध्यनेन^५ दसा ति ॥

10

१३१. असम्पदानजातकं

१३१. असम्पदानेनितरीतरस्स,
वालस्स मित्तानि कली भवन्ति ।

१. पिय-सी०, रो० । २. मूसिकजातकं-स्या०; बिळारजातक-रो० । ३-३. पम्पजं-रो० । ४. अग्निकजातक-सी०, स्या०, रो० । ५. नङ्गुट्टगणनं-सी०, स्या०; नङ्गुट्टगणनं-रो० । ६. व-सी०, रो० । ७-७. भत्तञ्च-सी० । ८. पापससिरविळारवतं-सी०, स्या० । ९. कोसियसन्ध्यनेन-सी० ।

तस्मा हरामि भुसं अड्डमानं,
मा मे मित्ति जीयित्थ सस्सत्तायं ति ॥

१३२. भीरुजजातकं^१

१३२. कुसलूपदेसे धितिया दळ्हाय च,
अनिवत्तितत्ता^२ भयभीरुताय च ।
न रक्खसीनं वसमागमिम्हसे^३,
स सोत्थिभावो महता भयेन मे ति ॥

१३३. घतासनजातकं

१३३. खेमं यंहि तत्थ अरी उदीरितो,
दकस्स^४ मज्झे जलते घतासनो ।
न अज्ज वासो महिया महीरुहे,
दिसा भजव्हो सरणाज्ज^५ नो भयं ति ॥

१३४. ज्ञानसोधनजातकं

१३४. ये सञ्जिनो ते पि दुग्गता,
ये पि असञ्जिनो ते पि दुग्गता ।
एतं उभयं विवज्जय,
तं समापत्तिमुखं अनङ्गणं ति ॥

१३५. चन्दाभजातकं

१३५. चन्दाभं सूरियाभञ्च, योघ पञ्जाय गाधति^१ ॥
अवितवकेन ज्ञानेन, होति आभस्सरूपगो ति ॥

१. पञ्चगण्यजातक-मी०; पञ्चमीष्यजातकं-स्या०; पञ्चगण्यजातक-रो० । २. अविरपतता-सी०, स्या०, रो० । ३. वसमागमिम्हा-सी०; वसमागमिम्ह-स्या०, रो० । ४. उदनस्स-सी०, रो० । ५. सरणाज्ज-सी०, स्या०, रो० । ६. गावति-रो० ।

१३६. सुवण्णहंसजातकं

१३६. यं लद्धं तेन तुट्ठव्वं, अतिलोभो हि पापको ।
हंसराजं गहेत्वान, सुवण्णा परिहायथा ति ॥

B. 32

१३७. बब्बुजातकं

१३७. यत्थेको लभते बब्बु, दुतियो तत्थ जायति ।
ततियो च चतुत्थो च, इदं ते बब्बुका बिलं ति ॥

१३८. गोधजातकं

१३८. किं ते जटाहि दुम्मेध, किं ते अजिनसाट्टिया ।
अबभन्तरं ते गहनं, वाहिरं परिमज्जसी ति ॥

5

१३९. उभतोभट्टजातकं

१३९. अक्खी भिन्ना पटो नट्ठो, सखिगेहे^१ च भण्डनं ।
उभतो पटुट्ठा^२ कम्मन्ता^३, उदकम्हि थलम्हि चा ति ॥

१४०. काकजातकं

१४०. निच्चं उव्विगहदया, सब्बलोकविहेसका ।
तस्मा नेसं^४ वसा नत्थि, काकानम्हाक^५ आतिनं ति ॥

10

असम्पदानवगो चुइसमो ।

तस्सुद्धानं

इतरीतररक्खसि खेमियो च,
परोसतपञ्हेन आभस्सरो पुन ।
अथ हंसवरुत्तमबब्बुजटं,
पटनट्टककाकवरेन दसा ति ॥

B. 33

— ० —

१. सखीगेहे—सी०, स्या० । २-३. पटुट्टकम्मन्तो—सी०; ० कम्मन्ता—स्या०;
पटुट्टो कम्मन्तो—रो० । ३. तेसं—सी०, रो० । ४. काकानम्हाक—सी०, रो० ।

१४१. गोघजातकं

१४१ न पापजनमसेवी, अच्चन्तसुखमेधति ।

गोधाकुल ककण्टा^१ व^२, कलि पापेति अत्तन^३ ति^४ ॥

१४२. सिङ्गालजातकं

१४२ एत हि ते दुराजान, य सेसि मतसायिक^१ ।

यस्स ते कड्डमानस्स, हत्था दण्डो न मुच्चती ति ॥

१४३. विरोचजातकं

१४३ लमी च ते निष्फलिता, मत्थको च पदालितो^१ ।

सच्चा ते फासुका भग्गा, अज्ज खो त्व विरोचसी ति ॥

१४४. नङ्गुट्टुजातकं

१४४ बहुम्पेत असम्भि जातवेद, य त वालधिनाभिपूजयाम ।

मसारहस्स नत्थज्ज मस, नङ्गुट्टुम्पि भव पटिग्गहातू ति ॥

१४५. राघजातकं

१४५ न त्व राघ विजानासि, अङ्कुरत्ते अनागते ।

अव्ययत^१ विलपसि, विरत्ता^२ कोसियायने ति ॥

१४६. समुद्दकाकजातकं

१४६ अपि^१ नुं हनुका सन्ता, मुख च परिसुस्सति ।

ओरमाम न पारेम, पूरते व महोदधी ति ॥

१४७. पुप्फरत्तजातकं

१४७ नयिद दुक्ख अदु दुक्ख, य म तुदति वायसो ।

य सामा पुप्फरत्तेन, कत्तिक नानुभोस्सती ति ॥

१-१ ववण्ण-रो० । २-२ अत्तानति-सी०, रो० । ३ सायित-स्या० । ४ विरोचनजनक-मी०, स्या०, रो० । ५ विदाग्या-सा०, रो० । ६ अव्यायन-सी०, रो०, अव्याय-सा०-स्या० । ७ विरत्त-स्या० । ८ वागजानक-मी०, स्या० । ९-९ अपिनू-स्या०, रो० ।

१४८. सिङ्गलजातकं

१४८. नाहं पुनं न च पुनं, न चा पि अपुनपुनं ।
हृत्थिवोन्दि पवक्खामि, तथा हि भयतज्जितो ति ॥

१४९. एकपण्णजातकं

१४९. एकपण्णो अयं रुक्खो, न भूम्या चतुरङ्गुलो ।
फलेन विसकप्पेन, महायं किं भविस्सती ति ॥

१५०. सञ्जीवजातकं

१५०. असन्तं यो पगण्हाति, असन्तं चूपसेवति ।
तमेव घासं कुरुते, व्यग्घो सञ्जीवको^१ यथा ति ॥
ककण्टकवग्गो पन्नरसमो ।

5 B, 35

तत्सुद्धानं

सुखमेधति दण्डवरो च पुन,
लसिवालधि^२ पञ्चमराधवरो ।
समहोदधि कत्तिकवोन्दि पुन,
चतुरङ्गुलव्यग्घवरेन^३ दसा ति ॥

10

अथ वग्गुद्धानं^४

अपण्णकं सीलवग्गकुरुङ्ग, कुलावकं अत्थकामेन पञ्चमं ।
आसीसो^५ इत्थिवरुणं अपायि, लित्तवग्गेन ते दस ।
परोसतं हंचि^६ कुसनाळि^७, असम्पदं ककण्टकवग्गो^८ ॥
एककनिपातं तिष्ठितं ।

—:०:—

१. सञ्जीविको—सी०, स्या०, रो० । २. लसीवालधि—सी० । ३. ० व्यग्घवरेन—
सी० । ४. तथ वग्गुद्धानं भवति—सी०, स्या० । ५. आसीसो—सी०, स्या० । ६-६. हंसि
गरिवन्—सी०, स्या० । ७. पापसेविवग्गो—स्या० ।

२. दुकनिपातो

१५१. राजोवादजातकं (१)

- १ दळ्ह दळ्हम्म गिपति, मत्तिलको^१ मुदुना मुदु ।
साधुम्मि साधुना जेति, असाधुम्मि असाधुना ।
एतादिमो अय राजा, मग्गा उय्याहि सारथि^२ ॥
- २ अक्कोधेन जिने बोध, असाधु माधुना जिने ।
जिने कदरिय दानेन, मच्चेनालिकवादिन ।
एतादिसो अय राजा, मग्गा उय्याहि नारथी ति ॥

१५२. सिङ्गालजातकं (२)

- ३ असभेसितकम्मन्त, तुरिताभिनिपातिन ।
सानि^३ कम्मनि^४ तप्पन्ति, उण्हवज्जोहित्त मुसे ॥
- ४ सीहो च सीहनादेन, दहर अभिनादयि ।
मुत्वा सीहस्स निघोम, सिङ्गालो दहरे वस ।
भीतो सन्ताममापादि, हृदयञ्चस्स अण्फली ति ॥

१५३. सूकरजातकं (३)

- ५ चतुप्पदो अह सम्म, त्व पि सम्म चतुप्पदो ।
एहि सम्म^५ निवत्तस्सु, किं^६ नु^७ भीतो पलायमि ॥
- ६ असुचि पूतिलोमोसि, दुग्गन्धो वासि सूकर ।
सचे युज्जितुवामोमि, जय सम्म ददामि ते ति ॥

१ बन्त्तिवा-म० । २ सारथीति-भी०, रो० । ३ सिङ्गालजातक-सी०, स्या०, रो० । ४-४ तानि कम्मनि-स्या० । ५ सीह-मा०, रो० । ६-६ किनु-सी०, स्या०, रा० ।

१५४. उरगजातकं (४)

७. इधूरगानं पवरो पविट्टो,
सेलस्स वण्णेन पमोक्खमिच्छं ।
ब्रह्मं च वण्णं अपचायमानो,
वुभुक्खितो नो वित्तरामि^१ भोत्तुं ॥

B: 37

८. सो ब्रह्मगुत्तो चिरमेव जीव,
दिव्या^२ च ते पातुभवन्तु भवखा ।
यो^३ ब्रह्मवण्णं अपचायमानो,
वुभुक्खितो नो वित्तरासि भोत्तुं ति ॥

१५५. भग्गजातकं (५)

९. जीव वस्ससतं भग्ग,^४ अपरानि च वीसति^५ ।
मा मं पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सतं ॥

10

१०. त्वं पि वस्ससतं जीव, अपरानि च वीसति ।
विसं पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सतं ति ॥

१५६. अलीनचित्तजातकं (६)

११. अलीनचित्तं निस्साय, पहट्ठा महती चमू ।
कोसलं सेनासन्तुट्ठं, जीवग्गाहं^६ अगाहयि ॥

१२. एवं निस्सयसम्पन्नो, भिक्खु आरद्धवीरियो ।
भावयं कुसलं धम्मं, योगवखेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुट्ठेन, सव्वसंयोजनक्खयं^७ ति ॥

15

१. विगहामि—सी०, स्या०, रो० । २. दिव्या—सी०; दिव्या—रो० । ३. सो—
या०, रो० । ४. भग्गजातक—सी०, रो० । ५. भग्ग—सी०, रो० । ६. वीसति—स्या० ।
७. जीवग्गाहं—सी०, रो० । ८-८. सव्वसंयोजनक्खयन्ति—सी० ।

२. दुकनिपातो

१५१. राजोवादजातकं (१)

१. दळ्हं दळ्हस्स खिपति, मल्लिको^१ मुदुना मुदुं ।
साधुम्पि साधुना जेति, असाधुम्पि असाधुना ।
एतादिसो अयं राजा, मग्गा उय्याहि सारथि^२ ॥
२. अक्कोधेन जिने कोधं, असाधु साधुना जिने ।
जिने कदरियं दानेन, सच्चेनालिकवादिनं ।
एतादिसो अयं राजा, मग्गा उय्याहि सारथी ति ॥

१५२. सिङ्गालजातकं (२)

३. असमेखितकम्मन्तं, तुरिताभिनिपातिनं ।
सानि^३ कम्मानि^४ तप्पेन्ति, उण्हंवज्जोहितं मुखे ॥
४. सीहो च सीहनादेन, दहरं अभिनादयि ।
सुत्वा सीहस्स निग्घोसं, सिङ्गालो दहरे वसं ।
भीतो सन्तासमापादि, हृदयञ्चस्स अप्फली ति ॥

१५३. सूकरजातकं (३)

५. चतुप्पदो अहं सम्म, त्वं पि सम्म चतुप्पदो ।
एहि सम्म^५ निवत्तस्सु, किं^६ नु^७ भीतो पलायसि ॥
६. असुचि पूतिलोमोसि, दुग्गन्धो वासि सूकर ।
सचे युज्जितुकामोसि, जयं सम्म ददामि ते ति ॥

१. बन्निरो-म० । २. सारथीति-सी०, रया०, रो० । ३. सिङ्गालजातक-सी०, रया०, रो० । ४-६. निधु-सी०, रया०, रो० ।

१५४. उरगजातकं (४)

७. इधूरगानं पवरो पविट्टो,
सेलस्स वण्णेन पमोक्खमिच्छं ।
ब्रह्मं च वण्णं अपचायमानो,
वुभुक्खित्तो नो वितरामि^१ भोत्तुं ॥

B. 37

८. सो ब्रह्मगुत्तो चिरमेव जीव,
दिव्या^२ च ते पातुभवन्तु भक्खा ।
यो^३ ब्रह्मवण्णं अपचायमानो,
वुभुक्खित्तो नो वितरासि भोत्तु ति ॥

१५५. भग्गजातकं^४ (५)

९. जीव वस्ससत्तं भग्ग,^५ अपरानि च वीसत्ति^६ ।
मा मं पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सत्तं ॥

10

१०. त्वं पि वस्ससत्तं जीव, अपरानि च वीसत्ति ।
विसं पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सत्तं ति ॥

१५६. अलीनचित्तजातकं (६)

११. अलीनचित्तं निस्साय, पहट्ठा महती चमू ।
कोसलं सेनासन्तुट्ठं, जीवग्गाहं^७ अग्गाह्यि ॥

१२. एवं निस्सयसम्पन्नो, भिक्खु आरद्धवीरियो ।
भावयं कुसलं धम्मं, योगवखेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुत्वेन, सव्वसंयोजनक्खयं^८ ति^९ ॥

15

१. विगहामि-गी०, स्या०, रो० । २. दिव्या-गी०; दिव्या-रो० । ३. सो-
पा०, रो० । ४. भग्गजातक-गी०, रो० । ५. भग्ग-सी०, रो० । ६. वीसत्ति-स्या० ।
७. जीवग्गाहं-गी०, रो० । ८-८. सव्वसंयोजनक्खयन्ति-गी० ।

१५७ गुणजातकं (७)

- १३ येन काम पणामेति, धम्मो वलवत मिगी ।
 उन्नदन्ती विजानाहि, जात सरणतो भय ॥
- १४ अपि चे पि दुव्वलो मित्तो, मित्तधम्मेषु तिट्ठति ।
 सो आतको च वन्धु च, सो मित्तो सो च मे सखा ।
 दाठिनि मातिमञ्जित्यो^१, सिङ्गालो मम पाणदो ति ॥

१५८. सुहनुजातकं (८)

- १५ नयिद विसमसीलेन, सोणेन सुहनू^१ सह^२ ।
 सुहनू^१ पि तादिसोयेव, यो सोणस्स सगोचरो ॥
- १६ पक्खन्दिना पगव्भेन, निच्च सन्दानप्पादिना ।
 ममेति पाप पापेन, ममेति अमता अम ति ॥

१५९. मोरजातकं (९)

- १७ उदेतय चक्खुमा एकराजा,
 हरिस्सवण्णो पथविप्पभासो^४ ।
 त त नमस्सामि हरिस्सवण्ण पथविप्पभास,
 तयाज्ज^५ गुत्ता विहरेमु दिवस ॥
- ये ब्राह्मणा वेदगू^६ सव्वधम्मेषु,
 ते मे नमो ते च म पालयन्तु ।
 नमत्थु बुद्धान नमत्थु बोधिया,
 नमो विमुत्तान नमो विमुत्तिया ।
 इम मो परित्त वत्वा, मोरो चरति एमना ॥
- १८ अपेतय चक्खुमा एकराजा,
 हरिस्सवण्णो पथविप्पभासो ।

१ त्रिमञ्जिक्का-स्या० । २-२ सुहनुस्सह-सी०, स्या०, सुहनुस्सहा-रो० । ३
 गुहनु-स्या०, रो० । ४ पथविप्पभासा-मा०, स्या०, रा० । ५ तयाज्ज-सी०, स्या०,
 रो० । ६ वेदगू-स्या० ।

तं तं नम्मस्सामि हरिस्सवणं पथविप्पभासं,
तयाज्ज गुत्ता विहरेमु रत्ति ॥

ये ब्राह्मणा वेदगू सव्वधम्मो,
ते मे नमो ते च मं पालयन्तु ।

नमत्थु बुद्धानं नमत्थु बोधिया,
नमो विमुत्तानं नमो विमुत्तिया ।

5

इमं सो परित्तं कत्वा, मोरो वासमकप्पयी ति ॥

१६०. विनीलजातकं^१ (१०)

१६. एवमेव नून राजानं, वेदेहं मिथिलगहं ।

अस्सा वहन्ति^२ आजञ्जा, यथा हंसा विनीलकं ॥

२०. विनील दुग्गं भजसि, अभूमिं तात सेवसि ।

10

गामन्तकानि^३ सेवस्सु, एतं मातालयं तवा^४ ति^५ ॥

दळ्हवग्गो पठमो ।

तस्सुद्धानं

वरवल्लिकदहरसूकरको,

उरगूत्तमपञ्चमभगवरो ।

महतीचमुया व सिङ्गालवरो,

सुहनुत्तम मोर विनीलं दसा ति ॥

15

१६१. इन्द्रसमानगोत्तजातकं (११)

२१. न सन्थवं कापुरिसेन कयिरा,

B. 40

अरियो अन्नरियेन पजानमत्थं ।

चिरानुवुत्थो पि करोत्ति पापं,

गजो यथा इन्द्रसमानगोत्तं ॥

१. विनीलजातकं—मी०, स्या०; ० जातक—रो० । २. वाहन्ति—रो० । ३. गामन्ति-
कानि—सी० । ४-४. तुवन्ति—स्या०; त्यन्ति—रो० ।

२२. य^१ त्वेव^१ जञ्जा सदिसो ममं ति,
 सीलेन पञ्जाय सुतेन चा पि ।
 तेनेव मेत्ति कयिराय सद्धि,
 सुखो^१ हवे^१ सप्पुरिसेन सङ्गमो ति ॥

१६२. सन्धवजातकं (१२)

२३. न सन्धवस्मा परमत्थि पापियो,
 यो सन्धवो कापुरिसेन होति ।
 सन्तप्पितो सप्पिना पायमेन,
 किच्छाकन पणकुटि अदट्ठि^१ ॥

२४. न मन्धवस्मा परमत्थि मेय्यो,
 यो सन्धवो सप्पुरिसेन होति ।
 सीहस्स व्यग्घस्स^१ च दीपिनो च,
 सामा मुख लेहति सन्धवेना ति ॥

१६३. सुसीमजातकं (१३)

२५. काळा मिगा सेतदन्ता तवीमे^१,
 परोसतं हेमजालाभिच्छन्ना^१ ।
 ते ते ददामो ति सुसीम ब्रूमि,
 अनुस्मरं पेत्तिपितामहान ॥

२६. वाळा मिगा सेतदन्ता ममीमे^१,
 परोसतं हेमजालाभिच्छन्ना ।
 ते ते ददामो ति वदामि माणव,
 अनुस्मर पेत्तिपितामहान ति ॥

१-१. यदेव-स्या० । २-२. मुखावहो-मी०, रो० । ३. अदट्ठही-मी०; अदट्ठहि-स्या०; अदट्ठही ति-गे० । ४. व्यग्घस्स-मी०, गे० । ५. तव दमे-मी०, रो० । ६. हेमजालाभिच्छन्ना-मी० । ७. मय दमे-मी०, रो० ।

१६४. गिज्झजातकं (१४)

२७. यं नु गिज्झो योजनसतं, कुणपानि अवेक्खति ।
 कस्मा जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झसि^१ ॥
२८. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्ख्ये ।
 अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झती ति ॥

१६५. नकुलजातकं (१५)

२९. सन्धिं कत्वा अमित्तेन, अण्डजेन जलाबुज ।
 विवरिय दाठं सेसि^२, कुतो ते^३ भयमागतं ॥
३०. सङ्केथेव अमित्तस्मिं, मित्तस्मिं पि न विस्ससे ।
 अभया भयमुप्पन्नं, अपि मूलानि^४ कन्तती ति^५ ॥

१६६. उपसाळकजातकं^६ (१६)

३१. उपसाळकनामानि^१, सहस्सानि चतुद्दस ।
 अस्मिं पदेसे दड्ढानि, नत्थि लोके अनामतं ॥
३२. यम्हि सच्चं च धम्मो च, ग्रहिसा संयमो दमो ।
 एतं^२ अरिया^३ सेवन्ति, एतं लोके अनामतं ति ॥

१६७. समिद्धिजातकं (१७)

३३. अभुत्वा भिक्खसि भिक्खु, न हि भुत्वान भिक्खसि ।
 भुत्वान भिक्खु भिक्खस्सु, मा तं कालो उपच्चगा ॥
३४. कालं वोहं न जानामि, छन्नो कालो न दिस्सति ।
 तस्मा अभुत्वा भिक्खामि, मा मं कालो उपच्चगा ति ॥

१. बुज्झसी-सी० । २. सयमि-सी०, स्या०, रो० । ३. त-सी० । ४-४. ललितवन्तनी ति-सी० । ५. उपसाळकजातक-सी०, स्या०; उपसाळहजातक-रो० । ६. उपसाळहकनामान-सी०, स्या०, रो० । ७-७. एतदरिया-सी०, स्या०, रो० ।

१६८. सकुण्णिघजातकं (१८)

- ३५ सेनो बलसा पतमानो, लाप गोचरठायिनं^१ ।
 सहसा अज्झप्पत्तो व, मरण तेनुपागमि ॥
 ३६. सोह नयेन सम्पन्नो, पेत्तिरे गोचरे रतो ।
 अपेतमत्तु भोदामि, सम्पस्स अत्थमत्तनो ति ॥

१६९. अरकजातकं (१९)

- ३७ यो वे मेत्तेन चित्तेन, सव्वलोकानुकम्पति ।
 उद्ध अघो च तिरिय^२, अप्पमाणेन सव्वमो ॥
 ३८ अप्पमाण हित चित्त, परिपुण्ण सुभावित ।
 य पमाणकत्त^३ कम्म, न त तनावसिस्सती ति ॥

१७०. ककण्ठकजातकं (२०)

- ३९ नायं पुरे उण्णमत्ति^४, तोरणग्गे ककण्ठको ।
 महोसघ विजानाहि, केन थद्धो ककण्ठको ॥
 ४०. अलद्धपुव्व लद्धान, अड्ढमास ककण्ठको ।
 अतिमज्जति राजान, वेदेह मिथिलग्गह ति ॥

सन्धववग्गो दुत्तियो ।

तत्सुद्धानं

B 43

अथ इन्दसमान मपण्णकुटि,
 सुसिमुत्तम गिज्झ जलावुजको ।
 उपसाळक भिक्खु सलापवरो,
 अथ मेत्तवरो दसपुण्णमती ति ॥

15

१७१. कल्याणघम्मजातकं (२१)

४१. कल्याणघम्मो ति यदा जनिन्द,
 लोके ममज्ज^५ अनुपापुणाति ।

१ माचरट्टायिन-स्या०, रा० । २ तिरिय च-सी०, स्या०, रा० । ३ पमाण कत्त-
 स्या०, रा० । ४ उण्णमत्ति-स्या० । ५ ममज्जा-सी० ।

तस्मा न हिय्येथ^१ नरो सपञ्जो,
हिरिया पि सन्तो धुरमादियन्ति ॥

४२. सायं समञ्जा इध मज्ज पत्ता,
कल्याणधम्मो ति जनिन्द लोके ।
ताहं समेक्खं इध पव्वजिस्सं,
न हि मत्थि छन्दो इध कामभोगे ति ॥

5

१७२. दहरजातकं (२२)

४३. को नु सद्देन महता, अभिनादेति दहरं ।
तं^२ सीहा नप्पटिनदन्ति^३, को नामेसो मिगाधिभू ॥
४४. अधमो मिगजातानं, सिङ्गालो^४ तात वस्सति ।
जातिमस्स जिगुच्छन्ता, तुण्ही सीहा समच्छरे ति ॥

10

१७३. मक्कटजातकं (२३)

४५. तात माणवको एसो, तालमूलं अपस्सितो ।
अगारकञ्चिदं अत्थि, हन्द देमस्सगारकं ॥
४६. मा खो त्वं^५ तात पक्कोसि, दूसेय्य नो अगारकं ।
नेतादिसं मुखं होति, ब्राह्मणस्स सुसीलिनो ति ॥

B. 44

१७४. दुग्धिमयमक्कटजातकं (२४)

४७. अदम्ह ते वारि पहरूपं^६,
धम्माभितत्तस्स पिपासितस्स ।
सो दानि पित्वानं^७ किरिङ्करोसि^८.
असङ्गमो^९ पापजनेन सेय्यो ॥

15

१. हियेय-सी० । २. कि-सी०, रो० । ३. नप्पटिनदन्ति-मी०, रो० । ४. सिङ्गालो-मी०, स्या०, रो० । ५. तं-सी०, स्या०, रो० । ६. बहूरूपं-स्या०; बहूरूपं-मी० । ७. पित्वानं-मी०, रो० । ८. किरिङ्करोमि-मी०, स्या०, रो० । ९. नमङ्गमो-स्या० ।

४८. को ते सुतो वा दिट्ठो वा, सीलवा नाम मक्कटो ।
इदानी खो त ओहच्छ^१, एसा अस्माक^२ धम्मता ति ॥

१७५. आदिच्चुपट्टानजातकं (२५)

४९ सव्वेसु किर भूतेसु, सन्ति सीलसमाहिता ।
पस्स साखामिग जम्मं, आदिच्चमुपतिट्ठति ॥
५० नास्स सीलं विजानाय, अनञ्जाय पसंसय ।
अग्निहुत्तञ्च उहन्^३, द्वे च^४ भिन्ना कमण्डलू ति ॥

१७६. कळायमुट्ठिजातकं (२६)

५१. वालो वताय दुमसासगोचरो,
पञ्जा जनिन्द नयिमस्म विज्जति ।
कळायमुट्ठि^५ अवकिरिय केवलं,
एकं कळायं पतितं गवेसति ॥
५२. एवमेव मयं राज, ये चञ्जे अतिलोभिनो ।
अप्पेन बहु^६ जिय्याम^७, कळायेनेय वानरो ति ॥

१७७. तिन्दुकजातकं (२७)

५३. धनुहत्थकलापेहि, नेत्ति सवरधारिभि ।
समन्ता परिकिण्णम्ह^८, कथं भोक्खो भविस्सति ॥
५४. अप्पेव बहुकिच्चान, अत्यो जायेय^९ कोचि नं ।
अत्थि रुक्खस्स अच्छिद्वत्तं, खज्जयञ्जेव^{१०} तिन्दुक ति ॥

१७८. कच्छपजातकं (२८)

५५. जनित्त मे भवित्तं मे, इति पङ्के अवस्सयि ।
तं म पङ्को अज्झभवि^{११}, यथा दुव्वलकं तथा ।
त त वदामि भगव, सुणोहि वचन मम ॥

१ ऊहन्-सी०, रो०, ओहन्-स्या० । २ अस्माक-रो० । ३ ऊहन्त-सी०,
ऊहन्-स्या०, ऊहन्ति-रो० । ४ तेन-रो० । ५ कळायमुट्ठि-रो० । ६ बहु-सी० ।
७ जिय्याम-स्या० । ८ परिकिण्णम्हा-सी०, स्या०, रो० । ९ जायेय-सी० । १०-
खज्जयञ्जेव-सी०, स्या०, खज्जयञ्जेव-रो० । ११ अज्झभव-सी०, अज्झभवि-रो० ।

५६. गामे वा यदि वा रञ्जे, सुखं यत्राधिगच्छति ।
तं जनित्तं^१ भवित्तं च, पुरिसस्स पजानतो ।
यम्हि जीवे तम्हि गच्छे, न निकेतहतो सिया ति ॥

१७९. सतधम्मजातकं (२९)

५७. तं च अप्पं च उच्छिद्दं, तं च किच्छेन नो अदा ।
सोहं ब्राह्मणजातिको, यं भुत्तं तं पि उगगतं ॥ 5
५८. एवं धम्मं निरंकत्वा, यो अधम्मेन जीवति ।
सतधम्मो व लाभेन, लद्धेन^२ पि^३ न नन्दती ति ॥ B, 40

१८०. दुद्ददजातकं (३०)

५९. दुद्दद ददमानानं, दुक्करं कम्म कुब्बतं ।
असन्तो नानुकुब्बन्ति, सतं धम्मो दुरन्नयो ॥
६०. तस्मा सतं च असतं^१, नाना होति इतो गति । 10
असन्तो निरयं यन्ति, सन्तो सग्गपरायणा ति ॥
कल्याणवग्गो ततियो ।

तस्सुद्धानं

सुसमञ्जमिगाधिभू माणवको,
वारिपहूतरूपादिच्चुपट्टाना ।
सकळायसतिन्दुकपङ्क पुन,
सतधम्म सुदुद्दकेन दसा ति ॥ 15

१८१. असदिसजातकं (३१)

६१. धनुग्गहो असदिसो, राजपुत्तो महव्वलो ।
दूरेपाती अक्खणवेधी, महाकायप्पदालनो ॥
६२. सब्बामित्ते रणं कत्वा, न च कञ्चि^४ विहेठयि ।
भातरं सोत्थिं कत्वान, संयमं^५ अज्झुपागमी ति ॥

१. जनितं-स्या० । २-२. लद्धेनापि-स्या० । ३. असतञ्च-सी०, स्या०, रो० ।
४. किञ्चि-सी०, स्या०, रो० । ५. संयमं-सी०, स्या०, रो० ।

१८२. सङ्गामावचरजातकं (३२)

६३. सङ्गामावचरो सूरौ, बलवा इति विस्सुतो ।
 किं नु तोरणमासज्ज, पटिक्कमसि कुञ्जर ॥
 ६४ ओमद् खिप्प पलिघ^१, एमिकानि च अट्ठह^२ ।
 तोरणानि च^३ महित्वा^४, खिप्प पविस कुञ्जरा ति ॥

१८३. बालोदकजातकं (३३)

६५. बालोदक अप्परस निहीन,
 पित्वा^५ मदो जायति गद्रभान ।
 इमं च पित्वान रस पणीत,
 मदो न सञ्जायति सिन्धवान ॥
 ६६ अप्प पिवित्वान निहीनजच्चो,
 सो मज्जती^६ तेन जनिन्द पुट्ठो^७ ।
 धोरय्हसीली च कुलम्हि जातो,
 न मज्जती अग्गरस पिवित्वा ति ॥

१८४. गिरिदत्तजातकं (३४)

- ६७ दूसितो गिरिदत्तेन, ह्यो सामस्स पण्डवो ।
 पोराण पकत्तिं हित्वा, तस्सेवानुविधिप्यति^८ ॥
 ६८ सचे च^९ तनुजो पोमो, सिखराकारकप्पितो^{१०} ।
 आनने न^{११} गहेत्त्वान, मण्डले परित्तये ।
 गिप्पमेव पहन्त्वान^{१२}, तस्सेवानुविधिप्यती ति ॥

१८५. अनभिरतिजातकं (३५)

- ६९ ययोदवे आविले अप्पसत्ते,
 न पप्सति सिप्पिकसम्बुक^{१३} च^{१४} ।

१ पलीय-स्या० । २ उट्ठह-स्या० । ३-३ पमहित्वा-सी०, रो० । ४ बाळो-
 दराज्ज-सी० । ५ पीत्वा-सी०, रो० । ६ मज्जति-सी० । ७ पुट्ठो-सी०, स्या० ।
 ८ गिरिदत्तजातक-रा० । ९ तस्सेव अनुविधीयती ति-सी०, रो० । १० व-सी०, रो० ।
 ११ मिङ्गाराकारकप्पिता-स्या० । १२ त-सी०, स्या०, रो० । १३ पहत्त्वान-सी०,
 रो० । १४ सिप्पिकसम्बुक-सी० । १५ रो० पोत्यवे नत्थि ।

सकखरं वालुकं मच्छगुम्बं,
 एवं आविलम्हि^१ चित्ते ।
 न^२ पस्सति अत्तदत्थं परत्थं ॥

७०. यथोदके अच्छे विप्पसन्ने,
 सो पस्सति सिप्पिकसम्बुकं च ।
 सकखरं वालुकं मच्छगुम्बं,
 एवं अनाविलम्हि चित्ते ।
 सो पस्सति अत्तदत्थं परत्थं ति ॥

5

१८६. दधिवाहनजातकं (३६)

७१. वण्णगन्धरसूपेतो, अम्बोयं अहुवा पुरे ।
 तमेव पूजं लभमानो, केनम्बो कटुकप्फलो ॥
 ७२. पुचिमन्दपरिवारो, अम्बो ते दधिवाहन ।
 मूलं मूलेन संसट्ठं, साखा^३ साखा^३ निसेवरे ।
 असातसन्निवासेन^४, तेनम्बो कटुकप्फलो ति ॥

10

१८७. चतुमट्टजातकं (३७)

७३. उच्चे विटभिमारुह, मन्तयव्हो रहोगता ।
 नीचे ओरुह मन्तव्हो, मिगराजा पि सोस्सति ॥
 ७४. यं सुवण्णो^५ सुवण्णेन, देवो देवेन मन्तये ।
 किं तेत्थ^६ चतुमट्टस्स, विलं पविस जम्बुका ति ॥

15

१८८. सीहकोत्थुजातकं (३८)

७५. सीहङ्गुली सीहनखो, सीहपादपतिट्ठितो ।
 सो सीहो सीहसङ्घम्हि, एको नदेति अञ्जथा ॥

B. 49

१. आविलेहि-सी० । २. न सो-स्या० । ३-३. साखा साखं-स्या० । ४. असातसन्निवासेन-रो० । ५. सुवण्णो-सी०, स्या०, रो० । ६. तत्थ-स्या०, रो० । ७. सीहकोत्थुजातक-नी०, स्या०; सीहकोट्टकजातक-रो० ।

७६ मा त्व नदि राजपुत्त, अण्णसहो वने वस ।
सरेन खो त जानेय्यु, न हिते पेत्तिको सरो ति ॥

१८९. सीहचम्मजातकं (३९)

७७ नेत सीहस्स नदित, न ब्यग्घस्स न दीपिनो ।
पास्तो सीहचम्मेन, जम्मो नदति गद्रभो ॥
७८ चिर पि खो त खादेय्य, गद्रभो हरित यव ।
पास्तो सीहचम्मेन, रवमानो व' दूसयी ति ॥

१९०. सीलानिसंसजातकं (४०)

७९ पस्स सद्दाय सीलस्स, चागस्स च अय फल ।
नागो नावाय वण्णेन, सद्ध वहतुपासक ॥
८० सन्निभरेव समासेथ, सन्निभ कुब्बेथ सन्थव ।
सत हि सन्निवासेन, सोत्थि गच्छति न्हापितो^१ ति ॥
असदिसवगो चतुत्थो^२ ।

तस्सुद्धानं

धनुग्गहकुञ्जरअप्परसो,
गिरिदत्तमनाविलचित्तवर ।
दधिवाहनजम्बूकमीहनखो,
हरितयव नागवरेण दसा ति ॥

१९१. रुहकजातकं (४१)

८१ अपि^१ रुहक छिन्ना पि, जिया सन्धीयते^२ पुन ।
सन्धीयस्सु पुराणिया, मा कोधस्स वस गमि ॥
८२ विज्जमानेसु^३ वाकेसु^४, विज्जमानेसु कारिसु ।
अञ्ज^५ जिय करिस्सामि^६, अलञ्जेव पुराणिया ति ॥

१ थ-रो० । २ न्हापितो-सी०, रो० । ३ अम्मो-सी०, स्या० । ४ सन्धि-
रुहे-स्या०, रो० । ५-७ विज्जमानासु मग्घासु-सी०, मग्घासु-रो० । ६-६ अञ्ज
विश करिस्साम-सी०, अञ्ज जिय करिस्साम-रो० ।

१९२. सिरिकाळकण्णिजातकं (४२)

८३. इत्थी सिया रूपवती, सा च सीलवती सिया ।
पुरिसो तं न इच्छेय्य, सदहसि महोसध ॥
८४. सदहामि महाराज, पुरिसो दुब्भगो^१ सिया ।
सिरी च काळकणी च, न समेन्ती कुदाचनं ति ॥

१९३. चूलपदुमजातकं (४३)

८५. अयमेव सा अहमपि^२ सो अनञ्जो, 5
अयमेव सो हत्थच्छिन्नो अनञ्जो ।
यमाह कोमारपती^३ ममं ति,
वज्झित्थियो नत्थि इत्थीसु सच्चं ॥
८६. इमं च जम्मं मुसलेन हत्त्वा,
लुद्धं छवं परदारूपसेवि । 10
इमिस्सा च नं पापपतिव्वताय,
जीवन्तिया छिन्दथ कण्णनासं ति ॥

१९४. मणिचोरजातकं (४४)

८७. न सन्ति देवा पवसन्ति नून,
न हि नून सन्ति इध लोकपाला । B. 51
सहसा करोन्तानमसञ्जतानं,
न हि नून सन्ती^४ पटिसेधितारो ॥ 15
८८. अकाले वस्सती^५ तस्स, काले तस्स न वस्सति ।
सग्गा च चवति ठाना, ननु सो तावता हतो ति ॥

१९५. पञ्चतूपत्यरजातकं (४५)

८९. पञ्चतूपत्यरे रम्मे, जाता पोक्खरणी सिवा ।
तं सिज्जालो अपापायि^६, जानं सीहेन रक्खितं ॥ 20

१. दुब्भगो-सी० । २. चूलपदुमजातकं-सी०, स्या० । ३. अहमि-सी०, स्या०, रो० । ४. कोमारपतिको-स्या० । ५. सन्ति-सी०, स्या०, रो० । ६. वरमति-सी०, रो० । ७. अपापासि-सी०, स्या०, रो० ।

६०. पिवन्ति^१ चे^१ महाराज, सापदानि महानदि ।
न तेन अनदी होति, खमस्सु यदि ते पिया ति ॥

१९६. बलाहकस्सजातकं^२ (४६)

६१. ये न काहन्ति ओवादं, नरा बुद्धेन देसितं ।
व्यसनं ते गमिस्सन्ति, रक्खसीहिव वाणिजा ॥
६२. ये च काहन्ति ओवादं, नरा बुद्धेन देसितं ।
सोत्थिं पार गमिस्सन्ति, बलाहेनेव^३ वाणिजा ति ॥

१९७. मित्तामित्तजातकं (४७)

६३. न नं उम्हयते दिस्वा, न च नं पटिनन्दति ।
चक्खूनि चस्स न ददाति, पटिलोमं च वत्तति ॥
६४. एते भवन्ति^४ आकारा, अमित्तस्मिं पतिट्ठिता ।
येहि अमित्तं जानेय्य, दिस्वा^५ सुत्वा च पण्डितो ति ॥

१९८. राधजातकं (४८)

६५. पवासा आगतो तात, इदानि नचिरागतो ।
कच्चिन्नु तात ते माता, न अञ्जमुपसेवति ॥
६६. न खो पनेतं सुभणं, गिरं सच्चुपमहितं ।
मयेथ पोट्टपादो व, मुम्मुरे^६ उपकूथितो^७ ति ॥

१९९. गहपतिजातकं (४९)

६७. उभयं मे न खमति, उभयं मे न रुच्चति ।
याचार्यं कोट्टमोतिण्णा, नादसं^८ इति भासति ॥

१-१. पिवन्ति वे-मी०; पिवन्ति व-रो० । २. बालाहकस्सजातकं-सी०; बलाहकस्स-
जातक-रो० । ३. बलाहेनेव-सी०, रो० । ४. भवन्ति-मी० । ५. दिस्वा च-रो० ।
६. मुम्मुरे-ग्या० । ७. उपकूथितो-मी०, स्या०, रो० । ८. न दस्म-सी०, स्या०, रो० ।

६८. तं तं गामपति ब्रूमि, कदरे अप्पस्मि^१ जीविते ।
 द्वे मासे सङ्गर^२ कत्वा^३, मंसं जरग्गवं किसं ।
 अप्पत्तकाले चोदेसि, तं पि मय्हं न रुच्चती ति ॥

२००. साधुसीलजातकं (५०)

६९. सरीरदव्यं^१ वुड्ढव्यं^२, सोजच्चं साधुसीलियं ।
 ब्राह्मणं तेव पुच्छाम, कन्नु तेसं वनिम्हसे^३ ॥
 १००. अत्थो अत्थि सरीरस्मिं, वुड्ढव्यस्स नमो करे ।
 अत्थो अत्थि सुजातस्मि, सीलं अस्माक रुच्चती ति ॥
 रुहकवग्गो पञ्चमो ।

तत्सुद्धानं

अपिरुहकरूपवतीमुसलो,
 पवसन्ति सपञ्चमपोकखरणी ।
 अथ मुत्तिमवाणिज उम्हयते,
 चिरआगतकोट्टसरीर दसा ति ॥

२०१. बन्धनागारजातकं (५१)

१०१. न तं दळ्हं बन्धनमाहु धीरा,
 यदायसं दारुजपव्वजञ्च^१ ।
 सारत्तरत्ता मणिकुण्डलेसु,
 पुत्तेसु दारेसु च या अपेक्खा ॥
 १०२. एतं दळ्हं बन्धनमाहु धीरा,
 ओहारिनं सिथिलं^२ दुप्पमुञ्चं ।
 एतं पि छेत्त्वान वजन्ति धीरा,
 अनपेक्खिनो कामसुखं पहाया ति ॥

१. अप्पस्मि—सी०, रया०, रो० । २-२. वारं कत्वा—सी०, रो० । ३-३. सरीरदव्यं वुड्ढव्यं—सी०, रो० । ४. वणिग्गं—सी०, रो० । ५. दारुजं पव्वजञ्च—सी०, रो० । ६. मोपिल्लं—म० ।

२०२. केळिसीलजातकं (५२)

१०३. हंसा कोञ्चा मयूरा च, हत्थयो^१ पसदा मिगा ।
 सव्वे सीहस्स भायन्ति, नत्थि कायस्मि^२ तुल्यता ॥
१०४. एवमेव मनुस्सेसु, दहरो चे पि पञ्जवा ।
 सो हि तत्थ महा होति, नेव वालो सरीरवा ति ॥

२०३. खण्डजातकं^१ (५३)

१०५. विरूपक्खेहि मे मेत्तं, मेत्तं एरापथेहि मे ।
 छव्वापुत्तेहि मे मेत्तं, मेत्तं कण्हागोतमकेहि च ॥
 अपादकेहि मे मेत्तं, मेत्तं द्विपादकेहि^२ मे ।
 चतुप्पदेहि मे मेत्तं, मेत्तं बहुप्पदेहि मे ॥
 मा मं अपादको हिसि, मा मं हिसि द्विपादको ।
 मा मं चतुप्पदो हिसि, मा मं हिसि बहुप्पदो ॥
 सव्वे सत्ता सव्वे पाणा, सव्वे भूता च केवला ।
 सव्वे भद्रानि पस्सन्तु, मा कञ्चि^३ पापमागमा ॥
१०६. अप्पमाणो बुद्धो, अप्पमाणो धम्मो ।
 अप्पमाणो सङ्खो, पमाणवन्तानि सरीसपानि^४ ॥
 अहिविच्छिक्कसत्तपदीउण्णनाभिसरबूमूसिका ।
 कता मे रक्खा कता मे परित्ता,
 पटिक्कमन्तु भूतानि ।
 सोहं नमो भगवतो,
 नमो सत्तन्नं सम्मासम्बुद्धानं ति ॥

२०४. वीरकजातकं (५४)

१०७. अपि वीरक पस्सेसि, सकुणं मञ्जुभाणकं ।
 मयूरणीवसङ्कासं, पत्तिं^५ मय्हं सविट्ठकं ॥

१. हन्थियो-सी०; हत्थियो-स्या०, रो० । २. कायस्मि-सी० । ३. एण्णवत्त-
 पावुक्क-सी०, रो०; सव्वपरित जातकं-स्या० । ४. द्विपादकेहि-सी०, स्या०, रो० ।
 ५. पत्ति-स्या० । ६. चिरिपानि-सी०, स्या०, रो० । ७. पत्ति-सी० ।

१०८. उदकथलचरस्स पक्खिनो,
निच्चं आमकमच्छभोजिनो ।
तस्सानुकरं सविट्ठको,
सेवाले^१ पलिगुण्ठितो मतो ति ॥

२०५. गङ्गेय्यजातकं (५५)

१०९. सोभति^२ मच्छो^३ गङ्गेय्यो^४, अथो सोभति^५ यामुनो^६ । 5
चतुप्पदोयं^७ पुरिसो, निग्रोधपरिमण्डलो ।
ईसकायतगीवो च, सब्बेव अतिरोचति ॥
११०. यं पुच्छितो न तं अक्खासि^८, अञ्जं अक्खासि^९ पुच्छितो ।
अत्तप्पसंसको पोसो, नायं अस्माक रुच्चती ति ॥

२०६. कुरुङ्गमिगजातकं (५६)

१११. इद्ध वट्ठमयं^{१०} पासं, छिन्द दन्तेहि कच्छप । 10
अहं तथा करिस्सामि, यथा नेहिति लुट्ठको ॥
११२. कच्छपो पाविसी वारिं, कुरुङ्गो पाविसी वनं ।
सतपत्तो दुमग्गम्हा^{११}, दूरे पुत्ते अपानयी ति ॥

२०७. अस्सकजातकं (५७)

११३. अयमस्सकराजेन, देसो विचरितो मया ।
अनुकामय कामेन^{१२}, पियेन पतिना सह ॥ 15
११४. नवेन सुखदुक्खेन, पोराणं अपिधीयति^{१३} ।
तस्मा अस्सकरञ्जा व, कीटो पियतरो ममा^{१४} ति ॥

१. सेवालेहि-स्या० । २. सोभन्ति-स्या०, रो० । ३-३. मच्छा गङ्गेय्या-स्या०, रो० । ४-४. सोमन्ति यामुना-स्या०, रो० । ५. चतुप्पदोयं-सी०, स्या०, रो० । ६. अमना-सी०, स्या०, रो० । ७. अक्खासि-स्या०, रो० । ८. वट्ठमयं-म० । ९. दुमग्गम्हा-सी० । १०. अनुकामयानुकामेन-सी०, रो० । ११. अपिधीयति-सी०, रो० ; अपिधिय्यति-स्या० । १२-१२. ममन्ति-सी०, स्या०, रो० ।

२०८. सुसुमारजातकं (५८)

११५. अलं^१ मेतेहि^१ अम्बेहि, जम्बूहि पनसेहि च ।
 यानि पारं समुद्रस्स, वरं मय्हं उदुम्बरो ॥
११६. महती वत ते वोन्दि, न च पञ्जा तदूपिका ।
 सुसुमार^२ वञ्चितो मेसि, गच्छ दानि यथासुखं ति ॥

२०९. कुक्कुटजातकं (५९)

११७. दिट्ठा मया वने रुक्खा, अस्सकण्णा विभीटका^३ ।
 न तानि एवं सक्कन्ति, यथा त्वं रुक्ख^४ सक्कसि ॥
११८. पुराणकुक्कुटो अय, भेत्वा पञ्जरमागतो ।
 कुसलो वालपासान, अपक्कमति भासती ति ॥

२१०. कन्दगलकजातकं (६०)

११९. अम्भो को नामयं रुक्खो, सिन्नपत्तो^५ सकण्टको ।
 यत्थ एकप्पहारेन, उत्तमङ्ग विभिज्जितं^६ ॥
१२०. अचारि^७ वतायं^८ वितुदं वनानि, कट्ठङ्ग रुक्खेसु असारकेसु ।
 अयासदा खदिरं जातसारं, यत्थन्निदा गरुळो उत्तमङ्गं ति
 नतंदब्बवग्गो छट्ठो

तत्सुदानं

दळ्ळवन्धन हंसवरो च पुन,
 विरुपक्खसविट्ठकमच्छवरो^{१०} ।
 सकुरुङ्गसअस्सकअम्बवरो,
 पुन कुक्कुटको गरुळेन दसा ति ॥

13

१-१. अलमेतेहि-सी०, स्या०, रो० । २. सुसुमार-सी०, स्या०, रो० ।
 ३. विभीटका-सी०, स्या०, रो० । ४. रुक्ख-स्या० ।
 ५. सिन्नपत्तो-सी०, सीतपत्तो-रो० । ६. विसाटितं-सी०, रो० । ७-९. अचारि सी०; अचारणाय-रो० । १०. विरुपक्खसविट्ठकमच्छवरो
 सी० ।

२११. सोमदत्तजातकं (६१)

१२१. अकासि योगं ध्रुवमप्पमत्तो,
संवच्छरं बीरणथम्भकस्मिं ।
व्याकासि^१ सञ्जं^२ परिसं विगय्ह,
न निय्यमो तायति अप्पपञ्जं ॥
१२२. द्वयं याचनको तात, सोमदत्त निगच्छति ।
अलाभं धनलाभं वा^३, एवं धम्मा हि याचना ति ॥

२१२. उच्छिद्धभत्तजातकं (६२)

१२३. अञ्जो उपरिमो वण्णो, अञ्जो वण्णो च^४ हेट्ठिमो ।
ब्राह्मणी त्वेव पुच्छामि, किं हेट्ठा किं च उप्परि^५ ॥
१२४. अहं नटोस्मि भट्ठन्ते, भिक्खकोस्मि इधागतो ।
अयं हि कोट्टमोतिण्णो, अयं सो यं गवेससी ति ॥

२१३. भरुजातकं (६३)

१२५. इसीनमन्तरं कत्वा, भरुराजा ति मे सुतं ।
उच्छिन्नो सह रट्ठेहि^६, सराजा विभवङ्गतो ॥
१२६. तस्मा हि छन्दागमनं, नप्पसंसन्ति पण्डिता ।
अदुट्टचित्तो भासेय्य, गिरं सच्चुपसंहितं ति ॥

२१४. पुष्पनदीजातकं (६४)

१२७. पुष्पं नदिं येन च पेय्यमाहु,
जातं यवं येन च गुय्हमाहु ।
दूरं गतं येन च अह्यन्ति,
सो त्यागतो हन्द च भुञ्ज ब्राह्मण^७ ॥

१. व्याकासि-सी०, रो० । २. अञ्जं-स्या० । ३. च-सी०, रो० । ४. च-
सी० । ५. ऊपरि-रो० । ६. भरुराजातक-स्या० । ७. रट्ठेन-सी०, रो० । ८.
त्यागतो-स्या० । ९. ब्राह्मणाति-रो० ।

१२८. यतो मं सरती राजा, वायसं पि पहेतवे ।
हंसा कोञ्चा मयूरा च, असतीयेव पापिया ति ॥

२१५. कच्छपजातकं (६५)

१२९. अवधी वत अत्तानं, कच्छपो^१ व्याहरं गिरं^२ ।
सुगहीतस्मिं कटुस्मिं, वाचाय सकियावधि ॥
१३०. एतं पि दिस्वा नरवीरियसेट्टु^३,
वाचं पमुञ्चे कुसलं नातिवेलं ।
पस्ससि बहुभाणेन, कच्छपं व्यसनं^४ गतं ति ॥

२१६. मच्छजातकं (६६)

१३१. न मायमग्गि तपति, न सूलो साधुतच्छित्तो ।
यं च मं मञ्जते^५ मच्छी, अञ्जं सो रतिया गतो ॥
१३२. सो मं दहति रागग्गि, चित्तं चूपतपेति मं ।
जालिनो मुञ्चथायिरा मं, न कामे हञ्जते ववची ति ।

२१७. सेग्गुजातकं (६७)

१३३. सव्वो लोको अत्तमनो अहोसि,
अकोविदा गामधम्मस्स सेग्गु ।
कोमारि को नाम तवज्जधम्मो,
यं त्वं गहिता पवने परोदसि ॥
१३४. यो दुक्खफुट्ठाय भवेय्य ताणं,
सो मे पिता दुग्गि^६ वने करोति ।
सा कस्स कन्दामि वनस्स मज्जे,
यो तायिता सो सहसं^७ करोती ति ॥

१-१. कच्छपो व्याहरगिरं-सी० रो०; कच्छपो व व्याहरं-स्या० । २. नरवीरिय-
सेट्टु-म०; नरवीर्येष्ट-स्या० । ३. व्यसनं-सी०, रो० । ४. मञ्जति-सी०,
मञ्जती-रो० । ५. दग्धि-सी०, रो० । ६. सहसा-सी०, स्या०, रो० ।

२१८. कूटवाणिजजातकं (६८)

१३५. सठस्स साठेय्यमिदं सुचिन्तितं,
पच्चोद्धितं पटिकूटस्स कूटं ।
फालञ्चे खादेय्युं^१ मूसिका,
कस्मा कुमारं कुलला न^२ हरेय्युं ॥
१३६. कूटस्स हि सन्ति कूटकूटा,
भवति^३ चा पि^३ निकतिनो निकत्या ।
देहि पुत्तनट्ठ फालनट्ठस्स फालं,
मा ते पुत्तमहासि फालनट्ठो ति ॥

२१९. गरहितजातकं (६९)

१३७. हिरञ्जं मे सुवण्णं मे, एसा रत्ति दिवा कथा ।
दुम्मेधानं मनुस्सानं, अरियधम्मं अपस्सतं ॥
१३८. द्वे द्वे गहपतयो गेहे, एको तत्थ अमस्सुको ।
लम्बत्थनो वेणिकतो, अथो अद्धितकण्णको ।
कीतो धनेन बहुना, सो तं वितुदत्ते जनं ति ॥

२२०. धम्मधजजातकं* (७०)

१३९. सुखं जीवितरूपोसि, रट्ठा विवन्मागतो ।
सो^४ एको^४ रुक्खमूले, कपणो विय ज्ञायसि ॥
१४०. सुखं जीवितरूपोस्मि, रट्ठा विवन्मागतो ।
सो एको रुक्खमूले, कपणो विय ज्ञायामि ।
सतं धम्मं अनुस्सरं ति ॥

वीरणयम्मवग्गो सत्तमो ।

तत्सुद्धानं

अथ वीरणयम्भवरो च नटो,
भरुराजवरुत्तमपुण्णनदी ।

१. अदेय्यु—सी०, रो० । २. नो—गी०, स्या०, रो० । ३-३. भवतिपरो—स्या० ।

४. धम्मधजजातक—गी०, स्या०, रो० । ५-५. अरयस्मिं—सी०, स्या०, रो० ।

बहुभाणि अग्निपवने मूसिका,
सहलम्बत्थनो कपणेन^१ दसा ति^१ ॥

— ० —

२२१. कासावजातकं (७१)

१४१ अग्निक्कासावो कासाव, यो वत्थ परिदहिस्सति^१ ।

अपेतो दमसच्चेन, न सो कासावमरहति ॥

१४२ यो च वन्तक्कावस्स, सीलेसु सुसमाहितो ।

उपेतो दमसच्चेन, स वे कासावमरहती ति ॥

२२२. चूलनन्दियजातकं (७२)

१४३ इद तदाचरियवचो, पारासरियो यदब्रवि ।

मासु त्व अकरि^१ पाप, य त्व पच्छा कत तपे ॥

१४४ यानि करोति पुरिसो, तानि अत्तनि पस्सति ।

कल्याणकारी कल्याण, पापकारी च पापक ।

यादिस वपते बीज, तादिस हरते फल ति ॥

२२३. पुटभत्तजातकं (७३)

१४५ नमे नमन्तस्स भजे भजन्त,

किच्चानुकुव्वस्स करेय्य किच्च ।

नानत्यकामस्स करेय्य अत्थ,

असम्भजन्त पि न सम्भजेय्य ॥

१४६ चजे चजन्त वनथ न कयिरा,

अपेतचित्तेन न सम्भजेय्य ।

दिजो दुम खीणफल^१ ति^१ अत्वा,

अञ्ज समेक्खेय्य महा हि लोको ति ॥

१-१ वपणदस-सी० । २ परिदहेस्सति-सी०, रो० । ३ चूलनन्दियजातक-सा०,
स्या० । ४ अकरा-सी०, रो० ५-५ खीणफल व-स्या० ।

२२४. कुम्भीलजातकं^१ (७४)

१४७. यस्सेते चतुरो घम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
सच्चं घम्मो धिति चागो, दिट्ठं सो अतिवत्तति ॥
१४८. यस्स^२ चेतो^३ न विज्जन्ति, गुणा परमभट्टका ।
सच्चं घम्मो धिति चागो, दिट्ठं सो नातिवत्तती ति ॥

२२५. खन्तिवण्णजातकं^४ (७५)

१४९. अत्थि मे पुरिसो देव, सब्बकिच्चेसु व्यावटो^५ ।
तस्स चेकोपराधत्थि, तत्थ त्वं किन्ति मञ्जसि ॥
१५०. अम्हाकम्पत्थि^६ पुरिसो, एदिसो इध विज्जति ।
दुल्लभो अङ्गसम्पन्नो, खन्तिरस्माक रुच्चती ति ॥

२२६. कोसियजातकं (७६)

१५१. काले निक्खमना साधु, नाकाले साधु निक्खमो ।
अकालेन हि निक्खम्म, एककं पि बहुज्जनो^७ ।
न किञ्चि अत्थं जोतेति^८, धङ्कसेना व कोसियं ॥
१५२. धीरो च विधिविधानञ्जू, परेसं विवरानुगू^९ ।
सन्वामित्ते वसीकत्वा, कोसियो व सुखी सिया ति ॥

२२७. गूयपाणजातकं^{१०} (७७)

१५३. सूरु सूरुन सङ्गम्म, विक्कन्तेन पहारिना ।
एहि नाग निवत्तस्सु, किं नु भीतो पलायसि ।
पस्सन्तु अङ्गमगधा, मम तुय्हं च विक्कमं ॥
१५४. न तं पादा वधिस्सामि, न दन्तेहि न सोण्डिया ।
मीळहेन तं वधिस्सामि, पूति हञ्जतु पूतिना ति ॥

१. कुम्भीलजातक—म० । २-२. यस्स ते च—रो० । ३. खन्तिवण्णजातक—
मी०, स्पा०, रो० । ४. व्यावटो—सी०, रो० । ५. अम्हाकं अत्थि—स्पा०; अम्हाकं च
अत्थि—रो० । ६. बहुज्जनो—सी०, रो० । ७. जातेति—स्पा० । ८. विवरान्तगू—सी०,
रो० । ९. गूयपाणजातक—सी०, स्पा० ।

२२८. कामनीतजातकं (७८)

१५५. तया गिरि अन्तरं कामयामि,
 पञ्चाला कुर्यो^१ केकके^२ च ।
 ततुत्तरि ब्राह्मण कामयामि,
 तिकिच्छ मं ब्राह्मण कामनीतं ॥
१५६. कण्हाहिददृस्स^३ करोन्ति हेके,
 अमनुस्सपविट्ठस्स^४ करोन्ति पण्डिता ।
 न कामनीतस्स करोति कोचि,
 ओक्कन्तसुक्कस्स हि का तिकिच्छा ति ॥

२२९. पलायितजातकं (७९)

१५७. गजगमेधेहि^५ हयग्गमालिभि^६,
 रयूमिजातेहि^७ सराभिवस्सेभि^८ ।
 थरुग्गहावट्ट^९ दळ्हप्पहारिभि^{१०},
 परिवारिता तक्कसिला समन्ततो ॥
१५८. अमिधावथ^{११} चूपधावथ च,
 विविधा विनादिता वदन्तिभि ।
 वत्ततज्ज तुमुलो घोसो यया,
 विज्जुलता जलधरस्स गज्जतो ति^{१२} ॥

२३०. दुतियपलायितजातकं (८०)

१५९. धजमपरिमितं अनन्तपारं,
 दुप्पसहं धद्धेहि सागरं^{१३} व^{१४} ।

१. कुर्यो-सी० । २. केकके-सी० । ३. कण्हामिददृस्स-सी० । ४. अमनुस्स-
 वट्ठस्स-सी०, रो० ; मनुस्सविट्ठस्स स्या० । ५. पलायितजातक-सी०, स्या०, रो० ।
 ६. गजगमेधेभि-स्या० । ७. हयग्गमालिहि-सी०, रो० । ८. रयूमिजातेभि-स्या० । ९.
 थरुमिवस्सभि-स्या० ; वस्सेहि-सी०, रो० । १०. धनुग्गहावट्ट-स्या० । ११. दळ्हप्पहा-
 रिभि-सी०, रो० । १२-१३. अमिधावथा च पतथा च, विविधविनादिता च दन्तिहि । वत्ततज्ज
 तुमुलो घोसो यया, विज्जुलता जलधरस्स गज्जतोनि-सी०, रो० । १३-१४. सागरमिव-सी०,
 स्या०, रो० ।

गिरिमिव अनिलेन दुप्पसहो^१,
दुप्पसहो अहमज्ज तादिसेन ॥

१६०. मा वालियं विलपि^२ न हिस्स तादिसं,
विड्य्हसे^३ न हि लभसे निसेघकं ।

आसज्जसि गजमिव एकचारिनं,
यो^४ तं पदा^५ नळमिव पोथयिस्सती ति ॥

कासाववगो अट्टमो ।

तत्सुद्धानं
वरवत्थवचो दुमखीणफलं,
चतुरोधम्मवरं पुरिसुत्तम ।
धङ्कमगधा च तयोगिरिनाम,
गजगवरो धजवरेन दसा ति ॥

२३१. उपाहनजातकं (८१)

१६१. यथा पि कोता पुरिसस्सुपाहना,
सुखस्स अत्थाय दुखं उदब्बहे ।
धम्माभितत्ता थलसा पपीळिता,
तस्सेव पादे पुरिसस्स खादरे ॥

१६२. एवमेव यो दुक्कुलीनो अनरियो,
तम्माक^१ विज्जं च सुतं च आदिय ।
तमेव सो तत्थ सुतेन खादति,
अनरियो वुच्चति दुपाहनूपमो^२ ति ॥

२३२. वीणागुणजातकं (८२)

१६३. एकचिन्तितो^३ यमत्थो^४, वालो अपरिणायको ।
न हि खुज्जेन वामेन, भोति सङ्गन्तुमरहसि ॥

१. दुप्पसहो—सी०, स्या०, रो० । २. विप्लपि—सी०, स्या०, रो० । ३. विड्य्ह-
से—सी०, रो० । ४. सो—सी० । ५. पादा—सी० । ६. तम्माक—सी०; तुम्हाक—स्या०,
रो० । ७. पानदूपमो—सी०, रो० । ८. वीणागुणजातक—सी०, स्या०, रो० । ९-१०. एक-
चिन्तितो य यमत्थो—सी०, स्या० ।

१६४. पुरिसूतमं मञ्जमाना, अहं खुज्जमकामयि ।
सोयं संकुटितो सेति, छिन्नतन्ति यथा^१ विणा ति^१ ॥

२३३. विकण्णजातकं^२ (८३)

१६५. कामं यहि इच्छसि तेन गच्छ,
विद्धोसि मम्महि विकण्णकेन ।
हतोसि भत्तेन सुवादितेन^३,
लोलो च मच्छे अनुबन्धमानो ॥

१६६. एवं पि लोकामिसं ओपतन्तो,
विहञ्जतो चित्तवसानुवत्ती ।
सो हञ्जति आतिसखान मज्जे,
मच्छानुगो सोरिव सुसुमारो ति ॥

२३४. असिताभूजातकं^४ (८४)

१६७. त्वमेव दानिमकर^५, यं कामो व्यगमा^६ तयि^७ ।
सोयं अप्पटिसन्धिको, खरच्छिन्नं^८ व^९ रेनुकं^{१०} ॥
१६८. अत्रिच्छ^{११} अतिलोभेन, अतिलोभमदेन च ।
एवं हायति अत्थम्हा, अहं व असिताभुया ति ॥

२३५. वच्छनखजातकं (८५)

१६९. सुखा घरा वच्छनख, सहिरञ्जा सभोजना ।
यत्य भुत्वा पिवित्वा^{१२} च, सयेय्याय^{१३} अनुस्तुको ॥
१७०. घरा नानीहमानस्स, घरा नाभणतो मुसा ।
घरा नादिन्नदण्डस्स, परेसं अनिकुच्चतो ।
एवं छिद्दं दुरमिसम्भवं^{१४}, को घरं पटिपज्जती ति ॥

१-१. यथा धुनाति-मी० । २. विण्णवजातकं-सी०, स्या०, रो० । ३. सुवादितेन-
सी०, स्या०, रो० । ४. आसिताभूजानन-मी०, स्या०, रो० । ५. दानि मकरि-स्या० ।
६-६. व्यगमायि-मी०, रो० । ७-७. खरच्छिन्नं-सी०, स्या०, रो० । ८. रेनुकं-सी०,
रो० । ९. अत्रिच्छा-सी०, स्या०, रो० । १०. पीत्वा-सी०, रो० । ११. सयेय्यसि-स्या० ।
१२. दुरमिसम्भवं-सी०, रो० ।

२३६. बकजातकं (८६)

१७१. भद्रको वतयं^१ पक्खी, दिजो कुमुदसन्निभो ।
 वूपसन्तेहि पक्खेहि, मन्दमन्दो व झायति ॥
१७२. नास्स सीलं विजानाथ, अनञ्जाय पसंसथ ।
 अम्हे दिजो न पालेति, तेन पक्खी न फन्दती ति ॥

२३७. साकेतजातकं (८७)

१७३. को नु खो भगवा हेतु, एकच्चे इध पुग्गले ।
 अतीव हृदयं निब्बाति, चित्तं चा पि पसीदति ॥
१७४. पुब्बेव सन्निवासेन, पच्चुप्पन्नहितेन वा ।
 एवं तं जायते पेमं, उप्पलं व यथोदके ति ॥

२३८. एकपदजातकं (८८)

१७५. इद्ध एकपदं तात, अनेकत्थपदस्सितं^२ ।
 किञ्चि सङ्गाहिकं^३ ब्रूसि^४, येनत्थे साधयेमसे^५ ॥
१७६. दक्खेय्येकपदं तात, अनेकत्थपदस्सितं ।
 तं च सीलेन सञ्जुत्तं, खन्तिया उपपादितं ।
 अलं मित्ते सुखापेतुं, अमित्तानं दुखाय् चा^६ ति ॥

२३९. हरितमण्डूकजातकं (८९)

- ~~१७७.~~ आसीविसं पि^१ मं सन्तं, पविट्ठं कुमिनामुखं ।
 रुच्चते हरितामाता, यं मं खादन्ति मच्छका ॥
१७८. विलुम्पतेव पुरिसो, यावस्स उपकप्पति ।
 यदा चञ्जे विलुम्पन्ति, सो विलुत्तो विलुम्पती ति ॥

१. वतयं-स्या० । २. अनेकत्थपदनिस्सितं-सी०, रो० । ३. सङ्गाहितं-स्या० ।
 ४. ब्रूसि-स्या० । ५. सावयामसे-सी० । ६. वा-स्या० । ७. हरितामातजातक-सी०,
 स्या०, रो० । ८-८. मयं-सी०, रो० ।

२४०. महापिङ्गलजातकं (९०)

१७६. सव्वो जनो हिंसितो पिङ्गलेन,
तस्मिं मते पच्चया^१ वेदयन्ति ।
पियो नु ते आसि अकण्हेत्तो,
कस्मा नु त्वं रोदसि द्वारपाल ॥

B. 67 5

१८०. न मे पियो आसि अकण्हेत्तो,
भायामि पच्चागमनाय तस्स ।
इतो गतो हिंसेय्य मच्चुराजं,
सो हिंसितो आनेय्य पुन इध ॥

10

१८१. दड्ढो वाहसहस्सेहि, सित्तो घटसतेहि सो ।
परिक्खता च सा भूमि, मा भायि नागमिस्सती ति ॥
उपाहनवग्गो नवमो ।

तत्सुद्धानं

वरुपाहनखुज्जविकण्णकको,
असिताभुयपञ्चमवच्छनखो ।
दिजपेमवरुत्तमएकपदं,
कुमिनामुखपिङ्गलकेन दसा ति ॥

२४१. सब्बदाठिजातकं^१ (९१)

15

१८२. सिङ्गालो मानयद्धो^२ च^३, परिवारेन अत्थिको ।
पापुणि महति भूमि, राजासि सब्बदाठिनं ॥
१८३. एवमेव^४ मनुस्सेसु, यो होति परिवारवा ।
सो हि तत्थ महा होति, सिङ्गालो विय दाठिनं ति ॥

२४२. सुनखजातकं (९२)

20

१८४. वालो वतायं सुनखो, यो वरत्तं न खादति ।
वन्धना च^५ पमुञ्चेय्य^६, असितो च^७ घरं वजे ॥

१. पच्चयं-सी०, स्या०, रो० । २. सब्बदाठिजातक-रो० । ३-३. मानयद्धो व-सी०, रो० । ४. एवमेवं-रो० । ५-५. वन्धना च पमुञ्चेय्या-सी० । ६. व-सी०, स्या० ।

१८५. अद्वितं मे मनस्मिं मे, अथो मे हृदये कतं ।
कालं च पटिकङ्क्षामि, याव पस्सुपत्तु^१ जनो^१ ॥

२४३. गुत्तिलजातकं (९३)

१८६. सत्ततन्तिं सुमधुरं, रामण्यं अवाचयिं ।
सो मं रङ्गमिह अवेहि, सरणं^२ मे^३ होहि कोसिय ॥
१८७. अहं तं सरणं सम्म, अहमाचरियपूजको ।
न तं जयिस्सति सिस्सो, सिस्समाचरिय जेस्ससी ति ॥

२४४. विगतिच्छजातकं (९४)

१८८. यं पस्सति न तं इच्छति,
यं च न पस्सति तं किरिच्छति^४ ।
मञ्जामि चिरं चरिस्सति,
न हि तं लच्छति यं स^५ इच्छति ॥
१८९. यं लभति न तेन तुस्सति,
यं च^६ पत्थेति लद्धं हीळेति ।
इच्छा हि अनन्तगोचरा,
विगतिच्छानं^७ नमो करोमसे ति ॥

२४५. मूलपरियायजातकं (९५)

१९०. कालो घसति भूतानि, सब्बानेव सहत्तना ।
यो च कालघसो भूतो, स भूतपचनि पचि ॥
१९१. बहूनि नरसीसानि, लोमसानि ब्रह्मानि च ।
गीवासु पटिमुक्कानि, कोचिदेवेत्थ कण्णवा ति ॥

१-१. पसुपतुज्जना-स्या० । २-२. सरणमे-सी० । ३. वीतिच्छजातक-रो० ।
४. किरिच्छति-सी०, स्या०, रो० । ५. सो-सी०, स्या०, रो० । ६. सी०, स्या०, रो०
तेत्यकेसु नत्थि । ७. वीतिच्छानं-सी०, रो० ।

२४६. वालोवादजातकं (९६)

- १६२ हत्वा छेत्वा^१ वधित्वा च, देति दान असञ्जतो ।
 एदिस भत्त भुञ्जमानो^२, स^३ पापमुपलिम्पति^४ ॥
- १६३ पुत्तदार पि चे हत्वा, देति दान असञ्जतो ।
 भुञ्जमानो पि सप्पञ्जो, न पापमुपलिम्पती ति ॥

२४७. पादञ्जलीजातकं (९७)

- १६४ अद्धा पादञ्जली सव्वे, पञ्जाय अतिरोचति ।
 तथा हि ओट्ट भञ्जति, उत्तरि नून पस्सति ॥
- १६५ नाय धम्म अधम्म वा, अत्यानत्थ च वुज्जति ।
 अञ्जन ओट्टनिग्भोगा, नाय जानाति किञ्चन ति ॥

२४८. किंसुकोपमजातकं (९८)

- १६६ सव्वेहि किंसुको दिट्ठो, किं न्वेत्य^५ विचिकिच्छथ ।
 न हि सव्वेसु ठानेसु, सारथी परिपुच्छितो ॥
- १६७ एव सव्वेहि जाणेहि, येस धम्मा अजानिता ।
 ते वे धम्मेसु कल्लन्ति, किंसुकस्मि व भातरो ति ॥

२४९. सालकजातकं (९९)

- १६८ एकपुत्तको भविस्ससि,
 त्व च नो हेस्ससि इस्सरो कुले ।
- १६९ ओरोह दुमस्मा सालक,
 एहि दानि घरक^६ वजेमसे ॥
- १७० ननु म सुहदयो^७ ति मञ्जसि,
 य च म हनसि वेळुयट्ठिया ।
- १७१ पक्कम्भवने रमामसे,
 गच्छ त्व घरक यथासुख ति ॥

१ तेलवादजातक-रो० । २ भत्वा-सी०, रो०, घत्वा-त्या० । ३ भुञ्जमानो पि
 -स्या० । ४-४ स पापन उपाप्पति-सी०, सो पापेन-रो० । ५-५ किञ्चित्-सी०,
 स्या०, विनत्य-रो० । ६ घर-रा० । ७ हृदय-सी०, रो० ।

२५०. कपिजातकं (१००)

२००. अयं इसी उपसमसंयमे रतो,
 स^१ तिद्वृति^१ सिसिरभयेन अद्वितो^२ ।
 हृन्द अयं पविसतुमं अगारकं,
 विनेतु सीतं दरथं च केवलं ॥

२०१. नायं इसी उपसमसंयमे रतो,
 कपी अयं दुमवरसाखगोचरो^३ ।
 सो दूसको रोसको चा पि जम्मो,
 सचे वजेमम्पि^४ दूसेय्यगारं^५ ति^५ ॥

5

सिङ्गालवगो दसमो ।

तस्सुद्धानं

अथ राजा सिङ्गालवरो सुनखो,
 तथा कोसिय इच्छति कालघसो ।
 अथ दानवरोट्ट पि सारथिना,
 पुनम्बवनं च सिसिरकपि दसा ति ॥

10

अथ वग्गुद्धानं

दळ्हं च वग्गं अपरेन सन्थवं,
 कल्याणवग्गासदिसो च रूहकं ।
 नतंदळ्ह वीरणथम्भकं पुन,
 कासावुपाहनसिङ्गालकेन दसा ति ॥

15

दुक्कनिपातं निद्वितं ।

—:०:—

१-१. सन्तिद्वृति-मो०, रो० । २. अद्वितो-स्या० । ३. दुम्बरमाग-स्या० ।

४. वजे इमम्पि-सी०, स्या०, रो० । ५-५. दूसये धरन्ति-मो०, स्या०, रो० ।

३. तिकनिपातो

२५१. सङ्क्षुप्परागजातकं^१ (१)

B 71

१. सङ्क्षुप्परागघोतेन, वितक्कनिसितेन च ।
नालङ्कतेन^२ भद्रेन^३, उसुकाराकतेन^४ च ॥
२. न कण्णायतमुत्तेन, ना^५ पि^६ मोरूपसेविना^७ ।
तेनम्हि हृदये विद्धो, सञ्चङ्गपरिदाहिना ॥
३. आवेधं च न पस्सामि, यतो रुहिरमस्सवे ।
याव अयोनिसो चित्त, सयं मे दुयस्समाभतं ति ॥

२५२. तिलमुट्ठिजातकं (२)

४. अज्जा पि मे तं मनसि, यं मं त्वं तिलमुट्ठिया ।
वाहाय^८ म गहेत्वान, लट्ठिया अनुताळयि ॥
५. ननु जीविते न रमसि, येनासि ब्राह्मणागतो ।
यं मं बाहा गहेत्वान, तिकप्पत्तु अनुताळयि^९ ॥
६. अरियो अनरिय कुब्बन्त^{१०}, यो दण्डेन निसोधति ।
सासन^{१०} त^{१०} न तं वेरं, उति न पण्डिता विदू ति ॥

२५३. भणिकण्ठजातकं (३)

७. ममन्नपान विपुल उळारं,
उप्पज्जतीमस्स भणिस्स हेतु ।
तं ते न दस्मं अतियाचकोसि,
न चा पि ते अस्सममागमिस्स ॥

15

१ सङ्क्षुप्पजातक-रो० । २ नालङ्कटेन-सी०, नेवालङ्कत-स्या० । ३ भद्रेन-सी०, रो० । ४ न उसुकाराकतेन-सी०, स्या०, रो० । ५-६ नपि-सी०, स्या० । ७ मोरूपसेविना-स्या० । ८ वाहाय-स्या० । ९ अनुताळयि-स्या० । १० कुब्बन्त-स्या० । १०-१० सासनत्य-सी०, रो० ।

८. सुसू यथा सक्खरधोतपाणी^१,
तासेसि मं सेलं याचमानो ।
तं ते न दस्सं अतियाचकोसि,
न चा पि ते अस्सममागमिस्सं ॥

९. न तं याचे यस्स पियं जिगीसे^२,
देस्सो होति अतियाचनाय ।
नागो मणिं याचितो ब्राह्मणेन,
अदस्सनं येव तदज्झगमा ति ॥

5

२५४. कुण्डककुच्छिसिन्धवजातकं (४)

१०. भुत्वा तिणपरिघासं, भुत्वा आचामकुण्डकं ।
एतं ते भोजनं आसि, कस्मा दानि न भुञ्जसि ॥
११. यत्थ पोसं न जानन्ति, जातिया विनयेन वा ।
बहुं^३ तत्थ महाब्रम्हे, अपि आचामकुण्डकं ॥
१२. त्वं च खो मं पजानासि, यादिसायं हयुत्तमो ।
जानन्तो जानमागम्म, न ते भक्खामि कुण्डकं ति ॥

10

२५५. सुकजातकं (५)

१३. याव^४ सो मत्तमञ्जासि, भोजनस्मिं विहङ्गमो ।
ताव अद्धानमापादि, मातरं च अपोसयि ॥
१४. यतो च खो^५ बहुतरं, भोजनं अज्झवाहरि^६ ।
ततो तत्थेव संसीदि, अमत्तञ्जू हि सो अहु ॥
१५. तस्मा मत्तञ्जुता साधु, भोजनस्मिं अगिद्धता^७ ।
अमत्तञ्जू हि सीदन्ति, मत्तञ्जू च^८ न सीदरे ति ॥

15

20

१. सक्खरधोतपाणि-सी०, रो० । २. जिगीसे-सी०, स्या०, रो० । ३. बहु-सी०;
पहुं-स्या०; पहु-रो० । ४. याव-सी०, रो० । ५. खो सो-स्या०; सो-रो० । ६.
अज्झवाहरि-सी०, रो० । ७. अगिद्धिता-स्या०, रो० । ८. व-सी०, स्या० ।

२५६. जरूदपानजातकं (६)

१६. जरूदपान खणमाना, वाणिजा उदकत्थिका ।
 अज्झगमु^१ अयस^२ लोहं, तिपुसीसं च वाणिजा^३ ।
 रजत जातरूपं च, मुत्ता वेळूरिया वहू ॥
१७. ते च तेन असन्तुट्ठा, भिय्यो^४ भिय्यो^५ असाणिसुं^६ ।
 ते तत्थासीविसो^७ घोरो, तेजस्सी^८ तेजसा हनि ॥
१८. तस्मा खणे नातिखणे, अतिखातं^९ हि^{१०} पापकं ।
 खातेन च धनं लद्धं, अतिपातेन नासितं ति ॥

२५७. गामणिचन्दजातकं (७)

१९. नाय घरान कुसलो, लोलो अय वलीमुखो ।
 कतं कतं रो दूसेय्य^१, एवंघम्ममिदं कुलं ॥
२०. नयिदं^२ चित्तवतो लोमं, नायं अस्सासिको मिगो ।
 सिट्ठ^३ मे जनसन्धेन, नायं किञ्चि विजानति ॥
२१. न मातर पितरं वा, भातरं भगिनि सकं ।
 भरेय्य तादिसो पोसो, सिट्ठं दसरथेन मे ति ॥

२५८. मन्धातुजातकं (८)

२२. यावता चन्दिमसूरिया,
 परिहरन्ति दिसा भन्ति विरोचना^१ ।
 सब्बेव दासा मन्धातु, ये पाणा पयविस्सिता^२ ॥
२३. न कहापणवस्सेन, तित्ति कामेसु विज्जति ।
 अप्पस्सादा दुखा कामा, इति विज्जाय पण्डितो ॥
२४. अपि दिव्वेसु कामेसु, रतिं सो नाधिगच्छति ।
 तण्हक्खयरतो होति, सम्मासम्बुद्धसावको ति ॥

१-१ अज्झगमु अयो-सी०, स्या०, रो० । २ भाणयो-स्या० । ३-३. भीयो
 भीयो-सी० । ४ खणिसु ते-स्या० । ५ तत्थासीविसो-स्या० । ६ तेजसी-स्या०,
 रो० । ७-७ अतिखातम्हि-स्या० । ८ पदूसेय्य-स्या० । ९ न इद-सी०, रो० । १०
 सत्य-सी०, स्या०, रो० । ११ मन्धातुराजजातक-स्या० । १२ विरोचमाना-रो० । १३
 पठविनिस्सिता-सी०, रो० ।

२५९. तिरीटवच्छजातकं^१ (९)

२५. नयिमस्स विज्जामयमत्थि किञ्चि,
न बन्धवो नो पन ते सहायो ।
अथ केन वण्णेन तिरीटवच्छो^२,
तेदण्डिको भुञ्जति अग्गपिण्डं ॥

२६. आपासु मे युद्धपराजितस्स,
एकस्स कत्वा विवनस्मि घोरे ।
पसारयी किच्छगत्तस्स पाणि,
तेनूदत्तारि^३ दुखसंपरेतो ॥

२७. एतस्स किच्चेन^४ इधानुपत्तो,
वेसायिनो^५ विसया^६ जीवलोके ।
लाभारहो तात तिरीटवच्छो,
देथस्स भोगं यजथं^७ च^८ यञ्जं ति ॥

२६०. द्वृतजातकं (१०)

२८. यस्सत्था दूरमायन्ति, अमित्तमपि याचितुं ।
तस्सूदरस्सहं दूतो, मा मे कुञ्ज^९ रथेसभ ॥

२९. यस्स दिवा च रत्तो च, वसमायन्ति माणवा ।
तस्सूदरस्सहं दूतो, मा मे कुञ्ज रथेसभ ॥

३०. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीनं,
गवं सहस्सं सह पुङ्गवेन ।
दूतो हि दूतस्स कथं न दज्जं^{१०},
मयं पि तस्सेव भवाम दूता ति ॥

सङ्कप्पवगो पठमो ।

१. तिरीटिवच्छजातकं—स्या० । २. तिरीटिवच्छो—स्या० । ३. तेनूदत्तारि—स्या० ।
४. किच्चेन—स्या० । ५. वेसायिनो—स्या० । ६. विसय—स्या० । ७-७. यजतञ्च—
यी०, रो०; यजितञ्च—स्या० । ८. कुञ्जिप्पी—सी०, रो० । ९. दज्जा—सी०, रो० ।

तत्सुद्धानं

उसुकारवरो तिलमुट्टिमणि,
हयराजविहङ्गमआसिविसो^१ ।
जनसन्धकहापणवस्स पुन,
तिरिटं^२ पुन दूतवरेन^३ दसा ति ॥

— ० —

२६१. पदुमजातकं (११)

३१. यथा केसा च मस्सू^४ च, छिन्नं छिन्नं विरूहति ।
एवं रूहतु^५ ते नासा, पदुमं देहि याचितो ॥
३२. यथा सारदिकं वीजं, खेत्ते वृत्तं विरूहति ।
एवं रूहतु ते नासा, पदुमं देहि याचितो ॥
३३ उभो पि पलपन्ते^६ ते, अपि पद्यानि दस्सति ।
१० वज्जुं वा ते न वा वज्जुं, नत्थि नासाय रूहना ।
देहि सम्म पदुमानि, अहं याचामि^७ याचितो ति ॥

२६२. मुदुपाणिजातकं (१२)

३४. पाणि चे मुदुको चस्स, नागो चस्स सुकारितो ।
अन्वकारो च वस्सेय्य, अथ नून तदा सिया ॥
३५. अनला मुदुसम्भासा, दुप्पूरा ता नदीसमा ।
सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३६. यं एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा धनेन वा ।
जातवेदो व स^८ ठानं^९, खिप्पं अनुदहन्ति नं ति ॥

२६३. चूळपलोभनजातकं (१३)

३७. अभिज्जमाने वारिस्मि, सयं आगम्म डद्धिया ।
मिस्सीभावित्तिया गन्त्वा, ससीदसि महण्णवे ॥

१. आसीविमो-स्या० । २ तिरिति-स्या०; तिरिट-सी० । ३ दूतावरेन-स्या० ।
४ मम्पु-स्या०, रो० । ५ रूहति-रो० । ६ विलपन्ते-स्या० । ७ पद्यामे देहि-स्या० ।
अहेहि पि-रो० । ८-९ सण्णान-सी०, स्या०, रो० । ९ चूळपलोभनजातक-सी०
स्या०, रो० ।

३८. आवट्टनी महामाया, ब्रह्मचरियविकोपना ।
 सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
 ३९. यं एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा धनेन वा ।
 जातवेदो व सं ठानं, खिप्पं अनुदहन्ति नं ति ॥

२६४. महापनादजातकं (१४)

४०. पनादो नाम सो राजा, यस्स यूगो सुवण्णयो^१ । 5
 तिरियं सोळसुव्वेधो^२, उद्धमाहु^३ सहस्सधा ॥
 ४१. सहस्सकण्डो^४ सतगेण्डु^५, धजासु हरितामयो ।
 अन्नच्चुं तत्थ गन्धव्वा, छ सहस्सानि सत्तधा ॥
 ४२. एवमेतं तदा आसि, यथा भाससि भट्टजि ।
 सक्को अहं तदा आसिं, वेय्यावच्चकरो तवा^६ ति^१ ॥ 10

२६५. खुरप्पजातकं (१५)

४३. दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुत्ते, 5 B. 77
 खग्गे गहीते तिखिणे तेलधोते ।
 तस्मिं भयस्मिं मरणे वियूळ्हे^१,
 कस्मा नु ते नाहु छम्भित्तं ॥
 ४४. दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुत्ते, 15
 खग्गे गहीते तिखिणे तेलधोते ।
 तस्मिं भयस्मिं मरणे वियूळ्हे,
 वेदं अलत्थं विपुलं उळारं ॥
 ४५. सो वेदजातो अज्झभविं अमित्ते,
 पुव्वे व मे जीवितमासि चत्तं । 20
 न हि जीविते आलयं कुव्वमानो,
 सूरु कयिरा सूरकिच्चं कदाची ति ॥

१. सुवण्णयो—स्या० । २. सोळसपव्वेधो—सी०, रो० । ३. उद्धमाहु—सी०, स्या०, रो० । ४. सहस्सकण्डु—सी० । ५. सतगेदो—सी०, रो० । ६-६. तवन्ति—सी०, रो० ।
 ७. विस्सुहे—स्या० ।

२७१. उदपानद्वसकजातकं (२१)

- ६१ आरञ्जिकस्स इसिनो, चिररत्त तपस्सिनो^१ ।
 किच्छाकत उदपान, कथ सम्म अवाहसि^२ ॥
 ६२ एस घम्मो सिङ्गालान, य पित्वा ओहदामसे ।
 पितुपितामह घम्मो, न त उज्झातुमरहसि ॥
 ६३ येस वो एदिसो घम्मो, अघम्मो पन कीदिसो ।
 मा वो घम्म अघम्म वा, अहसाम कुदाचन ति ॥

२७२. व्यग्घजातकं^३ (२२)

- ६४ येन मित्तेन ससग्गा, योगक्खेमो विहिय्यति^४ ।
 पुव्वेवज्झाभव तस्स, रुक्खे अक्खी^५ व^६ पण्डितो ॥
 ६५ येन मित्तेन ससग्गा, योगक्खेमो पवड्ढति ।
 करेय्यत्तसम वुत्ति, सब्बकिच्चेसु पण्डितो ॥
 ६६ एय व्यग्घा निवत्तव्हो, पच्चुपेय^७ महावन ।
 मा^८ वन छिन्दि निव्यग्घ, व्यग्घा माहेसु निव्वना ति ॥

२७३. कच्छपजातकं (२३)

- ६७ को नु उद्धितभत्तो^९ व, पूरहत्थो व ब्राह्मणो ।
 कह नु भिक्ख अचरि, क सद्ध उपसङ्गमि ॥
 ६८ अह कपिस्मि दुम्मेधो, अनामासानि आमसि ।
 त्व म मोचय भहन्ते, मुत्तो गच्छेय्य पव्वत ॥
 ६९ कच्छपा कस्सपा होन्ति, कोण्डञ्जा होन्ति मक्कटा ।
 मुञ्च कस्सप कोण्डञ्ज, कत मे थुनक तया ति ॥

२७४. लोलजातक (२४)

- ७० काय वलाका सिखिनी, चोरी लङ्घिपितामहा^१ ।
 ओर वलाके आगच्छ, चण्डो मे वायसो सखा ॥

१ चिररत्तपस्सिनो-सी० रो० । २ अवाहयी-सी०, रो०, अपाहसि-स्या०
 ३ व्यग्घ-सी०, रा० । ४ विहियति-मी० रो०, विहीयति-स्या० । ५-६ अक्खिक्ख-स्या०
 ६ पच्चमेय-सी०, रो० । ७ मा नो-स्या० । ८ उद्धित-सी०, वद्धित-स्या० । ९
 रुद्धो-सी०, स्या०, रो० ।

७१. नाहं बलाका सिखिनी, अहं लोलोस्मि^१ वायसो ।
 अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्स लूनोस्मि आगतो ॥
७२. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
 न हि मानुसका^२ भोगा, सुभुज्जा होन्ति पक्खिना ति ॥

B 81

२७५. रुचिरजातकं (२५)

७३. कायं बलाका रुचिरा, काकनीळस्मिमच्छति^३ ।
 चण्डो काको सखा मय्हं, यस्स^४ चेतं कुलावकं ॥
७४. ननु मं सम्म जानासि, दिज सामाकभोजन^५ ।
 अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्स लूनोस्मि आगतो ॥
७५. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
 न हि मानुसका भोगा, सुभुज्जा होन्ति पक्खिना ति ॥ 10

२७६. गरुधम्मजातकं^६ (२६)

७६. तव सद्धं च सीलं च, विदित्वान जनाधिप ।
 वण्णं अज्जनवण्णेन, कालिङ्गस्मिं निमिम्हसे^७ ॥
७७. अस्सभञ्चा चभञ्चा च, योध उद्दिस्स गच्छति ।
 सव्वे ते अप्पटिविखप्पा, पुब्बाचरियवचो इदं ॥
७८. ददामि वो ब्राह्मणा नागमेतं,
 राजारहं राजभोगं यसस्सिनं ।
 अलङ्कृतं हेमजालाभिछन्नं,
 ससारथिं^८ गच्छथ येन कामं ति ॥

15

२७७. रोमकजातकं^९ (२७)

७९. वस्सानि पज्जास समाधिकानि,
 वसिम्ह^{१०} सेलस्स गुहाय रोमक ।

B 82

20

१. लोलस्मि-सी०, स्या० । २. मानुसिका-स्या० । ३. काकनिण्डस्मिमच्छति-
 या०; काकानीळस्मि अच्छति-रो० । ४. तस्मा-मी०, रो० । ५. सामकभोजनं-स्या० ।
 ६. गरुधम्मजातकं-सी०, स्या०, रो० । ७. विनिम्हने-स्या० । ८. ममारथी-स्या० । ९.
 रोमजातकं-स्या० । १०. वसिम्ह-स्या० ।

२६६. वातग्नसिन्धवजातकं (१६)

४६. येनासि किसिया पण्डु^१, येन भत्तं न रुच्चति ।
 अय सो आगतो भत्ता^२, कस्मा दानि पलायसि ॥
- ४७ सचे^३ पनादिकेनेव, सन्धवो नाम जायति ।
 यसो हायति इत्थीन, तस्मा तात पलायह^४ ॥
४८. यस्सस्सिनं कुले जातं, आगतं या न इच्छति ।
 सोचति^५ चिररत्ताय, वातग्नमिव भद्दी^६ ति ॥

२६७. कवकटकजातकं (१७)

४९. सिङ्गीमिगो आयतचक्खुनेत्तो,
 अट्टित्तचो वारिसयो अलोमो ।
 तेनाभिभूतो कपण रुदामि,
 मा हेव मं पाणसम जहेय्य ॥
५०. अय्य न तं जहिस्सामि, कुञ्जर^७ सट्ठिहायन^८ ।
 पथव्या चातुरन्ताय, सुप्पियो होसि मे तुवं ॥
५१. ये कुलीरा समुद्दस्मि, गङ्गाय यमुनाय^९ च ।
 तेस त्वं वारिजो सेट्ठो, मुञ्च रोदन्तिया पतिं ति ॥

२६८. आरामदूसकजातकं^{१०} (१८)

५२. यो^{११} वे सध्वसमेतान^{१२}, अहुवा सेट्ठसम्मतो ।
 तस्साय एदिसी पञ्जा, किमेव इतरा पजा ॥
५३. एवमेव तुव ब्रह्मो, अनज्जाय विनिन्दसि ।
 कथं^{१३} मूल अदिस्वान^{१४}, रक्ख जञ्जा पतिट्ठित ॥

१ पण्डु-गी० । २ सानो-गी०, रो०, भत्तो-स्या० । ३ नु सो-स्या० । ४ पला-
 यित-स्या० । ५ सानो-स्या० । ६ बुन्दली-सी०, रो०, यद्रभी-स्या० । ७ वक्क-
 टजान-रो०; मुक्कणवक्कटव जात-स्या० । ८ त न-सी० । ९ कुञ्जर-मी०,
 रो० । १० सट्ठिहायन-सी०, रो० । ११ नम्मदाय-सी०, रो० । १२ आरामदूसजातक
 -रो० । १३-१३ यो मे अञ्च-स्या० । १४ कथ हि-स्या०, रो० । १५ अदिस्वा
 -स्या०, रो० ।

५४. नाहं तुम्हे विनिन्दामि, ये चञ्जे^१ वानरा वने ।
विस्ससेनो^२ व^३ गारय्हो, यस्सत्था रुक्खरोपका ति ॥

२६९. सुजातजातकं^१ (१९)

५५. न हि वण्णेन सम्पन्ना, मञ्जुका पियदस्सना ।
खरवाचा पिया होति^२, अस्मिं लोके परम्हि च ॥
५६. ननु पस्ससिमं काळिं, दुब्बण्णं तिलकाहतं ।
कोकिलं सण्हवाचेन^३, बहून् पाणिनं पियं ॥
५७. तस्मा सखिलवाचस्स, मन्तभाणी अनुद्धतो ।
अत्थं धम्मं च दीपेति, मधुरं तस्स भासितं ति ॥

5

B. 79

२७०. उलूकजातकं^१ (२०)

५८. सब्बेहि किर आतीहि, कोसियो इस्सरो कतो ।
सचे आतीहि^२ अनुञ्जातो^३, भणय्याहं एकवाचिकं ॥
५९. भण सम्म अनुञ्जातो, अत्थं धम्मं च केवलं ।
सन्ति हि दहरा पक्खी, पञ्जवन्तो जुतिन्धरा ॥
६०. न मे रुच्चति भद्दं वो, उलूकस्साभिसेचनं ।
अक्कुद्धस्स मुखं पस्स, कथं कुद्धो करिस्सती ति ॥

10

पदुमवग्गो दुतियो ।

तस्सुद्धानं

पदुमुत्तमनागसिरिब्बहनो,

15

समहण्णवयूपखुरप्पवरो ।

अथ भद्दली^४ कुञ्जर रुक्ख पुन,

खरवाच उलूकवरेण दसा ति ॥

— ० —

१. चेत्य—स्या० । २. विस्ससेनो च—स्या० । ३. सुजाताजातकं—स्या० । ४. होन्ति—सी०, स्या०, रो० । ५. सण्हमाणेन—सी०, रो० । ६. उलूकजातकं दसमं—सी० । ७-७. आतीहनुञ्जातो—सी०, रो० । ८. कुन्दली—सी० ।

२७१. उदपानदूसकजातकं (२१)

६१. आरञ्जिकस्स इसिनो, चिररत्तं तपस्सिनो^१ ।
 किञ्छाकत्तं उदपानं, कथं सम्म अवाहसि^२ ॥
६२. एस धम्मो सिङ्गालानं, यं पित्वा ओहदामसे ।
 पितुपितामहं धम्मो, न तं उज्झातुमरहसि ॥
६३. येसं वो एदिसो धम्मो, अधम्मो पन कीदिसो ।
 मा वो धम्मं अधम्मं वा, अहसाम कुदाचनं ति ॥

२७२. व्यग्घजातकं (२२)

६४. येन मित्तेन संसग्गा, योगक्खेमो विहिय्यति^३ ।
 पुब्बेवज्जाभवं तस्स, रुक्खे अक्खी^४ व^५ पण्डितो ॥
६५. येन मित्तेन संसग्गा, योगक्खेमो पवडुति ।
 करेय्यत्तसमं वुत्ति, सब्बकिच्चेसु पण्डितो ॥
६६. एथ व्यग्घा निवत्तव्हो, पच्चुपेय^६ महावनं ।
 मा^७ वनं छिन्दि निव्यग्घं, व्यग्घा माहेसु निव्वना ति ॥

२७३. कच्छपजातकं (२३)

६७. को नु उदितभत्तो^८ व, पूरहत्यो व ब्राह्मणो ।
 कहं नु भिक्खं अचरि, कं सद्धं उपसङ्गमि ॥
६८. अहं कपिस्मि दुम्मेधो, अनामासानि आमसि ।
 त्वं मं मोचय भदन्ते, मुत्तो गच्छेय्य पव्वतं ॥
६९. कच्छपा कस्सपा होन्ति, कोण्डञ्जा होन्ति मक्कटा ।
 मुञ्च कस्सप कोण्डञ्जं, कत्तं मे थुनकं तथा ति ॥

२७४. लोलजातकं (२४)

७०. कायं वलाका सिखिनी, चोरी लद्धिपितामहा^९ ।
 ओरं वलाके आगच्छ, चण्डो मे वायसो सखा ॥

१. चिररत्तपस्मिनी-सी०, रो० । २. अवाहसी-सी०, रो०; अपाहसि-स्या० ।
 ३. मय्य०-मी०, रो० । ४. विहियति-मी०, रो०; विहीयति-स्या० । ५-५. अक्खि-स्या० ।
 ६. पच्चुपेय-मी०, रो० । ७. मा नो-म्या० । ८. उदित०-मी०; वडित०-स्या० । ९.
 लद्धो-मी०, स्या०, रो० ।

७१. नाहं बलाका सिखिनी, अहं लोलोस्मि^१ वायसो ।
 अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्स लूनोस्मि आगतो ॥
७२. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
 न हि मानुसका^२ भोगा, सुभुज्जा होन्ति पक्खिना ति ॥

B 81

२७५. रुचिरजातकं (२५)

७३. कायं बलाका रुचिरा, काकनीळस्मिमच्छति^३ ।
 चण्डो काको सखा मय्हं, यस्स^४ चेतं कुलावकं ॥
७४. ननु मं सम्म जानासि, दिज सामाकभोजन^५ ।
 अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्स लूनोस्मि आगतो ॥
७५. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
 न हि मानुसका भोगा, सुभुज्जा होन्ति पक्खिना ति ॥ 10

२७६. गरुधम्मजातकं^६ (२६)

७६. तव सद्धं च सीलं च, विदित्वान जनाधिप ।
 वण्ण अज्जनवण्णेन, कालिङ्गस्मिं निमिम्हसे^७ ॥
७७. अन्नभच्चा चभच्चा च, योध उद्दिस्स गच्छति ।
 सव्वे ते अप्पटिविक्खप्पा, पुब्बाचरियवचो इदं ॥
७८. ददामि वो ब्राह्मणा नागमेत,
 राजारहं राजभोग यसस्सिन ।
 अलङ्कृतं हेमजालाभिच्छन्नं,
 ससारथि^८ गच्छथ येन काम ति ॥

15

२७७. रोमकजातकं^९ (२७)

७९. वस्सानि पञ्जास समाधिकानि,
 वसिम्ह^{१०} सेलस्स गुहाय रोमक ।

B 82

20

१. लोलस्मि-सी०, स्या० । २. मानुसिका-स्या० । ३. वावनिण्डस्मिमच्छति-
 स्या०; वावानोळस्मि अच्छति-रो० । ४. तस्म-सी०, रो० । ५. सामाकभोजन-स्या० ।
 ६. कुहधम्मजातक-सी०, म्या०, रो० । ७. विनिम्हसे-स्या० । ८. ममारथी-स्या० । ९.
 रोमजातक-स्या० । १०. वासिम्हि-स्या० ।

असङ्कमाना अभिनिव्वुत्ता^१,

हत्यत्तमायन्ति^२ ममण्डजा पुरे ॥

८०. ते दानि वक्कङ्ग किमत्यमुस्सुका^३,

भजन्ति^४ अञ्जं गिरिकन्दरं दिजा ।

न नून मञ्जन्ति समं यथा पुरे,

चिरप्पवुत्था^५ अथ वा न ते इमे ॥

८१. जानाम तं न मय^६ सम्पमूळहा^७,

सोयेव^८ त्वं ते मयमस्म नाञ्जे^९ ।

चित्तं च ते अस्मिं जने पदुट्ठं,

आजीविका तेन तमुत्तसामा ति ॥

२७८. महिसराजजातकं (२८)

८२. किमत्यमभिसन्धाय^{१०}, लहुचित्तस्स दुब्बिनो^{११} ।

सव्वकामददस्सेव^{१२}, इमं दुक्खं तितित्खसि ॥

८३. सिङ्गेन निहताहेतं^{१३}, पदसा च^{१४} अधिट्ठह ।

भिय्यो वाला पकुज्जेय्युं^{१५}, नो चस्म पटिसेधको ॥

८४. ममेवायं मञ्जमानो, अञ्जेपेवं^{१६} करिस्सति ।

ते नं^{१७} तत्थ वधिस्सन्ति, मा मे मुत्ति भविस्सती ति ॥

२७९. सतपत्तजातकं (२९)

८५. यथा भाणवको पण्ये, सिङ्गालि^{१८} वनगोच्चरि ।

अत्यकामं पवेदेन्ति^{१९}, अनत्यकामा ति मञ्जति ।

अनत्यकाम सतपत्त, अत्यकामो ति मञ्जति ॥

१. अभिनिव्वुत्तचित्ता-स्या० । २. हत्यत्व०-स्या० । ३. किमत्यमुस्सुवका-स्या० ।

४. यजन्ति-रो० । ५. चिरप्पवुत्ता-स्या० । ६-६. मय मस्म मूळहा-सी०, रो०, मय सम्मूळहा-

-स्या० । ७. स्वेव-स्या० । ८. नञ्जे-स्या० । ९. महिसराजक-सी०, स्या०, रो० ।

१०. वमत्स०-मी० रो० । ११. दुब्बिनो-सी०, रो० । १२. सव्वकामदुहस्सेव-सी०, स्या०,

रो० । १३. निहताहेत-स्या० । १४. च-स्या० । १५. पकुट्ठेय्यु-स्या० । १६. अञ्जमेव-

मी०, अञ्जेपेव-स्या०; अञ्जमेव-रो० । १७. त-मी०, रो० । १८. सिङ्गालि-सी०, म्या०,

रो० । १९. पवेदेन्ति-स्या०; पवदन्ति-रो० ।

८६. एवमेव इधेकच्चो, पुगलो होति तादिसो ।
 हितेहि^१ वचनं वुत्तो, पटिगण्हाति^२ वामतो ॥
८७. ये च खो नं पसंसन्ति, भया उक्कंसयन्ति वा^३ ।
 तज्जिह^४ सो मञ्जते मित्तं, सतपत्तं व माणवो ति ॥

२८०. पुटदूसकजातकं (३०)

८८. अद्धा हि नून मिगराजा, पुटकम्मस्स कोविदो । 5
 तथा हि पुटं दूसेति, अञ्जं नून करिस्सति ॥
८९. न मे माता वा पिता वा, पुटकम्मस्स कोविदो^५ ।
 कतं कतं खो दूसेम, एवं धम्ममिदं कुलं ॥
९०. येसं वो एदिसो धम्मो, अधम्मो पन कीदिसो ।
 मा वो धम्मं अधम्मं वा, अद्दसाम कुदाचनं ति ॥ 10
 उदपानवग्गो ततियो ।

तत्सुद्धानं

उदपानवरं वनव्यग्धकपि,
 सिखिनी च बलाकरुचिरवरो ।
 सुजनाधिपरोमकदूस्स पुन,
 सतपत्तवरो पुटकम्म दसा ति ॥

२८१. अम्भन्तरजातकं (३१)

९१. अम्भन्तरो^१ नाम दुमो, यस्स दिव्यमिदं^२ फलं । 15 B. 84
 भुत्वा दोहळिनी नारी, चक्कवत्ति विजायति ॥
९२. त्वं^३ पिं भद्दे महेसीसि, सा चा^४ पिं^५ पतिनो पिया ।
 आहरिस्सति ते राजा, इदं अम्भन्तरं फलं ॥
९३. भत्तुरत्ये परवकन्तो, यं ठानमधिगच्छति ।
 सूरौ अत्तपरिच्चागी, लभमानो भवामहं ति ॥ 20

१. हितेभि—स्या० । २. पटिगण्हाति—स्या० । ३. च—सी०, रो० । ४. तं हि—
 गी०, रो० । ५. पुटदूसकजातकं—स्या० । ६. कोविदा—स्या० । ७. अम्भन्तरं—सी०, रो० ।
 ८. दिव्यमिदं—सी०, रो० । ९-९. त्वञ्च—सी०, रो० । १०-१०. चासि—सी०, रो० ।

२८२. सेय्यजातकं^१ (३२)

- ६४ सेय्यसो सेय्यसो होति, यो सेय्यमुपसेवति ।
 एकेन सन्धि कत्वान, सत वज्जे अमोचयि ॥
- ६५ तस्मा सव्वेन लोकेन, सन्धि कत्वान एकतो^२ ।
 पेच्च सग्ग निगच्छेय्य^३, इद सुणाय^४ कासिया^५ ॥
- ६६ इद वत्वा महाराजा, कसो वाराणसिग्गहो ।
 धनु कण्ड^६ च^७ निक्खिप्प, सयम^८ अज्झुपागमी ति ॥

२८३. वड्डुकीसूकरजातकं^९ (३३)

- ६७ वर वर त्व निहन पुरे चरि,
 अस्मि पदेसे अभिभुय्य सूकरे ।
 सो दानि एको व्यपगम्म^{१०} ज्ञायसि,
 वल नु ते व्यग्घ न चज्ज विज्जति ॥
- ६८ इमे^{११} सुद^{१२} यन्ति दिसोदिस पुरे,
 भयट्ठिता^{१३} लेणगवेसिनो पुथू^{१४} ।
 ते दानि सज्जम्म वसन्ति^{१५} एकतो,
 यत्थट्ठिता^{१६} दुप्पसहज्जमे^{१७} मया ॥
- ६९ नमत्थु सज्जान समागतान,
 दिस्वा सय सय्य वदामि अब्भुत ।
 व्यग्घ मिगा यत्थ जिनि सु दाठिनो,
 सामगिया दाठवलेसु मुच्चरे ति ॥

१ सेय्यसज्जान-सी० । २ एको-सी०, स्या०, रा० । ३ निगच्छेय्य-रो० ।
 ४ सुणाय-सी०, रा० । ५ कासियो-सी०, रो० । ६-६ तुण्डिच्च-स्या०, तूण्डिच्च-
 सी०, रो० । ७ सज्जम्म-गी०, स्या०, रो० । ८ वट्टविसूकरजातक-सी०, रो० । ९
 व्यपगगम्म-स्या०, व्यपगम्म-सी०, रा० । १०-१० इमस्तुता-स्या० । ११ भयट्ठिता-
 स्या०, भयट्ठिता-रा० । १२ पुथु-म०, रो० । १३ रज्जति-सी०, रो० । १४
 यत्थट्ठिता-स्या०, रो० । १५ दुप्पसहज्जमे-स्या० ।

२८४. सिरिजातकं (३४)

१००. यं उस्सुका^१ सङ्घरन्ति, अलक्खिका बहुं धनं ।
सिप्पवन्तो असिप्पा च^२, लक्खिवा^३ तानि भुञ्जति^४ ॥
१०१. सव्वत्थ कतपुञ्जस्स, अतिच्चञ्जेव^५ पाणिनो ।
उप्पज्जन्ति बहू भोगा, अप्पनायतनेसु^६ पि ॥
१०२. कुक्कुटो^७ मणयो दण्डो, थियो च पुञ्जलक्खणा ।
उप्पज्जन्ति अपापस्स, कतपुञ्जस्स जन्तुनो ति ॥

5

२८५. मणिसूकरजातकं (३५)

१०३. दरिया सत्त वस्सानि, तिसमत्ता वसामसे ।
हञ्जाम^८ मणिनो आभं, इति नो मन्तनं^९ अहु ॥
१०४. यावता^{१०} मणि घंसाम^{११}, भिय्यो^{१२} वोदायते मणि ।
इदं^{१३} च दानि^{१४} पुच्छाम, कि किच्चं इध मञ्जसि ॥
१०५. अयं मणि वेळूरियो, अकाचो विमलो सुभो ।
नास्स सक्का सिरि हन्तु, अपक्कमथ सूकरा ति ॥

10

२८६. सालूकजातकं^{१५} (३६)

१०६. मा सालूकस्स पिहयि, आतुरन्नानि भुञ्जति ।
अप्पोस्सुक्को भुसं खाद, एतं दीघायुलक्खणं ॥
१०७. इदानि सो इधागन्त्वा, अतिथी युत्तसेवको ।
अथ दक्खसि सालूक^{१६}, सय तं मुसलुत्तरं^{१७} ॥
१०८. विकन्तं^{१८} सूकरं दिस्वा, सयं तं मुसलुत्तरं ।
जरग्गवा^{१९} विचिन्तेसु^{२०}, वरम्हाकं भुसामिवा ति ॥

B. 86

15

१ उस्सुक्का-स्या० । २ वा-स्या० ३ लक्खिका-स्या०; लक्खिव-रो० । ४ भुञ्जते-स्या० । ५ अतीवञ्जेव-रो० । ६ अपिनायतनेसु-स्या० । ७ कुक्कुट-सी०, रो० । ८ हञ्जेम-सी०, रो० । ९ मन्तित-सी०, स्या०, रो० । १०-१० याव याव निधमाम-सी०, रो० । ११ भीयो-सी० । १२-१२ इदं चिदानि-स्या०, ग्राह्यण त्वेव-रो० । १३-१३ सालूकजातक-सी०, स्या० । १४ सालूक-स्या० । १५ मुसलुत्तर-स्या० । १६ विकत्त-सी० । १७-१७ जरग्गवा विचिन्तेसु-स्या०; जग्गवासा चिन्तेसु-रो० ।

२८७. लाभगरहजातकं^१ (३७)

१०६. नानुम्मतो नापिसुणो, नानटो नाकुतूहलो ।
 मूळहेसु^२ लभते लाभं, एसा ते अनुसासनी ॥
११०. धिरत्थु तं यसलाभं, धनलाभं च ब्राह्मण ।
 या वृत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन^३ वा ॥
१११. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^४ परिव्वजे ।
 एसा व जीविका सेय्यो^५, या चाधम्मेन एसना ति ॥

२८८. मच्छुदानजातकं^६ (३८)

११२. अभन्ति मच्छा अधिकं सहस्सं,
 न सो अत्थि यो इमं सद्देय्य ।
 मय्हं च अस्सु^७ इध सत्त मासा,
 अहं पि तं मच्छुदानं किणेय्यं ॥
११३. मच्छानं भोजनं दत्वा, मम दक्खिणमादिसि ।
 तं दक्खिणं सरन्तिया, कतं अपचिन्ति तथा ॥
११४. पदुट्ठित्तस्स न फाति होति,
 न चा पि तं^८ देवता पूजयन्ति ।
 यो भातरं पेत्तिकं सापतेय्यं,
 अवञ्चयी दुक्कटकम्मकारी^९ ति ॥

२८९. नानाछन्दजातकं (३९)

११५. नानाछन्दा महाराज, एकागारे वसामसे ।
 अहं गामवरं इच्छे, ब्राह्मणी च गवं सतं ॥
११६. पुत्तो^{१०} च^{११} आजञ्जरथं^{१२}, कञ्जा च मणिकुण्डलं ।
 या चेसा पुणिका^{१३} जम्मी, उदुक्खलंभिकह्वति ॥

१. लाभगरहक जातक-स्या० । २. मूळहेसु-स्या० । ३. अधम्मचरियाय-सी०, रो० । ४. अनगारो-सी०, स्या०, रो० । ५. सेय्या-सी०, रो० । ६. मच्छुदानजातक-स्या० । ७. अस्सु-स्या०, रो० । ८. न-सी०, रो० । ९. दुक्कटकम्मकारी-सी०, रो० । १०-११. छत्तो च-सी०, रो०; पुत्तो-स्या० । ११. आजञ्जरथं-स्या० । १२. पुणिका-स्या० ।

११७. ब्राह्मणस्स गामवरं, ब्राह्मण्या गवं सतं ।
 पुत्तस्स आजञ्जरथं, कञ्जाय मणिकुण्डलं ।
 यं चेत्तं पुण्णिकं जम्भिं, पटिपादेधुदुक्खलं ति ॥

२९०. सीलवीमंसकजातकं^१ (४०)

११८. सीलं किरिव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।
 पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जति ॥ 5
 ११९. सोहं सीलं समादिस्सं, लोके अनुमतं सिवं ।
 अरियवृत्तिसमाचारो, येन वुच्चति सीलवा ॥
 १२०. आतीनं च पियो होति, मित्तेसु च विरोचति ।
 कायस्स भेदा सुगतिं, उपपज्जति सीलवा ति ॥
 अब्भन्तरवग्गो चतुत्थो ।

तस्सुद्धानं

द्रुम कंसवरुत्तमव्यगधमिगा^२,
 मणयो मणि सालुकमव्हयनो ।
 अनुसासनियो पि च मच्छ्वरो,
 मणिकुण्डलकेन किरेन दसा ति ॥

10 B. 88

२९१. सुराघटजातकं^३ (४१)

१२१. सब्बकामददं कुम्भं, कुटं लद्धान धुत्तको ।
 याव नं^४ अनुपालेति, ताव सो सुखमेधति ॥ 15
 १२२. यदा मत्तो च दित्तो च, पमादा कुम्भमग्निदा ।
 तदा^५ नग्गो च पोत्थो च, पच्छा वालो विहञ्जति ॥
 १२३. एवमेव^६ यो धनं^७ लद्धा, पमत्तो^८ परिभुञ्जति ।
 पच्छा तप्पति^९ दुम्मेघो, कुटं^{१०} भित्वा व^{११} धुत्तको ति ॥

१. सीलवीमंसजातक—सी०, रो० । २. व्यगधमिगा—सी० । ३. भद्रघटजातकं—
 सी०; भद्रघट भेदक जातकं—स्या० । ४. सो—रो० । ५. ततो—स्या० । ६-६. एवमेव
 धनं—स्या० । ७. अपत्ता—सी०; अमत्तो—रो० । ८. तपति—सी०, स्या० । ९. कूटं—स्या० ।
 १०. भिन्नोव—सी०, रो० ।

२९२. सुपत्तजातकं (४२)

१२४. वाराणस्य^१ महाराज, काकराजा निवासको^२ ।

असीतिया सहस्सेहि, सुपत्तो परिवारितो ॥

१२५. तस्स दोहळिनी भरिया, सुफस्सा^३ भक्खितुमिच्छति^४ ।

रज्जो महानसे पक्कं, पच्चग्घं राजभोजनं ॥

१२६. तेसाहं पहितो दूतो, रज्जो चम्हि इवागतो ।

भत्तु अपचितिं कुम्मि, नासायमकरं वणं ति ॥

२९३. कायनिव्विन्दजातकं (४३)

१२७. फुट्ठस्स^५ मे अज्जतरेण व्याधिना^६,

रोगेण वाळ्हं दुखितस्स स्पप्तो ।

परिसुस्सति खिप्पमिदं कळेवरं^७,

पुप्फं यथा पंसुनि आतपे कतं ॥

१२८. अजज्जं जज्जसद्दातं, अमुचिं सुचिसम्मत्तं ।

नानाकुणपपरिपूरं, जज्जरूपं अपस्सतो ॥

१२९. धिरत्थुमं^८ आतुरं पूतिकायं,

जेगुच्छियं^९ अस्सुचिं^{१०} व्याधिघम्मं^{११} ।

यत्थप्पमत्ता अधिमुच्छिता पजा,

हापेन्ति मगं सुगतूपपत्तिया ति ॥

२९४. जम्बुसादकजातकं (४४)

१३०. कोयं विन्दुस्सरो वग्गु, सरवन्तानमुत्तमो^{१२} ।

अञ्चुतो जम्बुसाखाय, मोरच्छापो व कूजति^{१३} ॥

१३१. कुलपुत्तो^{१४} व जानाति^{१५}, कुलपुत्तं^{१६} पसंसितुं ।

व्यग्घच्छापसरीवण^{१७}, भुज्ज सम्म ददामि ते ॥

१. वाराणस्य-सी०, रो०, । २. निवासको-सी०, रो० । ३. सुपत्ता-स्या० ।
४. मच्छिमिच्छति-सी०, रो० । ५. कायविच्छिन्दजातक-सी०; कायविच्छिन्दजातक-रो० ।
६. फुट्ठस्स-रो० । ७. व्याधिना-सी०, रो० । ८. कळेवरं-सी०, रो० । ९. धीरत्थु त-
सी०, रो० । १०. जेगुच्छिय-सी०, जिगुच्छिय-स्या० । ११. अमुचिं-सी०, स्या०, रो० ।
१२. व्याधिघम्म-सी०, रो० । १३. पवदन्तानमुत्तमो-सी०, रो० । १४. कुजति-स्या० ।
१५-१६. कुलपुत्तो पजानाति-स्या० । १६. कुलपुत्तं-सी०, रो० । १७. व्यग्घच्छापसरीवणो-
सी०; व्यग्घच्छापसरीवणा-स्या० ।

१३२. चिरस्सं वत पस्सामि, मुसावादी समागते ।
वन्तादं कुणपादं च, अञ्जमञ्जं पसंसके ति ॥

२९५. अन्तजातकं (४५)

१३३. उसभस्सेव ते खन्धो, सीहस्सेव विजम्भितं ।
मिगराज नमो त्यत्थु, अपि किञ्चि लभामसे ॥
१३४. कुलपुत्तो व जानाति, कुलपुत्तं पसंसितुं ।
मयूरगीवसङ्कास, इतो परियाहि वायस ॥
१३५. मिगानं सिङ्गालो^१ अन्तो, पक्खीनं पन वायसो ।
एरण्डो अन्तो रुक्खानं, तयो अन्ता समागता ति ॥

5

B. 90

२९६. समुद्जातकं (४६)

१३६. को नायं^२ लोणतोयस्मिं, समन्ता परिधावति ।
मच्छे मकरे च वारेति, ऊमीसु च विहञ्जति ॥
१३७. अनन्तपायी सकुणो, अतित्तो ति दिसासुतो ।
समुद्दं पातुमिच्छामि, सागरं सरितं पति ॥
१३८. सो अयं^३ हायति चेव, पूरते च^४ महोदधि ।
नास्स नायति पीतन्तो, अपेय्यो किर सागरो ति ॥

10

२९७. कामविलापजातकं (४७)

१३९. उच्चे सकुण डेमान^५, पत्तयान विहङ्गम ।
वज्जासि खो त्वं वामूहं^६, चिरं खो सा करिस्सति ॥
१४०. इदं खो सा न जानाति, असि सत्ति च ओड्डितं ।
सा चण्डी काहति कोधं, तं मे तपति^७ नो इदं^८ ॥
१४१. एस उप्पलसन्नाहो, निक्खञ्चुस्सीसकोहितं^९ ।
कासिकं च मुदुं वत्थं, तप्पेतु^{१०} धनिका^{११} पिया ति^{१२} ॥

15

20

१. कोत्थुको-सी०, रो०; कोट्टको-स्या० । २. न्वायं-स्या० । ३. स्वायं-सी० ।
४. व-स्या०, रो० । ५. ओमान-रो० । ६. वामूहं-रो० । ७. तप्पति-स्या० । ८. इय
सी०, स्या०, रो० । ९. निक्खमस्सीसके कत्तं-सी०, रो०; निक्खं चस्सीसके कत्तं-स्या० ।
१०. तप्पेतु-सी०, रो० । ११-११. धनकामिकाति-सी०; धनकामियाति-स्या०, रो० ।

२९८. उदुम्बरजातकं (४८)

१४२. उदुम्बरा चिमे पक्का, निग्रोधा च कपित्यना ।
एहि निक्खम^१ भुञ्जस्सु, किं जिघच्छाय मिच्चसि ॥
१४३. एवं सो सुहितो होति, यो बुद्धमपचायति^२ ।
यथाहमज्ज सुहितो, दुमपक्कानि मासितो ॥
१४४. यं वनेजो वनेजस्स, वञ्चेय्य कपिनो कपि ।
दहरो^३ कपि^४ सद्धेय्य, न हि जिण्णो जराकपी ति ॥

२९९. कोमारपुत्तजातकं (४९)

१४५. पुरे तुवं सीलवतं सकासे,
ओक्कन्तिकं^५ कीळसि अस्समम्हि ।
करोहरे मक्कटियानि मक्कट,
न तं मयं सीलवतं रमाम ॥
१४६. सुता हि मय्हं परमा विसुद्धि,
कोमारपुत्तस्स बहुस्सुतस्स ।
मा दानि मं मज्जि तुवं यथा पुरे,
झानानुयुत्तो^६ विहरामि^७ आवुसो ॥
१४७. सचे पि सेलस्मि^८ वपेय्य^९ वीजं, ।
देवो च वस्से न^{१०} हि तं विरूळहे^{११}
सुता हि ते^{१२} सा^{१३} परमा विसुद्धि,
आरा तुवं मक्कटं झानभूमिया ति ॥

३००. वक्कजातकं (५०)

१४८. परपाणरोधा^{१४} जीवन्तो, मंसलोहितभोजनो ।
वको वतं समादाय^{१५}, उपपज्जि^{१६} उपोसथं ॥

१. निक्खम्म-स्या० । २. बुद्धमपचायति-सी०, रो० । ३-३. दहरो पि तं न-सा०, रो०; दहरोपि न-स्या० । ४. कोमारपुत्तजातक-सी०, रो०; कोमारियपुत्तजातकं-स्या० । ५. ओक्कन्तिकं-सी०, स्या०, रो० । ६. झानानुयुत्ता-सी०; झानाभियुत्ता-स्या०; झानानियुत्ता-रो० । ७. विहराम-सी०, स्या०, रो० । ८-८. सेलस्मि वपेय्य-सी०; सेलस्मि वपेय्य-रो० । ९-९. नेव हित दहेय्य-सी०, रो० । १०-१०. तेस-सी०; तथा-रो० । ११. वक्कजातक-स्या० । १२. परपाणपाते-स्या० । १३. समादियि-रो० । १४. उपपज्ज-सी० ।

४. चतुर्कनिपातो

३०१. चूळकालिङ्गजातकं^१ (१)

१. विवरथिमासं द्वारं, नगरं^२ पविसन्तु^३ अरुणराजस्स ।
सीहेन सुसिट्ठेन,^४ सुरक्खितं नन्दिसेनेन ॥
२. जयो कलिङ्गानमस्यहसाहिनं,
पराजयो अनयो^५ अस्सकानं ।
इच्चेव ते भासितं ब्रह्मचारि,
न उज्जुभूता^६ वितथं भणन्ति ॥
३. देवा मुसावादमुपातिवत्ता,
सच्चं धनं^७ परमं तेसु^८ सक्क ।
तं ते मुसा भासितं देवराज,
किं वा पटिच्च मघवा महिन्द ॥
४. ननु ते सुतं ब्राह्मण भञ्जमाने,
देवा न इस्सन्ति पुरिसपरक्कमस्स ।
दमो समाधि मनसो अभेज्जो^९,
अव्यग्गता^{१०} निक्कमनं च काले ।
दळ्हं च विरियं पुरिसपरक्कमो च,
तेनेव आसि विजयो अस्सकानं ति ॥

३०२. महाअस्सारोहजातकं (२)

५. अदेय्येसु ददं दानं, देय्येसु नप्पवेच्छति ।
आपासु व्यसनं^{११} पत्तो, सहायं नाधिगच्छति ॥

१. चूळ०-सी०, स्या०, रो० । २. नगरन्त-स्या० । ३. पविसित्तु मया-सी० ।
४. मुग्गप्पेन-रो० । ५. अनयो-स्या० । ६. उज्जुभूता-स्या० । ७. तय-स्या० । ८.
कर नु-स्या० । ९. अदेग्गो-सी०, रो० । १०. अव्यग्गता-सी०, रो०; अव्यत्तता-स्या० ।
११. व्यसन-सी०, रो० ।

६. नादेय्येसु^१ ददं^२ दानं, देय्येसु यो पवेच्छति ।

B. 94

आपासु व्यसनं पत्तो, सहायमधिगच्छति ॥

७. सञ्जोगसम्भोगविसेसदस्सनं,

अनरियधम्मेसु सठेसु नस्सति ।

कतं च अरियेसु च अज्जवेसु^३,

5

महप्फलं^४ होति अणुम्पि तादिसु ॥

८. यो पुब्बे कतकल्याणो, अका लोके सुदुक्करं ।

पच्छा कयिरा न वा कयिरा, अच्चन्तं पूजनारहो ति ॥

३०३. एकराजजातकं (३)

९. अनुत्तरे कामगुणे समिद्धे,

भुत्वान पुब्बे वसी एकराज^५ ।

10

सो दानि दुग्गे नरकम्हि खित्तो,

नप्पज्जहे वण्णबलं पुराणं ॥

१०. पुब्बे व खन्ती च तपो च मय्हं,

सम्पत्थिता दुब्बिसेन^६ अहोसि ।

तं दानि लद्धान कथं नु राज,

15

जहे अहं वण्णबलं पुराणं ॥

११. सव्वा^७ किरेवं^८ परिनिट्ठितानि,

यसस्सिनं पञ्चवन्तं विसय्ह ।

यसो च लद्धा पुरिमं उळारं,

नप्पज्जहे^९ वण्णबलं पुराणं ॥

20

१२. पनुज्ज दुक्खेन सुखं जनिन्द,

सुखेन वा दुक्खमसय्हसाहि ।

उभयत्थ सन्तो^{१०} अभिनिव्वुत्तत्ता,

सुखे च दुक्खे च भवन्ति तुल्या ति ॥

१. अदेय्येसु-स्या० । २. अहं-स्या० । ३. अज्जसेसु च-सी०; अज्जसेसु-स्या०; अज्जयेसु च-रो० । ४. महप्फलो-सी० । ५. एकराजा-सी०, रो० । ६. दव्व-सेना-सी०, रो० । ७. सव्वं सी०, रो० । ८. किरेय-स्या० । ९. नप्पजहे-सी०, रो० । १०. सत्ता-रो० ।

३०४. दहरजातकं (४)

- १३ इमानि म दहर तापर्यान्ति,
वाचादुरुस्तानि मनुस्सलोके ।
मण्डुकभक्खा उदकन्तसेवी,
आसीविस म अविसा सपन्ति ॥
- १४ सका रट्ठा पव्वाजितो, अञ्ज जनपद गतो ।
महन्त कोट्टु कयिराय, दुरुस्तान निघेतवे ॥
- १५ यत्थ पोस न जानन्ति, जातिया विनयेन वा ।
न तत्थ मान कयिराय, वसमञ्जातके जने ॥
- १६ विदेसवास वसतो, जातवेदसमेन पि ।
खमितव्व सपञ्जेन, अपि दासस्स तज्जित ति ॥

३०५. सोलवीमंसनजातकं (५)

- १७ नत्थि लोके रहो नाम, पापकम्म पकुव्वतो ।
पस्सन्ति वनभूतानि, त वालो मञ्जती^१ रहो ॥
- १८ अह रहो न पस्सामि, सुञ्ज वा पि न विज्जति ।
यत्थ अञ्ज^२ न पस्सामि, असुञ्ज होति त मया ॥
- १९ दुज्जच्चो च सुजच्चो^३ च, नन्दो च सुखवट्ठितो^४ ।
वेज्जो^५ च अद्धुवसीलो च, ते धम्म जहु मत्थिका ॥
- २० ब्राह्मणो च कय जहे, सव्वधम्मान पारगू ।
यो धम्ममनुपालेति, धितिमा सच्चनिककमो ति ॥

३०६. सुजातजातकं (६)

- २१ किमण्डका इमे देव, निक्खित्ता कममल्लके ।
उपलोहितका वगू, त^६ मे अन्खाहि पुच्छितो ॥

१ माल्वाभक्षत्रातक-स्या० । २ मञ्जत-सी०, स्या० । ३ सुञ्ज-स्या० ।
४ अज्ज-रा० । ५ सुखवट्ठितो-सी०, सुखवट्ठितो-स्या०, रा० । ६ वज्जो-
स्या०, रा० । ७ मुखातावातक-स्या०, स्या० । ८ त-रा० ।

२२. यानि पुरे तुवं देवि, भण्डु नन्तकवासिनी ।
उच्छङ्गहत्था पचिनासि, तस्सा ते कोलियं फलं ॥
२३. उड्डुहते न रमति, भोगा विप्पजहन्ति तं ।
तत्थेविमं पटिनेथ, यत्थ कोलं पचिस्सति ॥
२४. होन्ति हेते महाराज, इद्धिप्पत्ताय नारिया ।
खम देव सुजाताय, मास्सा कुज्झ^१ रथेसभा ति ॥

5

३०७. पलासजातकं (७)

२५. अचेतनं ब्राह्मण अस्सुणन्तं,
जानो अजानन्तमिमं पलासं ।
आरद्धविरियो धुवं अप्पमत्तो,
सुखसेय्यं पुच्छसि किस्स हेतु ॥
२६. दूरे सुतो चेव ब्रह्मा च रुक्खो,
देसे ठितो भूतनिवासरूपो ।
तस्मा नमस्सामि इमं पलासं,
ये चेत्थ भूता ते^२ धनस्स हेतु ॥
२७. सो ते करिस्सामि यथानुभावं,
कतञ्जुतं ब्राह्मण पेक्खमानो ।
कथञ्चिह आगम्म सतं सकासे,
मोघानि^३ ते अस्सु परिफन्दितानि ॥
२८. यो तिन्दुकरुक्खस्स^४ परो पिलक्खो^५,
परिवारितो पुव्वयञ्जो उळारो ।
तस्सेस^६ मूलस्मिं^७ निधि निखातो,
अदायादो गच्छ तं उद्धराही ति ॥

10

15

B. 97

20

१. कुज्झ—रो० । २. ते च—सी०, रो० । ३. मोघा—स्या०, रो० । ४. तिन्दु-
रुक्खस्स—गी०, स्या०, रो० । ५. पिलक्खु—सी०, रो० । ६. तस्सेव—गी०, स्या० । ७.
मूलस्मि—स्या० ।

३०८. सकुणजातकं^१ (८)

२६. अकरम्हस^२ ते किञ्चं, यं वलं अहुवम्हसे ।
मिगराज नमो त्यत्यु, अपि किञ्चि लभामसे ॥
३०. मम लोहितभक्खस्स, निच्चं लुद्धानि कुव्वतो ।
दन्तन्तरगतो सन्तो, तं वहुं यं पि^३ जीवसि ॥
३१. अकतञ्जुमकत्तारं, कतस्स अण्णटिकारकं ।
यस्मिं कतञ्जुता नत्थि, निरत्था तस्स सेवना ॥
३२. यस्स^४ सम्मुखचिण्णेन, मित्तधम्मो न लब्धमिति ।
अनुसूयमनक्कोसं^५, सणिकं तम्हा अपक्कमे ति ॥

३०९. छवकजातकं (९)

३३. सव्वमिदं चरिभं^६ कतं^७, उभो धम्मं न पस्सरे^८ ।
उभो पकतिया चुता, यो चायं मन्तेज्जापेति^९ ।
यो च मन्तं^{१०} अधीयति ॥
३४. सालीनं ओदनं^{११} भुञ्जे, सुचिं मंसूपसेचनं ।
तस्मा एतं न सेवामि, धम्मं इसीहि^{१२} सेवितं ॥
३५. परिव्वज महा लोको, पचन्तञ्जे पि पाणिनो ।
मा तं^{१३} अधम्मो आचरितो, अस्मा^{१४} कुम्भमिवाभिदा ॥
३६. धिरत्थु^{१५} तं यसलामं, धनलामं च ब्राह्मण ।
या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ति ॥

३१०. सेय्यजातकं^{१६} (१०)

३७. ससमुद्दपरियायं, महिं सागरकुण्डलं ।
न इच्छे सह निन्दाय, एवं सेय्य विजानहि ॥

१. असकुकुणजातक-सी०, स्या०, रा० । २. अकरम्हाव-स्या०; अकरम्हसे-रो० ।
३. हि-रो० । ४. मय-स्या० । ५. अनुसुय्य-सी०, रो०; अनुसूय-स्या० । ६-६.
परिमव-सी०, रो०; चरिभ-स्या० । ७. पस्सति-रो० । ८. मन्तं न्नायति-सी०;
मन्ते न्नायति-स्या०; मन्तं न्नायति-रो० । ९. धम्मं-सी० । १०. भोजन-सी०, रो० ।
११. इसीहि-स्या०, रो० । १२. त-स्या०, रो० । १३. तस्मा-स्या० । १४. धीरत्थु-
सी० । १५. उद्दसा-सी०, स्या०, रो० ।

३८. धिरत्थु तं यसलाभं, धनलाभं च ब्राह्मण ।
या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ॥
३९. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^१ परिब्बजे ।
सायेव जीविका सेय्यो, या चा धम्मेन एसना ॥
४०. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो परिब्बजे ।
अञ्जं अहिं सयं लोके, अपि रज्जेन तं वरं ति ॥
कलिङ्गवग्गो पठमो ।

5

तत्सुद्धानं

विवरं च अदेय्य समिद्धवरं,
अथ दहर पापमहातिरहो ।
अथ कोलिपलासवरञ्चकर,
चरिमं ससमुद्दरेण दसा ति ॥

10

३११. पुचिमन्दजातकं (११)

४१. उट्ठेहि चोर किं सेसि, को अत्थो सुपनेन^२ ते ।
मा तं गहेसु^३ राजानो, गामे किब्बिसकारकं ॥
४२. यं^४ नु^५ चोरं गहेस्सन्ति, गामे किब्बिसकारकं ।
किं तत्थ पुचिमन्दस्स, वने जातस्स तिट्ठतो ॥
४३. न त्वं अस्सत्थ जानासि, मम चोरस्स चन्तरं ।
चोरं गहेत्वा राजानो, गामे किब्बिसकारकं ।
अप्पेन्ति^६ निम्बसूलस्मिं, तस्मिं मे सङ्कते मनो ॥
४४. सङ्केय्य सङ्कितव्वानि, रक्खेय्या नागतं भयं ।
अनागतभया धीरो, उभो लोके अवेक्खती ति ॥

B, 99

15

३१२. कस्सपमन्दियजातकं (१२)

४५. अपि कस्सप मन्दिया, युवा सपति हन्ति वा ।
सव्वं तं खमते धीरो, पण्डितो तं तितिक्खति ॥

20

१. अनागारो—सी०, स्या०, रो० । २. सुपिनेन—सी०, रो० । ३. गहेसु—स्या० ।

४-५. ननु—स्या० ; यद्नु—रो० । ६. अप्पेन्ति—स्या० ।

४६. सचे पि सन्तो विवदन्ति, खिप्यं सन्धीयरे पुन ।
 वाला पत्ता व भिज्जन्ति, न ते समथ मज्झगू ॥
 ४७. एते भिय्यो समायन्ति, सन्वि तेसं न जोरति ।
 यो चाधिपन्नं जानाति, यो च जानाति देसनं ॥
 ४८. एसो हि उत्तरितरो, भारवहो^१ धुरद्धरो^२ ।
 यो परेसाधिपन्नानं, सयं सन्धातुमरहती ति ॥

३१३. खन्तीवादीजातकं (१३)

४९. यो ते हत्ये च पादे च, कण्णनासञ्च छेदयि ।
 तस्स कुज्झ महावीर, मा रट्ठं विनसा^३ इदं ॥
 ५०. यो मे हत्ये च पादे च, कण्णनासञ्च छेदयि ।
 चिरं जीवतु सो राजा, न हि कुज्झन्ति मादिसा ॥
 ५१. अहू अतीतमद्धानं^४, समणो खन्तिदीपनो ।
 तं खन्तियायेव ठितं, कासिराजा अछेदयि ॥
 ५२. तस्स कम्मफल्सस्स^५, विपाको कटुको अहु ।
 यं कासिराजा वेदेसि, निरयम्हि समप्पितो ति ॥

३१४. लोहकुम्भिजातकं (१४)

५३. दुज्जीवितमजीविम्ह, ये सन्ते^६ न ददम्हसे^७ ।
 विज्जमानेसु भोगेसु, दीपं नाकम्ह अत्तनो ॥
 ५४. सट्ठि^८ वस्ससहस्सानि, परिपुण्णानि सव्वसो ।
 निरये पन्चमानानं, कदा अन्तो भविस्सति ॥
 ५५. नत्थि अन्तो कुतो अन्तो, न अन्तो पटिदस्सति ।
 तदा हि पकत्तं पापं, मम^९ तुय्हं च मारिसा^{१०} ॥
 ५६. सोह^{११} नून इतो गन्त्वा, योनिं लद्धान मानुसिं ।
 वदञ्जू सीलसम्पन्नो, काहामि कुसलं वहुं ति ॥

१. भारवहो-सी०, रो०; भारवहो-स्या० । २. धुरद्धरो-सी०, स्या०, रो० ।
 ३. विनस-सी०, स्या० । ४. अतीतमद्धानं-स्या०, रो० । ५. कम्मस्स-सी०, रो० ।
 ६. सट्ठो-स्या० । ७. ददामसे-स्या० । ८. सट्ठि-स्या० । ९. मम-सी० । १०. मारिस-
 स्या० । ११. सो हि-रो० ।

३१५. सब्बमंसलाभजातकं^१ (१५)

५७. फरुसा वत ते वाचा, मंसं^२ याचनको असि ।
 किलोमसदिसी वाचा, किलोमं सम्म दम्मि^३ ते^४ ॥
५८. अङ्गमेतं मनुस्सानं, भाता लोके पवुच्चति ।
 अङ्गस्स सदिसी वाचा, अङ्गं सम्म ददामि ते ॥
५९. ताता ति पुत्तो वदमानो, कम्पेति हृदयं पितु ।
 हृदयस्स सदिसी वाचा, हृदयं सम्म दम्मि ते ॥
६०. यस्स गामे सखा नत्थि, यथारञ्जं तथेव तं ।
 सब्बस्स सदिसी वाचा, सब्बं सम्म ददामि ते ति ॥

३१६. ससपण्डितजातकं^५ (१६)

६१. सत्त मे रोहिता मच्छा, उदका थलमुब्भता ।
 इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६२. दुस्स मे खेत्तपालस्स, रत्तिभत्तं अपाभत्तं ।
 मंससूला च द्वे गोधा, एकं च दधिवारकं ।
 इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६३. अम्बपक्कं^६ दक्कं^७ सीतं, सीतच्छाया^८ मनोरमा^९ ।
 इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६४. न ससस्स तिला अत्थि, न मुग्गा न पि तण्डुला ।
 इमिना अग्गिना पक्कं, ममं भुत्वा वने वसा ति ॥

३१७. मतरोदनजातकं (१७)

६५. मतं^{१०} मतं एव^{११} रोदथ,
 न हि तं रोदथ यो मरिस्सति ।
 सव्वे पि^{१२} सरीरधारिनो,
 अनुपुव्वेन जहन्ति जीवितं ॥

१. मसजातकं—सी०, स्या०, रो० । २. सम्म—रो० । ३-३. ददामि ते—सी०, रो० ।

४. ससजातकं—सी०, रो० । ५-५. अम्बपक्कोदकं—सी०, रो० । ६-६. सीतच्छायंमनोरमं—स्या०, रो० । ७-७. मत मतमेव—सी०, स्या०, रो० । ८. व—सी०, स्या०, रो० ।

६६. देवमनुस्सा चतुप्पदा, पक्खिगणा उरगा च भोगिनो ।
सम्हि^१ सरीरे अनिस्सरा, रममाना व जहन्ति जीवितं ।
६७. एवं चलितं असण्ठितं, सुखदुक्खं मनुजेस्वपेक्खिय^२ ।
कन्दितरुदितं निरत्थकं, किं वो सोकगणाभिकीररे ॥
६८. धुत्ता च सोण्डा अकता, वाला सूरा अयोगिनो ।
धीरं मञ्जन्ति वालो ति, ये धम्मस्स अकोविदा ति ॥

३१८. कणवेरजातकं (१८)

६९. यं तं वसन्तसमये, कणवेरेसु भाणुसु ।
सामं वाहाय पीळेसि, सा तं आरोग्यमब्रवि^३ ॥
७०. अम्भो न किर सद्धेय्यं, यं वातो पव्वतं वहे ।
पव्वतं चे वहे वातो, सव्वम्पि पथावि वहे ।
यत्थ सामा कालकता, सा मं आरोग्यमब्रवि ॥
७१. न चेव सा कालकता, न च सा अञ्जमिच्छति ।
एकभत्तिकिनी^४ सामा^५, तमेव अभिकह्वति ॥
७२. असन्धुतं मं चिरसन्धुतेन,
निमीनि सामा अधुवं धुवेन ।
मया पि सामा निमिनेय्य अञ्जं,
इतो अहं दूरतरं गमिस्सं ति ॥

३१९. तित्तिरजातकं (१९)

७३. सुसुखं वत जीवामि, लभामि चेव भुञ्जितुं ।
परिपण्येव तिट्ठामि, का नु भन्ते गती मम^६ ॥
७४. मनो चे ते नप्पणमति, पक्खि पापस्स कम्मुनो ।
अव्यावटस्स भद्रस्स, न पापमुपलिम्पति^७ ॥
७५. जातको नो निसिन्नो ति, बहु आगच्छते जनो ।
पटिच्च कम्मं फुसति, तस्मिं मे सङ्कते मनो ॥

१. चम्हि-स्या०; अस्वि-रो० । २. मनुजेसु अपेक्खियं-स्या० । ३. आरोग्य-
मब्रवि-रो० । ४-५. एकनता किर सामा-सी०, स्या०; एक भत्तिकिनी सामा-रो० । ६
मम-सी० । ७. पापमुपलिम्पति-सी०, रो० ।

७६. न पटिच्च कम्मं फुसति, मनो चे नप्पदुस्सति ।
अप्पोस्सुक्कस्स भद्रस्स, न पापमुपलिम्पती ति ॥

३२०. सुच्चजजातकं (२०)

७७. सुच्चजं वत नच्चजि, वाचाय अददं गिरिं । B. 103
किं^१ हितस्स^२ चजन्तस्स^३, वाचाय अदद^३ पव्वतं ॥
७८. यञ्छि कयिरा तञ्छि वदे, यं न कयिरा न तं वदे । 5
अकरोन्तं भासमानं, परिजानन्ति पण्डिता ॥
७९. राजपुत्त नमो त्यत्थु, सच्चे धम्मे ठितो चसि^४ ।
यस्स ते व्यसनं पत्तो, सच्चस्मिं रमते मनो ॥
८०. या दलिद्दी दलिद्दस्स, अड्ढा अड्ढस्स कित्तिम^५ ।
सा हिस्स परमा भरिया, सहिरञ्जस्स^६ इत्थियो ति^६ ॥ 10
पुचिमन्दवगो दुत्तियो ।

तस्सुद्धानं

अथ चोर सकस्सप खन्तीवरो,
दुज्जीवितता च वरा फरसा ।
अथ सस मतं च वसन्त सुखं,
सुच्चजंवतनच्चजिना च दसा ति ॥

३२१. कुटिद्वसकजातकं (२१)

८१. मनुस्सस्सेव ते सीसं, हत्थपादा च वानर । 15
अथ केन नु वण्णेन, अगारं ते न विज्जति ॥
८२. मनुस्सस्सेव मे सीसं, हत्थपादा च सिङ्गिल ।
याहु सेट्ठा मनुस्सेसु, सा मे पज्जा न विज्जति ॥
८३. अनवट्ठितचित्तस्स, लहुचित्तस्स दुग्गिभनो^७ । B. 104
निच्चं अद्दुवसीलस्स, सुखभावो^८ न विज्जति ॥ 20

१-१. किञ्चित्तस्स-स्या० । २. अचजन्तस्स-रो० । ३. अदद-स्या० । ४. वसी-स्या० । ५. कित्तिमा-सी०, स्या०, रो० । ६-६. ताहिरञ्जस्स०-रो० । ७. दुग्गिभनो-रो० । ८. सुचिभावो-सी० ।

८४ सो^१ करस्सु आनुभाव^२, वीतिवत्तस्सु सीलिय ।
सीतवातपरित्ताण, करस्सु कुटव^३ कपी ति ॥

३२२. दुद्धुभजातकं (२२)

- ८५ दुद्धुभायति भट्ठन्ते, यस्मि देसे वसामह ।
अह पेत्त न जानामि, किमेत्त दुद्धुभायति ॥
५ वेलुव^४ पतित^५ सुत्वा, दुद्धुभ ति ससो जवि ।
ससस्स वचन सुत्वा, सन्तत्ता मिगवाहिनी ॥
८७ अण्णत्वा^६ पदविञ्जाण, परघोसानुसारिनो ।
पनादपरमा^७ वाला, ते होन्ति परपत्तिया ॥
८८ ये च सीलेन सम्पन्ना, पञ्चायूपसमे रता ।
१० आरका^८ विरता धीरा, न होन्ति परपत्तिया ति ॥

३२३. ब्रह्मदत्तजातकं (२३)

- ८९ द्वय याचनको राज, ब्रह्मदत्त निगच्छति ।
अलाभ धनलाभ वा, एवधम्मा हि याचना ॥
९० याचन रोदन आहु, पञ्चालान रथेसभ ।
यो^९ याचन^९ पच्चक्खाति, तमाहु पटिरोदन ॥
१५ ९१ मा^{१०} महससु^{१०} रोदन्त, पञ्चाला सुसमागता ।
तुव वा पटिरोदन्त, तस्मा इच्छामह रहो ॥
B 105 ९२ ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीन,
गव सहस्स सह पुङ्गवेन ।
अरियो हि अरियस्स कथ न दज्जा^{११},
२० सुत्वान गाथा तव धम्मयुत्ता ति ॥

१-१ या करस्सानुभाव त्व-सा० । २ कुटिक-सी०, स्या० । ३ दुद्धुभजातक-
मी०, रो०, दुद्धुभायजातक-स्या० । ४ वेल्-रा०, वलुव-स्या० । ५ निपतित-
रा० । ६ वण्णत्ता-रा० । ७ पनादपरमा-स्या०, रो० । ८ वरता-रो० । ९-९
याचन-रा० । १०-१० य माहससु-स्या० । ११ दज्ज-सी० ।

३२४. चम्मसाटकजातकं (२४)

६३. कल्याणरूपो वतयं^१ चतुष्पदो,
 सुभद्रको चैव सुपेसलो च ।
 यो ब्राह्मणं जातिमन्तूपपन्नं,
 अपचायति मेण्डवरो यसस्सी ॥

६४. मा ब्राह्मण इत्तरदस्सनेन,
 विस्सासमापंज्जि चतुष्पदस्स ।
 दब्धप्पहारं अभिकङ्खमानो^२,
 अवसक्कती^३ दस्सति सुप्पहारं ॥

६५. ऊरुट्ठि^४ भग्गं^५ पवट्ठितो^६ खारिभारो,
 सव्वं च भण्डं ब्रह्मणस्स^७ भिन्नं ।
 उभो पि^८ वाहा पग्गय्ह कन्दति,
 अभिधावथ हञ्जते ब्रह्मचारी ॥

६६. एवं सो निहतो सेति, यो अपूजं पसंसति^९ ।
 यथाहमज्ज पहतो, हतो मेण्डेन दुम्मती ति ॥

३२५. गोधराजजातकं^{१०} (२५)

६७. समणं तं मञ्जमानो, उपगच्छिमसञ्जतं^{११} ।
 सो मं दण्डेन पाहासि^{१२}, यथा अस्समणो तथा ॥

६८. किं ते जटाहि दुम्मेध, किं ते अजिनसाटिया ।
 अवभन्तरं ते गहनं, बाहिरं परिमज्जसि ॥

६९. एहि गोध निवत्तस्सु, भुञ्ज सालीनमोदनं ।
 तेलं लोणं च मे अत्थि, पहतं मय्ह पिप्पलि ॥

१. वतयं—स्या०, रो० । २. अभिकत्तुकामो—स्या० । ३. अपसक्कति—सी०;
 वसक्कति—स्या० । ४. ऊरुट्ठि—सी०; उरुट्ठो—स्या०; सत्थि—रो० । ५. भग्गा—
 या०, रो० । ६. पठितो—सी०, स्या० । ७. ब्राह्मणस्तेव—सी०, स्या०; ब्रह्मणस्तीध—
 रो० । ८. रो० पोत्यके नत्थि । ९. नमस्सति—रो० । १०. गोयजातकं—सी०, स्या०,
 रो० । ११. उपगच्छिं जसञ्जतं—सी०, स्या०, रो० । १२. पाहासि—रो० ।
 जा० १-१३

- १०० एस भिय्यो पवेक्खामि, वम्मिक सतपोरिस ।
तेल लोण च कित्तेसि^१, अहित मय्ह^२ पिप्फली ति ॥

३२६. कक्कारुजातकं (२६)

- १०१ कायेन यो नावहरे, वाचाय न मुसा भणे ।
यसो लद्धा न मज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
५ १०२ धम्मेन वित्तमेसेय्य, न निकत्या धन हरे ।
भोगे लद्धान मज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
१०३ यस्स चित्त अहालिद्द, सद्धा च अविरागिनी ।
एको सादु न भुज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
१०४ सम्मुखा वा तिरोक्खा^३ वा, यो सन्ते न परिभासति ।
१० यथावादी तथाकारी, स वे कक्कारुमरहती ति ॥

३२७. काकवतीजातकं (२७)

- १०५ वाति चाय ततो गन्धो, यत्थ मे वसती पिया ।
दूरे इतो हि काकवती, यत्थ मे निरतो मनो ॥
१०६ कय समुद्दमतरी^४, कय अतरि केपुक^५ ।
कय सत्त समुद्धानि, कय सिम्बलिमारहि ॥
१०७ तया समुद्दमतरी, तया अतरि केपुक ।
तया सत्त समुद्धानि, तया सिम्बलिमारहि ॥
II 107 १०८ धिरत्थु म महाकाय, धिरत्थु म अचेतन ।
यत्थ जायायह जार, आवहामि वहामि चा^६ ति^७ ॥

३२८. अननुसोचियजातकं (२८)

- १०९ वहून विज्जती भोती, तेहि मे कि भविस्सति ।
तस्मा एत न मोचामि, पिय सम्मिल्लहासिनि^८ ॥

१ क्किन्नि-स्या०, रा० । २ मय्ह-स्या० । ३ पराक्खा-रा० । ४ काकाति
जाउर-स्या०, रा०, काकाता-सा० । ५ समुद्द पतरि-रा० । ६ वेद्यु-ती०,
रा० । ७-७ वाति-रा० । ८ सम्मिल्लहासिनि-रा० ।

११०. तं तं चे अनुसोचेय्य, यं यं तस्स न विज्जति ।
 अत्तानमनुसोचेय्य, सदा मच्चुवसं पतं^१ ॥
१११. न हेव ठितं^२ नासीनं, न सयानं न पद्धगुं^३ ।
 याव^४ व्याति निमिस्सति^५, तत्रा पि^६ रसती वयो^७ ॥
११२. तत्थत्तनि वतप्पद्धे^८, विनाभावे असंसये ।
 भूतं^९ सेसं दयितव्वं, वीतं^{१०} अननुसोचियं ति ॥

5

३२९. कालबाहुजातकं^{११} (२९)

११३. यं अन्नपानस्स पुरे लभाम,
 तं दानि साखमिगमेव^{१२} गच्छति ।
 गच्छाम दानि वनमेव राध,
 असक्कता चस्म^{१३} धनञ्जयाय ॥
११४. लाभो अलाभो यसो अयसो च,
 निन्दा पसंसा च सुखं च दुक्खं ।
 एते अनिच्चा मनुजेषु धम्मा,
 मा सोचि^{१४} किं सोचसि पोढुपाद^{१५} ॥
११५. अद्धा तुवं पण्डितकोसि राध,
 जानासि अत्थानि अनागतानि ।
 कथं नु^{१६} साखामिगं दक्खिसाम^{१७},
 निद्धावितं^{१८} राजकुलतो व जम्मं ॥
११६. चालेति कण्णं भकुटि करोति,
 मुहुं मुहुं भाययते^{१९} कुमारे ।
 सयमेव तं काहति कालबाहु,
 येनारका ठस्सति अन्नपाना ति ॥

10

15 B 108

20

१. पतं—सी०, स्या०; गतं—रो० । २. तिद्धं—स्या० । ३. पत्यगुं—स्या० । ४-४. याव पाति निमिस्सति—सी०, रो०; यावुप्पति निमिस्सति—स्या० । ५-५. तत्रापि सरतिवयो—सी०, स्या०; सरतिवयो—रो० । ६. वतप्पये—स्या० । ७. सेसं—रो० । ८. चवितं—स्या० । ९. कालबाहु—रो० । १०. साखामिगमेव—सी०, रो० । ११. वम्ह—स्या०; वम्हा—रो० । १२. सोच—रो० । १३. पोढुपादति—रो० । १४. नुखो—स्या० । १५. दयसाम—स्या० । १६. निद्धापितं—सी०, स्या०; निद्धापितं—रो० । १७. भायते—स्या० ।

३३०. सीलवीमंसजातकं (३०)

- ११७ सील किरैव कल्याण, सील लोके अनुत्तर ।
 पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जति ॥
- ११८ यावदेवस्सहू^१ किञ्चि, तावदेव अखादिसु^२ ।
 सङ्गम्म कुलला लोके, न हिंसन्ति अकिञ्चन ॥
- ११९ सुख निरासा सुपति, आसा फलवती सुखा ।
 आस निरास कत्वान, सुख सुपति पिङ्गला ॥
- १२० न समाधिपरो अत्थि, अस्मि लोके परमिह च ।
 न पर ना पि अत्तान, विहिसति समाहितो ति ॥
 कुट्टिदूसकवग्गो तत्तियो ।

तस्सुद्धान

समनुस्ससदुदुभयाचनको^३,
 अथ मेण्डवरुत्तमगोधवरो ।
 अथ कायसकेपुक^४ भोतीवरो,
 अथ राघसुसीलवरेन दसा ति ॥

— ० —

३३१. कोकिलजातकं (३१)

- १२१ या वे काले असम्पत्ते, अतिवेल पभासति ।
 एव सा निहतो सेति, कोकिलायिव^५ अन्नजो ॥
- १२२ न हि सत्थ सुनिसित, विस हलाहलामिव^६ ।
 एव निक्कट्टे^७ पातति, वाचा दुब्भासिता यथा ॥
- १२३ तस्मा काले अकाले वा^८, वाच रक्खेय्य पण्डितो ।
 नातिवेल पभासेय्य, अपि अत्तसममिह वा^९ ॥
- १२४ यो च काले मित भासे, मतिपुच्चो विचक्खणो ।
 सव्वे अमित्ते आदेति, सुपण्णो उरगामिवा^{१०} ति^{११} ॥

१ यावदेवस्सहू-मा० । २ अखादिसु-रा० । ३ समनुस्ससदुदुभयाचनको-सी०,
 •सदुदुभयाचनको-स्या० । ४ कायसकेपुक-मा० । ५ कावार्त्तिक जातक-सी०, स्या०,
 रा० । ६ हलाहलामिव-सी०, स्या०, रा० । ७ हलाहलामिव-सी०, स्या०, हलाहल
 इव-रो० । ८ निक्कट्ट-स्या० । ९ च-सी०, स्या० । १० च-रो० । ११-११
 उरगामिवाति-सा०, स्या०, उरग इवाति-रा० ।

३३२. रथलट्टिजातकं (३२)

१२५. अपि हन्त्वा हतो ब्रूति, जेत्वा जितो^१ ति भासति ।
 पुब्बवक्खायिनो^२ राज, अञ्जदत्थु^३ न सद्दे ॥
१२६. तस्मा पण्डितजातियो^४, सुणेय्य इतरस्स पि ।
 उभिन्नं वचनं सुत्वा, यथा धम्मो तथा करे ॥
१२७. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
 असञ्जतो पब्बजितो न साधु ।
 राजां न साधु अनिसम्मकारी,
 यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
१२८. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
 निसम्मकारिनो राज^५, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

5

10

३३३. पक्कगोधजातकं (३३)

१२९. तदेव मे त्वं विदितो, वनमज्झे रथेसम^६ ।
 यस्स ते खगबद्धस्स^७, सन्नद्धस्स तिरीटिनो ।
 अस्सत्थदुमसाखाय, पक्का^८ गोधा पलायथ ॥
१३०. नमे नमन्तस्स भजे भजन्तं,
 किच्चानुकुव्वस्स करेय्य किच्चं ।
 नानत्थकामस्स करेय्य अत्थं,
 असम्भजन्तम्पि न सम्भजेय्य ॥
१३१. चजे चजन्तं वनथं न कयिरा,
 अपेतचित्तेन न सम्भजेय्य ।
 दिजो दुमं खीणफलं ति^९ वत्त्वा,
 अञ्जं समेक्खेय्य महा हि लोको ॥

B. 110

15

20

१. जिनो-रो० । २. पुब्बवक्खायिनो-सी०, स्या०; पुब्बवक्खायिनो-रो० ।
 ३. एकदत्थु-सी०; एतदत्थु-स्या०; एकदत्थु-रो० । ४. पण्डितजातिसो-रो० । ५.
 रज्जो-सी०, स्या० । ६. गोधजातक-स्या०, रो० । ७. रथेसमो-स्या० । ८. खग-
 बद्धस्स-स्या० । ९. पक्क-रो० । १०. व-सी०, स्या० ।

१३२. सो ते करिस्सामि यथानुभावं,
 कतञ्चुतं खत्तिये^१ पेक्खमानो ।
 सव्वं च ते इस्सरियं ददामि,
 यस्सिच्छसी तस्स तुवं ददामी^२ ति ॥

३३४. राजोवादजातकं (३४)

- 5 १३३. गवं चे तरमानानं, जिम्हं गच्छति पुङ्गवो ।
 सव्वा ता^३ जिम्हं गच्छन्ति^४, नेत्ते जिम्हं गते सति ॥
 १३४. एवमेव मनुस्सेसु, यो होति सेट्ठसम्मतो ।
 सो चे अघम्मं चरति, पगेव इतरा पजा ।
 सव्वं रट्ठं दुखं सेति, राजा चे होति अघम्मिको ॥
 10 १३५. गवं चे तरमानानं, उज्जुं गच्छति पुङ्गवो ।
 सव्वा^५ गावी उज्जुं यन्ति^६, नेत्ते उज्जुं गते सति ॥
 १३६. एवमेव मनुस्सेसु, यो होति सेट्ठसम्मतो ।
 सो सचे^७ घम्मं चरति, पगेव इतरा पजा ।
 सव्वं रट्ठं सुखं सेति, राजा चे होति घम्मिको ति ॥

३३५. जम्बुकजातकं (३५)

- 15 १३७. ब्रहा पवट्टकायो सो, दीघदाठो च^८ जम्बुक ।
 न त्वं तत्थ^९ कुले जातो, यत्थ गण्हन्ति कुञ्जरं ॥
 १३८. असीहो सीहमानेन, यो अत्तानं विकुब्बति ।
 कोत्थू^{१०} व^{११} गजमासज्ज, सेति भूम्या^{१२} अनुत्थुनं ॥
 20 १३९. यसस्सिनो उत्तमपुगलस्स,
 सञ्जातसन्धस्स महव्वलस्स ।
 असमेक्खिय यामवलूपपत्तिं,
 स सेति नागेन हतोयं^{१३} जम्बुको ॥

१. पत्तियो-स्या० । २. ददाही-रो० । ३. गावी-स्या० । ४. यन्ति-स्या० ।
 ५-५. सव्वा ता उज्जुगच्छन्ति-सी०, रो० । ६. उज्जु-सी० । ७. चेपि-सी०, स्या०, रो० ।
 ८. व-स्या०; हि-रो० । ९. उम्हि-सी०, स्या०, रो० । १०-१०. कुट्ठुव-सी; कुत्थुव-
 -स्या०; कुत्थुव-रो० । ११. नुम्मा-रो० । १२. ह्वाव-सी०, रो० ।

१४०. यो चीध कम्मं कुरुते पमाय,
 थामवलं^१ अत्तनि संविदित्वा ।
 जप्पेन^२ मन्तेन सुभासितेन,
 परिकखवा सो विपुलं जिनाती ति ॥

३३६. ब्रह्मछत्तजातकं (३६)

१४१. तिणं तिणं ति लपसि, को नु ते तिणमाहरि । 5
 किं नु ते तिणकिच्चत्थि, तिणमेव पभाससि^३ ॥
 १४२. इधागमा ब्रह्मचारी, ब्रह्म छत्तो बहुस्सुतो ।
 सो मे सब्बं समादाय, तिणं निक्खिप्प गच्छति ॥
 १४३. एवेतं होति कत्तब्बं, अप्पेन बहुमिच्छता ।
 सब्बं सकस्स आदानं, अनादानं तिणस्स च ॥ 10
 १४४. * सीलवन्तो न कुब्बन्ति, बालो सीलानि कुब्बति । B. 112
 अनिच्चसीलं दुस्सील्यं^४, किं पण्डिच्चं करिस्सती ति ॥

३३७. पीठजातकं (३७)

१४५. न ते पीठमदायिम्हा^५, न पानं न पि भोजनं ।
 ब्रह्मचारि खमस्सु मे, एतं पस्सामि^६ अच्चयं ॥
 १४६. नेवाभिसज्जामि न चा पि कुप्पे, 15
 न चा पि मे अप्पियमासि किञ्चि ।
 अथो पि मे आसि मनोवितक्को,
 एतादिसो नून कुलस्स धम्मो ॥
 १४७. एसस्माकं^७ कुले धम्मो, पितुपितामहो सदा ।
 आसनं उदकं पज्जं, सब्बेतं निपदामसे ॥ 20
 १४८. एसस्माकं कुले धम्मो, पितुपितामहो सदा ।
 सक्कच्चं^८ उपतिट्ठाम^९, उत्तमं विय जातकं ति ॥

१. थामवल्लं—म० । २. जप्पेन—रो० । ३. पभासति—स्या० । ४. 'तिणस्स' चादीसु गतो तत्थ का परिदेयना इति सी०, स्या० पोट्यकेसु अधिको पाठो दिस्सति । ५. दुस्सीलं—रो० । ६. पीठमदायिम्हा—स्या०, रो० । ७. मस्साम—रो० । ८. एसम्हाकं—रो० । ९. सक्कच्चं—रो० । १०. उपट्ठाम—रो० ।

३३८. थुसजातकं (३८)

१४९. विदितं थुसं उन्दुरानं, विदितं पन तण्डुलं ।
 थुसं थुसं^१ विवज्जेत्वा^२, तण्डुलं पन खादरे ॥
१५०. या मन्तना अरञ्जस्मिं, या च गामे निकण्णिका ।
 यं चेत्तं इति चीति^३ च, एतम्पि विदितं मया ॥
१५१. धम्मेन किर जातस्स, पिता पुत्तस्स मक्कटो ।
 दहरस्सेव सन्तस्स, दन्तोहि फलमच्छिदा ॥
१५२. यमेत्तं परिसप्पसि, अजकाणो^४ व^५ सासपे ।
 यो पायं हेटुतो सेति^६, एतम्पि विदितं मया ति ॥

३३९. वावेरुजातकं (३९)

- B 113 १५३. अदस्सनेन मोरस्स, सिखिनो मञ्जुभाणिनो ।
 10 काकं तत्थ अपूजेसुं, मंसेन च फलेन च ॥
१५४. यदा च सरसम्पन्नो, भोरो वावेरुमागमा ।
 अथ लाभो च सक्कारो, वायसस्स अहायथ ॥
१५५. याव नुप्पज्जती बुद्धो, धम्मराजा पभङ्करो ।
 ताव अञ्जे अपूजेसुं, पुथू^१ समणब्राह्मणे ॥
- 15 १५६. यदा च सरसम्पन्नो, बुद्धो धम्मं अदेसयि ।
 अथ लाभो च सक्कारो, तित्थियानं अहायथा ति ॥

३४०. विसय्हजातकं (४०)

१५७. अदासि दानानि पुरे विसय्ह,
 ददतो च ते सययम्मो अहोसि ।
 दतो परं चे न ददेय्य दानं,
 20 तिट्ठेय्युं ते संयमन्तस्स भोगा ॥

१. पुथु-गो० । २. विवज्जिन्ना-गो०, स्या० । ३. चिन्ती-स्या० । ४-
 अजकाणाव-रो० । ५. अजि-गो० । ६. पुथु-गो० ।

१५८. अनरियमरियेन सहस्सनेत्त,
सुदुग्गतेना पि अकिच्चमाहु ।
मा वो धनं तं अहु^१ देवराज^१,
यं भोगहेतु विजहेमु सद्धं ॥

१५९. येन एको रथो याति, याति तेनापरो रथो ।
पोराणं निहितं वत्तं^२, वत्ततज्जेव^३ वासव ॥

5

१६०. यदि हेस्सति दस्साम, असन्ते किं ददामसे^४ ।
एवंभूता पि दस्साम, मा दानं पमदम्हसे^५ ति ॥
कोकिलवग्गो चतुत्थो ।

तत्सुद्धानं
अतिवेलपभासति जीतवरो^६,
वनमज्ज^७ रथेसभ जिम्हगमो ।
अथ जम्बु तिणासनपीठवरं,
अथ तण्डुल^८ मोर विसय्ह दसा ति ॥

B. 114

10

३४१. कण्डरीजातकं (४१)

१६१. नरानमारामकरासु नारिसु^९,
अनेकचित्तासु अनिग्गहासु च ।
सव्वत्थ नापीतिकरा पि चे सिया,
न विस्ससे तित्थसमा हि नारियो ॥

15

१६२. यं वे^{१०} दिस्वा कण्डरीकिन्नरानं^{११},
सव्वित्थियो न रमन्ति अगारे ।
तं तादिसं मच्चं^{१२} चजित्वा भरिया,
अज्जं दिस्वा पुरिसं पीठसप्पि ॥

20

१-१. अहुवा जनिन्द-स्या०, रो० । २-२. वद्धं वद्धतज्जे-रो० । ३. ददाम्हेसे-स्या० । ४. पमदाम्हेसे-सी०, स्या० । ५. जिनवरो-सी०, स्या० । ६. वनमज्जे-सी०, स्या० । ७. तण्डुलं-स्या० । ८. किनारीजातकं-सी०; कुण्डलिकजातकं-स्या०; कण्डरीजातकं-रो० । ९. नारीसु-स्या० । १०. वे-सी०; च-स्या० । ११. किन्नरकिन्नरीनं-स्या० । १२. सामिकं-स्या० ।

१६३ वकस्स च वावरिकस्स^१ रञ्जो,
अच्चन्तकामानुगतस्स भरिया ।
अवाचरी^२ पट्टवसानुगस्स^३,
क^४ वा पि^५ इत्थी नातिचरे तदञ्ज ॥

5

१६४ पिङ्गियानी^६ सव्वलोकस्सरस्स,
रञ्जो पिया ब्रह्मदत्तस्स भरिया ।
अवाचरी पट्टवसानुगस्स^७,
त वा पि सा नाज्झगा कामकामिनी ति ॥

३४२. वानरजातकं (४२)

B 115

10

१६५ असक्खि वत अत्तान, उद्धातु^८ उदका थल ।
न दानाह पुन तुय्ह, वस गच्छामि वारिज ॥
१६६ अलमेतेहि अम्बेहि, जम्बुहि पनसेहि च ।
यानि पार समुद्दस्स, वर मय्ह उदुम्बरो ॥
१६७ यो च उप्पतित अत्थ, न खिप्पमनुवुज्झति ।
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च अनुत्तप्पति ॥
15 १६८ यो च उप्पतित अत्थ, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, न च पच्छानुत्तप्पती ति ॥

३४३. कुन्तिनोजातकं (४३)

१६९ अवसिम्ह तवागारे, निच्च सक्कतपूजिता ।
त्वमेव दानिमकरि^९, हन्द राज वजामह ॥
१७० यो वे वते पटिकते, किच्चिसे पटिकिच्चिसे ।
20 एव त सम्मती वेर, वस कुन्तिनि मागमा ॥

१ वावरिकस्स-सा० । २ अवाचरी-स्या० । ३ वदवसानुगस्स-सी०,
वपवसानुगस्स-स्या० । ४-८ वि वा-स्या० । ५ पियङ्गानि-स्या० । ६ वदवसा
नुगस्स-सी० । ७ उद्धातु-स्या०, रो० । ८ कुन्तिनजातक-रा० । ९ दानिमकर
-रा० ।

१७१. न कतस्स च कत्तो च, मेत्ति^१ सन्धीयते^२ पुन ।
हृदयं नानुजानाति, गच्छञ्जेव रथेसम ॥

१७२. कतस्स चेव कत्ता च^३, मेत्ति सन्धीयते पुन ।
धीरानं नो च बालानं, वस कुन्तिनि मागमा ति ॥

३४४. अम्बजातकं (४४)

१७३. यो नीलियं^४ मण्डयति, सण्डासेन विहञ्जति ।
तस्स सा वसमन्वेतु, या ते अम्बे अवाहरि ॥

5

१७४. वीसं वा पञ्चवीसं^५ वा, ऊनत्तिसं व जातिया ।
तादिसा पति^६ मा लद्धा, या ते अम्बे अवाहरि ॥

१७५. दीघं गच्छतु अद्धानं, एकिका अभिसारिका^७ ।
सङ्केते पति मा^८ अद्द^९, या ते अम्बे अवाहरि ॥

B, 116

10

१७६. अलङ्कृता सुवसना^{१०}, मालिनी चन्दनुस्सदा ।
एकिका सयने सेतु^{११}, या ते अम्बे अवाहरी ति ॥

३४५. गजकुम्भजातकं (४५)

१७७. वनं यदग्निं दहति, पावको कण्ठवत्तनी ।
कथं करोसि पचलक, एवं दन्धपरक्कमो ॥

१७८. बहूनि रुक्खच्छिद्धानि^{१२}, पथव्या^{१३} विवरानि च ।
तानि चे नाभिसम्भोम, होति नो कालपरियायो ॥

15

१७९. यो दन्धकाले तरति, तरणीये च दन्धति ।
सुक्खपण्णं व अक्कम्म, अत्थं भञ्जति अत्तनो ॥

१८०. यो दन्धकाले दन्धेति^{१४}, तरणीये च तारयि ।
ससी व रत्तिं विभजं, तस्सत्थो परिपूरती ति ॥

20

१. मिति-स्या०; मेत्ति-रो० । २. सन्धीयते-स्या० । ३. व-सी० । ४. अम्बचोरजातक-रो० । ५. नीलियं-स्या० । ६. पण्णवीस-रो० । ७. पति-रो० । ८. अभिसारिया-स्या०, रो० । ९-९ माद्द-सी०, स्या०; मा अद्द-रो० । १०. सुवसना-सी० । ११. समयु-रो० । १२. रुक्खच्छिद्धानि-रो० । १३. पथव्या-सी०, रो० । १४. दन्धति-रो० ।

३४६. केसवजातकं (४६)

१८१. मनुस्सिन्दं जहित्वान, सव्वकामसमिद्धिनं ।
 कथं नु भगवा केसी, कप्पस्स रमति अस्समे ॥
१८२. सादूनी^१ रमणीयानि, सन्ति वक्खा^२ मनोरमा ।
 सुभासितानि कप्पस्स, नारद रमयन्ति मं ॥
१८३. सालीनं ओदनं भुञ्जे, सुचि^३ मंसूपसेचनं ।
 कथं सामाकनीवारं, अलोणं छादयन्ति तं ॥
१८४. सादुं^४ वा यदि वासादुं, अप्पं वा यदि वा वहुं ।
 विस्सत्यो यत्थ भुञ्जेय्य, विस्सासपरमा रसा ति ॥

३४७. अयकूटजातकं (४७)

१८५. सव्वायसं कूटमतिप्पमाणं,
 पग्गय्ह यो^१ तिट्ठसि^२ अन्तलिक्खे ।
 रक्खाय मे^३ त्वं विहितो नुसज्ज,
 उदाहु मे चेतयसे^४ वधाय ॥
१८६. दूतो अहं राजिध रक्खसानं,
 वधाय तुय्हं पहितोहमस्मि ।
 इन्दो च तं रक्खति देवराजा,
 तेनुत्तमज्झं न^५ ते^६ फालयामि ॥
१८७. सचे च मं रक्खति देवराजा,
 देवानमिन्दो मघवा सुजम्पति ।
 कामं पिसाचा विनदन्तु सव्वे,
 न सन्तसे रक्खसिया पजाय ॥
१८८. कामं कन्दन्तु^७ कुम्भण्डा, सव्वे पंमुपिसाचका ।
 नालं पिसाचा युद्धाय, महती सा विभिंसिका^८ ति^९ ॥

१. याम्भनि-मो०, स्या० । २. रक्खा-रो० । ३. मुचि-सी०, स्या० । ४. असादु-रो० । ५. मो-रो० । ६. तिट्ठति-रो० । ७. म-सी० । ८. वायमसे-सी०, स्या० । ९-९. नहि-रो० । १०. कण्डन्तु-स्या० । ११-११. निभेसिकाति-स्या०; विहेसिकाति-रो० ।

३४८. अरञ्जजातकं (४८)

१८६. अरञ्जा गाममागम्म, किंसीलं किंवतं अहं ।
 पुरिसं तात सेवेय्यं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
१८७. यो तं विस्सासये तात, विस्सासञ्च खमेय्य ते ।
 सुस्सूसी च तित्तिक्खी च, तं भजेहि इतो गतो ॥
१८८. यस्स कायेन वाचाय, मनसा नत्थि दुक्कटं ।
 उरसी व पतिट्ठाया, तं भजेहि इतो गतो ॥
१८९. हलिहिरागं^१ कपिचित्तं, पुरिसं रागविरागिनं ।
 तादिसं तात मा सेवि, निम्मनुस्सं पि चे सिया ति ॥

5

B. 118

३४९. सन्धिभेदजातकं (४९)

१९३. नेव इत्थीसु सामञ्जं, ना पि भक्खेसु सारथि ।
 अथस्स सन्धिभेदस्स, पस्स याव सुचिन्तितं ॥
१९४. असितिक्खो व मंसम्हि, पेसुञ्जं परिवत्तति ।
 यत्थूसभञ्ज^२ सीहञ्च, भक्खयन्ति मिगावमा ॥
१९५. इमं सो सयनं सेति, यमिमं^३ पस्ससि सारथि ।
 यो वाचं सन्धिभेदस्स, पिसुणस्स निवोधति ॥
१९६. ते जना सुखमेधन्ति, नरा सग्गगतारिव ।
 ये वाचं सन्धिभेदस्स, नावबोधन्ति^४ सारथी ति ॥

10

15

३५०. देवतापञ्चजातकं (५०)

१९७. हन्ति हत्थेहि पादेहि, मुखं च परिसुम्भति ।
 स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि^५ ॥

१. हलिहिराग—सी०; हलिहिरागं—स्या० । २. यत्थूसभञ्ज—स्या० । ३. यमिमं—
 सी०, रो० । ४. नावबोधन्ति—सी० । ५. मभिपस्ससि—सी० ।

१६८. अक्कोसति यथाकामे, आगमञ्चेस्स इच्छति^१ ।
 स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥
१६९. अब्भक्खाति अभूतेन, अलिकेनाभिसारये^२ ।
 स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥
२००. हरं अन्नं च पानं च, वत्थसेनासनानि च ।
 अञ्जदत्थुहरा सन्ता, ते वे राज पिया होन्ति ।
 कं तेन त्वाभिपस्ससी ति ॥
 चूलकुणालवगो पञ्चमो ।

तस्सुद्धानं

नरानं असक्खिवसिम्हवरो,
 नीलियमग्गिवरञ्च^३ पुन ।
 पुन रसायसकूटवरो,
 तथारञ्ज सारथि हन्ति दसा ति ॥

अथ^४ वग्गुद्धानं^५

कालिञ्ज^६ पुच्चिमन्दञ्च, कुटिदूसक^७ कोकिला^८ ।
 चूलकुणालवगो सो, पञ्चमो सुप्पकासितो ति ॥
 चतुक्कनिपातं निद्वितं ।

—:—

१. न इच्छति—सी०, नेच्छति—स्या० । २. जलिकेनमभिसारये—सी० । ३. नीलियमत्तवरञ्च—सी०; नीलियमग्गिवरञ्च—स्या० । ४-६. तत्र वग्गुद्धानं—स्या० । ५. विवर—सी०, स्या० । ६-८. कुटिदूसक बहुनाणक—स्या० ।

५. पञ्चकनिपातो'

३५१. मणिकुण्डलजातकं (१)

१. जीनो रथस्सं^३ मणिकुण्डले^३ च,
पुत्ते च दारे च तथेव जीनो^३ ।
सव्वेसु भोगेसु असेसकेसु^४,
कस्मा न सन्तप्पसि सोककाले ॥
२. पुव्वेव मच्चं विजहन्ति भोगा,
मच्चो^५ वा ते^५ पुव्वतरं जहाति ।
असस्सता भोगिनो कामकामि,
तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥
३. उदेति आपूरति^६ वेति^६ चन्दो,
अत्थं^६ तपेत्वानं^६ पलेति सूरियो^६ ।
विदिता^{१०} मया सत्तुक लोकधम्मा,
तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥
४. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
असञ्जतो पव्वजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
५. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

B. 120

5

10

15

१. पञ्चकनिपात-रो० । २. रथस्स-सी०, स्या०, रो० । ३. मणिकुण्डला-रो० ।
४. जीनो-स्या० । ५. असेसितेसु-सी०, रो० । ६-६. मच्चो च ने-रो० । ७-७.
पूरेति सीयति-स्या० । ८-८. अत्थं ज्ञमेत्वान-स्या० । ९. सूरियो-रो० । १०. विजिता-
स्या० ।

१९८. अक्कोसति यथाकामे, आगमञ्चेस्से इच्छति^१ ।
स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥

१९९ अम्भक्खाति अभूतेन, अलिकेनाभिसारये^२ ।
स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥

२००. हर अन्न च पानं च, वत्थसेनासनानि च ।
अञ्जदत्थुहरा सन्ता, ते वे राज पिया होन्ति ।
क तेन त्वाभिपस्ससी ति ॥

चूलकुणालवग्गो पञ्चमो

तस्सुद्धानं

नरान असक्खिवसिम्हवरो,
नीलियमग्गिवरञ्च^३ पुन ।

पुन रसायसकूटवरो,
तथारञ्च सारथि हन्ति दसा ति ॥

अयं वग्गुद्धानं

कालिङ्ग^४ पुचिमन्दञ्च, कुटिदूसक^५ कोकिला^६ ।

चूलकुणालवग्गो सो, पञ्चमो सुप्पकासितो ति ॥

चतुक्कनिपात निद्धित ।

—:—

१ न इच्छति-सी०, नेच्छति-स्या० । २ जत्थिवनमभिसारये-सी० । ३. निलायमत्तवरञ्च-सी०; निलियमग्गिवरञ्च-स्या० । ४-५ तत्र वग्गुद्धान-स्या० । ५ विवर-सी०, स्या० । ६-६ कुटिदूस बहुनापक-स्या० ।

५. पञ्चकनिपातो^१

३५१. मणिकुण्डलजातकं (१)

B. 120

१. जीनो रथस्सं^२ मणिकुण्डले^३ च,
पुत्ते च दारे च तथेव जीनो^४ ।
सव्वेसु भोगेसु असेसकेसु^५,
कस्मा न सन्तप्पसि सोककाले ॥

२. पुव्वेव मच्चं विजहन्ति भोगा,
मच्चो^६ वा ते^६ पुव्वतरं जहाति ।
असस्सता भोगिनो कामकामि,
तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥

5

३. उदेति आपूरति^७ वेति^७ चन्दो,
अत्थं^८ तपेत्वानं^८ पलेति सूरियो^९ ।
विदिता^{१०} मया सत्तुक लोकधम्मा,
तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥

10

४. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
असञ्जतो पव्वजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥

15

५. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पत्ति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

१. पञ्चकनिपात—रो० । २. रथस्स—सी०, स्या०, रो० । ३. मणिकुण्डला—रो० ।
४. जीनो—स्या० । ५. असेसितेसु—सी०, रो० । ६-६. मच्चो च ने—रो० । ७-७.
पूरेति सीयति—स्या० । ८-८. जत्वद्गमेत्वान—स्या० । ९. सूरियो—रो० । १०. विजिता—
स्या० ।

३५२. सुजातजातकं (२)

६. किं नु सन्तरमानो व, लायित्वा हरितं तिणं ।
खाद खादा ति लपसि^१, गतसत्तं^२ जरग्गवं ॥
७. न हि अन्नेन पानेन, मतो गोणो समुद्धहे ।
त्वं च तुच्छं विलपसि, यथा तं दुम्मती तथा ॥
८. तथेव तिट्ठति सीसं, हत्थपादा च वालधि^३ ।
सोता तथेव तिट्ठन्ति, मञ्जे गोणो समुद्धहे ॥
९. नेवय्यकस्स सीसं च^४, हत्थपादा च^५ दिस्सरे ।
रुदं मत्तिकयूपस्मिं, ननु त्वञ्जेव दुम्मति ॥
१०. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं, सव्वं निव्वापये दरं ॥
११. अब्बही^६ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सित्तं^७ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पितु सोकं अपानुदि ॥
१२. सोहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्त्वान माणव ॥
१३. एवं करोन्ति सप्पञ्जा, ये होन्ति अनुकम्पका ।
विनिवत्तेन्ति^८ सोकम्हा, सुजातो पितरं यथा ति ॥

३५३. वेनसाखजातकं (३)

१४. नयिदं निच्चं भवितव्वं ब्रह्मादत्त,
खेमं सुभिव्वं सुखता च काये ।
अत्यच्चये मा^९ अहु सम्पमूळ्हो^{१०},
भिन्नप्लवो सागरस्सेव मज्झे ॥

१. विलपि-सी० । २. गतमुत्त-स्या० । ३. वालधि-सी० । ४. वा-सी० ।
स्या०, रो० । ५. न-सी०; व-स्या० । ६. अब्बूळ्ह-सी०, स्या०; अब्बहि-रो० ।
७. सोकं हृदयनिमित्त-सी०, स्या०; यमासि हृदयनिमित्त-रो० । ८. विनिवत्तयन्ति-
सी०, रो० । ९-१०. माहु सम्पमूळ्हो-रो० ।

१५. यानि करोति पुरिसो, तानि अतर्नि पस्सति^१ ।

कल्याणकारी कल्याणं, पापकारी च पापकं ।

यादिसं वपते बीजं, तादिसं हरते फलं ॥

१६. इदं तदाचरियवचो, पारासरियो^२ यदब्रवि ।

मा^३ सु^४ त्वं अकरि^५ पापं, यं त्वं^६ पच्छा कतं तपे ॥ 5

१७. अयमेव सो पिङ्गियो^७ वेनसाखो,

यस्मि^८ घातयिं खत्तियानं सहस्सं^९ ।

अलङ्कते चन्दनसारानुलिते^{१०},

तमेव दुक्खं पच्चागतं ममं ॥

१८. सामा च^{११} खो चन्दनलितगत्ता^{१२},

लट्ठीव^{१३} सोभञ्जनकस्स उग्गता ।

अदिस्वा^{१४} कालं करिस्सामि उब्बरिं,

तं मे इतो^{१५} दुक्खतरं भविस्सती ति ॥ 10

- - ३५४. उरगजातकं (४)

१९. उरगो व तचं जिण्णं, हित्वा गच्छति सं तनुं ।

एवं सरीरे निवभोगे, पेते कालङ्कते^{१६} सति ॥ 15

२०. ड्ह्ममानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।

तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥

२१. अनव्हितो^{१७} ततो आगा, अननुञ्जातो इतो गतो ।

यथागतो तथा गतो, तत्थ का परिदेवना ॥

२२. ड्ह्ममानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।

तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥ 20

१. पारासरियो-स्या० । २-२. माम्नु-मी०, स्या०, रो० । ३. अकरा-सी०, रो० । ४. त-मी०, स्या०, रो० । ५. पिङ्गियो-स्या० । ६. यहि-रो० । ७. सहस्से-मी० । ८. घटनमारचिते-सी०, स्या०, रो० । ९. पि-सी०, स्या० । १०. नन्दनलितगत्ता-स्या०, रो० । ११. मिट्ठीव-मी०, स्या० । १२. अदिस्वाव-सी० । १३. ततो-रो० । १४. कालं-मी०, स्या०, रो० । १५. अनविनो-मी०, स्या०; अनव्हितो-रो० । १६. ३५१-१५

२३. सचे रोदे किंसा^१ अस्सं, तस्सा मे किं फलं सिया ।
 जातिमित्तसुहज्जानं, भिय्यो नो अरती सिया ॥
२४. ड्ह्मानो न जानाति, जातीनं परिदेवितं ।
 तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥
२५. यथा पि दारको च्चन्दं, गच्छन्तमनुरोदति ।
 एवं सम्पदमेवेतं, यो पेतमनुसोचति ॥
२६. ड्ह्मानो न जानाति, जातीनं परिदेवितं ।
 तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥
२७. यथा पि उदककुम्भो, भिन्नो अप्पटिसन्धियो ।
 एवं सम्पदमेवेतं, यो पेतमनुसोचति ॥
२८. ड्ह्मानो न जानाति, जातीनं परिदेवितं ।
 तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गती ति ॥

३५५. घटजातकं^१ (५)

२९. अञ्जे सोचन्ति रोदन्ति, अञ्जे^२ अस्सुमुखा जना^३ ।
 पसन्नमुखवण्णोसि, कस्मा घट न सोचसि ॥
३०. नाव्भतीतहरो सोको, नानागतसुखावहो ।
 तस्मा धङ्क^४ न सोचामि, नत्थि सोके दुतीयता^५ ॥
३१. सोचं पण्डु किसो^६ होति, भत्तञ्चस्स न रुच्चति ।
 अमित्ता सुमना होन्ति, सल्लविद्धस्स रुप्पतो ॥
३२. गामे वा यदि वारञ्जे, निम्ने वा यदि वा थले ।
 ठितं^७ मं नागमिस्सति^८, एवं दिट्ठपदो अहं ॥
३३. यस्सत्ता नालमेको व, सब्बकामरसाहरो ।
 सब्बा पि पथवी तस्स, न सुखं आवहिस्सती ति ॥

१. कीसा-स्या०; किञ्चो-रो० । २. घटजातक-सी०, रो०; धङ्कजातकं-स्या० ।
 ३-३. अञ्जो अस्सुमुखो जना-रो० । ४. वङ्क-रो० । ५. दुतिय्यता-रो० । ६. किस्सो-
 रो० । ७-७. न भवं तं नागमिस्सति-रो० ।

३५६. कोरण्डियजातकं^१ (६)

३४. एको अरञ्जे गिरिकन्दरायं,
पग्गय्ह पग्गय्ह^२ सिलं^३ पवेच्छसि ।
पुनप्पुनं सन्तरमानरूपो,
कोरण्डिय को नु तव यिधत्थो ॥

B. 124

३५. अहञ्जिह मं सागर सेवितन्तं,
समं करिस्सामि यथा पि पाणि^४ ।
विकिरिय सानूनि च पव्वतानि च^५,
तस्मा सिलं दरिया^६ पक्खिपामि ॥

5

३६. नयिमं मंहि अरहति पाणिकप्पं,
समं मनुस्सो करणाय मेको ।
मञ्जामिमञ्जे व दरि जिगीसं^७,
कोरण्डिय हाहसि^८ जीवलोकं ॥

10

३७. सचे अहं^९ भूतधरं न सक्का^{१०},
समं मनुस्सो करणाय मेको ।
एवमेव त्वं ब्रह्मे इमे मनुस्से,
नानादिट्टिके नानयिस्ससि^{११} ते ॥

15

३८. सङ्खित्तरूपेण भवं ममत्थं,
अक्खासि कोरण्डिय एवमेतं ।
यथा न सक्का पथवी समायं,
कत्तुं^{१२} मनुस्सेन तथा मनुस्सा ति ॥

20

३५७. लटुकिज्जातकं (७)

३९. वन्दाभि तं कुञ्जर^{१३} सद्विहायनं,
आरञ्जकं यूथपतिं यसस्सिं ।

१. कोरण्डियजातक—सी०, रो०; कोरन्दिय०—स्या० । २-२. महन्त सेल—स्या० ।
३. पाणि—सी०, स्या०, रो० । ४. स्या० पोत्यके नत्थि । ५. कन्दरायं—स्या० ।
६. जिगीसं—सी०, स्या०, रो० । ७. हायसि—स्या० । ८. अय—सी०, स्या०, रो० । ९.
सक्को—सी०, स्या०; सत्थो—रो० । १०. नानायिस्ससि—रो० । ११. कातु—सी०, स्या०,
रो० । १२. कुञ्जरं—स्या० ।

पक्खेहि त पञ्जलिक करोमि,
मा मे वधी पुत्तके दुव्वलाय ॥

४० वन्दामि त कुञ्जर एकचारि,
आरञ्जक पव्वतसानुगोचरं ।
पक्खेहि त पञ्जलिक करोमि,
मा मे वधी पुत्तके दुव्वलाय ।

४१ वधिस्सामि ते लट्ठिके पुत्तकानि,
कि मे तुव काहसि दुव्वलासि ।
सत^१ सहस्सानि पि तादिसीन,
वामेन पादेन पपोथयेय्य ॥

४२ न हेव सव्वत्थ वलेन किच्चं,
वल हि वालस्स वधाय होति ।
करिस्सामि ते नागराजा अनत्थ,
यो मे वधी पुत्तके दुव्वलाय ॥

४३ काक च पस्स लट्ठिक, मण्डूक नीलमक्खिक ।
एते नाग अधातेसु, पस्स वेरस्स वेरिन ।
तस्मा हि^३ वेर न कयिराथ, अण्णियेन पि केनची ति ॥

३५८. चूलधम्मपालजातकं (८)

४४ अहमेव दूसिया भूनहता, रञ्जो महापतापस्स ।
एत^१ मुञ्चत्तु^२ धम्मपाल, हत्थे मे देव छेदेहि^४ ॥

४५ अहमेव दूसिया भूनहता, रञ्जो महापतापस्स ।
एत मुञ्चत्तु धम्मपाल, पादे मे देव छेदेहि ॥

४६ अहमेव दूसिया भूनहता, रञ्जो महापतापस्स ।
एत मुञ्चन्तु धम्मपाल, सीम मे देव छेदेहि ॥

१ सत-स्या० । २ सी० पात्यवे नत्थ । ३ रा० पात्यवे नत्थ । ४ पमुञ्चन्तु-
रा० । ५ छेदेहि-स्या० ।

४७. न हि नूनिमस्स रज्जो,
मिक्तामच्चा च विज्जरे सुहदा ।
ये न वदन्ति राजानं,
मा घातयि ओरसं पुत्तं ॥

४८. न हि नूनिमस्स रज्जो,
जाती मिक्ता च विज्जरे सुहदा ।
ये न वदन्ति राजानं,
मा घातयि अत्रजं पुत्तं ॥

४९. चन्दनसारानुलिक्ता, वाहा छिज्जन्ति धम्मपालस्स ।
दायादस्स पथव्या^१, पाणा मे देव रुज्जन्ती ति ॥

B. 126

10

३५९. सुवण्णमिगजातकं (९)

५०. विक्कम रे हरिपाद, विक्कम रे महामिग ।
छिन्द वारत्तिकं^३ पासं, नाहं एका वने रमे ॥
५१. विक्कमामि न पारेमि, भूमिं सुम्भामि^४ वेगसा ।
दळ्हो वारत्तिको पासो, पादं मे परिकन्तति ॥
५२. अत्थरस्सु पलासानि, असि^५ निब्बाह लुहक ।
पठमं मं वधित्वान, हन पच्छा महामिगं ॥
५३. न मे सुतं वा दिट्ठं वा, भासन्तिं मानुसिं मिगिं ।
त्वं च भदे सुखी होहि, एसो चा पि महामिगो ॥
५४. एवं लुहक नन्दस्सु, सह सब्वेहि आतिभि^६ ।
यथाहमज्ज नन्दामि, मुत्तं दिस्वा महामिगं ति ॥

15

20

३६०. सुयोन्न्दीजातकं* (१०)

५५. वाति गन्धो तिमिरानं, कुसमुद्धो च^७ घोसवा ।
दूरे इतो^८ सुयोन्न्दी, तम्बकामा तुदन्ति मं ॥

१. ह-स्या०, रो० । २. पथव्या-रो० । ३. वारत्तिकं-स्या० । ४. सुम्भामि-रो० ।
५. असि-सी० । ६. जातिहि-रो० । ७. सुसन्धिजातकं-सी०; सुसन्धी०-स्या०;
सुसोन्दि०-रो० । ८. व-स्या०, रो० । ९. इतो हि-सी०, स्या०; इतो पि-रो० ।

५६. कथं समुद्मतरि, कथं अद्दक्खि सेदुमं^१ ।
 कथं तस्सा च तुय्हं च, अहु सग्गसमागमो^२ ॥
५७. कुरुक्कच्छा^३ पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
 मकरेहि^४ अभिदा^५ नावा, फलकेनाहमप्लवि^६ ॥
५८. सा मं सण्हेन मुदुना, निच्चं चन्दनगन्धिनी ।
 अङ्गेन^७ उद्धरी भद्दा, माता पुत्तं व ओरसं ॥
५९. सा मं अग्नेन पानेन, वत्थेन सयनेन च ।
 अत्तना पि च मन्दक्खी^८, एवं तम्ब विजानाही^९ ति^{१०} ॥
 मणिकुण्डलवग्गो पठमो ।

तस्सुद्धानं

अथ जिनवरो हरितं तिणको,
 अथ भिन्नप्लवो^१ उरगो व घटो^२ ।
 दरिया पुन कुञ्जर भूनहता,
 मिगमुत्तमसग्गवरेन^३ दसा ति ॥

३६१. वण्णारोहजातकं (११)

६०. वण्णारोहेन जातिया, वलनिक्कमनेन^१ च ।
 सुवाहु न मया सेय्यो, सुदाठ^२ इति भाससि ॥
६१. वण्णारोहेन जातिया, वलनिक्कमनेन च ।
 सुदाठो न मया सेय्यो, सुवाहु इति भाससि ॥
६२. एवं चे मं विहरन्तं, सुवाहु सम्म दुब्भसि ।
 न दानाहं तया सद्धिं, संवासमभिरोचये ॥
६३. यो परेसं वचनानि, सद्देह्य^३ यथातथं ।
 सिप्पं मिज्जेथ मित्तिस्मिं, वेरं च पसवे वहुं ॥

१. सेरुम-सी०, स्या०, रो० । २. अग्ग०-सी०, स्या० । ३. भद्दक्कच्छा-सी०, स्या०; भद्दक्कच्छ-रो० । ४-४. मकरेहिभिदा-सी०; मकरेहि भिदा-स्या०; मकरेहि मिदा-रो० । ५. फलकेन महण्णवं-स्या० । ६. अङ्गेन-रो० । ७. मद्दक्खी-सी० । ८-८ विनहीति-सी०, स्या०, रो० । ९. भिन्नप्लवो-स्या० । १०. सुको-सी० । ११. मिगपुत्तम०-सी०, स्या० । १२. वलनिक्कमनेन-रो० । १३. सुदाठो-स्या० । १४. सद्देह्य-सी०, स्या०, रो० ।

६४. न सो मित्तो यो सदा अप्पमत्तो,
 भेदासङ्की रन्धमेवानुपस्सी ।
 यस्मिं च सेती उरसीव पुत्तो,
 स वे मित्तो यो अभेज्जो परेही^१ ति ॥

३६२. सीलवीमंसजातकं (१२)

६५. सीलं सेय्यो सुतं सेय्यो, इति मे संसयो अहु । 5
 सीलमेव सुता सेय्यो, इति मे नत्थि संसयो ॥
 ६६. मोघा जाति च वण्णो च, सीलमेव किरुत्तमं ।
 सीलेन अनुपेतस्स, सुतेनत्थो न विज्जति ॥
 ६७. खत्तियो च अधम्मट्ठो, वेस्सो चाधम्मनिस्सितो ।
 ते परिच्चज्जुभो लोके, उपपज्जन्ति दुग्गतिं ॥ 10
 ६८. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा^२ ।
 इध धम्मं चरित्वान, भवन्ति तिदिवे समा ॥
 ६९. न वेदा सम्परायाय, न जाति ना^३ पि^३ बन्धवा ।
 सकं च सीलं^४ संसुद्धं, सम्परायाय^५ सुखाय चा ति^५ ॥

३६३. हिरिजातकं (१३)

७०. हिरि तरन्तं विजिगुच्छमानं, 15
 तवाहमस्मी^१ इति भासमानं ।
 सेय्यानि कम्मानी अनादियन्तं,
 नेसो ममं ति इति नं^२ विजञ्जा ॥
 ७१. यञ्हि कयिरा तञ्हि वदे, यं न कयिरा न तं वदे ।
 अकरोन्तं भासमानं, परिजानन्ति पण्डिता ॥ 20
 ७२. न सो मित्तो यो सदा अप्पमत्तो,
 भेदासङ्की रन्धमेवानुपस्सी ।

१. परेही—स्या० । २. चण्डालपुक्कुसा—म० । ३-३. नपि—सी०, स्या०; नोपि—रो० । ४. सील—स्या० । ५-५. सम्परायमुत्तावहन्ति—सी०, स्या०; सम्पराय०—रो० । ६. तयाहमस्मिं—मी०; तयाहमस्मि—स्या० । ७. तं—रो० ।

यस्मिं च सेती उरसीव पुत्तो,
स वे मित्तो यो अभेज्जो परेहि^१ ॥

७३. पामोज्जकरणं ठानं, पसंसावहनं सुखं ।
फलानिसंसो भावेति, वहन्तो पोरिसं धुरं ॥

७४. पविवेकरसं पित्वा^२, रसं उपसमस्स^३ च ।
निहरो होति निष्पापो, धम्मप्पीतिरसं पिवं नि ॥

३६४. खज्जोपनकजातकं (१४)

७५. को नु सन्तम्हि पज्जोते, अग्निपरियेसनं चरं ।
अट्ठक्खि रत्ति^४ खज्जोतं, जातवेदं अमञ्जथ ॥

७६. स्वस्स^५ गोमयचुण्णानि, अभिमत्थं^६ तिणानि च ।
विपरीताय सञ्जाय, नासक्खि पज्जलेतवे^७ ॥

७७. एवं पि अनुपायेन, अत्थं न लभते मिगो^८ ।
विसाणतो^९ गवं दोहं, यत्थ खीरं न विन्दति ॥

७८. विविधेहि उपायेहि, अत्थं पप्पोन्ति माणवा ।
निगंहेन अमित्तानं, मित्तानं पगहेन च ॥

७९. सेनामोक्खपलाभेन^{१०}, वल्लभानं नयेन च ।
जगतिं जगतिपाला, आवसन्ति वसुन्धरं ति ॥

३६५. अहितुण्डिकजातकं^{११} (१५)

८०. धुत्तोम्हि^{१२} सम्म सुमुख, जूते अक्खपराजितो ।
हरेहि^{१३} अम्बपक्कानि, विरियं^{१४} ते भक्खयामसे ॥

८१. अलिकं वत मं सम्म, अभूतेन पसंससि ।
को ते सुतो वा दिट्ठो वा, सुमुखो नाम मक्कटो ॥

१. परेहि-स्वा० । २. पित्वा-घा०, रो० । ३. उपसमस्स-रो० । ४. रत्ति-
स्वा० । ५. स्वास्स-स्वा० । ६. अहिमत्त्व-मी० । ७. पज्जलेतवे-मी० । ८. मूगो-
स्वा० । ९. विसाणतो-मी० । १०. सेनामोक्खपलाभेन-स्वा० । ११. अहितुण्डिक-रो० ।
१२. धुत्तोम्हि-रो० । १३. भरेहि-रो० । १४. विरियं-म० ।

८२. अज्जा पि मे तं मनसि, यं मं त्वं अहितुण्डिक ।
 धज्जापणं पविसित्वा, मत्तो छातं हनासि मं ॥
८३. ताहं सरं दुक्खसेय्यं, अपि रज्जं पि कारये ।
 नेवाहं^१ याचितो दज्जं, तथा हि भयतज्जितो ॥
८४. यं च जज्जा कुले जातं, गब्भे तित्तं अमच्छरिं ।
 तेन सखिं च मित्तं च, धीरो सन्धातुमरहती ति ॥

5

३६६. गुम्बियजातकं (१६)

८५. मधुवण्णं मधुरसं, मधुगन्धं विसं अहु ।
 गुम्बियो घासमेसानो, अरज्जे^२ ओदही विसं ॥
८६. मधु इति मज्जमाना, ये तं विसमखादिसुं^३ ।
 तेसं तं कटुकं आसि, मरणं तेनुपागमुं ॥
८७. ये च खो पटिसङ्गाय, विसं^४ तं^५ परिवज्जयुं ।
 ते आतुरेसु सुखिता, ड्य्हमानेसु निब्बुता ॥
८८. एवमेव मनुस्सेसु, विसं कामा समोहिता ।
 आमिसं बन्धनज्जेतं, मच्चुवेसो^६ गुहासयो ॥
८९. एवमेव इमे कामे, आतुरा परिचारिके ।
 ये सदा परिवज्जेन्ति^७, सङ्गं लोके उपच्चगुं ति ॥

10

15

३६७. साळियजातकं (१७)

९०. य्वायं^१ साळियछापो^२ ति^३, कण्हसप्पं अगाहयि ।
 तेन सप्पेनयं दट्ठो, हतो पापानुसासको ॥
९१. अहन्तारं^४ महन्तारं, यो नरो हन्तुमिच्छति ।
 एवं सो निहतो सेति, यथायं पुरिसो हतो ॥

20

१. नेव तं-रो० । २. अरज्ज-नी० । ३. विममगायिगुं-सी०, स्या०; विसं
 उमासासिमुं-रो० । ४-४. विमन्ति-स्या० । ५. मच्चुवतो-सी०, स्या० । ६. परिवज्जन्ति-
 स्या० । ७. योयं-रो० । ८-८. साळियछापोति-स्या० । ९. अहन्तारं-स्या०;
 अहन्तारं-रो० ।

६२. अहन्तार^१ मघातेन्तं, यो नरो हन्तुमिच्छति ।
 एवं सो निहतो सेति, यथायं पुरिसो हतो ॥
६३. यथा पंसुमुट्ठि^२ पुरिसो, पटिवातं पटिक्खिपे ।
 तमेव सो रजो हन्ति, तथायं^३ पुरिसो हतो ॥
६४. यो अप्पदुट्ठस्स नरस्स दुस्सति,
 सुद्धस्स पोसस्स अनङ्गणस्स ।
 तमेव वालं पच्चेति पापं,
 सुखुमो रजो पटिवातं व खित्तो ति ॥

३६८. तचसारजातकं (१८)

६५. अमित्तहृत्यत्यगता, तचसारसमप्पिता ।
 पसन्नमुखवण्णात्थ, कस्मा तुम्हे न सोचथ ॥

६६. न सोचनाय परिदेवनाय,
 अत्थो व^४ लब्धो^५ अपि अप्पको पि ।
 सोचन्तमेनं दुखितं विदित्वा,
 पच्चत्थिका अत्तमना भवन्ति ॥

६७. यतो च खो पण्डितो आपदासु,
 न वेधती अत्थविनिच्छयञ्जू ।
 पच्चत्थिकास्स दुखिता भवन्ति,
 दिस्वा मुखं अविकारं^६ पुराणं ॥

६८. अप्पेन^७ मन्तेन सुभासितेन,
 अनुप्पदानेन पवेणिया वा ।
 यथा यथा यत्थ लभेय अत्थं,
 तथा तथा तत्थ परक्कमेय्य ॥

६९. यतो च जानेय्य अलब्धनेय्यो,
 मया व^८ अञ्जेन वा एस अत्थो ।

१. अहन्त-मी०, स्या० । २. पसुमुट्ठि-स्या० । ३. यथायं-स्या०, रो० । ४-५. अत्थो व लब्धो-मी०, स्या० । ६. अविकारा-मी० । ७. अप्पेन-रो० । ८. वा-स्या० ।

असोचमानो अधिवासयेद्य,
कम्मं दळ्हं किन्ति करोमि दानी ति ॥

३६९. मित्तविन्दकजातकं^१ (१९)

१००. क्याहं देवानमकरं, कि पापं पकतं मया ।
यं मे सिरस्मिं ओहच्च^२, चक्कं भमति मत्थके ॥
१०१. अतिक्कम्म रमणकं, सदामत्तञ्च दूभकं । 5
ब्रह्मरं^३ च पासादं, केनत्थेच इधागतो ॥
१०२. इतो बहुतरा भोगा, अत्र सञ्जे भविस्सरे ।
इति एत्ताय सञ्जाय, पस्स मं व्यसनं गतं ॥
१०३. चतुग्भि अट्टज्झगमा, अट्टाहि^४ पि^५ च^६ सोळस ।
सोळसाहि च वात्तिंस^७, अत्रिच्छं चक्कमासदो । 10
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ॥
१०४. उपरिविसाला^८ दुप्पूरा^९, इच्छा विसटगामिनी^{१०} ।
ये च^{११} तं अनुगिज्झन्ति, ते होन्ति चक्कधारिनो ति ॥

३७०. पलासजातकं (२०)

१०५. हंसो पलासमवच, निग्रोधो सम्म जायति ।
अङ्कस्मिं ते निसिन्धो व, सो ते मम्मानी छेच्चति^{१२} ॥ 15
१०६. वड्डतामेव निग्रोधो, पतिट्ठस्स भवामहं ।
यथा पिता च^{१३} माता च, एवं^{१४} मे सो भविस्सति ॥
१०७. यं त्वं अङ्कस्मिं वड्डेसि, खीरक्खं भयानकं ।
आमन्त खो तं गच्छाम, वुड्ढि^{१५} मस्स न रुच्चति ॥

१. मित्तविन्दुकजातक—स्या०, मित्तविन्द०—रो० । २. ऊहच्च—रो० । ३. ब्रह्मतर—
सी०, स्या० । ४. अट्टाभि—स्या० । ५-५ चापि—सी०, स्या० । ६. वत्तिंस—सी०, स्या०;
वत्तिंस—रो० । ७. उपरिविसाला—रो० । ८. दुप्पूर—रो० । ९. विसदगामिनी—सी०, स्या०;
विसदगामिनि—रो० । १०. सी० पोत्थके नत्थि । ११. छेच्चति—स्या० । १२. वा—रो० ।
१३. एव—सी०, स्या०, रो० । १४. वड्ढि—रो० ।

१०८. इदानी खो मं भायेति^१, महानेखनिदस्सनं ।
हंसस्स अनभिञ्जाय, महा मे भयमागतं ॥

१०९. न तस्स वुट्ठि कुसलप्पसत्था,
यो वड्डमानो घसते पतिट्ठं ।
तस्सूपरोधं परिसङ्कमानो,
पतारयी मूलवधाय धीरो ति ॥

5

वण्णारोहवग्गो दुत्तियं

—०—
३७१. दीघीतिकोसलजातकं^२ (२१)

११०. एवंभूतस्स ते राज, आगतस्स वसे^३ मम ।
अत्थि नु कोचि परियायो, यो तं दुक्खा पमोचये ॥
१११. एवंभूतस्स मे तात, आगतस्स वसे तव ।
नत्थि नो कोचि परियायो, यो मं दुक्खा पमोचये ॥
११२. नाञ्चं सुचरितं राज, नाञ्चं राज सुभासितं ।
तायते मरणकाले, एवमेवितरं धनं ॥
११३. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये^४ च तं उपनय्हन्ति, वेरं तेसं न सम्मति ॥
११४. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये च तं नुपनय्हन्ति, वेरं तेसूपसम्मति ॥
११५. न हि वेरेन वेरानि, सम्मन्तीध कुदाचनं ।
अवेरेन च सम्मन्ति, एस धम्मो सनन्तनो ति ॥

10

15

३७२. मिगपोतकजातकं (२२)

११६. अगारा पच्चुपेतस्स, अनगारस्स^५ ते सतो ।
समणस्स न तं साधु, यं पेतमनुसोचसि ॥
११७. संवामेन ह्वे सक्क, मनुस्सस्स मिगस्स वा ।
हृदये जायते पेमं, न तं सक्का असोचितुं ॥

20

B 134

१. भायति-मी०, स्या०, रो० । २. दीघिति०-रो० । ३. वसे-रो० । ४-५. वेर-मी०, रो० । ५. अनगारस्स-मी०, स्या०, रो० ।

११८. मतं मरिस्सं रोदन्ति, ये रुदन्ति लपन्ति च ।
तस्मा त्वं इसि मा रोदि, रोदितं मोघमाहु सन्तो ॥
११९. रोदितेन हवे ब्रह्मे, मतो पेतो समुद्रहे ।
सब्बे सङ्गम्म रोदाम, अञ्जमञ्जस्स वातके ॥
१२०. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं, सब्बं निब्बापये दरं ॥
१२१. अब्बूळ्हं^१ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सित्तं^२ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
१२२. सोहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान वासवा ति ॥

5

10

३७३. मूसिकजातकं (२३)

१२३. कुहिं गता कथ गता, इति लालप्पती जनो ।
अहमेवेको जानामि, उदपाने मूसिका हता ॥
१२४. यञ्चेतं^३ इति चीति^४ च, गद्रभो व निवत्तसि ।
उदपाने मूसिकं हन्त्वा, यवं भक्खेतुमिच्छसि^५ ॥
१२५. दहरो चासि^६ दुम्मेध, पठमुप्पत्तिको^७ सुसु ।
दीघञ्चेतं^८ समासज्ज^९, न ते दस्सामि जीवितं ॥
१२६. नान्तलिकखभवनेन, नाङ्गपुत्तपिनेन^{१०} वा ।
पुत्तेन हि पत्थयितो, सिलोकेहि पमोचितो ॥
१२७. सब्बं सुतमधीयेथ, हीनमुक्कट्टमज्झिमं ।
सब्बस्स अत्थं जानेय्य, न च सब्बं पयोजये ।
होति तादिसको कालो, यत्थ अत्थावहं सुतं ति ॥

15

20

१. अब्बूहि—म०, स्या० । २. हृदयनिस्सित्तं—सी०, रो० । ३. ययेतं—रो० । ४. चिन्ती—स्या० । ५. भक्खित्तुं—सी०, स्या० । ६. चसि—सी०, रो० । ७. पठमुप्पत्तिको—सी०, रो० । ८. दीघमेतं—रो० । ९. समापज्ज—स्या० । १०. नाङ्गपुत्तसिरेन वा—सी०, स्या०, रो० ।

३७४. चूळधनुग्गजातकं (२४)

१२८. सव्वं भण्डं समादाय, पारं तिण्णोसि ब्राह्मण ।

पच्चागच्छ^१ लहुं खिप्पं, मम्मि तारेहि दानितो^२ ॥

१२९. असन्धुतं^३ मं चिरसन्धुतेन^४,

निमीनि^५ भोती अद्धुवं^६ धुवेन ।

मया पि भोती निमिनेय्य अञ्जं,

इतो अहं दूरतरं गमिस्सं ॥

१३०. कायं एल्लगलागुम्बे^७, करोति अहुहासियं^८ ।

नयोध नच्चगीतं^९ वा, तालं^{१०} वा सुसमाहितं ।

अनम्हिकाले^{११} सुसोणि^{१२}, किन्नु जग्घसि सोभने^{१३} ॥

१३१. सिङ्गाल^{१४} वाल दुम्मेघ, अप्पपञ्जोसि जम्बुक ।

जीनो^{१५} मच्छं च पेसि च, कपणो विय ज्ञायसि ॥

१३२. सुदस्सं वज्जमञ्जेसं, अत्तनो पन दुहसं ।

जीना पति च जारं च, मञ्जे^{१६} त्वञ्जेव^{१७} ज्ञायसि ॥

१३३. एवमेतं मिगराज, यथा भाससि जम्बुक ।

सा नूनाहं इतो गन्त्वा, भत्तु हेस्सं वसानुगा ॥

१३४. यो हरे मत्तिकं^{१८} थालं^{१९}, कंसथालं पि सो हरे ।

कतं चेव^{२०} तया पापं, पुनपेवं करिस्ससी ति ॥

३७५. कपोतजातकं (२५)

१३५. इदानि खोम्हि सुखितो अरोगो,

निक्कण्टको निप्पतितो कपोतो ।

१. पच्चागच्छ-रो० । २. दानिभो-स्या० । ३. असन्धुतं-सी० । ४. चिरसन्धुतेन-
सी० । ५. निमीनि-मी०; निमिनि-स्या०; निमिचि-रो० । ६. अद्धुवं-सी०, स्या०,
रो० । ७. एल्लगणिगुम्बे-स्या० । ८. अहुहालिय-रो० । ९. नच्च वा गीत-सी०, स्या०,
रो० । १०. ताल-स्या०, रो० । ११. अनम्हिकाले-रो० । १२. सुसोणि-सी०, स्या०,
रो० । १३. सोभने-रो० । १४. सिङ्गाल-सी०, स्या०, रो० । १५. जिन्नो-स्या० । १६.
मम्मि-सी०, स्या०; त्वम्मि-रो० । १७. मञ्जेव-रो० । १८. मत्तिका-रो० । १९.
थाल-स्या० । २०. येव-सी०, स्या०, रो० । २१. कपोतक जातक-स्या० ।

काहामि दानी हृदयस्स तुट्ठि,
तथाहि मं मंससाकं बलेति ॥

१३६. कायं बलाका सिखिनी, चोरी लङ्घिपितामहा ।
ओरं बलाके आगच्छ, चण्डो मे वायसो सखा ॥

B. 136

१३७. अलं हि ते जग्घिताये, ममं दिस्वान एदिसं ।
विलूनं सूदपुत्तेन, पिट्टमण्डेन^१ मक्खितं ॥

5

१३८. सुन्हातो^२ सुविलित्तोसि^३, अन्नपानेन तप्पितो ।
कण्ठे च ते वेळुरियो, अगमा^४ नु^५ कजङ्गलं ॥

१३९. मा ते मित्तो अमित्तो वा, अगमासि कजङ्गलं ।
पिञ्छानि^६ तत्थ लायित्वा, कण्ठे बन्धन्ति वट्टनं^७ ॥

10

१४०. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
न हि मानुसका भोगा, सुभुज्जा होन्ति पक्खिना^८ ति ॥
अड्ढवग्गो ततियो ।

तत्सुद्धानं

अथ वण्ण ससील हिरि लभते,
सुमुखा^९ विस^{१०} साळियमित्तवरो ।
अथ चक्क पलास सराज सतो^{११},
यव वाल कपोतक^{१२} पन्नरसा ति^{१३} ॥

15

अथ^{१४} वग्गुद्धानं^{१५}

जीनं च वण्णं असमंवग्गुप्परि,
सुदेसिता^{१६} जातकं ति सन्ति वीसति ।
महेसिनो ब्रह्मचरित्तमुत्त-,
मवोच^{१७} गाथा अत्थवती सुव्यञ्जना ति ॥

20

पञ्चकनिपातं निद्रितं ।

—:०:—

१. पिट्टमण्डेन—सी०, रो०; पिट्टमण्डेन—स्या० । २. सुन्हातो—रो० । ३. सुविलित्तो—रो० । ४-४. अगमासि—स्या० । ५. पिञ्छानि—सी०, स्या०, रो० । ६. वट्टन—रो० । ७. पक्खिना—स्या० । ८-८. सुमुखासि—सी०, स्या० । ९. यसो—सी० । १०-१०. कपोतक पन्नरम—नो० । ११-११. तत्रवग्गुदान—सी०; तत्र वग्गुदान भवति—स्या० । १२. सुदेसिता—नो० । १३. मवोच—सी० ।

६. छकनिपातो

३७६. अवारियजातकं^१ (१)

- १ मासु^२ कुञ्ज^३ भूमिपति, मासु कुञ्ज रथेसभ ।
कुञ्ज अप्पट्टिकुञ्जन्तो, राजा रट्टस्स पूजितो ॥
- २ गामे वा यदि वारञ्जे, निम्ने वा यदि वा थले ।
सव्वत्थ अनुसासामि, मासु कुञ्ज रथेसभ ॥
- ३ अवारियपिता नाम, अहु गङ्गाय नाविको ।
पुव्वे जन तारेत्वान^४, पच्छा याचति वेतनं ।
तेनस्स भण्डन होति, न च भोगेहि वड्ढति ॥
४. अतिण्ण^५ येव^६ याचस्सु, अपार तात नाविक ।
अञ्जो हि तिण्णस्स मनो, अञ्जो होति पारेसिनो^७ ॥
- ५ गामे वा यदि वारञ्जे, निम्ने वा यदि वा थले ।
सव्वत्थ अनुसासामि, मासु पुज्जित्थ^८ नाविक ॥
- ६ मायेवानुसासनिया, राजा गामवर अदा ।
तायेवानुसासनिया, नाविको पहरी^९ मुख^{१०} ॥
- ७ भत्त मिन्न हता भरिया, गव्वो च^{११} पतितो छमा ।
मिगो वं जातरूपेन, न तेनत्थ अवन्धिसू^{१२} ति ॥

३७७. सेतकेतुजातकं (२)

- ८ मा तात कुञ्ज^{१३} न हि साधु कोधो,
वहुप्पि ते अदिट्ठमस्सुतञ्च ।
माता पिता दिसता^{१४} सेतकेतु,
आचरियमाहु दिसत पसत्था ॥

१ अवारियजातक-स्या० । २-२ मासु कुञ्ज-सी०, रो० । ३ तारयित्वा-सी०, स्या० । ४-४ अतिण्णञ्जेव-सी०, स्या० । ५ तरेसिनो-सी०, रो०, तिरेसिनो-स्या० । ६ कुञ्ज-रो० । ७-७ पहरी मुखे-रो० । ८ व-रो० । ९ अवड्ढितु-सी०, स्या० । १० कुञ्ज-सी० । ११ दिसा तात-स्या०, दिमाता-रो० ।

६. अगारिनो अन्नदपानवत्थदा^१,
 अन्हायिका तं पि दिसं वदन्ति ।
 एसा दिसा परमा सेतकेतु,
 यं पत्वा दुक्खी सुखिनो भवन्ति ॥

१०. खराजिना जटिला पङ्कदन्ता,
 दुम्मक्खरूपा^२ येमे जप्पन्ति^३ मन्ते^४ ।
 कच्चि नु ते मानुसके पयोगे,
 इदं विद्व परिमुत्ता अपाया ॥

११. पापानि कम्मनि कत्वान^५ राज,
 बहुस्सुतो चे^६ न^७ चरेय्य धम्मं ।
 सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुञ्चे चरणं अपत्वा ॥

१२. सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुञ्चे चरणं अपत्वा ।
 मञ्जामि वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणमेव^८ सच्चं ॥

१३. न हेव वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणमेव सच्चं ।
 किन्ति हि^९ पप्पोति अधिच्च वेदे,
 सन्ति^{१०} पुणेति चरणेन दन्तो ति ॥

३७८. दरीमुखजातकं (३)

१४. पङ्को च कामा पलिपो च कामा
 भयं च मेतं तिमूलं पवुत्तं ।

१. अन्नपानवत्थदा—स्या० । २. दुम्मक्खरूपा—सी०, स्या०; दुम्मक्खरूपा—रो० ।
 ३. जप्पन्ति—सी०, स्या०, रो० । ४. रो० पोत्यके नत्थि । ५. करित्व—सी०; करित्वा—
 स्या०; करित्वान—रो० । ६-६. नेव—सी०, स्या० । ७. चरणञ्जेव—सी०, स्या०; चरण
 नेव—रो० । ८. च—सी०, स्या० । ९. गन्ते—सी० ।

रजो च धूमो च मया पकासिता,
हिन्वा तुवं पव्वज ब्रह्मदत्त ॥

B. 139

१५. गधितो^१ च रत्तो च अधिमुच्छित्तो च,
कामेस्वहं^२ ब्राह्मण भिसखं ।
तं नुस्सहे जीविकत्यो पहातुं,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

5

१६. यो अत्यकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
इदमेव सेय्यो इति मञ्जमानो,
पुनप्पुनं गब्भमुपेति मन्दो ॥

10

१७. सो घोरखं निरयं उपेति,
सुभासुभं मुत्तकरीसपूरं ।
सत्ता सकाये न जहन्ति गिद्धा,
ये होन्ति कामेसु अवोतरागा ॥

15

१८. मीळहेन^३ लिक्का रुहिरेन मक्खिता,
सेम्हेन लिक्का उपनिक्खमन्ति ।
यं यं हि कायेन फुसन्ति तावदे,
सव्वं असातं दुक्खमेव^४ केवलं ॥

20

१९. दिस्वा वदामि न हि अञ्जतो सवं,
पुव्वेनिवासं बहुकं सरामि ।
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि,
दरीमुखो निज्झापयि^५ सुमेघं ति ॥

३७९. नेरुजातकं (४)

२०. काकोला काकसङ्घा च, मयं च पततं वरा ।
सव्वेव सदिसा होम, इमं आगम्म पव्वतं ॥

१. गधितो-गो०; गधितो-रो० । २. कामेस्वहं-स्या०, रो० । ३. मीळहेन-
स्या० । ४. दुक्खमेव-मी०, स्या०, रो० । ५. निज्झापयि-रो० ।

२१. इध सीहा च व्यग्धा^१ च, सिङ्गाला^२ च मिगाधमा ।
सब्बेव सदिसा होन्ति, अयं को नाम पब्बतो ॥

२२. इमं नेरु^३ ति^४ जानन्ति, मनुस्सा पब्बतुत्तमं ।
इध वण्णेन सम्पन्ना, वसन्ति सब्बपाणिनो ॥

B. 14j

२३. अमानना यत्थ सिया, सन्तानं वा विमानना ।
हीनसम्मानना वा पि, न तत्थ वसति^५ वसे^६ ॥

5

२४. यत्थालसो च दक्खो च, सूरु भीरु च पूजिया ।
न तत्थ सन्तो वसन्ति^७, अविसेसकरे नरे^८ ॥

२५. नायं नेरु विभजति, हीनउक्कट्टमज्झिमे ।
अविसेसकरो नेरु, हन्द नेरुं जहामसे ति ॥

10

३८०. आसङ्कजातकं (५)

२६. आसावती नाम लता, जाता चित्तलतावने ।
तस्सा वस्ससहस्सेन, एकं निव्वत्तते फलं ॥

२७. तं देवा पयिरुपासन्ति, ताव दूरफलं सति^९ ।
आसीसेव^{१०} तुवं राज, आसा फलवती सुखा ॥

२८. आसीसतेव^{११} सो पक्खी, आसीसतेव सो दिजो ।
तस्स^{१२} चासा^{१३} समिज्जति^{१४}, ताव दूरगता सती ।
आसीसेव तुवं राज, आसा फलवती सुखा ॥

15

२९. सम्पेसि खो भं वाचाय, न च सम्पेसि कम्मना^{१५} ।
माला सेरेय्यकस्सेव, वण्णवन्ता अगन्धिका ॥

३०. अफलं मधुरं वाचं, यो मित्तेसु पकुब्बति ।
अददं अविस्सजं भोगं, सन्धि तेनस्स जीरति ॥

20

१. व्यग्धा—सी०, रो० । २. सकुणा—स्या० । ३-३. नेरुति—सी०, स्या० । ४-४. सीवसे—स्या०; वसदिवसे—रो० । ५. निवसन्ति—सी०, रो० । ६. नगे—सी०, स्या०, ० । ७-७. दूरफले सति—स्या० । ८. आसिसेव—सी०, स्या०, रो० । ९. आसिसेयेव—०, रो०; आसिसेयेव—स्या० । १०-१०. तस्सेवा सा—स्या० । ११. समिज्जित्य—सी०, ०; समिज्जित्य—स्या० । १२. कम्मना—रो० ।

- ३१ य^१ हि^१ कयिरा तज्जिह वदे, य न कयिरा न त वदे ।
 अकरोन्त भासमान, परिजानन्ति पण्डिता ॥
- ३२ वल च वत मे खीण, पाथेय्य च न विज्जति ।
 सङ्के पाणूपरोधाय^२, हन्द दानि वजामह ॥
- ३३ एतदेव हि मे नाम, य नामस्मि^३ रथेसभ ।
 आगमेहि^४ महाराज, पितर आमन्तयामह ति ॥

३८१. मिगालोपजातकं (६)

- ३४ न मे रुच्चि^५ मिगालोप, यस्स ते तादिसी^६ गती ।
 अतुच्च तात पतसि^७, अभूमि तात सेवसि ॥
- ३५ चतुक्कण्ण व केदार, यदा ते पथवी सिया ।
 ततो तात निवत्तस्सु, मास्सु^८ एत्तो पर गमि ॥
- ३६ सन्ति अञ्जे पि सफुणा, पत्तयाना विहज्जमा ।
 अक्खित्ता^९ वातवेगेन, नट्ठा ते सस्सतीसमा ॥
- ३७ अकत्वा अपनन्दस्स^{१०}, पितु बुद्धस्स^{११} सासन^{१२} ।
 कालवाते अतिक्कम्म, वेरम्भान वस अगा^{१३} ॥
- ३८ तस्स पुत्ता च दारा च, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
 सब्बे व्यसनमापादु, अनोवादकरे दिजे ॥
- ३९ एव पि इध बुद्धान, यो वाक्य नावबुज्जति ।
 अतिसीमचरो^{१४} दित्तो, गिज्झो वातीतसासनो ।
 सब्बे व्यसन पप्पोन्ति, अकत्वा बुद्धसासन^{१५} ति ॥

११ यम्हि-म० । २ पाणूपरोधाय-सी०, स्या०, रो० । ३ नामस्मि-सी०, स्या० । ४ आगमभि-सी० । ५ रुच्चि-स्या०, रुच्च-रो० । ६ तादिसा-सी०, रो० । ७ गच्छसि-स्या० । ८ मासु-स्या० । ९ उक्खित्ता-स्या० । १० अपरणस्स-सी०, स्या०, रो० । ११ बुद्धस्स-स्या०, वद्धस्स-रो० । १२ भासन-रो० । १३ वातो-सी० । १४ अतिसीमचरो-सी०, स्या० । १५ बुद्धसासन-म०, वद्धसासन-रो० ।

३८२. सिरिकाळकण्णिजातकं^१ (७)

४०. का नु काळेन वण्णेन, न चा^२ पि^३ पियदस्सना ।
का वा त्वं कस्स वा धीता, कथं जानेमु तं मयं ॥

४१. महाराजस्सहं धीता, विरूपक्खस्स चण्डिया ।
अहं काळी अलक्खिका, काळकणी ति मं विदू ।
ओकासं याचितो देहि, वसेमु तव सन्तिके ॥

5

४२. किंसीले किंसमाचारे, पुरिसे निविससे^४ तुवं ।
पुट्ठा मे काळि अक्खाहि, कथं^५ जानेमु तं मयं ॥

B. 142

४३. मक्खी पळासी सारम्भी, इस्सुकी मच्छरी सठो ।
सो मय्हं पुरिसो कन्तो, लद्धं यस्स विनस्सति ॥

४४. कोधनो उपनाही च, पिसुणो च^६ विभेदको ।
कण्डकवाचो^७ फरुसो, सो मे कन्ततरो ततो ॥

10

४५. अज्ज सुवे ति पुरिसो, सदत्थं नाववुज्जति ।
ओवज्जमानो कुप्पति, सेय्यं^८ सो अतिमज्जति ॥

४६. दवप्पलुद्धो^९ पुरिसो, सब्बमित्तेहि धंसति ।
सो मय्हं पुरिसो कन्तो, तस्मिं होमि अनामया ॥

15

४७. अपेहि एत्तो त्वं काळि, नेतं अम्हेसु विज्जति ।
अज्जं जनपदं गच्छ, निगमे राजधानियो ॥

४८. अहम्पि खो^{१०} तं जानामि, नेतं तुम्हेसु विज्जति ।
सन्ति लोके अलक्खिका, सच्चरन्ति बहुं धनं ।
अहं देवो च मे भाता, उभो नं विधमामसे^{११} ॥

20

४९. का नु दिब्बेन वण्णेन, पथव्या सुपत्तिट्ठिता ।
का वा त्वं कस्स वा धीता, कथं जानेमु तं मयं ॥

३

१. सिरिकाळकण्णि०-रो० । २-२. चासि-सी० । ३. निविसे-स्या०; निवसे-रो० । ४. यया-सी०, रो० । ५. हि-रो० । ६. कण्टकवाचो-सी०, स्या० । ७. सेय्य-सी०, स्या० । ८. दवप्पलुद्धो-रो० । ९-९. चेत-सी० । १०. विधमेमसी-रो० ।

५०. महाराजस्सह धीता, घटरट्टस्स^१ सिरीमतो ।
 अह सिरी च लक्खी च, भूरिपञ्चा ति मं विट्ठ ।
 ओकास याचितो देहि, वसेमु तव सन्तिके ॥
५१. किंसीले किंसमाचारे, पुरिसे निविससे तुवं ।
 पुट्ठा मे लक्खि अक्खाहि, कथं जानेमु तं मयं ॥
५२. यो चा^२ पि^३ सीते अथवा पि उण्हे,
 वातातपे डंससरीसपे^४ च ।
 खुध^५ पिपासं अभिभुय्य सच्चं,
 रत्ति दिवं यो सततं नियुत्तो ।
 कालागतं च न हापेति अत्थं,
 सो मे मनापो निविसे च^६ तम्हि^७ ॥
५३. अक्कोधनो मित्त्वा चागवा च,
 सीलूपपन्नो असठोजुभूतो^८ ।
 सङ्गाहको सखिलो सण्हुवाचो,
 महत्तपत्तो पि निवातवुत्ति ॥
 तस्मिंहं^९ पोसे विपुला भवामि,
 उमि^{१०} समुदस्स यथा पि वण्ण ॥
५४. यो चा पि मित्ते अथवा अमित्ते,
 सेट्ठे सरिक्खे अथवा पि हीने ।
 अत्थ चरन्तं अथवा अनत्थं,
 आवी रहो सङ्गाहमेव वत्ते^{११} ॥
 वाच न वज्जा फरुसं कदाचि,
 मतस्स जीवस्स च तस्स होमि ॥
५५. एतेस^{१२} यो अञ्जतर लभित्वा,
 कन्ता^{१३} सिरी^{१४} मज्जति अण्णपञ्जो ।

१. घटरट्ट-स्या० । २-२ वापि-सी०, रो० । ३. डंससिरिसपे-सी०, स्या०, रो० ।
 ४. खुध-स्या०; मुद-रो० । ५-५ वतम्हि-सी०, स्या० । ६. उज्जुभूतो-रो० ।
 ७. उस्माह-सी०, रो० । ८. उम्मी-सी०, स्या०, ऊमी-रो० । ९. वत्तो-स्या० ।
 १०. एवेस-स्या० । ११-११ वन्त सिरि-स्या० ।

तं दित्तरूपं विसमं^१ चरन्तं,
करीसठानं^२ व^३ विवज्जयामि ॥

५६. अत्तना कुरुते लेखिं, अलक्खिं कुरुत्तना ।
न हि लक्खिं अलक्खिं वा, अञ्जो अञ्जस्स कारको ति ॥

३८३. कुक्कुटजातकं (८)

५७. सुचित्तपत्तच्छदनं^४, तम्बचूळं^५ विहङ्गम । 5 B. 144
ओरोहं दुमसाखाय, मुधा भरिया भवामि ते ॥
५८. चतुप्पदी^६ त्वं कल्याणि, द्विपदाहं^७ मनोरमे ।
मिगी पक्खी असञ्जुत्ता^८, अञ्जं परियेस सामिकं ॥
५९. कोमारिका ते हेस्सामि, मञ्जुका पियभाणिनी ।
विन्द मं अरियेन वेदेन, सावयं^९ मं यदिच्छसिं^{१०} ॥ 10
६०. कुणपादिनि लोहितपे, चोरि कुक्कुटपोथिनि ।
न त्वं अरियेन वेदेन, ममं भत्तारमिच्छसि ॥
६१. एवं पि चतुरा^{११} नारी, दिस्वान सधनं^{१२} नरं ।
नेन्ति सण्हाहि वाचाहि, बिळारी विय कुक्कुटं ॥
६२. यो च^{१३} उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति । 15
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च अनुत्तप्पति ॥
६३. यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्वाधा, कुक्कुटो व बिळारिया ति ॥

३८४. धम्मधज्जातकं^{१३} (९)

६४. धम्मं चरथ जातयो, धम्मं चरथ भद्दं^{१४} वो^{१५} । 20
धम्मचारी सुखं सेति, अस्मिं लोके परमिह च ॥

१. विसमे-सी० । २-२. करीसजातव-सी०, स्या०; करीसवाचं व-रो० । ३. सुचित्तपत्तच्छदन-सी०, रो०; सुचित्तपत्तछादन-स्या० । ४. लम्बचूल-रो० । ५. चतुप्पदा-रो० । ६. द्विपदाहं-रो० । ७. असंयुत्ता-सी०, स्या० । ८-८. कल्याणि ब्रह्मचारिणि-स्या० । ९. चतुरा-स्या० । १०. पक्खी-सी०, स्या०, रो० । ११. वे-रो० । १२. धम्मधज्जातकं-सी०, स्या०, रो० । १३-१३. भद्दं-स्या० ।

६५. भद्रको वतयं^१ पक्खी, दिजो परमघम्मिको ।
एकपादेन तिद्वन्तो, धम्ममेवानुसासति ॥

६६. नास्स सीलं विजानाथ, अनज्जाय पसंसथ ।

भुत्वा अण्डं च पोतं^२ च, धम्मो धम्मो ति भासति ॥

६७. अज्जं भणति वाचाय, अज्जं कायेन कुब्बति ।

वाचाय नो च कायेन, न तं धम्मं अधिद्वितो ॥

६८. वाचाय सखिलो^३ मनोविदुग्गो^४,

छन्नो^५ कूपसयो^६ व^७ कण्हसप्पो ।

धम्मधजो गामनिगमासुसाधु^८,

दुज्जानो^९ पुरिसेन वालिसेन ॥

६९. इमं तुण्डेहि पक्खेहि, पादा चिमं विहेठथ^{१०} ।

छवज्जिहमं^{११} विनासेथ, नायं संवासनारहो ति ॥

३८५. नन्दियमिगराजजातकं^{१२} (१०)

७०. सचे ब्राह्मण गच्छेसि^{१३}, साकेते^{१४} अज्जुनं^{१५} वनं ।

वज्जासि नन्दियं नाम, पुत्तं अस्माकमोरसं ।

माता पिता च ते वुद्धा, ते तं इच्छन्ति पस्सितु ॥

७१. भुत्ता मया निवापानि^{१६}, राजिनो पानभोजनं ।

तं राजपिण्डं अवभोत्तुं, नाहं ब्राह्मण मुस्सहे ॥

७२. ओदहिस्सामहं पस्स, खुरप्पानिस्स^{१७} राजिनो ।

तदाहं सुखितो मुत्तो, अपि पस्सेय्य मातर ॥

७३. मिगराजा पुरे आसि, कोसलस्स निकेतने^{१८} ।

नन्दियो नाम नामेन, अभिरूपो चतुप्पदो ॥

१. वदाय-स्या० । २. छापे-सी०, स्या० । ३. सखिलो होति-स्या० । ४. मनोविदुग्गो सिया-स्या० । ५. पटिच्छन्नो-स्या०, रो० । ६. कूपसयो-स्या० । ७. रो० पालयके नतिय । ८. साधु सम्मतो-सी०, स्या०; गामनिगमसाधु-रो० । ९. दुज्जानो अय-स्या०; भद्रको दुज्जानो-रो० । १०. नियोजय-रो० । ११. छव हिम-सी०, स्या०, रो० । १२. नन्दियमिगराजक-रो० । १३. गच्छसि-सी०, स्या०, रो० । १४. साकेत-सी०, स्या० । १५. अज्जन-सी०, स्या०, रो० । १६. निवापा-स्या० । १७. खुरप्पाणिस्स-सी०, खुरप्पाणिस्स-रो० । १८. निकेतने-सी०, स्या०, रो० ।

७४. तं मं वधितुमागच्छि^१, दायस्मिं अज्जुने^२ वने ।
धनुं आरज्जं^३ कत्वान, उसुं सन्नय्ह^४ कोसलो ॥

७५. तस्साहं ओदहिं पस्सं, खुरप्पानिस्स राजिनो ।
तदाहं सुखितो मुत्तो, मातरं दट्ठुमागतो ति ॥

B. 145

अवारियवगो पठमो ।

तस्सुद्धानं

अथ कुज्जरथेसभ केतुवरो,
सदरीमुख^५ नेरु^६ लता च पुन ।
अपनन्द^७ सिरी च सुचित्तवरो,
अथ धम्मिक नन्दिमिगेन दसा ति ॥

5

३८६. खरपुत्तजातकं (११)

७६. सच्चं किरेवमाहंसु, वस्तं^८ वालो ति पण्डिता ।
पस्स वालो रहोकम्मं, आविकुब्बं न वुज्झति ॥

10

७७. त्वं^९ खो पि^{१०} सम्म वालोसि, खरपुत्त विजानहि ।
रज्जुया हि^{११} परिकिखत्तो, वड्ढोढो ओहितोमुखो ॥

७८. अपरं पि सम्म ते बाल्यं^{१२}, यो मुत्तो न पलायसि ।
सो च बालतरो^{१३} सम्म, यं त्वं वहसि सेनकं ॥

७९. यं नु सम्म अहं बालो, अजराज विजानहि ।
अथ केन सेनको बालो, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

15

८०. उत्तमत्थं लभित्वान, भरियाय^{१४} यो^{१५} पदस्सति ।
तेन जहिस्सतत्तानं^{१६}, सा चेवस्स न हेस्सति ॥

८१. न वे^{१७} पियम्मे ति जनिन्द तादिसो,
अत्तं निरंकत्वा पियानि सेवति ।

B. 147

20

१. वधितुमागच्छि-सी० । २. अज्जने-सी०; अज्जना-स्या०, रो० । ३. अदेज्जं-सी०, रो० । ४. सन्नय-सी०, स्या०, रो० । ५. दरीमुख-सी०, स्या० । ६. सनेरु-सी०, स्या० । ७. अपरण-सी० । ८. भस्तं-सी०, रो०; कलकं-स्या० । ९-९. त्वं नु खो-सी०, स्या०; त्वं च खो-रो० । १०. सि-रो० । ११. बल्यं-रो० । १२. बालातरो-रो० । १३-१३. भरियायो-रो० । १४. जहिस्सतत्तानं-सी० । १५. स्या० पोत्थके नत्थि ।

अत्ता व सेय्यो परमा च^१ सेय्यो,
लब्धा पिपा ओचितत्थेन^२ पच्छा ति ॥

३८७. सूचिजातकं (१२)

८२. अकक्कसं अफस्सं, खरधोतं सुपासियं ।
सुखुमं तिखिण्णं च, को सूचिं केतुमिच्छति ॥
८३. सुमज्जं च सुपासं च, अनुपुब्बं^३ सुवट्ठितं ।
घनघातिमं पटियद्धं, को सूचिं केतुमिच्छति ॥
८४. इतो दानि पत्तायन्ति, सूचियो बलिसानि च ।
कोयं कम्मरगामस्मिं, सूचिं विक्केतुमिच्छति ॥
८५. इतो सत्थानि गच्छन्ति, कम्मन्ता विविधा पुथू ।
कोयं कम्मरगामस्मिं, सूचिं विक्केतुमिच्छति^४ ॥
८६. सूचिं कम्मरगामस्मिं, विक्केतव्वा पजानता ।
आचरिया^५ व जानन्ति^६, कम्मं सुकतदुक्कटं^७ ॥
८७. इमं चे^८ ते पिता भदे, सूचिं जज्जा मया कतं ।
तया च मं निमन्तेय्य, यच्चत्यज्जं घरे धनं ति ॥

३८८. तुण्डिलजातकं (१३)

15

८८. नवछन्नके^९ दानि दिव्यति,
पुण्णायं दोणि सुवामिनी ठिता ।
बहुके^{१०} जने^{११} पासपाणिके^{१२},
नो च खो मे पटिभाति भुञ्जितुं ॥

B. 148

८९. तससि भमसि लेणमिच्छसि,
अत्ताणोसि कुहि गमिस्ससि ।

७०

१. व-सी०, स्या०, रो० । २. ओचितत्थेन-स्या० । ३. अनुपुब्ब-सी०, स्या० ।
४. विक्केतुमिच्छति-सी०, स्या०, रो० । ५-५. आचरिया पजानन्ति-स्या०; आचरियाव
सञ्जानन्ति-रो० । ६. सुकतदुक्कट-सी०, रो० । ७. च-सी०, स्या०, रो० । ८. नवछन्नके-
सी०, रो०; नवछदके-स्या० । ९-९. बहुको जने-स्या० । १०. पासपाणिकी-स्या० ।

अप्पोस्सुक्को^१ भुञ्ज तुण्डिल,
मंसत्थाय हि^३ पोसिताम्हसे^१ ॥

६०. ओगह रहदं अकद्दमं,
सब्बं सेदमलं पवाहय ।
गण्हाहि नवं विलेपनं,
यस्स गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥

5

६१. कतमो रहदो^२ अकद्दमो,
किं सु सेदमलं ति वुच्चति ।
कतमं च नवं विलेपनं,
यस्स^१ गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥

10

६२. धम्मो रहदो अकद्दमो,
पापं सेदमलं ति वुच्चति ।
सीलं च नवं विलेपनं,
तस्स गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥

६३. नन्दन्ति सरीरघातिनो,
न च नन्दन्ति सरीरधारिनो ।
पुण्णाय च^१ पुण्णमासिया,
रममाना व जहन्ति जीवितं ति ॥

15

३८९. सुवर्णकवकटजातकं (१४)

६४. सिङ्गीमिगो आयतचक्खुनेत्तो,
अट्ठित्तचो वारिसयो अलोमो ।
तेनाभिभूतो कपणं रुदामि,
हरे सखा किस्स नु मं जहासि ॥

20

१. अप्पोस्सुक्को—स्या० । २. स्या० पोत्यके नत्थि । ३. पोसियामसे—सी०, स्या०,

रो० । ४. नु रहदो—स्या० । ५. कस्स—सी०, स्या० । ६. स्या० पोत्यके नत्थि । ७.

सुवर्णकवकटक—सी०, स्या०, रो० ।

६५. सो पस्ससन्तो^१ महता फणेन,
भुजङ्गमो कक्कटमज्झपत्तो^२ ।
सखा सखारं परितायमानो,
भुजङ्गम कक्कटको गहेसि^३ ॥

5 ६६. न वायसं नो पन कण्हसप्पं^४,
घासत्थिको कक्कटको अदेय्य ।
पुच्छामि तं आयातचक्खुनेत्त,
अथ किस्स हेतुम्ह उभो गहीता ॥

10 ६७. अयं पुरिसो मम अत्थकामो,
यो म गहेत्वान^५ दकाय नेति^६ ।
तस्मिं मते दुक्खमनप्पकं मे,
अहं च एसो च उभो न होम ॥

15 ६८. ममं च दिस्वान पवद्धकायं^७,
सब्बो जनो हिंसितुमेव मिच्छे ।
सादु च थूल^८ च^९ मुदु च मंसं,
काका पि मं दिस्वान^{१०} विहेठयेय्युं ।

20 ६९. सचे तस्स हेतुम्ह उभो गहीता,
उट्ठातु पोसो विसमावमामि^{११} ।
ममं च काकं च पमुञ्च खिप्पं,
पुरे विसं गाळहमुपेति मच्चं ॥

१००. सप्प पमोक्खामि ने ताव काकं,
पटिवन्धको^{१२} होहिंति^{१३} ताव काकं ।
पुरिसं च दिस्वान सुत्थि अरोगं,
काकं पमोक्खामि यथेव सप्पं ॥

१. पस्ससन्तो-स्या० । २. कक्कटमज्झपत्तो-स्या० । ३. अगहेसि-स्या० । ४. सप्पराज-सी०, स्या०, रो० । ५-६. गहेत्वा उदकाय नेति-स्या० । ६. पवद्धकाय-सी०, स्या० । ७-८. फुल्लञ्च-सी० । ८. दिस्व-सी०, रो० । ९. विचमा च मामि-सी०, रो० । १०. पटिवन्धको-सी०, स्या०, रो० । ११. होति हि-स्या० ।

१०१. काको तदा देवदत्तो अहोसि,
मारो^१ पन कण्हसप्पो अहोसि ।
आनन्दभद्रो^२ कक्कटको अहोसि,
अहं तदा ब्राह्मणो होमि सत्था^३ ति ॥

३९०. मय्हकजातकं^४ (१५)

१०२. सकुणो मय्हको नाम, गिरिसानुदरीचरो ।
पक्कं पिप्पलिमारुह, मय्हं मय्हं ति कन्दति ॥
१०३. तस्सेवं विलपन्तस्स, दिजसङ्खा समागता ।
भुत्वान पिप्पलिं यन्ति, विलपत्वेव^५ सो दिजो ॥
१०४. एवमेव इधेकच्चो, सङ्खरित्वा बहुं धनं ।
नेवत्तनो न आतीनं, यथोधिं पटिपज्जति ॥
१०५. न सो अच्छादनं भत्तं, न मालं न विलेपनं ।
अनुभोति^६ सकिं किञ्चि, न सङ्गप्हाति आतके ॥
१०६. तस्सेवं^७ विलपन्तस्स, मय्हं मय्हं ति रक्खतो ।
राजानो अथ वा चोरा, दायदा येव^८ अप्पिया ।
धनमादाय गच्छन्ति, विलपत्वेव सो नरो ॥
१०७. धीरो^९ भोगे अधिगम्म, सङ्गप्हाति च आतके ।
तेन सो किंति पप्पोति, पेच्च सग्गे^{१०} पमोदती ति ॥

३९१. विज्जाधरजातकं^{११} (१६)

१०८. दुव्वण्णरूपं तुवमरियवण्णी,^{१२}
पुरक्खत्वा^{१३} पज्जलिको नमस्ससि ।
सेय्यो नु ते सो उदवा^{१४} सरिक्खो,
नामं परस्सत्तनो चा पि ब्रूहि ॥

१. वारणो-स्या० । २. आनन्दभद्रो-स्या०, आनन्दो भद्रो-रो० । ३. तत्था-
सी०, रो० । ४. मय्हकसकुणजातकं-स्या० । ५. विलपत्वेव-स्या०; विलपित्वेव-रो० । ६.
नानुभोति-स्या० । ७. तस्सेव-रो० । ८. च-स्या० । ९. धीरो च-सी० । १०. सग्गे च-
सी०, रो० । ११. यजविहेठ-सी०, रो०; पव्वजितविहेठक-स्या० । १२. त्वमरिय-
वण्णी-स्या०, रो० । १३. पुरक्खत्वा-स्या० । १४. उदाहु-स्या० ।

१०६. न नामगोत्तं गण्हन्ति राज,
सम्मगगतानुज्जुगतान^१ देवा ।
अहं च ते नामघेय्यं वदामि,
सक्कोहमस्मी तिदसानमिन्दो ॥

११०. यो दिस्वा भिक्खुं चरणूपपन्नं,
पुरक्खत्वा पञ्जलिको^२ नमस्सति ॥
पुच्छामि तं देवराजे तमत्त्यं,
इतो चुतो किं लभते सुखं सो ॥

१११. यो दिस्वा भिक्खुं चरणूपपन्नं,
पुरक्खत्वा पञ्जलिको नमस्सति ।
दिट्ठेव धम्मे लभते पसंसं,
सगं च सो याति सरीरभेदा ॥

११२. लक्खी वत^३ मे^३ उदपादि अज्ज,
यं वासवं भूतपतिद्दसाम^४ ।
भिक्खुं च दिस्वान तुवं^५ च^५ सक्क,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

११३. अट्ठा हवे सेवितव्वा सपज्जा,
वहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो^६ ।
भिक्खुं च दिस्वान भमं च राज,
करोहि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

११४. अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो,
सव्वातिथीयाचयोगो भवित्वा ।
निहज्ज^७ भानं अभिवादयिस्सं,
सुत्वान देविन्द सुभासितानी ति ॥

१. सम्मगगतानुज्जुगतान-स्या० । २. अञ्जलिको-रो० । ३-३. वता मे-रो० ।
४. भूतपतिद्दसाम-स्या०, भूतपतिद्दसाम-सी०, रो० । ५-५. तवज्ज-सी०, रो० । ६-
बहुठानचिन्तिनो-सी०, रो० । ७. निहज्ज-स्या० ।

३९२. सिद्धपुष्पजातकं^१ (१७)

११५. यमेतं^२ वारिजं पुष्पं, अदिन्नं उपसिद्धसि ।
एकङ्गमेतं^३ थेय्यानं, गन्धथेनोसि^४ मारिस ॥
११६. न हरामि न भञ्जामि, आरा सिद्धामि वारिजं ।
अथ केन नु वण्णेन, गन्धथेनो^५ ति वुच्चति ॥
११७. योयं भिसानि खणति, पुण्डरीकानि भञ्जति ।
एवं आकिण्णकम्मन्तो, कस्मा एसो न वुच्चति ॥
११८. आकिण्णलुद्धो^६ पुरिसो, धातिचेलं^७ व^८ मक्खितो ।
तस्मिं मे वचनं नत्थि, तञ्चारहामि वत्तवे ॥
११९. अनङ्गणस्स पोसस्स, निच्चं सुचिगवेसिनो ।
वालग्गमत्तं^९ पापस्स, अग्गमत्तं व खायति ॥
१२०. अद्धा मं यक्ख जानासि, अथो मं अनुकम्पसि ।
पुन पि यक्ख वज्जासि, यदा पस्ससि एदिसं ॥
१२१. नेव तं उपजीवामि^{१०}, न पि ते भतकाम्हेसे^{११} ।
त्वमेव भिक्खु जानेय्य, येन गच्छेय्य सुगतिं ति ॥

B. 152

5

10

३९३. विधासादजातकं^{१०} (१८)

१२२. सुसुखं वत जीवन्ति, ये जना विधासादिनो ।
दिट्ठेव धम्मे पासंसा, सम्पराये च^{११} सुगती ॥
१२३. सुकस्स^{१२} भासमानस्स, न निसामेथ पण्डिता ।
इदं सुणाथ^{१३} सोदरिया, अम्हेवायं पसंसति ॥
१२४. नाहं तुम्हे पसंसामि, कुणपादा सुणाथ मे ।
उच्छिद्दभोजिनो तुम्हे, न तुम्हे विधासादिनो ॥

15

20

१. भिसपुष्प-सी०, रो०, उपसिद्धपुष्प-स्या० । २. यमेक-रो० । ३. गन्धथेनोसि-सी० । ४. गन्धथेनो-सी०, रो० । ५. अकिण्णलुद्धो-स्या० । ६-६. धातिचेलव-सी० । ७. वालग्गमत्त-सी०, वालग्गमत्त-स्या० । ८. उपजीवाम-सी० । ९. भतकाम्हे-सी०, रो०; भतिकह्मसे-स्या० । १०. विधासद-सी०, रो० । ११. व-सी० । १२. सुवस्स-रो० । १३. सुणोथ-रो० ।

१२५. सत्त्वस्सा पव्वजिता^१, मेज्झा^२ रज्जे सिखण्डिनो ।
विघासेनेव यापेन्ता, मयं चे भोतो गारह्णा ।
के नु भोतो पसंसिया ॥
१२६. तुम्हे सीहानं व्यग्धानं^३, वाळानञ्चावसिट्ठकं ।
उच्छिद्धेनेव यापेन्ता, मज्झिब्हो विघासादिनो ॥
१२७. ये ब्राह्मणस्स समणस्स, अञ्जस्स^४ वा^५ वनिव्विनो^६ ।
दत्त्वा^७ व^८ सेसं भुञ्जन्ति, ते जना विघासादिनो ति ॥

३९४. वट्टकजातकं (१९)

१२८. पणीतं भुञ्जसे भत्तं, सप्पितेलं^९ च^{१०} मातुल ।
अथ केन नु वण्णेन, किसो^{११} त्वमसि वायम ॥
१२९. अमित्तमज्जे वसतो, तेसु आमिसमेसतो ।
निच्चं उव्विग्गहदयस्स, कुतो काकस्स दळ्हियं ॥
१३०. निच्चं उव्वेगिनो^{१२} काका, धङ्का^{१३} पापेन कम्मुना ।
लद्धो पिण्डो न पीणेति, किसो तेनस्मि वट्टक ॥
१३१. लूखानि तिणवीजानि, अप्पस्नेहानि भुञ्जसि ।
अथ केन नु वण्णेन, थूलो त्वमसि वट्टक ॥
१३२. अप्पिच्छा अप्पचिन्ताय, अदूरगमनेन^{१४} च ।
लद्धालद्धेन यापेन्तो, थूलो तेनस्मि वायस ॥
१३३. अप्पिच्छस्स हि पोसस्स, अप्पचिन्तसुखस्स^{१५} च ।
सुसङ्गहितमानस्स^{१६}, वुत्तो सुसमुदानया^{१७} ति ॥

१. पव्वजित्वा-रो० । २. मज्झ-स्या० । ३. व्यग्धानं-सी०, रो० । ४-४. ० च-
सी०, स्या०; अञ्जस्सेव-रो० । ५. वणिव्विनो-सी०, स्या० । ६-६. दत्त्वा-रो० । ७-७.
सप्पितेलञ्च-सी० । ८. कोसी-स्या० । ९. उव्वेगिनो-सी०; उव्विगिनो-स्या० । १०.
पङ्का-रो० । ११. अविदूरगमनेन-सी०, रो०; अविदूरगमेन-स्या० । १२. अप्पचिन्ति-
सुखस्म-सी०, स्या०, रो० । १३. सुसङ्गहितपमाणस्स-सी०, रो०; सुसङ्गहितपमाणस्स
स्या० । १४. सुसमुदानया-सी०, स्या० ।

३९५. पारावतजातकं^१ (२०)

१३४. चिरस्सं वत पस्सामि^३, सहायं मणिधारिनं ।
सुकता^३ मस्सुकुत्तिया, सोभते वत मे सखा ॥
१३५. परूळहकच्छनखलोमो, अहं कम्मेसु व्यावटो^३ ।
चिरस्सं न्हापितं^४ लद्धा, लोमं तं अज्ज^५ हारयिं ॥
१३६. यं नु लोमं अहारेसि, दुल्लभं लद्धं^६ कप्पकं ।
अथ किञ्चरहि^७ ते सम्म, कण्ठे किणिकिणायति^८ ॥
१३७. मनुस्ससुखुमालानं, मणि कण्ठेसु लम्बति ।
तेसाहं अनुसिक्खामि, मा त्वं मज्झि दवाकतं ॥
१३८. सच्चे पिमं पिहयसि, मस्सुकुत्ति सुकारितं ।
कारयिस्सामि ते सम्म, मणि चा पि ददामि ते ॥
१३९. त्वज्जेव मणिना^९ छन्नो, सुकताय च मस्सुया ।
आमन्त खो तं गच्छामि, पिथं मे तव दस्सनं ति ॥
खरपुत्तवग्गो दुतियो ।

तस्सुद्धानं

अथ पस्स ससूचि च तुण्डिलको,
मिग मय्हकपञ्चमपविखवरो ।
अथ पञ्जलि वारिज मेज्झ^{१०} पुन,
अथ वट्ट^{११} कपोतवरेण दसा ति ॥

अथ वग्गुद्धानं

अथ वग्गं पकित्तिस्सं, छनिपातं वरुत्तमे ।
अवारिया^{१२} च खरो^{१३} च^{१४}, द्वे च वुत्ता सुव्यञ्जना ति ॥
छक्कनिपातं निद्रितं ।

—:०:—

१. काकजातकं—सी०, रो०; भणिजातकं—स्या० । २. पस्साम—सी०, रो० । ३. सुकताय—सी०, रो० । ४. व्यावटो—सी०, रो० । ५. न्हापितं—सी०, स्या०, रो० । ६. अप—सी०, रो० । ७. लद्धु—रो० । ८. किञ्चरहि—स्या० । ९. किणिकिणायति—सी०, रो०; किनिकिलायति—स्या० । १०. मणिनो—रो० । ११. मज्झ—स्या० । १२. वट्टक—सी०, स्या० । १३. आवारिया—स्या० । १४-१५. सेनक—सी०; सूचि च—स्या० ।

७. सत्तकनिपातो'

३९६. कुक्कुजातकं (१)

॥ १५५

- १ दियडुकुक्कू उदयेन कण्णिका,
विदत्थियो अट्ठ परिक्खिपन्ति न ।
सा^१ सिंसपा^२ सारमया अफेग्गुका,
कुहिं ठिता उप्परितो^३ न धसति ॥
- २ या तिसति सारमया अनुज्जुका^४,
परिकिरिय गोपाणसियो सम^५ ठिता^६ ।
ताहि^७ सुसङ्गहिता बलसा पीळिता,^८
सम ठिता उप्परितो न धसति ॥
३. एव पि मित्तेहि दळ्हेहि पण्डितो,
अभेज्जरूपेहि सुचीहि मन्तिभि^९ ।
सुसङ्गहीतो सिरिया न धसति,
गोपाणसी भारवहा व कण्णिका ॥
- ४ खरत्तच वेल्ल^{१०} यथा पि सत्थवा,
अनामसन्तो पि करोति तित्तक ।
समाहर सादु^{११} करोति पत्थिव^{१२},
असादु^{१३} कयिरा तनुबन्धमुद्धर^{१४} ॥
- ५ एव पि गामनिगमेसु पण्डितो,
असाहस राजवनानि सङ्खर ।

१ सत्तनिपात-रो० । २-२ सा सीसपा-स्या०, स सिंसपा-रो० । ३ उपरितो-
सी०, स्या०, रा० । ४ अफग्गुका-स्या० । ५-५ समद्विता-सी०, स्या० । ६-६ ता
सङ्गहिता बलसा च पीळिता-सी० । ताहि सुसङ्गहिता बलसा च पीळिता-स्या०, ताहि सगहीता
बलसा पीळिता-रो० । ७ मन्तिहि-सी०, रो० । ८ वेल्ल-सी०, रा० । ९ साधु-
स्या०, सादु-रो० । १० पत्थिवा-सी०, पत्थवा-स्या० । ११ अमादु-सी०, रो०,
असाधु-स्या० । १२ तनुवट्टमुद्धर-सी०, रो० ।

पस्सुत्तमं अथमजनूपसेवितं,
मिगाधिपं सरवरवेगनिद्धुतं ॥

१४. निहीयति^१ पुरिसो निहीनसेवी,
न च हायेथ कदाचि तुल्यसेवी ।
सेट्टमुपगम^२ उदेति खिण्णं,
तस्मात्तना^३ उत्तरितरं^४ भजेया ति ॥

३९८. सुतनुजातकं^१ (३)

१५. राजा ते भत्तं पाहेसि, सुचिं मंसूपसेचनं ।
मघदेवस्मिं^२ अधिवत्ये, एहि निक्खम्मं^३ भुञ्जस्सु^४ ॥
१६. एहि भाणव ओरेन^५, भिक्खमादाय सूपितं^६ ।
१७. अप्पकेन तुवं यक्ख, थुल्लमत्थं जहिस्ससि ।
भिक्खं ते नाहरिस्सन्ति, जना मरणसञ्जिनो^७ ॥
१८. लद्धाय^८ यक्खा^९ तव निच्चभिक्खं,
सुचिं पणीतं रससा^{१०} उपेतं^{११} ।
१९. भिक्खं च ते आहरियो नरो इध,
सुदुल्लभो हेहिहि^{१२} भविस्सते^{१३} मयि ॥
२०. ममेव^{१४} सुतनो^{१५} अत्थो, यथा भाससि भाणव ।
मया त्वं समनुञ्जातो, सोत्थिं पस्साहि मातरं ॥
२१. खग छत्तं च पाति^{१६} च^{१७}, गच्छमादाय^{१८} भाणव ।
सोत्थिं पस्सतु ते माता, त्वं च पस्साहि मातरं ॥

१ नममजनूपसेवितं-स्या० । २ सरवरवेगनिद्धुत-स्या०;
सरवरवेपनिद्धुत-रो० । ३ निहीयति-रो० । ४ सेट्टमुपगम-सी०, रो०; सेट्टमुपगमञ्च-
स्या० । ५-५ तस्मा अतनो उत्तरि-सी०, रो०, तस्मा अतनो उत्तर-स्या० । ६ सुतन-
जातक-स्या०, सुतनो-रो० । ७ मघादेवस्मि-सी०, रो० । ८ निक्खम्म-सी०, रो० ।
९ भुञ्जस्सु-म० । १० ओरोहि-स्या० । ११ सूपित-रो० । १२-१२. भवलोसि-
स्या० । १३ मरणसञ्जिनो-स्या० । १४ लद्धाय-सी०, स्या०, रो० । १५ यक्ख-सी०,
स्या०, रो० । १६-१६ यक्खापुपेव-स्या० । १७ होहिहि-सी०, स्या०, रो० । १८
खादिने-सी०, स्या०, रो० । १९ ममेव-सी०, रो० । २० सुतन-स्या० । २१-२१.
पटिच्च-स्या० । २२ गच्छमादाय-सी०, स्या०, रो० ।

२१. एवं यक्ख सुखी होहि, सह सव्वेहि नातिभि^१ ।
धनं च मे अघिगतं, रज्जो च वचनं कतं ति ॥

३९९. मातुपोसकगिज्झजातकं^२ (४)

२२. ते कथं नु करिस्सन्ति, बुद्धा^३ गिरिदरीसया ।

B. 158

अहं वद्धोस्मि^४ पासेन, निलीयस्स वसं गतो ॥

२३. किं गिज्झ परिदेवसि^५, का नु ते परिदेवना ।

5

न मे सुतो वा दिट्ठो वा, भासन्तो मानुसिं दिजो ॥

२४. भरामि मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये^६ ।

ते कथं नु करिस्सन्ति, अहं वसं गतो तव ॥

२५. यं नु गिज्झो योजनसतं, कुणपानि अवेक्खति ।

कस्मा जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झसि ॥

10

२६. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्खये ।

अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झति ॥

२७. भरस्सु मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये ।

मया त्वं समनुज्जातो, सोत्थिं पस्साहि नातके ॥

२८. एवं लुट्ठक नन्दस्सु, सह सव्वेहि नातिभि ।

15

भरिस्सं मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये ति ॥

४००. दम्भपुष्पजातकं^७ (५)

२९. अनुतीरचारी भद्दन्ते, सहायमनुधाव मं ।

महा मे गहितो मच्छे, सो मं हरति वेगसा ॥

३०. गम्भीरचारी^८ भद्दन्ते, दळ्हं गण्हाहि थामसा ।

अहं तं उद्धरिस्सामि, सुपण्णो उरगामिव^९ ॥

20

१. नाति हि—सी० । २. गिज्झजातक—सी०, रो० । ३. बुद्धा—स्या०; वद्धा—
ते० । ४. वद्धोस्मि—स्या० । ५. परिदेवसि—स्या० । ६. गिरिदरीसये—सी० । ७.
दम्भपुष्प—स्या० । ८. गम्भीरचारि—सी०, रो० । ९. उरगामिव—सी०, स्या०, रो० ।

॥ १५९ ५

१०

१५

२०

३१. विवादो नो समुष्पन्नो, दम्भपुष्प सुणोहि मे ।
 समेहि मेघग^१ सम्म, विवादो वूपसम्म^२ ॥
३२. धम्मट्ठोहं पुरे आसि, बहू अट्ठा^३ मे तीरिता^४ ।
 समेमि मेघगं^५ सम्म^६, विवादो वूपसम्म^७ ॥
३३. अनुत्तीरचारि^८ नडगुट्ठं, सीसं गम्भीरचारिनो ।
 अच्चायं^९ मज्झिमो खण्डो, धम्मट्ठस्स भविस्सति ॥
३४. चिर पि भक्खो अभविस्स, सचे न विवदेमसे^{१०} ।
 असीसकं अनडगुट्ठं, सिङ्गालो^{११} हरति रोहितं ॥
३५. यथा पि राजा नन्देय्य, रज्जं लदान सत्तियो ।
 एवाहमज्ज नन्दामि, दिस्वा पुण्णमुत्तं पति ॥
३६. कथ नु थलजो सन्तो, उदके मच्छं परामसि ।
 पट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कथं अधिगतं तथा ॥
३७. विवादेन किंसा होन्ति, विवादेन धनक्खया ।
 जीना^{१२} उद्वा विवादेन, भुञ्ज मायावि रोहितं ॥
३८. एवमेव^{१३} मनुस्सेसु, विवादो यत्थ जायति ।
 धम्मट्ठ पटिधावन्ति, सो हि नेस विनायको ।
 धना पि तत्थ जीयन्ति, राजकोसो^{१४} पवड्ढती^{१५} ति ॥

४०१. पण्णकजातकं^{१६} (६)

- ३९ पण्णक तिखिणधार, अस्सि सम्पन्नपायिनं ।
 परिसाय पुरिसो गिलति, किं दुक्करतर ततो ।
 थदज्जं दुक्कर ठान, त मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

१ मेघक-रो० । २ वूपसम्मटु-सी०, स्या० । ३-३ अट्ठ मे तीरित-सी०; अट्ठ
 व तीरित-स्या०, अत्थ मे तीरित-रो० । ४ मेघ-स्या०, मघक-रो० । ५ सम्मा-
 सी०, रो० । ६ अनुत्तीर चारि-सी०, अनुत्तीराचारी-रो० । ७ अघाय-सी०, रो० ।
 ८ वीवदेमसे-सी० । ९ सिङ्गालो-सी०, स्या०, रो० । १० जिना-स्या० । ११
 एवमेव-रो० । १२ राजकोसो-रो० । १३ वड्ढति-रो० । १४ दसण्णकजातक-
 सी०, स्या०, रो० ।

४०. गिलेय्य पुरिसो लोभा, असिं सम्पन्नपायिनं ।
 यो च वज्जा ददामी ति, तं दुक्करतरं ततो ।
 सब्वज्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मद्द्व ॥
४१. व्याकासि^१ आयुरो पञ्हुं, अत्थं^२ धम्मस्स कोविदो ।
 पुक्कुसं दानि पुच्छामि, किं दुक्करतरं ततो ।
 यदज्जं दुक्करं ठानं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
४२. न वाचमुपजीवन्ति, अफलं गिरमुदीरितं ।
 यो^३ च दत्त्वा^४ अवाकयिरा, तं दुक्करतरं ततो ।
 सब्वज्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मद्द्व ॥
४३. व्याकासि पुक्कुसो पञ्हुं, अत्थं धम्मस्स कोविदो ।
 सेनकं दानि पुच्छामि, किं दुक्करतरं ततो ।
 यदज्जं दुक्करं ठानं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
४४. ददेय्य पुरिसो दानं, अप्पं वा यदि वा बहुं ।
 यो च दत्त्वा नानुत्तप्पे^५, तं दुक्करतरं ततो ।
 सब्वज्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मद्द्व ॥
४५. व्याकासि आयुरो पञ्हुं, अत्थो^६ पुक्कुसपोरिसो ।
 सब्वे पञ्हे अतिभोति^७, यथा भासति सेनको ति ॥

5

B. 169

10

15

४०२. सत्तुभस्तजातकं (७)

४६. विव्वन्तचित्तो कुपितिन्द्रियोसि,
 नेत्तेहि ते वारिगणा सवन्ति ।
 किं ते नद्धं किं पन पत्थयानो,
 इधागमा ब्रह्मे^८ तदिद्धं^९ ब्रूहि ॥
४७. मिय्येथ^{१०} भरिया वजतो ममज्ज,
 अगच्छतो मरणमाह यक्खो ।

20

१. मागय - सी०, स्या०, रो० । २. व्याकासि - सी०, रो० । ३. अत्थ - रो० ।
 यो दत्त्वा - स्या० । ४. नानुत्तप्पे - सी०, रो० । ५. अय - रो० । ६. अभिभोति - सी०,
 ; अति होति - रो० । ७. सेनकातकं - स्या० । ८-९. आहण दत्त - सी०, स्या० ।
 मीयेथ - रो० ।

एतेन दुक्सेन पवेवितोस्मि,
अक्खाहि मे सेनक एतमत्थ ॥

४८ बहूनि ठानानि विचिन्तयित्वा,
यमेत्थ वक्खामि तदेव सच्चं ।
मञ्जामि ते ब्राह्मण सत्तुभस्तं,
अजानतो कण्हसण्णो पविट्ठो ॥

४९ आदाय दण्डं परिसुम्भ भस्तं,
पस्सेल्लमूग^१ उरग दुजिब्ब^२ ।
धिन्दज्ज कह्णं विचिकिच्छिनानि,
भुज्झम पस्म पमुञ्च भस्तं ॥

५०. सविगारूपो परिसाय मज्झे,
भो ब्राह्मणो सत्तुभस्त पमुञ्च ।
अथ निक्खमि उरगो उग्गतेजो,
आमीविसो सण्णो फण करित्वा ॥

५१. सुलद्वलाभा जनकस्स रञ्जो,
यो पस्सती मेनक साधुपञ्च ।
विवट्ठदो^३ नुसि मव्वदस्मी,
वाण^४ नु^५ ते ब्राह्मण भिसरूप ॥

५२. इमानि मे सत्तमतानि अत्थि,
गण्हाहि सव्वानि ददामि तुब्ब^६ ।
तया हि मे जीवितमज्ज लद्ध,
अथो पि भरियाय मकासि सोत्थि ॥

५३. न पण्डिता वेतनमादियन्ति,
चिनाहि गाथाहि सुभामिताहि ।

१ पस्सेल्लमूग—स्या० । २ द्विजिब्ब—सी०, द्विजिब्ब—रो० । ३ विवत्तच्छदो—
सी०, विवट्ठदो—स्या०, विवट्ठदो—रो० । ४ वाणन्नु—सी० । ५ वेतनमादियन्ति—
सी०, स्या०, वेतनमादियन्ति—रो० ।

इतो पि ते ब्रह्मे^१ ददन्तु वित्तं,
आदाय त्वं गच्छ सकं निकेतं ति ॥

४०३. अट्टिसेनकजातकं^२ (८)

५४. येमे अहं न जानामि, अट्टिसेन वनिब्बके ।
ते मं सङ्गम्म याचन्ति, कस्मा मं त्वं न याचसि ॥
५५. याचको अप्पियो होति, याचं अददमप्पियो । 5
तस्माहं तं न याचामि, मा मे विदेस्सना^३ अहु ॥
५६. यो वे^४ याचनजीवानो, काले याचं न याचति । B. 162
परं च पुञ्जा^५ धंसेत्ति, अत्तना पि न जीवति ॥
५७. यो च याचनजीवानो, काले याचं^६ हि^७ याचति ।
परं च पुञ्जं लब्भेत्ति, अत्तना पि च जीवति ॥ 10
५८. न वे देस्सन्ति^८ सप्पञ्जा, दिस्वा याचकमागते ।
ब्रह्मचारि पियो मेसि, वद^९ त्वं^{१०} भञ्जमिच्छसि^{११} ॥
५९. न वे याचन्ति सप्पञ्जा, धीरो^{१२} च वेदितुमरहति^{१३} ।
उद्दिस्स अरिया तिट्ठन्ति, एसा अरियान याचना ॥
६०. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीनं, 15
गवं सहस्सं सह पुङ्गवेन ।
अरियो हि अरियस्स कथं न दज्जा,
सुत्वान गाथा तव धम्मयुत्ता ति ॥

४०४. कपिजातकं (९)

६१. यत्थ वेरी निवसति, न वसे तत्थ पण्डितो ।
एकरत्तं दिरत्तं^{१४} वा, दुक्खं वसति वेरिसु ॥ 20

१. ब्राह्मण-स्या० । २. अट्टिसेनजातक-सी०, स्या०, रो० । ३. विदेसना-सी०, रो०; विदेस्सना-स्या० । ४. च-स्या०, रो० । ५. पुञ्जं-स्या० । ६-६. याचं पि-स्या०; याचानि-रो० । ७. दिरत्तं-सी०, रो०; पुरगति-स्या० । ८-८. परं तं-सी०; वर-स्या०; वरत्वं-रो० । ९. भञ्जितमिच्छति-स्या० । १०-१०. धीरो वेदितुमरहति-सी०; धीरो च विदितुमरहति-स्या०, रो० । ११. दिरत्तं-स्या० ।

६२. दिसो वे लहुचित्तस्स, पोसस्सानुविधीयतो^१ ।
 एकस्स कपिनो हेतु^२, यूथस्स अनयो कतो ॥
६३. वालो व^३ पण्डितमानी, यूथस्स परिहारको ।
 सचित्तस्स वसं गन्त्वा, सयेथायं यथा कपि ॥
६४. न साधु बलवा वालो, यूथस्स परिहारको ।
 अहितो भवति जातीनं, सकुणानं व चेतको ॥
६५. धीरो व बलवा साधु, यूथस्स परिहारको ।
 हितो भवति जातीनं, तिदसानं व वासवो ॥
६६. यो च सीलं च पञ्चं च, सुतं चत्तनि पस्सति ।
 उभिन्नमत्थ चरति, अत्तनो च परस्स च ॥
६७. तस्मा तुलेय्य मत्तानं, सीलपञ्चासुतामिव^४ ।
 गणं वा परिहरे धीरो, एको वा पि परिव्वजे ति ॥

४०५. वकजातकं^५ (१०)

६८. द्वासत्तति गोतम पुञ्जकम्मा,
 वसवत्तिनो जातिजरं अतीता ।
 अयमन्तिमा वेदगू ब्रह्मपत्ति^६,
 अस्माभिजप्पन्ति जना अनेका ॥
६९. अप्पं^७ हि एतं^८ न हि दीघमायु,
 यं त्वं वक मञ्जसि दीघमायुं^९ ।
 सतं सहस्सानि^{१०} निरव्वुदानं,
 आयु पजानागि तवाह^{११} ब्रह्मे ॥
७०. अनन्तदस्सी भगवाहमस्मि^{१२},
 जातिज्जर^{१३} सोकमुपातिवत्तो ।

१. पोसस्सानुविधीयतो-स्या०, रो० । २. होतु-सी० । ३. च-सी०, स्या०, रो० । ४. सीलं पञ्चं मुनिय-स्या० । ५. वकब्रह्म-मी०, स्या०, रो० । ६. ब्रह्मपत्ति-स्या० । ७-७ अयमन्तिमा-स्या० । ८. दीघमायु-मी०, रो० । ९. सहस्सान-मी०, रो०; सहस्मान-स्या० । १०. तवाह-मी०, रो० । ११. भगवाहमस्मि-मी० । १२. जातिजर-मी०, रो० ।

किं मे पुराणं वतसीलवत्तं^१,
आचिक्ख मे तं यमहं विजञ्जं ॥

७१. यं त्वं अपायेसि बहू मनुस्से,
पिपासिते घम्मनि सम्परेते ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

5

७२. यं एणिकूलस्मिं^२ जनं^३ गहीतं,
अमोचयी गय्हक निय्यमानं^४ ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

B. 164

10

७३. गङ्गाय सोतस्मिं गहीतनावं,
लुद्धेनं^५ नागेन मनुस्सकप्पा^६ ।
अमोचयिं^७ त्वं^८ बलसा पसय्ह,
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं ।
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

15

७४. कप्पो च ते वद्धचरो^९ अहोसिं^{१०},
सम्बुद्धिमन्तं^{११} वतिनं^{१२} अमञ्जं ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

७५. अद्धा पजानासि ममेतमायुं,
अञ्जं पि जानासि तथा हि बुद्धो ।
तथा हि तायं जलितानुभावो,
ओभासयं तिट्ठति ब्रह्मलोकं ति ॥

20

कुक्कुचगो पठमो ।

१. वत सीलवत्तं—रो० । २. एणिकूलस्मिं—सी०; एणिकूलस्मि—स्या०, रो० ।
३. जनतं—स्या० । ४. नीयमानं—स्या० । ५. लुद्धेनं—रो० । ६. मनुस्सकप्पा—रो० ।
७-८. अमोचयियं—रो० । ८. पत्यचरो—स्या० । ९. अहोसिं—सी०, स्या०, रो० । १०.
सम्बुद्धिमन्तं—सी०, रो० । ११. पतितं—स्या० ।

तत्सुदानं

वरकणिक चापवरो सुतनो,
 अथ गिञ्ज सरोहितमच्छवरो^१ ।
 पुनः पण्णक^२ सेनक याचनको,
 अथ वेरि सन्नहवकेन दसा ति ॥

— ० —

४०६. गन्धारजातकं (११)

७६. हित्वा गामसहस्सानि, परिपुष्णानि सोळस ।
 कोट्टागारानि फीतानि, सन्निधिं दानि कुव्वसि ॥
७७. हित्वा गन्धारविसयं, पट्टतधनधारियं^३ ।
 पसासनतो^४ निक्खन्तो, इध दानि पसाससि ॥
७८. धम्मं भणामि वेदेह, अघम्मो मे न रुच्चति ।
 धम्मं मे भणमानस्स, न पापमुपलिम्पति^५ ॥
७९. येन केनचि वण्णेन, परो लभति रुप्पनं ।
 महत्तियं पि चे वाचं, न तं भासेय्य पण्डितो ॥
८०. कामं रुप्पतु वा मा वा, भुसं^६ व^७ विकिरीयतु^८ ।
 धम्मं मे भणमानस्स, न पापमुपलिम्पति ॥
८१. नो चे अस्स सका बुद्धि, विनयो वा सुसिक्खितो ।
 वने अन्धमहिंसो^९ व^{१०}, चरेय्य बहुको जनो ॥
८२. यस्मा च पनिधेक्खे, आचेरम्हि^{११} सुसिक्खिता ।
 तस्मा विनीतविनया, चरन्ति मुममाहिता ति ॥

१ रोट्टिमच्छवरो-गो० । २ दसगार-गो०, स्या० । ३ पट्टतधनधारिय-गो०,
 रो०, पट्टतधनधारिय-स्या० । ४ पसासनतो-गो०, स्या०; पसासनतो-रो० । ५
 पण्णक-गो०, रो० । ६ भुस-गो०, स्या०, रो० । ७ विकिरीयतु-गो०,
 स्या०, रो० । ८-८ अन्धमहिंसो-गो०, रो० । ९ आचेरम्हि-गो०, रो० ।

४०७. महाकपिजातकं (१२)

८३. अत्तानं सङ्कमं कत्वा, यो सोत्थिं समतारयि ।
किं त्वं तेसं किमे^१ तुय्हं, होन्ति एते^२ महाकपि ॥

८४. राजाहं इस्सरो तेसं, यूथस्स परिहारको ।
तेसं सोकपरेतानं, भीतानं ते अरिन्दम ॥

८५. उल्लङ्घयित्वा^३ अत्तानं, विस्सट्ठघनुनो सतं ।
ततो अपरपादेसु, दळ्हं बन्धं^४ लतागुणं^५ ॥

5

८६. छिन्नवभमिव वातेन, नुण्णो^६ रुक्खं उपागमिं ।
सोहं अप्पभवं तत्थ, साखं हत्थेहि अग्गहिं^७ ॥

B. 166

८७. तं मं वियायतं सन्तं, साखाय च लताय च ।
समनुक्कमन्ता पादेहि, सोत्थिं साखामिगा गता ॥

10

८८. तं मं न तपते^८ बन्धो, मतो^९ मे न तपेस्सति ।
सुखमाहरितं तेसं, येसं रज्जमकारयिं ॥

८९. एसा ते उपमा राज, तं^{१०} सुणोहि अरिन्दम^{१०} ।
रुक्खा रट्ठस्स योगस्स, वलस्स निगमस्स च ।
सव्वेसं सुखमेट्ठव्वं^{११}, खत्तियेन पजानता ति ॥

15

४०८. कुम्भकारजातकं (१३)

९०. अम्वाहमहं वनमन्तरस्मिं,
नीलोभासं फलितं^{१२} संविरूळ्हं ।
तमहसं फलहेतु विभग्गं,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

१. किमो-सी०, रो०; किमे-स्या० । २. हेते-स्या० । ३. सलङ्घयित्वा-रो० ।
४. यद्-रो० । ५. लता गुलं-स्या० । ६. नुण्णो-सी० । ७. अग्गहि-रो० । ८. तप्पती-
स्या० । ९. यथो-मी०, स्या०, रो० । १०-१०. तं सुणोहि-स्या०; अत्यमन्दस्मनीकता-
रो० । ११. सुगमेतव्वं-स्या० । १२. फलितं-रो० ।

६१. सेलं सुमद्वं नरवीरनिद्वितं,
नारी युगं धारयि अप्सद्वं ।
दुत्तियं च आगम्म अहोसि सदो,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

5

६२. दिजा दिजं कुणपमाहरन्तं,
एकं समानं बहुका समेच्च ।
आहारहेतू परिपातयिसु,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

10

६३. उसभाहमद्वं यूयस्स मज्झे,
चलक्ककुं^१ वण्णवलूपपन्नं ।
तमद्वसं कामहेतु वितुन्नं,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

D 167

६४. करण्डको^१ कलिङ्गानं, गन्वारानं च नग्गजि ।
निमिराजा विदेहानं, पञ्चालानं च दुम्ममुखो ।
एते रट्टानि हित्वानं^२, पव्वजिसु अकिञ्चना ॥

15

६५. सव्वे^३ पिमे^४ देवसमा समागता,
अग्गी यथा पज्जलितो तथेविमे ।
अहं पि एको चरिस्सामि भग्गवि,
हित्वान कामानि यथोधिकानि ॥

20

६६. अयमेव कालो न हि अञ्जो अत्थि,
अनुसासिता^५ मे न भवेय्य पच्छा ।
अहं पि एका चरिस्सामि भग्गव,
सकुणी व मुत्ता पुरिसस्स हत्था ॥

25

६७. आमं पक्कं च जानन्ति, अयो लोणं अलोणकं^६ ।
तमहं दिस्वान पव्वजि, चरेव त्वं चरामहं ति ॥

१. वण्णकुं-स्या० । २. वण्णु नाम-सी० रो० । ३. हित्वाव-गी० । ४-५. गम्भेविमे-रो० । ५. अनुग्रामिनी-स्या० । ६. अलोणिकं-रो० ।

४०९. दळहधम्मजातकं (१४)

६८. अहं चे^१ दळहधम्मस्स^२, वहन्ति नाभिराधयिं ।
धरन्ती^३ उरसि^४ सल्लं, युद्धे विक्कन्तचारिनी ॥

६९. नून^५ राजा न जानाति, मम विक्कमपोरिसं ।
सङ्गामे सुकतन्तानि, दूतविप्पहितानि च ॥

१००. सा नूनाहं मरिस्सामि, अवन्धु अपरायिनी^६ ।
तदा^७ हि कुम्भकारस्स, दिन्ना छक्कणहारिका ॥

5

१०१. यावता सीसती^८ पोसो, तावदेव पवीणति ।
अत्थापाये जहन्ति नं, ओट्टिव्याधिं^९ व^{१०} खत्तियो ॥

१०२. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो नावबुज्जति ।
अत्था तस्स पलुज्जन्ति, ये होन्ति अभिपत्थिता ॥

10

१०३. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो मनुबुज्जति ।
अत्था तस्स पवड्डन्ति, ये होन्ति अभिपत्थिता ॥

B. 168

१०४. तं वो वदामि भद्दन्ते^{११}, यावन्तेत्थ समागता ।
सब्बे कतञ्जुनो होथ, चिरं सग्गम्हि ठस्सथा ति ॥

४१०. सोमदत्तजातकं (१५)

१०५. यो मं पुरे पच्चुड्ढेति^{१२}, अरञ्जे दूरमायतो ।
सो न दिस्सति मातङ्गो, सोमदत्तो कुहि गतो ॥

15

१०६. अयं वा^{१३} सो मतो सेति, अल्लसिङ्गं^{१४} व वच्छित्तो^{१५} ।
भुम्या निपत्तितो सेति, अमरा वत कुञ्जरो ॥

१०७. अनगारियुपेतस्स, विप्पमुत्तस्स ते^{१६} सतो^{१७} ।
समणस्स न तं साधु, यं पेतमनुसोचसि ॥

20

१. व-स्या० । २. दळहधम्माय-रो० । ३. नुदन्ती-सी०, स्या०, रो । ४. उरसि-रो० । ५. न हून-सी०, रो० । ६. अपरायिणी-सी० । ७. तथा-रो० । ८. सिस्सति-सी०; सिस्सती-स्या०, रो० । ९-९. ओट्टिव्याधि-सी०; ओट्टिव्याधि-रो० । १०. भद्दन्ते-सी०, स्या०, रो० । ११. पच्चुदेति-सी०, स्या०, रो० । १२. व-रो० । १३-१३. अल्लसिङ्गं छिज्जितो-सी०, रो०; अल्लपितं वच्छित्तो-स्या० । १४-१४. पेतसो-सी०, रो० ।

- १०८ सवासेन हवे सक्क, मनुस्सस्स मिगस्स वा ।
हृदये जायते^१ पेम, त न सक्का असोचितु ॥ .
- १०९ मत मरिस्स रोदन्ति, ये रुदन्ति लपन्ति च ।
तस्मा^२ त्व^३ इसि मा रोदि^४, रोदित मोघमाहु सन्तो ।
- ११० कन्दितेन हवे ब्रह्मे, मतो पेतो समुट्ठहे ।
सव्वे सङ्गम्म रोदाम, अञ्जमञ्जस्स जातके ॥
- १११ आदित्त वत म सन्त, घतसित्त व पावक ।
वारिना विय ओसिञ्च^५, सव्व निव्वापये दर ॥
- ११२ अब्वही^६ वत मे सल्ल, यमासि हृदयस्सित^७ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोक अपानुदि ॥
- ११३ सोह् अब्बूळ्हसल्लोस्मि, बीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान वासवा ति ॥

४११. सुसीमजातकं (१६)

D 169

15

20

- ११४ काळानि केसानि पुरे अहेसु,
जातानि सीसम्हि यथापदेसे ।
तानज्ज^८ सेतानि सुसीम दिस्वा,
धम्म चर ब्रह्मचरियस्स कालो ॥
- ११५ ममेव देव पलित न तुय्ह,
ममेव सीस मम उत्तमङ्ग ।
अत्य करिस्सन्ति मुसा अभाणि,
एकापराध खम^९ राजसेट्ठ ॥
- ११६ दहरो तुव^{१०} दस्सनियोसि राज,
पठमुगतो होसि^{११} यथा कळीरो ।

१ जायती-भी० स्या०, रो० । २-२ रा० पात्यवे नत्थि । ३ हृदि-रो० । ४
असिञ्च-स्या० । ५ अब्बूळ्ह-स्या० । ६ हृदयनिस्सित्त-सी०, रो० । ७ तानिज्ज-
स्या० । ८ समय-स्या० । ९ त्व-स्या० । १० हाहि-सा० ।

रज्जं च कारेहि ममं च पस्स,
मा कालिकं अनुधावी^१ जनिन्द ॥

११७. पस्सामि वोहं दहरि कुमारि,
सामेठुपस्सं सुतनुं सुमज्झं ।
काळिप्पवाळा^२ व^३ पवेल्लमाना,
पलोभयन्ती व^४ नरेसु गच्छति ॥

5

११८. तमेन पस्सामि परेन नारिं,
आसीतिकं नावुतिकं व^५ जच्चा ।
दण्डं गहेत्वान^६ पवेधमानं,
गोपानसीभोग्गसमं^७ चरन्ति^८ ॥

10

११९. सोहं तमेवानुविचिन्तयन्तो,
एको सयामि सयनस्स मज्झे ।
अहं पि एवं इति पेक्खमानो,
न गहे^९ रमे ब्रह्मचरियस्स कालो ॥

१२०. रज्जुवालम्बनी चेसा, या गेहे वसतो रति ।
एवं पि छेत्वान वजन्ति धीरा,
अनपेक्खिनो कामसुखं पहाया ति ॥

15 B. 170

४१२. कोटसिम्बलिजातकं (१७)

१२१. अहं दससत्तं व्यामं, उरगमादाय आगतो ।
तं च मं च महाकायं, धारयं नप्पवेधसि ॥

१२२. अयिमं खुट्ठकं पक्खिं, अप्पमंसतरं मया ।
धारयं व्यथसि^{१०} भीता^९, कमत्थं^{१०} कोटसिम्बलि^{११} ॥

20

१. अनुधावि-स्या०, रो० । २-२. काळापवाळाव-सी०, रो०; कालपल्लवाव-
स्या० । ३. सालोभयन्तीव-रो० । ४. च-स्या० । ५. गहेत्वान-रो० । ६-६. गोपानसी-
भोग्गसमं चरन्ति-स्या० । ७. गेहे-गी० । ८. व्याधये-सी०; व्यधये-रो० । ९. भीतो-
सी०, स्या०, रो० । १०. किमत्थं-गी०, स्या० । ११. कोटसिम्बली-गी०, रो० ।

१२३. मंसभक्खो तुवं राज, फलभक्खो अयं दिजो ।
अयं निगोघवीजानि^१, पिलक्खुदुम्बरानि^२ च ।
अस्सत्थानि च भक्खित्वा^३, खन्धे मे ओहदिस्सति^४ ॥
१२४. ते स्वखा संविरूहन्ति, मम पस्से निवातजा ।
ते मं परियोनन्धिस्सन्ति^५, अरुक्खं मं करिस्सरे ॥
१२५. सन्ति अञ्जे पि स्वखासे, मूलिनो खन्धिनो दुमा ।
इमिना सकुणजातेन, बीजमाहरिता^६ हता ॥
१२६. अज्झारूहाभिवड्ढन्ति^७, ब्रह्मन्तं पि वनप्पति^८ ।
तस्मा राज पवेघामि, सम्पस्संनागतं भयं ॥
१२७. सङ्केय्य सङ्कितव्वानि, रक्खेय्यानागतं भयं ।
अनागतभया धीरो, उभो लोके अवेक्खती ति ॥

४१३. धूमकारिजातकं (१८)

१२८. राजा अपुच्छि विधुरं, धम्मकामो युधिष्ठिलो ।
अपि ब्राह्मण जानासि, को एको बहु सोचति ॥
१२९. ब्राह्मणो अजयूयेन, बहूतेधो^{१०} वने वसं ।
धूमं अकासि वासेट्ठो, रत्तिन्दिवमतन्दितो ॥
१३०. तस्स तं धूमगन्धेन, सरमा मकसट्ठिता^{११} ।
वस्सावासं उपागच्छुं^{१२}, धूमकारिस्स सन्तिके ॥
१३१. सरभेसु मनं कत्वा, अजा सो नाववुज्झथ ।
आगच्छन्ती^{१३} वजन्ती^{१४} वा, तस्स ता विनसुं^{१५} अजा ॥
१३२. सरमा सरदे^{१६} काले, पहीनमकसे वने ।
पाविसुं^{१७} गिरिदुग्गानि, नदीनं पभवानि च ॥

१. निगोघवीजानि-स्या० । २. मिलक्खुदुम्बरानि-स्या०; पिलक्खुदुम्बरानि-
रो० । ३. भक्खित्वा-सी०, स्या०, रो० । ४. ओहदिस्सति-सी०, स्या० रो० । ५. सी०
पोत्थके नत्थि । ६. परियोनन्धिस्सन्ति-स्या० । ७. बीजमाहरित्वा-स्या० । ८. अज्झारू-
हामिवाड्ढन्ति-सी०, रो०; अज्झारूहाभिवड्ढन्ति-स्या० । ९. वनस्पति-सी०, रो० ।
१०. बहूतेधो-स्या०; बहूतेजो-रो० । ११. मकसट्ठिता-सी०, स्या०; मकसट्ठिता-
रो० । १२. उपागच्छुं-सी०, रो०; उपगच्छुं-स्या० । १३-१४. आगच्छन्ति वजन्ति-
स्या०, रो० । १५. विनसुं-सी० । १६. सरदे-रो० । १७. पाविसुं-स्या० ।

१३३. सरभे च गते दिस्वा, अजा च विभवं गता ।
 किसो^१ च विवण्णो चासि^२, पण्डुरोगी च ब्राह्मणो ॥
१३४. एवं यो सं^३ निरंकत्वा^४, आगन्तुं कुस्ते पियं ।
 सो एको बहु सोचति, धूमकारी व ब्राह्मणो ति ॥

४१४. जागरजातकं (१९)

१३५. कोध जागरतं सुत्तो, कोध सुत्तेसु जागरो । 5
 को ममेतं^५ विजानाति^६, को तं पटिभणाति मे ॥
१३६. अहं जागरतं सुत्तो, अहं सुत्तेसु जागरो ।
 अहमेतं विजानामि, अहं पटिभणामि ते ॥
१३७. कथं जागरतं सुत्तो, कथं सुत्तेसु जागरो ।
 कथं एतं विजानासि, कथं पटिभणासि मे ॥ 10
१३८. ये धम्मं नप्पजानन्ति, संयमो^७ ति दमो ति च ।
 तेसु सुप्पमानेसु^८, अहं जग्गामि देवते ॥
१३९. येसं रागो च दोसो च, अविज्जा च विराजिता ।
 तेसु जागरमानेसु, अहं सुत्तोस्मि देवते ॥
१४०. एवं जागरतं सुत्तो, एवं सुत्तेसु जागरो । 15 B. 172
 एवमेतं विजानामि, एवं पटिभणामि ते ॥
१४१. साधु जागरतं सुत्तो, साधु सुत्तेसु जागरो ।
 साधुमेतं विजानासि, साधु पटिभणासि मे ति ॥

४१५. कुम्भासपिण्डजातकं (२०)

१४२. न किरत्थि अनोमदस्सिसु,
 पारिचरिया बुद्धेसु अप्पिका^९ ।

१. फीसो - स्या० । २. आसि - सी०, स्या०, रो० । ३-३. सन्निरंकत्वा - स्या० ।

४. मेतं - स्या० । ५. नुविजानाति - स्या० । ६. सञ्जमो - सी०, स्या०, रो० । ७.

उत्तपमादेसु - स्या० । ८. कुम्भासपिण्डजातकं - सी०. स्या०. रो० । ९. अप्पिका - पटि० ।

सुखाय अलोणिकाय च,
पस्स फलं कुम्मासपिण्डिया ॥

१४३. हत्थिगवस्सा^१ चिमे^२ वहू,
घनघञ्जं^३ पथवी च केवला ।
नारियो चिमा अच्छरूपमा,
पस्स फलं कुम्मासपिण्डिया ॥

१४४. अभिक्खणं राजकुञ्जर,
गाथा भाससि कोसलाधिप ।
पुच्छामि तं रट्टवट्टन^४,
वाळ्हं पीत्तिमनो पभाससि ॥

१४५. इमस्मिं येव नगरे, कुले अञ्जतरे अहुं ।
परकम्मकरो आसि, भतको सीलसंवृतो ॥

१४६. कम्माय निक्खमन्तोहं^५, चतुरो समणेद्दसं^६ ।
आचारसीलसम्पन्ने, सीत्तिभूते अनासवे ॥

१४७. तेमु चित्तं पसादेत्वा, निसीदेत्वा पण्णसन्थते ।
अदं वुट्ठानं^७ कुम्मासं, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

१४८. तस्स कम्मस्स कुसलस्स, इदं मे एदिसं फलं ।
अनुभोमि इदं रज्जं, फीतं वरणिमुत्तमं ॥

१४९. ददं^८ भुञ्जं^९ मा च पमादो,
चक्कं वत्तय कोसलाधिप ।
मा राज अघम्मिको अहु,
घम्मं पालय कोमलाधिप ॥

१५०. सोहं तदेव पुनप्पुनं,
वट्ठमं आचरिस्सामि सोभने ।

१-१. हत्थिगवास्स चमे-सी०, रो०; हत्थिगवास्सा चिमे-स्या० । २. घनघञ्ज-
स्या० । ३. रट्टवट्टन-सी०, रो० । ४. निक्खमन्तोहं-सी०, स्या०, रो० । ५. समणेद्दसं-
स्या० । ६. वुट्ठानं-सी०, रो०, म० । ७-७. ददं भुञ्जं च-सी०, रो०; ददं भुञ्जं
च-स्या० ।

अरियाचरितं सुकोसले,
अरहन्तो मे मनापा व पस्सितुं ॥

१५१. देवी विय अच्छरूपमा,
मज्झे नारिगणस्स सोभसि ।
किं कम्ममकासि भद्दकं,
केनासि वण्णवती सुकोसले ॥

5

१५२. अम्बट्टकुलस्स खत्तिय,
दास्याहं परपेसिया अहुं ।
सञ्जता च^१ धम्मजीविनी,
सीलवती च अपापदस्सना ॥

10

१५३. उद्धटभत्तं अहं तदा,
चरमानस्स अदासि^२ भिक्खुनो ।
वित्ता^३ सुमना सयं अहं,
तस्स कम्मस्स फलं ममेदिसं ति ॥

४१६. परन्तपजातकं (२१)

१५४. आगमिस्सति मे पापं, आगमिस्सति मे भयं ।
तदा हि चलिता साखा, मनुस्सेन मिगेन वा ॥

15

१५५. भीरुया नून मे कामो, अविदूरे वसन्तिया ।
करिस्सति किसं पण्डुं, सा व साखा परन्तपं ॥

१५६. सोचयिस्सति मं कन्ता, गामे वसमनिन्दिता ।
करिस्सति किसं पण्डुं, सा व साखा परन्तपं ॥

D. 174

20

१५७. तया मं असितापङ्गि^४, सितानि^५ भणितानि च ।
किसं पण्डुं करिस्सन्ति^६, सा व साखा परन्तपं ॥

१५८. अगमा नून सो सद्दो, असंसि नून सो तव ।
अक्खातं नून तं तेन, यो तं साखमकम्पयि ॥

१. सी०, रो० पोत्थनेमु न दिस्सति । २. अदासि—सी० । ३. चित्ता—स्या० ।
४. हगितापङ्गि—सी०, रो०; हगितापङ्गो—स्या० । ५. मिहितानि—सी०, स्या०, रो० ।
६. परिग्यति—स्या० ।

१५९. इदं खो तं समागम्म, मम वालस्स चिन्तितं ।
तदा हि चलिता साखा, मनुस्सेन मिगेन वा ॥

१६०. तथेव त्वं अवदेसि^१, अवञ्चि पितरं मम ।
हन्त्वा^२ साखाहि छादेन्तो, आगमिस्सति मे^३ भयं ति ॥
गन्धारवगो दुतियो ।

तस्सुद्धानं

5

वरगाम महाकपि भगव च,
दळह्वम्म सकुञ्जर केसवरो ।
उरगोविघ्नुरो पुन जागरतं^४,
अथ कोसलाविप परन्तप चा ति ॥

अय वग्गुद्धानं

10

अथ सत्तनिपातम्हि, वग्गं मे^५ भणतो सुण ।
कुक्कु च पुन गन्धारो, द्वेव^६ गुत्ता महेसिना ति ॥
सत्तकनिपातं निट्ठितं ।

— — —

१. अवदेसि—स्या०; अवदि—रो० । २. गन्त्वा—रो० । ३. ते—सी०, स्या० ।
४. जागरता—सी० । ५. वे—सी० । ६. द्वे च—सी० ।

८. अट्टकनिपातो^१

४१७. कच्चानिजातकं (१)

१. ओदातवत्था सुचि अल्लकेसा,
कच्चानि किं कुम्भिमधिस्सयित्वा^२ ।
पिट्ठा तिला घोवसि तण्डुलानि,
तिलोदनो हेहिति^३ किस्स हेतु ॥
२. न खो अयं ब्राह्मण भोजनत्था^४,
तिलोदनो हेहिति साधुपक्को ।
धम्मो मतो तस्स पहुत्तमज्ज^५,
अहं करिस्सामि सुसानमज्जे ॥
३. अनुविच्च कच्चानि करोहि किच्चं,
धम्मो मतो को नु तवेव^६ संसि ।
सहस्सनेत्तो अतुलानुभावो,
न मिय्यती^७ धम्मवरो कदाचि ॥
४. दळहप्पमाणं मम एत्थ ब्रह्मे,
धम्मो मतो नत्थि ममेत्थ कल्ल्हा ।
ये येव दानि पापा भवन्ति,
ते तेव दानि सुखिता भवन्ति ॥
५. सुणिंसा हि मय्हं वज्झा^८ अहोसि,
सा मं वधित्वान विजायि पुत्तं ।
सा दानि सव्वस्स कुलस्स इस्सरा,
अहं पनम्हि^९ अपविद्धा^{१०} एकिका ॥

B. 175

5

10

15

20

१. अट्टनिपात-रो० । २. कुम्भिमपस्सयित्वा-रो० । ३. हेहिति-मी०, रो० ।
४. भोजनत्थ-स्या० । ५. पहुत्तमज्ज-मी०, पहुत्तमज्ज-स्या०; पहुत्तमज्जा-रो० । ६.
तवेव-मी०, स्या०, रो० । ७. मिय्यति-रो० । ८. वज्झा-म्या० । ९. वगामि-स्या० ।
१०. अपविद्धा-म्या० ।

६. जीवामि वोहं न^१ भतोहमस्मि^२,
तवेव अत्थाय इधागतोस्मि ।
या तं वधित्वान विजायि पुत्तं,
सहा व पुत्तेन करोमि भस्मं ॥

5 ७. एवं^३ च^४ ते रुच्चति देवराज,
ममेव अत्थाय इधागतोसि ।
अहं च पुत्तो सुणिसा च नत्ता,
सम्मोदमाना घरमावमेम ॥

10 ८. एवं च ते रुच्चति कातियानि,
हता पि सन्ता न जहासि धम्मं ।
तुवं^५ च^६ पुत्तो सुणिसा च नत्ता,
सम्मोदमाना घरमावसेथ^७ ॥

15 ९. सा कातियानी सुणिसाय सद्धिं,
सम्मोदमाना घरमावसित्थ ।
पुत्तो च नत्ता च उपट्ठहिंसु,
देवानभिन्देन अधिग्गहीता ति ॥

४१८. अट्टसट्ठजातकं (२)

१०. इदं पुरे निन्नमाहु, बहुमच्छं महोदकं^१ ।
आवासो वकराजस्स, पेत्तिकं भवनं मम ।
त्यज्ज भेकेन^२ यापेम, ओक न वजहामसे^३ ॥

20 ११. को दुतियं असीलिस्स^४, वन्धरस्सक्खि^५ भेच्छति^६ ।
को मे पुत्ते कुलावकं^७, मञ्च सोत्थिं करिस्सति ॥

१-१. नाह भतोस्मि-सी०, रो० । २-२ एतच्च-सी०, रो० । ३-३. त्व-रो० ।
४ घरमात्थाय-रो० । ५ महोदिव-सी०, रो० । ६ भिज्जेन-स्या० । ७ विजहामसे-
मी०, रो०; विज्जहामसे-स्या० । ८ अमीलस्म-मी०, रो० । ९-९ वन्धुरस्सक्खि
नेज्जति-सी०, स्या०, रो० । १० कुलावच्च-रो० ।

१२. सव्वा परिक्रया^१ फेगु, याव तस्सा गती अहु ।
 खीणभक्खो महाराज, सारे न रमती घुणो^२ ॥
१३. सा नूनाहं इतो गन्त्वा, रज्जो मुत्ता निवेसना ।
 अत्तानं रमयिस्सामि, दुमसाखनिकेतिनी^३ ॥
१४. सो नूनाहं इतो गन्त्वा, रज्जो मुत्तो निवेसना ।
 अग्गोदकानि पिस्सामि^४, यूथस्स पुरतो वजं ॥
१५. तं मं कामेहि सम्मत्तं^५, रत्तं कामेसु मुच्छित्तं ।
 आनयी भरतो लुट्ठो^६, वाहिको^७ भद्मत्थु ते ॥
१६. अन्धकारतिमिसायं^८, तुज्जे उपरिपब्बते ।
 सा मं सण्हेन मुदुना, मा पादं खलि^९ यस्मनि ॥
१७. असंसयं जातिखयन्तदस्सी,
 न गव्वसेय्यं पुनरावजिस्सं^{१०} ।
 अयमन्तिमा^{११} पच्छिमा^{१२} गव्वसेय्या,
 खीणो मे संसारो पुनव्ववाया ति ॥

B. 177

5

10

४१९. सुलसाजातकं (३)

१८. इदं सुवण्णकायूरं, मुत्ता वेळुरिया बहू ।
 सव्वं हरस्सु भद्दन्ते, मं च दासी ति सावय ॥
१९. ओरोपयस्सु कल्याणि^{१३}, मा वाळ्हं^{१४} परिदेवसि ।
 न चाहं अभिजानामि, अहन्त्वा^{१५} धनमाभत्तं ॥
२०. यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तास्मि विज्जुत्तं ।
 न^{१६} चाहं^{१७} अभिजानामि, अज्जं पियतरं तया ॥

15

20

१. परिक्रया—सी०, स्या०, रो० । २. गुणो—रो० । ३. दुमसाखनिकेतिनि—
 गी०, स्या०; ० निवेतिनि—रो० । ४. पिस्सामि—गी०, स्या० । ५. सम्मत्तं—गी०, रो० ।
 ६. लुट्ठो—स्या० । ७. वाहियो—रो० । ८. अन्धकारतिमिसायं—रो० । ९. राणि—गी०,
 स्या०, रो० । १०. पुनरावजिस्सं—स्या० । ११-१२. अयं हिमे अन्तिमा—सी०, रो०; पच्छिम—
 स्या० । १३. मर्याणि—स्या० । १४. बहू—गी०, स्या०, रो० । १५. आगन्त्वा—स्या० ।
 १६-१७. न चाहं—स्या० ।

२१. एहि तं उपगूहिस्सं, करिस्सं च पदक्खिणं ।
 न हि दानि पुन अत्थि, मम तुय्हं च सङ्गमो ॥
२२. न हि सव्वेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
 इत्थी पि पण्डिता होति, तत्थ तत्थ विचक्खणा ॥
२३. न हि सव्वेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
 इत्थी पि पण्डिता होति, लहुं^१ अत्थं^२ विचिन्तिका ॥
२४. लहुं च वत खिप्पं च, निकट्ठे समचेतयि ।
 मिगं पुण्णायतेनेव^३, सुलसा सत्तुकं वधि ॥
२५. योघ उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुवुज्झति ।
 सो हञ्जति^४ मन्दमति, चोरो व गिरिगम्भरे ॥
२६. यो च^५ उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निवोधति ।
 मुच्चते सत्तुसम्वाधा, सुलसा सत्तुकामिवा ति ॥

४२०. सुमङ्गलजातकं (४)

२७. भुसम्हि कुद्धो ति अवेक्खियान^६,
 न ताव दण्डं पणयेय्य इस्सरो ।
 अट्ठानसो अप्पतिरूपमत्तनो^७,
 परस्स दुक्खानि भुसं उदीरये ॥
२८. यतो च जानेय्य पसादमत्तनो,
 अत्थं नियुञ्जेय्य परस्स दुक्कटं^८ ।
 तदा यमत्यो ति सयं अवेक्खिय,
 अथस्स दण्डं सदिसं निवेसये ॥
२९. न चा पि ज्ञापेति परं न अत्तनं,
 अमुच्छित्तो यो नयते नयानयं ।

१-१. लहुमत्थ-सी०, रो० । २ पुण्णायतेनेव-स्या० । ३. हञ्जते-स्या० ।
 ४. प-स्या० । ५. अवेक्खियान-स्या० । ६. अप्पटिक्कमत्तनो-स्या० । ७. दुक्कट-
 सी०, रो० ।

यो दण्डधारो भवतीध इस्सरो,
स वण्णगुत्तो सिरिया न धंसति ॥

३०. ये खत्तियासे अनिसम्मकारिनो,
पणेन्ति दण्डं सहसा पमुच्छिता ।
अवण्णसंयुता^१ जहन्ति जीवितं,
इतो विमुत्ता पि च यन्ति दुग्गतिं ॥

5

B 179

३१. धम्मे च ये अरियप्पवेदिते^२ रता,
अनुत्तरा ते वचसा मनसा कम्मना^३ च ।
ते सन्तिसोरच्चसमाधिसण्ठिता^४,
वजन्ति लोकं दुभयं तथाविधा ॥

10

३२. राजाहमस्मि नरपमदानमिस्सरो^५,
सचे पि कुज्झामि ठपेमि अत्तनं ।
निसेधयन्तो जनतं तथाविधं,
पणेमि दण्डं अनुकम्प योनिसो ॥

३३. सिरि^६ च लक्खी च तवेव खत्तिय,
जनाधिप मा विजहि कुदाचनं ।
अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो,
अनीधो^७ तुवं वस्ससत्तानि पालय ॥

15

३४. गुणेहि एतेहि उपेत^८ खत्तिय,
ठितमरियवत्ती^९ सुवचो अक्कोधनो ।
सुखी अनुप्पीळ पसासमेदिनिं^{१०},
इतो विमुत्तो पि च^{११} याहि^{१२} सुग्गतिं ॥

20

३५. एवं सुनीतेन^{१३} सुभासितेन,
धम्मेन जायेन उपायसो नयं ।

१. अवण्णसंयुता—सी०, स्या०, रो० । २. अरियपवेदि—सी०, रो० । ३. कम्मना—
सी०, रो० । ४. सन्ति—स्या० । ५. नरपमुदानमिस्सरो—स्या० । ६. सिरि—रो० ।
७. अनिधो—स्या० । ८. उपेहि—स्या० । ९. ठितमरियवृत्ति—स्या०; ० वत्ति—सी० ।
१०. पसासमेदिनिं—सी०, स्या० । ११-१२. यजहि—स्या० । १२. सुविनीतेन—रो० ।

निन्वापये सद्बुभितं महाजनं,
महा व मेघो सलिलेन मेदिनिं ति ॥

४२१. गङ्गमालजातकं (५)

३६. अङ्गारजाता पथवी, कुक्कुळानुगता मही ।
अथ गायसि वत्तानि, न तं तपति आतपो ॥
३७. उद्धं तपति आदिच्चो, अघो तपति वालुका ।
अथ गायसि वत्तानि, न तं तपति आतपो ॥
३८. न मं तपति आतपो, आतपा^१ तपयन्ति मं ।
अत्या हि विविधा राज, ते तपन्ति न आतपो ॥
३९. अद्दसं काम ते मूलं, सङ्कप्पा काम जायसि ।
न तं सङ्कप्पयिस्सामि, एवं काम न हेहिसि^२ ॥
४०. अप्पा पि कामा न अलं, बहूहि पि न तप्पति ।
अहहा^३ वाललपना, परिवज्जेय^४ जग्गतो ॥
४१. अप्पस्स कम्मस्स फलं ममेदं^५,
उदयो अज्जागमा^६ महत्तपत्तं ।
सुलद्धलाभो^७ वत माणवस्स,
यो पव्वजी कामरागं पहाय ॥
४२. तपसा पजहन्ति पापकम्मं,
तपसा न्हापितकुम्भकारभावं^८ ।
तपमा अभिभुय्य गङ्गमाल,
नामेनानपसज्जं ब्रह्मदत्तं^९ ॥
४३. सन्दिट्टिकमेव अम्म पस्सथ,
सन्तीगोरच्चस्स^{१०} अयं^{११} विपाको ।

१. आतपा-गो०, म्या०, रो० । २. हेहिसि-गो०, रो० । ३-३. अहं बालान्
गता पटिवज्जेय-स्या०, पटिविज्जेय-रो० । ४. मम यिद-रो० । ५. अज्जगमा-रो०,
स्या०, रो० । ६-६. सुद्धगमा-रो० । ७. नहापितकुम्भकारभावं-रो०; न्हापित-
कुम्भकारभावं-स्या० । ८. नामेनानपसज्ज-स्या० । ९. ब्रह्मदत्त-रो० । १०. सन्तिगो-
रच्च-गो०, म्या०, रो० । ११. यो-स्या०, रो० ।

यो^१ सव्वजनस्स वन्दितोहु^२,
तं वन्दाम सराजिका समच्चा ॥

४४. मा किञ्चि अवचुत्थ गङ्गमालं,
मुनिनं^३ मोनपथेसु सिक्खमानं ।
एसो हि अतरि अण्णवं,
यं तरित्वा चरन्ति^४ वीतसोका ति ॥

5

४२२. चेतियजातकं* (६)

४५. धम्मो हवे हतो हन्ति, नाहतो हन्ति किञ्चनं^५ ।
तस्मा हि धम्मं न हने, मा त्वं^६ धम्मो हतो हनि ॥

४६. अलिकं भासमानस्स, अपक्कमन्ति देवता ।
पूतिकं च मुखं वाति, सकट्टाना च धंसति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥

B. 181

10

४७. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भूमियं तिट्ठ चेतिय ॥

४८. अकाले वस्सती तस्स, काले तस्स न वस्सति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥

15

४९. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भूमिं पविस चेतिय ॥

५०. जिह्वा तस्स द्विधा होति, उरगस्सेव दिसम्पति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥

५१. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥

20

५२. जिह्वा तस्स न भवति, मच्छस्सेव दिसम्पति ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥

१. सो-स्या० । २. वन्दिता अहु-रो०; वन्दितो अहु-सी०, स्या० । ३. मुनि-
मा० । ४. विचरन्ति-सी०, स्या०, रो० । ५. चेतियराजजातक-स्या० । ६. किञ्चिनं-
स्या०; किञ्चिने-रो० । ७. तं-स्या०, रो० ।

५३. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेति य ॥

५४. थियो व तस्स जायन्ति^१, न पुमा जायरे कुले ।
यो जानं पुच्छितो पञ्चं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥

5 ५५. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेति य ॥

५६. पुत्ता तस्स न भवन्ति, पक्कमन्ति दिसोदिसं ।
यो जानं पुच्छितो पञ्चं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥

10 ५७. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेति य ॥

B 182

५८. स राजा इसिना^२ सत्तो^३, अन्तलिक्खचरो^४ पुरे ।
पावेक्खि पयविं चेच्चो^५, हीनत्तो पत्व^६ परियायं ॥

५९. तस्मा हि छन्दागमनं, नप्पसंसन्ति पण्डिता ।
अदुद्धचित्तो भासेय्य, गिरं सच्चूपसंहितं ति ॥

४२३. इन्द्रियजातकं (७)

15 ६०. यो इन्द्रियानं कामेन, वसं नारद गच्छति ।
सो परिच्चज्जुभो लोके, जीवन्तो^१ व^२ विसुस्सति ॥

६१. सुखस्सानन्तरं दुक्खं, दुक्खस्सानन्तरं सुखं ।
सोसि^३ पत्तो मुखा^४ दुक्ख, पाटिकह्व^५ वरं सुखं ॥

20 ६२. किच्छकाले किच्छमहो, यो किच्छं नातिवत्तति ।
म किच्छन्तं सुखं धीरो, योगं समधिगच्छति ॥

६३. न हेव कामान^१ कामा, नानत्था नात्यकारणा^२ ।
न कनं च निरङ्कत्वा^३, धम्मा चवितुमरहसि ॥

१. पश्यान्ति-गो० । २-३. दमिना पत्ता-म्या०, इमिना पत्ता-मो० । ४. अन्तलिक्खचरो-मो०, गो० । ५. चे गो-मो०, गो०, पक्खो-म्या० । ६. अन-मो०, स्पा० । ७-८. जीवन्तो पि-स्या०; जीवरेव-गो० । ९. मोपि-मो०, स्पा०, रो० । ८. मुन-स्या० । ९. पाटिकह्व-रो० । १०. कामान-मो०, म्या० । ११. नात्यकारणा-मो०, स्पा०, रो० । १२. निरङ्कत्वा-रो० ।

६४. दक्खं^१ गहपती^२ साधु, संविभज्जं च भोजनं ।
अहासो अत्थलाभेसु, अत्थव्यापत्ति^३ अव्यथो^४ ॥
६५. एत्तावतेतं^५ पण्डिच्चं, अपि^६ सो^७ दविलो^८ ब्रवि ।
न यितो किञ्चि^९ पापियो, यो इन्द्रियानं वसं वजे ॥
६६. अमित्तानं व हत्थत्थं^{१०}, सिवि^{११} पप्पोति मामिव । 5
कम्मं विज्जं च दक्खेय्यं, विवाहं सीलमद्वं ।
एते च यसे हापेत्वा, निब्बत्तो सेहि कम्मेहि ॥
६७. सोहं सहस्सजीनो व, अबन्धु अपरायणो ।
अरियधम्मा अपक्कन्तो, यथा पेतो तथेवहं ॥
६८. सुखकामे दुक्खापेत्वा, आपन्नोस्मि पदं इमं । 10 B. 183
सो सुखं नाधिगच्छामि, ठितो^{१२} भाणुमतामिवा^{१३} ति^{१४} ॥

४२४. आदित्तजातकं (८)

६९. आदित्तस्मिं अगारस्मिं, यं नीहरति भाजनं ।
तं तस्स होति अत्थाय, नो च यं तत्थ ड्य्हति ॥
७०. एवामादीपितो लोको, जराय मरणेन च । 15
नीहरेथेव दानेन, दिन्नं^{१५} होति सुनीहतं^{१६} ॥
७१. यो धम्मलद्धस्स ददाति दानं,
उट्ठानविरियाधिगतस्स जन्तु ।
अतिककम्म सो वेतरणिं यमस्स,
दिब्बानि ठानानि उपेति मच्चो ॥
७२. दानं च युद्धं च समानमाहु,
अप्पा पि सन्ता बहुके जिनन्ति । 20

१. दुक्खं-सी०, रो० । २. गहपतं-सी०, स्या०, रो० । ३-३. अत्थव्यापत्ति
अव्यथो-रो० । ४. एत्तावतेतं-सी०; एत्तावताते-रो० । ५-५. असितो-सी०, स्या०, रो० ।
६. देवलो-सी०, रो० । ७. किञ्च-रो० । ८. भत्तत्थं-सी० । ९. सिव-सी०,
रो०; गोवि-स्या० । १०. चित्तो-रो० । ११-११. भाणुमहिमिवाति-स्या०; भाणुमता-
मिवाति-रो० । १२. दिन्नं हि-रो० । १३. सुनीहतं-सी०, म्या०; नीगतं-रो० ।

अप्पम्पि चे सद्दहानो ददाति,
तेनेव सो होति सुखी परत्थ ॥

७३. विचेय्य दानं सुगतप्पसत्थं,
ये दक्खिण्येया इध जीवलोके ।
एतेसु दिन्नानि महप्फलानि,
बीजानि वुत्तानि यथा सुखेत्ते ॥

७४. यो पाणभूतानि अहेठ्यं चरं,
परूपवादा न करोति पाप ।
भीरं पसंसन्ति न' तत्थ सूरं,
भया हि सन्तो न करोन्ति पापं ॥

७५. हीनेन ब्रह्मचरियेन, खत्तिये उपपज्जति ।
मज्झिमेन च देवत्तं, उत्तमेन विसुज्जति ॥

७६. अद्धा हि दानं बहुधा पसत्थं,
दाना च खो घम्मपदं व सेय्यो ।
पुव्वेव हि पुव्वतरेव सन्तो,
निव्वानमेवज्जगमु सपञ्चा ति ॥

४२५. अट्टानजातकं (९)

७७. गज्जा कुमुदिनी सन्ता, सङ्खवण्णा च कोकिला ।
जम्बु तालफलं दज्जा, अथ नून तदा सिया ॥

७८. यदा कच्छपलोमानं, पावारो^१ ति विधो सिया ।
हेमन्तिकं पावुरणं^२, अथ नून तदा सिया ॥

७९. यदा मकसपादानं^३, अट्टालो सुकतो सिया ।
दळ्हो च अविकम्पो^४ च, अथ नून तदा सिया ॥

८०. यदा ससविसाणानं, निस्सेणी सुकता सिया ।
सग्गस्सारोहणत्थाय, अथ नून तदा सिया ॥

१. नहि-गी०, रो० । २. पावारो-रो० । ३. पावुरणं-मी०, स्या०, रो० ।
४. मन्मथान-मी०, रो० । ५. वण्णम्मी-सी०, रो० ।

८१. यदा निस्सेणिमाख्यह, चन्दं खादेय्यु^१ मूसिका ।
 राहुं च परिपातेय्यु^२, अथ नून तदा सिया ॥
८२. यदा सुराघटं पित्वा, मक्खिका गणचारिणी ।
 अङ्गारे वासं कप्पेय्युं, अथ नून तदा सिया ॥
८३. यदा बिम्बोदुसम्पन्नो, गद्रभो सुमुखो सिया ।
 कुसलो नच्चगीतस्स, अथ नून तदा सिया ॥
८४. यदा काका उलूका च, मन्तयेय्युं रहोगता ।
 अञ्जमञ्जं पिहयेय्युं, अथ नून तदा सिया ॥
८५. यदा मुलालपत्तानं^३, छत्तं थिरतरं सिया ।
 वस्सस्स पटिघाताय, अथ नून तदा सिया ॥
८६. यदा कुलको^४ सकुणो, पब्बतं गन्धमादनं ।
 तुण्डेनादाय गच्छेय्य, अथ नून तदा सिया ॥
८७. यदा सामुद्दिकं नावं, स-यन्तं स-वटाकरं ।
 चेटो आदाय गच्छेय्य, अथ नून तदा सिया ति ॥

5

10

B. 185

४२६. दीपिजातकं (१०)

८८. खमनीयं यापनीयं, कच्चि मातुल ते सुखं ।
 सुखं ते अम्मा अवच, सुखकामा^५ व^६ ते मयं ॥
८९. नङ्गुदुं मे अवक्कम्म^७, हेठयित्वान एल्लिके^८ ।
 साज्ज^९ मातुलवादेन, मुञ्चितब्बा नु मञ्जसि ॥
९०. पुरत्थामुखो^{१०} निसिन्नोसि, अहं ते मुखमागता ।
 पच्छतो तुय्हं नङ्गुदुं, कथं ख्वाहं^{११} अवक्कमि^{१२} ॥
९१. यावता चतुरो दीपा, ससमुद्दा सपब्बता ।
 तावता मय्हं नङ्गुदुं, कथं खो त्वं विवज्जयि^{१३} ॥

15

20

१. खादेय्युं-सी०, रो० । २. परिवाहेय्युं-स्या० । ३. पुलस०-सी०, रो०; मूलस०-
 स्या० । ४. कुलुहो-सी०, रो०; कुलुको-स्या० । ५-५. सुखकामाहि-सी०, स्या० रो० ।
 ६. अपक्कम्म-स्या० । ७. एल्लिके-स्या०; एल्लिके-रो० । ८. सज्ज-रो० । ९.
 पुरत्थानिमुगो-स्या० । १०. गोहं-सी०, स्या०, रो० । ११. अवक्कमि-स्या० । १२.
 विपज्जयि-सी०, स्या० ।

६२. पुञ्चैव भेतमक्खिंसु^१, माता पिता च भातरो ।
दीघं दुट्ठस्स नद्धगुट्ठं, साम्हि^२ वेहायसागता ॥

६३. तं च दिस्वान आयन्तिं, अन्तलिक्खस्मि^३ एळिके ।
मिगसङ्घो पलायित्थ, भक्खो मे नासितो तथा ॥

5

६४. इच्चेवं^४ विलपन्तिथा, एळिकिया^५ रुह्मघसो^६ ।
गलकं अन्वावमहि^७, नत्थि दुट्ठे सुभासितं ॥

६५. नेव दुट्ठे नयो अत्थि, न घम्मो न सुभासितं ।
निक्कमं दुट्ठे युञ्जेय^८, सो च सन्नि^९ न रज्जती^{१०} ति ।

अट्टकनिपातं निट्ठि

D 126

तत्सुद्धानं

परिसुद्धा मनाविला वत्थघरा,

वकराजस्स कायुरं^{११} दण्डवरो ।

अथ अङ्गार चेतिय देविलिना,

अथ आदित्त गङ्गा दसेळकिना ति ॥

10

—:०:—

१. भेतं अक्खमु-मी०, रो० । २. साम्हि-सी०, रो० । ३. अन्तलिक्खस्मिं-मी० ।
४. इच्चेव-मी०, रो० । ५. एळिकिया-मी०, रो० । ६. रुह्मघसो-सी०, रो० । ७.
अन्वावमहि-मी० । ८. युञ्जेय-मी०, रो० । ९. सन्नि-मी०, स्या०, रो० । १०. रज्जती-
मी०, स्या०, रो० । ११. नामुरं-मी० ।

६. नवकनिपातो^१

४२७. गिज्झजातकं (१)

B. 187

१. परिसङ्कुपथो नाम, गिज्झपन्थो^३ सनन्तनो ।
तत्रासि मातापितरो, गिज्झो पोसेसि जिण्णके ।
तेसं अजगरमेदं^३, अच्चहासि बहुत्तसो^३ ॥
२. पिता च पुत्तं अवच, जानं^४ उच्चं^४ पपातिनं ।
सुपत्तं थामसम्पन्नं^४, तेजस्सिं^४ दूरगामिनं ॥
३. परिप्लवन्तं पथविं, यदा तात विजानहि ।
सागरेण परिक्षित्तं, चक्कं व परिमण्डलं ।
ततो तात निवत्तस्सु, मास्सु एत्तो परं गमि ॥
४. उदपत्तोसि वेगेन, बली पक्खी दिजुत्तमो ।
ओलोकयन्तो वक्कङ्गो^५, पव्वतानि वनानि च ॥
५. अहस्सं^६ पथविं गिज्झो, यथासासि^{१०} पितुस्सुत्तं ।
सागरेण परिक्षित्तं, चक्कं व परिमण्डलं ॥
६. तं च सो समतिक्कम्म, परमेवच्चवत्तथ^{११} ।
तं च वातसिखा तिक्खा, अच्चहासि वलिं दिजं ॥
७. नासक्खातिगतो पोसो, पुनदेव^{१२} निवत्तितुं ।
दिजो व्यसनमापादि^{१३}, वेरम्भानं^{१४} वसं गतो ॥
८. तस्स पुत्ता च दारा च, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
सव्वे व्यसनमापादुं, अनोवादकरे दिजे ॥

5

10

15

१. नवनिपात-रो० । २. जिज्झपथो-स्या० । ३. अजगरमेदं-सी०, स्या०; अजकरं मेदं-रो० । ४. बहुत्ततो-सी०; बहुत्ततो-स्या०; बहुत्ततो-रो० । ५-५. जातं उच्चा-सी०; जानं उच्चा-रो० । ६. पक्कसम्पन्नं-सी०, स्या०, रो० । ७. तज्जिं-स्या०, रो० । ८. वक्कङ्गो-स्या० । ९. अहसा-सी०; अहस-स्या०, रो० । १०. यथासासि-स्या० । ११. परमेवपयत्तथ-स्या०, रो० । १२. पुनदेव-सी०, रो० । १३. व्यसनमापादि-सी०, रो० । १४. वेरम्भान-स्या०; वेरम्भानं-सी०, रो० ।

६. एवं पि इध वुड्डानं^१, यो वाक्यं नाववुज्झति ।
 अतिसीमचरो दित्तो, गिज्झो वातीतसासनो ।
 स^२ वे^३ व्यसनं पप्पोति^४, अक्त्वा वुड्डसासनं ति ॥

४२८. कोसम्बियजातकं^५ (२)

१०. पुथुसद्दो समजनो, न वालो कोचि मञ्जथ ।
 सङ्खस्मिं भिज्जमानस्मिं, नाञ्जं भिय्यो अमञ्जरं ॥
११. परिमुट्ठा पण्डिताभासा, वाचागोचरभाणिनो ।
 याविच्छन्ति मुखायामं, येन नीता न तं विदू ॥
१२. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
 ये च तं उपनय्हन्ति, वेरं तेसं न सम्मति ॥
१३. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
 ये^६ च तं नुपनय्हन्ति^७, वेरं तेसूपसम्मति ॥
१४. न हि वेरेन बेरानि, सम्मन्तीध कुदाचनं ।
 अवेरेन च सम्मन्ति, एस धम्मो सनन्तनो ॥
१५. परे च न विजानन्ति, मयमेत्थ यमामसे ।
 ये च तत्थ विजानन्ति, ततो सम्मन्ति मेघगा ॥
१६. अट्ठिच्छिन्ना^८ पाणहारा, गवस्स^९ धनहारिनो ।
 रट्ठं विलुम्पमानानं, तेसं पि होति सङ्गति ।
 कस्मा तुम्हाक नो सिया ॥
१७. सचे लभेथ निपकं सहायं,
 सट्ठिचरं साधुविहारिधीरं ।
 अभिभुय्य सव्वानि परिस्सयानि,
 चरेय्य तेनत्तमनो सतीमा ॥

१. वड्डान-सी०, रो० । २-३. सव्वे-स्या० । ३. पप्पोति-स्या० । ४. कोसम्बी-
 जातक-रो० । ५-५. ये तं न उपनय्हन्ति-सी०, रो०; ये च तं नुपनय्हन्ति-स्या० ।
 ६. अट्ठिच्छिन्ना-रो० । ७. गवास्स-सी०, स्या०, रो० ।

१८. नो चे लभेथ निपकं सहायं,
सद्धिचरं साधुविहारिधीरं ।
राजा व रुद्धं विजितं पहाय,
एको चरे मातङ्गरञ्जेव नागो ॥
१९. एकस्स चरितं सेय्यो, नत्थि बाले सहायता ।
एको चरे न^१ पापानि कयिरा,
अप्पोस्सुक्को मातङ्गरञ्जेव नागो ति ॥

5 B. 189

४२९. महासुवजातकं^१ (३)

२०. दुमो यदा होति फलूपपन्नो,
भुञ्जन्ति नं विहङ्गमा^२ सम्पतन्ता ।
खीणन्ति अत्वान दुमं फलच्चये,
दिसोदिसं यन्ति ततो विहङ्गमा ॥
२१. चर चारिकं लोहिततुण्ड मामरि^३,
किं त्वं सुव सुखदुमग्निह ज्ञायसि ।
तदिद्ध मं^४ ब्रूहि वसन्तसन्निभ^५,
कस्मा सुव सुखदुमं न रिञ्चसि ॥
२२. ये वे सखीनं सखारो भवन्ति,
पाणच्चये^६ दुक्खसुखेसु हंस ।
खीणं अखीणं ति न तं जहन्ति,
सन्तो सतं धम्ममनुस्सरन्ता ॥
२३. सोहं सतं अञ्जतरोस्मि हंस,
वाती च मे होति सखा च रुक्खो ।
तं नुस्सहे जीविकत्थो पहातुं,
खीणं ति अत्वान न हेस^७ धम्मो ॥

10

15

20

१. न प-सी०, स्या०, रो० । २. महासुवराज०-स्या० ; महासुक०-रो० ।
३. विहमा-सी०, रो० । ४. मापरि-सी०, रो० । ५. स्या० पोत्यके नत्थि । ६.
परमन्तसन्निभ-स्या० । ७. पाणाच्चये-स्या० । ८. न एस-स्या० ।

२४. साधु सक्खि^१ कतं होति, मेत्ति संसति^२ सन्धवो ।
सचेतं धम्मं^३ रोचेसि, पासंसोसि विजानतं ॥

२५. सो ते सुव वरं दम्मि, पत्तयान विहङ्गम ।
वरं वरस्सु वक्कङ्ग, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

२६. वरं च मे हंस भवं^४ ददेय्य,
अयं च^५ रुक्खो पुनरायुं लभेय ।
सो साखवा फलिमा संविरूढ्हो,
मधुत्थिको^६ तिद्धतु सोभमानो ॥

२७. तं पस्स सम्म फलिमं उळारं,
सहा^७ व^८ ते होतु उदुम्बरेन ।
सो साखवा फलिमा संविरूढ्हो,
मधुत्थिको तिद्धतु सोभमानो ॥

२८. एवं सक्क सुखी होहि, सह सव्वेहि आतिभि ।
यथाहमज्ज सुखितो, दिस्वान सफलं^९ दुमं ॥

२९. सुवस्स च^{१०} वरं दत्वा^{११}, कत्वान सफलं दुमं ।
पक्कामि सह भरियाय, देवानं नन्दनं वनं ति ॥

४३०. चूलसुवजातकं^{१२} (४)

३०. सन्ति रुक्खा हरिपत्ता^{१३}, दुमा नेकफला बहू ।
कस्मा नु सुक्खे कोळापे, सुवस्स^{१४} निरतो मनो ॥

३१. फलस्स उपभुञ्जिमहा^{१५}, नेकवस्सगणे बहू ।
अफलम्पि विदित्वान, सा व मेत्ति यथा पुरे ॥

३२. सुखं च रुक्खं^{१६} कोळापं, ओपत्तमफलं दुमं ।
ओहाय सकुणा यन्ति, किं दोसं पस्ससे^{१७} दिज ॥

१. पक्खि-स्या० । २. सङ्गति-सी० । ३. धम्म-स्या० । ४. सुव-सी०, स्या०, रो० । ५. हि-सी०; रो० पोत्यवे नत्थि । ६. मधुत्थिको-रो० । ७-७. सनाय-रो० । ८. फलितं-सी०, रो० । ९-९. वचन मुत्वा-स्या० । १०. चूलसुव-सी०; चूलसुव राज-स्या०; चूलसुव-रो० । ११. हरिपत्ता-सी०, स्या०, रो० । १२. मुग्ग-रो० । १३. उपभुञ्जिम्ह-रो० । १४. रुक्ख-स्या० । १५. मज्जसे-स्या० ।

- ३३ ये फलत्था सम्भजन्ति, अफलो ति जहन्ति नं ।
अत्तत्थपञ्चा दुम्मेधा, ते होन्ति पक्खपातिनो ॥
३४. साधु सक्खि^१ कतं होति, मेत्ति^२ संसत्ति^३ सन्थवो ।
सचे^४ तं धम्मं^५ रोचेसि, पासंसोसि विजानतं ॥
३५. सो ते सुव वरं दम्मि, पत्तयान विहङ्गम ।
वर वरस्सु वक्कङ्ग, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
३६. अपि नाम नं पस्सेय्य^६, सपत्तं सफलं दुमं ।
दलिद्दो व निधि लद्धा, नन्देय्याह पुनप्पुनं ॥
- ३७ ततो अमतमादाय, अभिसिञ्चि महीरुहं ।
तस्स साखा विरूहिषु, सीतच्छाया मनोरमा ॥
- ३८ एव सक्क सुखी^७ होहि, सह सब्वेहि आतिभि ।
यथाहमज्ज सुखितो, दिस्वान सफलं दुम ॥
३९. सुवस्स च वर दत्त्वा, कत्वान सफल दुमं ।
पक्कामि सह भरियाय, देवान नन्दन वन ति ॥

5

B 191

10

४३१. हरितचजातकं (५)

- ४० सुतं^१ मेतं महाब्रह्मो, कामे भुञ्जति हारितो ।
कच्चेतं वचन तुच्छ, कच्चि सुद्धो इरिय्यसि^२ ॥
- ४१ एवमेत महाराज, यथा ते वचनं सुतं ।
कुम्मगं^३ पटिपन्नोस्मि, मोहनेय्येसु मुच्छितो ॥
- ४२ अदु^४ पञ्चा किमत्थिया^५, निपुणा साधुचिन्तिनी^६ ।
याय^७ उप्पतितं रागं, किं मनो न विनोदये ॥

15

20

१ पक्खि-सी०, स्या० । २ मित्ति-स्या०, मित्त-रो० । ३ सगति-सी० ।
४ सचे-सी० । ५ धम्म-स्या० । ६ पुनपस्से-सी०, स्या०, पस्सेमु-रो० । ७ सखी-
रो० । ८ हागितजातक-सी०, रो० । ९ सुत-स्या० । १० इरियसि-स्या०, रो० । ११
कुम्मगे-रो० । १२ आदु-सी०, रो० । १३ विमत्थिका-स्या०, रो० । १४ साधु-
चिन्तिनी-सी०, रो० । १५ याय-रो० ।

४३. चत्तारो मे महाराज, लोके अतिवला भुसा ।
 रागो दोसो मदो मोहो, यत्थ पञ्जा न गाधति ॥
४४. अरहा^१ सीलसम्पन्नो, सुद्धो चरति हारितो ।
 मेधावी पण्डितो चेव, इति नो सम्मतो भवं ॥
४५. मेधावीनम्पि हिंसन्ति, इसि^२ धम्मगुणे रतं ।
 वितक्का पापका राज, सुभा रागूपसहिता ॥
४६. उप्पन्नायं^३ सरीरजो,
 रागो वण्णविदूसनो तव^४ ।
 तं पजह भद्मत्थु^५ ते^६,
 बहुन्नासि^७ मेधाविसम्मतो ॥
४७. ते अन्धकारके^८ कामे, बहुदुक्खे महाविसे ।
 तेसं मूलं गवेसिस्सं, छेच्छं^९ रागं सबन्धनं ॥
४८. इद वत्तान हारितो, इसि सच्चपरक्कमो ।
 कामरागं विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगो अहू ति ॥

४३२. पदकुसलमाणवजातकं (६)

४९. बहुस्सुत चित्तकर्त्ति^{१०}, गङ्गा वहति पाटलि^{११} ।
 बुद्ध्यमानक भद्दन्ते, एकं मे देहि^{१२} गायकं ॥
५०. येन सिञ्चन्ति दुक्खित, येन सिञ्चन्ति^{१३} आतुर ।
 तस्स मज्जे मरिस्सामि, जातं सरणतो भयं ॥
५१. यत्थ बीजानि^{१४} रुहन्ति, सत्ता यत्थ पतिट्ठिता ।
 सा मे सीसं निपीळेति, जातं सरणतो भय ॥
५२. येन भत्तानि पच्चन्ति, सीतं येन विहज्जति ।
 सो मं डहति गत्तानि, जातं सरणतो भयं ॥

१. अरह-मी०, रो० । २. इसि-स्या० । ३. उप्पन्नोय-स्या० । ४. तव-सी० ।
 ५-५. नयम्पु-स्या० । ६. बहुन्नासि-स्या० । ७. अन्धकरणे-मी०, स्या०, रो० । ८.
 छेज्ज-स्या० । ९. पदमाणववजातक-मी० । १०. चित्तकय-स्या० । ११. पाटल-मी०,
 रो० । १२. गार्हि-रो० । १३. मिञ्चति-मी० । १४. बीजानि-स्या० ।

५३. येन भुत्तेन^१ यापेन्ति, पुथू ब्राह्मणखत्तिया ।
 सो मं भुत्तो व्यापादेति^२, जातं सरणतो भयं ॥
५४. गिम्हानं पच्छिमे मासे, वातमिच्छन्ति पण्डिता ।
 सो मं^३ भञ्जति^४ गत्तानि, जातं सरणतो भयं ॥
५५. यं निस्सिता जगतिरुहं, स्वायं^५ अग्निं पमुञ्चति ।
 दिसा भजथ वक्कङ्गा, जातं सरणतो भयं ॥ 5
५६. यमानयिं सोमनस्सं, मालिनिं चन्दनुस्सदं ।
 सा मं घरा निच्छुभति^६, जातं सरणतो भयं ॥ B. 193
५७. येन जातेन नन्दिस्सं, यस्स च भवमिच्छिंसं ।
 सो मं घरा निच्छुभति, जातं सरणतो भयं ॥ 10
५८. सुणन्तु मे जानपदा, नेगमा च समागता ।
 यतोदकं तदादित्तं, यतो खेमं ततो भयं ॥
५९. राजा विलुम्पते रद्धं, ब्राह्मणो च पुरोहितो ।
 अत्तगुत्ता विहरथ, जातं सरणतो भयं ति ॥

४३३. लोमसकस्सपजातकं (७)

६०. अस्स इन्दसमो राज, अच्चन्तं अजरामरो ।
 सचे त्वं यञ्जं याजेय्य, इसिं लोमसकस्सपं ॥ 15
६१. ससमुदपरियायं, महिं सागरकुण्डलं ।
 न इच्छे सह निन्दाय, एवं सेय्य^७ विजानहि ॥
६२. धिरत्थु तं यसलाभं, धनलाभं च ब्राह्मण ।
 या वुत्ति विनिपातेन, अघम्मचरणेन वा ॥ 20
६३. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^८ परिव्वजे ।
 सायेव जीविका सेय्यो^९, या चाधम्मेन एसना ॥

१. भुत्तेन-स्या० । २. व्यापादि-सी०; व्यापादि-स्या०; व्यापादि-रो० । ३. मे-सी०, रो । ४. भुञ्जति-की० । ५. विहङ्गमा सोयं-सी०; सोयं रो० । ६. नीहरति-सी०, स्या० । ७. सेय्य-स्या०; सय्य-सी०, रो० । ८. अनागा रो-सी०, स्या०, रो० । ९. सेय्या-रो० :

६४. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो परिव्वजे ।
 अञ्जं अहिं सयं लोके, अपि रज्जेन तं वरं ॥
६५. वलं चन्दो वलं सुरियो, वलं समणब्राह्मणा ।
 वलं वेला समुद्दस्स, वलातिवलमित्थियो ॥
६६. यथा उग्गतपं सन्तं, इसिं लोमसकस्सपं ।
 पितु अत्था^१ चन्दवती, वाजपेय्यं^२ अयाजयि ॥
६७. तं लोभपकतं^३ कम्मं, कटुकं कामहेतुकं ।
 तस्स मूलं गवेसिस्सं, छेच्छं रागं सबन्वनं ॥
६८. धिरत्थु कामे सुवहू पि लोके,
 तपो व सेय्यो कामगुणेहि राज ।
 तपो करिस्सामि पहाय कामे,
 तवेव रट्ठं चन्दवती च होतू ति ॥

४३४. चक्कवाकजातकं (८)

६९. कासायवत्ये सकुणे वदामि,
 दुवे दुवे नन्दमने^४ चरन्ते ।
 कं अण्डजं अण्डजा मानुसेसु,
 जार्ति पसंसन्ति तदिद्धं ब्रूय ॥
७०. अम्हे मनुस्सेसु मनुस्सहिंस,
 अनुव्वते चक्कवाके वदन्ति ।
 कल्याणभावम्हे^५ दिजेसु सम्मता,
 अभिरूपा^६ विचराम अण्णवे ॥
७१. किं अण्णवे कानि फलानि भुञ्जे,
 मंसं कुतो खादथ चक्कवाका ।
 किं भोजनं भुञ्जथ वो अनोमा,
 वलं च वण्णो च अनप्परूपा^७ ॥

१ अत्थाय-स्या० । २ वाजपेय्य-रो० । ३ लोभापवर्त-रो० । ४ नन्दमने-
 गी०, रो० । ५ कल्याणभावम्हे-गी०, रो० । ६ अभिरूपा-गी०, स्या०, रो० ।
 ७ अनप्परूपा-गी०, स्या०, रो० ।

७२. न अण्णवे सन्ति फलानि धङ्क^१,
 मंसं कुतो खादितुं चक्कवाके ।
 सेवालभक्खम्ह अपाणभोजना^२,
 न घासहेतू पि करोम पापं ॥
७३. न मे इदं रुच्चति चक्कवाक^३,
 अस्मिं भवे^४ भोजनसन्निकासो ।
 अहोसि पुब्बे^५ ततो मे अञ्जथा,
 इच्चेव मे विमति एत्थ जाता ॥
७४. अहं पि मंसानि फलानि भुञ्जे,
 अन्नानि च लोणियतेलियानि^६ ।
 रसं मनुस्सेसु लभामि भोत्तुं,
 सूरु व सङ्गाममुखं विजेत्वा ।
 न च मे तादिसो वण्णो, चक्कवाक यथा तव ॥
७५. असुद्धभंक्खोसि खणानुपाती,
 किच्छेन तं लब्धति अन्नपानं ।
 न तुस्ससी रुक्खफलेहि धङ्क,
 मंसानि वा यानि सुसानमज्जे ॥
७६. यो साहसेन अधिगम्म भोगे,
 परिभुञ्जति धङ्क खणानुपाती ।
 ततो उपक्कोसति नं सभावो,
 उपक्कुट्ठो वण्णवलं जहाति ॥
७७. अप्पं पि चे निव्वुतिं भुञ्जती^७ यदि,
 असाहसेन अपरूपघाती ।
 वलं च वण्णो च तदस्स होति,
 न हि सव्वो आहारमयेन वण्णो ति ॥

१. धङ्क-रो० । २. अवाकभोजना-सी०, रो० । ३. चक्कवाके-सी०, स्या०;
 चक्कवाका-रो० । ४. भवे-सी० । ५. मे पुब्बे-सी०, रो० । ६. लोणिकतेलिकानि-स्या० ।
 ७. भुञ्जति-सी०, स्या० ।

४३५. हलिद्विरागजातकं^१ (९)

७८. सुतितिवक्त्रं^२ अरञ्जम्हि, पन्तम्हि सयनासने ।
ये च गामे तितिवक्त्रान्ति, ते उद्धारतरा तथा ॥
७९. अरञ्ज्या गाममागम्म, किसीलं किवतं अहं ।
पुरिसं तात सेवेय्यं, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
८०. यो ते^३ विस्सासये^४ तात, विस्सासं च खमेय्य ते ।
सुस्सूसी च तितिवक्त्री च, तं भजेहि इतो गतो ॥
८१. यस्स कायेन वाचाय, मनसा नत्थि दुक्कटं^५ ।
उरसी व पतिट्ठाय, तं भजेहि इतो गतो ॥
८२. यो च धम्मेन चरति, चरन्तो पि न मञ्जति ।
विसुद्धकारि सप्पञ्जं, तं भजेहि इतो गतो ॥
८३. हलिद्विरागं कपिचित्तं, पुरिसं रागविरागिनं ।
तादिसं तात मा सेवि, निम्मनुस्सं पि चे सिया ॥
८४. आसीविसं व कुपितं^६, मीळहलित्तं महापथं ।
आरका परिवज्जेहि, यानी व विसमं पथं ॥
८५. अनत्था तात वट्ठन्ति, वालं अच्चुपसेवतो ।
मास्सु वालेन संगच्छि^७, अमित्तेनेव सव्वदा ॥
८६. तं ताहं तात याचामि, करस्सु वचनं मम ।
मास्सु वालेन संगच्छि, दुक्खो वालेहि सङ्गमो ति ॥

४३६. समुग्गजातकं (१०)

८७. कुतो नु आगच्छथ भो तयो जना,
स्वागता^८ एथ^९ निसीदथासने ।
कच्चित्थ भोन्तो कुमलं अनामयं,
चिरस्समवभागमनं हि वो इव ॥

१. हलिद्विरागजातकं-सी०; हलिद्विराग-स्या०; हलिद्विरागजातकं-रो० । २. सुतितिवक्त्रं-सी० । ३. तं-स्या० । ४. विस्सासने-सी० । ५. दुक्कटं-सी०, रो० । ६. कुपितं-स्या० । ७. संगच्छि-सी०, रो० । ८-८ स्वागतं एव-सी०, रो० ।

८८. अहमेव एको इध मज्ज पत्तो,
न चा पि मे दुतियो कोचि विज्जति । -
किमेव सन्धाय ते भासितं इसे,
कुतो नु आगच्छथ भो तयो जना ॥

८९. तुवं^१ च एको भरिया च ते पिया,
समुग्गपक्खित्तनिकिण्णमन्तरे ।
सा रक्खिता कुच्छिगता व ते सदा,
वायुस्स पुत्तेन सहा तर्हि रता ॥

5

९०. संविग्गरूपो इसिना वियाकतो^२,
सो दानवो तत्थ समुग्गमुग्गिलि ।
अदक्खि भरियं सुचिमालधारिणि^३,
वायुस्स पुत्तेन सहा तर्हि रतं ॥

B. 197

10

९१. सुदिट्ठरूपमुग्गतपानुवत्तिना^४,
हीना नरा ये पमदावसं^५ गता ।
यथा हवे पाणरिवेत्थ रक्खिता,
दुट्ठा मयी अञ्जमभिप्पमोदयि^६ ॥

15

९२. विवा च रत्तो च मया उपट्ठिता,
तपस्सिना जोतिरिवा वने वसं ।
सा धम्ममुक्कम्म^७ अधम्ममाचरि,
अकिरियरूपो^८ पमदाहिं सन्थवो ॥

20

९३. सरीरमज्झमिह् ठितातिमञ्जहं^९,
मट्ठं अयं ति असति असञ्जतं ।
सा धम्ममुक्कम्म अधम्ममाचरि,
अकिरियरूपो पमदाहिं सन्थवो ॥

१. त्वं-स्या० । २. व्याकतो-सी०, रो०; व्याकतो-स्या० । ३. सुचिमाल-
धारिणि-रो० । ४. सुदिट्ठरूपमुग्गतपानुवत्तिना-सी०, स्या०, रो० । ५. पमदावसं-स्या० ।
६. अञ्जमभिप्पमोदयि-सी०, स्या०, रो० । ७. धम्ममुक्कम्म-सी०, स्या०, रो० । ८-८.
अकिरियरूपो पमदाहिं-स्या० । ९. ठितातिमञ्जहं-सी०, स्या०, रो० ।

६४. सुरक्खितं मे ति कयं नु विस्ससे,
अनेकचित्तासु न हत्थि^१ रक्खणा ।
एता हि पातालपपातसन्निभा,
एत्थप्पमतो^२ व्यसनं^३ निगच्छति ॥

६५. तस्मा हि ते सुखिनो वीतसोका,
ये मातुगामेहि^४ चरन्ति निस्सटा ।
एतं सिवं उत्तममाभिपत्थयं,
न मातुगामेहि करेय्य सन्थवं ति ॥

४३७. पूतिमंसजातकं (११)

६६. न खो मे रुच्चति आळि, पूतिमंसस्स पेक्खना ।
एतादिसा सखारस्सा, आरका परिवज्जये ॥

६७. उम्मत्तिका अयं वेणी, वण्णेति पतिनो सखि ।
पज्झायि पटिगच्छन्ति, आगतं मेण्ड^५ मातरं ॥

६८. त्वं खोसि सम्म उम्मत्तो, दुम्मेषो अविचक्खणो ।
यो^६ त्व मतालया कत्वा, अकालेन विपेक्खसि ॥

६९. न अकाले विपेक्खेय्य, काले पेक्खेय्य पण्डितो ।
पूतिमसो व पज्झायि, यो अकाले विपेक्खति ॥

१००. पियं खो आळि मे होतु, पुण्णपत्तं ददाहि मे ।
पति सञ्जीवितो मय्ह, एय्यासि पियपुच्छिका^७ ॥

१०१. पियं खो आळि ते होतु, पुण्णपत्तं ददामि ते ।
महता^८ परिवारेन^९, एस्स^{१०} कयिराहि^{११} भोजनं ॥

१०२. कीदिसो तुय्हं परिवारो, येसं काहामि भोजनं ।
किनामका च ते सव्वे, त^{१२} मे अक्खाहि पुच्छिता ॥

१ हेत्थ-सी०, स्या० । २ तत्थ पमतो-स्या० । ३ व्यसन-सी०, रो० । ४ मातुगामाहि-रो० । ५ पज्झाति-सी०, रो० । ६ मेळ-सी०, रो० । ७ सो-स्या० । ८ पियपुच्छिता-स्या० । ९ महता च-रो० । १० परिवारेन-स्या० । ११-११. एस्स कयिराहि-रो० । १२. ते-सी०, स्या०, रो० ।

१०३. मालियो चतुरक्खो च, पिङ्गियो^१ अथ जम्बुको ।
एदिसो मय्हं परिवारो, तेसं कयिराहि भोजनं ॥
१०४. निक्खन्ताय अगारस्मा, भण्डकं पि विनस्सति ।
आरोग्यं^२ आळिनो वज्जं, इधेव वसमागमा ति ॥

४३८. दहरजातकं^३ (१२)

१०५. यो ते पुत्तके अखादि^४, दिन्नभत्तो अद्दसके । 5
तस्मिं दाठं^५ निपातेहि, मा ते मुच्चित्थ^६ जीवतो^७ ॥
१०६. आकिण्णलुद्धो पुरिसो, धातिचेलं^८ व^९ मक्खितो । B. 199
पदेसं तं न पस्सामि, यत्थ दाठं निपातये ॥
१०७. अकतञ्जुस्स पोसस्स, निच्चं विवरदस्सिनो ।
सव्वं चे पथविं दज्जा, नेव नं अभिराधये^{१०} ॥ 10
१०८. किन्नु सुवाहु तरमानरूपो,
पच्चागतोसि सह माणवेन ।
किं किच्चमत्थं इधमत्थि तुय्हं,
अवखाहि मे पुच्छितो एतमत्थं ॥
१०९. यो ते सखा ददरो साधुरूपो, 15
तस्स वधं परिसङ्कामि अज्ज ।
पुरिसस्स कम्मायतनानि सुत्वा,
नाहं सुखिं ददरं अज्ज मज्जे ॥
११०. कानिस्स कम्मायतनानि अस्सु,
पुरिसस्स वुत्तिसमोधानताय^{१०} । 20
कं वा पटिञ्जं पुरिसस्स सुत्वा,
परिसङ्कसि ददरं माणवेन ॥

१. पिङ्गलो-सी० । २. अरोगं-स्या० । ३. तित्तिरजातकं-सी०, रो० । ४. अखादि-स्या० । ५. दाठा-स्या० । ६. मुच्चित्थ-स्या० । ७. जीवको-स्या० । ८-८. धातिचेलं-स्या० । ९. अभिराधये-सी० । १०. वत्तिसमोधानताय-रो० ।

१११. चिण्णा कलिङ्गा चरिता वणिज्जा,
वेत्ताचरो^१ सडकुपथो पि चिण्णो ।
नटेहि चिण्णं सह वाकुरेहि^२,
दण्डेन^३ युद्धं पि समज्जमज्जे ॥

5 ११२. वद्धा^४ कुलीका^५ मितमाळ्हकेन,
अक्खा जिता संयमो अब्भत्तीतो ।
अव्वाहितं^६ पुव्वकं^७ अड्डुरत्तं,
हत्या दड्ढा पिण्डपटिग्गहेन ॥

B. 200

10

११३. तानिस्स कम्मायतनानि अस्सु^८,
पुरिसस्स वुत्तिसमोधानताय ।
यथा अयं दिस्सति लोमपिण्डो,
गावो हता किं पन दहरस्सा ति ॥

नवकनिपातं निद्वितं ।

तत्सुद्धानं

15

वरगिज्ज्म समज्जन^९ हंसवरो,
निधिसब्बह्य हारित पाटलिको ।
अजरामर धङ्क तितिक्ष ख कुतो,
अथ द्वादस पेक्खन दहरिभी ति ॥

—:०:—

१. वेत्ताचरो-सी०, स्या०, रो० । २. वाकुरेहि-रो० । ३. दण्डेहि-रो० ।
४. वद्धा-स्या० । ५. कुलिङ्गा-सी०, रो० । ६. अव्वाहित-सी०, स्या०; अव्वूहित-
रो० । ७. पुव्वक-सी०, स्या०, रो० । ८. अस्सु-रो० । ९. समज्जन-स्या० ।

१०. दसकनिपातो

४३९. चतुद्वारजातकं (१)

१. चतुद्वारमिदं नगरं, आयसं दळहपाकारं^१ ।
ओरुद्धपटिरुद्धोस्मि, किं पापं पकतं मया ॥
२. सव्वे अपिहिता द्वारा, ओरुद्धोस्मि यथा दिजो ।
किमाधिकरणं यक्ख, चक्काभिनिहतो अहं ॥
३. लद्धा सतसहस्सानि, अतिरेकानि वीसति ।
अनुकम्पकानं आतीनं, वचनं सम्म नाकरि ॥
४. लद्धिं समुद्धं पक्खन्दि, सागरं अप्पसिद्धिकं^३ ।
चतुग्भि अट्टज्झग्गमा, अट्टाहि पि च सोळस ॥
५. सोळसाहि च वार्त्तिस, अत्रिच्छं^३ चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ॥
६. उपरिविसाला^४ दुप्पूरा^४, इच्छा विसट्ठगामिनी^५ ।
ये च तं अनुगिज्झन्ति, ते होन्ति चक्कधारिनो ॥
७. बहुभण्डं^६ अवहाय^७, मगं अप्पटिवेक्खिय ।
येसं चेतं असह्जातं, ते होन्ति चक्कधारिनो ॥
८. कम्मं समेक्खे विपुलं च भोगं,
इच्छं न सेवेय्य अनत्थसंहितं ।
करेय्य वाक्यं अनुकम्पकानं,
तं तादिसं नातिवत्तेय्य चक्कं ॥
९. कीवचिरं^८ नु^८ मे यक्ख, चक्कं सिरसि ठस्सति ।
कति वस्ससहस्सानि, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

B. 201

10

15

20

१. दळहतोरणं—स्या० । २. अप्पसिद्धियं—स्या० । ३. अत्रिच्छा—रो० । ४-४. उपरिविसालं दुप्पूरं—सी०, स्या० । ५. विमरगामिनि—सी०, रो० ; ० गामिनं—स्या० । ६. बहुभण्डं—सी०, रो० । ७. अवहाय—सी० । ८-८. कीवचिरम्—स्या० ।

१०. अतिसरो पच्चसरो^१, मित्तविन्द सुणोहि मे ।
चक्कं ते सिरसि^२ माविद्धं, न तं जीवं पमोवखसी ति ॥

४४०. कण्हजातकं (२)

११. कण्हो वतायं पुरिसो, कण्हं भुञ्जति भोजनं ।
कण्हे भूमिपदेसस्मिं^३, न मय्हं मनसो पियो ॥
१२. न कण्हो तच्चसा होति, अन्तोसारो हि ब्राह्मणो ।
यस्मिं पापानि कम्मनि, स वे कण्हो सुजम्पति ॥
१३. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे^४ सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दम्मि, य किञ्चि मनसिच्छसि ॥
१४. वरञ्चे मे अदो सक्क, सव्वभूतानमिस्सर ।
सुनिक्कोध सुनिट्ठोसं, निल्लोभं वुत्तिमत्तनो ।
निस्नेहमभिकङ्खामि, एते मे चतुरो वरे ॥
१५. किं नु कोधे^५ वा^६ दोसे वा, लोभे स्नेहे च^७ ब्राह्मण
आदीनवं त्वं^८ पस्ससि^९, तं मे अक्खहि पुच्छितो ॥
१६. अप्पो हुत्वा बहु होति, वड्ढसे सो अखन्तिजो ।
आसङ्गी बहुपायासो, तस्मा कोधं न रोचये ॥
१७. दुट्ठस्स फल्सा^{१०} वाचा, परामासो अनन्तरा ।
ततो पाणि ततो दण्डो, सत्थस्स परमा गति ।
दोसो कोधसमुट्ठानो, तस्मा दोसं न रोचये ॥
१८. आलोपसाहसाकारा^{११}, निकती^{१२} वञ्चनानि च ।
दिस्सन्ति लोभयम्मेसु, तस्मा लोभ न रोचये ॥
१९. स्नेहसङ्गथिता^{१३} गन्था, सेन्ति मनोमया पुथू ।
ते भुस उपतापेन्ति, तस्मा स्नेह न रोचये ॥

१ अच्चसरो-सी०, स्या०, रो० । २ सिरस्मि-स्या० । ३ भूमिपदेसस्मि-
स्या० । ४ पटिप्पे-स्या० । ५-५ बोधेव-सी०, रो० । ६ व-स्या० । ७-७
सम्पत्ति-सी०, स्या०, सम्पत्ति-रो० । ८ पठमा-रो० । ९ सहमावारा-मी०,
रो० । १० निवत्ति-स्या० । ११. स्नेहसङ्गथिता-स्या० ।

२०. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दम्भि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
२१. वरञ्चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
अरञ्जे मे विहरतो, निच्चं एकविहारिनो ।
आवाधा मा^१ उप्पज्जेयुं, अन्तरायकरा भुसा ॥ 5
२२. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दम्भि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥ B. 203
२३. वरञ्चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
न मनो वा सरीरं वा, मं-कते^२ सक्क कस्सचि ।
कदाचि उपहञ्जेथ, एतं सक्क वरं वरे ति ॥ 10

४४१. चतुषोसथियजातकं^३ (३)

२४. यो कोपनेय्ये न करोति कोपं,
न कुञ्जति सप्पुरिसो कदाचि ।
कुद्धो पि सो नाविकरोति कोपं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥
२५. ऊनूदरो^४ यो सहते जिघच्छं,
दन्तो तपस्सी मितपानभोजनो ।
आहारहेतु न करोति पापं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥ 15
२६. खिड्डुं रति विप्पजहि^५त्वान^६ सब्बं,
न चालिकं भाससि किञ्चि लोके ।
विभूसट्ठाना^६ विरतो मेथुनस्मा,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥ 20
२७. परिग्गहं लोभघम्मं च सब्बं,
यो वे परिञ्जाय परिच्चजेति ।

१. न-स्या०, रो० । २. ०पुते-स्या० । ३. चतुषोसथिक०-सी०; चतुषोसय०-स्या० । ४. ओनोदरो-रया० । ५. विप्पजहेत्त्व-सी० । ६. विभूमनट्ठाना-सी०, स्या० ।

दन्त ठित्त अमम निरास,
त वे नर समणमाहु लोके ॥

२८ पुच्छाम कत्तारमनोमपञ्ज^१,
कथासु^२ नो विग्गहो अत्थि जातो ।
छिन्दज्ज कल्ल विचिकिच्छित्तानि,
तदज्ज^३ कल्ल वितरेमु सव्वे ॥

२९ ये पण्डिता अत्थदसा^४ भवन्ति,
भासन्ति ते योनिसो तत्थ काले ।
कथ नु कथान अभासितान,
अत्थ नयेय्यु कुसला जनिन्दा ॥

३० कथ हवे भासति नागराजा,
गरुल्लो^५ पन वेनतेय्यो किमाह^६ ।
गन्धव्वराजा पन किं वदेसि^७,
कथ पन कुरून राजसेट्ठो ॥

३१ खन्ति हवे भासति नागराजा,
अप्पाहार गरुल्लो वेनतेय्यो ।
गन्धव्वराजा रतिविप्पहान,
अकिञ्चन कुरून राजसेट्ठो ॥

३२ सब्बानि एतानि सुभासितानि,
न हेत्थ दुब्भासितमत्थि किञ्चि ।
यस्मि च एतानि पतिट्ठित्तानि,
अरा व नाम्मा^८ सुसमोहितानि ।
चतुब्भि घम्मोहि समज्झिभूत,
त वे नर समणमाहु लोके ॥

३३ तुव हि^९ सेट्ठो त्वमनुत्तरोसि,
त्व घम्मगू घम्मविदू सुमेधो ।

१ ०मनामपञ्ज-स्या० । २ गाथासु-सी० । ३ तयज्ज-सी० । ४ अत्थदस्सा-
सी० । ५-५ कथ पन गरुल्लो वेनतेय्यो-सी० । ६ वदेति-सी० । ७ नन्मा-स्या० । ८
नु-सी० रो० ।

पञ्जाय पञ्हं समधिगहेत्वा^१,
 अच्छेच्छि^२ धीरो विचिकिच्छितानि ।
 अच्छेच्छि कङ्खं विचिकिच्छितानि,
 चुन्दो^३ यथा नागदन्तं खरेन ॥

३४. नीलुप्पलाभं विमलं अनग्घं,
 वत्थं इदं^४ धूमसमानवण्णं ।
 पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥

5

३५. सुवण्णमालं सतपत्तफुल्लितं^५,
 सकेसरं रत्नसहस्समण्डितं^६ ।
 पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥

B. 205

10

३६. मणिं अनग्घं रुचिरं पभस्सरं,
 कण्ठावसत्तं मणिभूसितं मे ।
 पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥

15

३७. गवं सहस्सं उसभं च नागं,
 आजञ्जयुत्ते च रथे दस इमे ।
 पञ्हस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते गामवरानि सोळ्ळस ॥

20

३८. सारिपुत्तो तदा नागो, सुपण्णो पन कोलितो ।
 गन्धव्वराजा अनुद्धो, राजा आनन्द पण्डितो ।
 विधुरो बोधिसत्तो च^७, एवं धारेथ जातकं ति ॥

१. समधिगहेत्वा-स्या० । २. अच्छेज्जि-स्या० । ३. छिन्दे-स्या० । ४. इमं-
 ति० । ५. सतपत्तफुल्लं-सी० । ६. रत्नसहस्समण्डितं-सी० । ७. च-स्या० ।

४४२. सङ्गजातकं (४)

३६. बहुस्सुतो सुतधम्मोसि सङ्ग,
दिट्ठा तथा समणब्राह्मणा च ।
अथक्खणे दस्सयसे विलापं,
अञ्जो नु को ते पटिमन्तको मया ॥

5 ४०. सुग्भू^१ सुभा सुप्पटिमुक्ककम्बु^२,
पग्गय्ह सोवण्णमयाय पात्तिया^३ ।
भुञ्जस्सु भत्तं इति मं वदेति,
सद्दावित्ता^४ तमहं नो ति बूमि ॥

B 206

10

४१. एतादिसं ब्राह्मण दिस्वान^५ यक्ख,
पुच्छेय्य पोसो सुखमासिसानो^६ ।
उट्ठेहि नं^७ पञ्जलिकाभिपुच्छ,
देवी नुसि त्वं उद मानुसी नु ॥

15

४२. यं त्वं सुखेनाभिसमेक्खसे मं,
भुञ्जस्सु भत्तं इति मं वदेसि ।
पुच्छामि तं नारि महानुभावे,
देवी नुसि त्वं उद मानुसी नु ॥

20

४३. देवी अहं सङ्ग महानुभावा,
इधागता सागरवारिमज्जे ।
अनुकम्पिका नो च पटुट्ठचित्ता,
तवेव^८ अत्याय इधागतास्मि^९ ॥

४४. इधन्नपानं सयनासनं च,
यानानि^{१०} नानाविविधानि सङ्ग ।
सव्वस्स त्याहं पटिपादयामि,
यं किञ्चि तुय्हं मनसाभिपत्थितं ॥

१ मुग्गा-स्या० । २. सुप्पटिमुक्ककम्बु-सी०, सुप्पटिमुक्ककम्बु-स्या० । ३. पात्तिया-स्या० । ४. सद्दावित्ता-सी०, रो० । ५. दिस्व-सी० । ६. सुखमामसानो-स्या० । ७. त-सी० । ८. तमेव-सी० । ९. इधागतास्मि-सी० ।

४५. यं किञ्चि यिट्ठं च^१ हुतं च^१ मय्हं,
सब्बस्स नो इस्सरा त्वं सुगत्ते ।
सुसोणि^२ सुब्भमु^३ सुविलग्गमज्जे^४,
किस्स मे कम्मस्स अयं विपाको ॥

४६. घम्मे पथे ब्राह्मण एकभिक्षुं,
उग्घट्टपादं^५ तसितं किलन्तं ।
पटिपादयी सङ्ख्ख उपाहनानि^६,
सा दक्खिणा कामदुहा तवज्ज ॥

४७. सा होतु नावा फलकूपपन्ना,
अनवस्सुता एरकवातयुत्ता ।
अब्बस्स यानस्स न^७ हेत्थ^८ भूमि,
अज्जेव मं मोळिनि^९ पापयस्सु ॥

४८. सा तत्थ^{१०} चित्ता^{१०} सुमना पतीता,
नावं सुचित्तं अभिनिम्मिनित्वा ।
आदाय सङ्ख्खं पुरिसेन सद्धि,
उपानयी नगरं साधुरम्मं ति ॥

४४३. चूळबोधिजातकं^{११} (५)

४९. यो ते इमं विसालक्खिं, पियं सम्हितभासिनि^{१२} ।
आदाय बला गच्छेय्य, किं नु कयिरासि ब्राह्मण ॥

५०. उप्पज्जे^{१३} मे न मुच्चेय्य^{१४}, न मे मुच्चेय्य जीवतो ।
रजं व विपुला बुद्धि, खिप्पमेव निवारये ॥

५१. यं नु पुव्वे विकत्थित्थो^{१५}, वलम्हि व अपस्सितो ।
स्वज्ज^{१६} तुण्हिकतो^{१७} दानि, सङ्खाटि सिव्वमच्छसि ॥

१-१. व हुतं व-सी० । २. सुसोणि-सी०, स्या० । ३. सुब्भ-सी०; सुब्भा-
स्या० । ४. सुविलग्गमज्जे-स्या० । ५. उग्घट्टपादं-स्या० । ६. उपाहनानि-सी०, रो० ।
७-७. नहत्थि-रो० । ८. मोळिनि-सी०, स्या० । ९. तुत्थ-स्या० । १०. चित्ता-स्या० ।
११. चूळबोधिजातकं-सी०, स्या० । १२. सम्मित्तभासिनि-सी०, रो०; सम्मित्तहासिनि-
स्या० । १३. उप्पज्ज-सी०, रो० । १४. मुच्चेय्य-स्या० । १५. विकत्थित्तो-सी०,
स्या० । १६. स्वाज्ज-स्या० । १७. तुण्हिकतो-सी० ; तुण्हिकसको-रो० ।

५२. उप्पज्जि मे न मुच्चित्थ, न मे मुच्चित्थ जीवतो ।
 रजं व विपुला बुद्धि, खिप्पमेव निवारयि ॥
५३. किं ते उप्पज्जि नो मुच्चि, किं ते न मुच्चि जीवतो ।
 रजं व विपुला बुद्धि, कतमं त्वं निवारयि ॥
५४. यम्हि जाते न पस्सति, अजाते साधु पस्सति ।
 सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मेधगोचरो ॥
५५. येन जातेन नन्दन्ति, अमिता दुक्खमेसिनो ।
 सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मेधगोचरो ॥
५६. यस्मिं च जायमानम्हि^१, सदत्थं नावबुज्झति ।
 सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मेधगोचरो ॥
५७. येनाभिभूतो कुसलं जहाति,
 परक्करे विपुलं चा पि अत्थं ।
 स भीमसेनो बलवा पमदी^२,
 कोधो महाराज न मे अमुच्चथ ॥
५८. कट्ठस्मिं मत्थमानस्मिं^३, पावको नाम जायति ।
 तमेव कट्ठं डहति, यस्मा सो जायते गिनि ॥
५९. एवं मन्दस्स पोसस्स, बालस्स अविजानतो ।
 सारम्भा जायते कोधो, सो पि तेनेव डहति ॥
६०. अग्गी व तिणकट्ठस्मिं, कोधो यस्स पवड्ढति ।
 निहीयति तस्स यसो, काळपक्खे व चन्दिमा ॥
६१. अनेधो^४ धूमकेतू व, कोधो यस्सूपसम्मति ।
 आपूरति तस्स यसो, सुक्कपक्खे व चन्दिमा ति ॥

४४४. कण्हदीपायनजातक^५ (६)

६२. सत्ताहमेवाहं पसन्नचित्तो,

पुञ्ज्रत्तिको आचरि^६ ब्रह्मचरियं ।

१. जायमानस्मिं-गी०, स्या० । २. पमदी-स्या० । ३. मन्थमानस्मि-रो० ।
 ४. अनिधो-गी०; अनिन्दी-स्या० । ५. मण्डव्यजानव-स्या० । ६. अचरि-गी०, रो०; आपरि-स्या० ।

अथापरं यं चरितं ममेदं^१,
 वस्सानि पञ्चास समाधिकानि ॥
 अकामको वा पि^२ अहं चरामि,
 एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ।
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥

5

B, 209

६३. यस्मा दानं नाभिनन्दिं कदाचि ,
 दिस्वानहं^३ अतिथि वासकाले ।
 न चा पि मे अप्पियतं अवेदुं,
 बहुस्सुता समणब्राह्मणा^४ च ॥
 अकामको वा पि अहं ददामि,
 एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ।
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥

10

६४. आसीविसो तात पहूततेजो,
 यो तं अदंसी^५ सचरा^६ उदिच्च^७ ।
 तस्मिं च मे अप्पियताय अज्ज,
 पितरि च ते नत्थि कोचि विसेसो ।
 एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु,
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥

15

६५. सन्ता दन्तायेव^८ परिव्वजन्ति,
 अञ्जत्र कण्हा अनकामरूपा^९ ।
 दीपायन किस्स जिगुच्छमानो,
 अकामको चरसि ब्रह्मचरियं ॥

20

६६. सद्धाय निवखम्म पुनं^{१०} नियत्तो,
 सो एल्लमूगो^{११} व नालो^{१२} वतायं ।

१. ममेदं—स्या० ; ममायिद—रो० । २. हि—रो० । ३. दिस्वानहं—गी० ।

४. समणाब्राह्मणा—गी० । ५. अदंसी—स्या० । ६. विलरा—गी० ; विलारा—स्या० ;
 पतारा—गी० । ७. उदिच्च—स्या० । ८. दन्ताये च—स्या० । ९. नत्यायामरूपा—म० ।

१०. पुन—स्या० । ११-१२. एल्लमूगो व नालो—स्या० ।

एतस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको चरामि ब्रह्मचरियं ।
विञ्जुप्पसत्यं च सतं च ठानं,
एवम्पहं पुञ्जकरो भवामि ॥

■ 210 5

६७. समणे तुवं ब्राह्मणे अद्विके च,
सन्तप्पयासि अन्नपानेन भिक्खं ।
ओपानभूतं व घरं तव यिदं,
अन्नेन पानेन उपेत रूपं ।
अथ किस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको दानमिमं ददासि ॥

10

६८. पित्तरो च मे आसुं^१ पितामहा च,
सद्धा अहुं^२ दानपत्ती वदञ्जु ।
तं कुल्लवत्तं^३ अनुवत्तमानो,
माहं कुले अन्तिमगन्धनो^४ अहुं ।
एतस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको दानमिमं ददामि ॥

15

६९. दहरि कुमारि असमत्थपञ्जं,
यं तानयि आतिकुला सुगत्ते ।
न चा पि मे अप्पिघत्त अवेदि,
अञ्जत्र कामा परिचारयन्ता^५ ।
अथ केन वण्णेन मया ते^६ भोति,
संवासधम्मो अहु एवरूपो ॥

20

७०. आरा दूरे नेयिघ कदाचि अत्थि,
परम्परा नाम कुले इमस्मिं ।
तं कुल्लवत्तं अनुवत्तमाना,
माहं कुले अन्तिमगन्धिनी अहुं ।

25

१ आसु-स्या० । २ अहु-मी०, अहु-स्या० । ३ कुल्लवत्त-म्या० । ४ अन्तिम-
गन्धिनी-मी०; ० गन्धिनी-स्या०, रो० । ५ परिचारयन्ती-मी०, रो० । ६ हि-स्या० ।

एतस्स वादस्स जिगुच्छमाना,
अकामिका पट्टचराम्हि^१ तुय्हं ॥

७१. मण्डव्य भासि^२ यमभासनेय्यं^३,

B. 211

तं खम्म्यतं पुत्तकहेतु^४ मज्ज^५ ।

पुत्तपेमा न इध परत्थि किञ्चि,

5

सो नो अयं जीवति यञ्जदत्तो ति ॥

४४५. निग्रोधजातकं (७)

७२. न वाहमेतं^६ जानामि, को वाय कस्स वा^७ति वा ।

यथा साखो चरि^८ एव, निग्रोध किन्ति मञ्जसि ॥

७३. ततो गलविनीतेन, पुरिसा नीहरिसु मं ।

दत्त्वा मुखपहारानि^९, साखस्स वचनंकरा ॥

10

७४. एतादिसं दुम्मतिना, अकतञ्जुन^{१०} दुब्बिना ।

कतं अनरियं साखेन, सखिना ते जनाधिप ॥

७५. न वाहमेतं जानामि, न पि मे कोचि संसति ।

यं मे त्वं सम्म अक्खासि, साखेन कारणं^{११} कतं ॥

७६. सखीनं साजीवकरो^{१२}, मम साखस्स चूभयं ।

15

त्वं नोसिस्सरियं दाता, मनुस्सेसु महन्ततं^{१३} ।

तयामा^{१४} लब्बिता^{१५} इद्धी, एत्थ मे नत्थि संसयो ॥

७७. यथा पि बीजमग्गिम्हि^{१६}, ड्य्हति न विरूहति ।

एवं कतं असप्पुरिसे, नस्सति न विरूहति ॥

७८. कतञ्जुम्हि च पोसम्हि, सीलवन्ते अरियवुत्तिने ।

20

सुखेत्ते विय बीजानि, कतं तम्हि न नस्सति ॥

१ वट्टचरामि-सी०, पट्टचरामि-स्या० । २-२ भासिस्स अभासनेय्य-सी०, या०, रो० । ३-३ पुत्तहेतु मज्ज-सी०, स्या० । ४ चाहमेत-सी० । ५ चा-सी० । ६ वदी-सी०, रो०, वदि-स्या० । ७ मृगप्यहारानि-स्या० । ८ अकतञ्जुन-सी०, नवतञ्जेन-स्या० । ९ कट्टन-सी०, स्या० । १० साजीवकरो-स्या० । ११ महन्तत-स्या० । १२ तुय्हमा-स्या०, तयमहा-सी० । १३ लब्बिता-सी० । १४ बीज अग्गिमि-सी०, बीज अग्गिमि-स्या० ।

७६. इमं^१ जम्मं नेकतिकं, असप्पुरिसचिन्तकं ।

हनन्तु साखं सत्तीहि^२, नास्स इच्छामि जीवितं ॥

८०. खमं^३ तस्स^४ महाराज, पाणा न^५ पटिआनया^६ ।

खम देव असप्पुरिसस्स, नास्स इच्छामहं वधं ॥

5

८१. निग्रोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसंवसे ।

निग्रोधस्मिं मतं सेय्यो, यं चे साखस्मिं^७ जीवितं ति ॥

४४६. तवकलजातकं (८)

८२. न तवकला सन्ति न आलुवानि^८,

न विळालियो न कळम्बानि तात ।

एको अरञ्जम्हि सुसानमज्जे,

10

किमत्थिको तात खणासि कासु ॥

८३. पितामहो तात सुदुव्वलो ते,

अनेकव्याधीहि दुखेन^९ फुट्ठो ।

तमज्जह निखणिस्सामि^{१०} सोव्वे,

न हिस्स तं जीवितं रोचयामि ॥

15

८४. सङ्कप्पमेतं पटिलद्ध पापकं^{११},

अच्चाहितं कम्म^{१२} करोसि लुद्धं ।

मया पि तात पटिलच्छमे तुवं,

एतादिस कम्म जरूपनीतो ।

तं कुल्लवत्त^{१३} अनुवत्तमानो,

20

अहं पि तं निखणिस्सामि मोव्वे ॥

८५. फरुसाहि वाचाहि पकुव्वमानो,

आसज्ज म त्वं वदसे कुमार ।

१. इमञ्च-स्या० । २. सत्तीहि-सी० । ३-३. खम्मतस्स-सी० । ४-४. दुप्पटि-
आनया-सी०, स्या०, रो० । ५. साखस्मि-सी० । ६. आलुपानि-सी०, स्या०, रो० ।
७. दुक्खेहि-स्या० । ८. निखणिस्सामि-स्या० । ९. पाप-सी० । १०. कम्म-स्या० ।
११. कुल्लवत्त-स्या० ।

पुत्तो ममं ओरसको समानो,
अहितानुकम्पी मम^१ त्वंसि पुत्त ॥

८६. न ताहं^२ तात अहितानुकम्पी,
हितानुकम्पी ते अहं^३ पि^४ तात ।
पापं च तं कम्म पकुच्चमानं,
अरहामि नो वारयितुं ततो^५ ॥

B. 213

5

८७. यो मातरं वा पितरं सविट्ठ^६,
अदूसके हिसति पापघम्मो ।
कायस्स भेदा अभिसम्परायं,
असंसयं सो निरयं उपेति^७ ॥

10

८८. यो मातरं वा पितरं सविट्ठ,
अन्नेन पानेन उपट्ठहाति ।
कायस्स भेदा अभिसम्परायं,
असंसयं सो सुर्गतिं उपेति ॥

८९. न मे त्वं पुत्त अहितानुकम्पी,
हितानुकम्पी मे त्वंसि पुत्त ।
अहं च तं^८ मातरा बुच्चमानो,
एतादिसं कम्म करोमि लुट्ठं ॥

15

९०. या ते सा भरिया अनरियरूपा,
माता ममेसा सकिया जनेत्ति ।
निद्धापये^९ तं च^{१०} सका अगारा,
अञ्जं पि ते सा दुक्खमावहेय्य^{११} ॥

20

९१. या ते सा भरिया अनरियरूपा,
माता ममेसा सकिया जनेत्ति ।

१. मे-सी०, स्या० । २. त्याहं-स्या० । ३-३. अहञ्जि-स्या० । ४. ततो हि-
T० । ५. वसिट्ठ-सी०, रो० । ६. परेति-रो० । ७. ते-स्या० । ८. निद्धामसे-सी०,
० । ९. सी० पोत्यके नत्ति । १०. दुक्खमावहेय्य-सी० ।

दन्ता करेणू^१ व^१ वसूपनीता,
सा पापघम्मा पुनरावजातू ति ॥

४४७. महाघम्मपालजातकं (९)

B. 214

६२. किं ते वतं किं पन ब्रह्मचरियं,
किस्स सुचिण्णस्स अयं विपाको ।
अक्खाहि मे ब्राह्मण एतमत्थं,
कस्मा नु^२ तुम्हं दहरा न मिय्यरे^३ ॥

5

६३. धम्मं चराम न मुसा भणाम,
पापानि कम्मानि परिवज्जयाम^४ ।
अनरियं परिवज्जेमु^५ सव्वं,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

10

६४. सुणोम धम्मं असतं सतं च,
न चा पि धम्मं असतं रोचयाम ।
हित्वा असन्ते न जहाम सन्ते,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

15

६५. पुब्बे व दाना सुमना भवाम,
ददमि वे^६ अत्तमना भवाम ।
दत्त्वा पि वे नानुत्तप्याम^७ पच्छा,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

20

६६. समणे मयं ब्राह्मणे अद्धिके च,
वनिव्वके याचनके दलिहे ।
अग्गेन पानेन अभितप्पयाम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥

६७. मयं च भरियं नातिक्कमाम,
अम्हे^८ च भरिया^८ नातिक्कमन्ति ।

१-१. ऋणस्व-सी० । २. हि-गी० । ३. मीयरे-सी०, रो० । ४. विवज्जयाम-
सी०, स्या०, रो० । ५. परिवज्जेम-स्या० । ६. वे-सी० । ७. नानुत्तपाम-स्या० ।
८-८. भरिया पि अम्हे-स्या० ।

- अञ्जत्र ताहि ब्रह्मचरियं चराम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
६८. पाणातिपाता विरमाम सब्बे,
लोके अदिन्नं परिवज्जयाम ।
अमज्जपा नो पि मुसा भणाम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
६९. एतासु वे जायरे सुत्तमासु,
मेधाविनो होन्ति प्हूतपञ्जा^१ ।
बहुस्सुता वेदगुनो^२ च होन्ति,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
१००. माता पिता^३ च^४ भगिनी भातरो च,
पुत्ता च दारा च मयं च सब्बे ।
धम्मं चराम परलोकहेतु,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
१०१. दासा च दास्यो^५ अनुजीविनो च,
परिचारका कम्मकरा च सब्बे ।
धम्मं चरन्ति परलोकहेतु,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
१०२. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारिं,
धम्मो सुचिण्णो सुखमावहाति ।
एसानिसंसो धम्मे सुचिण्णे,
न दुग्गतिं गच्छति धम्मचारी ॥
१०३. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारिं,
छत्तं महत्तं विय वस्सकाले ।
धम्मेन गुत्तो मम धम्मपालो,
अञ्जस्स अट्ठीनि सुखी कुमारो ति ॥

१. बहूतपञ्जा—स्या० । २. वेदगुना—स्या० । ३-३. पितरो—स्या० । ४. दस्सो—
सी०, रो०; दासी—स्या० ।

४४८. कुक्कुटजातकं (१०)

१०४. नास्मसे कतपापम्हि, नास्मसे अलिकवादिने ।
 नास्मसे^१ अत्तत्थपञ्जम्हि^२, अतिसन्ते पि नास्मसे ॥
१०५. भवन्ति हेके पुरिसा, गोपिपासिकजातिका^३ ।
 घसन्ति मञ्जे मित्तानि, वाचाय न च कम्मुना ॥
१०६. सुखञ्जलिपग्गहिता, वाचाय पलिगुण्ठिता^४ ।
 मनुस्सफेगू नासीदे^५, यस्मिं नत्थि कतञ्जुता ॥
१०७. न हि अञ्जञ्जचित्तानं^६, इत्थीनं पुरिसान वा ।
 नानाविकत्वा^७ संसग्गं, तादिसं पि च^८ नास्मसे^९ ॥
१०८. अनरियकम्ममोक्कन्तं, अथेतं^{१०} सव्वधातिनं ।
 निसितं व पटिच्छन्नं, तादिसं पि च नास्मसे ॥
१०९. मित्तरूपेनिधेकच्चे^{११}, साखल्येन^{१२} अचेतसा ।
 विविधेहि उपायन्ति^{१३}, तादिसं पि च नास्मसे ॥
११०. आमिसं वा धनं वा पि, यत्थ पस्सति तादिसो ।
 दुब्बिं^{१४} करोति दुम्मेधो, तं च हन्त्वान^{१५} गच्छति ॥
१११. मित्तरूपेन बह्वो, छन्ना सेवन्ति सत्तवो ।
 जहे कापुरिसे हेते, कुक्कुटो विय सेनकं ॥
११२. यो च उप्पतितं अत्थं, न^{१६} खिप्पमनुबुज्जति^{१७} ।
 अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च^{१८} अनुत्पप्पति ॥
११३. यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निवोधति ।
 मुच्चते सत्तुसम्वाधा, कुक्कुटो विय सेनका ।

१-१. नास्म सत्तदुपञ्जम्हि-सी० । २. गोपिपासकजातिका-सी०, रो० । ३. पलिगुण्ठिता-सी० । ४. नासिदे-स्या० । ५. अञ्जोञ्जचित्तान-स्या० । ६. नानाविकत्वा-सी०, रो० । ७-७ न विस्ससे-स्या०; नास्मसे-सी० । ८. अत्थेनं-सी०; अत्थेनं-स्या०, रो० । ९. मित्तवसेनिधेकच्चे-स्या० । १०. साखल्येन-सी० । ११. उपायेहि-सी० । १२. दुब्बिं-सी० । १३. मन्वान-सी०, रो० । १४-१४. खिप्पमेव न बुज्जति-स्या० । १५. व-स्या० ।

११४. तं तादिसं कूटमिवोद्धृतं वने,
अधम्मिकं निच्चविधंसकारिनं ।
आरा विवज्जेय्य नरो विचक्खणो,
सेनं यथा कुक्कुटो वंसकानने ति ॥

४४९. मट्टकुण्डलीजातकं (११)

११५. अलङ्कृतो मट्टकुण्डली^१,
मालधारी^२ हरिचन्दनुस्सदो ।
बाहा पग्गह् कन्दसि,
वनमज्झे किं दुक्खितो तुवं ॥
११६. सोवण्णमयो पभस्सरो,
उप्पन्नो रथपञ्जरो मम ।
तस्स चक्कयुगं न विन्दामि,
तेन दुक्खेन जहामि जीवितं ॥
११७. सोवण्णमयं मणीमयं,
लोहमयं अथ रूपियामयं^३ ।
पावद रथं करिस्सामि^४ ते,
चक्कयुगं पटिपादयामि^५ तं ॥
११८. सो^६ माणवो तस्स पावदि,
चन्दिमसुरिया^७ उभयेत्थं^८ भातरो ।
सोवण्णमयो रथो मम,
तेन चक्कयुगेन सोभति ॥
११९. बालो खो त्वमि माणव,
यो त्वं पत्थयसे^९ अपत्थियं^{१०} ।
मज्जामि तुवं मरिस्ससि,
न हि त्वं लच्छसि चन्दमूरिय ॥

१. मट्टकुण्डली-गी०, रो० । २. मालधारी-गी०, रो० । ३. रूपियमय-स्या० ।
४. पावयामि-गी०, रो० । ५. पटिपादयामि-स्या० । ६. अय-स्या० । ७. चन्द-
मूरिया-म० । ८. उभयेत्थ-स्या० । ९. पत्थयसि-स्या० । १०. अपत्थय-स्या० ।

१२०. गमनागमनं पि दिस्मति,
वण्णघातु उभयेत्थ वीथियो ।
पेतो पन नेव दिस्सति,
को नु खो कन्दतं वाल्यतरो ॥

B 218 5

१२१. सच्चं खो वदेसि माणव,
अहमेव कन्दत वाल्यतरो ।
चन्दं विय दारको रुदं,
पेतं कालकताभिपत्त्यये^१ ॥

10

१२२. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिच्चं^२, सच्चं निव्वापये दरं ॥

१२३. अब्बही^३ वत मे सल्ल, यमासि हृदयस्सितं ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोक अपानुदि ॥

१२४ सोह अब्बूळहसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्त्वान माणवा ति ॥

४५०. बिलारकोसियजातकं (१२)

15

१२५ अपचन्ता पि दिच्छन्ति^४, सन्तो लब्धान भोजनं ।
किमेव त्व पचमानो, य न दज्जा न तं समं ॥

१२६ मच्छेरा च पमादा च, एव दान न दिव्यति ।
पुज्ज आकङ्खमानेन, देय्यं होति विजानता ॥

20

१२७ यस्सेव भीतो न ददाति मच्छरी, तदेवाददतो भय ।
जिघच्छा च पिपासा च, यस्स भायति मच्छरी ।
तमेव वाल फुसति, अस्मि लोके परम्हि च ॥

१२८ तस्मा विनेय्य मच्छेर, दज्जा दान मलाभिभू ।
पुज्जानि^५ परलोकस्मि, पतिट्ठा होन्ति पाणिन ॥

१ बालकताभिपत्त्यये-स्या० । २ ओसिच्च-स्या० । ३ अब्बुहि-स्या० ।
४ इच्छन्ति-स्या० । ५ पुज्ज हि-स्या० ।

१२९. दुद्दं ददमानानं, दुक्करं कम्म कुब्बतं ।
असन्तो नानुकुब्बन्ति, सतं धम्मो दुरन्नयो ॥
१३०. तस्मा सतं च असतं^१, नाना होति इतो गति ।
असन्तो निरयं यन्ति, सन्तो सगपरायना ॥
१३१. अप्पस्मेके^२ पवेच्छन्ति, बहुनेके^३ न दिच्छरे ।
अप्पस्मा दक्खिणा दिन्ना, सहस्सेन समं मिता ॥ 5
१३२. धम्मं चरे यो पि समुञ्छकं^४ चरे,
दारं च पोसं ददमप्पकस्मिं^५ ।
सतं^६ सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविघस्स ते ॥ 10
१३३. केनेस यञ्जो विपुलो महग्घतो^७,
समेन दिन्नस्स न अग्घमेति ।
कथं सतं^८ सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविघस्स ते ॥
१३४. ददन्ति हेके विसमे निविट्ठा,
छेत्वा^९ वधित्वा अथ सोचयित्वा ।
सा दक्खिणा अस्सुमुखा सदण्डा,
समेन दिन्नस्स न अग्घमेति ।
एवं सतं सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविघस्स ते ति ॥ 15 20

४५१. चक्कवाकजातकं (१३)

१३५. वण्णवा अभिरूपोसि, धनो सञ्जातरोहितो ।
चक्कवाक सुरूपोसि, विप्पसन्नमुखिन्द्रियो ॥

१. असतं च—मी०, स्या०, रो० । २. अप्पस्मेके—स्या० । ३. बहुनेके—स्या० ।
४. समुञ्छकं—स्या० । ५. ददं अप्पकस्मिं पि—रो० । ६. सतं—स्या० । ७. महग्घतो—
मी० । ८. मी०, स्या०, रो० पोत्यनेसु नित्य । ९. भत्त्वा—मी०, रो०; धत्त्वा—स्या० ।

१३६. पाठीनं^१ पावुसं मच्छं, बलजं^२ भुञ्जरोहितं ।
 गङ्गाय^३ तीरे निसिन्नो^४, एवं भुञ्जसि भोजनं ॥
१३७. न बाहमेतं^५ भुञ्जामि, जङ्गलानोदकानि^६ वा ।
 अञ्जत्र सेवालपणका, एतं^७ मे सम्म भोजनं ॥
१३८. न बाहमेतं सदहामि, चक्कवाकस्स भोजनं ।
 अहं पि सम्म भुञ्जामि, गामे लोणियतेलियं^८ ॥
१३९. मनुस्सेसु कतं भत्तं, सुचिं^९ मंमूपसेचनं ।
 न च मे तादिसो वण्णो, चक्कवाक यथा तुवं^{१०} ॥
१४०. सम्पस्सं अत्तनि वेरं, हिंसयं^{११} मानुसि पजं ।
 उयस्तो घससी भीतो, तेन वण्णो तवेदिसो ॥
१४१. सव्वलोकविरुद्धोसि^{१२}, धङ्क पापेन कम्मणा ।
 लद्धो पिण्डो न पीणेति, तेन वण्णो तवेदिसो ॥
१४२. अहं पि सम्म भुञ्जामि, अहिंसं सव्वपाणिनं ।
 अप्पोस्सुक्को निरासङ्को^{१३}, असोको अकुतोभयो ॥
१४३. सो करस्सु आनुभावं, वीतिवत्तस्सु सीलियं ।
 अहिंसाय चरं^{१४} लोके, पियो होहिसि मंमिव ॥
१४४. यो न हन्ति न घातेति, न जिनाति न जापये^{१५},
 मेत्तंसो सव्वभूतेसु, वेरं तस्स न केनची ति ॥

४५२. भूरिपञ्जजातकं^{१६} (१४)

१४५. सच्च किर त्वं^{१७} अपि^{१८} भूरिपञ्ज,
 या तादिसो सीरि^{१९} धिती^{२०} मती^{२१} च ।

१. पाठीन-स्या० । २. बलज-सी०, बलञ्ज-स्या०; बालज-रो० । ३-३. गंगा-
 तीरे निसिन्नोसि-स्या० । ४. बाहमेत-सी० । ५. जङ्गलानूदकानि-स्या० । ६. अञ्ज-
 स्या० । ७. लोणिकतेलिक-स्या० । ८. सुचि-सी०, स्या० । ९. मवं-सी० । १०.
 हिंसाय-स्या० । ११. सव्वलोकविरुद्धोसि-सी० । १२. निरासङ्को-स्या०, रो० । १३.
 चरं-सी०, स्या० । १४. भूरिपञ्जातक-सी०, भूरिपञ्हातक-स्या० । १५-१५ त्वपि-
 सी०; तुव पि-स्या० । १६. सिरी-स्या०; सिरि-सी० । १७. धिति-स्या० । १८.
 मती-सी०; मतिं-स्या० ।

न तायतेभाववसूपनितं,
यो यवकं भुञ्जसि अण्णसूपं ॥

१४६. सुखं दुक्खेन परिपाचयन्तो,
काला कालं विचिनं छन्दछन्नो ।
अत्थस्स द्वारानि^१ अवापुरन्तो^२,
तेनाहं तुस्सामि यवोदनेन ॥

5

१४७. कालं च अत्वा अभिजीहनाय,
मन्तेहि अत्थं परिपाचयित्वा ।
विजम्भिस्सं^३ सीह्विजम्भितानि,
तायिद्विया दक्खसि मं पुना पि ॥

B. 221

10

१४८. सुखी पि^४ हेके न करोन्ति पापं,
अवण्णसंसग्गभया पुनेके ।
पहू समानो विपुलत्थचिन्ती,
किंकारणा मे न करोसि दुक्खं ॥

१४९. न पण्डिता अत्तसुखस्स हेतु,
पापानि कम्मामि समाचरन्ति ।
दुक्खेन फुट्ठा खलिता पि सन्ता,
छन्दा च दोसा न जहन्ति धम्मं ॥

15

१५०. येन केनचि वण्णेन, मुदुता दारुणेन वा ।
उद्धरे दीनमत्तानं, पच्छा धम्मं समाचरे ॥

20

१५१. यस्स रुक्खस्स छायाय, निसीदेय्य सयेय्य वा ।
न तस्स साखं भञ्जेय्य, मित्तदुब्भो हि पापको ॥

१५२. यस्सा^५ पि^६ धम्मं पुरिसो^७ विजञ्जा,
ये चस्स कल्लं विनयन्ति सन्तो ।
तं हिस्स दीपं च परायनं च,
न तेन मेत्तिं जरयेय पञ्जो ॥

25

१. मारानि-गी० । २. अपापुरन्तो-स्या० । ३. विजम्भिसं-स्या० । ४. हि-
सी० । ५-५ यस्स हि-सी० । ६. मनुजो-सी० ।

१५३. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
 असञ्जतो पव्वजितो न साधु ।
 राजा न साधु अनिसम्मकारी,
 यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥

१५४. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
 निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

४५३. महामङ्गलजातकं (१५)

B, 222

१५५. किंसु नरो जप्पमघिच्चकाले,
 कं वा विज्जं कत्तमं वा सुतानं ।
 सो मच्चो अस्मिं च^१ परम्हि लोके,
 कथं करो सोत्थानेन गुत्तो ॥

१५६. यस्स देवा पितरो च सब्बे,
 सरीसपा^२ सब्बभूतानि चा पि ।
 मेत्ताय निच्चं अपचितानि होन्ति,
 भूतेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

१५७. यो सब्बलोकस्स निवातवुत्ति.
 इत्थीपुमानं सहदारकानं ।
 खन्ता दुरुत्तानमप्पटिकूलवादा,
 अधिवासनं सोत्थानं तदाहु ॥

१५८. यो नावजानाति सहायमित्ते^३,
 सिप्पेन कुल्याहि^४ धनेन जच्चा ।
 रुचिपञ्चो अत्थकाले मतीमा^५,
 सहायेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

१. व-रो० । २. सिरिस्सपा-सी०, स्या०, रो० । ३. सहायमित्ते-सी०, रो० ।
 ४. कुल्यामि-स्या० । ५. मतीमा-सी०, रो० ।

१५९. मित्तानि वे यस्स भवन्ति सन्तो,
संविस्सत्था अविस्संवादकस्स ।
न मित्तदुब्धी^१ संविभागी धनेन,
मित्तेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

१६०. यस्स भरिया तुल्यवया समग्गा,
अनुव्वता धम्मकामा पजाता ।
कोलिनिया सीलवती पतिव्वता,
दारेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

5

B, 223

१६१. यस्स राजा भूतपती^२ यसस्सी,
जानाति सोचेय्यं^३ परक्कमं च ।
अद्वेज्जता सुहृदयं ममं ति,
राजूसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

10

१६२. अन्नं च पानं च ददाति सद्धो,
मालं च गन्धं च विलेपनं च ।
पसन्नचित्तो अनुमोदमानो,
सग्गेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

15

१६३. यमरियधम्मेन पुनन्ति वुद्धा^४,
आराधिता समचरियाय सन्तो ।
वहुस्सुता इसयो सीलवन्तो,
अरहन्तमज्झे सोत्थानं तदाहु ॥

20

१६४. एतानि खो सोत्थानानि लोके,
विञ्जुप्पसत्थानि^५ सुखुद्रयानि^६ ।
तानीव सेवेथ नरो सपञ्जो,
न हि मङ्गले किञ्चनमत्थि सच्चं ति ॥

१. मित्तदुब्धी—सी० । २. भूतपति—म० । ३. गोचेय्य—स्या० । ४. वद्धा—सी०,
स्या० । ५. विञ्जुप्पसत्थानि—स्या० । ६. सुगिन्द्रियानि—रो० ।

४५४. घटपण्डितजातकं (१६)

१६५. उद्वेहि कण्ह किं सेसि, को अत्यो सुपनेन ते ।
यो पि तुय्हं^१ सको भाता, हृदयं चक्खु^२ च^३ दक्खिणं ।
तस्स वाता वलीयन्ति^४, घटो जप्पति केसव ॥

१६६. तस्स तं वचनं सुत्वा, रोहिणेय्यस्स केसवो ।
तरमानरूपो बुट्ठासि, भातुसोकेन अट्टितो ॥

१६७. किच्च उम्मत्तरूपो व, केवलं द्वारकं इमं ।
ससो ससो ति लपसि, को नु ते ससमाहरि ॥

१६८. सोवण्णमयं मणीमयं, लोहमयं अथ^५ रुपियामयं^६ ।
सहस्रसिलापवाळमयं, कारयिस्सामि ते ससं ॥

१६९. सन्ति अञ्जे पि ससका, अरञ्जे वनगोचरा ।
ते पि ते आनयिस्सामि, कीदिसं ससमिच्छसि ॥

१७०. न चाहमेते^७ इच्छामि, ये ससा पथविस्सिता^८ ।
चन्दतो ससमिच्छामि, तं मे ओहर केसव ॥

१७१. सो नून मधुरं वाति, जीवितं विजहिस्ससि ।
अपत्थियं^९ यो पत्थयसि, चन्दतो ससमिच्छसि ॥

१७२. एवं चे कण्ह जानासि, यदञ्जमनुसाससि ।
कस्मा पुरे मतं पुत्तं, अज्जा पि मनुसोचसि^{१०} ॥

१७३. यं न लब्भा मनुस्सेन, अमनुस्सेन वा पुन ।
जातो मे मा मरी^{१०} पुत्तो, कुतो लब्भा अलम्बियं ॥

१७४. न मन्ता मूलभेसज्जा, ओसघेहि घनेन वा ।
सक्का आनयितु कण्ह, य पेत्तमनुसोचसि ॥

१७५. यस्स एतादिसा अस्सु, अमच्चा पुरिसपण्डिता ।
यया निज्झापये अज्ज, घटो^{११} पुरिसपण्डितो ॥

१. घटजातकं—सी०, घटपण्डित०—स्या० । २. ताव—रो० । ३-३ चक्खु
सी०, रो०; चक्खु—स्या० । ४. वलीयन्ति—स्या० । ५-५ अथवा रुपियमयं—स्या०
६. चाहमेत—सी०; चाहमेते—स्या०, चाहमेत—रो० । ७. पठविमिता—सी०, स्या०, ७
८. अपत्थिय—स्या० । ९. अनुसोचसि—स्या० । १०. मरि—सी० । ११. घटो—सी०, स

१७६. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं^१, सव्वं निव्वापये दरं ॥
१७७. अब्बहो^२ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सित्तं^३ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
१७८. सोहं अब्बूळहसल्लोस्मि, वीत्तसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्त्वान भाणव ॥
१७९. एवं करोन्ति सप्पञ्जा, ये होन्ति अनुकम्पका ।
निवत्तयन्ति सोकम्हा, घटो जेट्ठं व भातरं ति ॥

दसकनिपातं निवृत्तं ।

तत्सुद्धानं

दळ्ह कण्ह धनञ्जय सङ्खवरो,
रज^१ सत्तह^२ कस्स च^३ तक्कलिना ।
धम्मं^४ कुक्कुट कुण्डलि भोजनदा,
चक्कवाक सुभूरिस सोत्थि घटो^५ ति ॥

B. 225

10

—:०:—

१. ओसिञ्चि—स्या० । २. अब्बुहि—रया० । ३. हृदयनिरिस्तं—सी० । ४. राजा—सी०, स्या० । ५-५. मत्ताहसमाग्य—सी०, स्या० । ६. जम्म—सी० । ७. घटो—सी०, स्या० ।

११. एकादसकनिपातो

४५५. मातुपोसकजातकं (१)

१. तस्स नागस्स विप्पवासेन,
विस्ल्लहा सल्लकी^१ च कुटजा^२ च^३ ।
कुरुविन्दकरवीरा^४ तिससामा^५ च^६,
निवाते पुप्फिता च कणिकारा ॥
२. कोचिदेव सुवण्णकायुरा^७,
नागराजं भरन्ति पिण्डेन ।
यत्थ राजा राजकुमारो वा,
कवचमभिहेस्सति अद्यम्भितो^८ ॥
३. गण्हाहि नाग कवलं, मा नाग किसको भव ।
वहूनि राजकिच्चानि, तानि^९ नाग करिस्ससि ॥
४. सा नूनसा कपणिका, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणुं पादेन घट्टेति, गिरिं चण्डोरणं पति ॥
५. का नु ते सा महानाग, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणुं पादेन घट्टेति, गिरिं चण्डोरणं पति ॥
६. माता मे सा महाराज, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणुं पादेन घट्टेति, गिरिं चण्डोरणं पति ॥
७. मुञ्चयेतं महानागं, योयं भरति मातरं ।
समेतु मातरा नागो, सह सव्वेहि जातिभि ॥

१. खल्लिकियो-स्या० । २-२ कुटजा-स्या० । ३. कुरुविन्दकरवर-सी०; कुरु-
विन्दकरवरा-स्या० । ४-४ मिससामा-सी०; मिससामा च-स्या० । ५. सुवण्णकायुरा-
सी० । ६. असम्भितो-सी०, रो०; असम्भितो-स्या० । ७. यानि-सी०, रो० ।

८. मुत्तो च^१ वन्धना नागो, मुत्तमादाय^२ कुञ्जरो^३ ।
मुहुत्तं अस्सासयित्वा^४, अगमा येन पव्वतो ॥
९. ततो सो नल्लिनि^५ गन्त्वा, सीतं कुञ्जरसेवितं ।
सोण्डायूदकमाहत्वा^६, मातरं अभिसिञ्चथ ॥
१०. कोयं अनरियो देवो, अकालेन पि^७ वस्सति^८ । १५ B. 227
गतो मे अव्रजो पुत्तो, यो मय्हं परिचारको ॥
११. उट्ठेहि अम्म किं सेसि, आगतो त्याहमव्रजो ।
मुत्तोमिह कासिराजेन, वेदेहेन यसस्सिना ॥
१२. चिरं जीवतु सो राजा, कासीनं रट्ठवड्डनो ।
यो मे पुत्तं पमोचेसि^९, सदा वुद्धापचायिकं^{१०} ति ॥ 10

४५६. जुह्वातकं (२)

१३. सुणोहि मय्हं वचनं जनिन्द,
अत्येन जुह्मिह इधानुपत्तो ।
न ब्राह्मणे अद्धिके तिट्ठमाने,
गन्तव्वमाहु द्विपदिन्द^१ सेट्ठ ॥
१४. सुणोमि तिट्ठामि वदेहि ब्रह्मे, 15
येनासि^२ अत्येन इधानुपत्तो ।
कं वा त्वमत्थं मयि पत्थयानो,
इधागमा ब्रह्मे तदिद्ध ब्रूहि ॥
१५. ददाहि मे गामवरानि पञ्च,
दासीसतं सत्त गवं सतानि । 20
परोसहस्सं च सुवण्णनिक्खे,
भरिया च मे सादिसी द्वे ददाहि ॥

१. व-सी०, स्या० । २-२. कामिराजेन पेयितो-सी०, म्या०; मुत्तोमादातो कुञ्जरो-रो० । ३. विस्समित्वान-सी०; अस्समित्वान-स्या० । ४. निल्लिनि-स्या०; नल्लिनि-सी० । ५. सोण्डाय उदकमाहत्वा-स्या० । ६-६. पवस्मति-सी०, स्या०; तिव-स्यति-रो० । ७. अमोरेसि-मी० । ८. कुट्टपचायिकं-स्या० । ९. दिपदान-सी०, रो०; द्विपदान-स्या० । १०. येनापि-स्या० ।

१६. तपो नु ते ब्राह्मण भिसरूपो,
मन्ता नु ते ब्राह्मण चित्तरूपा ।
यक्त्वा नु^१ ते अस्सवा सन्ति केचि,
अत्यं वा मे अभिजानासि कत्तं ॥

॥ २२८ ५

१७. न मे तपो अत्यि न चा पि मन्ता,
यक्त्वा पि मे अस्सवा नत्थि केचि ।
अत्यं पि ते नाभिजानामि कत्तं,
पुव्वे च^२ खो सङ्गतिमत्तमासि ॥

१०

१८. पठमं इदं^३ दस्सनं जानतो मे,
न ताभिजानामि इतो पुरत्था ।
अक्खाहि मे पुच्छितो एतमत्यं,
कदा कुहि वा अहु सङ्गमो नो ॥

१५

१९. गन्वारराजस्स पुरम्हि रम्मे,
अवसिम्हसे तवक्खीलाय^४ देव ।
तत्थन्धकारम्हि तिमीसिकायं^५,
अंसेन अंसं समघट्ठयिम्ह^६ ॥

२०

२०. ते तत्थ ठत्थान उभो जनिन्द,
साराणियं^७ वीतिसारयिम्ह^८ तत्थ ।
सायेव नो सङ्गतिमत्तमासि,
ततो न पच्छा न पुरे अहोसि^९ ॥

२१. यदा कदाचि मनुजेषु ब्रह्मे,
समागमो सप्पुरिसेन होति ।
न पण्डिता सङ्गतिसन्धवानि,
पुव्वे कत्तं वा पि विनासयन्ति ॥

१. व-मी०, रो० । २. व-स्या० । ३. इम-मी० । ४. तवक्खीलाय-म०, रो० । ५. तिमिस्सिकाय-स्या० । ६. समघट्ठयिम्हा-स्या० । ७. साराणीय-मी० । ८. वीतिसारिम्ह-मी०, स्या०, रो० । ९. कदाचि-स्या० ।

२२. बाला व' खो सङ्गतिसन्थवानि,
पुब्बे कतं वा पि विनासयन्ति ।
बहुं पि बालेसु कतं विनस्सति,
तथा हि बाला अकतञ्जुरूपा ॥
२३. धीरा च खो सङ्गतिसन्थवानि, 5
पुब्बे कतं वा पि न नासयन्ति ।
अप्पं पि धीरेसु कतं न नस्सति,
तथा हि धीरा सुकतञ्जुरूपा ॥
२४. ददामि ते गामवरानि पञ्च, B. 229
दासीसतं सत्त गवं सतानि । 10
परोसहस्सं च सुवण्णनिक्खे,
भरिया च ते सादिसी द्वे ददामि ॥
२५. एवं सतं होति समेच्च राज,
नक्खत्तराजारिव तारकानं ।
आपूरती कासिपती तथाहं^१, 15
तया^२ पि^३ मे सङ्गमो अज्ज लद्धो ति ॥

४५७. धम्मदेवपुत्तजातकं^४ (३)

२६. यसोकरो पुञ्जकरोहमस्मि,
सदात्थुतो^५ समणब्राह्मणानं ।
मगारहो देवमनुस्सपूजितो,
धम्मो अहं देहि अधम्म मगं ॥ , 20
२७. अधम्मयानं दळ्हमारुहित्वा,
असन्तसन्तो बलवाहमस्मि ।
स किस्स हेतुमिह तवज्ज दज्जं,
मगं अहं धम्म अदिन्नपुब्बं ॥

१. च-सी०, स्या०, रो० । २. यया अहं-सी०, स्या० । ३-३. तथाहि-सी०,
स्या० । ४. धम्मजातकं-सी० । ५. सदत्थुतो-सी०, स्या० ।

२८. धम्मो हवे पातुरहोसि पुब्बे,
पच्छा अघम्मो उदपादि लोके ।
जेट्ठो च सेट्ठो च सनन्तनो च,
उय्याहि जेट्ठस्स कनिट्ठ मग्गा ॥

५ २९. न याचनाय न पि पातिरूपा^१,
न अरहता^२ तेहं ददेय्य^३ मग्गं ।
युद्धं च नो होतु उभिन्नमज्ज,
युद्धमिह^४ यो जेस्सति^५ तस्स मग्गो ॥

B. 230 ३०. सव्वा दिसा अनुविसटोहमस्मि^६,
महव्वलो अमितयसो अतुल्यो^७ ।
गुणेहि सव्वेहि उपेतरूपो,
धम्मो अघम्म त्वं कथं विजेस्ससि ॥

१५ ३१. लोहेन वे हज्जति जातरूपं,
न जातरूपेन हनन्ति लोहं ।
सचे अघम्मो हज्जति^८ धम्ममज्ज,
अयो सुवण्णं विय दस्सनेय्यं ॥

३२. सचे तुवं युद्धवलो अघम्म^९,
न तुय्ह बुद्धा^{१०} च गरु च अत्थि ।
मग्गं च ते दम्मि पियाप्पियेन,
वाचादुरुत्तानि पि ते खमामि ॥

३३. इदं च सुत्वा वचनं अघम्मो,
अवंसिरो पतितो उद्धपादो ।
युद्धत्थिको चे^{११} न लमामि युद्धं,
एत्तावता होति हतो अघम्मो ॥

१ पाटिप्पा-गी०, स्या० । २ अरहति-सी०, रो०, अरहता-स्या० । ३ ददेय्य-म०, रो० । ४ युद्धमि-गी०, स्या० । ५ जिम्मति-स्या० । ६ अनुविस-टोहमस्मि-स्या० । ७ अतुल्यो-गी० । ८ हज्जति-सी०, स्या० । ९ अघम्म-रो० । १० बुद्धा-गी०, रो० । ११ वे-गी०, स्या० ।

३४. खन्तीबलो युद्धवलं विजेत्वा,
हन्त्वा अधम्मं निहानित्वभूम्या ।
पायासि वित्तो^१ अभिरुह् सन्दनं,
मग्गेनेव अतिबलो सच्चनिवकमो ॥

३५. माता पिता समणब्राह्मणा च,
असम्मानीता यस्स सके अगारे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ते^२ ।
यथा अधम्मो पतितो अवंसिरो ॥

5

३६. माता पिता समणब्राह्मणा च,
सुसम्मानीता यस्स सके अगारे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा सुगतिं वजन्ति ते ।
यथा पि धम्मो अभिरुह् सन्दनं ति ॥

10 B. 231

४५८. उदयजातकं (४)

३७. एका निसिन्ना सुचि सञ्जातूरु^३,
पासादमारुह् अनिन्दितङ्गी ।
याचामि तं किन्नरनेत्तचक्खु,
इमेकरत्ति उभयो वसेम ॥

15

३८. ओकिण्णन्तरपरिखं^४, दळ्हमट्टालकोट्टकं ।
रक्खितं खग्गहत्थेहि, दुप्पवेसमिदं पुरं ॥

20

३९. दहरस्स युविनो चा^५ पि, आगमो च न विज्जति ।
अथ केन नु वण्णेन, सङ्गमं इच्छसे मया ॥

४०. यक्खोहमस्मि कल्याणि, आगतोस्मि तवन्तिके^६ ।
त्वं मं नन्दय^७ भद्दन्ते, पुण्णकंसं ददामि ते ॥

१. चित्तो — स्या० । २. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ३. सञ्जातूरु — स्या० । ४. ओकिण्णन्तरपरिखं — स्या० । ५. वा — सी० । ६. तवन्तिके — सी०, रो० । ७. नन्दस्सु — स्या० ।

४१. देवं व यक्खं अथ वा मनुस्सं,
न पत्थये उदयमतिच्च अञ्जं ।
गच्छेव त्वं यक्ख महानुभाव,
मा चस्सु गत्वा पुनरावजित्थ ॥

5 ४२. या सा रति उत्तमा कामभोगिनं,
यं हेतु सत्ता विसमं चरन्ति ।
मा तं रति जीयि तुवं सुचिम्हि ते,
ददामि ते रुपियं^१ कंसपूरं ॥

B. 232

10

४३. नारिं नरो निज्झपयं घनेन,
उक्कंसती यत्थ करोति छन्दं^२ ।
विपच्चनीको तव देवघम्मो,
पच्चक्खतो थोक्कतरेन एसि ॥

15

४४. आयु च वण्णो च मनुस्सलोके,
निहीयति^३ मनुजानं सुगत्ते ।
तेनेव वण्णेन धनं पि तुहं,
निहीयति जिण्णतरासि अज्ज ॥

४५. एवं मे पेक्खमानस्स, राजपुत्ति यस्सिस्सिनि ।
हायतेव^४ तव^५ वण्णो, अहोरत्तानमच्चये ॥

20

४६. इमिना व त्वं वयसा, राजपुत्ति सुमेघसे ।
ब्रह्मचरियं चरेय्यासि, भिय्यो वण्णवती सिया ॥

४७. देवा न जीरन्ति यथा मनुस्सा,
गत्तेसु तेसं वलियो न होन्ति ।
पुच्छामि तं यक्ख महानुभाव^६,
कथं नु देवान^७ सरीरदेहो ॥

१. रुपिय-स्या० । २. छन्द-स्या० । ३. निहीयति-स्या० । ४-५. हायते वत
वे-घो०, स्या०; हायतेव ततो-रो० । ६. महानुभाव-स्या० । ७. देवान-रो० ।

४८. देवा न जीरन्ति यथा मनुस्सा,
गत्तेसु तेसं वलियो न होन्ति ।
सुवे सुवे भिय्यतरो व तेसं,
दिव्वो च वण्णो विपुला च भोगा ॥
४९. किंसूध भीता जनता अनेका,
मग्गो च नेकायतनं पवुत्तो ।
पुच्छामि तं यक्ख महानुभाव,
कत्थट्ठितो^१ परलोकं न भाये ॥
५०. वाचं मनं च पणिधाय सम्मा,
कायेन पापानि अकुव्वमानो ।
बहुल्लपानं घरमावसन्तो,
सद्धो मुद्द संविभागी वदञ्जू ।
सङ्गाहको सखिलो सण्हवाचो,
एत्थट्ठितो^२ परलोकं न भाये ॥
५१. अनुसाससि मं यक्ख, यथा माता यथा पिता ।
उळारवण्णं^३ पुच्छामि, को नु त्वमसि सुव्रहा ॥
५२. उदयोहमस्मि कल्याणि, सङ्करत्ता^४ इधागतो^५ ।
आमन्त खो तं गच्छामि, मुत्तोस्मि तव सङ्करा^६ ..
५३. सचे खो त्वं उदयोसि, सङ्करत्ता इधागतो ।
अनुसास मं राजपुत्त, यथास्स^७ पुन सङ्गमो ॥
५४. अतिपतति^८ वयो खणो तथेव,
ठानं नत्थि धुवं चवन्ति सत्ता ।
परिजिय्यति^९ अद्ध्युवं^{१०} सरीरं,
उदये मा पमाद^{१०} चरस्सु धम्मं ॥

B. 233

10

15

20

१. कत्थट्ठितो—स्या० । २. एत्थट्ठितो—स्या० । ३. उळारवण्ण—सी०, स्या० । ४. सङ्करत्ता—सी०, रो०, सङ्करत्ता—स्या० । ५. यिधागतो—स्या० । ६. सङ्करा—सी०, रो० । ७. ययास्सु—सी० । ८. अतिपतति—सी०, रो० । ९-९. परिजिय्यति अधुव—स्या० । १०. पमाद—सी० ।

५५ कसिणा पथवी घनस्स पूरा,
एकस्सेव सिया अनञ्जवेय्या ।
त चा^१ पि^१ जहति^३ अवीतरागो,
उदये मा पमाद चरस्सु धम्म ॥

5 ५६ माता^१ च पिता च भातरो च^१,
भरिया^१ या पि घनेन होति कीता^१ ।
ते चा पि जहन्ति अञ्जमञ्ज,
उदये मा पमाद चरस्सु धम्म ॥

B 234

10

५७ कायो परभोजन ति भत्वा^१,
ससारे सुर्गति^१ च दुर्गति^१ च^१ ।
इत्तरवासो ति जानियान^१,
उदये मा पमाद चरस्सु धम्म ॥

15

५८ साधु भासतिर्य^१ यक्खो, अप्प मच्चान जीवित ।
कसिर च परित्त च, त च दुक्खेन सयुत ।
साह एका पव्वजिस्सामि, हित्वा कांसि सुरुद्धन ति ।

४५९. पानीयजातकं (५)

५९ मित्तो मित्तस्स पानीय, अदिन्न परिभुञ्जित ।
तेन पच्छा विजिगुच्छि, त पाप पकत मया ।
मा पुन अकर पाप, तस्मा पव्वजितो अह ॥

20

६० परदार च दिस्वान, छन्दो मे उदपज्जय^१ ।
तेन पच्छा विजिगुच्छि, त पाप पकत मया ।
मा पुन अकर पाप, तस्मा पव्वजितो अह ॥

६१ पितर मे महाराज, चोरा अगण्ठु^{१०} कानने ।
तेसाह पुच्छितो जान, अञ्जथा न वियावरि ॥

१-१ मापि-स्या० । २-१ जहति-सी० स्या० रा० । ३-३ मातापिता च भात
भरिनी-स्या० । ४-४ भरियाभारिना सघनेन होति-स्या० । ५ विदित्वा-स्या० ।
सुर्गता च दुर्गता च-सी०, स्या० रा० । ७ जानिया-सी०, जानित्वा-स्या० ।
भासतप-सी०, रा० । ९ उपपज्जय-स्या० । १० अगण्ठु-स्या०, अगण्ठु-सी० ।

६२. तेन पच्छा विजिगुच्छिं^१, तं पापं पकतं मया ।

मा पुन अकरं पापं, तस्मा पव्वजितो अहं ॥

६३. पाणातिपातमकरं, सोमयागे उपट्ठिते ।

तेसाहं समनुञ्जासि, तेन पच्छा विजिगुच्छिं ॥

६४. तं पापं पकतं मया, मा पुन अकरं पापं ।

5

तस्मा पव्वजितो अहं ॥

६५. सुरामेरयमाधुका^२, ये जना पठमासु नो ।

बहून्^३ ते अनत्थाय, मज्जपानमकप्पयुं ॥

६६. तेसाहं समनुञ्जासि, तेन पच्छा विजिगुच्छिं ।

B. 235

तं पापं पकतं मया, मा पुन अकरं पापं ।

10

तस्मा पव्वजितो अहं ॥

६७. धिरत्थु सुबहू कामे, दुग्गन्धे बहुकण्टके ।

ये अहं पटिसेवन्तो, नालभिं^४ तादिसं सुखं ॥

६८. महस्सादा सुखा कामा, नत्थि कामा^५ परं सुखं ।

ये कामे पटिसेवन्ति^६, सगं ते उपपज्जरे ॥

15

६९. अप्पस्सादा दुखा^७ कामा, नत्थि कामा परं दुखं^८ ।

ये कामे पटिसेवन्ति, निरयं ते उपपज्जरे ॥

७०. असी यथा सुनिसितो, नेत्तिसो^९ व^{१०} सुपायिको ।

सत्ती व उरसि^{१०} खित्ता^{११}, कामा दुक्खतरा ततो ॥

७१. अङ्गारानं व जलितं, कासुं साधिकपोरिसं ।

20

फालं व दिवसं तत्तं, कामा दुक्खतरा ततो ॥

७२. विसं यथा हलाहलं, तेलं^{१२} पक्कुथितं^{१३} यथा ।

तम्बलोहविलीनं व, कामा दुक्खतरा ततो ति ॥

१. विजिगुच्छिं—सी० । २. सुरामेरयमाधुका—सी०, स्या०, रो० । ३. बहून्—सी०, स्या० । ४. नालभिं—सी० । ५. काम—सी०, रो० । ६. पटिसेवन्ति—सी० । ७. दुक्खा—रो० । ८. दुक्ख—स्या० । ९-९. नेत्तिसोव—स्या० । १०. उरसी—सी०, स्या० । ११. खित्तो—सी० । १२-१२. तेलम्वकट्टितं यथा—सी०, रो०; तेलं पक्कुट्टितं यथा—स्या० ।

४६०. युद्धञ्चयजातकं^१ (६)

७३. मित्तामच्चपरिव्यूळहं^२, अहं वन्दे रथेसभं ।
 पव्वजिस्सामहं^३ राज, तं देवो अनुमञ्जतु ॥
७४. सचे ते ऊनं कामेहि, अहं परिपूरयामि ते ।
 यो तं हिंसति वारेमि, मा पव्वज^४ युधञ्चय ॥
७५. न मत्थि ऊनं कामेहि, हिंसिता^५ मे न विज्जति ।
 दीपं च कातुमिच्छामि^६, यं जरा नाभिकीरति ॥
७६. पुत्तो वा पितरं याचे, पिता वा पुत्तमोरसं ।
 नेगमो तं याचे तात, मा पव्वज युधञ्चय ॥
७७. मा^७ मं देव निवारेहि^८, पव्वजन्तं रथेसभ ।
 माहं कामेहि सम्मत्तो, जराय वसमन्वगू ॥
७८. अहं तं तात याचामि, अहं पुत्त निवारये ।
 चिरं तं दट्ठुमिच्छामि, मा पव्वज युधञ्चय ॥
७९. उस्सावो व तिणग्गम्हि, सूरियुग्गमनं^९ पति ।
 एवमायु मनुस्सानं, मा मं अम्म निवारय^{१०} ॥
८०. तरमानो^{११} इमं यानं, आरोपेतु^{१२} रथेसभ ।
 मा मे माता तरन्तस्स, अन्तरायकरा अहु ॥
८१. अभिधावथ भदन्ते, सुञ्जं हेस्सति रम्मक ।
 युधञ्चयो अनुञ्जातो, सव्वदत्तेन राजिना ॥
८२. योहु^{१३} सेट्ठो सहस्सस्स^{१४}, युवा कञ्चनसन्निभो ।
 सोयं कुमारो पव्वजितो, कासायवसनो वली ॥
८३. उभो कुमारा पव्वजिता, युधञ्चयो युधिष्ठिलो ।
 पहाय मातापितरो, सज्जं छेत्त्वान मच्चुनो ति ॥

१. युपञ्चय-मी०, स्या०, युवञ्चय-रो० । २. परिव्यूळ-मी०, रो० ।
 ३. पव्वजिस्स-मी०, रो० । ४. पव्वजि-रो० । ५. हिंसिता-स्या० । ६. कातु-
 मिच्छामि-स्या० । ७-९ मम साव निवारेमी-मी०, स्या० । ८. सूरियुग्गमन-मी०,
 स्या० । ९. निवारये-स्या०, रो० । १०. तरमाना-मी०, रो० । ११. आरोपेतु-मी०,
 रो० । १२. याहु-रो० । १३. मनुग्गान-स्या० ।

४६१. दसरथजातकं (७)

८४. एथ लक्खण सीता च, उभो ओततरथोदकं ।
एवायं भरतो आह, राजा दसरथो मतो ॥
८५. केन रामप्पभावेन^१, सोचितव्वं न सोचसि ।
पितरं कालकतं सुत्वा, न तं पसहते दुखं ॥
८६. यं न सक्का निपालेतुं^२, पोसेन लपतं वहुं ।
स किस्स विञ्जू मेधावी, अत्तानमुपतापये ॥ 5
८७. दहरा च हि बुद्धा^३ च, ये वाला ये च पण्डिता ।
अद्धा चेव दलिद्दा^४ च, सब्बे मच्चुपरायणा^५ ॥ B. 237
८८. फलानमिव पक्कानं, निच्चं पतनतो^६ भयं ।
एवं जातानं^७ मच्चानं, निच्चं^८ मरणतो भयं ॥ 10
८९. सायमेके न दिस्सन्ति, पातो दिट्ठा बहुज्जना^९ ।
पातो एके न दिस्सन्ति, सायं दिट्ठा बहुज्जना ॥
९०. परिदेवयमानो चे, किञ्चिदत्थं उदव्वहे ।
सम्मूळ्हो^{१०} हिंसमत्तानं, कयिरा तं^{११} विचक्खणो ॥
९१. किस्सो^{१२} विवण्णो भवति, हिंसमत्तानमत्तनो ।
न तेन पेता पालेन्ति, निरत्था परिदेवना ॥ 15
९२. यथा सरणमादित्तं, वारिना^{१३} परिनिव्वये^{१४} ।
एवं पि धीरो सुत्वा, मेधावी पण्डितो नरो ।
खिप्पमुप्पतितं सोकं, वातो तूलं^{१५} व धंसये ॥
९३. मच्चो एको व अच्चेति, एको व जायते कुले ।
संयोगपरमात्वेव, सम्भोगा सब्बपाणिनं ॥ 20

१. राम पभावेन—स्या०, राम आनुभावेन—रो० । २. पालेतु—सी०, स्या० । ३. ये बुद्धा—स्या० । ४. दलिद्दा—सी० । ५. मच्चुपरायणा—स्या०, रो० । ६. पतना—रो० । ७. जातानं—रो० । ८. निच्चं—सी०, स्या० । ९. बहुज्जना—स्या० । १०. सम्मूळ्हो—स्या० । ११. चेनं—सी० । १२. कीस्सो—स्या० । १३. वारिनाव—स्या० । १४. निव्वापये—स्या० । १५. कूलं—सी० ।

६४. तस्मा हि धीरस्स बहुस्सुतस्स,
सम्पस्सतो लोकमिमं परं च ।
अञ्जाय धम्मं हृदयं मनं च,
सोका महन्ता पि न तापयन्ति ॥

5 ६५. सोहं दस्सं^१ च^२ भोक्खं^३ च^३, भरिस्सामि^४ च वातके ।
सेसं च^५ पालयिस्सामि, किच्चमेतं^६ विजानतो ॥

६६. दस वस्ससहस्सानि, सट्ठि वस्ससतानि च ।
कम्बुगीवो महाबाहु, रामो रज्जमकारयी ति ॥

४६२. संवरजातकं (८)

B. 238

10

६७. जानन्तो नो महाराज, तव सीलं जनाधिपो ।
इमे कुमारे पूजेन्तो, न तं केनचि मञ्जथ ॥

६८. तिट्ठन्ते नो महाराजे, अदु^१ देवे दिवज्जते ।
वाती तं समनुञ्जिसु^२, सम्पस्सं अत्यमत्तनो ॥

६९. केन संवरवत्तेन, सञ्जाते अभितिट्ठसि^३ ।
केन तं नातिवत्तन्ति, वातिसञ्जा समागता ॥

15

१००. न राजपुत्त उमूयामि^४, समणानं महेसिनं ।
सक्कच्चं ते नमस्सामि, पादे वन्दामि तादिनं ॥

१०१. ते मं धम्मगुणे युत्तं, सुस्सूसमनुसूयकं^५ ।
समणा^६ मनुमासन्ति^७, इसी धम्मगुणे रता ॥

१०२. तेसाहं वचनं सुत्वा, समणानं महेसिनं ।

20

न किञ्चि अतिमञ्जामि, धम्मे मे निरतो मनो ॥

१-१. समञ्च-स्या० । २-२ भोगञ्च-स्या० । ३. भगियापि-स्या० । ४. म-
गी०, स्या० । ५. विच्चमेव-रो० । ६. आदु-मी०, रो०, आदू-स्या० । ७. समनु-
मञ्जिमु-मी०, स्या० । ८. अभितिट्ठमि-मी० । ९. उमूयामि-मी०, उस्सुयामि-स्या० ।
१०. सुस्सूसमनुसूयक-मी०; सुस्सूसमनुसूयक-स्या० । ११-११. समणाममनुसामन्ति-
मी०; समणागमनुसामन्ति-स्या०, रो० ।

१०३. हत्थारोहा^१ अनीकट्ठा, रथिका पत्तिकारका ।
तेसं^२ नप्पटिवन्धामि, निविट्ठं^३ भत्तवेतनं ॥
१०४. महामत्ता च मे अत्थि, मन्तिनो परिचारका^४ ।
वाराणसि वोहरन्ति, बहुमंससुरोदकं^५ ॥
१०५. अथो पि वाणिजा फीता, नानारट्ठेहि^६ आगता ।
तेसु मे विहिता रक्खा, एवं जानाहुपोसथ ॥ 5
१०६. धम्मेन किर आतीनं, रज्जं कारेहि संवर ।
मेधावी पण्डितो चासि^७, अथो पि आतिनं^८ हितो ॥
१०७. तं तं आतिपरिव्यूळ्हं, नानारतनमोचितं ।
अमित्ता नप्पसहन्ति, इन्दं व असुराधिपो ति ॥ 10

४६३. सुप्पारकजातकं (९)

१०८. उम्मुज्जन्ति निमुज्जन्ति, मनुस्सा खुरनासिका ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥ B. 239
१०९. कुरकच्छा^९ पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठा, खुरमाली ति वुच्चति ॥
११०. यथा अग्गी^{१०} व सुरियो व^{१०}, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥ 15
१११. कुरकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठा, अग्गिमाली ति वुच्चति ॥
११२. यथा दधी^{११} व खीरं व^{११}, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥ 20
११३. कुरकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्ठा, दधिमाली ति वुच्चति ॥

१. हत्थारूहा—सी० । २. तेसु—रो० । ३. निविट्ठं—सी०, रो० । ४. परिचारिका—स्या० । ५. बहुमंससुरोदकं—स्या० । ६. नानारट्ठातो—रो० । ७. चापि—सी०, रो० । ८. आतीनं—सी०, स्या० । ९. कुरकच्छा—सी०, स्या०, रो० । १०-१०. अग्गि सुरियो च—स्या० । ११-११. दधि च खीरञ्च—स्या० ।

११४ यथा कुसो व सस्तो व, समुद्रो पटिदिस्सति ।
सुप्पारक त पुच्छाम, समुद्रो कतमो अय ॥

११५ कुरुक्कच्छा पयातान, वाणिजान घनेसिन ।
नावाय विप्पनट्ठाया, कुसमाली ति वुच्चति ॥

5 ११६ यथा नळो व वेळू व, समुद्रो पटिदिस्सति ।
सुप्पारक त पुच्छाम, समुद्रो कतमो अय ॥

११७ कुरुक्कच्छा पयातान, वाणिजान घनेसिन ।
नावाय विप्पनट्ठाया, नळमाली ति वुच्चति ॥

10 ११८ मह्व्भयो^१ भिसनको, सहो सुय्यतिमानुसो ।
यथा सोव्भो पपातो व, समुद्रो पटिदिस्सति ।
सुप्पारक त पुच्छाम, समुद्रो कतमो अय ॥

B 240 ११९ कुरुक्कच्छा पयातान, वाणिजान घनेसिन ।
नावाय विप्पनट्ठाया, वळवामुखी^२ ति वुच्चति ॥

15 १२० यतो सरामि अत्तान, यतो पत्तोस्मि विञ्जुत ।
नाभिजानामि सञ्चिच्च, एकपाण पि हिंसित ।
एतेन सच्चवज्जेन, सोत्थि नावा निवत्ततू ति ॥

एनादसनिपात निट्ठित

तत्सुद्धान

निरिमातुमुपोसकनागवरो^३,
पुन जुण्हक^४ धम्ममुदयवरो ।
अय पानि^५ युधञ्चयको च दस-
रय मवर पारगतेन नवा ति ॥

१ महावया-भा० । २ वळवामुखी-सी०, रा०, वळवामुखी-स्या०
३ निरिमातुप दशनागवरा-सी० । ४ जुण्ह-सी० । ५ पानीय-सी०, स्या० ।

१२. द्वादसकनिपातो

४६४. चूलकुणालजातकं^१ (१)

१. लुद्धानं लहुचित्तानं, अकतञ्जनं दुग्भिन्नं^२ ।
नादेवसत्तो पुरिसो, थीनं सद्धानुमरहति ॥
२. न ता पजानन्ति कतं न किच्चं,
न मातरं पितरं भातरं वा ।
अनरिया समतिक्कन्तधम्मा,
सस्सेव चित्तस्स वसं वजन्ति ॥
३. चिरानुवुट्ठम्पि^३ पियं मनापं,
अनुकम्पकं पाणसमम्पि भत्तुं^४ ।
आवासु किच्चेसु च नं जहन्ति,
तस्माहमित्थीनं न विस्ससामि ॥
४. थीनञ्चिह चित्तं यथा वानरस्स,
कन्नप्पकन्नं यथा रुक्खच्छाया ।
चलाचलं हृदयमित्थियानं,
चक्कस्स नेमि विय परिवत्तति ॥
५. यदा ता पस्सन्ति समेक्खमाना,
आदेय्यरूपं पुरिसस्स वित्तं ।
सण्हाहि वाचाहि नयन्ति मेनं,
कम्बोजका जलजेनेव अस्सं ॥
६. यदा न पस्सन्ति समेक्खमाना,
आदेय्यरूपं पुरिसस्स वित्तं ।
समन्ततो नं परिवज्जयन्ति,
तिण्णो नदीपारगतो व कुल्लं ॥

B. 241

5

10

15

20

१. चूलकुणालजातकं—सी०, स्या० । २. दुग्भिन्नं—सी० । ३. चिरानुवुट्ठम्पि—
। ४. भत्तुं—सी०, स्या०, रो० ।

७. सिलेसूपमा सिखिरिव^१ सव्वभक्खा,
तिक्खमाया नदीरिव सीघमोता ।
सेवन्ति हेता पियमप्पियं च,
नावा यथा ओरकूल पर च ॥

८. न ता एकस्स न द्विन्नं, आपणो व पमारितो ।
यो ता मय्हं ति मञ्जेय्य, वात जालेन वावये^२ ॥

९. यथा नदी च पन्थो च, पानागारं सभा पपा ।
एवं लोकित्तियो नाम, वेला ताम न विज्जति ॥

१०. घतामनममा एता^३, कण्हमप्पसिरूपमा^४ ।
गावो वहित्तिणस्मेव, ओमसन्ति वरं वरं ॥

११. घतासन कुञ्जर कण्हमप्प,
मुद्धाभिमित्त पमदा च सव्वा ।
एते नरो निच्चयतो भजेय,
तेम हवे^५ दुव्विदु सव्वभावो^६ ॥

१२. नच्चन्तवण्णा न वहून^७ कन्ता,
न दक्खिणा पमदा नेवितव्वा ।
न पग्गम भग्गिया न धनस्म हेतु,
एतित्तियो पञ्च न मेवितव्वा ति ॥

४६५. भट्टसालजातकं (२)

१३. का त्व मुद्धेहि वत्थेहि, अघे वेहायन^८ छिन्ना ।

केन त्याम्मूनि^९ वत्तन्ति, कुनो त भयमागत ॥

१४. तवेव देव विजिने, भट्टमालो ति म विदू ।

मट्ठि^{१०} वम्ममहम्मनि, तिट्ठनो पूजिनम्म मे ॥

१ निर्गन्धिव-स्या० । २ वावापय-मी०, वधेय्य-स्या० । ३ एवा-मी०
४ बट्ठसिरूपमा-मी०, ग० । ५ नवे-मी० । ६ मुत्थमावा-मी०, स्म
७ बहून-मी०, स्या० । ८ वेहायन-मी०, रो० । ९ त्यरमूनि-स्या० । १०
-मी०, रो० ।

१५. कारयन्ता नगरानि, अगारे च दिसम्पति ।
विविधे चापि पासादे, न मं ते अच्चमज्जिसुं ।
यथेव मं ते पूजेसुं, तथेव त्वं पि पूजय ॥

१६. तं^१ इवाहं^१ न पस्सामि, थूलं^२ कायेन ते दुमं ।
आरोहपरिणाहेन, अभिरूपोसि जातिया ॥

5

१७. पासादं कारयिस्सामि, एकत्थम्भं मनोरमं ।
तत्थ तं उपनेस्सामि, चिरं ते यक्ख जीवितं ॥

१८. एवं चित्तं उदपादि, सरीरेन विनाभावो ।
पुथुसो मं विकन्तित्वा^३, खण्डसो अवकन्तथ ॥

१९. अगो च छेत्वा मज्झे च, पच्छा मूलम्हि^४ छिन्दथ^५ ।
एवं मे छिज्जमानस्स, न दुक्खं मरणं सिया ॥

10

२०. हत्थपादं यथा छिन्दे, कण्णनासं च जीवतो ।
ततो पच्छा सिरो छिन्दे, तं दुक्खं मरणं सिया ॥

२१. सुखं नु खण्डसो छिन्नं, भट्टसालवनप्पति^६ ।
किं हेतुं किं उपादाय, खण्डसो छिन्नमिच्छसि^७ ॥

15

२२. यं च हेतुमुपादाय, हेतुं^८ धम्मूपसंहितं ।
खण्डसो छिन्नमिच्छामि, महाराज सुणोहि मे ॥

२३. आती^९ मे सुखसंवद्धा^९, मम पस्से निवातजा ।
ते पिहं उपहिंसेय्यं, परेसं असुखोचितं^{१०} ॥

२४. चेत्य्यरूपं^{११} चेतिसि^{११}, भट्टसालवनप्पति ।
हितकामोसि आतीनं, अभयं सम्म दम्मि^{१२} ते ति ॥

20

१-१. तच्च अहं-सी०, स्या०, रो० । २. दुल्लं-सी० । ३. विकन्तेत्वा-सी०, स्या० । ४-४. मूलज्ज छिन्दथ-सी०; मूलं विछिन्दथ-रो० । ५. भट्टसालवनप्पति-सी० । ६. छिन्दमिच्छसि-स्या० । ७. हेतु-स्या० । ८. जाति-स्या०, रो० । ९. सुखसंवद्धा-स्या० । १०. अस्सदुमोचितं-रो० । ११-११. चेत्य्यरूपं चेतिसि-सी० । १२. ददामि-सी० ।

४६६. समुद्वाणिजजातकं (३)

२५. कसन्ति वपन्ति ते ज्ञना,
मनुजा कम्मफलूपजीविनो ।
नयिमस्स दीपकस्स भागिनो,
जम्बुदीपा इदमेव नो वरं ॥
२६. तिपञ्चरत्तूपगतम्हि^१ चन्दे^२,
वेगो महा हेहिति^३ सागरस्स ।
उप्लविस्सं^४ दीपमिमं उळारं,
मा वो वधी^५ गच्छथ लेणमञ्जं ॥
२७. न जातुयं^६ सागरवारिवेगो,
उप्लविस्सं^४ दीपमिमं उळारं ।
तं मे निमित्तेहि बहूहि दिट्ठं,
मा भेथ किं सोचथ मोदथव्हो ॥
२८. पट्टतभक्खं बहुअन्नपानं,
पत्तत्थ आवासमिमं उळारं ।
न वो भय पटिपस्सामि किञ्चि,
आपुत्तपुत्तेहि पमोदथव्हो ॥
२९. यो देवोयं^७ दक्खिणाय^८ दिसाय,
खेमन्ति^९ पक्कोसति^{१०} तस्स सच्च ।
न उत्तरो वेदि भयाभयस्स,
मा भेथ किं सोचथ मोदथव्हो ॥
३०. यथा इमे विप्पवदन्ति यक्खा,
एको भयं ससति खेममेको ।
तदिद्ध मय्हं वचनं सुणाय,
खिप्पं लहुं मा विनस्सिम्ह^{११} सव्वे ॥

१-१ ०गमहि चन्दो-मी० । २ होहिति-मी० । ३ उपलापय-मी०, उल्ला-
वस्स-स्या० । ४ वधि-मी०, स्या० । ५ जातय-मी०, स्या० । ६ उप्पाटमे-मी० ।
७ देवायं-स्या० । ८ दक्खिणस्स-सी० । ९-९ खेम पटिक्कोसति-स्या०, रो० । १०-
विनप्पिम्ह-स्या० ।

३१. सव्वे समागम्म करोम नावं,
 दोणिं दळ्हं सव्वयन्तूपपन्नं ।
 सचे अयं दक्खिणो सच्चमाह,
 मोघं पटिवकोसति उत्तरोयं^१ ।
 सा चेव नो हेहिति^२ आपदत्था,
 इमं च दीपं न परिच्चजेम ॥

5

३२. सचे च^३ खो उत्तरो सच्चमाह,
 मोघं पटिवकोसति दक्खिणोयं^४ ।
 तमेव नावं अभिरुह् सव्वे,
 एवं मयं सोत्थि तरेमु पारं ॥

10

३३. न वे सुगण्हं पठमेन सेट्ठं,
 कनिट्ठमापाथगतं गहेत्वा ।
 यो चीध तच्छं^५ पविचेय्य गण्हति,
 स वे नरो सेट्ठमुपेति ठानं ॥

३४. यथा पि ते सागरवारिमज्झे,
 सकम्मुना^६ सोत्थि वहिंसु वाणिजा ।
 अनागतत्थं पटिविज्झियान,
 अप्पं पि नाच्चेति स^७ भूरिपञ्जो ॥

15

३५. वाला च मोहेन रसानुगिद्धा,
 अनागतं अप्पटिविज्झियत्थं ।
 पच्चुप्पन्ने सीदन्ति अत्थजाते^८,
 समुद्मज्झे यथा ते मनुस्सा ॥

20

३६. अनागतं पटिकयिराथ किच्चं,
 मा मं किच्चं किच्चकाले व्यधेसि ।

१. उत्तरायं-रो० । २. होहिति-सी०, स्या० । ३. व-सी० । ४. दक्खिणायं-
 रो० । ५. मज्झं-सी०, स्या०, रो० । ६. सकम्मुना-सी० । ७. च-स्या० । ८. अत्थे-
 जाते-रो० ।

तं तादिसं पटिकतकिच्चकारि,
न तं किच्चं किच्चकाले व्यधेती ति ॥

४६७. कामजातकं (४)

३७. कामं कामयमानस्स, तस्स चे तं समिज्जति ।
अद्धा पीतिमनो होति, लद्धा मच्चो यदिच्छति ॥
३८. कामं कामयमानस्स, तस्स चे तं समिज्जति ।
ततो नं अपरं कामे, घम्मे तण्हं व विन्दति ॥
३९. गवं व सिङ्गिनो सिङ्गं, वड्डमानस्स वड्डति ।
एवं मन्दस्स पोसस्स, बालस्स अविजानतो ।
भिय्यो तण्हा पिपासा च, वड्डमानस्स वड्डति ॥
४०. पथव्या^१ सालियवकं, गवस्सं^२ दासपोरिसं ।^३
दत्त्वा च^४ नालमेकस्स, इति विद्धा^५ समं चरे ॥
४१. राजा पसय्ह पय्यावि विजित्वा^६,
ससागरन्तं महिमावसन्तो ।
ओरं समुद्दस्स अतित्तरूपो,
पारं समुद्दस्स पि पत्थयेथ^७ ॥
४२. याव अनुस्सरं कामे, मनसा तित्ति नाज्झगा ।
ततो निवत्ता पटिकम्म दिस्वा,
ते वे सुतित्ता^८ ये पञ्चाय तित्ता ॥
४३. पञ्चाय तित्तिनं^९ सेट्ठं, न सो कामेहि तप्पति ।
पञ्चाय तित्तं पुरिसं, तण्हा न कुस्ते वसं ॥
४४. अपचिनेथेव कामानं^{१०}, अप्पिच्छस्स अलोलुपो ।
समुद्दमत्तो पुरिसो, न सो कामेहि तप्पति ॥

१. पथव्या-मी०, पठव्या-स्या० । २. गवास्म-मी०, स्या०, रो० । ३. गी०, स्या०; वा-रो० । ४. विद्धा-स्या० । ५. विजेत्वा-रो० । ६. पत्थयेव-स्य । ७. तित्ता-सी०, स्या०, रो० । ८. तित्तीन-सी०, स्या० । ९. कामानि-सी०, स्या०, १०.

४५. रथकारो व चम्मस्स, परिकन्तं उपाहनं ।
 यं यं वजति^१ कामानं, तं तं सम्पज्जते सुखं ।
 सव्वं चे^२ सुखमिच्छेय्य, सव्वे कामे परिच्चजे ॥
४६. अट्ठ ते भासिता गाथा, सव्वा होन्ति सहस्सियो ।
 पटिगण्ह महाब्रह्मे, साधेतं तव भासितं ॥
४७. न मे अत्थो सहस्सेहि, सतेहि नहुतेहि वा ।
 पच्छिमं भासतो गार्थं, कामे मे न रतो^३ मनो ॥
४८. भद्रको^४ वत्तायं माणवको, सव्वलोकविदू मुनि ।
 यो इमं^५ तण्हं दुवखजननि, परिजानाति पण्डितो ति ॥

B. 247

5

४६८. जनसन्धजातकं (५)

४९. दस खलु^१ इमानि^२ ठानानि, यानि पुव्वे अकरित्वा ।
 स पच्छा मनुतप्पति^३, इच्चेवाहं^४ जनसन्धो ॥
५०. अलद्धा वित्तं तप्पति^५, पुव्वे असमुदानितं ।
 न पुव्वे धनमेसिस्सं, इति पच्छानुतप्पति ॥
५१. सक्करूपं पुरे सन्तं, मया सिप्पं न सिक्खितं ।
 किच्छा वुत्ति असिप्पस्स, इति पच्छानुतप्पति ॥
५२. कूटवेदी पुरे आसि, पिसुणो पिट्ठिमंसिको ।
 चण्डो च फरुसो चा^{१०} पि^{११}, इति पच्छानुतप्पति ॥
५३. पाणातिपाती पुरे आसिं, लुट्ठो चा पि अनारियो ।
 भूतान नापचायिस्सं, इति पच्छानुतप्पति ॥
५४. बहू सु वत सन्तीसु, अनापादासु^{१२} इत्थिसु ।
 परदारं असेविस्स^{१३}, इति पच्छानुतप्पति ॥

15

20

१. वजति-सी०, जहति-स्या० । २. च-सी० । ३. निरतो-स्या० । ४. भद्रो-सी० । ५. सी०, स्या० पोत्थवेसु नत्थि । ६-६. खलुमानि-सी०, स्या० । ७. अनु-तप्पति-स्या० । ८. इच्चाह राजा-सी०, स्या० । ९. तपति-सी०, स्या० । १०-१०. चासिं-सी०, स्या०, रो० । ११. अनापदासु-सी०, स्या० । १२. आसेविस्स-स्या० ।

५५. बहुम्हि वत सन्तम्हि, अन्नपाने उपट्टिते ।
न पुव्वे अददं^१ दानं, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५६. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं^२ गतयोव्वनं^३ ।
पहु सन्तो न पोसिस्सं, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५७. आचरियमनुसत्थारं, सव्वकामरसाहरं ।
पितर अतिमञ्जिस्सं, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५८. समणे ब्राह्मणे चा पि, सीलवन्ते बहुस्सुते ।
न पुव्वे पयिरुपासिस्सं, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५९. साधु होति तपो चिण्णो, सन्तो च पयिरुपासितो ।
न च पुव्वे तपो चिण्णो, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
६०. यो च एतानि ठानानि, योनिसो पटिपज्जति ।
करं पुरिसकिच्चानि, स पच्छा नानुत्पत्ती ति ॥

४६९. महाकण्हजातकं (६)

६१. कण्हो कण्हो च घोरो च, सुक्कदाठो पभासवा^१ ।
वद्धो^२ पच्चहि रज्जूहि, किं रवि^३ सुनखो तव ॥
६२. नायं मिगानमत्थाय, उसीनक^४ भविस्सति ।
मनुस्सान अनयो हुत्वा, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६३. पत्तहत्था समणका, मुण्डा सङ्घाटिपास्ता ।
नङ्गलेहि कसिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६४. तपस्सिनियो पव्वजिता, मुण्डा सङ्घाटिपास्ता ।
यदा लोके गमिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६५. दीघोत्तरोट्ठा^५ जटिला, पद्धदन्ता रजस्सिरा ।
इणं चोदाय^६ गच्छन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥

१ अददि-मी० । २-२ जिण्णके गतयोव्वने-स्या०, रो० । ३ पतापवा-स्या०, रो० । ४ वद्धो-स्या० । ५ घो-मी०, रो०, वीर-स्या० । ६ उसीन-मी०, रो०, उधिप्र-स्या० । ७ दीघोत्तरोट्ठा-सी०, स्या० । ८ चोदाय-सी०, र चोदाय-स्या० ।

६६. अधिच्च वेदे सार्वित्ति, यञ्जतन्तञ्च ब्राह्मणा ।
भतिकाय यजिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
६७. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं गतयोव्वनं ।
पहू सन्तो^१ न भरन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
६८. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं गतयोव्वनं ।
वाला तुम्हे ति ववखन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
६९. आचरियभरियं सखि^२, मातुलानि पितुच्छकि^३ ।
यदा लोके गमिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
७०. असिचम्मं गहेत्वान, खम्मं पग्गह् ब्राह्मणा ।
पन्थघातं करिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
७१. सुक्कच्छवी वेधवेरा, थूलवाहू^४ अपातुभा ।
मित्तभेदं^५ करिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखति ॥
७२. मायाविनो नेकतिका, असप्पुरिसचिन्तिका^६ ।
यदा लोके भविस्सन्ति, तदा कण्हो पमोवखती ति ॥

5 B. 249

10

४७०. कोसियजातकं (७)

७३. नेव किणामि^७ न पि विविकणामि,
न चा पि मे सन्निचयो च^८ अत्थि^९ ।
सुकिच्छरूपं वतिदं परित्तं,
पत्थोदनो नालमयं दुविन्नं^{१०} ॥
७४. अप्पम्हा अप्पकं दज्जा, अनुमज्जतो मज्जकं ।
वहुम्हा बहुकं दज्जा, अदानं नुपपज्जति^{११} ॥
७५. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ॥
अरियमग्गं^{१२} समारूह^{१३}, नेकासी लभते सुखं ॥

20

१. सन्ता-सी० । २. सखा भरियं-सी०, रो० । ३. पितुच्छयं-सी०; पितुच्छसं-
तो० । ४. थूलवाहू-मी० । ५. मियुभेदं-सी० । ६. चिन्तिका-स्या० । ७. कीणामि-
स्या० । ८-८. इयत्थि-स्या० । ९. दुविन्दं-रो० । १०. नूपपज्जति-सी०, स्या० ।
११-११. अरियं मग्गं समारूह-सी०, रो० ।

७६. मोघं चस्स हुतं होति, मोघं चा पि समीहितं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, एको भुञ्जति भोजनं ॥
७७. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
७८. सच्चं चस्स हुतं होति, सच्चं चा पि समीहितं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, नेको भुञ्जति भोजनं ॥
७९. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
८०. सरं च जुहति पोसो, बहुकाय गयाय च ।
दोणे तिम्वरुतित्थस्मिं, सीघसोते महावहे ॥
८१. अत्र चस्स हुतं होति, अत्र चस्स समीहितं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, नेको भुञ्जति भोजनं ॥
८२. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
८३. वल्लिसं हि सो निगिलति^१, दीघसुतं सवन्धनं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, एको भुञ्जति भोजनं ॥
८४. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
८५. उल्लारवण्णा वत ब्राह्मणा इमे,
अयं च वो सुनखो किस्स हेतु ।
उच्चावचं वण्णनिभं विकुव्वति,
अक्खाय नो ब्राह्मणा के नु तुम्हे ॥
८६. चन्दो च सुरियो च उभो इघागता,
अयं पन मातलि देवसारथि ।
सवकोहमस्मि तिदसानमिन्दो,
एसो च खो पञ्चसिखो ति वुच्चति ॥

८७. पाणिस्सरा मुदिङ्गा^१ च, मुरजालम्बरानि च ।
सुत्तमेनं पवोधेन्ति, पटिवुद्धो च नन्दति ॥

८८. ये कचिमे मच्छरिनो कदरिया,
परिभासका समणब्राह्मणानं ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ॥

5

८९. ये केचिमे सुग्गतिमासमाना^२,
धम्मे ठिता संयमे संविभागे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा सुग्गतिं वजन्ति ॥

B. 251

10

९०. त्वं नोसि^३ जाति पुरिमासु जातिसु,
सो मच्छरी रोसको^४ पापधम्मो ।
तवेव अत्थाय इधागतम्हा,
मा पापधम्मो निरयं गमित्थ^५ ॥

९१. अद्धा हि मं^६ वो^७ हितकामा, यं मं समनुसासथ ।
सोहं तथा करिस्सामि, सब्बं वुत्तं हितेसिभि ॥

15

९२. एसाहमज्जे^८ व^९ उपारमामि^{१०},
न चा पिहं^{११} किञ्चि करेय्य पापं ।
न चा पि मे किञ्चि अदेय्यमत्थि^{१२},
न चा पिदत्वा उदकं पिवामि ॥

20

९३. एवं च मे ददतो सब्बकालं,
भोगा इमे^{१३} वासव खीयिस्सन्ति ।
ततो अहं पव्वजिस्सामि सक्क,
हित्वान कामानि यथोधिकानी ति ॥

१. मुत्तिङ्ग—सी०, रो० । २. सुग्गतिमासमाना—सी०, रो० । ३. नो—स्या० ।
कोसियो—स्या० । ४. अपत्थ—स्या०, रो० । ५-६. मेते—स्या० । ७-८. एसोह-
ज्जेव—सी०, स्या० । ९. उपरमामि—स्या० । १०. न चापहं—सी०, रो० । ११. मदे-
मत्थि—रो० । १२. इध—स्या० ।

४७१. मेण्डकपञ्चजातकं (८)

६४. येसं न कदाचि भूतपुव्वं,
सख्यं^१ सत्तपदम्पिमस्मि लोके ।
जाता अमिता दुवे सहाया,
पटिसन्धाय^२ चरन्ति किस्स हेतु ॥

६५. यदि मे अज्ज पातरासकाले,
पञ्चं न सक्कुणैय्याथ^३ वत्तुमेतं ।
रट्ठा पञ्चाजयिस्सामि वो सव्वे,
न हि मत्थो^४ दुप्पञ्चजातिकेहि ॥

६६. महाजनसमागममिह घोरे,
जनकोलाहलसङ्गममिह जाते ।
विविक्तमना अनेकचित्ता,
पञ्चं न सक्कुणोम वत्तुमेतं ॥

६७. एकग्गचित्ता व एकमेका,
रहसि गता अत्थं^५ निचिन्तयित्वा ।
पविवेके सम्मसित्वान धीरा,
अथ वक्खन्ति जनिन्द एतमत्थं ॥

६८. उग्गपुत्तराजपुत्तियान,
उरव्वस्स^६ मंसं पियं मनापं ।
न सुनखस्स ते अदेन्ति मंसं,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

६९. चम्मं विहनन्ति एळक्कस्स,
अस्सपिट्ठत्थरस्सुखस्स^७ हेतु ।
न च ते^८ सुनखस्स अत्थरन्ति,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

१. मेण्डकपञ्चजातक-स्या० । २. सखि-सी०, सखि-स्या० ।
पटिसन्धाय-स्या० । ४. सक्कुणाय-स्या० । ५. ममन्वो-स्या० । ६. अत्था-स्या० ।
७. उग्ग-मो०, स्या० । ८. अस्सपिट्ठत्थरण सुखस्स-सी०, ०त्थरण सुखस्स-स्या० ।
९-९. न ते-सी० ।

१००. आवेल्लितसिङ्गिको हि मेण्डो,
न च सुनखस्स विसाणकानि^१ अत्थि ।
तिणभक्खो मंसभोजनो च,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

१०१. तिणमासि पलासमासि मेण्डो,
न च सुनखो^२ तिणमासि नो पलासं ।
गण्हेय्य सुणो^३ ससं विळारं,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

5

१०२. अट्ठड्डपदो^४ चतुप्पदस्स,
मेण्डो अट्ठनखो अदिस्समानो ।
छादियमाहरती अयं इमस्स,
मंसं आहरती अयं अमुस्स ॥

B 253

10

१०३. पासादवरगतो^५ विदेहसेट्ठो,
वितिहार^६ अञ्जमञ्जभोजनानं^७ ।
अट्ठक्खि^८ किर सक्खिकं^९ जनिन्दो,
बुभुक्कस्स^{१०} पुण्ण^{११} मुखस्स^{१२} चेतं ॥

15

१०४. लाभा वत मे अनप्परूपा,
यस्स मेदिसा^{१३} पण्डिता कुलम्हि ।
पञ्चस्स गम्भीरगतं निपुणमत्थं,
पटिविज्झन्ति सुभासितेन धीरा ॥

20

१०५. अस्सतरिरथं च एकमेकं,
फीतं गामवरं च एकमेकं ।
सव्वेसं^{१४} वो दम्मि पण्डितानं,
परमप्पतीतमनो^{१५} सुभासितेना ति ॥

१. विगाणानि-सी० । २. सुणो-स्या० । ३. सुनखो-स्या० । ४. अट्ठड्डपादो-सी०, स्या० । ५. पासाद गतो-सी० । ६. वीतिहार-सी०, स्या० । ७. अञ्जमञ्जभोजनान-स्या० । ८. अट्ठम-स्या० । ९. सक्खित-सी०, स्या० । १०. भो भुक्खस्म च-सी० । ११. पुण्णमुखस्स-सी०, स्या० । १२. मे एदिसा-सी०; मे ईदिसा-स्या० । १३. सव्व-सी० । १४. परप्पतीतमनो-सी० ।

४७२. महापट्टमजातकं (९)

१०६. नादट्टा^१ परतो दोसं, अणुं थूलानि सव्वंसो ।

इस्सरो पणये दण्डं, सामं अप्पटिवेक्खिय ॥

१०७. यो च अप्पटिवेक्खित्वा, दण्डं कुव्वति खत्तियो ।

सकण्टकं सो गिलति, जच्चन्वो व समक्खितं ॥

5 १०८. अदण्डियं दण्डयति^२, दण्डियं च अदण्डियं ।

अन्वो व विसमं मग्गं, न जानाति समासमं ॥

१०९. यो च एतानि ठानानि, अणुं थूलानि सव्वंसो ।

सुदिट्ठमनुसासेय्य, स वे वोहरितुमरहति^३ ॥

B. 254

११०. नेकन्तमुदुना सक्का, एकन्ततिक्खिणेन वा ।

10

अत्तं महन्ते^४ ठपेतुं^५, तस्मा उभयमाचरे ॥

१११. परिभूतो मुट्ठु होति, अतितिक्खो च वेरवा ।

एतं च उभयं नत्वा, अनुमज्झं समाचरे ॥

११२. वहुं पि रत्तो भासेय्य, दुट्ठो पि बहु भासति ।

न इत्थिकारणा^६ राज, पुत्तं घातेतुमरहसि ॥

15

११३. सव्वो^७ व^८ लोको एकतो^९, इत्थी^{१०} च अयमेकिका ।

तेनाहं पटिपज्जिस्सं, गच्छथ^{११} पक्खिपयेव तं^{१२} ॥

११४. अनेकताले^{१३} नरके, गम्भीरे च^{१४} मुदुत्तरे^{१५} ।

पातितो गिरिदुग्गस्मि, केन त्वं तत्थ नामरि ॥

११५. नागो जातफणो तत्थ, थामवा गिरिसानुजो ।

पच्चग्गहि मं भोगेहि, तेनाहं तत्थ नामरि ॥

११६. एहि तं पटिनेस्सामि, राजपुत्त सकं घरं ।

रज्जं कारेहि^{१६} भदन्ते, किं अरज्जे करिस्ससि ॥

१. नादट्टा-मी०, स्या० । २. दण्डयति-स्या०, रो० । ३. वोहरितुं-रो० । ४. महन्ते-स्या० । ५. ठपेतुं-मी०, म्या०, रो० । ६. इत्थिकारण-स्या० । ७-३. सव्वे च-मी० । ८. एकतो-मी०, रो० । ९. इत्थी-मी० । १०. गच्छ-मी०, म्या० । ११. न-स्या० । १२. वनेक्काटे-मी० । १३-१४. दुदुत्तरे-स्या०; मुदुत्तरे-रो० । १५. वारोमि-मी० ।

११७. यथा गिलित्वा वळिसं^१, उद्धरेय्य सलोहितं ।
उद्धरित्वा सुखी अस्स, एवं^२ पस्सामि अत्तनं^३ ॥
११८. किं नु त्वं वळिसं ब्रूसि, किं त्वं ब्रूसि सलोहितं ।
किं नु त्वं उब्भतं ब्रूसि, तं मे अवखाहि पुच्छितो ॥
११९. कामाहं वळिसं ब्रूमि, हत्थिअस्सं सलोहितं । 5
चत्ताहं उब्भतं ब्रूमि, एवं जानाहि खत्तिय ॥
१२०. चिञ्चामाणविका माता, देवदत्तो च मे पिता ।
आनन्दो पण्डितो नागो, सारिपुत्तो च देवता ।
राजपुत्तो^४ अहं आसिं^५, एवं धारेथ जातकं ति ॥

४७३. मित्तामित्तजातकं (१०)

१२१. कानि कम्मनि कुब्बानं, कथं विञ्जू परक्कमे । 10 B. 255
अमित्तं जानेय्य मेधावी, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ॥
१२२. न नं उम्हयते दिस्वा, न च नं पटिनन्दति ।
चक्खूनि^६ चस्स^७ न ददाति, पटिलोमं च वत्तति ॥
१२३. अमित्ते तस्स भजति, मित्ते तस्स न सेवति ।
वण्णकामे निवारेति, अक्कोसन्ते पसंसति ॥ 15
१२४. गुय्हं च तस्स नक्खाति, तस्स गुय्हं न गूहति ।
कम्मं तस्स न वण्णेति, पञ्चस्स नप्पसंसति ॥
१२५. अभवे नन्दति तस्स, भवे तस्स न नन्दति ।
अच्छेरं^८ भोजनं लद्धा, तस्स नुप्पज्जते सति ।
ततो नं नानुकम्पति, अहो^९ सो पि लभेय्यितो ॥ 20
१२६. इच्चेते सोळसाकारा, अमित्तस्मिं पतिट्ठिता ।
येहि अमित्तं जानेय्य, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ॥

१. वळिसं—स्या०, रो० । २. सुखं—रो० । ३. अत्तना—स्या०; अत्तनि—रो० ।

४-५. अहं तदा राजपुत्तो—सी०, स्या० । ५-५. चुक्खूनिस्स—स्या० । ६. अच्छरियं—सी०, स्या०, रो० । ७. अहा—सी०, स्या० ।

१२७. कानि कम्मानि कुब्बानं, कथं विञ्जू परक्कमे ।
 मित्तं जानेय्य मेघावी, दिस्वा सुत्वा च^१ पण्डितो ॥
१२८. पवुत्थं^२ तस्स^३ सरति, आगतं^४ अभिनन्दति ।
 ततो केलायितो^५ होति, वाचाय पटिनन्दति ॥
१२९. मित्ते तस्सेव भजति, अमित्ते तस्स न सेवति ।
 अवकोसन्ते निवारेति, वण्णकामे पसंसति ॥
१३०. गुय्हं च तस्स अक्खाति, तस्स गुय्हं च गूहति ।
 कम्मं च तस्स वण्णेति, पञ्च^६ तस्स^७ पसंसति ॥
१३१. भवे च नन्दति तस्स, अभवे तस्स न नन्दति ।
 अच्छेरं भोजनं लद्धा, तस्स उप्पज्जते सति ।
 ततो नं अनुकम्पति, अहो^८ सो पि^९ लभेय्यितो ॥
१३२. इच्चेते सोळसाकारा, मित्तस्मिं सुप्पतिट्ठिता^{१०} ।
 येहि मित्तं च^{११} जानेय्य^{१२}, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ति ॥

द्वादसकनिपातं निट्ठितं

तत्सुद्धानं

लहुचित्तं ससाल कसन्ति पुन,
 अथ काम दसखलुद्धानवरो ।
 अथ कण्ह सुकोसिय मेण्डवरो,
 पदुमो पुन मित्तवरेण दसा ति ॥

—:०:—

१. व-रो० । २-२ पुवुत्थञ्चस्स-स्या०; पवुत्थ चस्स-सी० । ३. आनव-
 सी० । ४. केलायितो-स्या० । ५-५ पञ्चमस्स-स्या० । ६-६. पहा सो पि-सी०,
 स्या० । ७. सुप्पतिट्ठिता-स्या० । ८-८. गुजानय्य-रो० ।

१३. तेरसकनिपातो

४७४. अम्बजातकं (१)

१. अहासि मे अम्बफलानि पुब्बे,
अणूनि थूलानि च ब्रह्मचारि ।
तेहेव मन्तेहि न दानि तुय्हं,
दुमप्फला पातुभवन्ति ब्रह्मे ॥
२. नक्खत्तयोगं पट्टिमानयामि,
खणं मुहुत्तं च^१ मन्ते न पस्सं^२ ।
नक्खत्तयोगं च खणं च लद्धा,
अद्धाहरिस्सम्बफलं^३ पहूतं^४ ॥
३. नक्खत्तयोगं न पुरे अभाणि,
खणं मुहुत्तं न पुरे असंसि ।
सयं^५ हरी अम्बफलं पहूतं^६,
वण्णेन गन्धेन रसेनुपेतं ॥
४. मन्ताभिजप्पेन पुरे^७ हि^८ तुय्हं,
दुमप्फला पातुभवन्ति ब्रह्मे ।
स्वाज्ज न पारेसि^९ जप्पं^{१०} पि मन्तं^{११},
अयं सो को नाम तवज्ज धम्मो ॥
५. चण्डालपुत्तो मम सम्पदासि,
धम्मेन मन्ते पक्कतिं च संसि ।
मा चस्सु मे पुच्छितो नामगोत्तं,
गुह्हित्थो अत्थं^{१२} विजहेय्य मन्तो^{१३} ॥

B. 257

5

10

15

20

१-१. न मं तोसयन्ति-सी०, रो० । २. अथाहरिस्सम्बफलं-सी० । ३. बहुकं-
या० । ४. अथा-सी०, स्या०, रो० । ५. पहुतं-स्या० । ६-६. पुरस्स-सी०, रो०;
पुरे पि-स्या० । ७. वादेसि-स्या० । ८-८. जपग्धि मन्ते-सी०, रो० । ९-९. जपग्धि मन्ते-सी०, रो०;
स्या०, रो० । १०. मन्ता-स्या० ।

B. 258

६. सोहं जनिन्देन जनमिह पुट्टो,
मक्खाभिभूतो अलिकं अभाणि ।
मन्ता इमे ब्राह्मणस्सा ति मिच्छा,
पहीनमन्तो कपणो रुदामि ॥

5 ७. एरण्डा पुचिमन्दा वा, अथ वा पालिभट्टका ।
मघु मघुत्थिको विन्दे, सो हि तस्स दुमुत्तमो ॥
८. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
यम्हा^१ धम्मं विजानेय्य, सो हि तस्स नरत्तमो ॥

10 ९. इमस्स दण्डं च वघं च दत्त्वा,
गले गहेत्त्वा खलयाथ^२ जम्म ।
यो उत्तमत्थं कसिरेन लद्ध,
मानातिमानेन विनासयित्थ ॥

15 १०. यथा सम मञ्जमानो पतेय्य,
सोव्वं गुह नरक पूतिपाद ।
रज्जू ति वा अवकमे कण्हसप्प,
अन्धो यथा जोतिमधिद्वहेय्य ।
एवं पि मं त्व खलित सपञ्ज^३,
पहीनमन्तस्स पुनप्पदाहि^४ ॥

20 ११. धम्मेन मन्त^५ तव सम्पदासि,
तुव^६ पि धम्मेन परिगहेसि^७ ।
पकत्ति पि ते अत्तमनो अससि^८,
धम्मे ठित त न^९ जहेय्य मन्तो ॥

१२. यो^{१०} बालमन्त कमिरेन लद्ध,
य दुल्लभ अज्ज मनुम्मलोके ।

^१ दम्मा-मी० । ^२ बलयाप-स्या० । ^३ सपञ्जा-रो० । ^४ पुनपसीद-
मी०, रो०; पुनगप्पदाहि-स्या० । ^५ मन्ते-सी०, म्या०, रो० । ^६ त्वं-स्या० । ^७
परिगहेसि-मी० । ^८ बगदि-स्या० । ^९ न-मी० । ^{१०} यो-मी०, स्या० ।

किञ्चा^१ पि लद्धा जीवितुं^२ अप्पपञ्जो^३,
विनासयी अलिकं भासमानो ॥

१३. बालस्स मूळहस्स^४ अकतञ्जुनो च,
मुसा भणन्तस्स असञ्जतस्स ।
मन्ते मयं तादिसके न देम,
कुतो मन्ता गच्छ न मय्ह^५ रुच्चसी ति ॥

B, 259

5

४७५. फन्दनजातकं (२)

१४. कुठारिहत्यो पुरिसो, वनमोगय्ह^६ तिट्ठसि ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, किं दारं छेतुमिच्छसि ॥
१५. इस्सो^७ वनानि चरसि, समानि विसमानि च ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, किं दारं नेमिया दळ्हं ॥ 10
१६. नेव सालो न खदिरो, नास्सकण्णो^८ कुतो धवो ।
रुक्खो च^९ फन्दनो नाम, तं दारं नेमिया दळ्हं ॥
१७. कीदिसानिस्स पत्तानि, खन्धो वा पन कीदिसो ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, यथा जानेमु फन्दनं ॥
१८. यस्स साखा पलम्बन्ति, नमन्ति न च भञ्जरे ।
सो रुक्खो फन्दनो नाम, यस्स मूले अहं ठितो ॥ 15
१९. अरानं चक्कनाभीनं, ईसानेमिरथस्स च ।
सव्वस्स ते कम्मनियो, अयं हेस्सति फन्दनो ॥
२०. इति फन्दनरुक्खो पि, तावदे^{१०} अज्झभासथ ।
मय्हं पि वचनं अत्थि, भारद्वाज सुणोहि मे ॥ 20
२१. इस्सस्स^{११} उपक्खन्धमहा^{१२}, उक्कच्च^{१३} चतुरङ्गुलं ।
तेन नेमि पसारेसि^{१४}, एवं दळ्हतरं सिया ॥

१-१. किञ्चा लद्धं जीविकं-सी०; किञ्चा लद्धं जीवितं-स्या०; कञ्चा पि लद्ध जीविकं-रो० । २. अप्पञ्ज-रो० । ३. मूळहस्स-स्या० । ४. मय्हं-स्या० । ५. वन-मोगय्ह-स्या० । ६. इत्थो-सी०; ईत्थो-स्या०, रो० । ७. नस्सकण्णो-सी० । ८. य-सी०, रो० । ९. देवता-स्या० । १०. इमस्स-स्या० । ११. उपक्खन्धमहा-मी०, रो० । १२. ओक्कच्च-सी० । १३. परिहरेसि-सी०, स्या०, रो० ।

२२. इति फन्दनरुखो पि, वेरं अप्पेसि^१ तावदे^१ ।
जातानं च अजातानं, इस्सानं^२ दुक्खमावहि ॥
२३. इच्चेवं^३ फन्दनो इस्सं^४, इस्सो^५ च पन फन्दन ।
अञ्जमञ्जं विवादेन, अञ्जमञ्जमघातयु ॥
२४. एवमेव मनुस्सानं^६, विवादो यत्थ जायति ।
मयूरनच्चं नच्चन्ति, यथा ते^७ इस्सफन्दना ॥
२५. तं वो वदामि भद्दं वो, यावन्तेत्थ समागता ।
सम्मोदथ मा विवदथ^८, मा होथ इस्सफन्दना ॥
२६. सामगिमेव^९ सिक्खेथ, बुद्धेहेतं पसंसितं ।
सामगिरतो^{१०} धम्मट्ठो, योगक्खेमा न धंसती ति ॥

४७६. जवनहंसजातकं (३)

२७. इधेव हंस निपत, पियं मे तव दस्सनं ।
इस्सरोसि अनुप्पत्तो, यमिधत्थि पवेदय ॥
२८. सवनेन एकस्स^{११} पिया भवन्ति,
दिस्वा पनेकस्स वियेति^{१२} छन्दो ।
दिस्वा च सुत्वा च पिया भवन्ति,
कच्चिन्नु^{१३} मे पीयसि^{१४} दस्सनेन ॥
२९. सवनेन पियो मेसि, भिय्यो चागम्म दस्सनं ।
एवं पियदस्सनो मे^{१५}, वस हस ममन्तिके^{१६} ॥
३०. वसेय्याम तवागारे, निच्चं सक्कतपूजिता ।
मतो च^{१७} एकदा वज्जे^{१८}, हंसराज पचन्तु मे ॥

१-१ अप्पेसि देवता-स्या० । २ ईसान-स्या० । ३ इच्छेव-मी०, रो० । ४-४ रो०, इम इमो-सी०, ईम०-स्या० । ५ मनुस्सेमु-सी०, स्या० । ६ ने-रो० । ७ विवदन्ति-सी०, स्या०, रो० । ८ सामग्यमेव-स्या० । ९ सामग्यरतो-स्या० । १० वेवग्ग-सी० । ११ विनेति-स्या०, विहेति-रो० । १२ कच्चिन्नु रो-स्या० । १३ निपति-स्या० । १४ समानो-मी०, स्या०, रो० । १५ ममन्तिके-मी०, स्या०, रो० । १६ व-मी० । १७ वज्जा-मी०, रो०; मज्ज-स्या० ।

३१. धिरत्यु^१ तं मज्जपानं^२, यं मे पियतरं तथा ।
न चा पि मज्जं पिस्सामि^३, याव मे वच्छसी घरे ॥
३२. सुविजानं सिङ्गालानं^४, सकुणानं^५ च वस्सितं ।
मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥
३३. अपि चे मज्जती पोसो, जाति मित्तो सखा ति वा ।
यो पुब्बे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
३४. यस्मिं मनो निविसति, अविदूरे सहा पि सो ।
सन्तिके पि हि सो दूरे, यस्मिं^६ नाविसते^७ मनो ॥
३५. अन्तो पि सो होति पसन्नचित्तो,
पारं समुद्दस्स पसन्नचित्तो ।
अन्तो पि सो होति पदुदुचित्तो,
पारं समुद्दस्स पदुदुचित्तो ॥
३६. संवसन्ता विवसन्ति, ये दिसा ते रयेसभ ।
आरा सन्तो संवसन्ति^८, मनसा रट्ठवड्ढन ॥
३७. अतिचिरं निवासेन, पियो भवति अप्पियो ।
आमन्त खो तं गच्छाम^९, पुरा ते होम^{१०} अप्पिया^{११} ॥
३८. एवं चे याचमानानं, अज्जलि नाववुज्जसि ।
परिचारकानं सतं^{१२}, वचनं न करोसि नो ।
एवं तं अभियाचाम, पुन कयिरासि परियायं ॥
३९. एवं चे नो विहरतं, अन्तरायो न हेस्सति ।
तुय्हं चा^{१३} पि महाराज, मय्हं च^{१४} रट्ठवड्ढन ।
अप्पेव नाम पस्सेमु^{१५}, अहोरतानमच्चये ति ॥

B 261

10

15

20

१. धीरत्यु-सी० । २. अन्नपान-सी० । ३. पायामि-सी०, रो०, पिबिस्सामि-
स्वा० । ४-४. सिङ्गालानं सकुणानं-सी०, रो०, सिङ्गालानं सकुणानं-स्वा० । ५-५. यस्मा
विवसते-सी०, स्वा०, रो० । ६. मवमन्तो-रो० । ७. गच्छामि-स्वा० । ८-८. होमि
अप्पियो-स्वा० । ९. सन्तानं-सी०, स्वा०; सत्तानं रो० । १०. वा-स्वा०, रो० । ११.
वा-सी०, स्वा०, रो० । १२. पस्सेम-सी०, स्वा०, रो० ।

४७७. चूळनारदजातकं (४)

४०. न ते कट्टानि भिन्नानि, न ते उदकमाभतं ।
अग्नीं^१ पि ते न हापितो^२, किन्नु मन्दो व ज्ञायसि ॥
४१. न उस्सहे वने वत्थुं, कस्सपामन्तयामि तं ।
दुक्खो वासो अरञ्जस्मिं, रट्ठं इच्छामि गन्तवे ॥
४२. यथा अहं इतो गन्त्वा, यस्मिं जनपदे वसं ।
आचारं ब्रह्मो सिक्खेय्यं^३, तं धम्मं अनुसास मं ॥
४३. सचे अरञ्जं हित्वान, वनमूलफलानि च ।
रट्ठे रोचयसे वासं, तं धम्मं निसामेहि मे ॥
४४. विसं मा पटिसेवित्यो^४, पपातं परिवज्जय ।
पङ्के च मा विसीदित्यो, यत्तो चासीविसे^५ चरे ॥
४५. किन्नु विसं पपातो वा, पङ्को वा ब्रह्मचारिणं ।
कं त्वं आसीविसं ब्रूहि^६, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ।
४६. आसवो तात लोकस्मिं, सुरा नाम पवुच्चति ।
मनुञ्जो^७ सुरभी वग्गु, सादु^८ खुद्दसूपमो^९ ।
विसं तदाहु अरिया से^{१०}, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
४७. इत्थियो तात लोकस्मिं, पमत्तं पमथेन्ति ता ।
हरन्ति^{११} युविनो^{१२} चित्तं, तूलं भट्ठं व मालुतो ।
पपातो एसो^{१३} अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
४८. लाभो सिलोको सक्कारो, पूजा परकुलेसु च ।
पङ्को एसो च^{१४} अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
४९. ससत्या^{१५} तात राजानो, आवसन्ति महि इमं ।
ते तादिसे मनुस्सिन्दे, महन्ते तात नारद ॥

१. भूत्वनारदकस्मपजातक-स्या० । २. अग्नि-स्या० । ३. हासितो-सी०, स्या० । ४. मित्तय्य-स्या० । ५. पटिसेवित्य-स्या० । ६. आसीविसे-सी०, स्या० । ७. ब्रुहि-सी०, स्या० । ८. मनुञ्जो-सी०, स्या०, रो० । ९-९. मधु खुद्दसूपमा-सी०, स्या०; सादु खुद्दसूपमा-रो० । १०. सी०, स्या० पोत्यवेसु नत्थि । ११-११. फरन्ति मुनिनां-स्या० । १२. एव-स्या० । १३. व-सी०, स्या०, रो० । १४. महन्ता-स्या० ।

५०. इस्सरानं अधिपतीनं, न तेसं पादतो चरे ।
 आसीविसो ति^१ अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
५१. भत्तत्थो भत्तकाले च^२, यं गेहमुपसङ्कमे ।
 यदेत्थ कुसलं जञ्जा, तत्थ घासेसनं चरे ॥
५२. पविसित्वा परकुलं, पानत्थं^३ भोजनाय वा ।
 मितं खादे मितं भुञ्जे, न च रूपे मनं करे ॥
५३. गोढं^४ मज्जं किराटं^५ च^६, सभा निकिरणानि च ।
 आरका परिवज्जेहि, यानी व विसमं पथं ति ॥

५ B. 263

४७८. द्वृतजातकं (५)

५४. दूते ते ब्रह्मे पाहेसिं, गङ्गातीरस्मि^७ झायतो ।
 तेसं पुट्ठो न व्याकासि, दुक्खं गुहमत्तं^८ नु ते ॥ 10
५५. सचे ते दुक्खमुप्पज्जे, कासीनं रट्ठवट्ठन ।
 मा खो नं तस्स अक्खाहि, यो तं दुक्खा न मोचये ॥
५६. यो तस्स^९ दुक्खजातस्स, एकङ्गमपि^{१०} भागसो^{१०} ।
 विप्पमोचेय्य धम्मेन, कामं तस्स पवेदये^{११} ॥
५७. सुविजानं सिङ्गालानं, सकुणानं^{१२} च वस्सितं ।
 मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥ 15
५८. अपि चे मञ्जती पोसो, वाति मित्तो सखा ति वा ।
 यो पुव्वे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
५९. यो अत्तनो दुक्खमनानुपुट्ठो,
 पवेदये जन्तु अकालरूपे । 20
 आनन्दिनो तस्स भवन्तिमित्ता^{१३},
 हितेसिनो तस्स दुखी^{१४} भवन्ति ॥

१. सो-सी०, रो० । २. यं-सी०, रो० । ३. पानत्थो-स्या०, रो० । ४. गोढं-
 स्या० । ५. किराटं-सी०, स्या०, रो० । ६. व-रो० । ७. गङ्गातीरस्मिं-सी० । ८.
 गुहं मत्तं-सी०; गुहं मत्तं-स्या० । ९. च तथ-रो० । १०-१०. एकन्तमपि भासतो-
 सी०, रो० । ११. पवेदये-सी० । १२. सकुणानं-सी०, स्या० । १३. भवन्तिमित्ता-सी०,
 रो० । १४. दुक्खी-स्या० ।

६०. कालं च ज्ञत्वा तथाविधस्स,
मेघावीनं एकमनं विदित्वा ।
अवखेय्य तिव्वानि^१ परस्स वीरो,
सण्हं गिरं अत्थवर्त्ति पमुञ्चे ॥

B. 264 5

६१. सचे च जञ्जा अविस्सहमत्तनो,
न^२ ते हि मय्हं^३ मुखागमाय ।
एको व तिव्वानि सहेय्य वीरो,
सच्चं हिरोत्तप्पमपेक्खमानो ॥

10

६२. अहं रट्टानि विचरन्तो, निगमे राजवानियो ।
भिक्खमानो महाराज, आचरियस्स घनत्थिको ॥

६३. गहपती राजपुरिसे, महासाले च ब्राह्मणे ।
अलत्थं सत्त निक्खानि, सुवण्णस्स जनाधिप ।
ते मे नट्टा महाराज, तस्मा सोचामहं भुसं ॥

15

६४. पुरिसा ते महाराज, मनसानुविचिन्तिता^४ ।
नालं दुक्खा पमोचेतुं, तस्मा तेसं न व्याहरिं^५ ॥

६५. त्वं च खो मे महाराज, मनसानुविचिन्तितो ।
अलं दुक्खा पमोचेतुं, तस्मा तुय्हं पवेदयि ॥

६६. तस्सादासि पसन्नत्तो^६, कासीनं रट्टवट्टनो ।
जातरूपमये निक्खे, सुवण्णस्स चतुद्दसा ति ॥

४७९. कालिङ्गवोधिजातकं (६)

20

६७. राजा कालिङ्गो चक्कवत्ति, धम्मणे पथविमनुसासं^७ ।
अगमा^८ वोधिसमीपं, नागेन महानुभावेन ॥

६८. कालिङ्गो भारद्वाजो च, राजानं कालिङ्गं समणकोलञ्जं ।
चक्कं वत्तयतो परिग्गहेत्वा^९, पञ्जली इदमवोच ॥

१. निष्पत्ति-सी०, म्या०, रो० । २-२ वाय नीत्ति मय्ह-मी०, रो० । ३. मननानु-
विचिन्तिता-सी० । ४. व्याहरि-सी० । ५. पमप्रचिन्ता-स्या० । ६. पठविमनुसान-
सी०; पठवि मनुसायि-स्या० । ७. अगमायि-स्या० । ८. कालिङ्ग-सी० । ९. चक्क-
स्या० । १०. परिग्गहा-रो० ।

६६. पञ्चोरोह महाराज, भूमिभागो यथा समणुगतो^१ ।
इध अनधिवरा बुद्धा, अभिसम्बुद्धा विरोचन्ति ॥
७०. पदक्खिणतो आवट्ठा, तिणलता अस्मिं भूमिभागस्मिं ।
पथविया^२ नाभियं^३ मण्डो, इति नो सुतं मन्ते^४ महाराज ॥
७१. सागरपरियन्ताय, मेदिनिया^५ सब्बभूतधरण्या ।
पथविया अयं मण्डो, ओरोहित्वा नमो करोहि ॥
७२. ये ते भवन्ति नागा च, अभिजाता च कुञ्जरा ।
एत्तावता पदेसं ते, नागा नेव मुपयन्ति ॥
७३. अभिजातो^६ नागो कामं, पेसेहि कुञ्जरं दन्तिं ।
एत्तावता पदेसो^७, सक्का नागेन मुपगन्तुं ॥
७४. तं सुत्वा राजा कालिङ्गो, वेय्यञ्जनिकवचो निसामेत्वा ।
सम्पेसेसि नागं जस्साम^८, मयं यथिमस्सिदं^९ वचनं ॥
७५. सम्पेसितो च रज्जा, नागो कोञ्चो व अभिनदित्वान^{१०} ।
पटिसविकत्वा निसीदि, गरं^{११} व भारं^{१२} असहमानो ॥
७६. कालिङ्गभारद्वाजो^{१३}, नागं खीणायुकं विदित्वान^{१४} ।
राजानं कालिङ्गं, तरमानो अज्झभासित्थ ।
अञ्जं सङ्कम नागं, नागो खीणायुको महाराज ॥
७७. तं सुत्वा कालिङ्गो, तरमानो सङ्कमी नागं ।
सङ्कन्तेव रज्जे, नागो तत्थेव पति^{१५} भुम्या^{१६} ।
वेय्यञ्जनिकवचो, यथा तथा अहु नागो ॥
७८. कालिङ्गो^{१७} राजा कालिङ्गं, ब्राह्मणं एतदवोच^{१८} ।
त्वमेव असि सम्बुद्धो, सब्बञ्जू सब्बदस्सावी ॥

B. 265

5

10

15

20

१. समणुगीतो—सी०, रो०; ममणुगीतो—स्या० । २-२. पुयविया अयं—सी०;
पठविया अयं—स्या०; पुवियार्यं—रो० । ३. सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ४. मेद-
निया—स्या० । ५. अभिजाते—सी०, रो० । ६. पदेसोचन—स्या० । ७. उय्याम—स्या० ।
८. ययाइदं—सी०, स्या०, रो० । ९. आनदित्वा—रो० । १०-१०. गर भारं—सी०, स्या० ।
११. कालिङ्गो—स्या० । १२. विदित्वा—सी० । १३-१३. पतिभूम्या—स्या० । १४-१४.
कालिङ्ग भारद्वाज कालिङ्गो, ब्राह्मणं इदमवोच—सी०, स्या० ।

७९. तं^१ अनधिवासेन्तो कालिङ्गं^२, ब्राह्मणो इदमवोच ।
 वेय्यञ्जनिका हि मयं, बुद्धा सव्वञ्चुनो^३ महाराज ॥
८०. सव्वञ्चू सव्वविदू च, बुद्धा न^४ लक्खणेन जानन्ति ।
 आगमवलसा^५ हि मयं, बुद्धा सव्वं पजानन्ति ॥
८१. महयित्वा^६ सम्बोधिं, नानातुरियेहि वज्जमानेहि^७ ।
 मालाविलेपनं^८ अभिहरित्वा^९, अथ^{१०} राजा मनुपायासि^{११} ॥
८२. सट्ठि वाहसहस्सानि, पुप्फानं^{१२} सन्निपातयि ।
 पूजेसि राजा कालिङ्गो, बोधिमण्डमनुत्तरं ति ॥

४८०. अकित्तिजातकं (७)

८३. अकित्तिं दिस्वा^१ सम्मन्तं, सक्को भूतपती ब्रवि ।
 किं पत्ययं महाब्रह्मो, एको सम्मसि घम्मनि ॥
८४. दुक्खो पुनव्वमवो सक्क, सरीरस्स च भेदनं ।
 सम्मोहमरणं दुक्खं, तस्मा सम्मामि वासव ॥
८५. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे^२ सुभासिते ।
 वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
८६. वरं चे मे अदो सक्क, सव्वभूतानमिस्सर ।
 येन पुत्ते च दारे च, धनघञ्जं पियानि च ।
 लद्धा नरा न तप्पन्ति, सो लोभो न मयी वसे ॥
८७. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
 वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
८८. वरं चे मे अदो सक्क, सव्वभूतानमिस्सर ।
 खेतं वत्थुं हिरञ्जं च, गवस्सं^३ दासपोरिसं ।
 येन जातेन जीयन्ति, सो दोसो न मयी वसे ॥

१. तं वचन-सी० । २. कालिङ्गो-सी०, स्या०, रो० । ३. सव्वञ्चुनोव-सी० ।
 ४. स्या० पण्डने नयि । ५. आगमपुरिषा-रो० । ६. महयित्वा-सी०, रो०; पट्टि-
 गित्वा-स्या० । ७. विज्जमानेहि-स्या० । ८-८. मालागन्धविलेपनं आहरित्वा-सी० ।
 रो० । ९-९. पात्रापरिषेयं वारंयि अथ राजा पायासि-सी०, स्या०, रो० । १०. पुत्रानि-
 स्या० । ११. दिस्वा-स्या० । १२. पटिस्से-स्या० । १३. गवास्सं-सी०, स्या० ।

८६. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

६०. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
बालं न पस्से न सुणे, न च बालेन संवसे ।
बालेनल्लापसल्लापं, न करे न च रोचये ॥

B. 267

5

६१. किं नु ते अकरं बालो, वद कस्सप कारणं ।
केन कस्सप बालस्स, दस्सनं नाभिकह्वसि ॥

६२. अनयं नयति दुम्मेधो, अधुरायं नियुञ्जति ।
दुन्नयो सेय्यसो होति, सम्मा वुत्तो पकुप्पति ।
विनयं सो न जानाति, साधु तस्स अदस्सनं ॥

10

६३. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

६४. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
धीरं पस्से सुणे धीरं, धीरेन सह संवसे ।
धीरेनल्लापसल्लापं, तं करे तं च रोचये ॥

15

६५. किं नु ते अकरं धीरो, वद कस्सप कारणं ।
केन कस्सप धीरस्स, दस्सनं अभिकह्वसि ॥

६६. नयं नयति मेधावी, अधुरायं न युञ्जति ।
सुन्नयो सेय्यसो होति, सम्मा वुत्तो न कुप्पति ।
विनयं सो पजानाति, साधु तेन समागमो ॥

20

६७. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

६८. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
ततो रत्था विवसाने^१, सूरियुग्गमनं^२ पति ।
दिब्बा भक्खा पातुभव्य्युं, सीलवन्तो च याचका ॥

23

६६. ददतो^१ मे न खीयेथ, दत्त्वा नानुतपेय्यहं ।

ददं चित्तं पसादेय्यं, एतं सक्क वरं वरे ॥

B. 268

१००. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।

वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥

5

१०१. वरं चे मे अदो सक्क, सव्वभूतानमिस्सर ।

न मं पुन उपेय्यासि, एतं सक्क वरं वरे ॥

१०२. वहुहि वतचरियाहि^२, नरा च अथ नारियो ।

दस्सनं अभिकह्वन्ति, किं नु मे दस्सने भयं ॥

१०३. तं तादिसं देववण्णं^३, सव्वकामसमिद्धिनं ।

10

दिस्वा तपो पमज्जेय्यं^४, एतं ते दस्सने भयं ति ॥

४८१. तक्कारियजातकं (८)

१०४. अहमेव दुव्भासितं भासि वालो,

भेकोवरञ्जे अहिमव्हायमानो^५ ।

तक्कारिये सोव्वभिमं पतामि,

न किरेव साधु अतिवेलभाणी ॥

15

१०५. पप्पोति मच्चो अतिवेलभाणी,

वन्धं वधं सोकपरिह्वं च ।

अत्तानमेव गरहासि एत्थ,

आचेर^६ य^६ तं निखणन्ति सोव्वमे ॥

20

१०६. किमेवहं^७ तुण्डिलमनुपुच्छिं,

करेय्यं^८ सं^८ भातरं कालिकायं^९ ।

नग्गोवहं वत्थयुगं च जीनो^{१०},

अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

१ ददतो च-रो० । २ वतचरियाहि-सी०, स्या० । ३ देवणि-रो० । ४ ज्ञेय्य-सी०, स्या०, रो० । ५ अहिमव्हायानो-सी०, रो० । ६-६ आचरिय-स्या० । ७ किमेवाह-सी०, स्या० । ८-८ करेय्यास-स्या० । ९ कालिकाय-स्या० । १० जीनो-स्या० ।

१०७. यो युज्जमानानमयुज्जमानो,
मेण्डन्तरं अच्चुपती कुलिङ्गो ।
सो पिसितो मेण्डसिरेहि तत्थ,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

१०८. चतुरो जना पोत्थकमग्गहेसुं,
एकं च पोसं अनुरक्खमाना ।
सव्वेव ते भिन्नसिरा सयिसु,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

5

१०९. अजा यथा वेळुगुम्बस्मिं बद्धा^१,
अवेक्खिपन्ती^२ असिमज्जगच्छि^३ ।
तेनेव तस्सा गलकावकन्तं^४,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

10

११०. इमे न देवा न^५ गन्धव्वपुत्ता,
मिगा इमे अत्थवसं^६ गता मे^७ ।
एकं च नं सायमासे पचन्तु,
एकं^८ पुनप्पातरासे^९ पचन्तु ॥

15

१११. सतं सहस्सानि^{१०} दुभासितानि^{११},
कलं पि नाग्घन्ति^{१२} सुभासितस्स ।
दुग्भासितं सङ्कमानो किलेसो,
तस्मा तुण्ही किम्पुरिसा^{१३} न बाल्या ॥

20

११२. या मेसा व्याहासि^{१४} पमुञ्चथेतं,
गिरिं च नं हिमवन्तं नयन्तु ।
इमं च खो देन्तु महानसाय,
पातो व नं पातरासे पचन्तु ॥

१. बन्धा—स्या० । २. अवेक्खिपन्ति—सी०, स्या० । ३. असिमज्जगच्छि—सी० ।
४. गलकं विकन्ता—स्या० । ५. न पि—सी०; नापि—स्या० । ६-६. अत्थवसा भता इमे—
सी०, स्या०, रो० । ७-७. एकञ्च पुन पातरासे—सी०; एकं च नं पातरासे—रो० । ८. सह-
सहस्सानं—सी०; सहस्सान—स्या० । ९. दुग्भासितानं—सी०, स्या० । १०. नाग्घन्ति—स्या० ।
११. किम्पुरिगो—सी०, स्या० । १२. व्याकासि—सी०, रो०; व्याकासि—स्या० ।

११३. पञ्जुन्ननाथा पसवो, पसुनाथा अयं पजा ।
त्वं नाथोसि^१ महाराज, नाथोहं^२ भरियाय मे^३ ।
द्विन्नमञ्जतरं गत्वा, मुक्तो गच्छेय्य पञ्चतं ॥

११४. न वे निन्दा सुपरिवज्जयेथ^४,
नाना जना सेवितव्वा जनिन्द ।
येनेव एको लभते पसंसं,
तेनेव अञ्जो लभते निन्दितारं ॥

११५. सब्बो लोको परिचित्तो^५ अतिचित्तो,
सब्बो लोको चित्तवा सम्मिह चित्ते ।
पञ्चेकचित्ता पुथु सब्बसत्ता,
कस्सीघ चित्तस्स वसे न वत्ते ॥

११६. तुण्ही अहू किम्पुरिसो सभरियो,
यो दानि व्याहासि भयस्स भीतो ।
सो दानि मुक्तो सुखितो अरोगो,
वाचाकिरेवत्तवती नरानं ति ॥

४८२. रुमिगराजजातकं (९)

११७. तस्स^१ गामवरं दम्मि, नारियो च अलङ्कता ।
यो^२ मेतं मिगमक्खाति^३, मिगानं मिगमुत्तमं ॥

११८. मय्हं गामवरं देहि, नारियो च अलङ्कता ।
अहं ते मिगमक्खिस्सं, मिगानं मिगमुत्तमं ॥

११९. एतस्मिं वनसण्डस्मि, अम्वा साला च पुप्फिता ।
इन्दगोपकसञ्छन्ना, एत्थेसो तिट्ठते मिगो ॥

१२०. धनुं अद्वेज्जं^४ कत्वान, उसुं सन्नय्हुपागमि^५ ।
मिगो च दिस्वा राजानं, दूरतो अज्झभासथ ॥

१ नाथोसि-सी०, स्या०, रो० । २-२ अम्हनाथा मम भरिया-स्या० । ३. सुपरिवज्जयाय-स्या०; ० वज्जयाये-रो० । ४. परिचित्त-सी०, स्या० । ५. रुमिग-जातक-सी०, स्या० । ६. वस्स-सी०, रो० । ७. को-सी०, स्या०, रो० । ८. मिग-मन्वासि-स्या० । ९. अदेज्ज-सी०, रो० । १०. नन्वायुपागमि-सी०, रो० ।

१२१. आगमेहि महाराज, मा मं विज्झि रथेसभ ।
को नु ते इदमक्खासि, एत्थेसो तिट्ठते^१ मिगो ॥

१२२. एस पापचरो पोसो, सम्म तिट्ठति आरका ।
सोयं^२ मे^३ इदमक्खासि, एत्थेसो तिट्ठते मिगो ॥

१२३. सच्चं किरेव माहंसु, नरा एकच्चिया इघ ।
कट्ठं निप्लवितं^४ सेय्यो, न त्वेवेकच्च यो नरो ॥

5

१२४. किन्नु रुरु गरहसि मिगानं,
किं पक्खीनं किं पन मानुसानं ।
भयं हि मं विन्दतिनप्परूपं,
सुत्वान तं मानुसिं^५ भासमानं ॥

१२५. यमुद्धरिं वाहने^६ वुह्मानं,
महोदके सलिले सीघसोते ।
ततोनिदानं भयमागतं मम,
दुक्खो हवे राज असब्धि सङ्गमो ॥

१२६. सोहं चतुप्पत्तमिमं विहङ्गमं,
तनुच्छिदं हृदये ओस्सजामि ।
हनामि तं मित्तदुब्धिं^७ अकिच्चकारिं,
यो तादिसं कम्मकतं न जाने ॥

15

१२७. धीरस्स बालस्स हवे जनिन्द,
सन्तो वधं नप्पसंसन्ति जातु ।
कामं धरं गच्छतु पापधम्मो,
यं चस्स भट्ठं^८ तदेतस्स देहि ।
अहं च ते कामकरो भवामि ॥

20

१. तिट्ठति—सी०, स्या० । २-२. सोहिमे—सी०, स्या०, रो० । ३. विप्लावितं—
सी०; निपावतं—स्या० । ४. मानुसि—स्या० । ५. वहने—सी० । ६-६. मित्तदुम किच्च-
कारि—सी०, रो० । ७. भत्तं—स्या० ।

१२८. अद्वा रुं अञ्जतरो सतं सो^१,
 यो दुब्भतो^२ मानुसस्स न दुब्भि ।
 कामं घरं गच्छतु पापघम्मो,
 य चस्स भट्ठं तदेतस्स दम्मि ।
 अहं च ते कामचारं^३ ददामि ॥

5

B 272

१२९. सुविजानं सिङ्गालानं, सकुणानञ्चवस्सितं ।
 मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥

१३०. अपि चे मञ्जती पोसो, वाति मित्तो सखा ति वा ।
 यो पुव्वे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दितो ॥

10

१३१. समागता जानपदा, नेगमा च समागता ।
 मिगा सस्सानि^४ खादन्ति, तं देवो पट्टिसेधतु ॥

१३२. कामं जनपदो मासि, रट्ठञ्चा पि विनस्सतु ।
 न त्वेवाहं रुं दुब्भे, दत्वा अभयदक्खिणं ॥

१३३. मा मे जनपदो आसि, रट्ठञ्चा^५ पि विनस्सतु^६ ।
 न त्वेवाहं मिगराजस्स, वरं दत्वा मुसा भणे ति ॥

15

४८३. सरभमिगजातकं^७ (१०)

१३४. आसीसेयेव^८ पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि वोहं अत्तान, यथा इच्छं तथा अहु ॥

१३५. आसीसेयेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि वोहं अत्तानं, उदका थलमुब्भतं ॥

20

१३६. वायमेयेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि वोहं अत्तान, यथा इच्छि तथा अहु ॥

१ से-सो० । २ दुब्भतो-स्या०, धूमतो-रो० । ३ गामवर-स्या० । ४
 घञ्जानि-स्या० । ५-५ गाम जनपदो अहु-स्या० । ६ सरभजातक-स्या० । ७ वाति
 सेयेव-सी०, स्या०, रो० ।

१३७. वायमेथेव पुरिसो, न निब्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, उदका थलमुव्वभतं ॥

१३८. दुक्खूपनीतो पि नरो सपञ्जो,
आसं न छिन्देय्य सुखागमाय ।
वहू हि फस्सा अहिता हिता च,
अवितक्किता^१ मच्चमुपव्वजन्ति^२ ॥

5

१३९. अचिन्तितं पि भवति, चिन्तितं पि विनस्सति ।
न हि चिन्तामया भोगा, इत्थिया पुरिसस्स वा ॥

B. 273

१४०. सरभं गिरिदुग्गस्मिं, यं त्वं अनुसरी पुरे ।
अलीनचित्तस्स तुवं, विक्कन्तमनुजीवसि ॥

10

१४१. यो तं विदुग्गा नरका समुद्धरि,
सिलाय^३ योगं सरभो करित्वा^४ ।
दुक्खूपनीतं मच्चमुखा पमोचयि,
अलीनचित्तं तं^५ मिगं^६ वदेसि ॥

१४२. किं^७ त्वं नु^८ तत्थेव तदा अहोसि,
उदाहु ते कोचि नं एतदक्खा ।
विवट्छद्दो^९ नुसि सब्बदस्सी,
आणं नु ते ब्राह्मण भिसरूपं ॥

15

१४३. न चेवहं^{१०} तत्थ तदा अहोसि,
न चा पि मे कोचि नं एतदक्खा ।
गाथापदानं च सुभासितानं,
अत्थं तदानेन्ति जनिन्द धीरा^{११} ॥

20

१४४. आदाय पत्तिं^{१२} परविरियघातिं^{१३},
चापे सरं किं विचिकिच्छसे तुवं ।

१. अवितक्कितारो-स्या० । २. मच्चमुपव्वजन्ति-सी०; मच्चमुपपज्जन्ति-स्या० ।
३. सोलाय-स्या० । ४. करित्था-सी० । ५-५. तमेव-स्या० । ६-६. तुवं नु-सी०, रो० ।
७. तं-स्या० । ८. विवट्छद्दो-स्या० । ९. न-चेवाहं-स्या० । १०. धीर-सी० ।
११. पत्तं-स्या० । १२. परिविरियघाति-स्या० ।

नुन्नो^१ सरो सरभ हन्तु खिप्पं,^१
अन्न हि एत वरपञ्च रञ्जो ॥

१४५ अद्धा पजानामि अह पि एत,
अन्न मिगो ब्राह्मण खत्तियस्स ।
५ पुव्वे कत्त च अपचायमानो,
तस्मा मिग सरभ नो हनामि ॥

१४६ नेसो मिगो महाराज, असुरेसो दिसम्पति ।
एत हन्त्वा मनुस्सिन्द, भवस्सु अमराधिपो ॥

II 274

10

१४७ सचे च राजा^२ विचिकिच्छसे तुव,
हन्तु मिग सरभ सहायक^३ ।
सपुत्तदारो नरवीरसेट्ठ^४,
गन्त्वा तुव वेतरणि यमस्स ॥

15

१४८ काम अह जानपदा च सब्बे,
पुत्ता च दारा च सहायसङ्घा ।
गच्छेमू त वेतरणि यमस्स,
न त्वेव हञ्जो मम पाणदो^५ यो^६ ॥

20

१४९ अय मिगो किच्छगतस्स मग्घ,
एकस्स कत्ता विवनस्मि^७ घोरे ।
त तादिस पुव्वकिच्च सरन्तो,
जान महाब्रह्मे कथ हनेय्य ॥

१५० भित्ताभिराधी चिरमेव जीव,
रज्ज इम घम्मगुणे पसास ।
नारीगणेहि परिचारियन्तो^८,
मोदस्सु रट्ठे तिदिवेव वासवो ॥

१ नुन्नो-सी०, स्या० । २ राज-सी०, स्या०, रो० । ३ सहायक मे-सी०
रो० । ४ नरविस्सियेठ्ठ-सी०, रो० । ५-५ पाणदस्स-सी०, स्या० । ६ विवनस्मि-सी०
स्या० । ७ परिचारयन्तो-स्या० ।

१५१. अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो,
 सव्वातिथी^१ याचयोगो^२ भवित्वा^३ ।
 दत्त्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
 अनिन्दितो सग्गमुपेहि ठानं ति ॥

तेरसकनिपातं निट्ठितं ।

तस्सुद्धानं

वरअम्ब^१ कुठारि सहंसवरो,
 अथरञ्जस्मिं दूतकपञ्चमको ।
 अथ बोधि अकित्ति सुतक्करिना,
 अथ रुहमिगेनपरो सरभो ति ॥

5 B. 275

—:०:—

१४. पकिण्णकनिपातो

४८४. सालिकेदारजातकं (१)

॥ 276

१. सम्पन्नं सालिकेदारं, सुवा भुञ्जन्ति कोसिय ।
पटिवेदेमि ते ब्रह्मे, न ने^१ वारेतुमुस्सहे ॥
२. एको च तत्थ सकुणो, यो नेसं^२ सव्वसुन्दरो ।
भुत्वा सालिं यथाकामं, तुण्डेनादाय गच्छति ॥
३. ओड्डेन्तु^३ वालपासानि^४, यथा वज्जेथ सो दिजो ।
जीवं च नं गहेत्वान, आनयेहि^५ ममन्तिके ॥
४. एते भुत्वा^६ पिबित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
एको वद्धोस्मि पासेन, किं पापं पकतं मया ॥
५. उदरं नून अञ्जेसं, सुव अच्चोदरं तव ।
भुत्वा सालिं यथाकामं, तुण्डेनादाय गच्छसि ॥
६. कोट्टं नु तत्थ पूरेसि, सुव वेरं नु ते मया ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कुहिं सालिं निदाहसि^७ ॥
७. न मे वेरं तथा सद्धि, कोट्ठो मय्हं न विज्जति ।
इणं मुच्चामिणं दम्मि, सम्पत्तो कोटिसिम्बलिं^८ ।
निधिं पि तत्थ निदहामि, एवं जानाहि कोसिय ॥
८. कीदिसं ते इणदानं, इणमोक्खो च कीदिसो ।
निधिनिधानमक्खाहि, अथ पासा पमोक्खसि ॥
९. अजातपक्खा तरुणा, पुत्तका मय्हं^९ कोसिय ।
ते मं भता भरिस्सन्ति, तस्मा तेसं इणं ददे ॥

१. ते-मी०, स्या० । २. तेय-मी० । ३. उज्जन्तु-स्या० । ४. वालपासानि-
स्या०, रो० । ५. आनयेय-मी०, रो० । ६. भुत्वा च-रो० । ७. निपेय्यसि-स्या०;
निपायसि-रो० । ८. कोटिसिम्बलि-मी०, स्या० । ९. मय्हं-स्या० ।

१०. माता पिता च मे बुद्धा^१, जिणका गतयोव्वना ।
तेसं तुण्डेन हातून, मुञ्चे पुव्वकत्तं^२ इणं ॥

११. अञ्जे पि तत्थ सकुणा, खीणपक्खा सुदुव्वला ।
तेसं पुञ्जत्थिको दम्मि, तं निर्धि आहु पण्डिता ॥

B. 277

१२. ईदिसं^३ मे इणदानं, इणमोक्खो च ईदिसो ।
निधिनिधानमक्खामि^४, एवं जानाहि कोसिय ॥

5

१३. भद्दको वत्तयं^५ पक्खी, दिजो परमधम्मिको ।
एकच्चेसु मनुस्सेसु, अयं धम्मो न विज्जति ॥

१४. भुञ्ज सालिं यथाकामं, सह सब्वेहि वातिभि ।
पुना^६ पि सुव पस्सेमु, पियं मे तव दस्सनं ॥

10

१५. भुत्तं च पीतं च तवस्समम्हि^७,
रत्तिं^८ च नो कोसिय ते सकासे ।
निक्खित्तदण्डेसु ददाहि दानं,
जिण्णे च मातापितरो भरस्सु ॥

१६. लक्खी वत्त मे उदपादि अज्ज,
यो^९ अद्दसांसि पवरं^{१०} दिजानं ।
सुवस्स सुत्वान सुभासितानि,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

15

१७. सो कोसियो अत्तमनो उदगो,
अन्नं च पानं चभिसङ्खरित्वा ।
अन्नेन पानेन पसन्नचित्तो,
सन्तप्पयि समणब्राह्मणे^{११} चा ति ॥

20

१. बुद्धा—स्या० । २. पुव्वकत्तं—सी० । ३. एदिसं—सी०, रो० । ४. निधिनिधान-
स्वातं—सी०; निधिनिधानं अक्खातं—रो० । ५. वत्तयं—स्या० । ६. पुन—सी०, स्या० ।
७. तवस्समहि—सी० । ८. रत्तिं च—सी०, रो० । ९-१०. योह अदस्स परमं—स्या० । १०.
मणे ब्राह्मणे—सी० ।

४८५. चन्दकिन्नरीजातकं^१ (२)

१८. उपनीयतिदं मञ्ज्जे, चन्दे लोहितमद्ने ।

अज्ज^२ जहामि^३ जीवितं,
पाणा मे चन्दे निरुज्जन्ति ॥

१९. ओसीदि^४ मे दुक्खं^५ हृदयं,

मे ड्हते नितम्मामि ।
तव चन्दिया सोचन्तिया,
न नं अज्जेहि सोकेहि ॥

२०. तिणमिव वनमिव मिलायामि^६,
नदी अपरिपुण्णा^७ व^८ सुत्सामि ।

तव चन्दिया सोचन्तिया,
न नं अज्जेहि सोकेहि ॥

२१. वस्समिव^९ सरे पादे^{१०},
इमानि अस्सूनि वत्तरे मय्हं ।

तव चन्दिया सोचन्तिया,
न नं अज्जेहि सोकेहि ॥

२२. पापो खोसि^{११} राजपुत्तं,
यो मे इच्छितं^{१२} पतिं वराकिया ।

विज्जसि^{१३} वनमूलस्मिं,
सोयं विद्धो छमा सेति ॥

२३. इमं मय्हं हृदयसोकं,
पटिमुञ्चतु राजपुत्त तव माता ।

१. चन्दकिन्नरीजातकं-सी०, स्या० । २-२ अज्जापि विजहामि-सी०, स्या० ।
३. ओग्रयि-मी०, स्या०, रो० । ४. दुक्ख मे-सी० । ५. मिलायामि-सी० । ६-६.
अपरिपुण्णयाव-मी०, रो० । ७-७. वस्सं सरे पव्वत पादे-रो० । ८-८. सि खो राजपुत्त-
मी०; यो राजपुत्तो-स्या०, रो० । ९. इच्छित-सी०, स्या०, रो० । १०. विज्जि-सी०,
स्या० ।

यो मय्हं हृदयसोको,
किम्पुरिसं अवेक्खमानाय ॥

२४. इमं मय्हं हृदयसोकं,
पटिमुञ्चतु राजपुत्त तव जाया ।
यो मय्हं हृदयसोको,
किम्पुरिसं अवेक्खमानाय ॥

5

२५. मा च पुत्तं^१ मा च पत्ति,
अद्विख राजपुत्त तव माता ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अद्वसकं मय्हं^२ कामा हि ॥

10

२६. मा च पुत्तं मा च पत्ति,
अद्विख राजपुत्त तव जाया ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अद्वसकं मय्हं कामा हि ॥

२७. मा त्वं चन्दे रोदि,
मा सोचि वनतिमिरमत्तविख ।
मम त्वं हेहिस्सि^३ भरिया,
राजकुले पूजिता नारीभि^४ ॥

15

२८. अपि नूनहं^५ मरिस्सं,
नाहं^६ राजपुत्त तव हेस्सं ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अद्वसकं मय्हं कामा हि ॥

20

२९. अपि भीरुके अपि जीवितुकामिके,
किम्पुरिसि गच्छ हिमवन्तं ।

१. पुत्ते-सी० । २. मय्हं-स्या० । ३. होहिस्सि-सी० । ४. नारीहि-सी०, रो० ।

५. नूनहं-स्या० । ६. न च पनाहं-रो० ।

तालीसतगरभोजना^१,
अञ्जे^२ तं मिगा रमिस्सन्ति ॥

B. 279

३०. ते पव्वता ता च कन्दरा,
ता च गिरिगुहायो तथेव तिष्ठन्ति ।
तत्थेव^३ तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं^४ ॥

5

३१. ते पण्णसन्थता रमणीया,
वाळमिगेहि अनुचिण्णा ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

10

३२. ते पुप्फसन्थता रमणीया,
वाळमिगेहि अनुचिण्णा^५ ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

15

३३. अच्छा सवन्ति गिरिवननदियो^६,
कुसुमाभिकिण्णसोतायो ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

20

३४. नीलानि हिमवतो पव्वतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि^७ ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

३५. पीतानि हिमवतो पव्वतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।

१. तालिस्मनगरभोजना-सी०; तालिस्मनगरभोजना-स्या० । २. अरञ्जे-सी०, रो० । ३. तथ-सी०, स्या०, रो० । ४. वाम-सी०, रो० । ५. अनुचिण्ण-सी० । ६. गिरिवर-रो० । ७. दस्सनेयानि-सी०, रो० ।

तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

३६. तम्बानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

5

३७. तुङ्गानि हिमवतो' पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

10

३८. सेतानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

३९. चित्रानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

15

४०. यक्खगणसेविते गन्धमादने,
ओसधेभि^१ सञ्छन्ने ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

20

४१. किम्पुरिससेविते गन्धमादने,
ओसधेभि सञ्छन्ने ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

25

१. हिमतो—सी० । २. ओसधेहि—सी०, स्या० ।

४२. वन्दे ते अयिरब्रह्मो,
यो मे इच्छितं पतिं वराकिया ।
अमतेन अभिसिञ्चि,
समागतास्मि^१ पियतमेन ॥

५ ४३. विचराम दानि गिरिवननदियो,
कुसुमाभिकिण्णसोतायो ।
नानादुमवसनायो^२,
पियंवदा अञ्जमञ्जस्सा ति ॥

४८६. महाज्जकुसजातकं (३)

४४. ज्जका चिलाच्चा^३ वन्धन्ति दीपे,
१० पजा ममं^४ खादितुं पत्थयन्ति ।
मित्तं सहायं च वदेहि सेनक,
आचिक्ख^५ जातिव्यसनं^६ दिजानं ॥

४५. दिजो दिजानं पवरोसि पक्खिमं^७,
ज्जकुसराज सरणं तं उपेमं^८ ।
१५ पजा ममं खादितुं पत्थयन्ति,
लुद्धा चिलाच्चा भव मे सुखाय ॥

४६. मित्तं सहायं च करोन्ति पण्डिता,
काले अकाले सुखमेसमाना^९ ।
करोमि ते सेनक एतमत्थं,
२० अरियो हि अरियस्स करोति किच्चं ॥

४७. यं होति किच्चं अनुक्कम्पकेन,
अरियस्स अरियेन कतं तयीदं^{१०} ।

१. समागतस्मि-मी०, रो० । २. नानादुमवसनायो-रो० । ३. मिलाच्चा-सी०,
स्या०, रो० । ४. मम-स्या० । ५. जातिव्यसनं-सी० । ६. पक्खि-सी०, रो०; पत्ति
७-स्या० । ७. उपेमि-मी०, स्या०, रो० । ८. सुखयासमाना-रो० । ९. वन्धन्ति-
सी०, रो० ।

अत्तानुरक्खी भव मा अदय्हि^१,
लच्छाम पुत्ते तयि जीवमाने ॥

४८. तवेव^२ रक्खावरणं करोन्तो,
सरीरभेदा पि न सन्तसामि ।
करोन्ति हेके^३ सखीनं^४ सखारो,
पाणं चजन्ता^५ सतमेस^६ धम्मो ॥
४९. सुदुक्करं कम्ममकासि^७, अण्डजायं^८ विहङ्गमो ।
अत्थाय कुररो^९ पुत्ते, अङ्गुरत्ते अनागते ॥
५०. चुता पि हेके^{१०} खलिता^{११} सकम्मुना^{१२},
मित्तानुकम्पाय पतिट्ठहन्ति ।
पुत्ता ममट्ठा गतिमागतोस्मि,
अत्थं चरेथो^{१३} मम वारिचर^{१४} ॥
५१. धनेन धञ्जेन च अत्तना च,
मितं सहायं च करोन्ति पण्डिता ।
करोमि ते सेनक एतमत्थं,
अरियो हि अरियस्स करोति किञ्चं ॥
५२. अप्पोस्सुक्को तात तुवं निसीद,
पुत्तो पितु चरति अत्थचरियं ।
अहं चरिस्सामि तवेतमत्थं^{१५},
सेनस्स पुत्ते परितायमानो^{१६} ॥
५३. अट्ठा हि तात सतमेस धम्मो,
पुत्तो पितु यं^{१७} चरे^{१८} अत्थचरियं ।

१. अदय्हि—सी०, रो०; अडय्हि—स्या० । २. तमेव—स्या० । ३. हेते—स्या०, रो० । ४. सखितं—सी० । ५. चजन्ति—सी०, रो० । ६. सतमेस—रो० । ७. कम्म-मका—सी०, रो० । ८. अण्डजोयं—स्या० । ९. कुररो—स्या० । १०. एके—सी०, रो० । ११-१२. खलिकस्सकम्मुना—रो० । १२. चरेय—सी०, रो० । १३. वारिछन्न—सी०, रो० । १४. तवेव अत्थं—स्या० । १५. परितायमानो—स्या० । १६. स्या० पोत्यके नत्थि । १७. चरेय—सी०, रो० ।

अप्पेव मं दिस्वान पवहुकायं,
सेनस्स पुत्ता^१ न विहेठयेय्युं^२ ॥

५४. पसू मनुस्सा मिगवीरसेट्ठ^३,
भयट्ठिता^४ सेट्ठमुपव्वजन्ति ।
पुत्ता ममट्ठा गतिमागतोस्मि,
त्वं नोसि राजा भव मे सुखाय ॥

५५. करोमि ते सेनक एतमत्यं,
आयामि ते तं दिसत्त वघाय ।
कथं हि विञ्जू पहु^५ सम्पजानो,
न वायमे अत्तजनस्स गुत्तिया ॥

५६. मित्तं च^६ कयिराय सुहृदयं^७ च^८,
अयिरं च कयिराय सुखागमाय ।
निवत्थकोचो^९ व^{१०} सरेभि हत्त्वा,
मोदाम पुत्तेहि समङ्गिभूता ॥

५७. सकमित्तस्स कम्मेन, सहायस्सापलायिनो ।
कूजन्तमुपकूजन्ति^{११}, लोमसा^{१२} हृदयङ्गम ॥

५८. मित्तं सहाय अधिगम्म पण्डितो,
सो भुञ्जती पुत्त^{१३} पसु धन वा ।
अहं च पुत्ता च पती च मय्ह,
मित्तानुकम्पाय समङ्गिभूता ॥

५९. राजवता सूरवता^{१४} च अत्थो,
सम्पन्नसखिस्स भवन्ति हेत्ते ।
सो मित्तवा यसवा उगगतत्तो,
अस्मिघ^{१५} लोके मोदति कामकामी ॥

१ पुत्तानि-स्या० । २ हेठयेय्यु-स्या० । ३ मिगविरियसेट्ठ-सी०, रो० । ४
भयट्ठिता-सी०, रो० । ५ वहु-स्या० । ६ स्या० पोत्थवे नत्थि । ७-९ सुहृदय च-सी०,
सहापरञ्च-रो० । ८-८ निवत्थकोचो-सी०, स्या०, रो० । ९ भुजन्तमुपकुजन्ति-स्या० ।
१० कामहमा-स्या० । ११ पुत्त-स्या० । १२ सुवता-स्या० । १३ अस्मिञ्च-सी०,
स्या०, रो० ।

६०. करणीयानि मित्तानि, दलिद्देना पि सेनक ।
 पस्स मित्तानुकम्पाय, समग्गम्हा सजातके ॥
६१. सूरेन वलवन्तेन, यो मित्ते^१ कुल्ले दिजो ।
 एवं सो सुखितो होति, यथाहं त्वं च सेनका ति ॥

४८७. उद्दालकजातकं (४)

६२. खराजिना जटिला पङ्कदन्ता,
 दुम्मक्खरूपा^२ ये मन्तं^३ जप्पन्ति^४ ।
 कच्चिन्नु^५ ते मानुसके पयोगे,
 इदं विदू परिमुत्ता अपाया ॥
६३. पापानि कम्मनि करेय^६ राज,
 बहुस्सुतो चे न चरेय्य धम्मं ।
 सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुच्चे^७ चरणं अपत्वा ॥
६४. सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
 दुक्खा पमुच्चे चरणं अपत्वा ।
 मञ्जामि वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणञ्जेव सच्चं ॥
६५. न हेव वेदा अफला भवन्ति,
 ससंयमं चरणञ्जेव सच्चं ।
 किन्तिं हि^८ पप्पोति अधिच्च वेदे,
 सन्तिं पुणाति^९ चरणेन दन्तो ॥
६६. भच्चा माता पिता बन्धू, येन जातो सयेव^{१०} सो ।
 उद्दालको अहं भोतो, सोत्तियाकुलवंसको^{१०} ॥

१. मेति-सी०; मित्तं-स्या० । २. दुम्मखरूपा-सी०, रो० । ३-३ मे जप्पन्ति-
 सी०, रो०; मन्तं जप्पन्ति-स्या० । ४. कच्चिन्नु-स्या० । ५. करेय्य-सी०, स्या० । ६.
 पमुच्चे-स्या० । ७. च-स्या० । ८. पुणेति-स्या०; पुनेति-रो० । ९. स्वयेव-स्या० ।
 १०. सोत्तियकुलवंसको-सी०; ० वसतो-स्या० ।

६७. कथं भो ब्राह्मणो होति, कथं भवति केवली ।
कथं च परिनिव्वानं, धम्मट्ठो किन्ति वुच्चति ॥

६८. निरङ्कत्वा अग्निमादाय ब्राह्मणो,
आपो सिञ्चं यजं उस्सेति यूपं ।
एवङ्करो ब्राह्मणो होति खेमी,
धम्मे ठितं तेन अमापरियसु ॥

६९. न सुद्धिं सेचनेनत्थि, ना' पि' केवली ब्राह्मणो ।
न' खन्ती ना पि सोरच्चं, ना पि सो परिनिव्वुतो ॥

७०. कथं सो' ब्राह्मणो होति, कथं भवति केवली ।
कथं च परिनिव्वानं, धम्मट्ठो किन्ति वुच्चति ॥

७१. अखेत्तवन्धू अममो निरासो,
निल्लोभपापो भवलोभखीणो ।
एवङ्करो ब्राह्मणो होति खेमी,
धम्मे ठितं तेन अमापरियसु ॥

७२. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सव्वेव सोरता दन्ता, सव्वेव परिनिव्वुता ।
सव्वेसं सीतिभूतानं, अत्थि सेय्योथ' पापियो ॥

७३. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सव्वेव सोरता दन्ता, सव्वेव परिनिव्वुता ।
सव्वेसं सीतिभूतानं, नत्थि सेय्योथ पापियो ॥

७४. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सव्वेव सोरता दन्ता, सव्वेव परिनिव्वुता ॥

७५. सव्वसं सीतिभूतानं, नत्थि सेय्योथ पापियो ।
पनत्थं' चरसि ब्रह्मज्जं, सोत्तियाकुलवसतं ॥

१-१. नपि-सी०, स्या० । २. न चेव-स्या० । ३. सो-स्या० । ४. सेय्योव-
सी०, रो० । ५. पत्थि-स्या० ।

७६. नानारत्तेहि वत्थेहि, विमानं भवति छादितं ।
न तेसं छाया वत्थानं, सो रागो अनुपज्जथ ॥
७७. एवमेव^१ मनुस्सेसु, यदा सुज्झन्ति माणवा ।
ते^२ सजार्ति पमुञ्चन्ति^३, धम्ममञ्जाय सुब्बता ति ॥

B. 285

४८८. भिसजातकं (५)

७८. अस्सं गवं रजतं जातरूपं, 5
भरियं च सो इध लभतं मनापं ।
पुत्तेहि दारेहि समज्झि होतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
७९. मालं च सो कासिकचन्दनं च,
धारेतु पुत्तस्स बहू भवन्तु । 10
कामेसु तिब्बं कुरुतं अपेक्खं,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८०. पहूतधञ्जो कसिमा यसस्सी,
पुत्ते गिही धनिमा सब्बकामे ।
वयं अपस्सं घरमावसातु, 15
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८१. सो खत्तियो होतु पसय्हकारी,
राजाभिराजा^१ बलवा यसस्सी ।
स चातुरन्तं महिमावसातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 20
८२. सो ब्राह्मणो होतु अवीतरागो,
मुहुत्तनवखत्तपथेसु युत्तो ।
पूजेतु नं रट्ठपत्ती यसस्सी,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१. एवमेवं - रो० । २-२. न तेसं जार्ति पुच्छन्ति - सी०, स्या०, रो० । ३. राजा-
धिराजा - स्या० ।

८३. अज्ज्ञायक सव्वसमन्तवेदं^१,
तपस्सीनं मञ्जुतु सव्वलोको ।
पूजेन्तु नं^२ जानपदा समेच्च,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

५ ८४. चतुस्सदं गामवरं समिद्धं,
दिन्नं हि सो भुञ्जतु वासवेन ।
अवीतरागो मरणं उपेतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१० ८५. सो गामणी होतु सहायमज्ज्ञो,
नच्चेहि गोत्तेहि पमोदमानो ।
सो^३ राजतो व्यसन^४ मालत्थ^५ किञ्चि,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१५ ८६. य एकराजा पथवि विजेत्वा^६,
इत्थीसहस्सान^७ ठपेतु अगं ।
सीमन्तिनीनं पवरा भवातु,
भिसानि ते ब्राह्मण या^८ अहासि ॥

२० ८७. इसीनं^९ हि सा सव्वसमागतानं,
भुञ्जेय्य सादु अविकम्पमाना ।
चरातु लाभेन विकत्थमाना,
भिसानि ते ब्राह्मण या अहासि ॥

८८. आवासिको होतु महाविहारे,
नवकम्मिको होतु गजङ्गलाय^{१०} ।
आलोकसन्धि दिवस^{११} करोतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१ सव्वसमन्तवेद-सी०, सव्वसमन्तवेदन-रो० । २ त-सी० । ३ मा-सी०,
स्या०, रो० । ४ व्यसन-सी०, रो० । ५ मलत्थ-सी०, स्या०, रो० । ६ विजित्वा-स्या० ।
७ इत्थीसहस्स-सी०, रो० । ८ यो-स्या० । ९ दासीन-स्या० । १० गजङ्गलाय-
सी०, स्या०, रो० । ११ दिवसा-सी०, स्या०, रो० ।

६९. सो वज्जतू पाससतेहि छग्भि^१,
रम्मा वना निय्यतु राजधानिं ।
तुत्तेहि^२ सो हज्जतु पाचनेहि,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

६०. अलक्कमाली तिपुकण्णविद्धो,
लट्ठीहतो सप्पमुखं उपेतु ।
सक्कच्चवन्धो^३ विसिखं चरातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

६१. यो वे अनट्ठं व^४ नट्ठं ति चाह^५,
कामेव सो लभतं^६ भुज्जतं च^७ ।
अगारमज्झे मरणं उपेतु,
यो वा भोन्तो सङ्कति कच्चिदेव ॥

६२. यदेसमाना विचरन्ति लोके,
इट्ठं च कन्तं च बहूनमेतं^८ ।
पियं मनुज्जं चिध^९ जीवलोके,
कस्मा इसयो नप्पसंसन्ति कामे ॥

६३. कामेसु वे हज्जरे वज्जरे च,
कामेसु दुक्खं च भयं च जातं ।
कामेसु भूताधिपती पमत्ता,
पापानि कम्मामि करोन्ति मोहा ॥

६४. ते पापघम्मा पसवेत्त पापं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ।
आदीनवं कामगुणेषु दिस्वा,
तस्मा इसयो नप्पसंसन्ति कामे ॥

१. छग्भि-सी०, रो० । २. गुत्तेहि-स्या० । ३. सक्कच्चवद्धो-सी०, रो०;
च्चवद्धो-स्या० । ४. सी०, स्या० पोत्यवेसु नत्थि । ५. आह-स्या० । ६-७. लभतु
भुज्जतु च-स्या० । ८. बहूनमेतं-सी० । ९. इध-सी०, स्या० ।
जा० १-३६

६५. वीमंसमानो इसिनो भिसानि,
तीरे गहेत्वान थले निघेसि ।
सुद्धा अपापा इसयो वसन्ति,
एतानि ते ब्रह्मचारी भिसानि ॥

B 288 5

६६. न ते नटा नो पन कीळनेय्या,
न वन्धवा नो पन ते सहाया ।
किंस्मि वुपत्यम्भ^१ सहस्सनेत्त,
इसीहि त्वं^२ कीळसि देवराज ॥

10

६७. आचरियो मेसि पिता च मय्हं,
एसा पत्तिट्ठा खलितस्स ब्रह्मे ।
एकापराधं खम भूरिपञ्च,
न पण्डिता कोधवला भवन्ति ॥

15

६८. सुवासितं^३ इसिनं एकरत्तं,
यं वासवं भूतपतिहसाम ।
सव्वेव भोन्तो सुमना भवन्तु,
यं ब्राह्मणो पन्चुपादी^४ भिसानि ॥

20

६९. अहं च सारिपुत्तो च, मोगल्लानो च कस्सपो ।
अनुरुद्धो पुण्णो आनन्दो, तदासुं सत्त भातरो ॥

१००. भगिनी उप्पलवण्णा च^५, दासी खुज्जुत्तरा तदा ।
चित्तो गहपति दासो, यक्खो सातागिरो तदा ॥

१०१. पालिलेय्यो^६ तदा नागो, मघुदो^७ सेट्ठवानरो ।
काळुदायी तदा सक्को, एवं धारेय जातकं ति ॥

४८९. सुरुचिजातकं (६)

१०२. महेसी सुरुचिनो^८ भरिया, आनीता पठमं अहं ।

दस वस्ससहस्सानि, यं मं सुरुचिमानयि^९ ॥

१. परत्यम्भ-सी०, परवम्भ-स्या० । २. लुव-स्या० । ३. सुवोसित-सी० ।
४. पन्चुपादि-सी० । ५. सी०, स्या० पाल्लवेसु नत्थि । ६. पारिलेय्यो-सी०, रो० ।
७. मघुदा-सी०, रो० । ८. रुचिनो-सी०, स्या०, रो० । ९. सुरुचि मानयि-स्या० ।

१०३. साहं ब्राह्मण राजानं, वेदेहं मिथिलगाहं ।
नाभिजानामि कायेन, वाचाय उद चेतसा ।
सुरुचिं अतिमञ्जित्य^१, आवि^२ वा यदि वा रहो ॥
१०४. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे । B. 289
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तधा ॥ 5
१०५. भत्तु मम^३ सस्सु^४ माता, पिता^५ चा पि च सस्सुरो^६ ।
ते मं ब्रह्मे विनेतारो, याव अट्ठं सु जीवितं ॥
१०६. साहं अहिंसारतिनी, कामसा^७ धम्मचारिनी^८ ।
सक्कच्चं ते उपट्ठासिं, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥
१०७. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे । 10
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तधा ॥
१०८. सोळसित्थिसहस्सानि, सहभरियाणि ब्राह्मण ।
तासु इस्सा वा कोधो वा, नाहु मय्हं कुदाचनं ॥
१०९. हितेन तासं नन्दामि, न च मे काचि अप्पिया ।
अत्तानं वानुकम्पामि, सदा सव्वा सपत्तियो ॥ 15
११०. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तधा ॥
१११. दासे कम्मकरे पेस्से^९, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
पेसेमि^{१०} सहघम्मेन, सदा पमुदितिन्द्रिया ॥
११२. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे । 20
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तधा ॥
११३. समणे ब्राह्मणे चा^{११} पि, अञ्जे चा पि वनिव्वके ।
तप्पेमि अन्नपानेन, सदा पयतपाणिनी ॥

१. अतिमञ्जित्यो—सी०, रो० । २. अवि—रो० । ३-३ मनापस्यपिता—सी०;
मनापा गस्सु पिता—स्या० । ४-४. माता चापि मुवामिनो—मी०; मातापिता च सस्सुरो—
स्या० । ५. कामनो—गी० । ६. धम्मचारिणी—गी० । ७. पोसे—स्या० । ८. पोसेमि—
सी०, स्या०, रो० । ९. या—गी० ।

5

११४. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तघा ॥

११५. चातुद्दसि पञ्चद्दसि^१, या च^२ पक्खस्स अट्ठमी^३ ।
पाटिहारियपक्खं च, अट्ठज्जसुसमागतं^४ ।
उपोसथं उपवसामि, सदा सीलेसु संवृता ॥

११६. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तघा ॥

११७. सञ्चवे ते घम्मगुणा, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
संविज्जन्ति तयि भद्दे, ये त्वं कित्तेसि अत्तनि ॥

10

११८. खत्तियो जातिसम्पन्नो, अभिजातो यसस्सिमा ।
घम्मराजा विदेहानं, पुत्तो उप्पज्जते तव^५ ॥

११९. दुम्मी^६ रजोजल्लधरो, अघे वेहायसं ठितो ।
मनुज्जं भाससे^७ वाचं, यं मय्हं हृदयज्जमं ॥

15

१२०. देवता नुसि सग्गम्हा, इसि वासि महिद्धिको ।
को वासि^८ त्वं अनुप्पत्तो, अत्तानं मे पवेदय ॥

१२१. यं देवसङ्घा वन्दन्ति, सुधम्मायं^९ समागता ।
सोहं सक्को सहस्सक्खो, आगतोस्मि तवन्तिके ॥

१२२. इत्थियो^{१०} जीवलोकस्मिं, या होति^{११} समचारिनी ।
मेघाविनी सीलवती, सस्सुदेवा पतिव्वता ॥

20

१२३. तादिसाय सुमेघाय, सुचिकम्माय नारिया ।
देवा दस्सनमायन्ति, मानुसिया अमानुसा ॥

१२४. त्वं च भद्दे सुचिण्णेन, पुब्बे सुचरितेन च ।
इय राजकुले जाता, सव्वकामसमिद्धिनी ॥

१. पण्णरसि-सी०, रो० । २. व-सी० । ३. अट्ठमि-मी०, रो० । ४. अट्ठमि-सी०, स्या०, रो० । ५. तव-सी०, रो० । ६. दुम्मी-सी०; दुम्मी-स्या० । ७. भाससि-सी० । ८. वासि-स्या० । ९. सुधम्माय-स्या० । १०. इत्थिया-रो० । ११. होन्ति-सी०, स्या० ।

१२५. अयं च ते राजपुत्ति, उभयतथ कटग्गहो ।
 देवलोकूपपत्ती च, कित्ती च इध जीविते ॥
१२६. चिरं सुमेधे सुखिनी, धम्ममत्तनि पालय ।
 एसाहं तिदिवं यामि, पियं मे तव दस्सनं ति ॥

४९०. पञ्चपोसथिकजातकं^१ (७)

१२७. अप्पोस्सुक्को दानि तुवं कपोत,
 विहङ्गम न तव भोजनत्थो ।
 खुदं^२ पिपासं अधिवासयन्तो,
 कस्मा भवंपोसथिको^३ कपोत^४ ॥
१२८. अहं पुरे गिद्धिगतो कपोतिया,
 अस्मिं^५ पदेसस्मिमुभो^६ रमाम ।
 अथग्गही साकुणिको कपोतिं,
 अकामको ताय विना अहोसि ॥
१२९. नानाभवा^७ विप्पयोगेन तस्सा,
 मनोमयं वेदनं वेदयामि^८ ।
 तस्मा अहंपोसथं^९ पालयामि,
 रागो ममं मा पुनरागमासि ॥
१३०. अनुज्जुगामी उरगा^{१०} दुजिह्व^{११},
 दाठावुधो घोरविसोसि सप्प ।
 खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
 कस्मा^{१२} भवंपोसथिको नु दीघ^{१३} ॥
१३१. उसभो अहू बलवा गामिकस्स,
 चलक्ककू वण्णवलूपपत्तो ।

5 B. 291

10

15

20

१. पञ्चपोसथिकजातकं—सी० । २. खुदं—स्या० । ३. भवंपोसथिको—सी० । ४. कपोतो—सी०, रो० । ५-५. तस्मिं पादेसस्मिमुभो—स्या० । ६. नानाभावा—सी०, स्या० । ७. वेदयामि—सी०, रो० । ८. अहंपोसथ—स्या० । ९-९. उरग द्विजिह्व—सी०; उरग—स्या० । १०. तस्मा—सी० । ११. दीघो—सी०, रो० ।

सो मं अक्कमि तं कुपितो अडंसि,
दुक्खाभितुण्णो मरणं उपागा^१ ॥

१३२. ततो जना निक्खमित्वान गामा,
कन्दित्वा^२ रोदित्वा^३ अपक्कमि^४सु ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
कोधो ममं मा पुनरागमासि ॥

5

B 292

१३३. मतान मंसानि बहू सुसाने,
मनुञ्जरूपं तव भोजने तं ।
खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसथिको सिञ्जाल^५ ॥

10

१३४. पविसि^६ कुञ्चिं महतो गजस्स,
कुणपे रतो हत्थिमंसेसु^७ गिद्धो^८ ।
उण्हो च वातो तिखिणा च रस्मियो,
ते सोसयुं तस्स करीसमगं ॥

15

१३५. किसो^९ च पण्डू च अहं भदन्ते,
न मे अहू निक्खमनाय मगो ।
महा च मेघो सहसा पवस्सि,
सो तेमयी तस्स करीसमग ॥

20

१३६. ततो अहं निक्खमिसं^{१०} भदन्ते,
चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
लोभो ममं मा पुनरागमासि ॥

१३७. वम्भीकयूपस्मिं किपिल्लिकानि,
निप्पोययन्तो तुवं पुरे चरासि ।

१. उपागमि-भी०, गो० । २-२ कन्दित्व रोदित्व-सी० । ३ मिपालो-सी०,
रो०; मिपाल-स्या० । ४. पविसि-भी०, रो०; पविसि-स्या० । ५-५ हत्थिमंसे पगिद्धो-
भी०, रो० । ६. कीयो-स्या० । ७ निक्खमिसं-सी० ।

खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसयिको नु अच्छ^१ ॥

१३८. सकं निकेतं अतिहीळयानो^२,
अत्रिच्छता^३ मल्लगामं^४ अगच्छिं^५ ।
ततो जना निवखमित्वान गामा,
कोदण्डकेन परिपोथयिसु मं ॥

5

१३९. सो भिन्नसीसो रहिरमक्खितङ्गो,
पच्चागमासिं सकं^६ निकेतं ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
अत्रिच्छता मा पुनरागमासि ॥

D 293

10

१४०. यं नो अपुच्छित्थ तुवं भदन्ते,
सव्वेव व्याकरिम्ह^७ यथा पजानं ।
मयं पि पुच्छाम तुवं भदन्ते,
कस्मा भवंपोसयिको नु ब्रह्मे ॥

१४१. अनूपलित्तो मम अस्समम्हि,
पच्चेकबुद्धो मुहुत्तं निसीदि ।
सो मं अवेदी गतिमागतिं च,
नामं च गोत्तं चरणं च सव्वं ॥

15

१४२. एवम्पहं^८ वन्दि न^९ तस्स पादे,
न चा पि नं मानगतेन पुच्छिं ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
मानो ममं मा पुनरागमासी ति ॥

20

१. अच्छे-सी०, रो० । २. अतिहीळयानो-स्या० । ३-३. अत्रिच्छताय मल्लतं-
सी०, स्या०, रो० । ४. अगच्छिं-सी० । ५. ससकं-स्या० । ६. व्याकरिम्हा-सी०;
व्याकरिम्हा-स्या० । ७-७. एवम्पहं नग्गहे-सी०; एवम्पहं वन्दि न-स्या० । ८.
ह-स्या० ।

४९१. महामोरजातकं (८)

१४३. सचे हि त्याहं धनहेतु गाहितो^१,
 मा मं वधी^२ जीवगाहं गहेत्वा ।
 रज्जो च^३ मं सम्म उपन्तिकं^४ नेहि,
 मज्जे धनं लच्छसिनप्परूपं ॥

5 १४४. न मे अयं तुय्ह वघाय अज्ज,
 समाहितो चापघुरे^५ खुरप्पो ।
 पासं च त्याहं अधिपातयिस्सं,
 यथासुखं गच्छतु मोरराजा^६ ॥

B. 294

10

१४५. यं सत्त वस्सानि ममानुवन्वि,
 रत्तिन्दिवं खुप्पिपासं सहन्तो ।
 अथ किस्स मं पासवसूपनीतं,
 पमुत्तवे इच्छसि वन्धनस्मा ॥

15

१४६. पाणातिपाता विरतो नुसज्ज,
 अभयं^७ नु^८ ते सव्वभूतेसु दिन्नं ।
 यं मं तुवं पासवसूपनीतं,
 पमुत्तवे इच्छसि वन्धनस्मा ॥

20

१४७. पाणातिपाता विरतस्स ब्रूहि,
 अभयं च यो सव्वभूतेसु देति ।
 पुच्छामि तं मोरराजेतमत्थं,
 इतो^९ चुतो किं लभते सुखं सो ॥

१४८. पाणातिपाता विरतस्स ब्रूमि,
 अभयं च यो सव्वभूतेसु देति ।
 दिट्ठेव धम्मे लभते पसंत्तं,
 सग्गं च सो याति सरीरभेदा ॥

१. गहितो-गो०, ग्या० । २. वधी-स्या० । ३. व-सो०, रो० । ४. उपन्तिक-गो०, ग्या०, गो० । ५. चापघुरे-सो०, रो०, चापघुरो-स्या० । ६. मोरराजा-गो० । ७-९. अनयम्-स्या० । ८. इति-स्या० ।

१४९. न सन्ति देवा इति^१ आहु^१ एके,
 इधेव जीवो विभवं उपेति ।
 तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
 दत्तुपञ्जत्तं च वदन्ति दानं ।
 तेसं वचो अरहतं सहानो,
 तस्मा अहं सकुणे बाधयामि ॥

5

१५०. चन्दो च सुरियो च उभो सुदस्सना,
 गच्छन्ति ओभासयमन्तलिकखे ।
 इमस्स लोकस्स परस्स वा ते,
 कथं नु ते आहु मनुस्सलोके ॥

10

१५१. चन्दो च सुरियो च उभो सुदस्सना,
 गच्छन्ति ओभासयमन्तलिकखे ।
 परस्स लोकस्स न ते इमस्स,
 देवा ति ते आहु मनुस्सलोके ॥

B. 235

१५२. एत्थेव ते नीहता^२ हीनवादा,
 अहेतुका ये न वदन्ति कम्मं ।
 तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
 दत्तुपञ्जत्तं ये च वदन्ति दानं ॥

15

१५३. अद्धा हि सच्चं वचनं तवेदं^३,
 कथं हि दानं अफलं भवेय्य^४ ।
 तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
 दत्तुपञ्जत्तं च कथं भवेय्य ॥

20

१५४. कथङ्करो किन्तिकरो किमाचरं,
 किं सेवमानो केन तपोगुणेन ।
 अक्खाहि मे मोरराजेतमत्थं,
 यथा अहं नो निरयं पतेय्यं ॥

25

१-२. इत्थाहु-गो०, रो० । २. निहता-गो० । ३. तवेत-गो०, स्या०, रो० ।
 ४. चदेय्य-सी०, रो० ।

१५५. ये केचि अत्थि समणा पथव्या^१,
कासायवत्था अनगारिया^२ ते^३ ।
पातो व पिण्डाय चरन्ति काले,
विकालचरिया विरता हि सन्तो ॥

५ १५६. ते तत्थ कालेनुपसङ्कमित्वा,
पुच्छाहि यं ते मनसो पियं सिया ।
ते ते^४ पवक्खन्ति ययापजानं,
इमस्स लोकस्स परस्स चत्थं ॥

१५७. तचं व जिण्णं उरगो पुराणं,
१० पण्डूपलासं^५ हरितो दुमो व^६ ।
एसप्पहीनो मम लुद्दभावो,
जहामहं^७ लुद्दकभावमज्ज ॥

B 236

१५८. ये चा पि मे सकुणा अत्थि वढ्ढा^८,
सतानिनेकानि निवेसनस्मिं ।
१५ तेसम्पहं^९ जीवितमज्ज दम्मि,
मोक्खं च ते पत्ता^{१०} सकं निकेतं ॥

15

१५९. लुद्धो चरी पासहत्थो अरज्जे,
वाधेतु^{११} मोराधिपतिं यसस्सिं ।
वन्धित्वा^{१२} मोराधिपतिं यसस्सिं,
२० दुक्खा स^{१३} पमुच्चि^{१४} ययाहं पमुत्तो ति ॥

20

४९२. तच्छसूकरजातकं (९)

१६०. यदेममाना विचरिम्ह^{१५}, पव्वतानि वनानि च ।
अन्वेमं विचरि^{१६} वाती, तेमे अधिगता मया ॥

१ पथव्या-मी० । २-२ अनगारिय चरन्ति-स्या० । ३. तं-स्या० । ४. पुच्छुपलास-स्या० । ५. च-मी० । ६. पजहामह-मी० । ७. वन्धा-स्या० । ८. तेन भव-स्या० । ९. पत्ता-मी० ; अच्छ-स्या० । १०. वाधेतु-मी० । ११. बन्धित्व-मी० । १२. गो० । १३. गो०, स्या० पौपरेमुत्तियि । १४. पमुच्चि-स्या०, रो० । १५. विचरिम्हा-स्या० । १६. दिव्ये-स्या० ।

१६१. बहं चिदं^१ मूलफलं, भवखो चायं अनप्पको ।
रम्मा चिमा गिरीनज्जो^२, फासुवासो भविस्सति ॥
१६२. इधेवाहं वसिस्सामि, सह सब्बेहि वातिभि ।
अप्पोस्सुक्को निरासङ्की, असोको अकुतोभयो ॥
१६३. अज्जं पि^३ लेणं परियेस, सत्तु नो इध विज्जति । 5
सो तच्छ सूकरे हन्ति, इधागन्त्वा वरं वरं ॥
१६४. को नुम्हाकं^४ इध सत्तु, को वाती सुसमागते ।
दुप्पधंसे^५ पधंसेति, तं मे अक्खाथ^६ पुच्छिता ॥
१६५. उद्धग्गराजी मिगराजा, वली दाठावुधो मिगो ।
सो तच्छ सूकरे हन्ति, इधागन्त्वा वरं वरं ॥ 10
१६६. न नो दाठा न विज्जन्ति, बलं काये समोहितं^७ ।
सब्बे समग्गा हुत्वान, वसं काहाम एककं ॥
१६७. हृदयङ्गमं कण्णसुखं, वाचं भाससि तच्छक । B. 297
यो पि युद्धे पलायेय्य^८, तं पि पच्छा हनामसे ॥
१६८. पाणातिपाता विरतो नु अज्ज^९, 15
अभयं नु ते सब्बभूतेसु दिशं ।
दाठा नु ते मिगवधाय^{१०} न सन्ति,
यो सङ्घपत्तो कपणो व ज्ञायसि ॥
१६९. न मे दाठा न विज्जन्ति, बलं काये समोहितं ।
वाती च दिस्वान सामग्गी^{११} एकतो, 20
तस्मा च ज्ञायामि वनम्हि एकको ॥
१७०. इमस्सुदं यन्ति दिसोदिसं^{१२} पुरे,
भयट्ठिता^{१३} लेणगवेसिनो पुथु^{१४} ।

१. इद-सी० । २. गिरिन्दियो-सी०, रो०; गिरिनज्जो-स्या० । ३. हि-सी०, स्या०, रो० । ४. नम्हाकं-सी०, रो० । ५. अप्पधसे-सी०, रो० । ६. अक्खाहि-स्या० । ७. समूहत्तं-सी० । ८. पलायेय-सी०, स्या० । ९. सज्ज-स्या० । १०. मिगविरियं-सी०, रो०; मिगविरिय-स्या० । ११. समङ्गि-सी०, स्या० । १२. दिसादिमं-स्या० । १३. भयट्ठिता-सी० । १४. पुथु-सी०, स्या० ।

ते दानि सङ्गम्भ वसन्ति एकतो,
यत्थद्विता दुप्पसहज्ज ते मया ॥

१७१. परिणायकसम्पन्ना, सहिता एकवादिनो ।
ते मं समग्गा हिंसेय्युं, तस्मा नेसं न' पत्थये' ॥

१७२. एको व इन्दो असुरे जिनाति,
एको व सेनो हन्ति दिजे पसय्ह ।
एको व व्यग्घो' मिगसङ्घपत्तो,
वरं वरं हन्ति वलं हि तादिसं ॥

१७३. न हेव इन्दो न सेनो, न पि व्यग्घो मिगाधिपो ।
समग्गे सहिते आती, न' व्यग्घे' कुस्ते वसे ॥

१७४. कुम्भीलका सकुणका', सङ्घिनो गणचारिनो ।
सम्मोदमाना एकज्झं, उप्पतन्ति डयन्ति' च' ॥

१७५. तेसं च डयमानानं', एकेत्थ अपसक्कति ।
तं च सेनो निताळेति, वेय्यग्घियेव सा गति ॥

B, 298 15

१७६. उस्साहितो जटिलेन, लुद्देनामिसचक्खुना ।
दाठी दाठीसु पक्खन्दि, मञ्जमानो यथा पुरे ॥

१७७. साधु सम्बहुला आती, अपि रुक्खा अरञ्जजा ।
सूकरेहि समग्गेहि, व्यग्घो एकायने हतो ॥

१७८. ब्राह्मणं चेव व्यग्घं च, उभो हन्त्वान सूकरा ॥
आनन्दिनो पमुदिता', महानादं' पनादिसुं ॥

20

१७९. ते मु उदुम्बरमूलस्मिं, सूकरा सुसमागता ।
तच्छकं अभिसिञ्चिमु, त्वं नो राजासि इस्सरो ति ॥

१-१. अपत्यवे-रो० । २. व्यग्घे-मं० । ३-३ व्यग्घो च-मो०, रो०; मग्गो-
-स्या० । ४. मुकुगिवा-स्या० । ५-५ उय्य ति च-स्या० । ६ डियमानानं-स्या०
७ पमोदिता-स्या० । ८-८. महानादमानादिमु-मो०, म्या० ।

४९३. महावाणिजजातकं (१०)

१८०. वाणिजा समितिं कत्वा, नानारदुतो आगता ।
धनाहरा^१ पक्कमिसु, एकं कत्वान गामणि ॥
१८१. ते तं कन्तारमागम्म, अप्पभक्खं अनोदकं^२ ।
महानिग्रोधमदक्खुं, सीतच्छायं मनोरमं ॥
१८२. ते च तत्थ निसीदित्वा, तस्स रुक्खस्स छायाया^३ ।
वाणिजा समचिन्तेसुं, वाला मोहेन पारुता ॥
१८३. अल्लायते^४ अयं रुक्खो, अपि वारी^५ व^६ सन्दति ।
इद्धस्स पुरिमं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८४. सा च छिन्ना व पग्घरि, अच्छं वारि^७ अनाविलं ।
ते तत्थ न्हत्वा^८ पिवित्वा^९, यावतिच्छिंसु वाणिजा ॥ 10
१८५. दुतियं समचिन्तेसुं, वाला मोहेन पारुता ।
इद्धस्स दक्खिणं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८६. सा च छिन्ना व पग्घरि, सालिमंसोदनं वहुं ।
अप्पोदवण्णे^{१०} कुम्मासे, सिङ्गि^{११} विदलसूपियो^{१२} ॥
१८७. ते तत्थ भूत्वा^{१३} खादित्वा^{१४}, यावतिच्छिंसु वाणिजा । 15 B. 299
ततियं समचिन्तेसुं, वाला मोहेन पारुता ।
इद्धस्स पच्छिमं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८८. सा च छिन्ना व पग्घरि, नारियो समलङ्कता ।
विचित्रवत्थाभरणा^{१५}, आमुत्तमणिकुण्डला ॥
१८९. अपि सु वाणिजा एका, नारियो पण्णवीसति^{१६} । 20
समन्ता परिवारिसु^{१७}, तस्स रुक्खस्स छायाया ॥

१. धनहारा-सी०, स्या० । २. अनूदकं-स्या० । ३. छादिया-सी०, स्या०, रो० । ४. अदायते-सी०, रो० । ५-५. वारि च-सी०, रो० । ६. वारि-स्या० । ७. नहात्वा-सी०; न्हात्वा-स्या० । ८. पिवित्वा च-सी० । ९. अप्पोदवण्णे-सी० । १०. मिद्ध-स्या० । ११. विदलसूपियो-सी०, रो० । १२-१२. भूत्वा च पिवित्वा च-रो० । १३. विचित्रवत्थाभरणा-स्या० । १४. पण्णवीसति-स्या० । १५. परिकरिसु-सी०, स्या०, रो० ।

१६०. ते ताहि परिचारेत्वा^१, यावतिच्छिंसु वाणिजा ।

चतुर्थं समचिन्तेसु, वाला मोहेन पारुता ।

इह्यस्स उत्तरं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥

१६१. सा च छिन्ना व पग्घरि, मुत्ता वेळुरिया बहू ।

रजतं जातरूपं च, कुत्तियो पटियानि च ॥

१६२. कासिकानि च वत्थानि, उद्दियानि^२ च कम्बला^३ ।

ते तत्थ भारे बन्धित्वा, यावतिच्छिंसु वाणिजा ॥

१६३. पञ्चमं समचिन्तेसुं, वाला मोहेन पारुता ।

इह्यस्स मूले^४ छिन्दाम, अपि भिय्यो^५ लभामसे ॥

१६४. अथुद्धहि सत्यवाहो, याचमानो कतञ्जली ।

निग्रोधो^६ किं परज्झति^७, वाणिजा भद्मत्थु ते ॥

१६५. वारिदा पुरिमा साखा, अन्नपानं च दक्खिणा ।

नारिदा पच्छिमा साखा, सब्बकामे च उत्तरा ।

निग्रोधो किं परज्झति, वाणिजा भद्मत्थु ते ॥

१६६. यस्स रुक्खस्स छायाय, निसीदेय्य सयेय्य वा ।

न तस्स साखं भञ्जेय्य, मित्तदुब्भो हि पापको ॥

१६७. ते च तस्सानादियित्वा, एकस्स वचनं बहू ।

निसिताहि कुठारीहि, मूलतो नं^८ उपक्कमु ॥

१६८. ततो नागा निक्खमिमु, सन्नद्धा पण्णवीसति ।

धनुग्गहान तिसता, छसहस्सा च^९ वम्मिनो^{१०} ॥

१६९. एते हनथ बन्धथ, मा वो मुञ्चित्थ^{११} जीवितं ।

ठपेत्वा सत्यवाहं व, सब्बे भस्मं^{१२} करोथ ने ॥

२००. तस्मा हि पण्डितो पोसो, सम्पस्सं अत्यमत्तनो ।

लोभस्स न वसं गच्छे, हनेय्यारिसकं^{१३} मनं ॥

१ परिवारेत्वा-स्या०, रो० । २-३ उद्दियाने च कम्बले-सी०, रो०, उद्दियानि
 ४-स्या० । ५ मूल-सी०, रो० । ६ मीषो-मी० । ७-८ निग्रोधे किं अपरज्जमय-मी०,
 ९ अन्नपानं-स्या०, रो० । १० त-मी० । ११-१२ व वम्मिनो-मी०, च चम्मिनो-स्या० ।
 १३ मुञ्चित्थ-रो० । १४ भस्मी-मी० । १५ हनेय्य दिसत्त-सी०; हनेय्य दिसत्त-स्या० ।

२०१. एवमादीनवं^१ अत्वा, तण्हा दुक्खस्स सम्भवं ।
वीततण्हो अनादानो, सतो भिक्खु परिव्वजे ति ॥

४९४. साधिनजातकं^२ (११)

२०२. अब्भुतो^३ वत लोकस्मिं, उप्पज्जि लोमहंसनो ।
दिब्बो रथो पातुरहु, वेदेहस्स यसस्सिनो ॥

२०३. देवपुत्तो महिद्धिको, मातलि^४ देवसारथि । 5
निमन्तयित्थ राजानं, वेदेहं मिथिलग्गहं ॥

२०४. एहिमं रथमारुह, राजसेट्ठ दिसम्पति ।
देवा दस्सनकामा ते, तावतिसा सइन्दका ।
सरमाना हि ते देवा, सुधम्मायं समच्छरे ॥

२०५. ततो च राजा साधिनो^५, वेदेहो^६ मिथिलग्गहो^७ ॥ 10
सहस्सयुत्तमारुह, अगा देवान सन्तिके ।
तं देवा पटिनन्दिंसु, दिस्वा राजानमागतं ॥

२०६. स्वागतं ते महाराज, अथो ते अदुरागतं ।
निसीद दानि राजीसि, देवराजस्स सन्तिके ॥

२०७. सक्को पि पटिनन्दित्थ, वेदेहं मिथिलग्गहं । 15
निमन्तयित्थ कामेहि, आसनेन च वासवो ॥

२०८. साधु खोसि अनुप्पत्तो, आवासं वसवत्तिनं । B. 301
वस देवेसु राजीसि, सव्वकामसमिद्धिसु ।
तावत्तिसेसु देवेसु, भुञ्ज कामे अमानुसे ॥

२०९. अहं पुरे सगगतो रमामि, 23
नच्चेहि गीतेहि च वादितेहि ।

१. एतमादीनवं-गे० । २. साधिनराजजातक-म्या० । ३. अब्भूतो-स्या० ।
४. मातली-गी० । ५. साधिनो-मी०, रो० । ६-८. पम्यो रथमारुहि-गी० ।

सो दानि ग्रज्ज न रमामि सग्गे,
आयुं नु खीणो मरणं नु सन्तिके ।
उदाहु मूळहोस्मि जनिन्दसेट्ठ ॥

२१०. न तायु^१ खीणं मरणं च^२ दूरे,
न चापि मूळहो^३ नरवीरसेट्ठ^४ ।
तुय्हं^५ च^६ पुञ्जानि परित्तकानि,
येसं विपाकं इध वेदयित्थो^७ ॥

२११. वस देवानुभावेन, राजसेट्ठ दिसम्पति ।
तार्वत्तिसेसु देवेसु, भुज्ज कामे अमानुसे ॥

२१२. यथा याचितकं यानं, यथा याचितकं धनं ।
एवं सम्पदमेवेतं, यं परतो दानपच्चया ॥

२१३. न चाहमेतमिच्छामि, यं परतो दानपच्चया ।
सयङ्कतानि पुञ्जानि, तं मे आवेणिकं^८ धनं ॥

२१४. सोहं गन्त्वा मनुस्सेसु, काहामि कुसलं वहुं ।
दानेन समचरियाय, संयमेन दमेन च ।
यं कत्वा सुखितो होति, न च पच्छानुत्पत्ति ॥

२१५. इमानि तानि खेत्तानि, इमं निक्खं सुकुण्डलं^९ ।
इमा ता हरितानूपा^{१०}, इमा नज्जो सवन्तियो ॥

२१६. इमा ता पोक्खरणी^{११} रम्मा, चक्कवाकपकूजिता^{१२} ।
मन्दालकेहि सञ्छन्ना, पदुमुप्पलकेहि च ।
यस्मिमानि ममारियमु^{१३}, किं नु ते दिसत्त^{१४} गता ॥

२१७ नानीय^{१५} खेत्तानि मो भूमिभागो,
तेयेव^{१६} आगमवनुपचारा^{१७} ।

१-१ आयुः खीण-स्या० । २ चायु-मी०, रो० । ३ ते-मी०, रो० । ४ मूळो-स्या० । ५ नरवीर्यसेट्ठ-सी० । ६-६ तवञ्च-मी०, रो० । ७ वेदयित्थो-रो० । ८ आवेणिय-मी०, स्या०, रो० । ९ मकुण्डल-स्या० । १० हरितानूपा-स्या०, हरिता-नीपा-रो० । ११ पोक्खरणीयो-स्या०, रो० । १२ चक्कवाकपकूजिता-मी०, रो० । १३ पावपावपुग्गिता-स्या० । १४ मायानियुयि-मी० । १५ दिग्घ-मी० । १६ तस्मिन् च-स्या० । १७-१७ ने आगमने अनन्यपचारा-मी०, रो० ।

तमेव मय्हं जनतं अपस्सतो,
सुञ्जं^१ व^१ मे नारद खायते दिसा ॥

२१८. दिट्ठा मया विमानानि, ओभासेन्ता^२ चतुद्दिसा ।
सम्मुखा देवराजस्स, तिदसानं च सम्मुखा ॥

२१९. वुत्थं मे भवन्तं दिव्यं^३, भुत्ता कामा अमानुसा ।
तावत्तिसेसु देवेसु, सब्बकामसमिद्धिसु ॥ 5

२२०. सोहं एतादिसं हित्वा, पुञ्जायमिह इधागतो ।
धम्ममेव चरिस्सामि, नाहं रज्जेन अत्थिको ॥

२२१. अदण्डावचरं मगं, सम्मासम्बुद्धदेसितं ।
तं मगं पटिपज्जिस्सं, येन गच्छन्ति सुब्बता ति ॥ 10

४९५. दसब्राह्मणजातकं (१२)

२२२. राजा अवोच विधुरं^४, धम्मकामो युधिद्विलो ।
ब्राह्मणे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२२३. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

२२४. दुल्लभा ब्राह्मणा देव, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
विरता मेथुना धम्मा, ये ते भुञ्जेय्यु भोजनं ॥ 15

२२५. दस खलु महाराज, या ता ब्राह्मणजातियो ।
तेसं विभङ्गं^५ विचयं, वित्थारेण सुणोहि मे ॥

२२६. पसिच्चके गहेत्वान, पुण्णे मूलस्स संवुते ।
ओसधिकायो^६ गन्थेन्ति, न्हापयन्ति^७ जपन्ति च ॥ 20

२२७. तिकिच्छकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥ D. 303

१-१. सुञ्जञ्च-स्या० । २. ओभासेन्ता-स्या० । ३. दिव्यं-सी०, रो० । ४. रं-स्या० । ५. विभङ्ग-मी०, स्या० । ६. ओसधिकाये-स्या० । ७. न्हापयन्ति-रो० ।

२२८. अपेता ते च^१ ब्रह्मञ्जा, (इति राजा^२ कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे^३ विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२२९. विरते मेथुना घम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

२३०. किङ्किणिकायो^४ गहेत्वा^५, घोसेन्ति पुरतो पि ते ।
पेसनानि पि गच्छन्ति, रथचरियासु सिक्खरे ॥

२३१. परिचारकसमा^६ राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

२३२. अपेता ते च ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२३३. विरते मेथुना घम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

२३४. कमण्डलुं गहेत्वान, वड्ढदण्डं च ब्राह्मणा ।
पच्चुपेस्सन्ति राजानो, गामेसु निगमेसु च ।
नादिन्ने वुट्ठहिस्साम^७, गामम्हि^८ वा वनम्हि वा^९ ।

२३५. निग्गाहकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

२३६. अपेता ते च ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२३७. विरते मेथुना घम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

१. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २ राज च-स्या० । ३. अमञ्ज-सी०
४. किङ्किणियो-स्या० । ५. गहेत्वान-सी०, स्या०, रो० । ६. परिचारिकसमा-स्या
७. उट्ठहेस्साम-स्या० । ८-८. गामम्हि च वनम्हि च-सी०, रो०; गामम्हि निगम
वा-स्या० ।

२३८. परुळहकच्छनखलोमा, पङ्कदन्ता रजस्सिरा ।
ओकिण्णा रजरेणूहि, याचका विचरन्ति ते ॥
२३९. खाणुघातसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
२४०. अपेता ते च ब्रह्मज्जा, (इति राजा कोरव्यो) 5
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अज्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२४१. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुज्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२४२. हरीटकं^१ आमलकं, अम्बं^२ जम्बुं विभीतकं^३ । 10
लबुजं दन्तपोणानि, बेलुवा^४ बदरानि च^५ ॥
२४३. राजायतनं उच्छु-पुटं^६, धूमनेत्तं मधु-अज्जनं ।
उच्चावचानि पणियानि, विपणेन्ति^७ जनाधिप ॥
२४४. वाणिजकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥ 15
२४५. अपेता ते च ब्रह्मज्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अज्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२४६. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुज्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥ 20
२४७. कसिं^८-वाणिज्जं^९ कारेन्ति, पोसयन्ति अजेळके ।
कुमारियो पवेच्छन्ति, विवाहन्तावहन्ति च ॥
२४८. समा अम्बट्टवेस्सेहि^{१०}, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

१. हरीटकं—सी०, रो० । २-२ अम्ब जम्बु विभीतकं—सी०, रो०; ० विभेदकं—स्या० ।
३. बेलुवा—स्या० । ४. रो० पोत्यके नत्थि । ५. पुटं—स्या० । ६. विकीणन्ति—स्या० ।
७-७. कसिं-वाणिज्जं—सी०, रो०; कसिं-वणिज्जं—स्या० । ८. अम्बट्टवेस्सेहि—सी०, स्या०,
रो० ।

२४६ अपेता ते च ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)

न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

II 305

२५० विरते मेथुना घम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजन ।

5

दक्खिण सम्म दस्साम, यत्थ दिन्न महप्फल ॥

२५१ निक्खित्तभिवक्ख^१ भुञ्जन्ति, गामेस्वेके पुरोहिता ।

वहू ते^२ परिपुच्छन्ति, अण्डच्छेदा निलञ्छका^३ ॥

२५२ पसू पि तत्थ हञ्जन्ति, महिसा^४ सूकरा अजा ।

गोघातकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

10

अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपत्तामसे ॥

२५३ अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)

न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२५४ विरते मेथुना घम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजन ।

15

दक्खिण सम्म दस्साम, यत्थ दिन्न महप्फल ॥

२५५ असिचम्म गहेत्वान, खग्ग पग्गय्ह ब्राह्मणा ।

वेस्सपथेसु तिट्ठन्ति, सत्थ अच्चाहयन्ति पि ॥

२५६ समा गोपनिसादेहि, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपत्तामसे ॥

20

२५७ अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)

न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।

अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥

२५८ विरते मेथुना घम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजन ।

दक्खिण सम्म दस्साम, यत्थ दिन्न महप्फल ॥

25

२५९ अरञ्जे कुटिक कत्वा, कूटानि कारयन्ति ते ।

समविळारे वाघेन्ति^५, आगोघा मच्छकच्छप ॥

१ निक्खित्तनिगम-रा० । २ न-स्या० । ३ निञ्जवा-स्या०, तिलञ्छना-
रा० । ४ महिसा-गी० । ५ वाघेन्ति-गा० ।

२६०. ते^१ लुहकसमा राज^१, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

२६१. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्तो बहुस्सुते ॥

5

२६२. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

२६३. अञ्जे धनस्स कामा हि, हेट्टामञ्चे पसक्किता^३ ।
राजानो उपरि न्हायन्ति, सोमयागे उपट्ठिते ॥

२६४. मलमज्जकसमा^३ राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

10

२६५. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्तो बहुस्सुते ॥

२६६. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥

15

२६७. अत्थि खो ब्राह्मणा देव, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
विरता मेथुना धम्मा, ये ते भुञ्जेय्यु भोजनं ॥

२६८. एकं च भत्तं भुञ्जन्ति, न च मज्जं पिवन्ति ते ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

20

२६९. एते खो ब्राह्मणा विधुर, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
एते विधुर परियेस, खिप्पं च ने निमन्तया ति ॥

१-१. लुहक ति महाराज-सी०, रो० । २ पसक्किता-सी०, स्या०, रो० । ३.
मलमज्जसमा-स्या० ।

४९६. भिक्षापरम्परजातकं (१३)

२७०. सुखमालरूपं दिस्वा, रट्टा विवनमागतं ।
कूटागारवरूपेतं, महासयनमुपासितं ॥
२७१. तस्स ते पेमकेनाहं, अदासिं वड्डमोदनं^१ ।
सालीनं विचितं^२ भत्तं, सुचिं^३ मंसूपसेचनं ॥
२७२. तं त्वं भत्तं पटिग्गह्, ब्राह्मणस्स अदासयि^४ ।
अत्तानं^५ अनसित्वान, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२७३. आचरियो ब्राह्मणो मय्हं, किच्चाकिच्चेमु व्यावटो^६ ।
गह च आमन्तनीयो^७ च, दातुमरहामि भोजनं ॥
२७४. ब्राह्मणं दानि पुच्छामि, गोतमं राजपूजितं ।
राजा ते भत्तं पादासि, सुचिं मंसूपसेचनं ॥
२७५. तं त्वं भत्तं पटिग्गह्, इसिस्स भोजनं अदा ।
अखेतञ्जूसि दानस्स, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२७६. भरामि पुत्तदारं^८ च, घरेसु गवितो^९ अहं ।
मुञ्जे^{१०} मानुसके कामे, अनुसासामि राजिनो ॥
२७७. आरञ्जिकस्स^{११} इसिनो, चिररत्तं तपस्सिनो ।
वुड्डस्स^{१२} भावितत्तस्स, दातुमरहामि भोजनं ॥
२७८. इसिं च दानि पुच्छामि, किसं धमनिसन्धत्तं ।
पल्लहकच्छनखलोमं, पङ्कदन्तं रजस्सिरं ॥
२७९. एको अरञ्जे विहरसि, नावकह्वसि जीवितं ।
भिक्षु केन तया सेय्यो, यस्स त्वं भोजनं अदा ॥
२८०. खणन्तालुकलम्बानि^{१३}, विलालितक्कलानि^{१४} च ।
धुनं सामाकनीवारं, सङ्घारियं^{१५} पसारियं^{१६} ॥

१. भिक्षापरम्परजातक-सी० । २. महासयनमुपासित-सी०, स्या०, रो० । ३. वड्डमोदन-सी०, रो० । ४. विचित-स्या० । ५. सुचि-स्या० । ६. अदापयि-स्या०, अदापयी-सी०, रो० । ७. अतना-रो० । ८. व्यावटो-सी०, स्या० । ९. आमन्तनीयो-सी०, रो०, आमन्तनीयो-स्या० । १०. पुत्ते दारे-सी०, रो० । ११. गवितो-सी०, रो० । १२. मुञ्जे-सी०, स्या० । १३. आरञ्जिकस्स-सी०, रो० । १४. वड्डस्स-सी० । १५. खणन्तालुकलम्बानि-स्या० । १६. विलालितक्कलानि-सी०, रो० । १७-१८. सङ्घारिय पसारिय-स्या० ।

२८१. साकं भिसं मधुं मंसं, वदरामलकानि च ।
तानि आहरित्वा^१ भुञ्जामि, अत्थि मे सो परिग्गहो ॥
२८२. पचन्तो अपचन्तस्स, अममस्स सकिञ्चनो ।
अनादानस्स सादानो, दातुमरहामि भोजनं ॥
२८३. भिक्खुं च दानि पुच्छामि, तुण्हीमासीन सुव्वतं । 5
इसि^२ ते भत्तं पादासि, सुचिं मंसूपसेचनं ॥
२८४. तं त्वं भत्तं पटिग्गह्, तुण्ही भुञ्जसि एकको ।
नाञ्जं कञ्चि निमन्तेसि, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२८५. न पचामि न पाचेमि, न छिन्दामि न छेदये ।
तं मं अकिञ्चनं गत्वा, सव्वपापेहि आरतं ॥ 10
२८६. वामेन भिक्खमादाय, दक्खिणेन कमण्डलुं ।
इसि मे भत्तं पादासि, सुचिं मंसूपसेचनं ॥
२८७. एते हि दातुमरहन्ति, सममा सपरिग्गहा ।
पच्चनीकमहं मञ्जे, यो दातारं निमन्तये ॥
२८८. अत्थाय वत मे अज्ज, इधागच्छि रथेसभो । 15
सोहं^३ अज्ज पजानामि^४, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२८९. रट्ठेसु गिद्धा राजानो, किच्चाकिच्चेसु ब्राह्मणा ।
इसी मूलफले गिद्धा, विप्पमुत्ता च भिक्खवो ति ॥
पकिण्णकनिपातं निट्ठितं ।

तस्सुहानं

सुव किन्नर^५ मुक्क खराजिनसो,
भिसजात महेसि कपोतवरो ।
अथ मोर सतच्छक वाणिजको,
अथ राज सन्नाहण भिक्खपरं ति ॥

20

—:—

१. बहव-सी०, स्या० । २. इति-स्या० । ३-३. इतो पुच्छे न जानामि-सी०, रो०; योहं अज्ज०-स्या० । ४. किण्णर-सी० ।

१५. वीसतिनिपातो

४९७. मातङ्गजातकं (१)

१. कुतो नु आगच्छसि दुग्धवासी^१,
 ओतल्लको पंसुपिसाचको व ।
 सङ्कारचोळं पटिमुञ्च^२ कण्ठे,
 को रे तुवं होसि^३ अदक्खिण्येयो ॥
२. अन्नं तवेदं^४ पकतं यसस्सि^५,
 तं खज्जरे भुज्जरे पिथ्यरे च ।
 जानासि मं त्वं परदत्तूपजीवि^६,
 उत्तिट्ठपिण्डं लभतं सपाको ॥
३. अन्नं ममेदं^७ पकतं ब्राह्मणान,
 अत्तत्थाय सहहतो ममेदं ।
 अपेहि एत्तो किमिधट्ठितोसि,
 न मादिसा तुय्हं ददन्ति जम्म ॥
४. थले च निम्ने च वपन्ति बीजं,
 अनूपखेत्ते फलमासमाना^८ ।
 एताय सद्धाय ददाहि दानं,
 अप्पेव आरोवये दक्खिण्ये ॥
५. खेत्तानि भय्हं विदित्तानि लोके,
 येसाहं बीजानि पत्तिट्ठपेमि ।
 ये ब्राह्मणा जातिमन्तूपपन्ना,
 तानीध खेत्तानि सुपेसलानि ॥

१ दुग्धवासी—सी०, रो० । २ पटिमुञ्च—सी०, रो० । ३ होसि—सी०, रो० ।
 ४ तवेदं—स्या० । ५ यसस्सि—स्या० । ६ परदत्तूपजीवी—स्या० । ७ ममेदं
 —स्या० । ८ फलमासमाना—सी०, रो०; फलमासमाना—स्या० ।

६. जातिमदो च अतिमानिता च,
लोभो च दोसो च मदो च मोहो ।
एते अगुणा येषु च सन्ति^१ सब्बे^२,
तानीध खेत्तानि अपेसलानि ॥

७. जातिमदो च अतिमानिता च,
लोभो च दोसो च मदो च मोहो ।
एते अगुणा येषु न सन्ति सब्बे,
तानीध खेत्तानि सुपेसलानि ॥

5 B. 31

८. क्वेत्थ^३ गता^४ उपजोत्तियो च,
उपज्झायो च^५ अथ वा गण्डकुच्छि^६ ।
इमस्स दण्डं च वधं च दत्त्वा,
गले गहेत्त्वा खलयाथ^७ जम्मं ॥

10

९. गिरिं नखेन खणसि, अयो दन्तेहि^८ खादसि^९ ।
जातवेदं पदहसि, यो इसि परिभाससि ॥

१०. इदं वत्त्वान मातङ्गो, इसि सच्चपरक्कमो ।
अन्तलिक्खस्मिं पक्कामि, ब्राह्मणानं उदिक्खतं ॥

15

११. आवेल्लितं^{१०} पिट्ठितो उत्तमङ्गं,
बाहुं^{११} पसारेति अकम्मनेय्यं ।
सेतानि^{१२} अक्खीनि यथा मतस्स,
को मे इमं पुत्तमकासि एवं ॥

20

१२. इधागमा समणो दुम्मवासी,
ओतल्लको पंसुपिसाचको व ।
सङ्कारचोळं पटिमुञ्च कण्ठे,
सो ते इमं पुत्तमकासि एवं ॥

१-१. च सन्ति-सी०; वसन्ति-रो० । २-२ क्वेत्थ०-स्या०; कत्येव भट्टा-रो० ।

३-३. अथवा गण्ड कुच्छि-सी०, स्या०; अथवा गण्ड कुच्छि-रो० । ४. गलयाथ-स्या० ।

५-५. दन्तेन खादसि-सी०, रो० ; दन्तेभि खादसि-स्या० । ६. आवेठितं-सी०, रो० ।

७. माह-मी०, रो० । ८. सेतानि-मी० ।

१३. कतमं दिसं अगमा भूरिपञ्जो,
अक्खाय मे माणवा एतमत्थं ।
गन्त्वान तं पटिकरेमु अञ्चयं,
अप्पेव नं पुत्त^१ लभेमु जीवितं ॥

B. 311 ■

१४. वेहायसं अगमा भूरिपञ्जो,
पथद्धुनो पन्नरसेव चन्दो ।
अपि चा पि सो पुरिमदिसं^२ अगच्छि,
सच्चप्पटिञ्जो इति साधुरूपो ॥

10

१५. आवेल्लितं पिट्ठितो उत्तमज्झं,
वाहुं पसारेति अकम्मनेय्यं ।
सेतानि अक्खीनि यथा मतस्स,
को मे इमं पुत्तमकासि एवं ॥

15

१६. यक्खा हवे सन्ति महानुभावा,
अन्वागता इसयो साधुरूपा ।
ते दुट्ठचित्तं कुपितं विदित्वा,
यक्खा हि ते पुत्तमकंसु एवं ॥

20

१७. यक्खा च मे पुत्तमकंसु एवं,
त्वञ्जेव मे मा कुट्ठो ब्रह्मचारि ।
तुम्हेव पादे सरणं गतास्मि,
अन्वागता पुत्तसोकेन भिक्खु ॥

25

१८. तदेव हि एतरहि च मय्हं,
मनोपदोसो न^३ ममत्थि^४ कोचि ।
पुत्तो च ते वेदमदेन मत्तो,
अत्थं न जानाति अधिच्च वेदे ॥

१९. अट्ठा हवे भिक्खु मुहुत्तकेन,
सम्मय्हतेव पुरिसस्स सञ्जा ।

एकापराधं खम भूरिपञ्ज,
न पण्डिता कोधवला भवन्ति ॥

२०. इदं च मय्दं उत्तिट्ठपिण्डं,
तव^१ मण्डव्यो^२ भुञ्जतु अप्पपञ्जो ।
यक्खा च ते^३ न^४ न विहेठयेय्युं,
पुत्तो च ते हेस्सति^५ सो अरोगो ॥

5

२१. मण्डव्य बालोसि परित्तपञ्जो,
यो पुञ्जखेत्तानमकोविदोसि ।
महक्कसावेसु ददासि दानं,
किलिट्ठकम्मेसु असञ्जतेसु ॥

B, 3

10

२२. जटा च केसा अजिना निवत्था,
जरूदपानं व मुखं परूळहं^६ ।
पजं इमं पस्सथ दुम्मरूपं^७,
न जटाजिनं तायति^८ अप्पपञ्जं ॥

२३. येसं रागो च दोसो च, अविज्जा च विराजिता ।
खीणासवा अरहन्तो, तेसु दिन्नं महप्फलं ति ॥

15

*

४९८. चित्तसम्भूतजातकं (२)

२४. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मुना^९ किञ्चन मोघमत्थि ।
पस्सामि सम्भूतं महानुभावं,
सकम्मुना^{१०} पुञ्जफलूपपन्नं ॥

20

१. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २. मण्डव्यो—सी० । ३-३. ते पुत्तं—स्या० । ४. विहेति—सी०, रो० । ५. परूळहं—स्या० । ६. दुम्मरूपि—सी०, रो० । ७. तायते—सी०, स्या० ।

* उपहृच्च मनं मेज्झो, मातङ्गस्मि यस्सिन्ने ।

सपारिसज्जो उच्छिन्नो, मेज्झारज्जं तदा अहू ति ॥ इति सी०, स्या०, पोत्यकेसु अधिको दिस्सति । ८. कम्पना—सी० । ९. सकम्पना—सी० ।

२५. सच्चं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मुना किञ्चन मोघमत्थि ।
कच्चिन्नु चित्तस्स पि एवमेवं^१,
इद्धो मनो तस्स यथा पि मय्हं ॥

5 २६. सच्चं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मुना किञ्चन मोघमत्थि ।
चित्तं पि^२ जानाहि तथेव देव,
इद्धो मनो तस्स यथा पि तुय्हं ॥

10 २७. भवं नु चित्तो सुतमञ्जतो ते,
उदाहु ते कोचि नं एतदक्खा ।
गाथा सुगीता न ममत्थि कङ्खा,
ददामि ते गामवरं सतं च ॥

B. 319 २८. न चाहं चित्तो सुतमञ्जतो मे,
इसी^३ च मे एतमत्थं असंसि ।
15 गन्तवान् रञ्जो पटिगाहि^४ गाथं,
अपि ते^५ वरं अत्तमनो ददेय्य ॥

२९. योजेन्तु वे^६ राजरथे, सुकते चित्तसिञ्चने ।
कच्छं नागानं वन्धय, गीवेय्यं पटिमुञ्चय ॥

20 ३०. आहञ्जन्तु^७ भेरिसुदिङ्गसङ्खे^८,
सीधानि यानानि च योजयन्तु ।
अज्जेवह् अस्ससमं^९ त^{१०} गमिस्सं,
यत्येव दक्खिस्समिसि निसिन्नं ॥

३१. सुलद्धलाभो वत मे अहोसि,
गाथा सुगीता परिसाय मज्झे ।

१. एवमेव-सो०, स्या० । २. वि-मी०, रो० । ३. इन्नि-स्या० । ४. पटिययि-स्या० । ५. गाथा-सो० । ६. नुत्ते-स्या० । ७. मे-स्या० । ८. आहञ्जरे-स्या० । ९. ० सङ्गा-स्या० । १०-१०. अस्समत-स्या० ।

स्वाहं^१ ईसि सीलवतूपपन्नं,
दिस्वा पतीतो सुमनोहमस्मि^२ ॥

३२. आसनं उदकं पज्जं, पटिग्गण्हातु नो भवं ।
अग्घे भवन्तं पुच्छाम, अग्घं कुरुतु नो भवं ॥

३३. रम्मं च ते आवसथं करोन्तु,
नारीगणेहि परिचारयस्सु ।
करोहि ओकासमनुग्गहाय,
उभो पि मं इस्सरियं करोम ॥

5

३४. दिस्वा फलं दुच्चरितस्स राज,
अथो सुचिण्णस्स महाविपाकं ।
अत्तानमेव पटिसंयमिस्सं^३,
न पत्थये पुत्तं^४ पसुं धनं वा ॥

10

३५. दसेविमा वस्सदसा, मच्चानं इध जीवितं ।
अपत्तञ्जेव तं ओधि, नलो छिन्नो व सुस्सति ॥

३६. तत्थ का नन्दि का खिड्ढा, का रती का धनेसना ।
किं मे पुत्तेहि दारेहि, राज सुत्तोस्मि बन्धना ॥

15 B. 31

३७. सोहं^५ एवं पजानामि^६, मच्चु मे नप्पमज्जति ।
अन्तकेनाधिपन्नस्स, का रती का धनेसना^७ ॥

३८. जाति नरानं अघमा जनिन्द,
चण्डालयोनि द्विपदाकनिट्ठा^८ ।
सकेहि कम्मोहि सुपापकेहि,
चण्डालगब्भे^९ अवसिम्ह पुब्बे ॥

20

३९. चण्डालाहुम्ह अवन्तीसु, मिगा नेरज्जरं पति ।
उक्कुसा नम्मदातीरे^{१०}, त्यज्ज^{१०} ब्राह्मणखत्तिया ॥

१. सोहं-सी०, स्या० । २. सुमनेहमस्मि-सी० । ३. पटिसञ्जमिस्सं-सी० । ४. पुत्तं-सी०, रो० । ५-५. सी अहं सुप्पजानामि-सी०, रो० । ६. धनेसिना-स्या० । ७. द्विपदाकनिट्ठा-सी०, रो० । ८. चण्डालिगब्भे-स्या० । ९. रम्मदातीरे-स्या० । १०. तयाज्ज-स्या० ।

४०. उपनीयति^१ जीवितमप्पमायु,
जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
करोहि पञ्चाल ममेत^२ वाक्यं,
माकासि कम्मणि दुक्खुद्रयानि ॥

५ ४१. उपनीयति जीवितमप्पमायु,
जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
माकासि कम्मणि दुक्खप्फलानि ॥

१० ४२. उपनीयति जीवितमप्पमायु,
जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
माकासि कम्मणि रजस्सिरानि ॥

१५ ४३. उपनीयति जीवितमप्पमायु,
वण्णं जरा हन्ति नरस्स जिय्यतो ।
करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
माकासि कम्मं निरयूपपत्तिया ॥

B. 315 ४४. अद्वा हि सच्चं वचनं तवेतं^३,
यथा इसी भाससि एवमेतं ।
कामा च मे सन्ति अनप्परूपा,
२० ते दुच्चजा मादिसकेन भिक्खु ॥

४५. नागो यथा पङ्कमज्जे व्यसन्नो,
पस्सं^४ थलं नाभिसम्भोति गन्तुं ।
एवम्पहं^५ कामपङ्के व्यसन्नो,
न भिक्खुनो मग्गमनुज्जजामि ॥

२५ ४६. यथा पि माता च पिता च पुत्तं,
अनुसासरे किन्ति सुखी भवेय्य ।

१. उपनीयति-स्या० । २. ममेव-स्या० । ३. तवेद-स्या० । ४. सय-स्या० ।
५. एव मह-स्या० ।

एवं पि मं त्वं अनुसास भन्ते,
यथा^१ चिरं^२ पेच्च सुखी भवेय्यं ॥

४७. न चे तुवं उस्सहसे^३ जनिन्द^४,
कामे इमे मानुसके पहातुं ।
धम्मि^५ बलिं पट्टपयस्सु राज,
अधम्मकारो तव^६ माहु रट्ठे ॥

5

४८. दूता विधावन्तु दिसा चतस्सो,
निमन्तका समणब्राह्मणानं ।
ते अन्नपानेन उपट्ठहस्सु,
वत्थेन सेनासनपच्चयेन च ॥

10

४९. अन्नेन पानेन पसन्नचित्तो,
सन्तप्पय समणब्राह्मणे च ।
दत्त्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
अनिन्दितो सग्गमुपेहि^७ ठानं ॥

५०. सचे च तं राज मदो सहेय्य,
नारीगणेहि परिचारयन्तं^८ ।
इममेव गाथं मनसी करोहि,
भासेसि^९ चेनं^{१०} परिसाय मज्झे ॥

15

५१. अब्भोकाससयो जन्तु, वजन्त्या खीरपायितो ।
परिकिण्णो सुवानेहि^६, स्वाज्ज राजा ति वुच्चती ति ॥

B. 316

20

४९९. सिविजातकं^{१०} (३)

५२. दूरे अपस्सं थेरो व, चक्खुं याचितुमागतो ।
एकनेत्ता भविस्साम, चक्खुं मे देहि याचितो ॥

१-१. यथा चरं-सी०, रो० । २-२. मानुसके पहातुं-सी० । ३. धम्मं-सी०,
रो० । ४. च ते-सी०, स्या०, रो० । ५. सग्गमुपेति-रो० । ६. परिवारयन्तं-स्या० ।
७. भानेहि-मी०, स्या०, रो० । ८. चेनं-स्या० । ९. सुपानेहि-मी०; सुपिनेहि-रो० ।
१०. गोविंराजजातकं-स्या० ।

५३. केनानुसिद्धो इध मागतोसि,
वनिव्वक चक्खुपथानि याचितुं ।
सुदुच्चजं याचसि उत्तमङ्गं,
यमाहु नेत्तं पुरिसेन दुच्चजं ॥

5 ५४. यमाहु देवेषु सुजम्पती ति,
मधवा ति नं आहु मनुस्सलोके ।
तेनानुसिद्धो इध मागतोस्मि,
वनिव्वको चक्खुपथानि याचितु ॥

10 ५५. वनिव्वतो^१ मय्ह वनि^२ अनुत्तरं,
ददाहि ते^३ चक्खुपथानि याचितो ।
ददाहि मे चक्खुपथं अनुत्तर,
यमाहु नेत्त पुरिसेन दुच्चजं ॥

५६. येन अत्थेन^४ आगच्छि^५, यमत्थमभिपत्थयं ।
ते ते इज्झन्तु सङ्कप्पा, लभ चक्खूनि ब्राह्मण ॥

15 ५७. एकं ते याचमानस्स, उभयानि ददामहं ।
स चक्खुमा गच्छ जनस्स पेक्खतो,
यदिच्छसे त्व तदते^६ समिज्झतु ॥

D 317 ५८. मा नो देव अदा चक्खु, मा नो सव्वे पराकरि^७ ।
धन देहि महाराज, मुत्ता वेळुरिया बहू ॥

20 ५९. युत्ते देव रथे देहि, आज्ञानीये चलङ्कते^८ ।
नागे देहि महाराज, हेमकप्पनवाससे^९ ॥

६०. यथा त सिवयो^{१०} सव्वे, सयोगा सरथा सदा ।
समन्ता परिकिरेय्यु^{११}, एवं देहि रथेसभ ॥

25 ६१. यो वे दस्सन्ति वत्तवान, अदाने कुरुते मनो ।
भूम्य^{१२} सो पतित पास, गीवाय पटिमुञ्चति ॥

१ वनिव्वतो-स्या०, रो० । २ वनि-मी०, स्या०, रो० । ३ मे-मी०, स्या०,
४-४ अत्थे अगच्छि-मी०, अत्थेन अगच्छि-स्या०, रो० । ५ त ते-रो० । ६ पर-
करि-स्या० । ७ अङ्कते-स्या० । ८ हेमकप्पनिवाससे-स्या० । ९ नीवियो-स्या० ।
१० परिकिरेय्यु-स्या०, रो० । ११ भूम्या-मी०, रो० ।

६२. यो वे दस्सन्ति वत्वान, अदाने कुस्ते मनो ।
पापा पापतरो होति, सम्पत्तो यमसाधनं ॥

६३. यञ्चिह याचे तञ्चिह ददे, यं न याचे न तं ददे ।
स्वाहं तमेव दस्सामि, यं मं याचति ब्राह्मणो ॥

६४. आयुं नु वण्णं नु सुखं वलं नु,
किं पत्थयानो नु जनिन्द देसि ।
कथं हि राजा सिविनं अनुत्तरो,
चक्खूनि दज्जा परलोकहेतु ॥

5

६५. न बाहमेतं यससा ददामि,
न पुत्तमिच्छे न धनं न रट्ठं ।
सतं च धम्मो चरितो पुराणो,
इच्चेव दाने रमते मनो मम^१ ॥

10

६६.*सखा च मित्तो च ममासि सीविक^२,
सुसिक्खितो साधु करोहि मे वचो ।
उद्धरित्वा^३ चक्खूनि मम^४ जिगीसतो^५,
हत्येसु ठपेहि वनिब्बकस्स ॥

15

६७. चोदितो सिविराजेन, सिविको वचनङ्करो ।
रज्जो चक्खूनुद्धरित्वा, ब्राह्मणस्सूपनामयि ।
सचक्खु ब्राह्मणो आसि, अन्धो राजा उपाविसि ॥

B. 318

६८. ततो सो कतिपाहस्स, उपरूळहेसु चक्खुसु ।
सूतं^१ आमन्तयी राजा, सिवीनं रट्ठवड्ढनो ॥

20

६९. योजेहि सारथियानं, युत्तं च पटिवेदय ।
उट्थानभूमिं गच्छाम, पोक्खरज्जो^२ वनानि च ॥

१. ममं-सी०, रो० ।

*न मे देस्सा उभो चक्खू, अत्तान मे न देस्सिय ।

सन्वज्जुतं पिपं मय्हं, तस्मा चक्खुं अदासह ॥ इति सी०, स्या० पोत्यकेसु अधिको दिस्सति ।

२. सीविक-सी०, रो० । ३. उद्धत्व-सी०; लद्ध त्वं-रो० । ४. मम-स्या० । ५. जिगिसतो-भी०, स्या० । ६. सुतं-मी०, स्या० । ७. पोक्खरज्जे-स्या० ।

जा०१-४०

- ७० सो च पोक्खरणीतीरे^१, पल्लङ्केन उपाविसि ।
तस्स सक्को पातुरुहु, देवराजा सुजम्पति ॥
- ७१ सक्कोहमस्मि देविन्दो, आगतोस्मि तवन्तिके ।
वर वरस्सु राजीसि^२, य किञ्चि मनसिच्छसि ॥
- ७२ पहुत^३ मे धन सक्क, वल कोसो चनप्पको ।
अन्धस्स मे सतो दानि, मरणञ्जेव रुच्चति ॥
- ७३ यानि सच्चानि द्विपदिन्द, तानि भासस्सु खतिय ।
सच्च ते भणमानस्स, पुन चक्खु^४ भविस्सति ॥
- ७४ ये म याचितुमायन्ति, नानागोत्ता वनिव्वका ।
यो पि म याचते तत्थ, सो पि मे मनसो पियो ।
एतेन सच्चवज्जेन, चक्खु मे उपपज्जथ ॥
- ७५ य म सो याचितु आगा^५, देहि चक्खु ति ब्राह्मणो ।
तस्स चक्खूनि पादासि, ब्राह्मणस्स वनिव्वतो^६ ॥
- ७६ भिय्यो म आविसी पीति, सोमनस्सञ्चनप्पक ।
एतेन सच्चवज्जेन, दुतिय मे उपपज्जथ ॥
- ७७ धम्मेन भासिता गाथा, सिवीन रट्टवट्टन ।
एतानि तव नेत्तानि, दिव्वानि पटिदिस्सरे ॥
- ७८ तिरोकुट्ट^७ तिरोसेल, समतिग्गय्ह पव्वत ।
समन्ता योजनसत, दस्सन अनुभोन्तु ते ॥
- ७९ को नीध वित्त न ददेय्य याचितो,
अपि विसिट्ठ सुपिय पि अत्तनो ।
तदिद्ध सव्वे सिवयो समागता,
दिव्वानि नेत्तानि भमज्ज पस्सथ ॥
- ८० तिरोकुट्ट तिरोसेल, समतिग्गय्ह पव्वत ।
समन्ता योजनसत, दस्सन अनुभोन्ति मे ॥

१ पोक्खरणितातीर-मी०, रा० । २ राजमि-मी०, स्या० । ३ पहुत-स्या० ।
४ चक्खु-मी० । ५ आग-मी० । ६ वणिच्चिनो-मी०, वनिच्चिना-रा० । ७ तिरे
ट्ट-सा०, स्या० ।

८१. न चागमत्ता परमत्थि किञ्चि, मच्चानं इध जीविते ।
 दत्वान^१ मानुसं^१ चक्खुं, लद्धं मे^२ चक्खुं अमानुसं ॥
८२. एतं पि दिस्वा सिवयो, देथ दानानि भुञ्जथ ।
 दत्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
 अनिन्दिता सग्गमुपेथ ठानं ति ॥

5

५००. सिरीमन्तजातकं^१ (४)

८३. पञ्चायुपेतं सिरिया विहीनं,
 यसस्सिनं वा^३ पि अपेतपञ्जं ।
 पुच्छामि तं^४ सेनक एतमत्थं,
 कमेत्थ सेय्यो कुसला वदन्ति ॥
८४. धीरा च बाला च हवे जनिन्द,
 सिप्पुपपन्ना च असिप्पिनो च ।
 सुजातिमन्तो पि अजातिमस्स,
 यसस्सिनो पेसकरा^५ भवन्ति ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो निहीनो सिरीमा^६ व^७ सेय्यो ॥
८५. तुवं^८ पि पुच्छामि अनोमपञ्ज,
 महोसध केवलधम्मदस्सि ।
 बालं यसस्सिं पण्डितं अप्पभोगं,
 कमेत्थ सेय्यो कुसला वदन्ति ॥
८६. पापानि कम्मनि करोति^९ बालो^९,
 इधमेव^{१०} सेय्यो इति मञ्जमानो^{११} ।
 इधलोकदस्सी परलोकमदस्सी,
 उभयत्थ बालो कलिमग्गहेसि ।

10

15

20 B. 320

१-१. दत्वा मानसक-सी० । २. सी० पोत्यके नत्थि । ३. सिरीमन्तजातक-सी०, या० । ४. चा-सी० । ५. स्या० पोत्यके नत्थि । ६. पस्सकरा-सी०, रो० । ७-७. सरिमाव-सी०, स्या० । ८-८. तवप्पि-सी० । ९-९. करोन्ति बाला-स्या० । १०. दमेव-स्या० । ११. मञ्जमाना-स्या० ।

एत पि दिस्वान अह वदामि,
पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि वालो ॥

८७ न सिप्पमेत विदधाति भोग,
न वधुवा^१ न सरीरवण्णो^२ यो^३ ।

५ पस्सेळ्ळमूग सुखमेघमान,
सिरी हि^४ न भजते गोरविन्द^५ ।
एत पि दिस्वान अह वदामि,
पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

१० ८८ लद्धा सुख मज्जति अप्पपञ्जो,
दुक्खेन फट्ठो पि पमोहमेति ।
आगन्तुना दुक्खसुखेन फट्ठो,
पवेधति वारिचरो व घम्मे ।
एत पि दिस्वान अह वदामि,
पञ्जो व सेय्यो न यमस्सि वालो ॥

१५ ८९ दुम यथा सादुफल अरज्जे,
समन्ततो समभिसरन्ति^६ पक्खी ।
एव पि अड्ड^७ सघन सभोग,
वहुज्जनो भजति^८ अत्यहेतु ।
२० एत पि दिस्वान अह वदामि,
पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

९० न साधु वलवा वालो, साहसा^९ विन्दते धन ।
कन्दन्तमेत दुम्मेघ, कट्टन्ति निरय भुस ।
एत पि दिस्वान अह वदामि,
पञ्जो व मेय्यो न यसस्सि वालो ॥

१ वधवा-सी०, स्या० । २-२ सरीरावकासो-सी०, स्या०, रो० । ३ ही-
स्या० । ४ गारिमन्द-सी०, रो० । ५ समभिसरन्ति-सी०, रो० । ६ अद-स्या० । ७
नज्जति-स्या० । ८ साहस-सी०, स्या० ।

६१. या काचि नज्जो गङ्गमभिस्सवन्ति^१,
 सव्वा व ता नामगोत्तं जहन्ति ।
 गङ्गा समुदं पटिपज्जमाना,
 न खायते इद्धि^२ पज्जो पि^३ लोके ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पज्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

5

६२. यमेतमक्खा उदधिं महन्तं,
 सवन्ति^४ नज्जो सब्बकालमसङ्ख्यं ।
 सो सागरो निच्चमुळारवेगो,
 वेलं न अच्चेति महासमुदो ॥

10

६३. एवं पि वालस्स पजप्पितानि,
 पज्जं न अच्चेति सिरी कदाचि ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पज्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

६४. असज्जतो चे पि परेसमत्थं,
 भणाति सन्धानगतो^५ यसस्सी ।
 तस्सेव तं^६ रुहति वातिमज्जे,
 सिरी^७ हि नं^८ कारयते न पज्जा^९ ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पज्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

15

20

६५. परस्स वा अत्तनो वा पि हेतु,
 वालो मुसा भासति अप्पपज्जो ।
 सो निन्दितो होति सभाय मज्जे,
 पच्छा^{१०} पि^{११} सो दुग्गतिगामी होति ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पज्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

25

१. गङ्गमभिस्सवन्ति-स्या० । २-२. इद्धि परो हि-सी०, स्या० । ३. पयन्ति-
 स्या० । ४. सन्धानगतो-सी०; सण्ठानगतो-स्या०, रो० । ५. नं-सी० । ६-६. सिरि
 हो नं-सी०; सिरी ही नं-स्या०, रो० । ७. पज्जं-स्या० । ८-८. पेच्चम्मि-सी०, रो० ।

B. 322

६६. अत्थं पि चे भासति भूरिपञ्चो,
 अनाळ्हियो^१ अप्पघनो दलिहो ।
 न तस्स तं रूहति जातिमज्झो,
 सिरी च पञ्चाणवतो न होति ।
 ५ एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

६७. परस्स वा अत्तनो वा पि हेतु,
 न भासति अलिकं भूरिपञ्चो ।
 सो पूजितो होति सआय मज्झे,
 १० पञ्चा पि सो सुग्गतिगामी होति ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि वालो ॥

६८. हत्थी गवस्सा^२ मणिकुण्डला च,
 थियो^३ च^४ इट्ठेसु कुलेसु जाता ।
 १५ सव्वा व ता उपभोगा भवन्ति,
 इद्धस्स पोसस्स अनिद्धिमन्तो ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

६९. असंविहितकम्मन्तं, वालं दुम्मघमन्तिनं^५ ।
 २० सिरी जहति दुम्मघं, जिण्णं व उरयो तच्च ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि वालो ॥

१००. पञ्च पण्डिता मयं भदन्ते,
 सव्वे पञ्चलिका उपट्ठिता ।
 २५ त्वं नो अभिभुय्य इस्सरोसि,
 सक्को^६ व भूतपति^७ देवराजा ।

१. अनाळ्हियो-स्या०; अनाळ्हियो-रो० । २. गवा-रो० । ३-३. नाथियो व-
 मी०, स्या० । ४. दुम्मत्तमन्तिन-सी०, दुम्मन्तिमन्तिन-स्या० । ५-५. सक्को भूतपती
 व-सी०; सक्को व भूतपति-स्या० ।

एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

१०१. दासो व पञ्जस्स यसस्सि बालो,
अत्थेसु जातेसु तथाविधेसु ।
यं पण्डितो निपुणं संविधेति,
सम्मोहमापज्जति तत्थ बालो ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

B. 323

5

१०२. अद्धा हि पञ्जा व सतं पसत्था,
कन्ता सिरी भोगरता मनुस्सा ।
ब्राणं च बृद्धानमतुल्यरूपं,
पञ्जं न अच्चेति सिरी कदाचि ॥

10

१०३. यं तं अपुच्छिम्ह अकित्तयी नो,
महोसध केवलधम्मदस्सी ।
गवं सहस्सं उसभं च नागं,
आज्ज्येत्ते च रथे दस इमे ।
पञ्हुस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
ददामि ते गामवरानि सोळसा ति ॥

15

५०१. रोहणमिगजातकं^१ (५)

१०४. एते यूथा पतियन्ति, भीता मरणस्स^२ चित्तक ।
गच्छ तुवं पि माकह्णि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
१०५. नाहं रोहण^३ गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न तं अहं जहिस्सामि, इध हिस्सामि^४ जीवित ॥
१०६. ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
गच्छ तुवं पि माकह्णि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥

20

१. रोहणमिगजातक—मी० । २. मरणा—स्या०, रो० । ३. रोहन्त—मी०, रो०,
रोहन—स्या० । ४. हेस्सामि—मी०, स्या० ।

- १०७ नाह रोहण गच्छामि, हृदय मे अवकस्सति ।
न त वद्ध^१ जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवित ॥
- १०८ गच्छ भीरु पलायस्सु, कूटे वद्धोस्मि आयसे ।
गच्छ तुव पि माकङ्खि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
- १०९ नाह रोहण गच्छामि, हृदय मे अवकस्सति ।
न त अह जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवित ॥
- ११० ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
गच्छ तुव पि माकङ्खि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
- १११ नाह रोहण गच्छामि, हृदय मे अवकस्सति ।
न त वद्ध जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवित ॥
- ११२ अय सो लुद्धको एति, लुद्धूपो^२ सहावुधो ।
यो नो वधिस्सति अज्ज, उसुना सत्तिया अपि^३ ॥
- ११३ सा म्हुत्त पलायित्वा, भयट्टा^४ भयतज्जिता ।
सुदुक्कर अकरा भीरु, मरणायूपनिवत्तथ ॥
- ११४ किन्नु तेमे मिगा होन्ति, मुत्ता वद्ध उपासरे ।
न त चजितुमिच्छन्ति, जीवितस्स^५ पि कारणा ॥
- ११५ भातरो होन्ति मे लुद्ध, सोदरिया^६ एकमातुका ।
न म चजितुमिच्छन्ति, जीवितस्स पि कारणा ॥
- ११६ ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
पञ्चत्त जीवित देहि, भातर मुञ्च लुद्ध ॥
- ११७ मो वो अह पमोक्खामि, मातापेत्तिभर^७ मिग ।
नन्दन्तु मातापितरो, मुत्त दिस्वा महामिग ॥
- ११८ एव लुद्ध नन्दम्मु, सह मन्त्रेहि वातिभि ।
ययाहमज्ज नन्दामि, मुत्त दिस्वा महामिग ॥

१ वध-स्या० । २ रुद्धपा-मा० । ३ मणि-मी०, म्या०, रा० । ४ भयट्टा
-ग० । ५ जाविन्म्या-स्या० । ६ मानापति भर-म्या० ।

११६. कथं त्वं^१ पमोक्खो आसि, उपनीतस्मि जीविते ।
कथं पुत्त अमोचेसि, कूटपासम्ह^२ लुद्धको ॥
१२०. भणं कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं^३ ।
सुभासिताहि वाचाहि, चित्तको मं अमोचयि ॥
१२१. भणं कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं ।
सुभासिताहि वाचाहि, सुतना मं अमोचयि ॥
१२२. सुत्वा कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं ।
सुभासितानि सुत्वान, लुद्धको मं अमोचयि ॥
१२३. एवं आनन्दितो होतु, सह दारेहि लुद्धको ।
यथा मयज्ज नन्दाम, दिस्वा रोहणमागतं ॥
१२४. ननु त्वं अवच^४ लुद्ध, मिगचम्मानि आहरि ।
अथ केन नु वण्णेन, मिगचम्मानि नाहरि ॥
१२५. आगमा^५ चेव^६ हत्थत्थं, कूटपासं च सो मिगो ।
अवज्झि तं^७ मिगराजं, तं च मुत्ता उपासरे ॥
१२६. तस्स मे अहु संवेगो, अब्भुतो^८ लोमहंसनो ।
इमञ्चाहं मिगं हञ्जे, अज्ज हिस्सामि जीवितं ॥
१२७. कीदिसा ते मिगा लुद्ध, कीदिसा धम्मिका मिगा ।
कथंवण्णा कथंसीला, बाळ्हं खो ने^९ पसंससि ॥
१२८. ओदातसिङ्गा सुचिवाळा^{१०}, जातरूपतचूपमा ।
पादा लोहितका तेसं, अञ्जितक्खा मनोरमा ॥
१२९. एदिसा ते मिगा देव, एदिसा धम्मिका मिगा ।
मातापेत्तिभरा देव, न ते सो अभिहारितुं^{११} ॥
१३०. दम्मि निक्खसतं लुद्ध, थूलं च मणिकुण्डलं ।
चतुस्सदं^{१२} च^{१३} पल्लङ्गं, उमापुप्फसरिन्निभं^{१४} ॥

5 B. 325

10

15

20

१. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २. कूटपासम्हा-स्या० । ३. हृदयनिस्सितं-सी० ।
४. अवचा-सी०, रो० । ५-५. आगमञ्चेव-स्या० । ६. तज्ज-रो० । ७. अब्भूतो-स्या० ।
८. ते-सी० । ९. सुचिवाळा-स्या०, रो० । १०. अभिहारयि-स्या०; अभिहारयं-रो० ।
११-११. पतुरस्मज्ज-स्या० । १२. उम्मापुप्फगिरिनिभं-सी०, स्या०, रो० ।
जा० १-४१

१३१. द्वे च सादिसियो भरिया, उसभं च गवं सतं ।
 वम्मेन रज्जं कारेस्सं, बहुकारो मेसि लुद्धक ॥
 १३२. कसिवाणिज्जा^१ इणदानं, उज्झाचरिया च लुद्धक ।
 एतेन दारं पोसेहि, मा पापं अकरो^२ पुना ति^३ ॥

५०२. चूळहंसजातको^४ (६)

१३३. एते हंसा पक्कमन्ति, वक्कज्जा भयमेरिता ।
 हरित्तच हेमवण्ण, कामं सुमुख पक्कम ॥
 १३४. ओहाय मं आतिगणा, एकं पासवसं गतं ।
 अनपेक्खमाना गच्छन्ति, किं एसो^५ अवहिय्यसि^६ ॥
 १३५. पतेव पततं^७ सेट्ठ, नत्थि वद्धे^८ सहायता^९ ।
 मा अनीघाय हापेसि, कामं सुमुख पक्कम ॥
 १३६. नाहं दुक्खपरेतो ति, घटरट्ठ तुवं^{१०} जहे ।
 जीवितं मरणं वा मे, तथा सद्धिं भविस्सति ॥
 १३७. एतदरियस्स कल्याणं, यं त्वं सुमुख भाससि ।
 तं च वीमंसमानोहं^{११}, पततेतं अवस्सजिं ॥
 १३८. अपदेन पदं याति, अन्तलिक्खचरो^{१२} दिजो ।
 आरा पासं न बुज्झि त्वं, हंसानं पवरुत्तम^{१३} ॥
 १३९. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्खये ।
 अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झति ॥
 १४०. एते हंसा पक्कमन्ति, वक्कज्जा^{१४} भयमेरिता ।
 हरित्तच हेमवण्ण, त्वज्जेव^{१५} अवहिय्यसि ॥
 १४१. एते भुत्वा च पित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
 अनपेक्खमाना वक्कज्जा, त्वज्जेवेको उपाससि ॥

१. कसिवाणिज्जा-मी०, गे०, कसिवाणिज्जा-स्या० २-७ अकरा पुनन्नि-रो० ।
 ३. हयवातव-स्या० । ४. एवो-मी०, स्या० । ५. अवहिय्यसि-मी० । ६-६. वत्थे
 मरापवा-स्या० । ७. तव-मी०, रो० । ८. वीमंसमानोहं-स्या० । ९. अन्तलिक्खचरो-मी०,
 रो० । १०. पवरुत्तमो-रो० । ११. वद्धे-स्या० । १२. त्वं च त-मी०; त्वं च-रो० ।

१४२. किन्तु त्यायं^१ दिजो होति, मुत्तो वद्धं उपाससि ।
ओहाय सकृणा यन्ति, किं एको अवहिय्यसि ॥

१४३. राजा मे सो दिजो मित्तो, सखा पाणसमो च मे ।
नेव नं विजहिस्सामि, याव कालस्स परियायं ॥

१४४. यो च त्वं सखिनो हेतु, पाणं चजितुमिच्छसि । 5
सो ते सहायं मुञ्चामि, होतु राजा तवानुगो ॥

१४५. एवं लुद्धक नन्दस्सु, सह सब्बेहि जातिभि । B. 327
यथाहमज्ज नन्दामि, दिस्वा मुत्तं दिजाधिपं ॥

१४६. कच्चिन्नु^२ भोतो कुसलं, कच्चि भोतो अनामयं ।
कच्चि रट्ठमिदं फीतं, धम्मेन मनुसाससि ॥ 10

१४७. कुसलं चेव मे हंस, अथो हंस अनामयं ।
अथो रट्ठमिदं फीतं, धम्मेन मनुसासहं ॥

१४८. कच्चि भोतो अमच्चेसु, दोसो कोचि न विज्जति ।
कच्चि आरा अमित्ता ते, छाया दक्खिणतो रिव ॥

१४९. अथो पि मे अमच्चेसु, दोसो कोचि न विज्जति । 15
अथो आरा अमित्ता मे, छाया दक्खिणतो रिव ॥

१५०. कच्चि ते सादिसी भरिया, अस्सवा पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता, तव छन्दवसानुगा ॥

१५१. अथो मे सादिसी भरिया, अस्सवा पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता, मम छन्दवसानुगा ॥ 20

१५२. कच्चि ते बहवो पुत्ता, सुजाता रट्ठवड्ढन ।
पञ्चाजवेन सम्पन्ना, सम्मोदन्ति ततो ततो ॥

१५३. सतमेको च मे पुत्ता, घतरट्ठ मया सुता ।
तेसं त्वं किञ्चमक्खाहि, नावरज्झन्ति^३ ते वचो ॥

१५४. उपपन्नोऽपि चे होति, जातिया विनयेन वा ।
 अथ पच्छा कुस्ते योगं, किच्छे^१ आपासु^२ सीदति ॥
१५५. तस्स संहिरपञ्जस्स, विवरो जायते महा ।
 रत्तिमन्धो^३ व^४ रूपानि, थूलानि^५ मनुपस्सति ॥
१५६. असारे सारयोगञ्जू, मत्ति न त्वेव विन्दति ।
 सरभो व गिरिदुग्गस्मिं, अन्तरायेव सीदति ॥
१५७. हीनजच्चोऽपि चे होति, उट्ठाता धितिमा नरो ।
 आचारसीलसम्पन्नो, निसे अग्गी व भासति ॥
१५८. एतं मे^६ उपमं कत्वा, पुत्ते विज्जामु वाचय^७ ।
 संविरूढहेथ मेधावी, खेत्ते^८ वीजं व वुट्ठिया ति ॥

B. 328

10

५०३. सत्तिगुम्बजातकं (७)

१५९. मिगलुद्दो महाराजा, पञ्चालानं रथेसभो ।
 निक्खन्तो सह सेनाय, ओगणो वनमागमा ॥
१६०. तत्थइसा^९ अरञ्जस्मिं, तक्करानं कुटि^{१०} कतं ।
 तस्सा^{११} कुटिया निक्खम्म, सुवो लुद्धानि भासति ॥
१६१. सम्पन्नवाहनो पोसो, युवा^{१२} सम्मट्टकुण्डलो^{१३} ।
 सोभति लोहितुण्हीसो, दिवा सुरियो व भासति ॥
१६२. मज्झन्धिके^{१४} सम्पतिके, सुत्तो राजा ससारथि ।
 हन्दस्साभरण सव्व, गण्हाम साहसा^{१५} मयं ॥
१६३. निसीथे^{१६} पि रहो दानि, सुत्तो राजा ससारथि ।
 आदाय वत्थं मणिकुण्डलं च,
 हन्त्वान साखाहि अवत्थराम ॥

20

१ किच्छे-सी०, स्या०, रो० । २ आपासु-स्या० । ३-३. नत्तमन्धोव-सी०, रो० । ४ थूलानि-सी० । ५ वे-स्या० । ६ आपय-स्या० । ७ खेत्त-सी०, रो० । ८ तत्थइसा-स्या० । ९ कुटी-स्या० । १०. तस्मा-स्या०, रो० । ११. सुवा-सी० । १२. सम्मट्टकुण्डली-स्या० । १३ मज्झन्तिके-सी०, स्या०, रो० । १४. सहसा-सी०, स्या०, रो० । १५ निस्सिये-स्या० ।

१६४. किन्तु उम्मतत्तूपो व, सत्तिगुम्ब पभाससि ।
दुरासदाहि राजानो, अग्नि पज्जलितो यथा ॥
१६५. अथ त्वं पतिकोलम्ब^१, मत्तो थुल्लानि गज्जसि ।
मातरि मय्हं^२ नग्गाय, किन्तु त्वं विजिगुच्छसे ॥
१६६. उट्ठेहि सम्म तरमानो, रथं योजेहि सारथि । 5
सकुणो मे न रुच्चति, अज्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६७. युत्तो रथो महाराज, युत्तो च वलवाहनो ।
अधितिट्ठ महाराज, अज्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६८. को नु मेव गता सव्वे, ये अस्मिं परिचारका ।
एस गच्छति पञ्चालो, मुत्तो तेसं अदस्सना ॥ 10
१६९. कोदण्डकानि गण्हथ, सत्तियो तोमरानि च । B. 329
एस गच्छति पञ्चालो, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं^३ ॥
१७०. अथापरो पटिनन्दित्थ, सुवो लोहिततुण्डको^४ ।
स्वागतं ते महाराज, अथो ते अदुरागतं ।
इस्सरोसि अनुपत्तो, यं इधत्थि पवेदय ॥ 15
१७१. तिन्दुकानि पियालानि, मधुके कासुमारियो ।
फलानि खुट्ठकप्पानि, भुज्ज राज वरं वरं ॥
१७२. इदं पि पानीयं^५ सीतं, आभतं गिरिगम्भरा ।
ततो पिव महाराज, सचे त्वं अभिकङ्खसि ॥
१७३. अरज्जं उज्झाय गता, ये अस्मिं परिचारका । 20
सयं उट्ठाय गण्हन्हो, हत्था मे नत्थि दातवे ॥
१७४. भट्ठको वतयं^६ पक्खी, दिजो परमघम्मिको ।
अयेसो इतरो पक्खी, सुवो लुट्ठानि भासति ॥
१७५. एतं हनथ वन्धथ, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं ।
इच्चेवं विलपन्तस्स, सोत्थिं^७ पत्तोस्मि अस्समं ॥ 25

१. पतिकोलुम्ब-स्या० । २. मय्ह-सी०, स्या० । ३. जीवितं-म० । ४. लोहित-
तुण्डको-स्या० । ५. पानीयं-स्या० । ६. वता-स्या० । ७. सोत्थी-स्या० ।

१५४. उपपन्नोऽपि चे होति, जातिया विनयेन वा ।
 अथ पच्छा कुस्ते योगं, किञ्छे^१ आपासु^२ सीदति ॥
१५५. तस्स संहिरपञ्जस्स, विवरो जायते महा ।
 रत्तिमन्धो^३ व^४ रूपानि, थूलानि^५ मनुपस्सति ॥
१५६. असारे सारयोगञ्चू, मतिं न त्वेव विन्दति ।
 सरभो व गिरिदुग्गस्मिं, अन्तरायेव सीदति ॥
१५७. हीनजन्धोऽपि चे होति, उट्ठाता धितिमा नरो ।
 आचारसीलसम्पन्नो, निसे अग्गी व भासति ॥
१५८. एतं मे^६ उपमं कत्वा, पुत्ते विज्जासु वाचय^७ ।
 संविस्सहेथ मेघावी, खेत^८ वीजं व वुट्ठिया ति ॥

B. 323

10

५०३. सत्तिगुम्बजातकं (७)

१५९. मिगलुद्दो महाराजा, पञ्चालानं रथेसभो ।
 निक्खन्तो सह सेनाय, ओगणो वनमागमा ॥
१६०. तत्पद्दसा^९ अरञ्जस्मिं, तक्करानं कुटि^{१०} कतं ।
 तस्सा^{११} कुटिया निक्खम्म, सुवो लुद्धानि भासति ॥
१६१. सम्पन्नवाहनो पोसो, युवा^{१२} सम्मट्टकुण्डलो^{१३} ।
 सोभति लोहितुण्हीसो, दिवा सुरियो व भासति ॥
१६२. मज्झन्धिके^{१४} सम्पतिके, सुत्तो राजा ससारथि ।
 हन्दस्साभरणं सव्वं, गण्हाम साहसा^{१५} मयं ॥
१६३. निसीथे^{१६} पि रहो दानि, सुत्तो राजा ससारथि ।
 आदाय वत्थं मणिकुण्डलं च,
 हन्त्वान साखाहि अवत्यराम ॥

20

१ निच्चे-सी०, स्या०, रो० । २ आवासु-स्या० । ३-३. नत्तमन्धोव-सी०, रो० । ४. थूलानि-सी० । ५. वे-स्या० । ६. यापय-स्या० । ७. खेत-सी०, रो० । ८. तत्पद्द-स्या० । ९. कुटी-स्या० । १०. तस्सा-स्या०, रो० । ११. सुवा-सी० । १२. सम्मट्टकुण्डलो-स्या० । १३. मज्झन्तिके-सी०, स्या०, रो० । १४. सहसा-सी०, स्या०, रो० । १५. निस्सिथे-स्या० ।

१६४. किन्तु उम्मत्तरूपो व, सत्तिगुम्ब पभाससि ।
दुरासदाहि राजानो, अग्नि पज्जलितो यथा ॥
१६५. अथ त्वं पतिकोलम्ब^१, मत्तो थुल्लानि गज्जसि ।
मातरि मय्हं^२ नग्गाय, किन्तु त्वं विजिगुच्छसे ॥
१६६. उट्ठेहि सम्म तरमानो, रथं योजेहि सारथि ।
सकुणो मे न रुच्चति, अञ्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६७. युत्तो रथो महाराज, युत्तो च वलवाहनो ।
अधितिट्ठ महाराज, अञ्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६८. को नु मेव गता सव्वे, ये अस्मिं परिचारका ।
एस गच्छति पञ्चालो, मुत्तो तेसं अदस्सना ॥
१६९. कोदण्डकानि गण्हथ, सत्तियो तोमरानि च ।
एस गच्छति पञ्चालो, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं^३ ॥
१७०. अथापरो पटिनन्दित्थ, सुवो लोहिततुण्डको^४ ।
स्वागतं ते महाराज, अथो ते अदुरागतं ।
इस्सरोसि अनुप्पत्तो, यं इधत्थि पवेदय ॥
१७१. तिन्दुकानि पियालानि, मधुके कासुमारियो ।
फलानि खुद्दकप्पानि, भुञ्ज राज वरं वरं ॥
१७२. इदं पि पानीयं^५ सीतं, आभतं गिरिगम्भरा ।
ततो पिव महाराज, सचे त्वं अभिकङ्खसि ॥
१७३. अरञ्जं उञ्छाय गता, ये अस्मिं परिचारका ।
सयं उट्ठाय गण्हन्तो, हत्था मे नत्थि दातवे ॥
१७४. भद्दको वतयं^६ पक्खी, दिजो परमधम्मिको ।
अथेसो इतरो पक्खी, सुवो लुट्ठानि भासति ॥
१७५. एतं हनथ वन्धथ, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं ।
इच्चेवं विलपन्तस्स, सोत्थिं^७ पत्तोस्मि अस्समं ॥

5

10

B 329

15

20

25

१. पतिकोलम्ब-स्या० । २. मय्ह-सी०, स्या० । ३. जीवित-म० । ४. लोहित-
तुण्डको-स्या० । ५. पानीयं-स्या० । ६. वता-स्या० । ७. सोत्थी-स्या० ।

१७६. भातरोस्म महाराज, सोदरिया एकमातुका ।

एकरुक्खस्मिं^१ संवड्ढा, नानाखेत्तगता उभो ॥

१७७. सत्तिगुम्बो च चोरानं, अहं च इसीनं^२ इध ।

असत्तं सो सत्तं अहं, तेन धम्मेन नो विना ॥

५ १७८. तत्थ^३ वधो च वन्धो च, निकती वञ्चनानि च ।

आलोपा साहसाकारा^४, तानि सो तत्थ सिक्खति ॥

१७९. इध सच्चं च धम्मो च, अहिंसा संयमो दमो ।

आसनूदकदायीनं, अङ्के वद्धोस्म भारध^५ ॥

१८०. यं यं हि राज^६ भजति, सन्तं^७ वा यदि वा असं ।

१० सीलवन्तं विसीलं वा, वसं तस्सेव गच्छति ॥

१८१. यादिसं कुप्पते मित्तं, यादिसं चूपसेवति ।

सो पि तादिसको होति, सहवासो हि^८ तादिसो ॥

B. 330

१८२. सेवमानो सेवमानं, सम्फुट्ठो सम्फुसं परं ।

सरो दिट्ठो^९ कलापं व, अलित्तमुपलिम्पति ।

15

उपलेपभया^{१०} धीरो, नेव पापसखा सिया ॥

१८३. पूतिमच्छं कुसग्गेन, यो नरो उपनय्हति ।

कुसा पि पूति^{११} वायन्ति, एवं बालूपसेवना ॥

१८४. तगरं^{१२} च^{१३} पलासेन, यो नरो उपनय्हति ।

पत्ता पि सुरभि^{१४} वायन्ति, एवं धीरूपसेवना ॥

20

१८५. तस्मा पत्तपुटस्सेव^{१५}, वत्वा सम्पाकमत्तनो ।

असन्तो नोपसेवेय्य^{१६}, सन्तो सेवेय्य पण्डितो ।

असन्तो निरयं नेन्ति, सन्तो पापेन्ति सुगतिं ति ॥

१. एकरुक्खस्मिं-स्या० । २. इसिन-सी०, स्या० । ३. यन्ध-स्या० । ४. सहसा-
काग-स्या० । ५. भारध-सी०, स्या०, रो० । ६. राजा-सी० । ७. सत्त-सी० । ८.
पि-स्या० । ९. उट्ठो-स्या० । १०. उपलिम्प-स्या० । ११. पूती-सी०, रो० । १२-१३.
तगरव-स्या० । १४. सुरभी-सी०, स्या०, रो० । १५. फलपुटस्सेव-सी०, रो० ; पलास-
पुटस्सेव-स्या० । १६. नूपसेवेय्य-स्या० ।

५०४. भल्लातियजातकं^१ (८)

१८६. भल्लातियो नाम अहोसि राजा,
रट्टं पहाय मिगवं अचारि^२ सो ।
अगमा^३ गिरिवरं गन्धमादनं,
सुपुप्फितं^४ किम्पुरिसानुचिण्णं ॥
१८७. साळूरसङ्घं च निसेधयित्वा,
धनुं^५ कलापं च सो निक्खिपित्वा ।
उपागमि वचनं वत्तुकामो,
यत्थट्ठिता किम्पुरिसा अहेसुं ॥ 5
१८८. हिमच्चये हेमवताय तीरे,
किमिधट्ठिता मन्तयव्हो अभिण्हं ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
कथं नु^६ जानन्ति मनुस्सलोके ॥ 10
१८९. मल्लं^७ गिरिं पण्डरकं तिकूटं,
सीतोदका^८ अनुविचराम नज्जो ।
मिगा मनुस्सा व निभासवण्णा,
जानन्ति नो किम्पुरिसा ति लुद्द ॥ B. 331 15
१९०. सुकिच्छरूपं परिदेवयव्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिध वने रोदथ अप्पतीता ॥ 20
१९१. सुकिच्छरूपं परिदेवयव्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिध वने विलपथ अप्पतीता ॥

१. भल्लातियजातक-सी०, रो० । २. अचारि-स्या० । ३. अगमासि-स्या० ।
४. गपुप्फितं-सी०, रो० । ५. धनु-सी०, स्या०, रो० । ६. वो-गी०, स्या०, रो० ।
७. मल्ल-स्या० । ८. गीतोदिया-सी०, रो० ।

१६२. सुकिच्छरूपं परिदेवयव्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिध वने सोचथ अप्पतीता ॥

5 १६३. मयेकरत्तं^१ विप्पवसिम्हं लुद्धं,
अकामका अज्जमज्जं सरन्ता ।
तमेकरत्तं अनुतप्पमाना,
सोचाम सा रत्ति पुनं^२ न हेस्सति ॥

10 १६४. यमेकरत्तं अनुतप्पथेतं,
घनं व नट्टं पितरं व^३ पेतं ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
कथं विना वासमकप्पयित्थ ॥

15 १६५. यमिमं नदिं पस्ससि सीघसोतं,
नानादुमच्छादनं^४ सेलकूलं^५ ।
तं मे पियो उत्तरि वस्सकाले,
ममं च मज्जं^६ अनुवन्धती ति ॥

B. 332 १६६. अहं च अङ्गोलकमोचिनामि,
अतिमुत्तकं^७ सत्तलियोथिकं^८ च^९ ।
पियो च मे हेहिति^{१०} मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्जमुपेस्सं ॥

20 १६७. अहञ्चिदं कुरवकमोचिनामि,
उट्ठालका पाटलिसिन्धुवारका^{११} ।
पियो च मे हेहिति मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्जमुपेस्सं ॥

१ मयेकरत्ति-रो० । २ पुन-स्या० । ३ व-स्या० । ४. नानादुमच्छदन-
यो०, रो०; ० दुमच्छादन-स्या० । ५ सेलकूलं-मो०, रो० । ६ मज्जे-स्या० । ७.
अधिमुत्तकं-स्या० । ८-८. योथिकञ्च-स्या० । ९ हेहिति-मो० । १०. पाटलिसिन्धु-
वारका-स्या०, रो० ।

१६८. अहं च सालस्स सुपुप्फितस्स,
ओचेय्य पुप्फानि करोमि मालं ।
पियो च मे हेहिति मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्झुपेस्सं ॥

१६९. अहं च सालस्स सुपुप्फितस्स,
ओचेय्य पुप्फानि करोमि भारं ।
इदं च नो हेहिति सन्थरत्थं,
यत्थज्जिमं^१ विहरिस्साम^२ रत्ति ॥

5

२००. अहं च खो अगळुं^३ चन्दनं च,
सिलाय पिसामि पमत्तरूपा ।
पियो च मे हेहिति रोसितङ्गो,
अहं च नं रोसिता अज्झुपेस्सं ॥

10

२०१. अथागमा सलिलं सीघसोतं,
नुदं साले सलळे^४ कण्णिकारे ।
आपूरय^५ तेन मुहत्तकेन,
सायं नदी आसि मया सुदुत्तरा ॥

15

२०२. उभोसु तीरेसु मयं तदा ठिता,
सम्पस्सन्ता उभयो अज्जमज्जं ।
सकिं पि रोदाम सकिं हसाम,
किच्छेन नो आगमा^६ संवरी सा ॥

20

२०३. पातो व^७ खो उग्गते सूरियम्हि,
चतुक्कं नदि उत्तरियान लुद्द ।
आलिङ्गिया अज्जमज्जं मयं उभो,
सकिं पि रोदाम सकिं हसाम ॥

B. 333

१. यत्थज्जिमं—मी०, रो० । २. विहरिस्सामु—रो० । ३. अगळु—स्या०; अकळुं—
रो० । ४. मलले—स्या० । ५. अपूरय—मी०, रो०; आपूरये—स्या० । ६. अगमा—सी०,
स्या०, रो० । ७. व—मी०, स्या०, रो० ।

२०४. तीहूनकं सत्तसतानि लुद्द,
यमिध मयं विप्पवसिम्ह पुब्बे ।
वस्सेकिमं^१ जीवितं भूमिपाल,
को नीघ कन्ताय विना वसेय्य ॥

■ २०५. आयुं च वो कीवतको नु सम्म,
सचे पि जानाय वदेथ आयुं ।
अनुस्सवा वुड्डतो^२ आगमा वा,
अक्खाय मे तं अविकम्पमाना ॥

10 २०६. आयुं च नो वस्ससहस्सं^३ लुद्द,
न चन्तरा पापको अत्थि रोगो ।
अप्पं च^४ दुक्खं सुखमेव भिय्यो,
अवीतरागा विजहाम जीवितं ॥

15 २०७. इदं च सुत्वान अमानुसानं,
भल्लातियो इत्तर जीवितं ति ।
निवत्तथ न मिगवं अचरि,
अदासि दानानि अभुज्जि भोगे ॥

20 २०८. इदं च सुत्वान अमानुसानं,
सम्मोदथ मा कलहं अकत्थ ।
मा वो तपी^५ अत्तकम्मापराधो,
यथा पि ते किम्पुरिसेकरत्तं ॥

२०९. इदं च सुत्वान अमानुसानं,
सम्मोदथ मा विवादं अकत्थ ।
मा वो तपी अत्तकम्मापराधो,
यथा पि ते किम्पुरिसेकरत्तं ॥

334 25 २१०. विविधं^६ अधिमना सुणोमहं,
वचनपथं तव अत्थसंहितं ।

१. वामे०-सी०, रो० । २. वद्धतो-सी० । ३. वस्ससहस्स-स्या० । ४. व-स्या० ।
५. तप्पि-स्या० । ६. विविध-सी०, स्या० ।

मुञ्चं^१ गिरं नुदसेव मे दरं,
समण सुखावह जीव मे चिरं ति ॥

५०५. सोमनस्सजातकं (९)

२११. को तं हिंसति हेठेति,
किं^२ दुम्मनो सोचसि अप्पतीतो ।
कस्सज्ज मातापितरो रुदन्तु,
क्वज्ज सेतु निहतो पथव्या^३ ॥

5

२१२. तुट्ठोस्मि देव तव दस्सनेन,
चिरस्सं पस्सामि तं भूमिपाल ।
अहिंसको रेणुमनुप्पविस्स^४,
पुत्तेन ते हेठयितोस्मि देव ॥

10

२१३. आयन्तु दोवारिका खगवन्धा^५,
कासाविया यन्तु अन्तेपुरत्तं ।
हन्त्वान तं सोमनस्सं कुमारं,
छेत्वान सीसं वरमाहरन्तु ॥

..

२१४. पेसिता राजिनो दूता, कुमारं एतदब्रुवं ।
इस्सरेन वितिण्णोसि, वधं^६ पत्तोसि^६ खत्तिय ॥

15

२१५. स राजपुत्तो परिदेवयन्तो,
दसङ्गुलि अञ्जलि पग्गहेत्वा ।
अहं पि इच्छामि जनिन्द दट्ठुं,
जीवं मं^७ नेत्वा^७ पटिदस्सयेथ ॥

20

२१६. तस्स तं वचनं सुत्वा, रञ्जो पुत्तं अदस्सयुं ।
पुत्तो च पितरं दिस्वा, दूरतोवज्जभासथ ॥

१. मुञ्च-सी०, रो० । २. किमु-रो० । ३. पठव्या-स्या०; पथव्या-सी० ।

४. रेणुमनुपविस्स-स्या० । ५. खगवन्धा-सी०, रो० । ६-६. वपप्पत्तोसि-सी० । ७-७. पनेत्वा-रो० ।

D. 335

२१७. आगच्छुं^१ दोवारिका खग्वन्वा,
कासाविया हन्तु^२ ममं जनिन्द ।
अक्खाहि मे पुच्छितो एतमत्यं,
अपराधो को निघ ममज्ज अत्थि ॥

२१८. सायं च पातो उदकं सजाति,
अग्निं सदा पारिचरतप्पमत्तो^३ ।
तं तादिसं संयतं ब्रह्मचारि,
कस्मा^४ तुवं ब्रूमि गहप्पती ति ॥

२१९. ताला च मूला च फला च देव,
परिग्गहा विविधा सन्तिमस्स ।
ते रक्खति गोपयतप्पमत्तो,
तस्मा^५ अहं ब्रूमि गहप्पती ति^६ ॥

२२०. सच्चं खो एतं वदसि कुमार,
परिग्गहा विविधा सन्तिमस्स ।
ते रक्खति गोपयतप्पमत्तो,
स^७ ब्राह्मणो गहपति तेन होति ॥

२२१. सुणन्तु मय्हं परिसा समागता,
सनेगमा जानपदा च सव्वे ।
वालायं वालस्स वचो निसम्म,
अहेतुना घातयते मं जनिन्दो ॥

२२२. दळ्हस्मि मूले विसटे विरूळहे,
दुन्निककयो^८ वेळु पसाखजातो ।
वन्दामि पादानि तव^९ जनिन्द,
अनुजान मं पव्वजिस्सामि देव ॥

१. आगच्छु-सी०; आगच्छु-रो० । २. हन्तु-स्या० । ३. पारिचरत०-सी०, स्या० । ४. ता-सी० । ५. तस्मा-स्या० । ६-६ ब्राह्मणो गहपति तेन होति-सी०, रो० । ७. सी०, स्या०, रो० पोत्यनेसु नत्थि । ८. सी०, रो० पोत्यनेसु नत्थि । ९. दुन्निककयो-सी०, स्या० । १०. तव-सी०, रो० ।

२२३. भुञ्जस्सु भोगे विपुले कुमार,
सर्व्वं च ते इस्सरियं ददामि ।
अज्जेव त्वं कुरूनं होहि राजा,
मा पव्वजी पव्वज्जा हि दुक्खा ॥

२२४. किन्नूध देव तवमत्थि भोगा,
पुव्वेवहं देवल्लोके रमिस्सं ।
रूपेहि सद्देहि अथो रसेहि,
गन्धेहि फस्सेहि मनोरमेहि ॥

5 B. 336

२२५. भुत्ता^१ च मे^२ भोगा तिदिवस्मिं देव,
परिवारित्ता^३ अच्छरानं^४ गणेन ।
तुवं^५ च^६ बालं परनेय्यं विदित्वा,
न तादिसे राजकुले वसेय्यं ॥

10

२२६. सचाहं वालो परनेय्यो अस्मि^१,
एकापराधं खम पुत्त मय्हं ।
पुन पि चे एदिसकं भवेय्य,
यथामतिं सोमनस्स करोहि ॥

15

२२७. अनिसम्म कतं कम्मं, अनवत्थाय चिन्तितं ।
भेसज्जस्सेव वेभङ्गो, विपाको होति पापको ॥

२२८. निसम्म च कतं कम्मं, सम्मावत्थाय चिन्तितं ।
भेसज्जस्सेव सम्पत्ति, विपाको होति भद्रको ॥

20

२२९. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
असज्जतो पव्वजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोघनो तं न साधु ॥

२३०. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पत्ति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढति ॥

25

१-१. भुत्ता मे-गी०, रो० । २. परिवारित्तो-स्या० । ३. अच्छरानं-स्या०, रो० ।
४-४. तवज्ज-गी०, रो० । ५. हमस्मि-ती० ।

२३१. निसम्म दण्डं पणयेय्य इस्सरो,
वेगा कतं तप्पति^१ भूमिपाल ।
सम्मापणीधी च नरस्स अत्था,
अनानुत्पप्पा ते भवन्ति पच्छा ॥

D. 337 E

२३२. अनानुत्पप्पानि हि ये करोन्ति,
विभज्ज कम्मायतनानि लोके ।
विञ्जुप्पसत्थानि^२ सुखुद्रयानि,
भवन्ति बुद्धानुमतानि^३ तानि ॥

10

२३३. आगच्छुं दोवारिका खगवन्धा,
कासाविया हन्तु ममं जनिन्द ।
मातुं^४ च^५ अङ्गस्मिमहं निसिन्नो,
आकङ्कितो सहसा तेहि देव ॥

15

२३४. कटुकं हि सम्बाधं सुकिच्छं^६ पत्तो,
मधुरं पि यं जीवितं लद्धं^७ राज ।
किच्छेनहं^८ अज्ज वधा^९ पमुत्तो,
पव्वज्जमेवाभिमनोहमस्मि ॥

20

२३५. पुत्तो तवायं तरुणो सुधम्मो,
अनुकम्पको सोमनस्सो कुमारो ।
तं याचमानो न लभामि स्वज्ज^{१०},
अरहसि नं याचितवे तुवं पि ॥

२३६. रमस्सु भिक्खाचरियाय पुत्त,
निसम्म धम्मोसु परिव्वजस्सु ।
सव्वेसु भूतेसु निघाय दण्डं,
अनिन्दितो ब्रह्ममुपेहि ठानं ॥

१. तपते-सी० । २. पञ्चुप्पसत्थानि-स्या० । ३. बुद्धानुमतानि-सी०, रो० ।
४-५. मातु च-सी०, स्या०; मनुच्च-रो० । ६. सुकिच्छ-सी०, रो० । ७. लद्ध-स्या० ।
८. किच्छेनह-स्या० । ९-९. वधाय मुत्तो-स्या० । १०. यज्ज-रो० ।

२३७. अञ्छेर^१ रूपं^१ वत यादिसं च,
दुक्खितं मं दुक्खापयसे सुधम्मो ।
याचस्सु पुत्तं इति वुच्चमाना,
भिय्यो व उस्साहयसे कुमारं ॥

२३८. ये विप्पमुत्ता अनवज्जभोगिनो^२,
परिनिव्वुता लोकमिमं चरन्ति ।
तमरियमगं पटिपज्जमानं,
न उस्सहे वारयितुं कुमारं ॥

5

२३९. अद्धा हवे सेवितव्वा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो ।
येसायं सुत्वान सुभासितानि,
अप्पोस्सुक्का वीतसोका सुधम्मा ति ॥

B. 338

10

५०६. चम्पेय्यजातकं (१०)

२४०. का नु विज्जुरिवाभासि, ओसधी विय तारका ।
देवता नुसि गन्धव्वी, न तं मञ्जामि मानुसि^१ ॥

२४१. नम्मिं देवी न गन्धव्वी, न महाराज मानुसी ।
नागकञ्जास्मि^२ भदन्ते^३, अत्थेनम्मि इधागता ॥

15

२४२. विव्वन्तचित्ता कुपितिन्द्रियासि,
नेत्तेहि ते वारिगणा सवन्ति ।
किं ते नट्टं किं पन पत्थयाना,
इधागता नारि तदिद्ध ब्रूहि ॥

20

२४३. यमुग्गतेजो उरगो ति चाहु,
नागो ति नं^४ आहु जना^५ जनिन्द ।

१-१. अञ्छेरिय रूपं-सी०, स्या०, रो० । २. अनवज्जभोगिनो-सी०, स्या०,
। ३. मानुगी-स्या० । ४. नागकञ्जम्मि-गी०, रो० । ५. भदन्ते-रो० । ६. तं-
, रो० । ७. जनो-स्या०, रो० ।

तमग्गही पुरिसो जीविकत्थो,
त वन्धना मुञ्च पती ममेसो ॥

२४४. कथं न्वयं बलविरियूपपन्नो,
हत्यत्त^१ मागच्छि^२ वनिव्वकस्स ।
अक्खाहि मे नागकज्जे तमत्थं,
कथं विजानेमु गहीतनाग ॥

२४५. नगरं पि नागो भस्मं करेय्य,
तथा हि सो बलविरियूपपन्नो ।
धम्मं च नागो अपचायमानो,
तस्मा परक्कम्म तपो करोति ॥

२४६ चातुर्हसि पञ्चवर्दसि^१ च^२ राज,
चतुप्पये सम्मति नागराजा ।
तमग्गही पुरिसो जीविकत्थो,
तं वन्धना मुञ्च पती ममेसो ॥

२४७. सोळसित्थिसहस्मानि^३, आमुत्तमणिकुण्डला ।
वारिगेहसया^४ नारी^५, ता पि त सरणं गता ॥

२४८. धम्मेन मोचेहि असाहसेन,
गामेन निक्खेन गव सतेन ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुज्जत्थिको मुञ्चतु वन्धनस्मा ॥

२४९. धम्मेन मोचेमि असाहसेन,
गामेन निक्खेन गव सतेन ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुज्जत्थिको मुञ्चतु वन्धनस्मा ॥

१ हपय-गो०, म्या०, गे० । २ मागच्छ-गो०, मागच्छि-रो० । ३-३
पणार्गय च-गो०, म्या०, पयस्सिञ्च-रो० । ४ सोळमित्थीसहस्मानि-स्या० । ५-५
वारिगेहसया नारी-रो० ।

२५०. दम्मि निक्खसतं लुद्द, थूलं^१ च^२ मणिकुण्डलं ।
चतुस्सदं^३ च पल्लङ्कं, उमापुप्फसरिन्निभं^४ ॥
२५१. द्वे च सादिसियो भरिया, उसभं च गवं सतं ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥ 5
२५२. जिता पि दाना तव वदनं जनिन्द,
मुञ्चेमु नं^५ उरगं बन्धनस्मा ।
ओस्सट्ठकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥
२५३. मुत्तो चम्पेय्यको नागो, राजानं एतदब्रवि । 10
नमो ते कासिराजत्थु, नमो ते कासिवड्डुनं^६ ।
अञ्जलिं ते पग्गण्हामि^७, पस्सेय्यं^८ मे^९ निवेसनं ॥
२५४. अद्धा हि दुब्बिस्ससमेतमाहु,
यं मानुसो विस्ससे अमानुसम्हि ।
सच्चे च मं याचसि एतमत्थं, 15
दक्खेमु ते नाग निवेसनानि ॥
२५५. सच्चे पि^{१०} वातो गिरिमावहेय्य,
चन्दो च सुरियो च छमा पतेय्युं ।
सट्ठा च नज्जो पटिसोतं वजेय्युं,
न त्वेवहं राज मुसा भणेय्यं ॥ 20
२५६. नभं फलेय्य उदधी पि^{११} सुस्से,
संवट्टये^{१०} भूतधरा वसुन्धरा ।
सिलुच्चयो मेरु समूलमुप्पते^{११},
न त्वेवहं राज मुसा भणेय्यं ॥

१-१. थूलञ्च-सी०, रो० । २. चतुरस्स-सी०, स्या० । ३. उम्मापुप्फसरि-
न्निभं-सी०, रो०; उम्मारपुप्फसन्निभं-स्या० । ४. तं-सी० । ५. कासिवद्वन-सी०,
रो० । ६. पग्गण्हामि-सी०, रो० । ७-७. पस्सेय्यम्मे-सी०, रो० । ८. हि-रो० । ९.
वि-स्या० । १०. संवट्टयं-सी०, रो०; संवत्तेय्य-स्या० । ११. समूलमुब्बहे-सी०,
स्या०, रो० ।

२५७. अद्वा हि दुच्चिस्ससमेतमाहु,
यं मानुसो विस्ससे अमानुसम्हि ।
सचे च मं याचसि एतमत्थं,
दक्खेमु ते^१ नाग निवेसनानि ॥

5 २५८. तुम्हे खोत्थ घोरविसा उळारा,
सहातेजा खिप्पकोपी च होय ।
मंकारणा^२ वन्धनस्मा पमुत्तो,
अरहसि नो जानितुये^३ कतानि ॥

10 २५९. सो पच्चतं निरये घोररूपे,
मा कायिकं सातमलत्थ किञ्चि ।
पेळाय वद्धो^४ मरणं उपेतु,
यो तादिसं कम्मकतं न जाने ॥

B 341 २६०. सच्चप्पटिञ्जा तवमेस होतु,
अवकोधनो होहि अनुपनाही ।
15 सत्त्वं च ते नागकुलं सुपण्णा,
अग्गि^५ व गिम्हेसु^६ विवज्जयन्तु ॥

20 २६१. अनुकम्पसी नागकुलं जनिन्द,
माता यथा सुप्पिय एकपुत्तं ।
अहं च ते नागकुलेन सद्धि,
काहामि वेय्यावटिकं उळारं ॥

२६२. योजेन्तु वे राजरथे सुचित्ते,
कम्बोजके अस्सतरे सुदन्ते ।
नागे च योजेन्तु सुवण्णकप्पने,
दक्खेमु नागस्स निवेसनानि ॥

१ व-सो० । २ ममराग्गा-सो०, स्या०, रो० । ३. जानितये-सी०, रो०;
जानितये-स्या० । ४ वन्धो-स्या० । ५-५० गिम्हासु-सो०, रो०; अग्गी व गिम्हासु-
स्या० ।

२६३. भेरी मुदिङ्गा^१ पणवा च सङ्खा,
अवज्जयिसु^२ उग्गसेनस्स^३ रज्जो ।
पायासि राजा बहुसोभमानो,
पुरक्खतो नारिगणस्स मज्जे ॥

२६४. सुवण्णचित्तकं^४ भूमिं, अदक्खि^५ कासिवद्धनो^६ ।
सोवण्णमयपासादे^७, वेळुरियफलकत्थते ॥

5

२६५. स राजा पाविसि^८ व्यम्हं^९, चम्पेय्यस्स निवेसनं ।
आदिच्चवण्णसन्निभं^{१०}, कंसविज्जुपभस्सरं ॥

२६६. नानारुक्खेहि सञ्छन्नं, नानागन्धसमीरितं^{११} ।
सो पावेक्खि कासिराजा, चम्पेय्यस्स निवेसनं ॥

10

२६७. पविट्ठस्मिं^{१२} कासिरज्जे^{१३}, चम्पेय्यस्स निवेसनं^{१४} ।
दिब्बा तूरिया^{१५} पवज्जिसु^{१६}, नागकज्जा च नच्चिसुं^{१७} ॥

२६८. तं नागकज्जा चरितं गणेन,
अन्वारुही कासिराजा पसन्नो ।
निसीदि सोवण्णमयम्हि पीठे,
सापस्सये चन्दनसारलित्ते ॥

15

२६९. सो तत्थ भुत्वा च अथो रमित्वा,
चम्पेय्यकं कासिराजा अवोच ।
विमानसेट्ठानि इमानि तुय्हं,
आदिच्चवण्णानि पभस्सरानि ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं^{१८} पत्थयं^{१९} नाग तपो करोसि ॥

B. 342

20

१. मुतिङ्गा-सो०, रो० । २. अवज्जयिसु-स्या०, रो० । ३. उग्गसेन-स्या० ।
४. सुवण्णचित्तकं-स्या० । ५-५. अदक्खी कासिवद्धनो-सो०; अदक्खि कासिवद्धनो-रो० ।
६. सोवण्णमये च पासादे-स्या०; सोवण्णये च पासादे-रो० । ७. पाविसी-रो० । ८.
व्यम्ह-सो०, रो० । ९. आदिच्चवण्णसन्निभं-सो०; आदिच्चवण्णपुपनिभं-रो० । १०.
नानागन्धसमेरित-रो० । ११. पविट्ठम्हि-सो०, रो० । १२. कासिरज्जे-रो० । १३.
निवेसनं-रो० । १४. तूरिया-सो०, स्या०, रो० । १५. वज्जिसु-सो०, रो० । १६.
तच्चिसुं-सो०, रो० । १७-१७. किमत्थयं-सो०, स्या०, रो० ।

२७०. ता कम्बुकायूरधरा सुवत्या,
वट्टङ्गुली तम्बतलूपपत्रा ।
पग्गय्ह पायेन्ति अनोमवण्णा,
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके ।
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥
२७१. नज्जो च तेमा^१ पुथुलोममच्छा,
आटासकुन्ताभिरुदा^२ सुतित्था ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥
२७२. कोञ्चा मयूरा दिविया च हंसा,
वग्गुस्सरा कोकिला सम्पतन्ति ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥
२७३. अम्बा च साला तिलका च जम्बुयो,
हन्ताका पाटण्णियो च फुल्ला ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥
२७४. इमा च ते पोक्खरज्जो^३ समन्ततो,
दिट्ठा^४ च गन्धा सततं पवायन्ति^५ ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं पत्थयं नाग तपो करोसि ॥
२७५. न पुत्तहेतु न धनस्स हेतु,
न आयुनो चा^६ पि जनिन्द हेतु ।
मनुस्सयोनि अभिपत्थयानो,
तस्मा परक्कम्म तपो करोमि ॥

१. मेमा-रो० । २. आदा०-स्या०; यदा०-रो० । ३. पोक्खरज्जा-स्या० ।
४. दिट्ठा-मी०, स्या०; दिविया-रो० । ५. सम्पतन्ति-सी०, रो०; सम्पवायन्ति-स्या० ।
६. वा-रो० ।

२७६. त्वं लोहितक्खो विहतन्तरंसो,
अलङ्कृतो कप्पितकेसमस्सु ।
सुरोसितो लोहितचन्दनेन,
गन्धव्वराजा व दिसा पभाससि ॥

२७७. देविद्विपत्तोसि महानुभावो,
सव्वेहि कामेहि समङ्गिभूतो ।
पुच्छामि तं नागराजेतमत्थं,
सेय्यो इतो केन मनुस्सलोको ॥

5

२७८. जनिन्द नाञ्जत्र मनुस्सलोका,
सुद्धी व^१ संविज्जति संयमो वा^२ ।
अहं च लद्धान मनुस्सयोनि,
काहामि जातिमरणस्स अन्तं ॥

10

२७९. अद्धा हवे सेवितव्वा सपञ्चा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो ।
नारियो च दिस्वान तुवं च नाग,
काहामि पुञ्चानि अनप्पकानि ॥

15

२८०. अद्धा हवे सेवितव्वा सपञ्चा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो ।
नारियो च दिस्वान ममं च राज,
करोहि पुञ्चानि अनप्पकानि ॥

20

२८१. इदं च मे जातरूपं पहूतं,
रासी सुवण्णस्स च तालमत्ता ।
इतो^३ हरित्वा^३ सुवण्णघरानि,
करस्सु रूपियपाकारं करोन्तु^३ ॥

१. च-रो० । २. च-रो० । ३-३. इतो हरित्वा सोवण्णघरानि कारय,
रूपियस्स च पाकारं करोन्तु-स्या०, सी० ;
इतो हरित्वा सोवण्णघरानि, (कारय)
रूपियस्स च पाकारं करोन्तु-रो० ।

B. 344

२८२. मुत्ता^१ च^१ वाहसहस्सानि पञ्च,
वेळुरियमिस्सानि इतो हरित्वा ।
अन्तेपुरे भूमियं सन्थरन्तु,
निक्कद्दमा हेहिति^२ नीरजा च ॥
- 5 २८३. एतादिसं आवस राजसेट्ठ,
विमानसेट्ठं बहु सोभमानं ।
वाराणसि नगरं इद्धं^३ फीतं,
रज्जं च कारेहि अनोमपञ्जा ति ॥

५०७. महापलोभनजातकं (११)

२८४. ब्रह्मलोका चवित्त्वान, देवपुत्तो महिद्विको ।
10 रज्जो पुत्तो उदपादि, सब्वकामसमिद्विसु ॥
२८५. कामा वा कामसञ्जा वा, ब्रह्मलोके न विज्जति ।
स्वास्तु तायेव सञ्जाय, कामेहि विजिगुच्छथ ॥
२८६. तस्स चन्तेपुरे आसि, ज्ञानागार सुमापित ।
सो तत्थ पटिसल्लीनो, एको रहसि ज्ञायथ ॥
- 15 २८७. स राजा परिदेवेसि, पुत्तसोकेन अट्टितो ।
एकपुत्तो चय मय्ह, न च कामानि भुञ्जति ॥
२८८. को नु ख्वेत्य^४ उपायो सो, को वा जानाति किञ्चनं ।
यो^५ मे पुत्त पलोभेय्य, यथा कामानि पत्यये ॥
- 20 २८९. अह कुमारी तत्येव, वण्णरूपसमाहिता ।
कुसला नच्चगीतस्स, वादिते च पदक्खिणा ॥
२९०. सा तत्थ उपसङ्कम्म, राजान एतदब्रवि ।
अह सो न^६ पलोभेय्य, सचे भत्ता भविस्सति ॥
२९१. तं तथावादिनि राजा, कुमारि एतदब्रवि ।
त्वञ्जेव न पलोभेहि, तव भत्ता भविस्सति ॥

१-१ मुत्तानञ्च-मी०, म्या० । २ हेहिति-मी०, रो० । ३ इद्ध-मी०, रो० ।
४ ख्वेत्य-मी०, रो० । ५ यो-मी०, रो० । ६ त-मी०, रो० ।

२६२. सा च अन्तेपुरं गत्वा, वहुं कामुपसंहितं ।
हृदयङ्गमा पेमनीया, चित्रा^१ गाथा अभसथ ॥
२६३. तस्सा च गायमानाय, सद्दं सुत्वान नारिया ।
कामच्छन्दस्स उप्पज्जि, जनं सो परिपुच्छथ ॥
२६४. कस्सेसो सद्दो को वा सो, भणति उच्चावचं वहुं । 5
हृदयङ्गमं पेमनीयं, अहो^२ कण्णसुखं मम ॥
२६५. एसा खो पमदा^३ देव, खिड्डा एसा अनप्पिका ।
सचे त्व कामे भुञ्जेय्य, भिय्यो भिय्यो छादेय्यु^४ तं ॥
२६६. इड्ढा आगच्छतोरेन^५, अविदूरमिह गायतु ।
अस्समस्स समीपमिह, सन्तिके मय्हं^६ गायतु ॥ 10
२६७. तिरोकुट्टमिह^७ गायित्वा, झानागारमिह पाविसि ।
वन्धि^८ नं^९ अनुपुब्बेन, आरञ्जमिव^{१०} कुञ्जरं ॥
२६८. तस्स^{११} कामरसं गत्वा, इस्साधम्मो अजायथ ।
अहमेव कामे भुञ्जेय्यं, मा अञ्जो पुरिसो अहु ॥
२६९. ततो अस्सि गहेत्वान, पुरिसे हन्तुं उपक्कमि । 15
अहमेवेको भुञ्जिस्सं, मा अञ्जो पुरिसो सिया ॥
३००. ततो जानपदा सब्बे, विक्कन्दिंसु समागता ।
पुत्तो त्याय^{१२} महाराज, जन हेठेत्यद्दसकं ॥
३०१. तं च राजा विवाहेस्सि^{१३}, सम्हा रट्ठा च^{१४} खत्तियो ।
यावता विजित^{१५} मय्हं, न ते वत्थब्ब^{१६} तावदे ॥ 20
३०२. ततो सो भरियमादाय, समुद्दं उपसङ्कमि ।
पण्णसालं करित्वान^{१७}, वनमुच्छाय पाविसि ॥

१. चित्र-सी०, रो० । २. अयो-सी०, रो० । ३. पमदा-स्या० । ४. छन्देय्यु-
१० । ५-५. आगच्छचोरेन-रो० । ६. मय्ह-सी०, स्या०, रो० । ७. तिरो-
मिह-सी०, स्या०, रो० । ८-८. वन्धितु-स्या० । ९. अरञ्जमिव-स्या० । १०.
सा-स्या० । ११. त्यय-रो० । १२. निवाहेस्सि-स्या०, विवाहेस्सि-रो० । १३.
सी०, रो० । १४. विजिता-स्या० । १५. वत्थब्ब-सी०, रो० । १६. करित्वा
-सी० ।

३०३ अथेत्य इसि मागच्छि^१, समुद् उपरूपरि ।

सो तस्स गेह पावेविख, भत्तकाले उपट्ठिते ॥

३०४ त च भरिया पलोभेसि, पस्स याव सुदारुण ।

चुतो सो ब्रह्मचरियम्हा, इद्विया परिहायथ ॥

३०५ राजपुत्तो च उच्छ्रतो, वनमूलफल बहु ।

साय काजेन^२ आदाय, अस्सम उपसङ्गमि ॥

३०६ इसी च खत्तिय दिस्वा, समुद् उपसङ्गमि ।

वेहायस^३ गमिस्स ति, सीदते सो महण्णवे ॥

३०७ खत्तियो च इसि दिस्वा, सीदमान महण्णवे ।

तस्सेव अनुकम्पाय, इमा गाथा अभासथ ॥

३०८ अभिज्जमाने वारिस्मि, सय आगम्म इद्विया ।

मिस्सीभावित्थिया गन्त्वा, ससीदसि^४ महण्णवे ॥

३०९ आवट्टनी महामाया, ब्रह्मचरियविकोपना ।

सीदन्ति न विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥

३१० अनला^५ मुदुसम्भासा, दुप्पूरा^६ ता^७ नदीसमा ।

सीदन्ति न विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥

३११ य एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा घनेन वा ।

जातवेदो व सप्लान, खिप्प अनुदहन्ति न ॥

३१२ खत्तियस्स वचो सुत्वा, इसिस्स निव्विदा^८ अहु ।

लद्धा पोराणक भग, गच्छते सो विहायस ॥

३१३ खत्तियो च इसि दिस्वा, गच्छमान विहायस ।

सवेग अलभी धीरो, पव्वज्ज समरोचयि ॥

३१४ ततो सो पव्वजित्वान, कामराग विराजयि

कामराग विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगो अहु ति ॥

१ मागच्छि-मी०, स्या०, रो० । २ वाचेन-रो० । ३ वेहायस-सी०, रो० ।

४ मसीदति-स्या० । ५ अनला-स्या० । ६-६ दुप्पुरा ता-सी०, दुप्पुरता-स्या० ।

७ निव्विदा-स्या० ।

५०८. पञ्चपण्डितजातकं (१२)

३१५. पञ्च पण्डिता समागतात्थ^१, B. 347
 पञ्हा^२ मे पटिभाति तं सुणाथ ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 कस्सेवाविकरेय्य^३ गुय्हमत्थं ॥
३१६. त्वं^४ आविकरोहि भूमिपाल,
5
 भत्ता भारसहो तुवं वदे तं ।
 तव छन्दरुचीनि^५ सम्मसित्वा,
 अथ वक्खन्ति जनिन्द पञ्च धीरा ॥
३१७. या सीलवती^६ अनञ्जयेय्या^७,
 भत्तुच्छन्दवसानुगा पिया^८ मनापा ।
10
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,^९
 भरियायाविकरेय्य गुय्हमत्थं ॥
३१८. यो किच्छगतस्स आतुरस्स,
 सरणं होति गती परायनं च ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
15
 सखिनो वाविकरेय्य गुय्हमत्थं ॥
३१९. जेट्ठो^{१०} अथ मज्झिमो कनिट्ठो,
 यो^{१०} चे सीलसमाहितो ठितत्तो ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 भातु^{११} वावीकरेय्य गुय्हमत्थं ॥
20
३२०. यो वे पितुहृदयस्स पद्धगू^{१२},
 अनुजातो पितरं अनोमपञ्जो ।

१. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २. पञ्हा—सी०, स्या० । ३. वीकरेय्य—स्या० ।
 ४. त्वं नो—सी० । ५. छन्दञ्च रुचिञ्च—सी०, रो० । ६. सीलवतीव—स्या० । ७.
 अनञ्जयेय्या—सी०, रो० । ८. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ९. यो जेट्ठो—स्या० ।
 १०. सी०—सी०, स्या०, रो० । ११. भातुनो—स्या० । १२. पत्यगू—स्या० ।

निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
पुत्तस्साविकरेय्य^१ गुय्हमत्थं ॥

B 348

३२१. माता द्विपदाजनिन्दसेट्ठ^२,
या^३ न^४ पोसेति छन्दसा पियेन ।
निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
मातुयावीकरेय्य गुय्हमत्थं ॥

5

३२२. गुय्हस्स हि गुय्हमेव साधु,
न हि गुय्हस्स पसत्थमाविकम्मं ।
अनिप्फन्नता^५ सहेय्य घोरो,
निप्फन्नो^६ व^७ यथासुखं भणेय्य ॥

10

३२३. किं त्वं विमनोसि राजसेट्ठ,
द्विपदजनिन्द^८ वचनं सुणोम मेतं^९ ।
किं चिन्तयमानो दुम्मनोसि,
नूनं^{१०} देव अपराधो अत्थि मय्हं ॥

15

३२४. पण्हे^{११} वज्झो महोसधो ति^{१२},
आणत्तो मे वधाय भूरिपञ्चो ।
तं चिन्तयमानो^{१३} दुम्मनोस्मि,
न हि देवी अपराधो अत्थि तुय्हं ॥

20

३२५. अभिदोसगतो दानि^{१४} एहिसि^{१५},
किं सुत्वा किं सङ्कते मनो ते ।
को ते किमवोच भूरिपञ्च,
इह्वं^{१६} वचनं सुणोम ब्रूहि मेतं ॥

१. ० वांजरेय्य-मी०, स्या० । २. द्विपदा०-सी०, द्विपद०-स्या० । ३-३. योत-मी०, रो० । ४. अनिप्फादाय-मी०, रो०, अनिप्फन्नताय-स्या० । ५-५. निप्फन्नतो-सी०, रो०, निप्फन्नतोव-स्या० । ६. दिपदिन्द-मी०, स्या०, रो० । ७. नेत-सी०, रो०; तेन-स्या० । ८. नहि-स्या० । ९. पञ्चो-मी०, रो०, पञ्हे-स्या० । १०. स्या० पात्यवे नयि । ११. चिन्तयतो-मी० । १२-१२. इदानी एयि-सी० । १३. इह्वं-सी०, इह्वेन-स्या० ।

३२६. पण्हे वज्झो महोसधो^१ ति,
यदि ते मन्तयितं जनिन्द दोसं ।
भरियाय रहोगतो असंसि,
गुह्यं पातुकतं सुतं ममेतं ॥

३२७. यं सालवनस्मिं सेनको,
पापकम्मं अकासि असम्भिरूपं ।
सखिनो व रहोगतो असंसि,
गुह्यं पातुकतं सुतं ममेतं ॥

5 B. 349

३२८. पुक्कुस पुरिसस्स ते जनिन्द,
उप्पन्नो रोगो अराजयुत्तो^१ ।
मातुं^२ च^३ रहोगतो असंसि,
गुह्यं पातुकतं सुतं ममेतं ॥

10

३२९. आबाधोय^१ असम्भिरूपो,
कामिन्दो^२ नरदेवेन फुट्ठो ।
पुत्तस्स रहोगतो असंसि,
गुह्यं पातुकतं सुतं ममेतं ॥

15

३३०. अट्ठवङ्कं मणिरतनं उळारं,
सक्को ते अददा पितामहस्स ।
देविन्दस्स गतं तदज्ज हत्थं,
मातुं^२ च^३ रहोगतो असंसि ।
गुह्यं पातुकतं सुतं ममेत ॥

20

३३१. गुह्यस्स हि तुहमेव साधु,
न हि गुह्यस्स पसत्थमाविकम्मं ।
अनिप्फन्नता सहेय्य धीरो,
निप्फन्नो व यथासुखं भणेय्य ॥

25

१. अराजपत्तो-स्या० । २-३. मातुच्च-सी०, रो०; मातु व-स्या० । ३. लावापायं-स्या० । ४. कामिन्दो-मी०, रो० । ५-६. मातुच्च-मी०, रो०; मातु च-स्या० ।

३३२. न गुह्यमत्य विवरेय्य, रक्खेय्य नं यथा निधि ।
न हि पातुक्तो साधु, गुह्यो अत्यो पजानता ॥
३३३. थिया गुह्यं न संसेय्य, अमित्तस्स च पण्डितो ।
यो चामिसेन संहिरो^१, हृदयत्येनो च यो नरो ॥
३३४. गुह्यमत्यं असम्बुद्धं, सम्बोधयति यो नरो ।
मन्तभेदभया तस्स, दासभूतो^२ तितिव्वति ॥
३३५. यावन्तो पुरिसस्सत्यं, गुह्यं जानन्ति मन्तिनं ।
तावन्तो तस्स उव्वेगा, तस्मा गुह्यं न विस्सजे ॥
३३६. विविच्च भासेय्य दिवा रहस्सं,
रत्ति गिरं नातिवेलं पमुञ्चे ।
उपस्सुतिका हि सुणन्ति मन्तं
तस्मा मन्तो खिप्पमुपेति भेदं ति ॥

५०९. हत्थिपालजातकं (१३)

३३७. चिरस्सं वत पस्साम, ब्राह्मणं देववण्णिनं ।
महाजट खारिधर^१, पङ्कदन्तं रजस्सिरं ॥
३३८. चिरस्स वत पस्साम, ईसिं घम्मगुणे रतं ।
कासायवत्यवसन, वाकचीर पटिच्छदं^२ ॥
३३९. आसन उदक पज्ज, पटिगण्हातु नो भव ।
अग्घे भवन्तं पुच्छाम, अग्घं कुरुतु नो भवं ॥
३४०. अविच्च वेदे परियेस वित्तं,
पुत्ते गहे^३ तात पतिट्ठपेत्वा ।
गन्धे रमे पच्चनुभुय्य^४ सव्वं,
अरञ्ज साधु मुनि सो पसत्यो ॥

१. महिरो-म्या० । २. दासभूतो-स्या० । ३. नाग्धर-रो० । ४. परिच्छद-
स्या० । ५. गहे-गो०, स्या०, रो० । ६. प वनुभोत्व-म्या०, पच्चनुभुत्व-रो० ।

३४१. वेदा न सच्चा न च वित्तलाभो,
न पुत्तलाभेन जरं विहन्ति ।
गन्धे रसे मुच्चनमाहु^१ सन्तो,
सकम्मुना^२ होति फलूपपत्ति ॥

३४२. अद्धा हि सच्चं वचनं तवेतं,
सकम्मुना होति फलूपपत्ति ।
जिण्णा च मातापितरो तवीमे^३,
पस्सेय्युं^४ तं वरससतं अरोगं^५ ॥

३४३. यस्सस्स^६ सक्खी मरणेन राज,
जराय मेत्ती^७ नरवीरसेट्ठ^८ ।
यो चा पि जञ्जा न मरिस्सं कदाचि,
पस्सेय्युं तं वस्ससतं अरोगं ॥

३४४. यथा पि नावं पुरिसो दकम्हि,
एरेति चे नं उपनेति तीरं ।
एवं पि व्याधी^९ सततं^{१०} जरा च,
उपनेति^{११} मच्चं^{१२} वसमन्तकस्स ॥

३४५. पङ्को च कामा पलिपो च कामा,
मनोहरा दुत्तरा मच्चुधेय्या ।
एतस्मिं पङ्के पलिपे व्यसन्ना^{१३},
हीनत्तरूपा न तरन्ति पारं ॥

३४६. अयं पुरे लुद्धमकासि कम्मं,
स्वायं गहीतो न हि मोक्खितो मे ।
ओरुन्धिया नं परिरिक्खिस्सामि,
मायं पुन लुद्धमकासि कम्मं ॥

१. मुच्चन०-सी० । २. सकम्मुना-मी०, रो० । ३. तवेमे-सी०; तवयिमे-स्या०,
रो० । ४. पस्सेय्यु-सी०, स्या०, रो० । ५. जरोग्यं-स्या० । ६. यस्सस्सु-स्या० । ७.
मेत्ती-स्या० । ८. नरविरियमेट्ठ-मी०, रो० । ९. व्याधि-मी०; व्याधि-स्या०; व्याधो-
रो० । १०. सततं-स्या० । ११. उपनेति-सी०, रो० । १२. मच्चु-स्या० । १३.
व्यसन्ना-मी०, रो०; विसन्ना-स्या० ।

३४७. गवं^१ व^२ नट्टं पुरिसो यथा वने,
अन्वेसती^३ राज अपस्समानो ।
एवं नट्टो एसुकारी ममत्थो,
सोहं कथं न गवेसेय्यं^४ राज ॥

■ ३४८. हिय्यो^५ ति हिय्यति^६ पोसो, परेति परिहायति ।
अनागत नेतमत्थो^७ ति बत्वा,
उप्पन्नछन्दं को पनुदेय्य धीरो ॥

३४९. पस्सामि वोहं दहर^८ कुमारिं,
मत्तूपमं केतकपुप्फनेत्तं ।
अभुत्तभोगे^९ पठमे वयस्मिं,
आदाय मच्चु वजते कुमारि ॥

10

B. 352

३५०. युवा सुजातो सुमुखो सुदस्सनो,
सामो कुसुम्भपरिकिण्णमस्सु ।
हित्वान कामे पटिकच्च^{१०} गेहं,
अनुजान मं पव्वजिस्सामि देव ॥

15

३५१. साखाहि रुक्खो लभते समञ्जं,
पहीनसाख पन खाणुमाहु ।
पहीनपुत्तस्स ममज्ज भोति^{११},
वासेट्ठि भिक्खाचरियाय कालो ॥

20

३५२. अघस्मि^{१२} कोञ्चा व यथा हिमच्चये,
कतानि^{१३} जालानि पदालिय^{१४} हंसा ।
गच्छन्ति पुत्ता च पत्ती च मय्हं,
साहं कथं नानुवजे पजामं ॥

१-१ गवव-सी० । २ परियेमति-मो०, अन्वेसति-स्या०, परियेसती-रो० ।
३. गवेसेय्य-सी०, रो० । ४-४ हीयो ति हियति-सी० । ५. तेत०-सी० । ६. दहरि-
स्या०, रो० । ७. अमुत्वा०-स्या०, अमुत्वं०-रो० । ८. पटिगच्च-सी०; पटिगच्छ-
स्या०, रो०; ९. होति-रो० । १०. अघस्मि-मो०, स्या० । ११. तन्तानि-सी०, रो० ।
१२. पदालेय्य-मो०; पदालेय्यु-स्या० ।

३५३. एते भुत्वा वमित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
ये च भुत्वान वमिसु, ते मे हत्थत्त^१ मागता ॥
३५४. अवमी ब्राह्मणो कामे, सो^२ त्वं पच्चावमिस्ससि ।
वन्तादो पुरिसो राज, न सो होति पसंसियो ॥
३५५. पङ्के च^३ पोसं पलिपे व्यसन्नं,
वली यथा दुब्बलमुद्धरेय्य ।
एवं पि मं त्वं उदतारि भोति,
पञ्चालि गाथाहि सुभासिताहि ॥
३५६. इदं वत्वा महाराजा, एसुकारी दिसम्पति ।
रट्ठं हित्वान पब्बजि, नागो छेत्वा च वन्धनं ॥
३५७. राजा च पब्बज्जमरोचयित्थ,
रट्ठं पहाय नरवीरसेट्ठो ।
तुवं पि नो होति^४ यथेव राजा,
अम्हेहि गुत्ता अनुसास रज्जं ॥
३५८. राजा च पब्बज्जमरोचयित्थ,
रट्ठं पहाय नरवीरसेट्ठो ।
अहं पि एका^५ चरिस्सामि लो^६
हित्वान कामानि मनोरमानि ।
३५९. राजा च पब्बज्जमरोचयित्थ,
रट्ठं पहाय नरवीरसेट्ठो ।
अहं पि एका चरिस्सामि लोवं
हित्वान कामानि^७ यथोधिकानि
३६०. अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्ति ...,
वयोगुणा अनुपुव्वं जहन्ति ।

10

15 B. 353

20

१. हत्थत्थ-सी०, स्या०, रो० । २. ते-सी०, रो० । ३. व-मी०, रो० । ४. व्यसन्न-मी०, रो० । ५. होहि-मी०, स्या०, रो० । ६. एवा व-सी० । ७. कामा-मी० ।

अह पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि मनोरमानि ॥

३६१ अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुव्व जहन्ति ।

5

अह पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि यथोधिकानि ॥

३६२ अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुव्व जहन्ति ।

10

अह पि एका चरिस्सामि लोके,
सीतिभूता^१ सव्वमत्तिच्च सङ्ग ति ॥

५१०. अयोधरजातकं (१४)

३६३ यमेकरत्ति पठम, गव्भे वसति माणवो ।

अव्वभुट्ठितो व सो^२ याति^३, सगच्छ न निवत्तति ॥

II 351

३६४ न युज्झमाना न वलेनवस्सिता,

नरा न जीरन्ति न चापि मिय्यरे^४ ।

15

सव्व^५ हिद^६ जातिजरायुपददुत,

त^७ मे^८ मती होति चरामि धम्म ॥

३६५ चतुरङ्गिनि सेन^९ सुभिं सरूप,

जयन्ति रट्ठाधिपती पसय्ह ।

न मच्चुनो जयितुमुस्महन्ति,

20

त मे मती होति चरामि धम्म ॥

३६६ हत्थोहि अस्सेहि रथेहि पत्तिभिं^{१०},

परिवारिता मुच्चरे^{११} एकच्चेय्या^{१२} ।

१ मीनमता-गो० । २-२ मयनि-गो०, रा० । ३ मीयरे-गो०, रो० । ४-४
सव्व हि-गो०, रा०, म-अ-हि-ग्या० । ५-५ तग्मे-गो०, स्या०, रो० । ६ सेन-
स्या० । ७ पत्तिहि-गो०, स्या०, रो० । ८ मुच्चर-ग्या० । ९ एकच्चेय्या-सी०, रो० ।

न मञ्चुनो^१ मुञ्चितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३६७. हत्थीहि अस्सेहि रथेहि पत्तिभि,
सूरा पभञ्जन्ति पधंसयन्ति ।
न मञ्चुनो भञ्जितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

5

३६८. मत्ता गजा भिन्नगळा^२ पभिन्ना,
नगरानि मद्दन्ति जनं हनन्ति ।
न मञ्चुनो मद्दितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

10

३६९. इस्सासिनो कतहत्था पि वीरा^३,
दूरेपाती अक्खणवेधिनो पि ।
न मञ्चुनो विज्झितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७०. सरानि खीयन्ति ससेलकानना,
सब्बं^४ हिदं^५ खीयति दीघमन्तरं ।
सब्बं हिदं भञ्जरे कालपरियायं^६,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

15

३७१. सव्वे समेवं हि नराननारिनं^७,
चलाचलं पाणभुनोघ जीवितं ।
पटो व धुत्तस्स दुमो व कूलजो,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

B. 355

20

३७२. दुमप्फलानेव पतन्ति माणवा,
दहरा च बुद्धा^८ च सरीरभेदा ।

१. मञ्चुनो-सी० । २. भिन्नगळा-सी० । ३. वीरा-सी०, रो० । ४-४. सब्बं
हिदं-गो०, रो०; सब्बं पि तं-स्या० । ५. कालपरियं-सी० । ६. नरीनरानं-स्या० ।
नरा नरीनं-रो० । ७. बुद्धा-स्या० ।

नारियो नरा मज्झिमपोरिसा च,
त मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७३. नायं वयो तारकराजसन्निभो,
यदब्भतीतं गतमेव दानि तं ।
जिण्णस्स ही नत्थि रती कुतो सुखं,
त मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७४. यक्खा पिसाचा अथवा पि पेता,
कुपिताते^१ अस्ससन्ति मनुस्से ।
न मच्चुनो अस्ससितुस्सहन्ति^२,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७५. यक्खे पिसाचे अथवा पि पेते,
कुपिते पि ते निज्झपनं करोन्ति ।
न मच्चुनो निज्झपनं करोन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७६. अपराधके दूसके हेठके च,
राजानो दण्डेन्ति विदित्वान^३ दोसं ।
न मच्चुनो दण्डयितुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७७. अपराधका दूसका हेठुका च,
लभन्ति ते राजिनो^४ निज्झपेतुं ।
न मच्चुनो निज्झपनं करोन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७८. न खत्तियो ति^५ न च^६ ब्राह्मणो ति,
न अट्ठका बलवा तेजवा पि ।

१. कुपिताते-सी०, रो०; कुपिताते-स्या० । २. मनुस्सहन्ति-स्या० । ३. विदित्वा-सी०, रो० । ४. राजानो-स्या० । ५. पि-स्या० । ६. पि-सी०, रो० ।

न मच्चुराजस्स अपेक्खमत्थि, ६३
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७६. सीहा च व्यग्धा^१ च अथो पि दीपियो,
पस्य्ह खादन्ति विप्फन्दमानं^२ ।
न मच्चुनो खादितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३८०. मायाकारा रङ्गमज्झे करोन्ता,
मोहेन्ति चक्खूनि जनस्स तावदे ।
न मच्चुनो मोहयितुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३८१. आसीविसा कुपिता उग्गतेजा,
डंसन्ति^३ मारेन्ति पि ते मनुस्से ।
न मच्चुनो डंसितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३८२. आसीविसा कुपिता यं डंसन्ति,
तिकिच्छका तेसं^४ विसं हनन्ति ।
न मच्चुनो दट्ठविसं हनन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

15

३८३. धम्मन्तरी वेत्तरणी^५ च भोजो,
विसानि हन्त्वान भुजङ्गमानं ।
सुय्यन्ति^६ ते कालकता तथेव,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

20

३८४. विज्जाधरा घोरमघीयमाना,
अदस्सनं ओसधेहि^७ वजन्ति ।

१. व्यग्धा-सी०, रो० । २. विफन्दमानं-स्या० । ३. डंसन्ति-सी०, रो० । ४. तेसं-सी०, रो० । ५. वेत्तरणी-सी०, रो०; वेत्तरणो-स्या० । ६. सुयन्ति-सी०, रो० । ७. ओसधेहि-स्या० ।

न भञ्जुराजस्स वजन्तदस्सन^१,
त मे मती होति चरामि घम्म ॥

B 357

३८५. घम्मो हवे रक्खति घम्मचारि,
घम्मो सुचिण्णो सुखमावहाति ।
५ एसानिससो घम्मे सुचिण्णे,
न दुग्गतिं गच्छति घम्मचारी ॥

३८६ न हि घम्मो अघम्मो च, उभो समविपाकिनो ।
अघम्मो निरय नेति, घम्मो पापेति सुग्गतिं ति ॥
वीसतिनिपात निद्रित् ।

तत्सुद्धान

10

मातङ्ग सम्भूत सिवि^२ सिरिमन्तो^३,
रोहण हस सत्तिगुम्बो^४ भल्लातिय^५ ।
सोमनस्स चम्पेय्य ब्रह्म पञ्च-,
पण्डित चिरस्सवत अयोधरा ति ॥

— ० —

१ वजन्ति वदस्सन-स्या० । २ सीवि-स्या० । ३ सिरिमन्दो-सी० । ४
सत्तिगुम्बो-सी० । ५ भल्लातिय-सी० ।

१६. तिसनिपातो

५११. किञ्चन्दजातकं (१)

१. किञ्चन्दो किमधिष्पायो, एको सम्मसि घम्मनि ।
किं पत्थयानो किं एसं^१, केन अत्थेन ब्राह्मण ॥
२. यथा महा वारिधरो, कुम्भो सुपरिणाहवा^२ ।
तथूपमं अम्बपक्कं, वण्णगन्धरसुत्तमं ॥
३. तं बुद्ध्यमानं सोतेन, दिस्वानामलमज्झिमे ।
पाणीहि^३ नं गहेत्वान, अग्यायतनमाहरि ॥
४. ततो कदलिपत्तेसु, निक्खिपित्वा सयं अहं ।
सत्थेन नं विक्कप्पेत्वा, खुप्पिपासं अहासि मे ॥
५. सोहं अपेतदरथो, व्यन्तीभूतो^४ दुक्खक्खमो^५ ।
अस्सादं^६ नाधिगच्छामि, फलेस्वञ्जेसु केसुचि ॥
६. सोसेत्वा^७ नून मरणं, तं ममं आवहिस्सति ।
अम्बं यस्स फलं सादु^८, मधुरग्गं मनोरमं ।
यमुद्धरि बुद्ध्यमानं, उदधिस्मा महण्णवे ॥
७. अक्खातं ते मया सब्बं, यस्मा उपवसामहं ।
रम्मं पति निसिन्नोस्मि, पुथुलोमायुता पुथु ॥
८. त्वं च^९ खो^{१०} मेव^{११} अक्खाहि^{१२}, अत्तानमपलायिनि ।
का वा त्वमसि कल्याणि, किस्स वा त्वं सुमज्झिमे ॥
९. रुप्पपट्टपलिमट्ठीव^{१३}, व्यग्घीव गिरिसानुजा ।
या सन्ति नारियो देवेसु, देवानं परिचारिका ॥

B 358

5

10

15

१. एसा-सी० । २. सुपरिणामवा-रो० । ३. पाणीनि-स्या० । ४. व्यन्तिभूतो-
मी०, रो० । ५. दुक्खक्खमो-स्या० । ६. सोसित्वा-स्या० । ७. सादु-सी०, स्या०,
रो० । ८-८. तत्त्व-स्या० । ९-९. मे अवसासि-स्या० । १०. खो-स्या० । ११. मेव-स्या० । १२. अक्खाहि-स्या० । १३. रुप्पपट्टपलिमट्ठीव-स्या० ।

१०. या च मनुस्सलोकस्मिं, रूपेनान्वागतित्ययो^१ ।
 रूपेन^२ ते सदिसी नत्थि, देवेसु^३ गन्धर्व्वमनुस्सलोके^४ ।
 पुट्ठासि मे चारुपुव्वङ्गि^५, ब्रूहि नामं च वन्धवे ॥

११. यं त्वं पति निसिन्नोसि, रम्मं ब्राह्मण कोसिकि
 साहं भुसालया वुत्था, वरवारिवहोषसा ॥

१२. नानादुमगणाकिण्णा, बहुका गिरिकन्दरा ।
 ममेव पमुखा होन्ति, अभिसन्दन्ति पावुसे ॥

१३. अथो बहू वनतोदा, नीलवारिवहिव्वरा ।
 बहुका नागचित्तोदा^६, अभिसन्दन्ति वारिना ॥

१४. ता अम्बजम्बुलवुजा, नीपा^७ ताला चुटुम्बरा^८ ।
 बहूनि फलजातानि, आवहन्ति अभिण्हसो ॥

१५. यं किञ्चि उभतो तीरे, फलं पतति अम्बुनि ।
 असंसयं तं सोतस्स, फलं होति वसानुगं ॥

१६. एतदञ्चाय मेघावि, पुथुपञ्च सुणोहि मे ।
 मा रोचय मभिसङ्गं, पटिसेध जनाधिप ॥

१७. न^९ वाहं वट्ठवं^{१०} मञ्जे, यं त्वं रट्ठाभिवट्ठन ।
 आचेय्यमानो राजिसि, मरणं अभिकह्वसि ॥

१८. तस्स जानन्ति पितरो, गन्धर्व्वा^{११} च^{१२} सदेवका ।
 ये चा पि इसयो लोके, सञ्जतत्ता तपस्सिनो ।
 असंसयं ते पि^{१३} जानन्ति, पट्टभूता^{१४} यसस्सिनो ॥

१९. एवं विदित्वा विदू सव्वघम्मं,
 विट्ठंसनं चवनं^{१५} जीवितस्स ।
 न चीयती तस्स नरस्स पापं,
 सचे न चेतेति^{१६} वधाय तस्स ॥

१ रूपेन०-गी०, स्या०, रो० । २ रूपे-रो० । ३-३ देवगन्धर्व्वमानुसे-सी०, स्या० । ४ चारुपुव्वङ्गो-मी०, म्या० । ५ नागचित्तोदा-स्या० । ६-६ निपा ताल-मुट्टुम्बरा-स्या० । ७-७ न वाह वट्ठव-सी०, न वाह वट्ठव-रो० । ८. गन्धर्व्वो-सी० । ९. व-स्या० । १०. सी०, रो० पात्यवेसु नत्थि । ११. वट्टभूता-सी०, रो० । १२. वचनं-सी० । १३. चेते-सी० ।

२०. इसिपूगसमञ्जाते, एवं लोक्या विदिता सति^१ ।

अनरियपरिसम्भासे^२, पापकम्मं जिगिससि^३ ॥

२१. सचे अहं मरिस्सामि, तीरे ते पुथुसुस्सोणि ।

असंसयं तं^४ असिलोको, मयि पेटे आगमिस्सति ॥

२२. तस्मा हि पापकं कम्मं, रक्खस्सेव^५ सुमज्झमे ।

मा तं^६ सब्बो जनो पच्छा, पकुट्ठायि^७ मयि मते ॥

२३. अञ्जातमेतं अविस्सहसाहि,

अत्तानमम्बं च ददामि ते तं ।

सो^८ दुच्चजे कामगुणे पहाय,

सन्तिं च धम्मं च अधिट्ठितोसि ॥

२४. यो हित्वा पुव्वसञ्जोगं, पच्छा संयोजने ठितो ।

अधम्मं चेव चरति, पापं चस्स पवड्ढति ॥

२५. एहि तं पापयिस्सामि, कामं अप्पोस्सुको भव ।

उपानयामि सीतस्मिं, विहराहि अनुस्सुको ॥

२६. तं पुप्फरसमत्तेभि, वक्कज्जेहि^९ अरिन्दम ।

कोञ्चा मयूरा दिविया, कोलट्ठिमधुसाळिका^{१०} ।

कूजिता हंसपूगेहि^{११}, कोकिलेत्य पवोधरे ॥

२७. अम्बेत्य विप्पसाखग्गा^{१२}, पलालखलसन्निभा ।

कोसम्बसल्ला^{१३} नीपा, पक्कतालविलम्बिनो ॥

२८. माली तिरिटी कायूरी, अङ्गदी^{१४} चन्दनुस्सदो^{१५} ।

रत्तिं त्वं परिचारेसि, दिवा वेदेसि^{१६} वेदनं ॥

२९. सोळसित्थिसहस्सानि, या तेमा परिचारिका ।

एवं महानुभावोसि, अब्भुतो^{१७} लोमहंसनो ॥

१. पति-स्या० । २. अनरियपरिसम्भासे-स्या० । ३. जिगीससि-म० । ४. सी०, रो० पोत्यकेसु नयि । ५. रक्खस्सेव-स्या० । ६. त्व-स्या० । ७. पक्कत्थासि-सी०, रो०; पक्कत्थासि-स्या० । ८. यो-सी०, स्या०, रो० । ९. वक्कज्जेहि-स्या० । १०. कोयट्ठिमधुसालिया-सी०, स्या०, रो० । ११. हंसपूगेभि-स्या० । १२. विप्पसखग्गा-सी०, स्या०, रो० । १३. कोसुम्बसल्ला-सी०; कोसुम्बसल्ला-स्या०; कोसुम्बसल्ला-रो० । १४-१५. अङ्गदी चन्दनस्सदो-सी० । १५. वेदेसि-सी० । १६. अब्भुतो-स्या० ।

३०. किं कम्ममकरी पुच्छे, पापं अत्तदुखावहं ।
यं करित्वा मनुस्सेसु, पिट्ठिमंसानि खादसि ॥
३१. अज्जेनानि पटिग्गय्ह, कामेसु गघितो^१ अहं ।
अचरि दीघमद्धानं, परेसं अहितायहं ॥
३२. यो पिट्ठिमंसिको^२ होति, एवं उक्कच्च खादति ।
यथाहं अज्ज खादामि, पिट्ठिमंसानि अत्तनो ति ॥

५१२. कुम्भजातकं (२)

३३. को पातुरासी तिदिवा नभम्हि,
ओभासय संवरि चन्दिमा व ।
गत्तेहि ते रस्मियो निच्छरन्ति,
सतेरता^३ विज्जुरिवन्तलिवखे ॥
३४. सो छिन्नवातं कमसी अघम्हि,
वेहायसं गच्छसि तिट्ठसी च ।
इद्धी नु ते बत्थुकता सुभाविता,
अनद्धगूनं^४ अपि^५ देवतानं ॥
३५. वेहायसं^६ गम्ममगम्मं^७ तिट्ठसि,
कुम्भ किणाया ति यमेतमत्थ ।
को वा तुवं किस्स वा^८ ताय^९ कुम्भो,
अक्खाहि मे ब्राह्मण एतमत्थं ॥
३६. न सप्पिकुम्भो न पि तेलकुम्भो,
न फाणितस्स न मधुस्स कुम्भो ।
कुम्भस्म वज्जानि अनप्पकानि,
दोसे वहू कुम्भगते सुणाय ॥

१. गघितो-सी०, रो०, गिद्धितो-स्या० । २. पिट्ठिमंसियो-रो० । ३. अनेरिता-
सी० । ४-५. अनद्धगूनमसि-स्या० । ६-७. वेहायस गम्ममागम्म-सी०, स्या०; वेहायस
गम्ममागम्म-रो० । ८-९. ताय-सी०, स्या०; वताय-रो० ।

३७. गलेय्य^१ यं पित्वा^२ पते पपातं,
 सोढ्मं गुहं चन्दनियोलिगल्लं^३ ।
 वहुं पि भुञ्जेय्य अभोजनेय्यं,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

३८. यं^४ पित्वा^५ चित्तस्मिमनेसमानो,
 आहिण्डती गोरिव भक्खसारो^६ ।
 अनाथमानो उपगायति^७ नच्चति^८ च,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

5

३९. यं वे पिवित्वा अचेलो व नग्गो,
 चरेय्य गामे विसिखन्तरानि ।
 सम्मूळहचित्तो^९ अतिवेलसायी,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

B. 362

13

४०. यं पित्वा उट्ठाय पवेधमानो,
 सीसं च वाहुं^{१०} च पचालयन्तो ।
 सो नच्चती दारुकटल्लको व,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

15

४१. यं वे पिवित्वा अग्गिदट्ठा सयन्ति,
 अथो सिगालेहि पि खादितासे ।
 वन्धं वधं^{११} भोगजानिञ्चुपेन्ति,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

20

४२. यं पित्वा भासेय्य आभासनेय्यं^{१२},
 सभायमासीनो अपेतवत्थो ।
 सम्मक्खितो^{१३} वन्तगतो व्यसन्नो^{१४},
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

१. गलेय्य—सी०, स्या० । २. पीत्वा—सी०, रो० । ३. चन्दनियोलिगल्लं—स्या०, रो० । ४-४. यं वे पीत्वा—सी० । ५. भक्खसारो—सी० । ६. उपगायति—रो० । ७. रो० गेल्यके नस्यि । ८. सम्मूळहचित्तो—सी०; सम्मूळहचित्तो—स्या०; सम्मूळहरित्तो—रो० । ९. वाहुं—रो० । १०. वचन—स्या० । ११. अभासनेय्यं—सी०, स्या०, रो० । १२. समवेखतो—सी० । १३. व्यसन्नो—रो० ।

४३. यं^१ वे पितृत्वा^२ उक्कट्टो आविलक्खो,
 भमेव सच्च्वा पथवी^३ ति मञ्जे^४ ।
 न मे समो चातुरन्तो पि राजा^५,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

५ ४४. मानातिमाना कलहानि पेसुणी^६,
 दुव्वण्णिनी नग्गयिनी पलायिनी ।
 चोरान^७ घुत्तान^८ गती निकेतो,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

१० ४५. इद्धानि फीतानि कुलानि अस्सु,
 अनेकसाहस्सघनानि^९ लोके ।
 उच्छिन्नदायज्जकतानिमाय,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

B. 363 ४६. घञ्जं धनं रजतं जातरूपं,
 खेत्तं गवं यत्थ विनासयन्ति ।
 १५ उच्छेदनी वित्तवत्तं^{१०} कुलानं,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

२) ४७. यं^{११} वे^{१२} पित्वा दित्तरूपो^{१३} व^{१४} पोसो,
 अक्कोसति मातरं पितरं च ।
 सस्सुं पि गण्हेय्य अयो पि सुण्हं,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

४८. यं^{१५} वे पित्वा^{१६} दित्तरूपा व नारी,
 अक्कोसति समुरं^{१७} सामिकं च ।
 दासम्मि गण्हे परिचारकं^{१८} पि^{१९},
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

१-१. यं पित्वा-रो० । २. पुषवी-रो० । ३. मञ्जति-मी० । ४. राज-सी० ।
 ५. पेसुनानि-रो० । ६. पोगण-स्या० । ७. घुत्तानं-रो० । ८. अनेकमहसघनानि-
 मी० । ९. विनाशक-स्या० । १०-१०. यञ्जे-रो० । ११-११. दुष्टयो च-सी० ।
 १२-१२. यो वे पित्वा-रो० । १३. समुरं-स्या० । १४-१४. परिचारिकम्पि-स्या० ।

४९. यं वे^१ पिवित्वान^१ हनेय्य पोसो,
धम्मे ठितं समणं ब्राह्मणं वा ।
गच्छे अपायं पि ततोनिदानं,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

५०. यं वे पिवित्वा दुच्चरितं चरन्ति,
कायेन वाचाय च चैतसा च^२ ।
निरयं वजन्ति दुच्चरितं चरित्वा,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

5

५१. यं याचमाना न लभन्ति पुब्बे,
बहुं हिरञ्जं पि परिच्चजन्ता ।
सो तं पिवित्वा अलिकं भणाति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

10

५२. यं वे पित्वा पेसने पेसियन्तो,
अच्चायिके करणीयम्हि जाते^३ ।
अत्थं पि सो नप्पजानाति वुत्तो,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

15

५३. हिरीमना पि अहिरीकभावं,
पातुं करोन्ति मदनाय^४ मत्ता ।
धीरा पि सन्ता बहुकं भणन्ति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

B. 364

20

५४. यं वे^५ पित्वा^५ एकथूपा सयन्ति,
अनासका थण्डिलदुक्खसेय्यं^६ ।
दुब्बणिण्यं आयसकयञ्चुपेन्ति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

१-१. वे पित्वान-स्या०; वे पीत्वान-रो० । २. वा-सी० । ३. जातो-रो० ।

४. मदिराय-रो० । ५. वे-रो० । ६. पीत्वा-सी०, रो० । ७. थण्डिलदुक्खसेय्या-रो० ।

५५. यं वे पित्वा पत्तखन्धा^१ सयन्ति,
गावो कुटहता^२ व^३ न हि वारुणिया ।
वेगो नरेन सुसहोरिव^४,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

5 ५६. यं मनुस्सा विवज्जेन्ति, सप्पं घोरविसं^५ मिव^६ ।
तं लोके विससमानं, को नरो पातुमरहति ॥

५७. यं वे^७ पित्वा^८ अन्धकवेण्डपुत्ता^९,
समुद्दतीरे परिचारयन्ता ।
उपक्कमुं मुसलेहञ्जमञ्जं,
10 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥

५८. यं वे पित्वा पुव्वदेवा पमत्ता,
तिदिवा चुता सस्सतिया समाय^{१०} ।
तं तादिसं मज्जमिमं निरत्थकं,
जानं महाराज कथं पिवेय्य ॥

15 ५९. नयिमस्मिं^{११} कुम्भस्मिं दधि^{१२} वा मधु वा^{१३},
एवं अभिञ्जाय किणाहि राज ।
एवञ्चिहं कुम्भगता मया ते,
अक्खातरूपं तव सव्वमित्त^{१४} ॥

॥ 365 ६०. न मे पिता वा अथवा पि माता,
20 एतादिसा^{१५} यादिसको तुवंसि ।
हितानुकम्पो परमत्थकामो,
सोह करिस्सं वचनं तवज्ज ॥

६१. ददामि ते गामवरानि पञ्च,
दामीसतं सत्त गवं सतानि ।

१ पत्तखन्धा-सी०, स्या०, रो० । २-२. कुटहतारिव-सी०, स्या०, रो० । ३. सुसहोरिव-सी०, स्या० । ४-४. घोरविसमिव-स्या० । ५-५. वे पित्वा-रो० । ६. अन्धक वेण्डपुत्ता-सी०, अन्धकवेण्डपुत्ता-रो० । ७. समाया-सी०, स्या०, रो० । ८. नयिमस्मि-स्या०, रो० । ९-९. दधि वा मधु वा-सी०, रो०; दधिमधु वा-स्या० । १०. मव्वमित्ता-सी०, स्या०, रो० । ११. एतादिमी-सी०, स्या० ।

आजञ्जयुत्ते च रथे दस^१ इमे,
आचरियो होसि ममत्थकामो ॥

६२. तवेव दासीसतमत्थु राज,
गामा च गावो च तवेव होन्तु ।
आजञ्जयुत्ता च रथा तवेव,
सक्कोहमस्मी तिदसानमिन्दो ॥

5

६३. मंसोदनं सप्पिपायासं^२ भुञ्ज,
खादस्सु^३ च त्वं मधुमासपूर्वे^४ ।
एवं तुवं धम्मरतो जनिन्द,
अनिन्दितो सग्गमुपेहि ठानं ति ॥

10

५१३. जयहिंसजातकं (३)

६४. चिरस्सं वत मे उदपादि अज्ज,
भक्खो महा सत्तमिभत्तकाले ।
कुतोसि को वासि तदिद्ध ब्रूहि,
आचिक्ख जातिं विदितो यथासि ॥

६५. पञ्चालराजा मिगवं पविट्ठो^५,
जयहिसो नाम यदिसुतो^६ ते ।
चरामि कच्छानि वनानि चाहं,
पसदं इमं खाद ममज्ज मुञ्च ॥

15

६६. सेनेव त्वं पणसि^७ सस्समानो^८,
ममेस भक्खो पसदो^९ यं^{१०} वदेसि ।
तं खादियान^{११} पसदं जिघञ्जं^{१२},
खादिस्सं पच्छा न विलापकालो ॥

B. 356

20

६७. न चत्थि मोक्खो मम निक्कयेन^{१३},
गन्त्वान पच्चागमनाय पण्हे ।

१. दसा-सा०, रो० । २. सप्पिपायञ्च-मी० । ३-३. वे त्वं मधुना अपूपे-रो० ।
४. पूर्वयो-रो० । ५. ययिसुतो-स्या० । ६. पणमी-रो० । ७. सय्हमानो-स्या० । ८-८.
पणदाप-रो० । ९. खादियान-रो० । १०. दिपञ्जं-रो० । ११. निक्कयेन-सी० ।

तं सङ्करं^१ ब्राह्मणस्सप्पदाय^२,
सच्चानुरक्खी पुनरावजिस्सं ॥

६८. किं कम्मजातं अनुत्पत्ते^३ त्वं^४,
पत्तं समीपं मरणस्स राज ।
आचिक्ख मे तं अपि सक्कुणेमु,
अनुजानितुं^५ आगमनाय पण्हे ॥

६९. कता मया ब्राह्मणस्स घनासा,
तं सङ्करं पटिमुक्कं^६ न मुत्तं ।
तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
सच्चानुरक्खी पुनरावजिस्सं ॥

७०. या ते कता ब्राह्मणस्स घनासा,
तं सङ्करं पटिमुक्कं न मुत्तं ।
तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
सच्चानुरक्खी पुनरावजस्सु ॥

७१. मुत्तो च^७ सो पोरिसादस्स^८ हत्था,
गत्त्वा सक्कं मन्दिरं कामकामी ।
तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
आमन्तयी पुत्तमलीनसत्तं^९ ॥

७२. अज्जेव रज्जं अभिसिञ्चयस्सु^{१०},
धम्मं^{११} चर सेमु परेसु चा पि^{१२} ।
अधम्मकारो च^{१३} ते माहु लुट्ठे,
गच्छामहं पोरिसादस्स वत्ते^{१४} ॥

७३. किं कम्म कुच्चं तव देव पादे^{१५},
नाराधयी^{१६} तं^{१७} तदिच्छामि सोतुं ।

१. सङ्कर-सो०, स्या०, रो० । २. ब्राह्मणस्सप्पदाय-स्या० । ३-३. अनुत्पत्ती तं-
सो०, रो०; अनुत्पत्ते तं-स्या० । ४. अनुजानितुं-स्या० । ५. पटिमुक्कं-गो०, रो०;
पटिमुक्कं-स्या० । ६ व-गो० । ७. पोरिसादस्स-रो० । ८. पुत्तमलीनसत्तु-स्या०,
गो० । ९. अभिसिञ्चयस्सु-गो०, स्या०, रो० । १०-१०. धम्मञ्च रट्ठेसु जनेसु चा पि-स्या० ।
११. रो०, पोष्यते नपि । १२. वत्ते-स्या० । १३. पाव-म० । १४-१४. नाराधयी-गो०,
रो०; नाराधयि तं-स्या० ।

यमज्ज रज्जमिह उदस्सये तुवं^१,
रज्जं पि निच्छेय्यं^२ तया विनाहं ॥

७४. न कम्मना^३ वा वचसा व^४ तात,
अपराधितोहं तुवियं^५ सरामि ।
सन्धिं च कत्वा पुरिसादकेन,
सच्चानुरक्खी पुनाहं^६ गमिस्सं ॥

5

७५. अहं गमिस्सामि इधेव होहि,
नत्थि ततो जीवतो विप्पमोक्खो ।
सचे तुव गच्छसियेव राज,
अह पि गच्छामि उभो न होम ॥

10

७६. अद्धा हि तात सतानेस धम्मो,
मरणा च मे दुक्खतरं तदस्स ।
कम्मासपादो त यदा पचित्वा,
पसय्ह खादे भिदा^७ रुक्खमूले^८ ॥

७७. पाणेन ते पाणमह निमिस्सं,
मा त्वं अगा पोरिसादस्स वत्ते ।
एतं च ते पाणमह निमिस्सं,
तस्मा मत जीवितस्स वण्णेमिं^९ ॥

15

७८. ततो हवे धितिमा^{१०} राजपुत्तो,
वन्दित्वा^{११} मातु च पितु च पादे^{१२} ।
दुखिनिस्स^{१३} माता निपता^{१४} पथव्या^{१५},
पितास्स^{१६} पग्गय्ह भुजानि कन्दति ॥

20

१. त्व-सो० । २. निच्छेय्य-स्या० । ३. कम्मना-रो० । ४. च-स्या० ।
तुह-रो० । ५. पुनह-सो०, स्या०, रो० । ६-७. भिदा रुक्खमूले-स्या०; हित
मूले-रो० । ८. एव-रो० । ९. वरेमि-सो० । १०. धितिमा-स्या० । ११-११
न्दिप मातुच्च पितुच्च पादे-सो०, रो०, वन्दित्वा मातुच्च पितुच्च पादे-स्या० । १२
विनिम्य-स्या० । १३-१३ निपती पठव्या-सो०, म्या०, निपती पथव्या-रो० । १४
पग्ग-सो०, म्या०, गे० ।

B 363

७६. तं गच्छन्तं^१ ताव पिता विदित्वा,
परम्मुखो वन्दति पञ्जलीको^२ ।
सोमो च राजा वरुणो च राजा,
पजापती चन्दिमा सूरियो च ।
५ एतेहि गुप्तो पुरिसादकम्हा,
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि तात ॥

८०. यं दण्डकिरञ्जो^३ गतस्स माता,
रामस्सकासि^४ सोत्थानं सुगुत्ता^५ ।
तं ते अहं सोत्थानं करोमि,
१० एतेन सच्चेन सरन्तु देवा ।
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि पुत्त ॥

८१. आवी रहो वापी^६ मनोपदोसं,
नाहं सरे जातु मलीनसत्ते ।
एतेन मच्चेन सरन्तु देवा,
१५ अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि भातिक^७ ॥

८२. यस्मा च मे अनघिमनोसि सामि,
न चा पि मे मनसा अप्पियोसि ।
एतेन सच्चेन सरन्तु देवा,
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि सामि ॥

२१ ८३. ब्रहा उजू चारुमुखो कुतोसि,
न मं पजानामि वने वमन्तं ।
लुट्ठं^८ मं अत्वा पुरिसादको ति,
को सोत्थिमाजानमिवा वजेय्य ॥

८४. जानामि लुट्ठ पुरिसादको त्वं,
२५ न तं न जानामि^९ वने वसन्तं ।

१ गच्छन्तं-रो० । २ पञ्जलीको-रो० । ३ दण्डकिरञ्जो-मी०; दण्डकिरञ्ज-
रो० । ४. रायम्मा वा-मी०, रो० । ५. सुगुत्ता-रो० । ६. पि-रो० । ७. भात-मी०;
भाता-रो०, रो० । ८. लुट्ठ-मी० । ९. जानाम-मी० ।

अहं च^१ पुत्तोस्मि जयद्विसस्स,
ममज्ज खाद पितुनो पमोक्खा^२ ॥

८५. जानामि पुत्तो ति^३ जयद्विसस्स,
तथा हि वो मुखवण्णो उभिन्नं ।
सुदुक्करज्जेव^४ कतं तवेदं,
यो मत्तुमिच्छे^५ पितुनो पमोक्खा ॥

B. 369

5

८६. न दुक्करं किञ्चि महेत्थ मज्जे,
यो मत्तुमिच्छे पितुनो पमोक्खा ।
मातु^६ च^७ हेतु^८ परलोक गन्त्वा^९,
सुखेन सग्गेन च सम्पयुत्तो ॥

10

८७. अहं च खो अत्तनो पापकिरियं^{१०},
आवी रहो वा पि सरे न जातु ।
सङ्घातजातीमरणोहमस्मि,
यथेव मे इध तथा परत्थ ॥

15

८८. खादज्ज मं दानि महानुभाव,
करस्सु किञ्चानि इमं सरीरं ।
रुक्खस्स वा ते पपतामि अग्गा,
छादयमानो^{११} मय्हं^{१२} त्वमदेसि^{१३} मंसं ॥

20

८९. इदं च ते रुच्चति राजपुत्त,
चजेसि^{१४} पाणं पितुनो^{१५} पमोक्खा ।
तस्मा हि^{१६} सो त्वं तरमानरूपो,
सम्भज्ज कट्ठाणि जलेहि अग्गिं ॥

९०. ततो हवे धित्तिमा^{१७} राजपुत्तो,
दारुं^{१८} समाहत्वा^{१९} महन्तमग्गिं ।

१. पि-रो० । २. पमोक्खं-सी० । ३. सि-स्या० । ४. सुदुक्करज्जेव-स्या०,
१० । ५. मच्चु०-रो० । ६-६. मातुच्च-सी०; मातु च-स्या० । ७. हेतु-स्या०,
१० । ८. गम्मा-सी०, स्या०; गम्य-रो० । ९. पापकिरियं-स्या० । १०-१०. छादमानो
य्हं-स्या०; छादयमानो मे-रो० । ११. त्वमदेसि-स्या०; यं त्वमदेसि-रो० । १२.
जागि-गी०, रो० । १३. पितु-स्या० । १४. तिह-सी०, रो० । १५. धीत्तिमा-
गा० । १६. दारु-गी०, रो० । १७. समाहत्वा-सी०, स्या०, रो० ।
पा० १-४७

सन्दीपयित्वा पटिवेदयित्वा,
आदीपितो दानि महायमणि ॥

B. 37D

६१. खादज्ज मं दानि पसय्हकारी,
किं मं मुहुं पेक्खसि हट्ठलोमो ।
तथा तथा तुय्हमहं करोमि,
यथा यथा मं छादयमानो अदेसि ॥

5

६२. को तादिसं अरहति^१ खादिताये,
धम्मं ठितं सच्चवादि वदज्जुं ।
मुद्धा पि तस्स विफलेय्य^२ सत्तथा,
मो तादिसं सच्चवादि अदेय्य ॥

10

६३. इदञ्चिह सो ब्राह्मणं मञ्जमानो,
ससो अवासेसि सके सरीरे ।
तेनेव सो चन्दिमा देवपुत्तो,
ससत्थुतो^३ कामदुहज्ज यवख^४ ॥

15

६४. चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो,
विरोचते पन्नरसे व भाणुमा^५ ।
एवं तुवं पोरिसादा पमुत्तो,
विरोच कपिले^६ महानुभाव ।
आमोदय पितर मातरं च,
सब्बो च ते नन्दतु आतिपक्खो ॥

20

६५. ततो हवे धितिमा राजपुत्तो,
कतञ्जली परियाय^७ पोरिसादं ।
अनञ्जातो मोत्थि मुखी अरोगो,
पच्चागमा^८ कपिलमलीनमत्ता^९ ॥

१ आहति-स्या० । २ विफलेय्य-रो० । ३ समुद्रको-स्या० । ४ यवखा-
मी०, यक्खो-रो० । ५ भाणुमा-मी०, रो० । ६ कप्पिल-मी०, रो०, कपिलि-स्या० ।
७ परियाग-मी०, पण्य-स्या०, रो० । ८ पच्चाग-रो० । ९ कप्पिलमलीनमत्ता-
मी०, रो०; कपिलमलीनमत्ता-स्या० ।

६६. तं नेगमा जानपदा च सब्बे,
 हत्थारोहा रथिका पत्तिका च ।
 नमस्समाना पञ्जलिका उपागमुं,
 नमत्थु ते दुक्करकारकोसी ति ॥

५१४. छद्दन्तजातकं (४)

६७. किं नु सोचसिनुच्चङ्गि, पण्डूसि^१ वरवण्णिनि । 5 B. 371
 मिलायसि विसालक्खि, माला व परिमद्दिता ॥
६८. दोहळो मे महाराज, सुपिनन्तेनुपञ्जगा^२ ।
 न सो सुलभरूपो व, यादिसो मम दोहळो ॥
६९. ये केचि मानुसा कामा, इध लोकस्मि^३ नन्दने ।
 सब्बे ते पचुरा मय्हं, अहं ते दम्मि दोहळं ॥ 10
१००. लुद्धा देव समायन्तु, ये केचि विजिते तव ।
 एतेसं अहमक्खिस्सं, यादिसो मम दोहळो ॥
१०१. इमे ते लुद्धका देवि, कतहत्था विसारदा ।
 वनञ्जू च मिगञ्जू च, ममत्थे^४ चत्तजीविता ॥
१०२. लुद्धपुत्ता निसामेथ, यावन्तेत्थ समागता । 15
 छव्विसाणं^५ गजं सेतं, अद्दसं सुपिने^६ अहं ।
 तस्स दन्तेहि मे अत्थो, अलाभे नत्थि जीवितं ॥
१०३. न नो पितूनं^७ न पितामहानं,
 दिट्ठो सुतो कुञ्जरो छव्विसाणो ।
 यमद्दसा^८ सुपिने राजपुत्ती^९, 20
 अक्खाहि नो यादिसो हत्थिनागो ॥
१०४. दिसा चतस्सो विदिसा चतस्सो,
 उट्ठं अवो दस दिसा इमायो ।

१. पण्डुसी-स्या०, रो० । २. सुपिनन्तेनुपञ्जगा-सी०, स्या०, रो० । ३. लोक-
 मि-मी०, रो० । ४. मम ते-रो० । ५. छव्विसाणं-सी० । ६. सुपिनेन-रो० ।
 ७. पितुनं-रो० । ८. यमद्द-स्या० । ९. राजपुत्ति-रो० ।

कतमं दिसं तिष्ठति नागराजा,
यमदसा सुपिने छव्विसाणं ॥

१०५. इतो उज्जुं उत्तरियं^१ दिसायं,
अतिक्कम्म सो सत्तगिरी ब्रह्मन्ते ।
सुवण्णपस्सो नाम गिरी उळारो,
सुपुप्फितो^२ किम्पुरिसानुच्चिण्णो ॥

5

B 372

१०६. आरुह्ण सेलं भवनं किन्नरानं,
ओलोकय पव्वतपादमूलं ।
अथ दक्खसी मेघसमानवण्णं,
निग्रोधराजं अथ^३ सहस्सपादं ॥

10

१०७. तत्थच्छती^४ कुञ्जरो छव्विसाणो,
सव्वसेतो दुप्पसहो परेभि^५ ।
रक्खन्ति नं अट्टसहस्सनागा,
ईसादन्ता वातजवप्पहारिनो ॥

15

१०८. तिष्ठन्ति ते तुमूलं^६ पस्ससन्ता^७,
कुप्पन्ति वातस्स पि एरितस्स ।
मनुस्सभूतं पन तत्थ दिस्वा,
भस्मं करेय्यु नास्स रजो पि तस्स ॥

20

१०९. बहू हि मे राजकुलम्हि सन्ति,
पिळ्ळन्धना^८ जातरूपस्स देवी ।
मुत्तामणीवेळुरियामया च,
कि काहसि दन्तपिळ्ळन्धनेन ।
भारेतुकामा^९ कुञ्जरं छव्विसाणं,
उदाहु घातेस्ससि लुट्ठुत्ते ॥

25

११०. सा इस्सिता दुक्खिता चस्मि लुट्ठ,
उदं च सुस्सामि अनुस्सरन्ती ।

१. उत्तराय-स्या० । २. सुपुप्फितो-स्या० । ३. अट्ट-सी०, स्या०, रो० । ४. तत्थच्छति-गी०, स्या० । ५. परेभि-गी०, रो० । ६-६. तुमूलं मस्सासन्ता-स्या०; भिमूल-पस्ससन्ता-रो० । ७. पिळ्ळन्धना-स्या०, रो० । ८-८. रो० पोत्वके नत्थि ।

करोहि मे लुद्धक एतमर्थं,
दस्सामि ते गामवरानि पञ्च ॥

१११. कथच्छती कथमुपेति ठानं,
वीथिस्स का न्हान^१ गतस्स होति ।
कथञ्चिह^२ सो न्हायति नागराजा,
कथं विजानेमु गतिं गजस्स ॥

5

११२. तत्थेव सा पोक्खरणी अदूरे^३,
रम्मा सुतित्था च महोदिका^४ च ।
सम्पुष्फिता भमरगणानुचिण्णा,
एत्थ हि सो न्हायति नागराजा ॥

B. 373

10

११३. सीसं न्हानुप्पलमालभारी^५,
सव्वसेतो पुण्डरीकत्तचङ्गी^६ ।
आमोदमानो गच्छति सन्निकेतं,
पुरक्खत्वा महेसिं सव्वभट्ठं ॥

११४. तत्थेव सो उग्गहेत्वान वाक्यं,
आदाय तूणि च धनुं च लुद्धो ।
वितुरियति^७ सत्तगिरी ब्रह्मन्ते,
सुवण्णपस्सं नाम गिरि उल्लारं ॥

15

११५. आरुह्य सेलं भवनं किन्नरानं,
ओलोकयी^८ पव्वतपादमूलं ।
तत्थइसा मेघसमानवण्णं,
निग्रोधराजं अट्टसहस्सपादं ॥

20

११६. तत्थइसा कुञ्जरं छव्विसाणं,
सव्वसेतं दुप्पसहं परेभि ।

१. न्हान—सी०, रो० । २. कथं हि—रो० । ३. अविदूरे—स्या० । ४. महोदिका—
स्या० । ५. न्हानो उप्पलमालभारी—सी०, स्या०; न्हानो उप्पलमालभारी—रो० । ६.
पुण्डरीकचङ्गी—स्या० । ७. वितुरियति सो—मी०; वितुरेय्यति—रो० । ८. ओलोकयि—
स्या० ।

रक्खन्ति नं अट्टसहस्सनागा,
ईसादन्ता वातजवप्पहारिनो ॥

११७. तत्थद्दसा पोक्खरणि अट्टरे,
रम्मं सुतित्थं च महोदिकं च ।
सम्पुप्फितं भमरगणानुचिण्णं,
यत्थ हि सो न्हायति नागराजा ॥

११८. दिस्वान नागस्स र्गतिं ठित्तिं^१ च^१,
वीथिस्स या न्हाणगतस्स होति ।
ओपातमागच्छि^२ अनरियरूपो,
पयोजितो चित्तवसानुगाय ॥

११९. खणित्वान^३ कासुं फलकेहि द्वादयि,
अत्तानमोवाय धनु च लुट्ठो ।
पस्सागतं पुयुसल्लेन नाग,
समप्पयी दुक्कटकम्मकारी ॥

१२०. विट्ठो च नागो कोञ्चमनादि घोरं,
सत्त्वे च^४ नागा निन्नदु^५ घोररुपं ।
तिणं च कट्ठं च रण^६ करोन्ता,
घाविमु ते अट्ठदिमा समन्ततो ॥

१२१. वधिस्समेत^७ तिं पराममन्तो,
कासावमद्विख धज इसीनं ।
दुक्खेन फट्ठम्मदपादि सञ्जा,
अरहद्वजो मन्नि अवज्जरूपो ॥

१२२. अनिक्कमावो कामाव, यो वत्थ परिदहिस्मर्ति^८ ।
अपेतो दममच्चेन, न सो कामावमरहति ॥

१२३. यो च वन्नकमावम्म, मीलेमु मुममाहितो ।
उपेतो दममच्चेन, म वे कामावमरहति ॥

१-१ ठित्तिञ्च-स्या० । २ ओपातमागच्छि-गो०, रो० । ३ व-वान-रो० ।
४ व-मा०, स्या०, रो० । ५ निन्नादु-स्या० । ६ चुण्ण-गो०, रो० । ७-७ वधिस्स-
मेनन्ति-स्या० । ८ परिदहेस्मन्ति-गो०, रो० ।

१२४. समप्पितो पुथुसल्लेन नागो,
अदुट्ठचित्तो लुहकमज्झभासि ।
किमत्थयं^१ किस्स वा सम्म हेतु,
ममं वधी कस्स वायं पयोगो ॥

१२५. कासिस्स रज्जो महेसी भदन्ते,
सा पूजिता राजकुले सुभद्दा ।
त अद्दसा सा च ममं असंसि,
दन्तेहि अत्थो ति च^२ मं अवोच ॥

5

१२६. बहू हि मे दन्तयुगा उळारा,
ये मे पितूनं^३ च^४ पितामहानं ।
जानाति सा कोधना राजपुत्ती,
वधत्थिका वेरमकासि बाला ॥

B. 375

10

१२७. उट्ठेहि त्वं लुह खरं^५ गहेत्वा,
दन्ते इमे छिन्द पुरा मरामि ।
वज्जासि तं कोधनं राजपुत्ति,
नागो हतो हन्द इमस्स दन्ता ॥

15

१२८. उट्ठाया सो लुहो खर गहेत्वा,
छेत्वान दन्तानि गजुत्तमस्स ।
वग्गू सुभे अप्पट्टिमे पथव्या^६,
आदाय पक्कामि ततो हि खिप्प ॥

१२९. भयट्ठिता^७ नागवधेन अट्ठा,
ये ते नागा अट्ठदिसा विधावु ।
अदिस्वान^८ पोसं गजपच्चमित्तं,
पच्चागमु येन सो नागराजा ॥

१. निमित्थिय-स्या०, रो० । २ म-स्या० । ३-३ पितुग्र पि-रो० । ४. खुर-
रो० । ५ पयव्या-रो०, पठव्या-गो०, म्या० । ६ भयट्ठिता-मी०, रो० । ७.
दिन्द-मी०, रो० ।

- १३० ते तत्थ वन्दित्वा रोदित्वान^१ नागा,
सीसे सके पसुक ओकिरित्वा ।
अगमसु^२ ते सव्वे सक निकेत,
पुरक्खत्वा महेसि सव्वभद् ॥
- 5 १३१ आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स,
वग्गू सुभे अण्णटिमे पथव्या ।
सुवण्णराजीहि समन्तमोदरे,
सो लुट्ठको कासिपुर उपागमि ।
उपनेसि सो राजकज्जाय दन्ते,
नागो हतो हन्द इमस्स दन्ता ॥
- 10 B 376 १३२ दिस्वान दन्तानि गजुत्तमस्स,
भत्तुप्पियस्स^३ पुरिमाय जातिया ।
तत्थेव तस्सा हृदय अफालि,
तेनेव सा कालमकासि वाला ॥
- 15 १३३ सम्बोधिपत्तो स^४ महानुभावो,
सित^५ अकासि^६ परिसाय मज्झे ।
पुच्छिसु भिक्खू सुविमुत्तचित्ता,
नाकारणे पातुकरोन्ति बुद्धा ॥
- 20 १३४ यमदसाथ दहरि कुमारि,
कासायवत्थ^७ अनगारिय चरन्ति ।
सा खो तदा राजकज्जा अहोसि,
अह तदा नागराजा अहोसि ॥
- 23 १३५ आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स,
वग्गू सुभे अण्णटिमे पथव्या ।
यो लुट्ठको कासिपुर उपागमि,
सो खो तदा देवदत्तो अहोसि ॥

१ रादित्व-सी० रो० । २ आगमिसु-स्या० । ३ भत्तुप्पियस्स-स्या० ।
४ च-सी०, स्या०, व-रा० । ५-५ सीत अकासी-स्या० । ६ कासाववत्थ-
सी०, स्या० ।

१३६. अनावसूरं चिररत्तसंसितं,
उच्चावचं चरितमिदं पुराणं ।
वीतद्वरो वीतसोको विसल्लो,
सयं अभिञ्जाय अभासि बुद्धो ॥

१३७. अहं वो तेन कालेन, अहोसि तत्थ भिक्खवो ।
नागराजा तदा होमि^१, एवं धारेथ जातकं ति ॥

5

५१५. सम्भवजातकं (५)

१३८ रज्जं च पटिपन्नास्म^२, आधिपच्चं^३ सुचीरत ।
महत्तं^४ पत्तुमिच्छामि, विजेतु पथावि इमं ॥

१३९. धम्मेन नो अधम्मेन, अधम्मो मे न रुच्चति ।
किच्चो व धम्मो चरितो, रज्जो होति सुचीरत ॥

10

१४०. इध चेवानिन्दिता येन, पेच्च येन अनिन्दिता ।
यसं देवमनुस्सेसु, येन पप्पोमु ब्राह्मण ॥

B 377

१४१. योहं अत्थं च धम्मं च, कत्तुमिच्छामि ब्राह्मण ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, ब्राह्मणक्खाहि पुच्छितो ॥

१४२. नाञ्जत्र विधुरा राज, एतदक्खातुमरहति^५ ।
यं त्वं अत्थं च धम्मं च, कत्तुमिच्छसि खत्तिय ॥

15

१४३. एहि खो पहितोगच्छ, विधुरस्स उपन्तिकं ।
निकखञ्चिमं^६ सुवण्णस्स, हरं गच्छ सुचीरत ।
अभिहारं इमं दज्जा^७, अत्थधम्मानुसिट्ठिया^८ ॥

१४४. स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, विधुरस्स उपन्तिकं ।
तमद्दस महाब्रह्मा, असमानं सके घरे ॥

20

१. होमि—सी०, स्या०, रो० । २. पटिपन्नास्मा—सी०, स्या०, रो० । ३. अधिपच्चं—
गे० । ४. महत्तं—स्या० । ५. तदक्खातुमरहति—सी०, स्या० । ६. निक्खञ्चिमं—गी०;
निक्खमिमं—रो० । ७. दज्ज—स्या० । ८. अत्थधम्मानुसिट्ठिया—रो० ।

१८५ रञ्जोह पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अथ धम्म च पुच्छेसि, इच्चव्रवि युधिद्विलो ।
त त्व अथ च धम्म च, विधुरक्खाहि पुच्छितो ॥

१८६ गङ्ग मे पिदहिस्सन्ति, न त' सक्कोमि ब्राह्मण ।
अपिधेतु महासिन्धु, त कथ सो भविस्सति ॥

१४७ न ते सक्कोमि अक्खातु, अथ धम्म च पुच्छितो ।
भद्रकारो च मे पुत्तो, ओरसो मम अजो ।
त त्व अथ च धम्म च, गत्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥

१४८ स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, भद्रकारस्सु^१ पन्तिक^१ ।
तमद्स महाब्रह्मा, निसिन्न सन्धि वेस्मनि ॥

१४९ रञ्जोह पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अथ धम्म च पुच्छेसि, इच्चव्रवि युधिद्विलो ।
त त्व अथ च धम्म च, भद्रकार पवूहि^१ मे ॥

१५० मसकाज^१ अवहाय, गोघ अनुपतामह ।
न ते सक्कोमि अक्खातु, अथ धम्म च पुच्छितो ॥

१५१ सञ्चयो^१ नाम मे भाता, कनिट्ठो मे सुचीरत ।
त त्व अथ च धम्म च, गत्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥

१५२ स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, सञ्चयस्स उपन्तिक^१ ।
तमद्स महाब्रह्मा, निसिन्न सन्धि वेस्मनि^१ ॥

१५३ रञ्जोह पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अथ धम्म च पुच्छेसि, इच्चव्रवि युधिद्विलो ।
त त्व अथ च धम्म च, सञ्चयक्खाहि पुच्छितो ॥

१५४ सदा म गिलते^१ मच्चु, साय पातो सुचीरत ।
न ते सक्कोमि अक्खातु, अथ धम्म च पुच्छितो ॥

१ न-रो० । २-२ भद्रकारस्स पन्तिक-सो० स्या० । ३ आवीहि-रा० ।
४ मसकाज-रो० । ५ सञ्चयो-सो०, स्या०, रो० । ६ परिसति-स्या०, परिसति-
रा० । ७ गिलति-रो० ।

१५५. सम्भवो नाम मे भाता, कनिष्ठो मे सुचीरत ।
तं त्वं अत्थं च धम्मं च, गत्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥

१५६. अम्भुतो^१ वत भो धम्मो, नायं अस्माक रुच्चति ।
तयो जना पितापुत्ता, तेषु पञ्जाय नो विदू ॥

१५७. न तं सक्कोथ अक्खातुं, अत्थं^२ धम्मं च पुच्छिता । 5
कथं नु दहरो जज्जा, अत्थं धम्मं च पुच्छितो ॥

१५८. मा नं दहरो ति उज्जासि^३, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥

१५९. यथा पि चन्दो विमलो, गच्छं आकासधातुया ।
सब्बे तारागणे^४ लोके, आभाय अतिरोचति ॥ 10

१६०. एवं पि दहरूपेतो, पञ्जायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥

१६१. यथा पि रम्मको मासो, गिम्हानं होति ब्राह्मण ।
अतेवज्जेहि मासेहि, दुमपुप्फेहि सोभति ॥ 15

१६२. एवं पि दहरूपेतो, पञ्जायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥ B. 379

१६३. यथा पि हिमवा ब्रह्मो, पव्वतो गन्धमादनो ।
नानारुक्खेहि सच्छन्नो, महाभूतगणालयो ।
ओसधेहि च दिव्वेहि, दिसा भाति पवाति च ॥ 20

१६४. एवं पि दहरूपेतो, पञ्जायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥

१. अम्भुतो-स्या० । २. अत्थं च-सी० । ३. मज्जाणि-स्या० । ४. तारागणं-
म्या० । ५. त-सी० ।

१६५. यथा पि पावको ब्रह्मे, अचिचमाली यसस्सिमा ।
जलमानो वने^१ गच्छे^२, अनलो कण्ठवत्तनी ॥

१६६. घतासनो धूमकेतु, उत्तमाहेवनन्दहो ।
निसीथे^३ पञ्चतग्गस्मिं, पट्टतेघो^४ विरोचति ॥

५ १६७. एवं पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्यं धम्मं च ब्राह्मण ॥

१६८. जवेन भद्रं जानन्ति, वलिवद्दं^५ च^६ वाहिये ।
दोहेन वेनुं जानन्ति, भासमानं च पण्डितं ॥

१० १६९. एवं पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उज्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जज्जा, अत्यं धम्मं च ब्राह्मण ॥

१७०. स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, सम्भवस्स उपन्तिकं ।
तमद्स महाब्रह्मा, कीळमानं बहीपुरे ॥

१५ १७१. रज्जोहं पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अत्यं धम्मं च पुच्छेसि^७, इच्चववि युधिद्विलो ।
तं त्वं अत्यं च धम्मं च, सम्भवक्खाहि पुच्छितो ॥

B. ३२० १७२. तग्घ ते अहमक्खिस्सं, यथा पि कुसलो तथा ।
राजा च खो तं^८ जानाति, यदि काहति वा न वा ॥

२० १७३ अज्ज सुवे ति संसेय्य, रज्जा पुट्ठो सुचीरत ।
मा कत्वा अवसी राजा, अत्ये जाते युधिद्विलो ॥

१७४. अज्जत्तज्जेव संसेय्य, रज्जा पुट्ठो सुचीरत ।
कुम्मगां न निवेसेय्य, यथा मूळ्हो अचेतसो ॥

२५ १७५. अत्तानं नातिवत्तेय्य, अघम्मं न समाचरे ।
अतित्ये नप्पतारेय्य^९, अनत्ये न युतो सिया ॥

१-१. परं कच्छे-सो०, रो० । २. नित्तिवे-स्या० । ३. बहूतेजो-स्या० ।
४-४. वलिवद्दं-सो०, रो०; वलिवद्दं-स्या० । ५. पुच्छत्सु-सो०, रो० । ६. न-
रो० । ७. नप्पतारेय्य-सो०; नप्पतरेय्य-रो० ।

१७६. यो च एतानि ठनानि, कत्तुं जानाति खत्तियो ।
सदा सो वड्डते^१ राजा, सुक्कपक्खेव चन्दिमा ॥
१७७. जातीनं च पियो होति, मित्तेसु च विरोचति ।
कायस्स भेदा सप्पञ्जो, सगं सो उपपज्जती ति ॥

५१६. महाकपिजातकं (६)

१७८. वाराणस्यं^३ अहू राजा, कासीनं रट्ठवड्डनो । 5
मित्तामच्चपरिव्यूळ्हो^३, अगमासि मिगाजिनं^४ ॥
१७९. तत्थ ब्राह्मणमद्विख, सेतं चित्रं किलासिनं ।
विद्धस्तं कोविळारं^५ व^५, किसं^६ धमनिसन्थतं ॥
१८०. परमकारुञ्जतं पत्तं, दिस्वा किच्छगतं नरं । 10
अवच व्यम्हितो राजा, यक्खानं कतमो नुसि ॥
१८१. हत्थपादा च ते सेता, ततो सेततरं^७ सिरो ।
गत्तं कम्मासवण्णं^८ ते^८, किलासबहुलो चसि ॥
१८२. वट्ठनावळि^९ सङ्कासा, पिट्ठि ते निन्नतुन्नता ।
काळपव्वा^{१०} व^{१०} ते अङ्गा, नाञ्जं पस्सामि एदिसं ॥
१८३. उग्घट्टपादो^{११} तसितो, किसो धमनिसन्थतो । 15 B. 381
छातो आतत्तरूपोसि^{१२}, कुतोसि^{१३} कत्थ गच्छसि^{१४} ॥
१८४. दुइसी अप्पकारोसि, दुव्वण्णो भीमदस्सनो ।
जनेत्ति^{१५} या पि ते माता, न तं इच्छेय्य पस्सितुं ॥
१८५. किं कम्ममकरं^{१६} पुव्वे, कं^{१७} अवज्झं^{१८} अघातयि ।
किव्विसं थं करित्वान, इदं दुक्खं उपागमि ॥ 20

१. वड्डते-सी० । २. वाराणस्यं-सी०, रो० । ३. मित्तामच्चपरिव्यूळ्हो-सी०, रो० । ४. मिगाजिरं-सी०; मिगाचिरं-रो० । ५-५. कुविळारं व-रो० । ६. किसं-स्या० । ७. सेततरो-रो० । ८-८. कम्मासवण्णन्तो-सी० । ९. वट्ठनावळि-रो० । १०-१०. काळपव्वा-सी०; काळपव्वा व-स्या०; काळपव्वा व-रो० । ११. उग्घट्टपादो-स्या० । १२. अविततरूपोसि-स्या० । १३-१३. कुतोनु त्वं अगच्छसि-रो० । १४. जनेत्ती-सी० । १५. कम्ममकरा-सी०, स्या०, रो० । १६-१६. कि अवज्झं-सी०; कि ०-स्या० ।

१८६. तग्ध ते अहमक्खिस्सं, यथा पि कुसलो तथा ।
सच्चवादिं हि लोकस्मिं, पसंसन्तीध पण्डिता ॥

१८७. एको चरं गोगवेसो, मूळ्हो^१ अच्चसरिं वने ।
अरञ्जे ईरिणे^२ विवने^३, नानाकुञ्जरसेविते ॥

१८८. वाळमिगानुचरिते, विप्पनट्ठोस्मि कानने ।
अचरिं तत्थ सत्ताहं, खुप्पिपाससमप्पितो^४ ॥

१८९. तत्थ तिन्दुकमट्ठक्खिं, विसमट्ठं बुभुक्खितो ।
पपातमभिलम्बन्तं, सम्पन्नफलधारिनं ॥

१९०. वातस्सितानि^५ भक्खेस्सि, तानि रुच्चिंसु मे भुसं ।
अतित्तो रुक्खमारुहिं^६, तत्थ हेस्सामि आसितो^७ ॥

१९१. एकं मे भक्खितं आसि, दुतियं अभिपत्तितं ।
ततो सा भञ्जथ साखा, छिन्ना फरसुना विय ॥

१९२. सोहं सहा व साखाहि, उद्धपादो^८ अवंसिरो ।
अप्पतिट्ठे अनालम्बे, गिरिदुग्गस्मि पापतं ॥

१९३. यस्मा च वारि गम्भीरं, तस्मा न समपज्जिसं^९ ।
तत्थ सेसि निरानन्दो, अनूना दस रत्तियो ॥

१९४. अयेत्थ कपि मागञ्छि^{१०}, गोनङ्गुलो^{११} दरीचरो ।
साखाहि साखं विचरन्तो, खादमानो दुमप्फलं ॥

१९५. सो म दिस्वा किसं पण्डु, कारुञ्जमकरं^{१२} मयि ।
अम्भो को नाम सो एत्थ, एवं दुक्खेन अट्ठितो ॥

१९६. मनुस्सो अमनुस्सो वा, अत्तानं मे पवेदय ।
तस्सञ्जलिं पणामेत्वा, इदं वचनमब्रवि ॥

१ मूळ्हो-स्या० । २ ईरिणे-म० । ३ वने-रो० । ४ खुप्पिपासा०-सी०, रो० । ५ वातसीतानि-सी०, रो० । ६ रुक्खमारुह्य-सी०, स्या० । ७ अस्सितो-स्या० । ८ उद्धपादो-सी०, रो० । ९ समपज्जिसि-सी०; समपज्जिय-रो० । १० मागञ्छि-स्या० । ११ गोनङ्गुलो-सी० । १२ कारुञ्जमकरा-सी० ।

१६७. मनुस्सोहं व्यसम्पत्तो^१, सा मे नत्थि इतो गति ।
तं वो वदामि भद्दं वो^२, त्वं च मे सरणं भव ॥

१६८. गरु^३ सिलं गहेत्वान, विचरी^४ पव्वते कपि ।
सिलाय योगं^५ कत्वान, निसभो एतदब्रवि ॥

१६९. एहि मे पिट्ठिमारुह, गीवं गण्हाहि बाहुभि^६ ।
अहं तं उद्धरिस्सामि, गिरिदुग्गत^७ वेगसा ॥

5

२००. तस्स तं वचनं सुत्वा, वानरिन्दस्स सिरीमतो ।
पिट्ठिमारुह धीरस्स, गीवं बाहाहि अग्गहिं ॥

२०१. सो मं ततो समुट्ठासि, तेजस्सी^८ बलवा कपि ।
विहञ्जमानो किञ्छेन, गिरिदुग्गत वेगसा ॥

10

२०२. उद्धरित्वान मं सन्तो, निसभो एतदब्रवि ।
इद्धं मं सम्म रक्खस्सु, पस्सुपिस्सं मुहुत्तकं ॥

२०३. सीहा^९ व्यग्घा च दीपी^{१०} च, अञ्छकोकतरञ्छयो ।
ते मं पमत्तं हिंसेय्युं, ते त्वं दिस्वा निवारय^{११} ॥

२०४. एवं मे परित्तातून^{१२}, पस्सु पि सो मुहुत्तकं ।
तदाहं पापिकं दिट्ठिं, पटिलच्चिं अयोनिस्सो ॥

15

२०५. भक्खो अयं मनुस्सानं, यथा चञ्जे वने मिगा ।
यं नूनिमं वधित्वान, छातो खादेय्य वानरं ॥

२०६. असितो^{१३} च गमिस्सामि, मंसमादाय सम्बलं ।
कन्तारं नित्यरिस्सामि, पाथेय्यं मे भविस्सति ॥

20

२०७. ततो सिलं गहेत्वान, मत्थकं सन्निताळयिं ।
मम गत्तकिलन्तस्स^{१४}, पहारो दुव्वलो अहु ॥

१. वसम्पत्तो-स्या०, रो० । २. ते-स्या० । ३. गरु-गी०, रो० । ४. विचरि-गी०, रो० । ५. योत्तं-स्या० । ६. बाहुभि-गी०, स्या०, रो० । ७. गिरिदुग्गतो-गी०, रो० । ८. तेजस्सी-गी०; तेजगी-स्या०, रो० । ९. गीह-रो० । १०. दीपि-स्या० । ११. वारया-रो० । १२. परित्तातून-रो० । १३. आगितो-रो० । १४. भत्तो-गी०, स्या०; मत्थ-रो० ।

- २०८ सो च वेगेनुदप्यत्तो, कपि रुहिरमक्खितो ।
अस्सुपुण्णेहि नेत्तेहि, रोदन्तो म उदिकखति ॥
- २०९ माय्योम करि भट्ठन्ते, त्व च नामेदिस करि ।
त्व च खो नाम दीघायु^१, अञ्जे^२ वारेतुमरहमि ॥
- २१० अहो वत रे पुरिस, ताव दुक्करकारक ।
एदिसा विसमा दुग्गा, पपाता उद्धतो^३ मया ॥
- २११ आनीतो परलोका व, दुब्भेय्य म अमञ्जथ ।
त तेन पापधम्मेन, पाप पापेन चिन्तित ॥
- २१२ मा हेव त्व अधम्मट्ठ, वेदन कटुक फुसि ।
मा हेव पापकम्म त, फल वेळु व त वधि ॥
- २१३ तयिमेनत्थि विस्सासो, पापधम्म^४ असञ्जत^५ ।
एहि मे पिट्ठितो गच्छ, दिस्समानो व सन्तिके ॥
- २१४ मुत्तोसि^६ हत्था वाळान, पत्तोसि मानुसि पद ।
एस मग्गो अधम्मट्ठ, तेन गच्छ यथासुख ॥
- २१५ इद वत्वा गिरिचरो, रहदे^७ पक्खल्य^८ मत्थक ।
अस्सूनि सम्पमज्जित्वा, ततो पव्वतमारुहि ॥
- २१६ सोह तेनाभिसत्तोस्मि, परिळाहेन अट्ठितो ।
डव्हमानेन गत्तेन, वारि पातु उपागमि ॥
- २१७ अग्गिना विय सन्तत्तो, रहदो रुहिरमक्खितो ।
पुव्वलोहितसङ्घासो, सब्बो मे समपज्जथ ॥
- २१८ यावन्तो उदविन्दूनि, कायस्मि निपत्तिसु मे ।
तावन्तो गण्ड^९ जायेथ, अट्ठवेलुवसादिसा^{१०} ॥
- २१९ पमिन्ना पग्घरिसु मे, कुणपा पुव्वलोहिता ।
येन येनेव गच्छामि, गामेसु निगमेसु च ॥

१ दीघायु-रो० । २ अञ्ज-रो० । ३ उद्धतो-रो० । ४-४ पापधम्म-
अथ-रो० । ५ मुत्तोति-सी० । ६ रुहिर-स्या० । ७ पक्खाल्य-सी० ।
गण्ड-सी०, रो०, गण्ड-स्या० । ८ अट्ठवेलुवसादिसा-सी०, अट्ठवेलुवसादिमा-
१० ।

२२०. दण्डहत्था निवारेन्ति, इत्थियो पुरिसा च मं ।
ओक्किता^१ पूतिगन्धेन, मास्सु ओरेन आगमा ॥
२२१. एतादिसं इदं दुक्खं, सत्त वस्सानि दानि मे ।
अनुभोमि सकं कम्मं, पुब्बे दुक्कटमत्तनो^२ ॥
२२२. तं वो वदामि भद्दन्ते^३, यावन्तेत्थ समागता ।
मास्सु मित्तान^४ दुब्भित्थो, मित्तदुब्भो हि पापको ॥
२२३. कुट्ठी किलासी भवति, यो मित्तानिध^५ दुब्भति ।
कायस्स भेदा मित्तद्दु^६, निरयं सोपपज्जती ति ॥

५१७. दकरक्खसजातकं (७)

२२४. सचे वो बुद्ध्यमानानं, सत्तन्नं उदकण्णवे ।
मनुस्सवल्लिमेसानो, नावं गण्हेय्य रक्खसो ।
अनुपुब्बं कयं दत्त्वा, मुञ्चेसि दकरक्खसा^७ ॥
२२५. मातरं पठमं दज्जं, भरियं दत्त्वान भातरं ।
ततो सहायं दत्त्वान, पञ्चमं दज्जं^८ ब्राह्मणं ।
छट्ठाहं दज्जमत्तानं, नेव दज्जं^९ महोसधं ॥
२२६. पोसेता ते जनेत्ती च, दीघरत्तानुकम्पिका ।
छम्भी^{१०} तयि पदुस्सति^{१०}, पण्डिता अत्थदस्सिनी ।
अञ्जं उपनिसं कत्वा, वधा तं परिमोचयि ॥
२२७. तं तादिसि पाणदादि, ओरसं गव्वधारिणि^{११} ।
मातरं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खनो ॥
२२८. दहरा वियलङ्कारं, धारेति^{१२} अपिळन्वनं^{१३} ।
दोवारिके अनीकट्ठे, अतिवेलं पजग्घति ॥

१. ओक्किता-जी० । २. दुक्कटमत्तनो-रो० । ३. भद्द वो-मी०, रो० । ४. मित्तानं-रो० । ५. मित्तानीध-स्या० । ६. मित्तदुब्भो-स्या० । ७. दकरक्खसो-रो० । ८. दज्ज-स्या० । ९. दज्ज-रो० । १०-१०. छम्भी तयि पदुस्सति-मी०; छम्भि तयि पदुस्सति-स्या० । ११. गव्वधारिणि-मी० । १२. धारेति-मी० । १३. अपिळन्वनं-स्या० ।

२२९. अथो^१ पि पटिराजूनं, सयं दूतानि सासति ।
मातरं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३०. इत्थिगुम्बस्स^२ पवरा, अच्चन्तं^३ पियभाणिनी^४ ।
अनुग्गता^५ सीलवती, छाया व अनपायिनी ॥
२३१. अक्कोधना पुञ्जवती^६, पण्डिता अत्थदस्सिनी ।
उव्वरिं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२३२. खिड्डारतिसमापन्नं, अनत्थवसमागतं ।
सा मं सकान पुत्तानं, अयाचं याचते धनं ॥
२३३. सोहं ददामि सारत्तो^७, वहुं उच्चावचं धनं ।
सुदुच्चजं चजित्वान, पच्चा सोचामि दुम्मनो ।
उव्वरिं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३४. येनोचिता जनपदा^८, आनीता च पटिग्गहं ।
आभतं पररज्जेभि^९, अभिट्ठाय बहुं^{१०} धनं ॥
२३५. धनुग्गहानं पवरं, सूरं तिखिणमन्तिनं ।
भातरं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२३६. येनोचिता^{११} जनपदा, आनीता च पटिग्गहं ।
आभतं पररज्जेभि, अभिट्ठाय बहुं धनं ॥
२३७. धनुग्गहानं पवरो, सूरो तिखिणमन्ति च ।
मयायं^{१२} सुखितो राजा, अतिमञ्जति दारको ॥
२३८. उपट्ठान पि मे अय्ये, न सो एति यथा पुरे ।
भातरं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३९. एकरत्तेन उभयो, त्वं चेव धनुसेख च^{१३} ।
उभो जातेत्थ पञ्चाला, सहाया सुसमावया ॥

१ ततो-सी० । २ इत्थिगुम्बस्स-स्या० । ३-३. अच्चन्त पिय वादिनी-सी०, ३० । ४ अनुब्बता-स्या० । ५ पञ्जवती-सी०, रो० । ६ सारत्तो-स्या० । ७ ज्जाभि-सी० । ८ जानपदा-सी०, स्या०, रो० । ९ पररज्जेहि-सी० । १०. बहु-स्या० । ११. मयोचिता-सी०; मयाचिता-रो० । १२ मया सो-सी०, रो० । १३ वा-सी०, स्या०, रो० ।

२४०. चरिया तं अनुबन्धित्यो, एकदुक्खसुखो तव ।
उस्सुक्को^१ ते दिवारत्ति, सब्बकिच्चेसु व्यावटो^२ ।
सहायं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥

२४१. चरिया^३ मं^४ अयं अय्ये, पजग्घित्यो^५ मया सह ।
अज्जा पि तेन वण्णेन, अतिवेलं पजग्घति ॥

5

२४२. उव्वरियापिहं^६ अय्ये, मन्तयामि रहोगतो ।
अनामन्तो^७ पविसति, पुव्वे अप्पटिवेदितो ॥

२४३. लद्धद्वारो^८ कतोकासो, अहिरिकं^९ अनादरं ।
सहायं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥

२४४. कुसलो सब्बनिमित्तानं, रुतञ्जू^{१०} आगतागमो ।
उप्पाते^{११} सुपिने युत्तो, निय्याने च पवेसने ॥

10

२४५. पट्ठो^{१२} भूमन्तलिक्खस्मिं, नक्खत्तपदकोविदो ।
ब्राह्मणं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥

२४६. परिसायं पि मे अय्ये, उम्मीलित्वा^{१३} उदिक्खति ।
तस्मा अच्चभमुं लुद्धं, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥

15

२४७. ससमुद्दपरियायं, महिं सागरकुण्डलं ।
वसुन्धरं आवससि^{१४}, अमच्चपरिवारितो ॥

२४८. चातुरन्तो महारट्ठो, विजितावी महव्वलो ।
पथव्या एकराजासि, यसो ते विपुलं गतो ॥

२४९. सौळसित्थिसहस्सानि, आमुत्तमणिकुण्डला ।
नानाजनपदा नारी, देवकञ्जूपमा सुभा ॥

20

२५०. एवं सब्बज्जसम्पन्नं, सब्बकामसमिद्धिनं ।
सुखितानं पियं दीघं, जीवितं आहु खत्तिय ॥

१. उस्सुक्को-सी० । २. व्यावटो-सी०; पावटो-स्या० । ३-३. चरियाय-
गो० । ४. सज्जग्घित्यो-स्या० । ५. उव्वरियापिमे-सी० । ६. अनामन्ता-सी० । ७.
लद्धद्वारो-सी०, रो० । ८. अहिरिक-स्या० । ९. रुतञ्जू-सी०, स्या०, रो० । १०.
उप्पाते-सी०, स्या० । ११. पट्ठो-सी०, रो०; पठो-स्या० । १२. मीलयित्वा-सी०; उग्मि-
यित्वा-स्या० । १३. आवससि-सी० ।

२५१. अथ त्वं केन वण्णेन, केन वा पन हेतुना ।
पण्डितं अनुरक्खन्तो, पाणं चजसि दुच्चजं ॥
२५२. यतो पि आगतो अय्ये, मम हत्थं महोसधो ।
नाभिजानामि धीरस्स, अनुमत्तं पि दुक्कटं ॥
२५३. सचे च^१ किस्मिचि^२ काले, मरणं मे पुरे सिया ।
सो^३ मे पुत्ते^४ पपुत्ते च, सुखापेय्य महोसधो ॥
२५४. अनागतं पच्चुप्पन्नं, सब्बमत्थं पि^५ पस्सति^६ ।
अनापराधकम्मन्तं, न दज्जं दकरिखनो ॥
२५५. इदं सुणाय^७ पञ्चाला, चूलनेय्यस्स^८ भासितं ।
पण्डितं अनुरक्खन्तो, पाणं चजति दुच्चजं ॥
२५६. मातु भरियाय भातुच्च^९, सखिनो ब्राह्मणस्स च ।
अत्तनो चा पि पञ्चालो, छन्नं चजति जीवितं ॥
२५७. एवं महत्थिका^{१०} पञ्जा, निपुणा साधुचिन्तिनी ।
दिट्ठधम्महितत्थाय^{११}, सम्परायसुखाय चा ति ॥

५१८. पण्डरनागराजजातकं^{१०} (८)

२५८. विकिण्णवाचं अनिगुह^{१२} मन्तं,
असञ्जतं अपरिचक्खितारं ।
भयं तमन्वेति सयं अबोधं,
नागं यथा पण्डरकं सुपण्णो ॥
२५९. यो गुह्यमन्तं परिरक्खनेय्यं,
मोहा नरो संमति हासमानो^{१३} ।
तं भिन्नमन्तं भयमन्वेति खिप्पं,
नागं यथा पण्डरक सुपण्णो ॥

१ दुक्कट-सी० । २-२ पि किम्हिचि-स्या० । ३-३. पुत्ते ष मे-सी०, स्या०, रो० । ४-४ विपस्सति-सी०, स्या०, रो० । ५. सुणोय-सी० । ६. चूलनीयस्स-सी० । ७. मातु च-स्या० । ८ महिदिया-स्या० । ९ दिट्ठधम्मे हितत्थाय-सी० । १० पण्डरकजातक-सी०, स्या०; पण्डरजातक-रो० । ११ अनिगुह-रो० । १२ भासमानो-सी०, रो० ।

२६०. नानुमित्तो ग्रहं अत्थं, गुह्यं वेदितुमरहति^१ ।
 सुमित्तो च असम्बुद्धं, सम्बुद्धं वा अनत्थं वा ॥

२६१. विस्सासमापज्जिमहं^२ अचेलं^३,
 समणो अयं सम्मतो भावित्तो ।
 तस्साहमक्खिं विवरि^४ गुह्यमत्थं,
 अतीतमत्थो कपणं^५ रुदामि ॥

5

२६२. तस्साहं परमं^६ ब्रह्मं गुह्यं,
 वाचं हि मं नासक्खिं^७ संयमेतुं ।
 तप्पक्खतो हि भयमागतं ममं^८,
 अतीतमत्थो कपणं रुदामि ॥

10

२६३. यो वे नरो सुहृदं मञ्जमानो,
 गुह्यमत्थं संसति दुक्कुलीने ।
 दोसा भया अथ वा रागरत्ता^९,
 पल्लित्थितो^{१०} वालो असंसयं सो ॥

२६४. तिरोक्खवाचो असतं पविट्ठो,
 यो सङ्गतीसु मुदीरेति^{११} वाक्यं ।
 आसीविसो दुम्मुखोत्थाहु तं नरं,
 आरा आरा^{१२} संयमे तादिसम्हा ॥

15

२६५. अन्नं पानं कासिकचन्दनं^{१३} च,
 मनापित्थियो^{१४} मालमुच्छादनं च ।
 ओहाय गच्छामसे सन्वकामे,
 सुपण्ण पाणूपगता व त्यम्हा ॥

20

२६६. को नीव तिण्णं गरहं उपेत्ति,
 अस्मिंध लोके पाणभू नागराज ।

१. वेदितुं - रो० । २-२. विस्सासमापज्जिमहं अचेलो - सी०; ० अचेलो - रो० ।
 ३. विवरं - सी० । ४. कपणो - रो० । ५. पुरिमं - सी० । ६. नासक्खि - रो० । ७.
 मम - सी०, स्या०, रो० । ८. रागरत्तो - सी०, स्या०, रो० । ९. पल्लित्थितो - स्या०;
 पल्लित्थो - रो० । १०. मुदीरेत्ति - स्या० । ११. अरा - रो० । १२. यासिकं ० - रो० ।
 १३. मनापिट्ठियो - रो० ।

समणो सुपण्णो अथ वा त्वमेव^१,
किंकारणा पण्डरकगहीतो^२ ॥

२६७. समणो ति^३ मे सम्मतत्तो अहोसि,
पियो च मे मनसा भावितत्तो ।
तस्साहमक्खिं विवरिं गुह्ममत्थं,
अतीतमत्थो कपणं रुदामि ॥

२६८. न चत्थि सत्तो अमरो पथव्या^४,
पञ्जाविधा नत्थि न निन्दितव्वा ।
सच्चेन^५ धम्मेन धितिया^६ दमेन,
अलब्भमव्याहरती^७ नरो इध ॥

२६९. मातापिता परमा बन्धवानं,
नास्स ततियो अनुकम्पकत्थि ।
तेसं पि गुह्मं परमं न संसे,
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥

२७०. मातापिता भगिनी भातरो च,
सहाया^८ वा यस्स होन्ति सपक्खा ।
तेसं पि गुह्मं परमं न संसे,
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥

२७१. भरिया चे पुरिसं वज्जा, कोमारी पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता वातिसङ्घपुरक्खता,
तस्सा पि गुह्मं परमं न संसे ।
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥

२७२. न गुह्ममत्थं विवरेय्य, रक्खेय्य नं यथा निर्धि ।
न हि पातुकतो साधु, गुह्मो अत्थो पजानता ॥

२७३. थिया गुह्मं न संसेय्य, अमित्तस्स च पण्डितो ।
यो चामिसेन संहिरो, हृदयत्थेनो च यो नरो ॥

१. तवेव-रो० । २. पण्डरक गहीतो-स्या० । ३. हि-स्या० । ४. पठव्या-
सी०, स्या०; पथव्या-रो० । ५. सच्चेन च-स्या० । ६. धिया-सी०, रो० । ७
लब्भमव्याहरती-रो० । ८. सभाय-रो० ।

२७४. गुह्यमत्थं असम्बुद्धं, सम्बोधयति यो नरो ।
मन्तभेदभया तस्स, दासभूतो तितिवखति ॥
२७५. यावन्तो पुरिसस्सत्थं, गुह्यं जानन्ति मन्तिनं ।
तावन्तो तस्स उब्बेगा, तस्मा गुह्यं न विस्सजे ॥ B. ३९०
२७६. विविच्च भासेय्य दिवा रहस्सं,
रत्तिं गिरं नातिवेलं पमुञ्चे ।
उपस्सुतिका हि सुणन्ति मन्तं,
तस्मा मन्तो खिप्पमुपेति भेदं ॥ 5
२७७. यथा पि अस्स^१ नगरं महन्तं,
अद्वारकं^२ आयसं भद्दसालं ।
समन्तखातापरिखाउपेतं,
एवं पि मे ते इध गुह्यमन्ता ॥ 10
२७८. ये गुह्यमन्ता अविकिण्णवाचा,
दळ्हा सदत्थेसु नरा दुजिब्हा^३ ।
आरा अमित्ता व्यवजन्ति^४ तेहि,
आसीविसा वारिव सत्तुसङ्घा^५ ॥ 15
२७९. हित्वा घरं पव्वजितो अचेलो,
नग्गो मुण्डो चरति घासहेतु ।
तम्हि^६ नु खो विवर्णि गुह्यमत्थं,
अत्था च धम्मा च अपगगतम्हा^७ ॥ 20
२८०. कथंकरो होति^८ सुपण्णराज,
किंसीलो केन वतेन वत्तं ।
समणो चरं हित्वा ममायितानि,
कथंकरो सग्गमुपेति ठानं ॥

१. अयो—स्या० । २. आळारकं—रो० । ३. दुजिब्हा—स्या०, रो० । ४. व्यवजन्ति—रो० । ५. सत्तमङ्घा—गी० । ६. तम्ही—रो० । ७. अपागतम्ह—सी०; अपगतम्हा—स्या०; अपागतम्हा—रो० । ८. होति—रो० ।

२८१. हिरिया तित्तिक्खाय दमेनुपेतो^१,
 अवकोधनो पेसुणियं^२ पहाय ।
 समणो चरं हित्वा ममायितानि^३,
 एवंकरो सग्गमुपेति ठानं ॥

B 391

5

२८२. माता व पुत्तं तरुणं तनुज्जं^४,
 सम्पस्सता^५ सव्वगतं फरेति ।
 एवं पि मे त्वं पानुरहु दिजिन्द,
 माता व पुत्तं अनुकम्पमानो ॥

10

२८३. हन्दज्ज त्वं मुञ्च^६ वधा दुजिन्ह,
 तयो हि पुत्ता न हि अञ्जो अत्थि ।
 अन्तेवासी दिन्नको अत्रजो च,
 रज्जस्सु^७ पुत्तञ्जतरो मे अहोसि ॥

15

२८४ इच्चेव वाक्य विसज्जी^८ सुपण्णो,
 भूम्य^९ पतिट्ठाया दिजो दुजिन्ह ।
 मुत्तज्ज त्व सव्वभयातिवत्तो,
 थलूदके होहि मयाभिगुत्तो ॥

20

२८५ आतङ्किनं यथा कुसलो भिसक्को,
 पिपासितानं रहदो व सीतो ।
 वेस्म यथा हिमसीतट्टितान^{१०},
 एव पि ते सरणमह भवामि ॥

२८६ सन्धिं^{११} कत्वा अमित्तेन, अण्डजेन जलाबुज ।
 विवरिय दाठ सेसि^{१२}, कुतो त^{१३} भयमागत^{१४} ॥

२८७ सङ्केथेव अमित्तिस्मि^{१५}, मित्तिस्मि पि न विस्ससे ।
 अभया भयमुप्पन्न, अपि मूलानि कन्तत्ति ॥

१ दमेन खन्तिया-मी०, स्या०, रो० । २ पेसुणिय-सी० । ३ ममायितानि-सी० ।
 ४ सनुज-रो० । ५ सम्पस्सत-मी०, रो० । ६ मुञ्च-सी०, स्या० । ७ रजस्सु-
 मी०, म्या०, रो० । ८ विसज्जि-म्या०, विसज्जी-रो० । ९ भूम्य-सी०, स्या०,
 भूम्या-रो० । १० हिमगिरिरट्टितान-रो० । ११ सन्धि-स्या० । १२ मयमि-सी०,
 गी०, पस्समि-स्या० । १३-१३ ते मयमाणो-मी० । १४ अमित्ति-मी० ।

२८८. कयं नु विस्ससे त्यम्हि, येनासि कलहो कतो ।
निच्चयत्तेन ठातब्बं, सो दिसम्भि^१ न रज्जति ॥

२८९. विस्सासये न च तं^२ विस्सयेय्य^३,
असङ्कितो सङ्कितो च भवेय्य ।
तथा तथा विञ्जू परक्कमेय्य,
यथा यथा भावं परो न जञ्जा ॥

5

२९०. ते देववण्णा^४ सुखुमालरूपा,
उभो समा सुजया^५ पुञ्जखन्धा^६ ।
उपागमुं करं^७ पियं^८ अचेलं,
मिस्सीभूता अस्सवाहा व नागा ॥

B. 392

२९१. ततो हवे पण्डरको अचेलं,
सयमेवुपागम्म इदं अवोच ।
मुत्तज्जहं सव्वभयातिवत्तो,
न हि^९ नून तुय्हं मनसो पियम्हा ॥

10

२९२. पियो हि मे आसि सुण्णराजा,
असंसयं पण्डरकेन सच्चं ।
सो रागरत्तो व^{१०} अकासिमत्तं,
पापकम्मं^{११} सम्पजानो न मोहा ॥

15

२९३. न मे पियं अप्पियं वा पि होति,
सम्पस्सतो लोकमिमं परं च ।
सुसज्जतानञ्जिह्व वियज्जनेन,
असज्जतो लोकमिमं चरासि ॥

20

२९४. अरियावकासोसि अनरियोवासि^{१२},
असज्जतो सज्जतसन्निपासो ।

१. दिसम्हि - रो० । २-२. नं विस्ससेय्य - सी०, स्या०, रो० । ३. देववण्णा - रो० ।

४. सुजया - सी०, रो० । ५. पुञ्जखन्धा - स्या०; पुञ्जगन्धा - रो० । ६-६. वारम्भियं - सी०, रो० । ७. ह - रो० । ८. प - रो०, स्या० । ९. पार्प कम्मं - सी०, रो० । १०. अनरियो पामि - सी०, रो०; अनरियोव होमि - स्या० ।

कण्हाभिजातिकोसि अनरियरूपो^१,

पापं बहुं दुच्चरितं अचारि ॥

२९५. अदुट्टस्स तुवं दुट्ठि^२, दुट्ठी^३ च पिसुणो^४ चसि ।

एतेन सच्चवज्जेन, मुद्धा ते फलतु सत्तथा ॥

5

२९६. तस्मा हि मित्तानं न दुट्ठितव्वं,

मित्तदुट्ठा^५ पापियो नत्थि अज्जो ।

आसित्तसत्तो निहतो पथव्या,

इन्दस्स वाक्येन हि संवरो हतो ति ॥

५१९. सम्बुलाजातकं^६ (९)

२९७. का वेधमाना गिरिकन्दरायं,

एका तुवं तिट्ठसि संहित्तर^७ ।

पुट्ठासि मे पाणिपमेय्यमज्जे,

अयखाहि मे नामं च वन्धवे च ॥

२९८. ओभासयं वनं रम्मं, सीहव्यग्घनिसेवितं ।

का वा त्वमसि कल्याणि, कस्स वा त्वं सुमज्झिमे ।

15

अभिवादेमि तं भदे, दानवाहं नमत्थु ते ॥

२९९. यो पुत्तो कासिराजस्स, सोत्थिसेनो ति तं^८ विदू ।

तस्साहं सम्बुला भरिया, एवं जानाहि दानव ।

अभिवादेमि तं^९ भन्ते^{१०}, सम्बुलाहं नमत्थु ते ॥

३००. वेदेहपुत्तो भदन्ते, वने वसति आतुरो ।

तमहं रोगसम्मत्तं, एका एकं उपट्ठहं^{११} ॥

३०१. अहं च वनमुज्झाय, मधुमंसं मिगाविलं ।

यदा हरामि तं भवखो, तस्स नूनज्ज नाधति ॥

३०२. किं वने राजपुत्तेन, आतुरेन करिस्ससि ।

सम्बुले परिचिण्णेन, अहं भत्ता भवामि ते ॥

१. अनरीयरूपो-स्या० । २. दुट्ठि-रो० । ३. दुट्ठी-रो० । ४. पिसुणो-सी० । ५. मित्तदुट्ठा-स्या०; मित्तदुट्ठा-रो० । ६. सम्बुल जातक-रो० । ७. संहित्तर-सी०, रो०; सच्चि तूट्ठ-स्या० । ८. तं-सी० । ९-९. भदन्ते-सी०, स्या० । १०. उपट्ठहि-सी० ।

३०३. सोकट्टाय दुरत्ताय, किं रूपं विज्जते मम ।
अञ्जं परियेस भद्दन्ते, अभिरूपतरं मया ॥
३०४. एहिमं गिरिमारुह, भरिया मे^१ चतुस्सता ।
तासं त्वं पवरा होहि, सब्बकामसमिद्धिनी ॥
३०५. नून^२ तारकवण्णाभे^३, यं किञ्चि मनसिच्छसि ।
सब्बं तं पचुरं मय्हं, रमस्स्वज्ज^४ मया सह ॥
३०६. नो चे तुवं^५ महेसेय्यं, सम्बुले कारयिस्ससि ।
अलं त्वं पातरासाय, पण्हे^६ भक्खा भविस्ससि ॥
३०७. तं च सत्तजटो लुट्ठो, कळारो पुरिसादको ।
वने नाथं अपस्सन्तिं, सम्बुलं अग्गही भुजे ॥
३०८. अधिपन्ना पिसाचेन, लुट्ठेनामिसचक्खुना ।
सा च सत्तुवसम्पत्ता, पतिमेवानुसोचति ॥
३०९. न मे इदं तथा दुक्खं, यं मं खादेय्य रक्खसो ।
यं च^७ मे अय्यपुत्तस्स, मनो हेस्सति अञ्जथा ॥
३१०. न सन्ति देवा पवसन्ति नून,
न हि^८ नून सन्ति इध लोकपाला ।
सहसा करोन्तानमसञ्जतानं,
न हि नून सन्ति पटिसेधितारो ॥
३११. इत्थीनमेसा पवरा यसस्सिनी,
सन्ता समा अगिरिवुग्गतेजा ।
तञ्चे तुवं रक्खसादेसि कञ्जं,
मुट्ठा च^९ हि^{१०} सत्तथा ते फलेय्य ।
मा त्वं दही^{११} मुञ्च पतिव्वताय^{१२} ॥

5

B. 394

10

15

20

१. मय्हं-सी०, स्या०, रो० । २. नून-सी०, स्या०, रो० । ३. हाटकवण्णाभे-
० । ४. रमस्सुज्ज-सी०, स्या० । ५. त्वं-सी० । ६. पण्हे-गी०; मज्जे-रो० । ७.
-रो० । ८. ह-रो० । ९-९. यहि-रो० । १०. दहि-गी०, स्या०; जहो-रो० । ११.
न्या सा-सी० ।

३१२. सा च अस्सममागच्छि^१, पमुत्ता पुरिसादका ।
नीळ^२ पळिनं^३ सकुणी व, गतसिङ्गं व आलयं ॥

३१३. सा तत्थ परिदेवेसि, राजपुत्ती यसस्सिनी ।
सम्बुला उतुमत्तवखा, वने नाथं अपस्सन्ती ॥

5 ३१४. समणे ब्राह्मणे वन्दे, सम्पन्नचरणे इसे ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि^४ सरणं गता ॥

३१५. वन्दे सीहे च व्यग्घे च, ये च अञ्जे वने मिगा ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

10 ३१६. तिणा^५ लतानि ओसव्वो, पव्वतानि वनानि च ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

B. 395 ३१७. वन्दे इन्दीवरीसाम^६, रत्तिं^७ नवखत्तमालिनि ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

३१८. वन्दे भागीरथिं^८ गङ्गं, सवन्तीनं पटिगहं ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

15 ३१९. वन्दे अहं पव्वतराजसेट्ठ, हिमवन्तं सिलुच्चयं ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हंम्हि सरणं गता ॥

३२०. अतिसायं वतागच्छि^९, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
केन नुज्ज समागच्छि, को ते पियतरो मया ॥

20 ३२१. इदं खोह तदावोच^{१०}, गहिता तेन सत्तुना ।
न मे इदं तथा दुक्ख, यं मं खादेय्य रक्खसो ।
यं च मे अय्यपुत्तस्स, मनो हेस्सति अञ्जथा ॥

३२२. चोरीनं बहुबुद्धीनं, यासु सच्चं सुदुल्लभं ।
थीनं भावो दुराजानो, मच्छस्सेवोदके गतं ॥

१. अस्सममागच्छि-सी०, रो० । २. निट्ठ-स्या० । ३. फळिन-सी०, रो०;
फलीन-स्या० । ४. तुम्हं हि-रो० । ५. तिण-रो० । ६. इन्दीवरीसाम-स्या० ।
७. रत्ति-स्या० । ८. भगीरथि-स्या० । ९. वतागच्छि-गी०, रो० । १०. तदावोच-
सी० ।

३२३. तथा मं सच्चं पालेतु, पालयिस्सति चे ममं ।
 यथाहं नाभिजानामि, अञ्जं पियतरं तथा ।
 एतेन सच्चवज्जेन, व्याधि^१ ते वूपसम्मत्तु ॥

३२४. ये कुञ्जरा सत्तसता उळारा,
 रक्खन्ति रत्तिन्दिवमुय्युतावुधा ।
 धनुग्गहानं च सतानि सोळस,
 कथंविधे पस्ससि भद्दे सत्तवो ॥

5

३२५. अलङ्कृतायो पदुमुत्तरत्तचा,
 विरागिता पस्सति हंसगगरा ।
 तासं सुणित्वा मितगीतवादिनं^२,
 न दानि मे तात तथा यथा पुरे ॥

10

३२६. सुवण्णसंकच्चधरा सुविग्गहा,
 अलङ्कृता मानुसियच्छरूपमा ।
 सेनोपिया^३ तात अनिन्दितङ्गियो^४,
 खत्तियकञ्जा पटिलोभयन्ति^५ नं ॥

B. 396

15

३२७. सचे अहं तात तथा यथा पुरे,
 पतिं^६ तमुञ्छाय^७ पुना वने भरे ।
 सम्मानये मं न च मं विमानये,
 इतो पि मे तात ततो वरं सिया ॥

३२८. यमन्नपाने विपुलस्मि ओहिते,
 नारी विमट्ठाभरणा अलङ्कृता ।
 सव्वङ्गुपेता पतिनो च^८ अप्पिया,
 अवज्झ^९ तस्सा मरणं ततो परं ॥

20

३२९. अपि चे दलिद्दा^{१०} कपणा अनाळ्हिया^{११},
 कटादुतीया^{१२} पतिनो च सा पिया ।

25

१. व्याधि—सो०, रो० । २. मितगीतवादिनं—रो० । ३. सेनूपिया—रो० । ४. अनिन्दितङ्गियो—सो० । ५. पटिलोभयन्ति—रो० । ६-६. पतीत उञ्छाय—रो० । ७. य-रो० । ८. अवज्झ—स्या०; आवज्झ—रो० । ९. दलिद्दा—सो०, रो० । १०. अना-
 १-स्या० । ११. कटादुतीया—सो०, स्या० । कालादुतीया—रो० ।

सव्वद्दगुपेताय पि ग्रप्पियाय,
अयमेव सेय्या^१ कपणा पि या पिया ॥

३३०. सुदुल्लभित्थी पुरिसस्स या हिता,
भत्तित्थिया दुल्लभो यो हितो च ।
हिता च ते सीलवती च^२ भरिया^३,
जनिन्द धम्मं चर सम्बुलाय ॥

३३१. सचे तुवं विपुले लद्धभोगे,
इस्सावतिण्णा मरणं उपेसि ।
अहं च ते भट्ठे इमा^४ राजकञ्जा^५,
सव्वे^६ ते वचनकरा भवामा ति ॥

५२०. गन्धतिन्दुकजातकं^१ (१०)

३३२. अप्पमादो अमतं^२ पदं, पमादो मच्चुनो पदं ।
अप्पमत्ता न मीयन्ति, ये पमत्ता यथा मता ॥
३३३. मदा पमादो जायेथ, पमादा जायते खयो ।
खया पदोसा^३ जायन्ति, मा^४ पमादो^५ भरतूसभ ॥
३३४. बहू हि खत्तिया जीना^६, अत्थं रट्ठं पमादिनो ।
अथो पि गामिनो गामा, अनगारा^७ अगारिनो ॥
३३५. खत्तियस्स पमत्तस्स, रट्ठस्मिं रट्ठवड्डन^८ ।
सव्वे भोगा विनस्तन्ति, रज्जो त बुच्चते अग्रं ॥
३३६. नेस धम्मो महाराज, अतिवेलं पमज्जसि ।
इदं फीतं जनपदं, चोरा विट्ठंसयन्ति तं^९ ॥
३३७. न ते पुत्ता भविस्सन्ति, न हिरज्जं न धानियं ।
रट्ठे विलुप्पमानम्हि^{१०}, सव्वभोगेहि जिज्यसि^{११} ॥

१. सेय्या-स्या० । २. स्या० पान्यवे नन्वि । ३. भरिया-रो० । ४-४. इमा
राजकञ्जा-रो० । ५. सुव्वेव-मी०, स्या०, रो० । ६. भण्डुतिन्दुकजातकं-स्या०;
गन्धतिन्दुजातकं-रो० । ७. अमत-सो०, रो० । ८. च दासा-सो० । ९-९. मा मदा-
रो०, स्या०, रो० । १०. जिना-स्या० । ११. अनगारा-सो०, स्या०, रो० । १२. रट्ठ-
वड्डा-रो० । १३. तं-रो० । १४. विलुप्पमानम्हि-स्या०, रो० । १५. जीयसि-रो० ।

३३८. सव्वभोगा^१ परिजिण्णं, राजानं वा^२ पि खत्तियं^३ ।
 वातिमिक्ता सुहज्जा च, न तं^४ मञ्जन्ति मानियं^५ ॥

३३९. हत्थारोहा^६ अनीकट्ठा, रथिका पत्तिकारका^७ ।
 तमेवमुपजीवन्ता, न तं मञ्जन्ति मानियं ॥

३४०. असंविहितकम्मन्तं, वालं दुम्मन्तिमन्तिनं^८ ।
 सिरी जहति दुम्मेधं, जिण्णं व उरगो तचं ॥

३४१. सुसंविहितकम्मन्तं, कालुट्ठायि अतन्दितं ।
 सव्वे भोगाभिवड्ढन्ति, गावो सउसभामि व ॥

३४२. उपस्सुति महाराज, रट्ठे जनपदे चर ।
 तत्थ दिस्वा च सुत्वा च, ततो तं पटिपज्जसि ॥

३४३. एवं वेदेतु पञ्चालो, सङ्गामे सरमप्पितो^९ ।
 यथाहमज्ज वेदेमि, कण्टकेन समप्पितो ॥

३४४. जिण्णो दुव्वलचक्खूसि, न रूपं साधु पस्ससि ।
 किं तत्थ^{१०} ब्रह्मदत्तस्स, यं तं मग्गेय्य^{११} कण्टको ॥

३४५. बह्वेत्य^{१२} ब्रह्मदत्तस्स, सोहं^{१३} मग्गास्मि^{१४} ब्राह्मण ।
 अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥

३४६. रत्तिञ्चि^{१५} चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
 रट्ठस्मिं कूटराजस्स^{१६}, बहु अधम्मिको जनो ॥

३४७. एतादिसे भये जाते^{१७}, भयट्ठा^{१८} तात^{१९} माणवा ।
 निल्लेनकानि कुव्वन्ति, वने आहत्वा^{२०} कण्टकं ॥

३४८. कदास्सु नामयं राजा, ब्रह्मदत्तो मरिस्सति ।
 यस्स रट्ठमिह जिय्यन्ति^{२१}, अप्पतिका^{२२} कुमारिका ॥

१. सव्वभोग-गो०, स्या०, रो० । २-२. चापि खत्तिय-रो० । ३. नं-रो० ।
 ४. मन्तियं-स्या०; खत्तियं-रो० । ५. हत्थारूहा-रो० । ६. पत्तिकारिका-रो० ।
 ७. दुम्मन्तिमन्तिनं-रो० । ८. सरसमप्पितो-रो० । ९. अत्य-रो० । १०. मग्गेय्य-
 रो० । ११. पहेत्थ-रो० । १२. सोहं-सो०, स्या०, रो० । १३. मग्गास्मि-रो० । १४.
 भिञ्च-गो०; रत्तिञ्चि-रो० । १५. मुट्ठगजस्स-रो० । १६. नाग-रो० । १७-१८
 मट्ठा तात-रो० । १८. वट्ठा-रो० । १९. जावनि-रो० । २०. अप्पतिका-रो० ।

- ३४६ दुब्भासितञ्चि ते जम्मि, अनत्थपदकोविदे ।
कुहिं राजा कुमारीन, भत्तार परियेसति ॥
- ३५० न मे दुब्भासित ब्रह्मे, कोविदत्थपदा अह ।
अरक्खिता जानपदा, अघम्मवल्लिना हता ॥
- 5 ३५१ रत्तिञ्चि^१ चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मि कूटराजस्स, बहु अघम्मिको जनो ।
दुज्जीवे दुब्भरे दारे, कुतो भत्ता कुमारियो^२ ॥
- ३५२ एव सयतु पञ्चालो, सङ्गामे सत्तिया हतो ।
यथाय कपणो सेति, हतो फालेन सालियो ॥
- 10 ३५३ अघम्मेन तुव जम्म, ब्रह्मदत्तस्म कुज्झसि ।
यो त्व सपसि राजान, अपगज्झितवान अत्तनो^३ ॥
- ३५४ घम्मेन ब्रह्मदत्तस्म, अह कुज्झामि ब्राह्मण ।
अरक्खिता जानपदा, अघम्मवल्लिना हता ॥
- 15 ३५५ रत्तिञ्चि चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मि कूटराजस्स, बहु अघम्मिको जनो ॥
- B 399 ३५६ सा नून पुन रे पक्का, विकाले भत्तमाहरि ।
भत्तहारि अपेक्खन्तो, हतो फालेन सालियो ॥
- ३५७ एव हज्जतु पञ्चालो, सङ्गामे असिना हतो^४ ।
यथाहमज्ज पहतो, खीर च मे पवट्ठित^५ ॥
- 20 ३५८ य पमु खीर छड्ढेति, पमुपाल^६ विहिंसति^७ ।
किं तत्थ ब्रह्मदत्तस्स, य नो गरहते^८ भव ॥
- ३५९ गारय्हो ब्रह्मे पञ्चालो, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ।
अरक्खिता जानपदा, अघम्मवल्लिना हता ॥
- 25 ३६० रत्तिञ्चि चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मि कूटराजस्स, बहु अघम्मिको जनो ॥

१ रत्तिञ्च-नां० रत्तिञ्चि-रा० । २ कुमारियो-स्या० । ३ अत्तना-रा० ।
४ छट्ठ-रा० । ५ पवट्ठित-स्या० । ६-६ पमुपालञ्च हिंसति-गा०, पमुपाल
विहिंसति-स्या०, पमुपालञ्च हिंसति-गा० । ७ गरहता-रा० ।

३६१. चण्डा अटनका^१ गावी, यं पुरे न दुहामसे ।
तं दानि अज्ज दोहाम, खीरकामेहुपददुता ॥
३६२. एवं कन्दतु पञ्चालो, विपुत्तो^२ विप्पसुक्खतु ।
यथायं कपणा गावी, विपुत्ता परिधावति ॥
३६३. यं पसु पसुपालस्स, सम्भमेय्य^३ रवेय्य वा ।
को नीध अपराधत्थि, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ॥ 5
३६४. अपराधो महान्नहो, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मबलिना हता ॥
३६५. रत्तिञ्चिह चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्ठस्मिं कूटराजस्स, बहु अधम्मिको जनो ।
कथं नो असिकोसत्था, खीरपा हञ्जते पजा ॥ 10
३६६. एवं खज्जतु पञ्चालो, हतो युद्धे सपुत्तको ।
यथाहमज्ज खज्जामि, गामिकेहि^४ अरञ्जजो ॥
३६७. न सब्बभूतेसु विधेन्ति रक्खं,
राजानो मण्डूक मनुस्सलोके ।
नेत्तावता राजा अधम्मचारी,
यं तादिसं जीवमदेय्यु धङ्का ॥ 15
३६८. अधम्मरूपो वत ब्रह्मचारी,
अनुप्पियं भाससि खत्तियस्स ।
विलुप्पमानाय^५ पुथुप्पजाय,
पूजेसि राजं^६ परमप्पमादं^७ ॥ 20
३६९. सचे इमं^८ ब्रह्मे सुरज्जकं सिया,
फीतं रट्ठं मुदितं विप्पसन्नं ।

१. अटनक—रो०; आकट्टना—स्या० । २. विमुत्तो—स्या० । ३. पम्भमेय्य—गी०,
रो० । ४. गमकेहि—गी०, रो० । ५. विलुप्पमानाय—गी०, स्या०, रो० । ६. गजा—
रो० । ७. परमप्पमादि—गी०, स्या०, रो० । ८. इदं—गी०, स्या० ।

भुत्वा यन्न भगवन्निः न माया,
न मास्ति न जीवमदेभ्यु भस्मा नि ॥

विगतितां निद्रितां ।

सगुहानं

किञ्चिद् नुम्न जगद्भिः सद्भिः,
अथ पण्डितगम्भव गिरकपि^१ ।
दकरनागन पण्डितनागवरो,
अथ सम्बुध^२ निन्दुषदेवगुतो^३ नि ॥

वृत्तवृत्तगिर्या पटमो भागो निद्रितां ।

—:—

१. गिरकपि—सी०, स्या० । २. सम्बुध—सी० । ३. निन्दुषदेवगुतो—सी० ।

विसेसपदानं
अनुक्रमणिका

अक्खणवेधी	४३	अज्जुनं	१३६
अक्खपराजितो	१२०	अज्झायकं	२८०
अक्खा	१९२	अट्टालो	१७६
अगळुं	३२९	अट्ट विदत्थियो	१४६
अग्गापिण्डं	४०२	अट्टित्तचो	७२
अगारसं	४४	अट्टिसेन	१४३
अग्निपरियेसनं	१२०	अट्टा	१५०
अग्निमाली	२३१	अण्डच्छेदा	३००
अग्निमासीनो	२२	अण्डजो	३९, १८६, ३९२
अग्निहुत्तं	४२	अण्डं	१३६
अग्निं	१०	अण्णवे	१८६
अग्नी न हापितो	२५४	अतिमानिता	३०५
अग्ने	३०९	अत्यस्स द्वारा	२०
अङ्गदी	३५९	अत्यो अत्यस्स नक्खत्तं	१३
अङ्गमगघा	५७	अदिन्नं	२०७
अङ्गारजाता	१७२	अँद्धुवसीलो	८८
अचेलो	३६१	अघम्मो	७७
अचेलो पव्वजितो	३९१	अधिच्च वेदे	३०६, ३४८
अच्चिमाली	३८०	अधिच्च वेदे कित्तिं पप्पोति	२७७
अच्छ	२८७	अनन्तपायी सकुणो	८३
अच्छकोकसरच्छयो	२८३	अनवसेकं	२२
अजवाणो सासपे	१०४	अनासवे	१६४
अजगरमेदं	१७९	अनिच्चा	२२
अजयूयेन	१६२	अनीकट्ठा	२३१, ३९९
अजराज	१३७	अनुरुद्धो	१९७, २८२
अजा	८५, १६२, २६१, ३००	अनोमदस्सिसु	१६३
अजिनसाटिया	३१, ९७	अन्तलिक्खचरो	१७४
अजिना	३०७	अन्तलिक्खभवनने	१२५
अत्रिया पादमोलम्ब	११	अन्तलिक्खस्मिं	१७८, ३०५
अज्जुने वने	१३७	अन्तिमा, पच्छिमा गम्भसेय्या	१६९
		अन्तिमा ब्रह्मपत्ति	१५४
		अन्धकवेण्डपुत्ता	३६

अन्धमहिषो	१५६	अलोण	१०८
अन्नदपानवत्यदा	१२९	अल्लसिञ्ज	१५९
अनपात	१२७, २०२, २३६, २४०, ३११	अवन्तीसु	३०९
अन	१०९, ११२, ११८, २०५, २०६, २१५, २६९, ३८९	अवारियपिता	१२८
अपाकचन्दन	१८	अविज्जा	१६३, ३०७
अपादकेहि	५०	अवितक्वेन ज्ञानेन	३०
अप्पिय पियरूपेन	२३	असात सातरूपेन	२३
अप्पोदवण्णे कुम्मासे	२९३	असिचम्म	२४१, ३००
अयद्धा तत्थ वज्झन्ति	२७	असि	८३, ११७
अभिसारिवा	१०७	असि पण्णव	१५०
अमच्चा	११७	असुरेसु पाण	९
अमज्जपा	२०७	असुरो	२६६, २९२
अमत	३९८	अस्मा कुम्भ	९०
अमराधिपो	२६६	अस्तक्वण्णो	५२, २५१
अम्बट्टुल्लस्स	१६५	अस्तक्वराजेन	५१
अम्बफलानि	२४९	अस्सवान	८६
अम्बवने	६४	अस्सतरे कम्बोजवे	३३८
अम्बुज	१४७	अस्समो	६६, ६७, ८४, २८७, ३४३, ३९६
अम्ब	२८, ४५, ५२, १०६, १०७, २६२, २९९, ३४०	अस्ससम	३०८
अयस	६८	अस्सो	४, ८, १८, ३७, २७९, ३५२
अयोगिनो	९४	अस्स, कम्बोजवा	२३३
अयो दन्तेहि खादसि	३०५	अहालिद्द	९८
अरञ्जा रुक्खा	१८	अहि	५०
एज्जे कुटिक कत्वा	३००	अहितुण्डिव	१२१
एज्ज	१०९, ११४, ११५, १२८, १८८, १९५, २०४, २१६	अहिंसा	९१, १८६, ३२६
रहत	२८९	आ	
रहद्वजो	३७४	आगोघा	३००
रहा	१६५, १८४, २१५	आवरियो	११३, १२८
रात	२५१	आचामवुण्डव	६७
रियमग्ग	२४१, २४२	आचारसीलसम्पन्ने	१६४
रियधम्म	५५	आज्जन्नरथ	८१
प्ररुणराजस्स	८६	आज्जो	८
अलोणक	१५८	आजानीये	३१२
		आदिच्चो	४२, १७२
		आदित्त	१६०, २१७

आदीनवं, कामगुणेषु	२८१	इसे, सम्पन्नचरणे	३९६
आनन्दभट्टो	१४१	इस्सुकी	१३३
आनन्दो	१९७, २४७, २८२		
आमकमच्छभोजिनो	५१	ई	
आमजातो	११	ईसानेमि	२५१
आमलकं	२९९	ईसामुखेन	९
आमं	१५८		
आरञ्जकं	११५, ११६	उ	
आरद्धदीरियो भिक्खु	३५	उक्कट्टे सूरमिच्छन्ति	२२
आरामिको कपि	१३	उक्का	२७४
आलुकलम्बानि	३०२	उक्कुसराज	२७४
आलुवानि	२०४	उक्कुसा	३०९
आलोकसन्धिं	२८०	उगसेनस्स	३३९
आलोपा	३२६	उच्छुपुटं	२९९
आवट्टनी महामाया	७१, ३४४	उज्जु मगं समारुहो .	१८
आवासिको, महाविहारे	२८०	उञ्छाचरिया	३२२
आसनं	१०३, ३०९	उण्णनामि	५०
आसवो	२५४	उण्हे	१३४
आसावती लता	१३१	उत्तमङ्ग	५२
आसीविसो	६१, १५२, १८८, २०१, २५४, ३५५	उदककुम्भो	११४
		उदकं	१०३, ३०९
		उदपाने	१२५
		उदयो	२२५
इ		उदुक्खलं	८०
इत्थी परिणायिका यत्थ	५	उदुम्बरमूलस्मि	२९२
इद्धिया	७०	उदुम्बरो	५२, ८४, १०६
इन्द्रगोपकसञ्छन्ना	२६२	उद्दा	१५०
इन्द्रसमानगोत्तं	३७	उद्दालका	३४०
इन्द्रसमो	१८५	उद्दालको, सोत्तियाकुलवंसको	२७७
इन्द्रो	१०८, २३१, २९२, ३९४	उद्दियानि कम्बला	२९४
इल्लिसं	१९	उन्दुरानं	१०४
इसि	६५, ७४, १२५, १६०, १७४, १८४, १८९, २१५, २८१, ३०२, ३०३, ३०६, ३०८, ३१०, ३४४, ३५८	उपजोत्तियो	३०५
		उपजम्मायो	३०५
इमि, हरितो	१८४	उपाहनं	२३९
इमि, लोमसकस्सपं	१८५, १८६	उपोसथं	८४, २८४
		उप्पलवण्णा	२८२

उप्यल	६१	ओट्टिव्याधि	१५९
उप्पाता	२१	ओदन, सालीन	९०, १०८
उप्पादवयधम्मिनो	२२	ओसधिवायो गन्वेन्ति	२९४
उव्वरि	११३	ओसधेहि	२१६, २७३, ३५५
उभयत्थ कटगहो	२८५	— दिव्वेहि	३७९
उभित्त पिळ्ळा जाता	१९	ओसच्चो	३९६
उभो कुणो	१९		
— उज्जा	१७४	क	
— लोवे	१७४	कवण्टको	३२, ४०
— विसमचक्खुका	१९	कवण्टकामिव	११
उमापुष्फमरिन्निम	३२१, ३३७	कवण्टवो	१४०, १४१
उम्मत्तरूपो व	३२५	कक्काह	९८
उरगो	९४, १००, ११३, १४६, १५२, १६१ १७३	कञ्जानि	१६७
उल्लोको	७३, १७७	कच्छपलोमान	१७६
उत्तभो	१८, १५८, १९७, ३२२	कच्छपो	५१, ५४, ७४
उत्तीनक	२४०	कच्छ मागान	३०८
उमुकारक्खेन	६६	कज्जल	१२७
उसु	२६२, ३२०	कट्टु निप्लवित सेय्यो	१८, २६३
उळ्ळार मणिरत्तन	३४७	कणवेरेसु	९४
		कणिकारा	२१८
		कण्डरीविन्नरान	१०५
ऊ		कण्डिन सल्ल	५
ऊमि, समुद्दत्त	१३४	कण्ड	७८
		कण्णको	५५
ए		कण्णिका	१४६
एको भिसनको वने	२२	कण्ह	२१६
एको व सेय्यो	२३	कण्हसण्णो	१२१, १३६, १४०, १४१, १५२, २३४, २५०
एक भत्त	३०१	कण्हगोतमकेहि	५०
एणिबूलस्मि	१५५	कण्ह मुञ्जन्ति	९
एरण्ढो	८३	कत्तिक	३२
एगपवेहि	५०	कय मूल अदिस्वान	७२
एवानि	४४	कह्मो	१४७
एललगुम्बे	१२६	कपणो	१२६
एम्भो	१२	कपि	६५, ७४, ८४, ९६, १५४, १८८, ३८४, १३
एट्टि	१७७, १७८		
ओ		— आरामिको	१३
ओविण्णा रजरेणूहि	२९९		

कपिचित्त	१०९	काकोला	१३०
कपित्थना	८४	काक सुपण्णा परिवारयन्ति	१९
कपिले	३७०	कातिथानि	१६८
कपोतो	१२, १२६	कामभोगी	१०१, १११
कप्पक	१४५	कामराग	१७२
कप्पस्स	१०८	कामा, पङ्को	३४९
कवळ	८	कामा, पल्लिपो	३४९
कामण्डलु	४२, २०३	कायस्स भेदा निरय	८१, २०५
कम्बला, उद्दिण्णि	२९४		२८१
कम्बुकायूरधरा	३४०	— सप्पञ्जो	३८१
कम्बोजका अस्स	२३३	कायूरी	३५९
कम्बोजवे अस्सतरे	२३८	कालवासे	१३२
कम्मवरा	२०७	कालिङ्गभारद्वाजो	२५७
कम्मविलेसो	१४७	कालिङ्गो	७५, २५६, २५७
कम्मारगामस्मि	१३८	काले, सरदे	१६०
कम्मुना	१३१	कासायवत्थ	२९०, ३७६
करण्डको	१५८	कासाव	५६
करीसठान	१३५	कासिकचन्दन	२७९, ३८९
कलण्डुका	२९	कासिक वत्थ	८३, २९४
कलाप, धनु	३२७	कासिपती	२२१
कलिङ्गा	८६, १५८, १९२	कासिपुर	३७६
कल्याणघम्मो	४०, ४१	कासिराजा	९२, ३३७, ३३९, ३९४
कवच	२१८	कासिराजेन वेदेहेन	२१९
कमि-वाणिज्ज	२९९, ३३२	कासिस्स रञ्जो	३७५
कसिस्सन्ति, नङ्गलेहि	२४०	कासी	७८, २५५, ३८१
कम्पो	७४, ९१, २५४, २५८, २५९	वासुमारियो मधुके	३२५
कहापणवस्सेन	६८	वाळवण्णी	२०, ४७, १३३
कळम्भानि	२०४	वाळपवत्ते	२००
कळायमुट्ठि	४२	वाळवाहु	९९
कळीरो	१६०	वाळा मिगा	३८
कानोळ	७६	वाळियाय	२६०
कावराजा	८०	वाळुदायी	२८२
कावरी	९८	वाळे	६
कावराहा	१३०	विङ्किनिरायो	२९८
कासां	७५, १०४, ११६, १४०, १४१, १८४, १७७, ४००	विचारिचिंतु, प्राप्ता	३०२

विंति पप्पोति, अधिच्च वेदे	२७७	कुल्ला	५५, १००
विपिल्लिकानि	२८६	कुलावक	७५
किंविस्कारक	९१	कुलीवा	१७२
किराट	२५५	कुममाली	२३०
विमुको	६४	कुसे न घसितु	८
कुक्कुटो	७९, १३५, २०८, २०९	कुळीरा	७२
कुक्कुरा	७	कुटवेदी	२३९
कुक्कुळानुगता मही	७२	कूटानि, हिमवतो पर्वतस्त	२७२, २७३
कुक्कु	१४६	कूटे बद्धोस्मि	३२०
कुञ्जरो	४४, ७२, १०२, ११५, ११६, १५९, १६४, २१९, २३४, २५७	कूट, सव्वायस	१०८
कुटजा	२१८	कैवके	५८
कुठारिहृत्यो	२५१	कैतवपुष्पनेत्त	३५०
कुणपादा	१४३	कैपुव	९८
कुणप	१४९, १५८, ३८४	कैवनी	२७८
कुणी, उभो	१९	कैमव	२१६
कुण्डपूव	२५	कैसी भगवा	१०८
कुत्तिमो	२९४	कौविला	७३, १००, १७६, ३४०
कुत्तिनि	१०६	कौन्वा	५०, ५४, ३४०
कुमारियो पवेच्छन्ति	२९९	कौटमिम्बलि	१६१, २६८
कुमिनामूत	६१	कौट्टगारानि	१५६
कुम्भकारो	१५९, १७२	कौण्डन्त्रो	१३, ७४
कुम्भक	८१	कौत्यू	१०२
कुम्भण्डा	१०८	कौदण्डकानि	३८५
कुम्भमधिस्तयित्वा	१६७	कौमारपत्नी	४७
कुम्भीलका सवुणका	२९२	कौमारपुत्तस्म	८४
कुम्भो	१८	कौमारिका	१३५
कुम्भ, अस्मा	९०	कौरण्डिय	११५
कुम्भासपिण्डया	१६४	कौरव्यो	३७८, ३८०
कुम्भास	१६४	कौलट्टिमघुसाळिका	३५९
कुम्भच्छा	११८, २३१, ३३२	कौलनिया	२१५
कुम्भो	७, ५१	कौलिनी	१९७
कुम्भो	५८	कौठ	८९
कुम्भविन्दक	२१८	कौसलो	३५, १३६, १३७, १६४
कुम्भ	१९६, ३३३	कौसियायने	३२
कुम्भो मकुणो	१७७	कौसियो	५७, ६३, ७३, २८१, २४२, २८८, २६९
		कौमो	३१४

कंसथालं	१२६	खुज्जुतरा	२८२
कंसपूरं, रूपियं	२२४	खुज्जेन	५९
कंसमल्लके	८८	खुरप्पानिस्स राजिनो	१३६, १३७
कंसो	१८, ७८	खुरप्पे	७१
ख		खुरमाली	२३१
खगवद्धस्स	१०१	खेत्तपालस्स	९३
खगं	७१, १४८, ३००	खेत्तं	२५८, ३६२
खगं पगग्घ ब्राह्मणा	२४१	खेमं यहि तत्थ अरी उदीरितो	३०
खज्जा, उभो	१९	ग	
खज्जोत्तं	१२०	गङ्गमालं	१७२, १७३
खणं	२४९	गङ्गा	७२, १२८, १५५, १७६, १८४, ३१७, ३७८
खत्तियो	१०१, १०२, १११, ११३, ११९, १५०, १५७, १५९, १६५, १७१, १७६, २१४, २१६, २५०, २७८, २७९, २८४, ३१४, ३३१, ३३३, ३४४, ३५४, ३८१, ३९८	गङ्गातीरस्मि	२५५
खद्विरो	५२, २५१	गङ्गोप्यो मच्छो	५१
खन्ति	५७, ८७, २७८	गङ्गं, भागीरथिं	२९६
खन्तिदीपिनो	९२	गजङ्गलायं नवकम्मिको	२८०
खन्तीबलो	२२३	गजो	३७, ५९, १०२
खन्तीसोरच्चस्स	१७२	— छब्बिसाणो	३७१
खरछिन्नं	६०	गणं	१५४
खरत्तर्चं	१४४	गण्डकुच्छि	३०५
खरघोत्तं	१३८	गद्रभो	४४, ४६, १२५, १७७
खरपुत्तं	१३७	गन्धयेनोसि	१४३
खरस्सरं डिण्डिमं	१९	गन्धब्वपुत्ता	२६१
खराजिना	१२९	गन्धव्वमनुस्सलोके	३५८
— जटिला	२७७	गन्धव्वराजा व	३४१
खरादिये	६	गन्धव्वा	७१, ३५८
माणुघातसमा	२९९	गन्धव्वी	३३५
खीणमवा अरहता	३०७	गन्धमादनं गिरिवरं	१७७, ३२७
मीणो संसारो	१६९	गन्धारराजस्स	२२०
मीरग्गयं	१२३	गन्धारविसयं	१५६
मीरं	२३१	गन्धारानं	१५८
		गन्धं	२१५, ३३३, ३४८
		गन्धसेय्या, अन्तिमा पच्छिमा	१६९
		गन्धो	१२८, १३०
		गयाय	२४२
		गखलो	१९६

गव	६९, ९६, १०२, १५३, १९४, २३८, २७९, ३२२, ३६२	गोघा	९३, ९७, ३७८
गाया	१५३, १६४, २३९, ३११, ३१४, ३४३	गोघाकुल	३२
गायापदान	२६५	गोपनिसादेहि	३००
गाया, सुगीता	३०८	गोपाणसियो	१४६
गामणी	४	गोपानसो	१६१
गामनिगामी	१३६, १४६	गोपिपासिवजातिया पुरिसा	२०८
गामन्तकानि	३७	गोमयचुण्णानि	१२०
गामपति	४९	गोरबिन्द	३१६
गामेसु निगमेसु	३८४		
गामो	४३, ९३, १०४, ११४, १२८, १६५, १८८, २९८	घ	
गाम, अरञ्जा	१०९	घटो	११४, २१६, २१७
गावी	१८, ४०१	घुणो	१६९
गावो	१९२	घोरविसो	२८५, ३३८
गिज्ञापन्थो	१७९	— नागो	२१, १००
गिज्ञो	३९, १३२, १४९, १७९, १८०		
गिम्हान	१८५, ३७९	च	
गिरिकन्दर	७६, ११५	चक्कनाभीन	२५१
गिरिदत्तेन	४४	चक्कयुग	२०९
गिरिदुग्गानि	१६२	चक्कवायो	१८६, १८७, २११, २१२
गिरियस्स	१४७	चक्कस्स नेमि	२३३
गिरिवर गन्धमादन	३२७	चक्क	२४, १७९, १९३, १९४
गिरिमानुदरीचरो	१४१	चण्डालपुक्कुसा	११९, २५०, २७८
गिरि, चण्डोरण	२१८	चण्डालपुत्तो	२४९
— मल्ल	३२७	चण्डालयोनि	३०९
— हिमवन्त	२६१	चण्डोरण गिरि	२१८
गीतेहि	२८०, २९५	चतुरमखो	१९१
गुम्बियो	१२१	चतुरो दीपा	१७७
गुराय सेल्लस्स	७५	— धम्मा	१५
गोघातवममा	३००	चन्दनसारानुल्लि	११३
गोष्ठ	२५५	चन्दनुस्सदो	१०७, १८५
गोणो	११२	चन्दन	३२९
गोनमो	१५४, ३०२	चन्दवती	१८६
गोत्त	२८७	चन्दिमा	२००, ३६८
		— सुक्कपखे	३८१
		चन्दो	१११, ११४, १७७, १८६, २१०, २३६, २४२, २७०, २७१, २८९, ३०६, ३३७

चन्द्रो यथा राहुमुखा पमुत्तो	२८६, ३७०	जम्बुको	४५, १०२, १२६, १९१
चमू	३५	जम्बुदीपा	२३६
चम्पेय्यको नागो	३३७	जम्बुयो	३४०
चम्पेय्यस्त	३३९	जम्बु	५२, १०६, २९९
चातुर्दमि	२८४	जम्म	४००
चापो	१४७, २६५	जयहिंसो	३६५, ३६९
चिञ्चामाणविका	२४७	जरग्गवा	७९
चितक	३१९	जरूदपान व	३०७
चित्तलतावने	१३१	जलावुज	३९, ३९२
चित्तसिक्खने राजरथे	३०८	जातक	१९७, २४७
चित्तो गहपति	२८२	जातरूपमये	२५६
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि	१३०, १५२	जातरूप	६८, २२२, २७९, २९४,
चिलाचा	२७४		३४१, ३६२
चुता, तिदिवा	३६४	जातवेद	१०, ३२
चेटो	१७७	जातवेदसमेन	८८
चोरीन	३९६	जातवेद पदहसि	१२०, ३०५
चोरो	९१, १४१, १७०, २२६,	जाति	११९, ३२४
	३६२, ३९९	जातिमयो	३०५
छ		जातिमन्तूपपन्न	९७
छक्कणहारिका	१५९	जातिसम्भवो, दुक्खाय	६
छत	१४८, १७७, २०७	जातुमेती	२१
छज्जिसाण गज	३२१	जात सरणतो भय	३६
छज्जापुत्तहि	५०	जानपदा	१८५, २६४, ३६६, ३३२,
ज			३४३, ३७१
जच्चग्घो		जार	१२६
जटा	२४६	जाल	१०, ३९, ५४, १४९, २३४,
जटिल	९७, ३०७		३२२, ३५०
— रजम्मिग	१२९, २९२	जिया	१४७
जापम्म	२४०	जीवक	२३
जनपदो	१५२	जीवलोको	११५, १७६
जापो	२५४, २६४	जीविकत्यो	१३०
जगन्नि मन्ने, दासणा	२३९	जीविका	८०, ९१, १८५
जगन्निपिण्डवान्ने	१२९	जुण्हे	६
जग्ग	२१४	जूते	१२०
	१७६	ज्ञानभूमिया	

ज्ञानागार	३४२, ३४३	तारामणे	३७९
ज्ञानानुयुक्तो	८४	तालफर	१७६
ज्ञानेन, अद्वित्यकेन	३०	तालमत्ता	३४१
अ		तालमूल	४१
बाणेहि	६४	ताला	३३२
भातिसङ्क्षुपुरवत्त	५	तावर्तिमा सइन्दका देवा	२९५
भातीन	११३	तावर्तिसेमु देवेसु	२९६, २९७
ठ		ताळ	१२६
ठान, ब्रह्ममुपेहि	३३४	तिबूट	३२७
ड		तिणपरिघास	६७
डिण्डिम खरस्सर	१९	तिणवीजानि	१४४
डससरीसपे बातातपे	१३४	तिणमत्ते असज्जित्यो	२१
त		तित्थियान	१०४
तक्करान	३२४	तित्थेहि	८
तक्कला	५८, २०४	तिदिवा चुता	३६४
तक्कसिला	५८, २००	तिदिवेव वासवो	२६६
तक्किका	२९२	तिदिव	११९, ३३३
तच्छक	१२२	तिदिसानमिन्दो सक्को	१४२
तच्चसारसमप्पिता	१२२	तिन्दुक्कक्खस्स	८९
तच्च	२९०	तिन्दुक्क	४२, ३२५, ३८२
तच्च व जिण्ण उरगो पुराण	२९०	तिपुक्कणविद्धो	७८१
तच्छक	१२२	तिपुसीस	६८
तण्डुलनाल्लिकाय	४	तिम्बस्सित्थस्मि	२४२
तण्डुल	९३, १०४, १६७	तिरिटी	३५९
तण्डुलस्यरतो	६८	तिरीटवच्छो	६९
तण्डा दुक्खस्स सम्भव	२९५	तिरीटिनो	१०१
तपस्मिनियो, मुण्डा	२४०	तिरोमुट्ट	३१४
— सङ्घाटिपास्ता	२४०	तिरोकोट्टमिह	३४३
तपस्मिनो	७४	तिरोसेल	३१४
तपो	८७	तिल्का	३४०
तप्पेमि अभपानेन	२८३	तिल्काहत्त	७३
तम्ब	११७, ११८	तिल्मुट्टिया	६६
तम्बचूट विङ्गम	१३५	तिला	९३
तम्बलोह	२२७	— पिट्ठा	१६७
तयो धम्मा	१५	तिलोदो	१६७
		तिससामा	२१८

देवा, तार्वतिसा सइन्दका	२९५	घम्मा	५७, ७७, ९५, १३९
देवान नन्दन वन	१८२, १८३	— मतो	१६७
देविन्द	१४२	घम्म, कुसल	१४
देविलो	१७५	धातिचेल	१४३, १९१
देवेसु मुजम्पती	३१२	धिति	१५, ५७
देवो	१३२	धुत्तको	८१
दोणि	१३८	धुत्तो	९४, १२०, ३६२
दोणि सञ्जयन्नुपपत्त	२३७	धूमकेतू	२००, ३८०
दोसो	१६३, १८४, ३०५, ३०७	धूमनेत्त	२९९
द्वारपाल	६२	धूमो	१३०
द्वारा, अत्यस्त	२०		

घ

घङ्क	११४, ४०२
घङ्कुसेनो	५७
घङ्कुहेहि	५८
घज	५८
घञ्जापण	१२१
घतरट्ठो	१३८, ३२२, ३२३
घनञ्जयाय	९९
घनपालि	२३
घनुगहो	४३, २९४, ३८६, ३९८
घनुहत्थकलापेहि	४२
घनु	७८, १३७, १५७, ३७३
— कलाप	३२७
घनेन कीटा भरिया	२२६
घम्मयजो	१३६
घम्मन्तरी	३५५
घम्मपद	१७६
घम्मपात्रो	११६, ११७
घम्मराजा	१०४
— त्रिदंशान	२८४
घम्मा, चतुगो	१५
— तयो	१५
घम्मनानुवती	२०
घम्मे, त्ति-	

न

नक्खत्तपदकोविदो	३८७
नक्खत्तमालिनि रत्ति	३९६
नक्खत्तयोप	२४९
नग्गजि	१५८
नग्गो	२२, ३६१
— मुण्डो	३९१
नङ्गलेहि कसिस्मन्नि	२४०
नङ्गुद्ध	३२
नच्चयीव	१२६
नच्चेहि	२८०, २९५
नटो	५३, ८०, १९२
नदी	१६, १६२
— अपरिमुण्णा व	२७०
नन्दको	११
नन्दन वन, देवान	१८२, १८३
नन्दिय	१३६
नन्दिसेनेन	८६
नन्दो	८८
नम्मदातीरे	३०९
नरक	८७, २४६, २५०, २६५
नवकम्मिको, गजङ्गलाय	२८०
न विस्समे तित्थसमा हि नारियो	१०५
नळमात्रो	२३२

नागराजा	११६, ३७७
नागे हेमकप्पनवाससे	३१२
नागो	४६, ५७, ६७, ७०, ७५, ८१, १०२, ११६, ११५, १९७, २१८, २१९, २५७, २९४
— घोरविसो	२१, १००
— चम्पेय्यको	३३७
— पालिलेय्यो	२८२
नानरिय	११
नानादिट्टिके	११५
नानारट्टेहि वाणिजा	२३१
नामगोत्तं	१४२, २४९, ३१७
नारद	१०८, १७४, २५४, २९७
नाविको	१२८
नाव	४६, ११८, १५५, १९९, २३२, २३४, ३४९, ३८५
— सयन्त सबटाकार	१७०
नेकती	९८, ३२६
नेक्खित्तभिक्षु भुञ्जन्ति	३००
नेक्खे	२५६
निगम	१५७, २५६, २९८, ३८४
निग्गाहुरुसमा	२९८
निग्रोधवीजानि	१६२
निग्रोधो	५, ८४, १२३, २०३
निधि	२६८
निचान	१७६
निमिराजा विदेहान	१५८
निग्गमूलम्मि	९१
निरय	११, ९२, १३०, २०५, २८९, ३२६, ३८५

निसे अग्गी व	
निस्सेणी	
नीलमक्खिकं	
नीहता हीनवादा	
नेगमो	१८५, २२०
नेत्तिसवरधारिभि	
नेत्तिषो	
नेमि चक्कस्स	
नेरञ्जर नदि	
नेरू	
प	
पक्खस्स अट्टमी	
पङ्को	
— कामा	
पचलक	
पच्चेकबुद्धो	
पजापती	
पज्ज	
पञ्चदसि	
पञ्चसिखो	
पञ्चालराजा	३१०,
पञ्चाला	५८, ९६,
पञ्चालान दुम्मुखो	
पञ्चालान रथेसभो	
पञ्चालि	
पञ्चालो	
पञ्चा	१५, ३८ ६८, ९६, १
पञ्चायोगेन	

पञ्चस्स वेय्याकरणेन	१९७, ३१९	परिसङ्कुपथो	१७९
पणवा	३३९	परुल्लहकञ्चनखलोमो	१४५, ३०२
पण्डरवा	३२७, ३८८, ३९३	पलास	८९, ११७, १२३
पण्डवा	४४	पलिपो	१२९
पण्डूपलास हरिता दुमा व	२९०	— कामा	३४९
पण्णुटि	३८	पल्लङ्कु	३३७
पण्णव जग्गि	१५०	पसदा मिमा	५०
पण्णसन्धत्त	१६४	पसस, दिट्ठे व घम्मे	२८८
पण्णसाल	३४३	पहुत्ताय पुत्तो	१९
पत्तपदी	५०	पाचनेहि तुत्तेहि	२८१
पत्तिकोल्म्व	३२५	पाटलि	१८४, ३४०
पत्तपुट्टसेय	३२६	पाटलि सिन्धुवारवा	३२८
पत्तहत्था ममणरा	२६०	पाटियानि	२९६
पत्तिवा	३७१	पाठीन	२१२
पत्तिराखा	२३१, ३९८	पाणोतिपात्ता	२०४, २९१
पत्तिया, यागवन्नमम्म	१४	— विरत्तो	२८८
पत्त	९१, ९२, १८५, १८६,	पाणिस्मरा	२४३
	३५२	पाण, अमुरेमु	९
पदुम	७०, १४७	पातिया सोवण्णमयाय	१९८
पद, मच्चुना	३९८	पाति	१४८
पपाणि	७०	पावेय्य	१३२, ३८३
पनयहि	५२, १०६	पादभोल्म्व अजिया	११
पनादा	७१	पानभोजन	१३६
पण्यक	२३	पानागार	१६, २३६
पण्यपान	२४१	पान	१०९, ११२, ११८,
पपा	१६ २३६		२०५, २१५, २६९,
पण्णजिना, अङ्ग	३९१		३८९
पण्णज्जागमया	८	पायासस्स	८
पण्णवराजसङ्ग हिमवन्ना	३९६	पारासरियो	५६, ११३
पनङ्गुरा	१०६	पालिमहका	२५०
पमुञ्ज्वाणि जग्गि	१०	पालिलेय्यो नामो	२८०
पण्णम्मकरा	१६६	पावुरण, हेमन्तिक	१७६
परम्भन्ना	२१०, २०५	पावुस बलज	२१०
परम्भन्ना	३३८	पामहत्था	२००
परिणादिक्का इत्था	५	पाग	३९, १६० ३२२
परिणा	३६, ३७	— वाग्तिक	११७

पिङ्गलो	१००		
पिङ्गियानी	१०६	पेसुञ्जं	१०९
पिङ्गियो	११३, १९१	पोखरणी	१८, ४७, १४७
पिटुमण्डेन मक्खितं	१२७	पोट्टपादो	४८, ९९
पिट्ठा, तिला	१६७	पोतं	१३६
पिट्ठिमसिको	२३९	पोसथिको कपोतो	२८५
पिण्डो	८, ११, १४४	पोसयन्ति, अजेळके	२९९
पितरो	२१४, ३५८	पंसुपिसाचको	१०८, ३०४, ३०५
पिप्फलि	९७, ९८, १४१	पंसुमुट्ठि	१२२
पियरूपेन अप्पियं	२३	प्लवन्ति, सिला	१९
पियालानि	३२५	प्लवो	११२
पिलक्खुदुम्भरानि	१६२		
पिसाचा	३५, १०८, ३५४	फ	
पीठसप्पि	१०५	फणं	१४०, १५२
पीठ	१०३	फन्दनो	२५१
पुक्कुसं	१५१	फलकेन	११८
पुचिमन्दपरिवारो	४५	फस्सेहि	३३३
पुचिमन्दस्स	९१	फाणितस्स कुम्भो	३६०
पुट्कम्मस्स	७७		
पुटं	७७	व	
पुण्डरीकानि	१४३	वकराजस्स	१६८
पुण्णकस	२२३	वको	११, १०६, १५४
पुण्णमासिया	१३९	वदरानि	२९९
पुण्णिक्का	८०	वदरामलकानि	३०३
पुण्णो	२८२	वद्धा पि तत्थ मुच्चन्ति	२७
पुत्तेन, वायुस्स	१८९	वन्धो	३२६
पुत्तो, पट्टताय	१९	वब्बु	३१
पुनम्भयाय	१६९	वलज, पावुस	२१२
पुब्बकिच्च	२६६	वलाका	७४, १२७
पुब्बेनिवास	१३०	वलि	४०२
पुराणकुक्कुटो	५२	वल	१३२, १५७, ३१४
पुराणचोरान	८	बहुकाय	२४२
पुरिगा, गोपिपासिकजातिया	२०८	वळवामुखी	२३२
पुरोहिणो	१८५, ३००	वळिमं	२४७
पूनिमसस्स	१९२	बाराणसिग्गहो	७८
पेनो	१२५, १५९, १६०,	बाराणमो	४, ८२, २३१, ३४२,

वावरिवस्त	१०६	ब्रह्मपत्ति, अन्तिमा	१५४
वावेरं	१०४	ब्रह्ममुपेहि ठानं	३३४
बाहिको	१६९	ब्रह्मलोको	१५५, १८४, ३४२
विळारी	१३५	ब्रह्मवण्ण	३५
विळार	२४५	ब्रह्मे	७२, ११५, १२५, १५४, १६०, १६७, २१९, २२०, २५५
— वत	२९		१८५, २६६
विळालियो	२०४	ब्राह्मणस्वतिया	४३
बीजानि	१७६	ब्राह्मणजातिको	७५, ११९, २५०, २७८
बीज, सारादिक	७०	ब्राह्मणा	३०४
बीरणयम्मकस्मि	५३	— जातिमन्तूपपत्ता	२५६
बुद्धसासन	१३२	ब्राह्मणे, महासाले	२४०
बुद्धानुमतानि	३३४	— नमणे	
बुद्धेन देमित	४८	ब्राह्मणो	४१, ५८, ६७, ७४, २०६, २७८, २८३, ३५४, ३९६
बुद्धो	१०४, १५५, १६३, १६४, २५७, २५८, ३७६, ३७७		भ
बुद्धो सरसम्पन्नो	१०४		
बेल्लव	९६, २९९	भगवा, केनी	१०८
बेल्ल	४६	भग्ग	३५
बोधि	२५६	भग्गव	४२, १५८
बोधिमण्डमनुत्तर	२५८	भग्गवि	१५८
बोधिसत्तो	१९७	भण्डक	१९१
भ्यग्घो	३८, ४६, ७४, ७८, १३१ १४४, २९२, ३५५, ३८३, ३९६	भण्ड	१२६
भ्याममत्तानि च पेमुणानि	१०	भतिनाय यजिस्मन्ति	२६१
ब्रह्मचरिय	१६, १६०, १६१, १७६, २००, २०१, २०२, २०६, २०७, २५४, ३४४	भत्त	११४, १२८, १४१, १४४, १४८, १८६
ब्रह्मचारी	१०३, १५३, ३३२	— एक	३०१
ब्रह्मज्जा	२७८, २९८, २९९, ३००, ३०१	भह्जि	७१
ब्रह्मत्तर	१२३	भह्ली	७२
ब्रह्मदत्ता	९६, १०६, ११२, १३०, १७२, ३९९, ६००, ६०१	भह्मालो	२३६
		भहिना मुत्त	१६
		भद्रवारो	३७८
		भरतो	१६९, २२९
		भग्गिया, धनेन कीता	२२६
		भरुगजा	५३
		भन्नातियो	३२७, ३३०

भारद्वाजो	२५१, २५६, ३७७, ३७८,
	३८०
मिक्खु, आरद्धवीरियो	३५
मिक्खं	२०२
मिन्नप्लवो सागरस्सेव मज्जे	११२
मिसं	१४३, ३०३
भोमसेनो	१९, २००
भुजङ्गमो	१४०, १५२
भुगं	७९
भूतनिवासरूपो	८९
भूनहता	११६
भेकेन	१६८
भेदा, कायस्स	८१, २०५
भेरिमुदिङ्गसङ्खे	३०८
भेरी	३३९
भोगिनो	९४
भोजो	३५५

म

मकरो	८३, ११८
मकसपादानं	१७६
मक्कटियानि	८४
मक्कटां	४२, ७४, ८४, १०४, १२०
मम्पिका	१७७
मम्पिता, रहिरेन	१३०
मम्पितं, पिट्टमण्डेन	१२७
मपदेवस्मिं	१४८
मनया	८६, १०८, ३१२
मन्त्रा	२१
मन्त्रानां पदं	३९८
मन्त्राणां	६२, ३५५
मन्त्राणां	३००
मन्त्राणां	६१
मन्त्रा, संश्रिता	४५
मन्त्रो	९३
मन्त्रो	१०, ५४
	६०, ८०, ८३, १२४,

मच्छो, गङ्गेय्यो	१४९, १७३
मज्जपानं	५१
मज्जं	२५३
मज्जं	२५५, ३०१
मणि	६६, ६७, ७९, १९७
मणिकुण्डलं	४९, ८१, १११, ३१८,
	३३७
मणिरतनं उल्लारं	३४७
मणीमयं रथं	२०९
मणीमयं ससं	२१६
मण्डव्यो	२०३, ३०७
मण्डुकं	११६
मतो घम्भो	१६७
मत्तिकथूपस्मिं	११२
मत्तिकं थालं	१२६
मदो	१८४, ३०५
मद्व	१५१
मधु	१२१, २५०, ३०३, ३६४
मधु-अञ्जनं	२९९
मधुके कामुमारियो	३२५
मधुगन्धं	१२१
मधुत्थिको	२५०
मधुदो सेट्टवानरो	२८२
मधुमंसं मिगाविलं	३९४
मधुरसं	१२१
मधुवण्णं	१२१
मधुस्स कुम्भो	३६०
मनुज्जं खदं	१०
मनुस्सलोके	२८९
मनोजो मिगराजा	१४७
मन्ता, ग्राहणस्स	२५०
मन्ताभिजप्पेन	२४९
मन्तं	९०, १२२, २२०, २४९,
	२५१
मन्त जप्पन्ति	१२९, २७७
मन्दालकेहि सञ्छन्ना	२९६
मग्धातु	६८

मयूरीवसन्काश	५०	माला	१३१, १४१, २१५, २७९
मयूरमन्त्र	२५२	मालाविलेपन	२५८
मयूरो	५०, ५४, ३४०, ३५९	मालिनी	१०७, १८५
मन्त्रवो	१४१	माली	१९०, ३५९
मल्लगाम	२८७	मासद्वभासेन च वाति होति	२०
मल्लिको	२८७	मासो रम्भको	३७९
मल्ल गिरि	३२७	मस्तू	७०
मस्तुकुत्तिया	१४५	मिगराजा, मनोजो	१४७
महङ्गवे	७०	मिगवाहिनी	९६
महानदि	४८	मिगसङ्घो	१७८
महानेश	१२४	मिगा	३९६
महापतापत्न	११६	मिगा, काळा	३८
महापय	१८८	मिगाघमा	१०९
महायहा	१८३, २३९, २५८, ३७७, ४०१	मिगा, पसदा	५०
महामाया, जावट्टनी	७१, ३४४	मिगाविल मधुमस	३९४
महाविने	१८४	मिगालोपो	१३२
महाविहारे जावासिवो	२८०	मियो	६, ६८, ७८, ८३, १२४, १२८, १३१, १६०, १६५, १७०, २६२, २६३, २६४, २६६, २७२
महासाले ब्राह्मणे	२५६	मित्तको विय सोचती	११
महामिन्धु	३७८	मित्तो हवे सत्तपदेन होति	२०
महिळामुसा	८	मियिलगहू खेदेह	३७, ४०
महिंसा	३००	मीळहेन	५७
मही, कुक्कुळानुगता	१७२	मीळहेन लिता	१३०
महोदधि	३२, ८३	मुग्गा	९३
महायपा	४०, ४७, ३१९, ३४७, ३८८	मुञ्जरोहित	२१२
माणयका	४१, ७६, २३९	मुण्डा	२४०
माणवा	३८, ६९, ७७, १८८, १७२, १९१, २०९, २१०, २७९, ३०६, ३९९	मुण्डा तपस्मिनियो	२६०
माउत्तगञ्जे	१८१	मुण्डो नमो	३९१
मानत्ता इगि	३०५	मुत्ता	६८, १६९, २९६
मानत्ता सोमदत्ता	१५९	मुत्ति	७
मातलि	९	मुदिङ्गा	२६३, ३३९
— देवगारण	२८७, २९५	मुढा फरनु मुत्तया	२८३, ३७०, ३९५
माथालय	३७	मुनि	३, २३९, ३८८
मानुमुका	७५	मुनिरस्म	९
भाग	१८१	मुरनालम्बरानि	२४३

मुसलुत्तरं	७९	यमसाधनं	३१३
मुसलेन	४७	यमुनाय	७२
मुहुत्तनक्खत्तपथेषु युत्तो	२७९	यमो	१७५
मुहुत्तं	२४९	यवं	५३, १२५
मुळालपत्तानं	१७७	यसं लद्धान दुम्मेधो	२८
मूसिका	५०, ५५, १२५, १७७	यादिसं वपते वीजं	११३
मेण्डवरो	९७	यानं	१९८, १९९
मेण्डस्स	२४४	यामुनो	५१
मेत्ताय	१८	युञ्जन्ति कण्हं	९
मेयुनकं	७४	युद्धकया	१९
मोग्गल्लानो	२८२	युद्धञ्चयो	२२८
मोरच्छापो	८२	युधिष्ठिलो	१६२, २९७, ३७८, ३८०
मोरूपसेविना	६६	यूगो सुवण्णयो	७१
मोरो	३६, १०४	यूयपति	११५
मोहो	१८४, ३०५	यूयस्स	१५४, १५७, १५८
मोळिनि	१९९	योगक्खेमस्स पत्तिया	१४
मंससाकं	१२७	योगक्खेमो	३५, ७४, २५२
मंससूला	९३	यो पुब्बे कतकल्याणो	२१
मंसारहस्स	३२		र
मंसूपसेचन	१०८, १४८, ३०२	रक्खसानं	१०८
मंसोदनं	३६५	रक्खसीनं	३०
मंस	४९, ९३, १०४, १४०, १८६, १८७, ३०३	रजतं	६८, २९४, २७९, ३६२
य		रजस्सिरा जटिला	२४०
यक्खगणसेविते गन्धमादने	२७३	रजो	१३०
यक्खो	१४३, १४८, १४९, १५१, १९३, १९८, २२०, २२३, २२४, २२५, २३५, २३६, ३०६, ३०७, ३५४, ३७०, ३८१	रञ्जो, कासिस्स	३७५
— सातागिरो	२८३	रट्टेसु गिद्धा राजानो	३०३
यजं उत्तेति यूषं	२७८	रट्टं	८८, ९२, १०२, १२८, १८१, १८५, १८६, २६४, २६६, ३२३, ३२७
यञ्जदत्तो	२०१, २०३	रत्तिमन्धो	३२४
यञ्जो	१३	रत्ति नक्खतमालिनि	३९६
यत्थ वेरो निवसति	२४	रथकारो	२३९
यत्थूसनं	१०९	रथचरियासु सिक्खरे	२९८
यपमो पुरिसो होति	२५	रथपञ्जरो, सोवण्णमयो	२०९
		रथस्सं	१११
		रथिका	२३१, ३७१, ३९९
		रथेमनो, पञ्चालानं	३२४

रयो	१०५, १९४, ३१२, ३२५,	रोमको	७५
	३५२	रोहणो	३१९, ३२०
रय, मणीमय	२०९	रोहिणिको	१२
— रूपियामय	२०९	रोहिणीन	१५३
— लाहमय	२०९	रोहिणेय्यो	२१६
— सोवणमय	२०९	रोहिता मच्छा	९३
रमणको	२०, १२३	रोहितो	१५०
रम्मको मासो	३७९		
रसो	३३३, ३४८	ल	२२९
रहद	१३९	लक्खणो	१३४, १७१
रागगि	५४	लक्ष्मी	११६
रागो	१६३, १८३, १८४, ३०७	लटुकिका	६६, ११३
राजकुमारो	२१८	लट्टो	२९९
राजकुलम्हि वढा	७	लवुज	५५
राजकोमो	१५०	लम्बत्थयो	४०
राजधानिया	२५६	लाप	१९
राजपिण्ड	१३६	लाबूनि सीदन्ति	१३०
राजपुत्तो	४३, ९५	लित्ता, मीळहेन	१३०
राजरथे चित्तसिब्बने	३०८	— सेम्हेन	५१, ११७, १४९, ३२०,
राजा कोरव्यो	२९८, २९९, ३००, ३०१	लुट्को	३२१, ३२३, ३७३
— धरणी	३६८	लुहो	१६९, २३९, ३७२, ३९५
— सोमो	३६८	लेणगवेसिनो	७८, २९१
राजिनो खुरूपानिस्स	१३७	लेण	१३८, २३६, २९१
रापो	३२, ९९	लोके	१३५
रामस्सकासि	३६८	— उभो	१७६
रामो	२२९, २३०	लोकधम्मा	१११
रामि, सोवणयो	११, ३४१	लोकपाला	४७
राट्ठ	१७७	लोणतोपस्मि	८३
रचिरा पिट्ठि	१०	लाणियतेलिय	१८७, २१०
रद	२६३, २६४	लाण	२४, ९७, ९८, १५८
रद्व	४६	लाना	३०५
रहिरन मकिग्ग	१३०	लापपिण्डा	१९२
रूपियामय रय	२०९	लोमसवस्सपा इस्सि	१८५, १८६
— सय	२१६	लाहमय रय	२०९
रूपिय वनगूर	२२६	— सय	२१६
रपु	३३१	राहितचन्दनेन	३४१
रनुक	६०	राहितुण्डीया	३२६

लोहं

व

वको	८४	वाणिजो	३, ४८, ६८, ११८,
वगुस्सरा	३४०	वाणिज्जा	२३१, २३७, २९३, २९४
वङ्कदण्ड	२९८	वातग्ग	१९२
वच्छनख	६०	वातमिग	७२
वज्जन्त्या खीरपायितो	३११	वातसिखा	६
वज्जभा	१६७	वातातापे डससरीसपे	१७९
वञ्चनानि	३२६	वानरो	१३४
वट्टक	१४४		१५, ४२, ५७,
वण्णो	११९	वायसो	७३, ९५, २३३
वत	२०६		५४, ७४, ८३, १०४,
वत, विळार	३९	वायुस्स पुत्तेन	१२७, १४०, १४४
वत्थसेनासनानि	११०	वारत्तिक पास	१८९
वत्थु	२५८	वारिज पुप्फ	११७
वत्थ	११८, ३११	वारि पिस्साम, नळेन	१०६, १४३
वत्थ, कासिक	८३, २९४	वारिणि	७
वढ्ढा राजकुलम्ह	७	वारिणि	१३
वनप्पति	१६२	वालग्गमत्त	१४३
वनसण्डस्मि	२६२	वालुका	४५, १७२
वनानि	१७९	वामवो	१०५, १२५, १४२,
वनिब्बके	१५३, २०६, २८३	वासेट्ठो	१६०, २५८, २८०
वनिध्विनो	१४४	वाळेवा	१६२, ३५०
वने, अज्जुने	१३७	विकण्णकेन	८
वने, अग्धमहिंसो	१५६	विकालचरिया विरता	६०
वन, नन्दन	१८२	विवकुलवा	२९०
यम्मिक	९८	विच्छिको	९
यम्मिनो	२९४	विज्जा	५०
यम्मीकयूपस्मि	२८६	विज्जाधरा	५९, २१४
यरत्त	६२	विज्जामय	३५५
यरुणो राजा	३६८	विणा	६९
यसन्तसमये	९४	विदत्तिययो, अट्ट	६०
यस्त	१३७	विदलसूपियो	१४६
यस्तावास	१६२	विदेहान निमिराजा	२९३
याकुरेहि	१९२	विधुरो	१५८
यानपेय्य	१८६		१६२, १९७, २९७, २९८,
वाणिजान, कुरुक्छा पयातान	२३२	विपाको	३००, ३०१, ३७७
			१५६, २५९, ३२४

विभीटका	५२	वेला, समुद्रस्स	१८६
विभीतक	२९९	वेल् न अच्चेति महासमुद्रो	३१७
विमानं	२७९	वेसायिनो	६९
विरूपकलो	५०, १३३	वेस्तपयेसु तिद्वन्ति	३००
विलासितस्कलानि	३०२	वेस्सो	११९, २५०, २७८
विलेपन	१३९, १४१, २१५	वेळुकस्स	१२
विवरं	१०७	वेळुरियवण्णूपनिभा च गोवा	१०
विवाहो	१७५	वेळुरियो	६८, ७९, १२७, १६९,
विसमचयपुका, उभो	१९		२९४
विसाणतो गव दोह	१२०	वेळू	२३२
विम	१७, १२१, १४०, २५४	स	
— हलाहल	२२७	सकच्छवन्थो विमिख चरातु	२८१
विहङ्गमो, तम्बूळो	१३५	मकुणो अनन्तपायो	८३
वीणा	१६	— कुलको	१७७
वीरवां	५०	सकेमर	१९७
वेज्जो	८८	सकको	७१, ८५, ८६, १४२, १६०,
वेणो	१९०		१८२, १८३, १९४, १९५,
वेतनं	१२८		२६२, २४३, २५८, २५९,
वेतरणी	१७५, ३५५		२८२, २८४, २९५, ३१४,
— यमस्स	२६६		३१८, ३४७
वेत्ताचरो	१९२	सक्खरपोतपाणी	६७
वेदगुनो	२०७	सक्खर	४५
वेदगू	१५४	सग्गतो	१०९, २९५
वेदा	११९, १२९, २४१	सग्गत्सारोहणत्थाय	१७६
— अफला	२७७	गग्ग	४७, १६२, १५९, २१५,
— न मुक्खा	३४९		२८६, २८८, २९६
वेदे अधिच्च	३४८	सङ्खारचोळ	३०६, ३०५
वेदेहपुत्ता	३९४	सङ्खमिलापवाळमयं सम	२१६
वेदेहा	२९५	सङ्खा	१९८, १९९, ३३९
— कागियत्ता	२१९	सङ्खारा	२२
— मिजिलग्गहा	३७, ४०, २८३	सङ्खाटि	१९९
वेपथरा	२६१	सङ्खाटिपाफ्ता नपस्मिनियो	२८०
वेनोम्मा	१९६	— ममणरा	२८०
वेनग्गारा	११३	सङ्खो	१८०
वेम्माकाण्ठेन, गच्छग्ग	१९७	सञ्चयो	३७८
वेम्माकण्ठकरा	७१	सञ्चया	६
वेग्गमान	१७९		

सद्विहायन	११५	समणो	९७, १२४, १४४, १५९,
सण्डासेनो	१०७		१६४, १९५, २०२, २०६,
सतगेण्डु	७१		२३०, २४०, २८३, २९०,
सतपत्तो	५१, ७६, ७७		३०५, ३८९, ३९०, ३९६
सत्तथा मुद्धा फलवु	३७०	समतिस्सिकं	२२
सत्ति	८३, ३२०, ३२५	समाधि	८६
सत्तिगुम्भो	३२५, ३२६	समाधिपरो	१००
सत्तुभस्त	१५२	समापत्तिमुख	३०
सत्यवा	१४६	समारुहो उजु मग्ग	१८
सत्यवाहो	२९४	समिस्सि कत्वा	२९३
सत्या	१४१	समुद्दस्स ऊमि	१३४
सत्य	१००, १३८, १९४	समुद्दो	७२, ९८, १०६, ११८, १८६,
— अब्बाहयन्ति	३००		१९३, २३१, २३२, ३४३
सदामत्तो	२०, १२३	सम्पन्नचरणे इत्ते	३९६
सद्धम्मो	३	सम्पराये च सुगती	१०
सद्धा	४६, ७५, ९८	सम्बुद्धो	२५७
सनन्तानो	१२४	सम्बुल	३९५
सन्तप्पयि समणब्राह्मणे	२६९	सम्बोधि	२५८
सन्ति	१२९	सम्बोधिपत्तो	३७६
सन्तिसोरञ्चसमाधिसण्ठिता	१७१	सम्भवो	३७९, ३८०
सन्तो	९८, १२५, २४०, ३२६	सम्मासम्बुद्धसावको	६८
सन्दानखादिनो	३६	सम्मासम्बुद्धो	५०
सन्धिभेदो	१०९	सम्मिल्लहासिनि	९८
सन्नद्धो	१०१, १९४	सयनासन	१८८, १९२
सप्पमुख उपेतु	२८१	सरदो कालो	१६२
सप्पिकुम्भो	३६०	सरवू	५०
सप्पित्तेल	१४४	सरभो	१६२, १६३, २६६
सप्पो	१४०, १५२	— व गिरि दुग्गस्मि	३२४
सव्वयन्तूपपन्न दोणि	२३७	सरस्सम्पन्नो बुद्धो	१०४
सव्वसमन्तवेद	२८०	सरीरभेदा सग्ग	२८८
सव्वसयोजनकखय	१४, ३५	सरीसपा	२१४
सव्वायम कूट	१०८	सरो	२६५, ३६६
नभा	१६	सल्लकी	२१८
नमणका, पत्तहत्था	२४०	सल्लविद्धो	११४
— सद्धाटिपास्त	२४०	सल्ल	११२, १२५, १५९,
नमणराहणा	१८६, १९८, २०१,		१६०, २१०, २१७
	२२३, २४३, ३११	— कण्डन	५

सवरधारिभि नेत्ति	४२	सालिमसोदन	२९१
ससबिळारे	३००	सालियवक	२३८
ससविसाण	१७६	सालीन ओदन	९०, ९७, १०८
ससी	१०७	— विचित भत्त	३०२
ससो	९३, ९६, २१६, २४२	सालूको	७९
— मणीमयो	२१६	साल	२५१, ३२९
— रुपियामयो	२१६	सार्वात्ति	२४१
— लोहमय	२१६	सासन करोत्ति	१३०
— सहस्रसिलापवाळमयो	२१६	सासपे अजकाणो	१०६
— सोवणमयो	२६१	साहसाकारा	३२६
सहस्सकण्डो	७१	सालियछापो	१२१
सहस्सयखो	२८४	सिखण्डिनो	१४४
सहस्सनेत्तो	१०५, १६७	सिखी सन्वघसो यथा	१६
सहस्सयागिनो	२११	सिङ्गाली	१८
सहस्सवेदो	१२९, २७७	सिङ्गालो	२६, ३४, ३६, ४१, ४७, ६२, ७४, ८३, १२६, १३१, १५०, २५३, २५५, २६४, २८६
सामुणिको	२८५	सिङ्गल	९५
साकेतो	१३६	सिङ्गी	७६, २९३
साक	३०३	सिङ्गीमिगो	७६
साखमिगो	९९	सिन्धवो	४४
साखामिगो	१५७	सिप्पवन्तो	७९
साखो	२०२	सिप्पिकसम्बुक	४४, ४५
सागरो	५८, ८३, ११२, ११५, १८५, १९३	सिप्पिकान सत नत्थि	२६
सावरूपेन असात	२३	सिप्प	२१४, २३९, ३१६
साधिनो, वेदेहो मिधिलमहो	२९५	सिम्बली	९, ९८
सामावनीवार	१०८, ३०२	सिरी	८७, १३४, १७१
सामाकभोजन	७५	सिला	११५
सामुद्रिको	१७७	— प्लवन्ति	१९
सामो	४४, ९४	सिथि	१७५, ३१२
सारयि	८, ६४, १०९, ३२५	सिथिराजा	३१३
सारदिक बीज	७०	सिसिरभय	६५
सारम्भो	१३३	सिसपा	१८६
सारिपुत्ता	१९७, २४७, २८२	सोघानि यानानि	२२०
सालवो	६४	सीता	२२९
सार्वन	३४७		
सालि	२६९		
मालिङ्गार	२६८		

सीदन्ति, लाबूनि	१९	सुनखो	६२
सीलवा	२१, ४२, १०३	सुपण्णो	१००, १४९, १९७, ३८८
सीलसमाहितो	४२	सुपुत्तो	८२
सीलसम्पन्नो	९२, १८४	सुप्पारकं	२३१, २३२
सीलसंवृतो	१६४	सुफत्सा	८२
सीलूपपन्नो	१३३	सुमेधो	१३०
सीलं	३८, ४६, ४९, ६१, ७५, ८१, ९६, १००, ११९, १३६, १३९, १५४	सुयोनन्दी	११७
सीलं किरिक् कल्याण	२१	सुरा	२५४
सीलं लोके अनुसरं	२१	सुराघटं	१७७
सीविको	३१३	सुरा, भट्टिका	१४
सीहङ्गली	४५	सुरामेरयमाधुका	२२७
सीहवम्मं	४६	सुरियो	१८६, २३१, २४२, २८९, ३३७
सीहनखो	४५	सुलसा	१७०
सीहो	३४, ३८, ४१, ४६, ४७, ५०, १०९, १३१, १४४, ३५५, ३८३, ३९६	सुवो	१८३
मुक्तदुक्कटानं	२८९	सुवण्णकायूरं	१६९, २१८
मुक्को	१४३	सुवण्णनिक्खं	२१९, २१२
मुक्कपक्कपेव चन्दिमा	३८१	सुवण्णपत्तं	३७३
मुक्कपक्कं	३८१	सुवण्णमालं	१९७
मुक्कपण्णं	१०७	सुवण्णयो यूगो	७१
मुक्कवत्थितो	८८	सुवण्णस्स रासी	३४१
मुक्कपत्तत्थं	१७६	सुवण्णो	४५, २२२
मुक्कति	२२६	सुवा	१८२, २६८
मुक्कति	१४३, १७१, ३२६	सुसानं	१६७, १८७, २०४, २८६
मुक्कि नमुक्कसेचनं	१०८	सुसीमो	३८, १६०
मुक्कान्तो	३७८	सुसुमारं	५०
मुक्कान्तो	८८	सुसुमारो	६०
मुक्कान्ति	१०८	सूकरो	३४, ७८, ७९, २९१, ३००
मुक्कान्ति	८९	सूचि	१३८
मुक्कान्ति	११२	सूदपुत्तो	१२७
मुक्कान्ति	१६७, १६८	सूपितं	१४८
मुक्कान्ति देवगच्छा	११९, २५०, २७८	सूरकिच्चं	७१
मुक्कान्ति	२८४	सूरियो	१५, १११, ३६८
	२९५	सूरो	७१, ७७, ९४, १३१, १७६, १८७
		सेग्गु	५४
		सेतकेनु	१२८, १२९

सेनको	१३७, १५१, १५२, २०८,	सयमो	१६३, ३२६
	२७४, २७६, ३१५, ३४७	सयोजन	३५९
सेनासनपञ्चयेन	३११	सगारो	१६९
सेनो	४०, २०९, २९२	ह	
सेपण्णि	७	हता च गावो	१९
सेम्हेन लिता	१३०	हत्थारोहा	२३१, ३७१, ३९८
सेय्यो	१८५	हत्थि गवस्सा	१६४
सेरिवा	३	हत्थी	१६४, ३१८, ३५२,
सेरेय्यको	१३१	हरीतक	२९९
सेवालपणका	२१२	हलाहल विस	१००, २२७
सेवाल	५१, १८७	हलिहिराग	१०९, १८८
सोणमाला	११	हारितो इत्ति	१८४
सोतत्तो	२२	हिमच्चये	३२७, ३५०
सोत्तिमाकुलवसत	२७८	हिमवतो पन्वतस्स कूटानि	३७२, २७३
सोत्थिसेनो	३९४	हिमवन्त गिरि	२६१
सोम्भे	२०४	— पव्वतराजसेट्ठ	३९६
सोमदत्तो	५३	हिमवा पव्वतो गन्धमादनो	३७९
— मातङ्गो	१५९	हिरञ्ज	२५८
सोमयागो	२२७, ३०१	हिरि	४१
सोमो राजा	३६८	हेमकप्पनवासो नागो	३१२
सोवण्णमयाय पात्तिपा	१९८	हेमजालाभिछन्तो	३८, ७५
सोवण्णमयो रथपञ्जरो	२०९	हेमन्तिक पावुरण	१७६
सोवण्णमय रथ	२०९	हेमवताय	३२७
— सस	२१६	हसो	३७, ५०, ५४, १२३,
सोवण्णयो रात्ति	११		१२४, २५२, ३२२,
सोसिन्दो	२२		३४०, ३५०

गाथायो

अ

अककस अफसस	१३८	अकित्ति दिस्वा सम्मन्त	२५८
अकतञ्जुमकत्तार	९०	अविलासुनो वण्णु पथे खणन्ता	३
अकतञ्जुस्स पोसस्स	१९१	अवकोच्छि म	१२४, १८०
अकत्वा अपनन्दस्स	१३१	अवकोषना पुञ्जवती	३८६
अकरम्हस ते किञ्च	९०	अवकोषनो निच्चपसन्नचित्तो	१४२, ३६७
अकाले वस्सती तस्स	४७, १७३	अवकोषनो मित्तावा	१३४
अकासि योग्ग	५३	अवकोषेण जिने कोष	३४
		अक्कोसति यथाकाम	११०

अवखातं तं मया सव्यं	३५७	अञ्जो उपरिमो वण्णो	५३
अक्खी भिन्ना पटो नट्ठो	३१	अञ्ज पि लेणं परियेस	२९१
अक्षत्तवन्धू अममो	२७८	अञ्जं भणति वाचाय	१३६
अगमा नून सो सट्ठो	१६५	अट्ठक्खुरं खरादिथे	६
अगारा पच्चुपेतस्स	१२४	अट्ठङ्गपटो चतुप्पदस्स	२४५
अगारिनो अन्नदपानवत्थदा	१२९	अट्ठ ते भासिता	२३९
अगिना विथ सन्तत्तो	३८४	अट्ठवक्कं मणिरतनं	३४७
अग्गी व तिणकट्ठस्मि	२००	अट्ठिच्छिन्ना पाणहरा	१८०
अग्गे च छेत्वा	२३५	अट्ठितं मे मरस्मिं मे	६३
अग्घन्ति मच्छा अधिकं	८०	अतिकरमकराचरिय	२७
अघस्मि कोञ्चाव यथा	३५०	अतिक्कम्म रमणकं	२०, १२३
अङ्गमेत मनुस्सानं	९३	अतिचिरं निवासेन	२५३
अङ्गारजाता पथवी	१७२	अतिण्णं येव याचस्सु	१२८
अङ्गरानं व जलितं	२२७	अतिपतति वयो खणो	२२५
अचारि वताहं विनुदं	५२	अतिसरो पच्चसर्रो	१९४
अचिन्तितं पि भवति	२६५	अतिसायं वतागच्छि	३९६
अचेतनं ब्राह्मण अस्सुणन्तं	८९	अत्तना कुस्ते लक्खिं	१३५
अच्चुगतातिलपता	२७	अत्तानं नातिवत्तेय्य	३८०
अच्चेन्ति काला तरयन्ति	३५१, ३५२	अत्तानं सङ्कमं कत्वा	१५७
अच्छा सबन्ति गिरिवननदियो	२७२	अत्थरस्सु पलासानि	११७
अच्छेरूपं वत	३३५	अत्थाय वत मे अज्ज	३०३
अज्जं जज्जसङ्घातं	८२	अत्थि खो ब्राह्मणा देव	३०१
अजातपक्खा तरुणा	२६८	अत्थि मे पुरिसो देव	५७
अजा यथा वेळुगुम्बस्मि	२६१	अत्थो अत्थि सरीरस्मि	४९
अज्ज सुवे ति पुरिसो	१३३	अत्थं पि चे भासति	३१८
अज्ज सुवे ति संसेय्य	३८०	अन्न चस्स हुतं होति	२४२
अज्जा पि मे तं मनसि	६६, १२१	अन्निच्छं अतिलोभेन	६०
अज्जे य रज्जं अभिसिञ्चयस्सु	३६६	अथ त्वं केन वण्णेन	३८७
अज्जतज्जेय ससेय्य	३८०	अथ त्वं पत्तिकोलम्ब	३२५
अज्जायकं सव्यसमन्तवेदं	२८०	अथागमा सलिलं	३२९
अज्जायहाभिवट्ठन्ति	१६२	अथापरो पटिनन्दित्य	३२५
अज्जेनानि पटिगग्गह	३६०	अथिमं खुट्ठक पक्खिं	१६१
अज्जमज्जेहि तित्थेहि	८	अयुट्ठहि सत्यवाहो	२९४
अज्जातमेन अधिसम्हासहि	३५९	अयेत्थ इस्सि मागच्छि	३४४
अज्जे पनस्स नामा	३०१	अयेत्थ कपी मागच्छी	३८२
अज्जे पि तत्थ गणुणा	३६९	अयो पि पटिराजूनं	३८६
अज्जे मोचन्ति रोदन्ति	११४	अयो पि मे अमच्चेसु	३२३

अथो पि वाणिजा फीता	२३१	अनत्या तात वदन्ति	१८८
अथो वह वनतोदा	३५८	अनन्तदस्सी भगवा	१५४
अथो मे सादिसी भरिया	३२३	अनन्तपायी सकुणो	८३
अदण्डावचर मग्ग	२९७	अनभसच्चा चमच्चा च	७५
अदण्डिय दण्डयति	२४६	अनय नयति दुग्गेधो	२५९
अदम्ह ते वारि	४१	अनरियम्ममोक्कन्त	२०८
अदस्सनेन मोरस्स	१०४	अनरियमारियेन सहस्सनेत्त	१०५
अदासि दानानि पुरे	१०४	अनला मुदुसम्भासा	७०, ३४४
अदुट्टस्स तुव दुग्गि	३९४	अनवद्वित्तित्तस्स	९५
अदु पञ्जा किमत्थिया	१८३	अनव्हितो ततो आगा	११३
अदेय्येसु दद दान	८६	अनागत पच्चुप्पन्न	३८८
अहस्स पयवि गिग्गो	१७९	अनागत पटिकयिराय किच्च	२३७
अहस्स काम ते मूल	१७२	अनागारियुपेतस्स	१५९
अद्धा तुव पण्डितकोसि	९९	अनानुत्पानि हि ये	३३४
अद्धा पजानामि अह पि	२६६	अनाबसूर चिररत्तससित्त	३७७
अद्धा पजानासि ममेतमायु	१५५	अनिक्कसावो कासाव	५६, ३७४
अद्धा पादञ्जली सव्वे	६४	अनिच्चा वत सद्धारा	२२
अद्धा म यक्ख जानासि	१४३	अनिसम्म कत्त कम्म	३३३
अद्धा रक्ख अञ्जातरो	२६४	अनुकम्पसी नागकुल	३३८
अद्धा हवे भिक्खु	३०६	अनुज्जुगामी उरगा	२८५
अद्धा हवे सेवित्त्वा	१४२, ३३५, ३४१	अनुतीरचारी नङ्गुट्ठ	१५०
अद्धा हि तात सत्तमेस	२७५	अनुतीरचारी भद्दन्ते	१४९
अद्धा हि तात सतानेस	३६७	अनुत्तरे कामगुणे समिद्धे	८७
अद्धा हि दान बहुधा	१७६	अनुपायेन यो अत्थ	१३
अद्धा हि दुग्गिस्ससमेतमाहु	३३७, ३३८	अनुविच्च कम्मानि करोहि	१६७
अद्धा हि नून मिगराजा	७७	अनुसाससि म यक्ख	२२५
अद्धा हि पञ्जा व सत	३१९	अनूपलित्तो मम	२८७
अद्धा हि म वो	२४३	अनेकताले नरके	२४६
अद्धा हि सच्च वचन	२९९, ३१०, ३४९	अनेधो धूमकेतू व	२००
अधमो मिगजातान	४१	अन्तो पि सो होति	२५३
अधम्मयान दळ्ळहमारुहित्वा	२२१	अन्धकारतिमिसाय	१६९
अधम्मरूपो वत	४०१	अन्नेन पानेन	३११
अधम्मेन तुव जम्म	४००	अन्न च पान च ददाति	२१५
अधिच्च वेदे परियेस	३४८	अन्न तवेद पक्क	३०४
अधिच्च वेदे सार्वित्ति	२४१	अन्न पान कासिकचन्दन	३८९
अधिपत्ता पिसाचेन	३९५	अन्न ममेद पक्क	३०४
अनङ्गणस्स पोसस्स	१४२	अपचन्ता पि दिच्छन्ति	२१०

अपचिनेयेव कामान्	२३८	अप्या पि कामा न बलं	१७२
अपण्णक ठानमेके	३	अप्पिच्छस्स हि पोस्सस्स	१४४
अपदेन पद याति	३२२	अप्पिच्छा अप्पचिन्ताय	१४४
अपराधका दूसका	३५४	अप्पेव बहुक्किच्चान	४२
अपराधके दूसके	३५४	अप्पोसुक्को तात तुव	२७५
अपराधो महाव्रह्मो	४०१	अप्पोसुक्को दानि तुव	२८५
अपरं पि सम्म ते वात्य	१३७	अप्पो हुत्वा बहु होति	१९४
अपायिम्ह अनच्चिम्ह	२०	अप्प पि चे निव्वुत्ति	१८७
अपि अतरमानान	४	अप्प पिवित्वान निहीनजच्चो	४४
अपि कस्सप मन्दिया	९१	अप्प हि एत न हि दीघमायु	१५४
अपि चे दलिहा कपणा	३९७	अफल मधुर वाच	१३१
अपि चे पत्तमादाय	८०, ९१, १८५, १८६	अवद्धा तत्थ वज्झन्ति	२७
अपि चे पि दुव्वलो	३६	अव्वही वत मे सल्ल	११२, १६०, २१०, २१७
अपि चे मञ्जती	२५३, २५५, २६४	अव्वल्लह वत मे सल्ल	१२५
अपि दिव्वेसु कामेसु	६८	अव्वक्खाति अभूतेन	११०
अपि नाम न पस्सेय्य	१८३	अव्वन्तरो नाम दुमो	७७
अपि नु हनुका सन्ता	३२	अव्वभुतो वत भो धम्मो	३७९
अपि नूनह मरिस्स	२७१	अव्वभुतो वत लोकास्मि	२९५
अपि पस्सेन सेमानो	८	अव्वभोकाससयो जन्तु	३११
अपि भीरुके अपि	२७१	अभवे नन्दति तस्स	२४७
अपि रूहक छिन्ना पि	४६	अभिकखण राजकुञ्जर	१६४
अपि वीरका पस्सेसि	५०	अभिजातो नागो काम	२५७
अपि सु वाणिजा एका	२९३	अभिज्जमाने वारिस्मि	७०, ३४४
अपि हत्त्वा हतो ब्रूति	१०१	अभित्यनय पज्जुत्त	१८
अपेतय चक्खुमा	३६	अभिदोसगतो दानि	३४६
अपेता ते च	२९८, २९९, ३००, ३०१	अभिधावथ चूपधावथ च	५८
अपेहि एतो त्व काळि	१३३	अभिधावथ भद्न्ते	२२८
अपवेन तुव यक्ख	१४८	अभुत्वा भिक्खसि भिक्खु	३९
अपवेन पि मेधावी	४	अमातापितरसवद्धो	२७
अप्पत्वा पदविञ्जाण	९६	अमानना यत्थ सिया	१३१
अप्पमाणो वुद्धो	५०	अमित्तमज्झे वसतो	१४४
अप्पमाण हित चित्त	४०	अमित्तहत्थगतता	१२२
अप्पमादो अमत पद	३९८	अमित्तान व हत्थत्थ	१७५
अप्पम्हा अप्पक दज्जा	२८१	अमित्तो तस्स भजति	२८७
अप्पस्मन्ने पवेच्छन्ति	२११	अम्बद्वकुलस्स सत्तिथ	१६५
अप्पाना सम्मस्य फण	१७२	अम्पपक्क दक् सीत	९३
अप्पानास उरुता तामा	२२७	अम्वा च साला तिलना	३८०

अम्ब्राहमद् वनमन्तरस्मिं
 अम्ब्रेत्य विष्णुसाखगो
 अम्भो को नामय रुक्तो
 अम्भो न किर सद्देव्य
 अम्हाकम्पतिथ पुरिसो
 अम्हे मनुस्सेसु
 अयमस्सकराजेन
 अयमेव कालो न
 अयमेव सा अहमपि
 अयमेव सो पिङ्गय
 अय इसी उपसम
 अय च ते राजपुत्ति
 अय पुरिसो मम
 अय पुरे लुद्धमकामि
 जय मणि वेळूरियो
 अय मिगो किच्छगतस्स
 अय वा सो मतो
 अय सो लुद्धो एति
 अय्य न त जहिस्सामि
 अरञ्जा गाममामम्म
 अरञ्जे कुटिक कत्वा
 अरञ्ज उञ्छाय गत
 अरहा सीलसम्पन्नो
 अरान चक्कनाभीन
 अरियावकासोसि
 अरियो अनरिय
 अलक्कमाली तिपुक्कणविद्धो
 अलङ्कतायो पदुमुत्तस्तचा
 अलङ्कता सुवसना
 अलङ्कतो मट्टकुण्डली
 अलद्धपुव्व लदान
 अलद्धा वित्त तप्पति
 अलभेत्तेहि अम्बेहि
 अलसो गिही कामभोगी
 अलिक भासमानस्स
 अलिक वत म सम्म
 अलीनचित्त निस्साय

१५७ अल भेत्तेहि अम्बेहि
 ३५९ अल हि ते जग्घिताये
 ५२ अत्तायते अय रुक्खो
 ९४ अवधी वत अत्तान
 ५७ अवमी ब्राह्मणो कामे
 १८६ अवसिम्ह तवागारे
 ५१ अवारियपिता नाम
 १५८ असक्खिं वत अत्तानं
 ४७ असङ्खियोम्हि गामम्हि
 ११३ असञ्जतो चे पि
 ६५ असन्त यो पग्गण्हाति
 २८५ अतन्युत म चिरसन्त्युतेन
 १४० असव्वत्थगामि वाच
 ३४९ असमेक्खितकम्मन्त
 ७९ असम्पदानेनितरीतरस्स
 २६६ असात् मातरूपेन
 १५९ असारे सारयोगञ्जू
 ३२० अमा लोकिरिययो नाम
 ७२ असिचम्म गहेत्वान
 १०९, १८८ असितिक्खो व मसम्हि
 ३०० असितो च गमिस्सामि
 ३२५ असी यया मुनिसितो
 १८४ असीहो सीहमानेन
 २५१ असुचि पूतिलोमोसि
 ३९३ असुद्धभक्खोसि खणानुपाती
 ६६ असविहितकम्मन्त
 २८१ अससय जातिखयन्तदस्सी
 ३९७ अस्स इन्दसमो राज
 १०७ अस्सतरि रथ च एकमेक
 २०९ अस्स गव रजत
 ४० अहन्ति म सागरसेवितन्त
 २३९ अहन्तारमघासेन्त
 १०६ अहन्तारमहन्तार
 १०१, १११, २१४, ३३३ अहमेव एको इध
 १७३ अहमेव दुग्भासित भासि
 १२० अहमेव दूसिया
 ३५ अहम्मि खो त जानामि

५२
 १२७
 २९३
 ५४
 ३५१
 १०६
 १२८
 १०६
 १८
 ३१७
 ३३
 ९४, १२६
 २८
 ३४
 २९
 २३
 ३२४
 १६
 २४१, ३००
 १०९
 ३८३
 २२७
 १०२
 ३४
 १८७
 २१८, ३९९
 १६९
 १८५
 २४५
 २७९
 ११५
 १२२
 १२१
 १८९
 २६०
 ११६
 १३३

अहु कुमारी तत्त्वेव	३४२	आचरियो मेसि पिता	२८२
अहु अतीतमद्धानं	९२	आतङ्किनं यथा कुसलो	३९२
अहो वत रे पुरिस	३८४	आदाय दण्डं परिसुम्भ	१५२
अहोसि मे अम्बफलानि	२४९	आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स	३७६
अहं कपिस्मि दुम्भेधो	७४	आदाय पत्तिं परविरियघाति	२६५
अहं गमिस्सामि इयेव	३६७	आदित्तस्मि अगारस्मि	१७५
अहं च अङ्गोलकमोचिनामि	३२८	आदित्तं वत मं सन्तं	११२, १२५, १६०, २१०, २१७
अहं च खो अगळु	३२९	आनीतो परलोका व	३८४
अहं च खो अत्तनो	३६९	आपासु मे युद्धपराजितस्स	६९
अहं च वनमुञ्छाय	३९४	आबाधोयं असम्भिरूपो	३४७
अहं च सारिपुत्तो च	२८२	आमिसं वा धनं वा पि	२०८
अहं च सालस्स	३२९	आमं पक्कं च जानन्ति	१५८
अहं चिदं कुवकमोचिनामि	३२८	आर्याति दोसं नाञ्ज्याय	२०
अहं चे दळ्ढधम्मस्स	१५९	आयन्तु दोवारिका	३३१
अहं जागरतं सुत्तो	१६३	आयु च नो वस्ससहस्सं	३३०
अहं तं तात याचामि	२२८	आयु च वण्णो च	२२४
अहं तं सरणं सम्म	६३	आयु च वो कीवतको	३३०
अहं दससत्तं व्यामं	१६१	आयु नु वण्ण नु सुख	३१३
अहं नटोस्मि भन्ते	५३	आरञ्जिकस्स इसिनो	७४, ३०२
अहं पि मंसानि फलानि	१८७	आरा दूरे नयिष	२०२
अहं पि सम्म भुञ्जामि	२१२	आरुह्य सेल भवन	३७२, ३७३
अहं पुरे गिद्धिगतो	२८५	आरोग्यमिच्छे परमञ्च लाभं	२०
अहं पुरे सग्गगतो	२९५	आलोपसाहसाकारा	१९४
अहं रट्ठानि विचरन्तो	२५६	आवट्टनी महामाया	७१, ३४४
अहं रहो न पस्सामि	८८	आवासिको होतु महाविहारे	२८०
अहं वो तेन कालेन	३७७	आवी रहो वा पि	३६८
		आवेध च न पस्सामि	६६
		आवेल्लितसिद्धिंको हि मेण्डो	२४५
		आवेल्लित पिट्ठितो	३०५, ३०६
		आसन उदक पज्ज	३०९, ३४८
		आसवो तात लोकास्मि	२५४
		आसावतो नाम लता	१३१
		आसीविसा कुपिता	३५५
		आसीविसो तात पट्ठततेजो	२०१
		आसीविसं पि मं सन्त	६१
		आमीविसं च कुपित	३५५

आ

आरिण्णलुट्ठो पुरिसो
आगच्छु दोवारिका
आगमा चेव हयत्थ
आगमिस्सति मे पाप
आगमेहि महाराज
आचरियमरिय सति
आचरियमनुमत्तार
आचरियो आराणो मग्ग
आ० १-५५

१४३
३३२, ३३४
३२१
१६५
२६३
२४१
२४०
३०२

अनीससेव सो पक्खी	१३१	इदं वत्थान मातङ्गो	३०५
आसीसेवेव पुरिसो	१४, २६४	इद वत्थान हारितो	१८४
आहञ्जान्तु भेरिमुदिङ्गसङ्खे	३०८	इद वत्था महाराजा	७८, ३५१
इ		इद सुपाथ पञ्चाला	३८८
		इद सुवण्णकामूर	१६१
इद्ध आगच्छतोरेन	३४३	इद्धानि फीतानि कुलानि	३६२
इद्ध एकपद तात	६१	इध चे न विराघेसि	३
इद्ध बद्धमयं पास	५१	इध चेवानिन्दिता येन	३७७
इच्चेत्ते सोल्लसाकारा	२४७, २४८	इधप्रपान सयनासन च	१९८
इच्चेव वाक्यं विसज्जि	३९२	इध सच्च च धम्मो च	३२६
इच्चेव फन्दनो अस्स	२५२	इध सीहा च व्यग्धा च	१३१
इच्चेव विलपन्तिया	१७८	इधागमा ब्रह्मचारी	१०३
इति फन्दनस्क्खो पि	२५१, २५२	इधागमा ममणो	३०५
इतो उजु उत्तरिय	३७२	इधूरगान पवरो पविट्ठो	३५
इतो दानि पतायन्ति	१३८	इधेव हस निपक	२५२
इतो बहुतरा भोगा	१२३	इधेवाह वसिस्सामि	२९१
इतो सत्तानि गच्छन्ति	१३८	इमस्मि येव नगरे	१६४
इत्थिगुम्बस्स पवरा	३८६	इमस्स दण्डस्म वध च	२५०
इत्थियो जीवलोकस्मि	२८४	इमस्सुद यन्ति दिगोदिम	२९१
इत्थियो तात लोकस्मि	२५४	इमा च ते पोक्खरञ्जो	३४०
इत्थीनमेत्ता पवरा	३९५	इमा ता पोक्खरण्या	२९६
इत्थी सिया रूपवती	४७	इमानि तानि खेत्तानि	२९६
इदन्हि सो ग्राह्मण	३७०	इमानि मे सत्तसत्तानि	१५२
इवानि सो म भायेति	१२४	इमानि म दहर तापयन्ति	८८
इवानि सोमिह सुखितो	१२६	इमिना व त्व वयसा	२२४
इद खो त समागम्म	१६६	इमे ते लुद्धका देवि	३७१
इद खो सा न जानाति	८३	इमे न देवा न	२६१
इद खोह सदावाच	३९६	इमे सुद यन्ति दित्तोदित	७८
इद च ते रुच्चति	३६९	इम च जम्म मुमलेन	४७
इद च मग्घ उत्तिट्ठ पिण्ड	३०७	इम चे ते पिता	१३८
इद च मे जातरूप	३६१	इम जम्म नेवतिक	२०४
इद च गुत्थान जमानुमान	३३०	इम तुण्डेहि पक्खेहि	१३६
इद च मुत्वा वचन	२२२	इम नेरु ति जानन्ति	१३१
इद तदाचरिपवचो	५६, ११३	इम मग्घ हृदयसोक	२७०, २७१
इदं पि पानीय सीत	३२५	इम सो सयन मेति	१०९
इद पुरे निप्रमादु	१६८	इमिपूगसमञ्जास्ते	३५९
इद वत्था गिरिचरो	३८८	इमि च दानि पुञ्चामि	३०२

इसी च खत्तियं दिस्वा
इसीनमन्तरं कत्वा
इसीसं हि सा
इस्सरानं अधिपतीनं
इस्सस्स उपपत्तन्धम्हा
इस्सासिनो कतहत्था पि
इस्सो वनानि चरसि

३३

ईदिसं मे इणदानं

उ

उक्कट्ठे सूरमिच्छन्ति
उक्का चिलाचा वन्धन्ति
उग्गपुत्त-राजपुत्तियानं
उग्गट्ठपादो तत्तितो
उच्चे विटभिमारुह
उच्चे सकुण डेमान
उच्छङ्गे देव मे पुत्तो
उट्ठाय सो लुट्ठो खरं
उट्ठेहि अम्म किं सेसि
उट्ठेहि कण्ह किं सेसि
उट्ठेहि चोर किं सेसि
उट्ठेहि त्वं लुट्ठ खरं
उट्ठेहि सम्म तरमानो
उट्ठुहते न रमति
उत्तट्ठत्तं अहं तदा
उत्तमङ्गलहा मय्हं
उत्तमत्य लभित्वान
उदकयलचरस्स पक्खिनो
उदपत्तोसि वेगेन
उदयोहमस्मि कल्याणि
उदरं नून अज्जेसं
उदुम्बरा चिमे पक्का
उदेतयं चक्खुमा
उदेति आपूरति
उदमारजो मिगराजा
उदरितानं मं सन्तो

३४४	उद्धं तपति आदिन्वो	१७२
५३	उपट्ठानम्पि मे अय्ये	३८६
२८०	उपनीयति जीवितमप्यमायु	३१०
२५५	उपनीयतिदं मज्जे	२७०
२५१	उपपन्नो पि चे होति	३२४
३५३	उपरिविसाला दुप्पूरा	१२३, १९३
२५१	उपसाळकनामानि	३९
	उपस्सुति महाराज	३९९
२६९	उप्पज्जि मे न मुच्चित्त्य	२००
	उप्पज्जे मे न मुच्चेय्य	१९९
	उप्पन्नायं सरीररजो	१८४
२२	उव्वरियापिहं अय्ये	३८७
२७४	उभयं मे न खमति	४८
२४४	उभो कुमारा पव्वजिता	२२८
३८१	उभो खज्जा उभो कुणी	१९
४५	उभो पि पलपत्तेते	७०
८३	उभोसु तीरेसु मयं	३२९
१७	उम्मत्तिका अयं वेणी	१९०
३७५	उम्मुज्जन्ति निमुज्जन्ति	२३१
२१९	उरयो व तत्तं जिण्णं	११३
२१६	उल्लङ्घयित्वा अत्तानं	१५७
९१	उसभस्सेव ते खन्धो	८३
३७५	उसभा रुक्खा गावियो	१८
३२५	उसभाहमहं यूथस्स	१५८
८९	उसभो अहू वलवा	२८५
१६५	उस्सावो व तिण्णगम्हि	२२८
४	उस्साहिती जटिलेन	२९२
१३७	उळारवण्णा वत ब्राह्मणा	२४२
५१		
१७९		
२२५	ऊनूदरो यो सहते	१९५
२६८	ऊरुट्ठि भगं पवट्ठितो	९७
८४		
३६		
१११	एकगचित्ता व एकमेका	२४४
२९१	एकचिन्तितो यमत्थो	५९
३८३	एकपण्णो अयं रुक्खो	३३

ऊ

ए

एकपुत्तको भविस्ससि	६४	एत हनय वन्धय	२९४
एकरत्तेन उभयो	३८६	एते हि दातुमरहन्ति	३०३
एकस्स चरित सेम्यो	१८१	एते हमा पक्कमन्ति	३२२
एका इच्छा पुरे आसि	१६	एत दब्धह वन्धनमाहु धीरा	४९
एका निसिना सुचि	२२३	एत पि दिस्वा सिवयो	३१५
एको अरञ्जे गिरिकन्दराय	११५	एत मे उपम कत्वा	३२४
एको अरञ्जे विहरसि	३०२	एत हनय वन्धय	३२५
एको च तत्थ सकुणो	२६८	एत हि ते दुराजान	३२
एको चर गोगवसे	३८२	एतावसेत पण्डिच्च	१७५
एको व इन्दो अमुरे	२९२	एत्येव से नीहता	२८९
एक ते याचमानस्स	३१२	एय ब्यग्धा निवत्तन्हो	७४
एक भत्त भुञ्जन्ति	३०१	एय लक्खण सीता च	२२९
एक मे भक्खित आसि	३८२	एदिसा ते मिगा देव	३२१
एतदञ्जाय मेघावि	३५८	एरण्डा पुचिमन्दा वा	२५०
एतदरियस्स कल्याण	३३२	एवम्पह वन्दि न तस्स	२८७
एतदेव हि मे नाम	१३२	एवमादीनव यत्वा	२९५
एतम्मि दिस्वा नरविरियसेट्ठ	५४	एवमादीपितो लोको	१७५
एतास्मि ते मुलपिते	१९४, १९५, २५८, २५९, २६०	एवमापज्जसे पोसो	१४७
एतास्मि वनसण्डस्मि	२६२	एवमेत तदा आसि	७१
एतस्स किञ्चेन इधानुपत्तो	६९	एवमेत महाराज	१८३
एतादित्ते भये जाते	३९९	एवमेत मिगराज	१२६
एतादिस आवस	३४२	एवमेव इथेक्कचे	८५
एतादिस इद दुक्ख	३८५	एवमेव इथेक्कचो	७७
एतादिस दुम्मतिना	२०३	एवमेव इमे कामे	१२१
एतादिम ब्राह्मण दिस्वान	१९८	एवमेव तुव ब्रह्मे	७२
एतानि खो सोत्थानानि	२१५	एवमेव नून राजान	३७
एतामु वे जावरे	२०७	एवमेव मनुस्सान	२५२
एते खो ब्राह्मणा	३०१	एवमेव मनुस्सेसु	५०, ६२, १०२, १२१, २७९
एतेन सच्चवज्जन	२८३, २८४	एवमेव मय राज	४२
एते भवन्ति आकारा	४८	एवमेव यो दुवकुलीनो	५९
एते भिम्मो समापन्ति	९२	एवमेव यो धन लद्धा	८१
एते भुत्वा च पित्वा च	३२२	एवेत हाति कत्तम्ब	१०३
एते भुत्वा पिबित्वा च	२६८	एव आनन्दितो होतु	३२१
एते भुत्वा वमित्वा च	३५१	एव वन्दतु पञ्चालो	४०१
एते यूषा पतिपन्ति	३१९	एव करोन्ति सम्पञ्जा	११२, २१७
एतेष था अञ्जतर	१३४	एव सज्जतु पञ्चालो	४०१

एव च ते रुचति	१६८	एव सव्वेहि जाणेहि	६४
एव च मे ददतो	२४३	एव सयतु पञ्चालो	४००
एव चलित असण्डित	९४	एव सुनीसेन सुभासितेन	१७१
एव च सो होति	१४७	एव सो निहतो सेति	९७
एव चित्त उदपादि	२३५	एव सो मुहितो होति	८४
एव चे कण्ह जानासि	२१६	एव हञ्जतु पञ्चालो	४००
एव चे तो विहरत	२५३	एस उप्पलसत्ताहो	८३
एव चे म विहरन्त	११८	एस धम्मो सिङ्गालान	७४
एव चे याचमानान	२५३	एस पापचरो पोसो	२६३
एव चे सत्ता जानेय्यु	६	एस भिय्यो पवेक्खामि	९८
एव जागरत सुतो	१६३	एसस्माक कुले धम्मो	१०३
एव धम्म निरङ्कुत्वा	४३	एसो खो पमदा देव	३४३
एव निस्सयसम्पन्नो	३५	एसो ते उपमा राज	१५७
एव पि अनुपायेन	१२०	एसोहमज्जे व उपारमामि	२४३
एव पि इध बुद्धान	१८०	एसो हि उत्तरितरो	९२
एव पि इध बुद्धान	१३२	एहि खो पहितो गच्छ	३७७
एव पि गामनिगमेसु	१४६	एहि गोध निवत्तस्सु	९७
एव पि चतुरा नारी	१३५	एहि त उपगूहिस्स	१७०
एव पि दहरूपेतो	३७९, ३८०	एहि त पटिनेस्सामि	२४६
एव पि बालस्स पजप्पितानि	३१७	एहि त पापयिस्सामि	३५९
एव पि मित्रेहि दळ्ळेहि	१४६	एहि माणव ओरेन	१४८
एव पि लोकासि	६०, १४६	एहि मे पिट्ठिमारुह	३८३
एव पि ओहारसुचि	१४७	एहिम गिरिमारुह	३९५
एवभूतस्स ते राज	१२४	एहिम रथमारुह	२९५
एवभूतस्स मे तात	१२४		
एव मन्दस्स पोसस्स	२००		
एव महत्थिका पञ्जा	३८८	ओकिण्णन्तरपरिख	२२३
एव मे परितातून	३८३	ओगह रहव अकहम	१३१
एव मे पेस्समानस्स	२२४	ओडुन्तु बाळपासानि	२६८
एव यस्स सुखो होहि	१४९	ओदहिस्सामह पस्स	१३६
एव यो स निरङ्कुत्वा	१६३	ओदातमूल सुचिवारि	१४७
एव लुङ्ग नन्दस्सु	११७, ३२०, ३२३	ओदातवत्था सुचि	१६७
एवं पिदित्वा विद्दु	३५८	ओदातसिङ्गा सुचिवाळा	३२१
एव वेदेनु पञ्चालो	३९९	ओभासय वन रम्म	३९४
एव यस्स सुखो हाहि	१८२, १८३	ओमह विप्य पलिप	४४
एव यो होति ममेच्च	२२१	ओरोपयस्सु उत्पाणि	१६९
एव यस्स ज्ञप्पन्न	३८७	ओसीदि मे दुस्स हृदय	२७०

ओ

म आतिगणा

क

३२२	कम्म समेक्खे विपुल	१९३
	करणीयानि भित्तानि	२७७
	करण्डको कलिङ्गान	१५८
३२३	करे सरिक्खो अथ वा पि	२८
३२३	करोमि ते सेनक	२७६
३२३	कल्याणधम्मो ति यदा	४०
३२३	कल्याणरूपो वतथ	९७
७४	कल्याणिमेव मुञ्चेय्य	२१
५१	कसन्ति वपन्ति ते जना	२३६
३३४	कसिणा पयवी धनस्म	२२६
२००	कसि-वाणिज्जा इणदान	३२२
५८	कसि-वाणिज्ज कारेन्ति	२९९
२४०	कस्सेसो सहो	३४३
१९४	काको तदा देवदत्तो	१४१
२०३	काकोला काकसङ्घा च	१३०
१३९	काक च यस्स लटुक्कि	११६
३०६	का त्व सुद्धेहि वत्थेहि	२३४
१०७	कानि कम्मनि कुब्बान	२४७, २४८
३६६	कानिस्स कम्मापतनानि	१९१
३७३	कानु काळेन वण्णेन	१३३
२८९	का नु ते सा महानाग	२१८
३९१	का नु दिब्बेन वण्णेन	१३३
१६३	का नु विज्जुरिवाभासि	३३५
३२१	कामा वा कामसञ्ज्ञा वा	३४२
१५०	कामाह वळिस्स ब्रूमि	२४७
३९३	कामेसु वे हञ्जरे	२८१
३३६	काम अह जानपदा	२६६
२७८	काम कन्दन्तु कुम्भण्डा	१०८
२७८	काम कामयमानस्स	२३८
९८, ११८	काम जनपदो मासि	२६४
२७८	काम पतामि निरय	११
१९६	काम यहि इच्छसि	६०
३९९	काम स्पुतु वा मा वा	१५६
१६०	कायेन यो नावहरे	९८
१५५	कायो परभोजन ति	२२६
२९८	काय एळमलामुम्बे	१२६
१६४	काय वालावा रुचिरा	७५

ते वहवो पुत्ता

ते सादिसी भरिया

नु भोतो कुसल

भोतो अमच्चेसु

॥ वस्सपा होन्ति

सो पाविसी वारि

हि सम्बाध

म मत्थमानस्मि

हिदुस्स करोन्ति

। कण्हो च

। वताय पुरिसो

न्धुम्हि च पोसम्हि

मो रहवो अकद्धमो

म विस अगमा

स्स चेव कत्ता च

॥ मया ब्राह्मणस्स

यच्छती वत्थमुपेति

वद्धो वित्तिकरो

वद्धो होति

य जागरत्त सुत्तो

य त्व पमोक्खो

य नु पल्लो सन्तो

त्य नु विस्ससे त्यम्हि

रुय न्वय वलवीरियूपपन्नो

रुय भा ब्राह्मणो

यय भो ब्राह्मणो होति

यय ममुद्धमतरी

यय नो ब्राह्मणो होति

यय ह्य भासति

वदास्सु नामय राजा

वन्दिस्तेन ह्ये र्हो

वप्पो च ते वद्धवरा

वमण्डलु गट्ठवान

वम्माय निक्कमन्तोह

काय बलाका सिखिनी	७४, १२७	किं कम्ममकरं पुब्बे	३८१
कारयन्ता नगरानि	२३५	किं गिज्ज परिदेवसि	१४९
कालिङ्गभारद्वाजो	२५७	किं छन्दो किमधिष्णायो	३५७
कालिङ्गो भाग्द्वजो च	२५६	किं ते उप्पज्जि नो मुच्चि	२००
कालिङ्गो राजा कालिङ्ग	२५७	किं ते जटाहिं दुम्भेघ	३१, ९७
काले निक्खमना साधु	५७	किं ते वत किं पन	२०६
कालो घसति भूतानि	६३	किं त्व नु तत्थेव	२६५
काल च अत्वा अभिजीहनाय	२१३	किं त्व विमनोसि	३४६
काल च ज्ञात्वा न तथाविधस्स	२५६	किं नु कोधे वा	१९४
काल वोह न जानामि	३९	किं नु ते अकर	२५९
का वेधमाना गिरिकन्दराय	३९४	किं नु त्व वळिस्स वूसि	२४७
कासायवत्ये सकुणे वदामि	१८६	किं नु सन्तरमानो व	११२
कासिकानि च वत्यानि	२९४	किं नु सोचसिनुच्चङ्गि	३७१
कासिस्म रञ्जो महेसो	३७५	किं वने राजपुत्तं	३९४
काळानि केसानि पुरे	१६०	किं सोल्ले किं समाचारे	१३३, १३४
काळा मिगा सेतदन्ता	३८	किं सु नरो जप्पमधिच्चकाले	२१४
काळे वा यदि वा जुण्हे	६	किं मूध भीता जनता	२२५
किङ्किणिकायो गहेत्वा	२९८	कीदिसा ते मिगा लुह	३२१
किच्छकाले किच्छसहो	१७४	कीदिसानिस्स पत्तानि	२५१
किन्नु उम्मत्तरूपो व	२१६, ३२५	कीदिसो तुम्ह परिवारो	१९०
किन्नु तेमे मिगा	३२०	कीदिस ते डण्ढान	२६८
किन्नु त्याय दिजो	३२३	कीवचिर नु मे यक्ख	१९३
किन्नु खर गरहसि	२६३	कीवचिर नु मे सम्म	१९३
किन्नु विस पपातो वा	२५४	कुक्कुटो मणयो दण्डो	७९
किन्नु सुवाहु तरमानरूपो	१९१	कुठारिहत्थो पुरिसो	२५१
किन्नु ध देव तवमत्थि	३३३	कुट्टी किलासो भवति	३८५
किमग्घति तण्डुलनाळिकाय	४	कुणपादिनि लोहितपे	१३५
किमण्डका इमे देव	८८	कुतो नु आगच्छथ	१८८
किमत्थमभिसन्धाय	७६	कुतो नु आगच्छसि	३०४
किमेवह तुण्डिलमनुपुच्छि	२६०	कुम्भोलका सकुणका	२९२
किम्पुरिससेवित्ते	२७३	कुक्कच्छा पयातान	११८, २३१, २३२
वित्तो च पण्डु च	२८६	कुलपुत्तो व जानाति	८२, ८३
वित्तो विवण्णो भवति	२२९	कुलावका मातलि सिम्वलिस्मि	९
किं अण्णये वानि	१८६	कुसलूपदेसे धितिया	३०
किं कम्म पुच्च तप	३६६	कुसलो सव्वनिमित्तान	३८७
किं तम्मजात अनुत्पत्ते	३६६	कुम्भ चैव मे हस	३२३
किं तम्ममजरि पुब्बे	३६०	कुहि गता कत्थ गता	१२५

कूटवेदी पुरे आसि
 कूटस्म हि सन्ति
 केन रामणभावेन
 केन सवरयत्नेन
 केनानुसिद्धो इध
 केनेन यज्यो विपुलो
 कोविदेव सुवर्णवायूरा
 कोष्ठा मयूरा दिविधा
 कोट्ट नु तत्त्व पूरेसि
 को तादिस अरहति
 को ते सुतो वा
 को त हिमति हेठेति
 को दण्डवानि गण्ह्य
 को दुतिय धमीलिस्स
 कोप जागत्त सुतो
 कोपना जवत्तजू च
 कोपनो उपनाहो च
 को नाय लोणलोपस्मि
 को नीध तिण्ण गरह
 को नीध वित्त न ददेव्य
 को नु उद्धितमत्तो व
 को नु रो भगवा
 को नु ह्वेत्य उपायो
 को नु मेव मना मब्बे
 को नुग्हाक इध सत्तु
 को नु सद्धेन महत्ता
 को नु सन्तग्धि पज्जोत्ते
 को पानुरागो तिदिवा
 कोमारिखा ते हेस्सामि
 कोम अनगियो देवो
 राय विन्दुस्सरो यग्गु
 रयाह देवानमकर
 रवेत्य गता उपजोनियो

३

गग्ग एत्त च गात्रि च
 सपन्नाङ्गुलम्मानि

२३९	खणित्वान कासु फलकेहि	३७४
५५	खतियस्स पमत्तस्स	३९८
२२९	खतियस्स वधो सुत्वा	३४४
२३०	खतिया ब्राह्मणा वेस्सा	११९, २७८
३१२	खतियो च अयम्मद्दो	११९
२११	खतियो च इसि दिस्वा	३४४
२१८	खतियो जातिसम्पन्नो	२८४
३४०	खन्ति ह्वे भासति	१९६
२६८	खन्तीबलो युद्धबल	२२३
३७०	खम तस्स महाराज	२०४
४२	खमनीय यापनीय	१७७
३३१	खरत्तच वेत्त यया पि	१४६
३२५	खराजिना जटिला पङ्कदन्ता	१२९, २७७
१६८	खानुषातसमा राज	२९९
१६३	खादज्ज म दानि	३६९, ३७०
१६	खिद्दुरतिममापत्त	३८६
१३३	खिद्दु रति विण्णजहित्वान	१९५
८३	खेतानि मय्ह विदितानि	३०४
३८९	खेम यहि तत्त्व अरी	३०
३१४		
७४		
६१	गङ्गा कुमुदिनी मन्ता	१७६
३४२	गङ्गाय सोतस्मि गहीतनाव	१५५
३२५	गङ्ग मे पिवहिस्सन्ति	३७८
२९१	गच्छ भीष पलायस्सु	३२०
४१	गजग्गमपेहि हयग्गमालिनि	५८
१२०	गण्हाहि नाग ववळ	२१८
३६०	गणितो च रतो च	१३०
१३५	गन्धारराजस्स पुरग्धि	२२०
२१९	गमनागमन पि दिस्सति	२१०
८२	गम्भीरचारो भद्दन्ते	१६९
१२३	गघ निल गहेत्वान	३८३
३०५	गघ चे तरमानान	१०२
	गघ व नट्ट पुरितो	३५०
	गघ व मिङ्गिनो सिङ्ग	२३८
१८८	गघ मय्हम उमान च	१९७
३०२	गहपनी रात्रपुरिसे	२५६

ग

तानन्तो नो महाराज
 ब्रानाम त न मय
 जानामि पुतो ति
 जानामि लुद्द पुरिसादको
 जिण्णो दुव्वलवक्कपूति
 जिब्हा तस्स द्विषा होति
 जिब्हा तस्स न भवति
 जीनो रपस्स मणितुण्डले
 जीवक्क च मत विस्वा
 जीव वस्ससत भग्ग
 जीवामि वोह न
 जेट्ठो अय मग्गिमो

अ

आतको नो निमिन्नो ति
 आतमेत कुरुत्तस्स
 आतीन च पिपो होति
 आती मे सुपसवद्धा

इ

इहमानो न जानाति

त

तगर च पलांसंन
 तग्ग ते अहमवित्तस्म
 तच्च य जिण्ण उरगो
 ततो अमत्तमादाय
 ततो अग्नि गहेत्थान
 ततो अह निम्भमिम
 ततो बद्धलिपत्तेमु
 ततो गलपिनीतेन
 ततो च राजा माधिनी
 ततो जना निक्कमित्थान
 ततो जानपश मव्वे
 ततो नामा निम्भमिग्गु
 ततो मिन्न गहेत्थान
 ततो गो वटिमाहम्म

२३०	ततो सो नळिनि गत्वा	२१९
७६	ततो सो पव्वजित्थान	३४४
३६९	ततो सो भरियमादाय	३४३
३६८	ततो हवे वित्तिमा	३६७, ३६९, ३७०
३९९	ततो हवे पण्डरको	३९३
१७३	तत्थ का नन्दि का खिट्ठा	३०९
१७३	तत्थच्छतो कुञ्जरो	३७२
१११	तत्थ तित्थुकमद्दिसि	३८२
२३	तत्थत्तनि वत्तप्पद्धे	९९
३५	तत्थद्दस अरञ्जस्मि	३२४
१६८	तत्थद्दसा कुञ्जर	३७३
३४५	तत्थद्दसा पोषत्तरणि	३७४
	तत्थ ब्राह्मणमद्दिसि	३८१
	तत्थ वधो च बन्धो च	३२६
९४	तत्थेव सा पोषत्तरणी	३७३
७	तत्थेव सो उग्गहेत्थान	३७३
८१, ३८१	तथा म मच्च पात्रेतु	३९७
२३५	तथेव तिट्ठति सीस	११२
	तथेव त्व अवेदेसि	१६६
	तथेव पुण्णा पातिपो	१४
११३, ११८	तदेव मे त्व विदिनी	१०१
	तदेव हि एत्तरहि च	३०६
	तदेवस्म वत्थान	२८
३२६	तपमा पज्जहन्ति पापवम्म	१७२
३८०, ३८२	तपस्मिनियो पच्चजित्ता	२८०
२९०	तपो नु ते ब्राह्मण	२२०
१८३	तमेन पस्सामि	१६१
३४३	तम्भानि हिमवतो	२७३
२८६	तया म असित्तापान्नि	१६५
३५७	तया समुद्दमतर्हि	९८
२०३	तयिमे नत्थि विस्मासो	३८४
२९५	तयो गिरि अन्तर	५८
२८६	तरमानो इम यान	२२८
३४३	तत्र मद्द च सील च	७५
२९८	तथेव दायीमत्तमत्थु	३६५
३८३	तथेव देव विव्रित	२३८
३१३	तथेव रक्खावरण	२७५

तससि भमसि लेणमिच्छसि	१३८	ता अम्बजम्बुलबुजा	३५८
तस्मा काले अकाले वा	१००	ता कम्बुकायूरधरा	३४०
तस्मा खणे नातिखणे	६८	तात भाणवको एसो	४१
तस्मा तुलेय्य मत्तानं	१५४	ताता ति पुत्तो वदमानो	९३
तस्मा पण्डितजातियो	१०१	तादिसाय सुमेधाय	२८४
तस्मा पत्तपुटस्सेव	३२६	तानिस्स कम्मायतनानि	१९२
तस्मा मत्तञ्जुता साधु	६७	तानीध खेतानि सो	२९६
तस्मा विनेय्य मच्छेरं	२१०	ताला च मूला च फला	३३२
तस्मा सखिलवाचस्स	७३	ताहं सरं दुक्खसेय्यं	१२१
तस्मा सतं च असतं	४३, २११	तिक्किच्छकसमा राज	२९७
तस्मा सब्बेन लोकेन	७८	तिट्ठन्ति ते तुमूलं	३७२
तस्मा हि छन्दागमनं	५३, १७४	तिट्ठन्ते नो महाराजे	२३०
तस्मा हि ते सुखिनो	१९०	तिणमासि पलासमासि	२४५
तस्मा हि धीरस्स	२३०	तिणमिव वनमिव	२७०
तस्मा हि पण्डितो	२९४	तिणा लतानि ओसध्यो	३९६
तस्मा हि पापकं कम्मं	३५९	तिणं तिणं ति लपसि	१०३
तस्मा हि मित्तानं न	३९४	तिन्दुकानि पियालानि	३२५
तस्स कम्मफलस्स	९२	तिपञ्चरत्तूपगतं पि	२३६
तस्स कम्मस्स कुसलस्स	१६४	तिरोकुट्टम्हि गायित्वा	३४३
तस्स कामरसं ज्ञत्वा	३४३	तिरोकुट्टं तिरोसेलं	३१४
तस्स गामवरं दम्मि	२६२	तिरोक्खवाचो असतं	३८९
तस्स चन्तेपुरे आसि	३४२	तीहूनकं सत्तसतानि	३३०
तस्स जानन्ति पितरो	३५८	तुङ्गानि हिमवतो	२७३
तस्स ते पेमकेनाहं	३०२	तुट्ठोस्मि देव तव	३३१
तस्स तं धूमगन्धेन	१६२	तुण्ही अहू किम्पुनरिसो	२६२
तस्स तं वचनं सुत्वा	२१६, ३३१, ३८३	तुम्हे खोत्थ घोरविसा	३३८
तस्स दोहळिनी भरिया	८२	तुम्हे सीहानं व्यग्नानं	१४४
तस्स नागस्स विप्पवासेन	२१८	तुवं च एको भरिया च	१८९
तस्स पुत्ता च दारा च	१३२, १७९	तुवं पि पुच्छामि अनोमपञ्ज	३१५
तस्स मे अहु संवेगो	३२१	तुव हि सेट्ठो	१९६
तस्स सक्को वतञ्जाय	८५	ते अन्धकारके कामे	१८४
तस्स सहीरपञ्जस्स	३२४	ते कथं नु करिस्सन्ति	१४९
तस्सा च गायमानाय	३४३	ते च तत्थ निसीदित्वा	२९३
तस्सादासि पसभ्तो	२५६	ते च तस्सानादित्वा	२९४
तस्साहं ओदहि पस्सं	१३७	ते च तेन असन्तुट्ठा	६८
तस्साहं परमं ब्रह्मे	३८९	ते जना मुत्तमेधन्ति	१०९
तस्सेयं थिलपन्तस्म	१४१	ते तत्थ कन्दित्वा	३७६

ते तस्य बालेनुपसङ्कुमिता	२९०	त ताह तात याचामि	१८८
ते तस्य ठत्वान् उनो	२२०	त त गामपति ब्रूमि	४९
ते तस्य भुत्वा खादित्वा	२९३	त त चे अनुसोचिष्य	९९
ते ताहि परिचारेत्वा	२९४	त त जातिपरिव्यूह	२३१
ते त वन्तारमागम्भ	२९३	त त वदामि कोसिय	२४१, २४२
ते दानि वक्कङ्ग	७६	त त्व भत्त पटिग्गह	३०२, ३०३
ते देववग्गा सुत्तुमालरूपा	३९३	त देवा पयिरूपासन्ति	१३१
ते देसा तानि बत्पूनि	२९	त नागकज्जा चरित	३३९
ते न पच्छा विजिगुच्छि	२२७	त नेगमा जानपदा	३७१
ते नेगमा जानपदा	३७१	त पस्स सम्म फलिम	१८२
ते पण्णसन्धता रमणीया	२७२	त पाप पक्क मया	२२७
ते पब्बता ता च बन्दरा	२७२	त पुप्फरसमत्तेहि	३५९
ते पापयम्मा पसवेत्त	२८१	त म कामेहि सम्मत्त	१६९
ते पुप्फसन्धता रमणीया	२७२	त म न तपस्ते वन्धो	१५७
ते म धम्मगुणे युत्त	२३०	त म वचितुमागच्छि	१३७
ते रुक्खा सविरूहन्ति	१६२	त म विद्यायत सन्त	१५७
ते लूङ्कममा राज	३०१	त लोनपक्क कम्म	१८६
तेसाह् पट्ठितो दूतो	८२	त बुद्दमान सोत्तेन	३५७
तेसाह् वचन सुत्वा	२३०	त वो वदामि	१५९, २५२, ३८५
तेसाह् समनुज्जासि	२२७	त मुत्वा कालिज्जो	२५७
तेमु उदुम्बरमूलस्मि	२९२	त मुत्वा राजा	२५७
तेमु चित्त पमादेत्वा	१६४	त्वन्नेव मणिना छत्रो	१४५
तेम च इद्दमानान	२९२	त्वमेव दानिमकर	६०
तेहि नून भरिस्सन्ति	३१९, ३२०	त्व आविकरोहि	३४५
त अनधिवासिन्तो	२५८	त्व खो पि सम्म	१३७
त इवाह न पस्सामि	२३५	त्व खोसि सम्म	१९०
त गच्छन्त ताव पिता	३६८	त्व च खो मे	२५६
त च अप्प च उच्छिट्ठ	४३	त्व च खो मेव	३५७
त च दिस्वान् आपन्ति	१७८	त्व च खो म	६७
त च भग्गिा पलोनेमि	३६४	त्व च भद्दे मुचिप्पणेन	२८४
त च राजा विसाहन्ति	३६३	त्व नोमि जाति	२४३
त च सत्तज्जटो लुहो	३९५	त्व पि भद्दे महेत्तोमि	७७
त च सो समतिक्कम्म	१७९	त्व पि वस्सुसत्त	३५
त तपावादिनि राजा	३८२	त्व लोहितक्खो	३६१
त तादिस्स कूटमिवाद्दि	२०९		
त तादिस्स पाण्डरि	३८५		
त तादिस्स देववग्ग	२६०	य	
		यने च निधे च वपन्ति	३०६

थिया गुहं न संसेय्य	३४८, ३९०	दिजा दिजं कुणपमाहरन्तं	१५८
थियो व तस्स जायन्ति	१७४	दिजो दिजाजं पवरोसि	२७४
थीनञ्जि चित्तं यथा	२३३	दिट्ठा मया वने रुक्खा	५२
		दिट्ठा मया विमानानि	२९७
		दियङ्गुकुक्कू उदयेन	१४६
द		दिवा च रत्तो च मया	१८९
दक्खं गहपती साधु	१७५	दिसा चतस्सो विदिसा	३७१
दक्खेय्यकपदं तात	६१	दिसो वे लहुचित्तस्स	१५४
दङ्गो बाहसहस्सेहि	६२	दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुत्ते	७१
दण्डहत्था निवारन्ति	३८५	दिस्वा पदमनुत्तिणं	७
ददतो मे न खीयेथ	२६०	दिस्वा फलं दुच्चरितस्स	३०९
ददन्ति हेके विसमे	२११	दिस्वा वदामि न हि	१३०
ददामि ते गामवरानि	२२१, ३६४	दिस्वान दन्तानि गजुत्तमस्स	३७६
ददामि ते ब्राह्मण	६९, ९६, १५३	दिस्वान नागस्स गति	३७४
ददामि वो ब्राह्मणा	७५	दीघोत्तरट्ठा जटिला	२४०
ददाहि मे गामवरानि	२१९	दीघं गच्छनु अद्धानं	१०७
ददेय्य पुरिसो दानं	१५१	दुक्खूपनीतो पि नरो	२६५
ददं भुञ्ज मा च पमादो	१६४	दुक्खो पुनब्भवो सक्क	२५८
दम्मि निक्खसत लुह	३२१, ३३७	दुज्जन्वो च सुजन्वो च	८८
दरिया सत्त वस्सानि	७९	दुज्जीवितमजीविम्ह	९२
दवप्पलुद्धो पुरिसो	१३३	दुट्ठस्स फरसा वाचा	१९४
दस खलु इमानि ठानानि	२३९	दुतियं समच्चिन्तेसुं	२९३
दस खलु महाराज	२९७	दुहदं ददमानानं	४३, २११
दस वस्ससहस्सानि	२३०	दुहसी अप्पकारोसि	३८१
दसेविमा वस्सदसा	३०९	दुद्दुभायति भद्दन्ते	९६
दहरस्स युविनो चा पि	२२३	दुव्वण्णरूपं तुवमरियवण्णो	१४१
दहरा च हि बुद्धा च	२२९	दुग्भासितञ्जि हे जम्मि	४००
दहरा वियलङ्कारं	३८५	दुमप्फलानेव पतन्ति	३५३
दहरि कुमारे	२०२	दुमो यवा होति	१८१
दहरो चासि दुम्मेघ	१२५	दुमं यथा सादुफलं	३१६
दहरो तुयं दस्सनिमोसि	१६०	दुम्मी रजोचत्तलघरो	२८४
दळ्हणमाणं मम एत्थ	१६७	दुम्मेघानं सहस्सेन	१३
दळ्हस्मि मूले विसटे	३३२	दुल्लभा ब्राह्मणा देव	२९७
दळ्हं दळ्हस्स खिपति	३४	दुस्स मे खेतपालस्स	९३
दानं च मुञ्च च समानमाहु	१७५	दूता विधावन्तु दिसा	३११
दासा च दास्यो	२०७	दूते ते ब्रह्मे	२५५
दासे कम्मकरे पस्से	२८३	दूतो अहं राजिघ	१०८
दासो य पञ्जस्म यसस्सि	३१९		

दूरे अपस्स येरो व	३११
दूरे सुतो चैव ब्रहा च	८९
दूसितो गिरिदत्तेन	४४
देवता नुमि सगम्हा	२८४
देवपुत्तो महिद्धिको	२९५
देवमनुस्सा चतुप्पदा	९४
देवा न जोरन्ति यथा	२२४, २२५
देवा मुसावादमुपातिवत्ता	८६
देविद्धिपत्तोसि महानुभावो	३४१
देवी अह सद्ध	१९८
देवी विय अचट्ठरूपमा	१६५
देव व यक्क अय या	२२४
दोहलो मे महाराज	३७१
द्वय याचनको तात	५३
द्वय याचनको राज	९३
द्वासत्तति गोतम पुज्जकम्मा	१५४
द्वे च सादिसियो	३२२, ३३७
द्वे द्वे सहपतयो	५५

घ

घजमपरिचित अनन्तपार	५८
घज्ज घन रजत	३६२
घनुग्गहान पवरो	३८६
घनुग्गहान पवर	३८६
घनुग्गहो असदिमो	४३
घनुहत्थनलापेहि	४२
घनु अट्ठेज्ज कत्वान	२६२
घनेन घज्जेन च	२७५
घमे घमं नातियमे	१५
घम्मट्ठोह पुरे बाधि	१५०
घम्मन्तरो वेत्तरणी	३५५
घम्मं च मे अरियप्पवेदिंते	१७१
घम्मेन निर जातस्स	१०८
घम्मेन निर प्रावीन	२३१
घम्मेन नो अपम्मेन	३७७
घम्मेन ब्रह्मदत्तस्स	४००
घम्मेन नाविता गाया	३१६

घम्मेन मन्त सब	२५०
घम्मेन मोचेमि	३३६
घम्मेन मोचेहि	३३६
घम्मेन वित्तभेस्य्य	९८
घम्मो रहदो अकद्दमो	१३९
घम्मो हवे पातुरहोसि	२२२
घम्मो हवे रक्खति	२०७, ३५६
घम्मो हवे हतो हन्ति	१७३
घम्म चरय ज्ञातयो	१३५
घम्म चराम न मुसा	२०६
घम्म चरे यो पि	२११
घम्म भणामि वेदेह	१५६
घिरत्थु कण्डिन सल्ल	५
घिरत्थु कामे सुवद्द पि	१८६
घिरत्थु त मज्जपान	२५३
घिरत्थु त यसलाभ	८०, ९०, १८५
घिरत्थु त विस वन्त	१७
घिरत्थुम आतुर	८२
घिरत्थुम महाकाय	९८
घिरत्थु सुवद्द कामे	२२७
धीरस्स बालस्स हवे	२६३
धीरा च खो सङ्गतिसन्यवानि	२२१
धीरा च बाला च हवे	३१५
धीरो च विधिविधानञ्चू	५७
धीरो नोगे अधियम्म	१४१
धीरो व बलवा साधु	१५४
धुत्ता च सोण्डा अक्ता	९४
धुत्तोम्हि सम्म मुमुक्ष	१२०

न

न अकाले विपेक्खेय्य	१९०
न अण्णवे सन्ति फलानि	१८७
न उस्सहे क्खे वत्थु	२५४
न कण्णायतनमुत्तेन	६६
न कण्ठो तच्चसा होति	१९४
न वत्तस्स च कत्ता च	१०७
न कम्भुना वा वक्कसा	३६७

न कहापणवस्सेन	६८	न त जित साधु जित	१७
न किरत्थि अनोमदस्सिमु	१६३	न त दळ्ह वन्धनमाहु	४९
न किरत्थि रसेहि पापियो	६	न त पादा बधिस्सामि	५७
नक्खत्तयोग न पुरे	२४९	न त याचे यस्स पिय	६७
नक्खत्तयोग पटिमानयामि	२४९	न त सक्कोथ अक्खातु	३७९
नक्खत्त पटिमानेन्त	१३	नत्थि अन्तो कुतो अन्तो	९२
न खत्तियो ति न च	३५४	नत्थि लोके रहो नाम	८८
न खो अय ब्राह्मण	१६७	न त्व अस्सत्थ जानासि	९१
न खो पनेत सुभण	४८	न त्व राघ विजानासि	३२
न खो मे रुच्चत्ति आळि	१९०	न दुक्कर किञ्चि महत्थ	३६९
नगर पि नागो भस्म	३३६	न नामगोत्त गण्हन्ति	१४२
न गुह्मत्थ विवरेय्य	३४८, ३९०	ननु जीविते न रमसि	६६
नङ्गुट्ट मे अवक्कम्म	१७७	ननु ते सुत ब्राह्मण	८६
न चत्थि मोक्खो मम	३६५	ननु त्व अवच लुद्द	३२१
न चत्थि सत्तो अमरो	३९०	ननु पस्ससिम काळि	७३
न चागमत्ता परमत्थि	३१५	ननु म सम्म जानासि	७५
न चा पि ज्ञापेति पर	१७०	ननु म सुहृदयो ति	६४
न चाहमेतमिच्छामि	२९६	न नो दाठा न विज्जन्ति	२९१
न चाहमेते इच्छामि	२१६	न नो पितून न पिता	३७१
न चाह चित्तो सुतमञ्ज्जतो	३०८	न न उम्हयसे दिस्वा	४८, २४७
न चे तुव उस्सहसे	३११	नन्दन्ति सरीरघातिनो	१३९
न चेव सा कालकता	९४	न पचामि न पाचेमि	३०३
न चेवह तत्थ तदा	२६५	न पटिच्च कम्म फुसति	९५
नच्चन्तवण्णा न बहून	२३४	न पण्डिता अत्तमुत्तस्स	२१३
न जानुय सागरवारिवेगो	२३६	न पण्डिता वेतन्मादियान्ति	१५२
नज्जो च तेमा पुथुलोमन्ता	३४०	न पापजनसत्तेवी	३२, १७७
न तक्कला सन्ति	२०४	न पापसम्भवङ्केन	१४७
न तस्स बुद्धि	१३४	न पुत्तहेतु न	३४०
न ता एक्कस्स न द्वित्त	२३४	नम फलेय्य उदधी पि	३३७
न ता पजानन्ति यत	२३३	न मत्थि ऊन कामेहि	२२८
न तामु सीण मरण च	२९६	नमत्थु सङ्घान समायतान	७८
न ताह तात	२०५	न मन्ता मूलभेसज्जा	२१६
न ते कट्ठाणि भिन्नानि	२५६	न मातर पितर वा	६८
न ते नटा नो पन	२८२	न मायमग्गि तपति	५६
न ते पीठमदायिम्ह	१०३	न मे अत्थो सहस्मेहि	२३९
न ते पुत्ता भयिस्सन्ति	३९८	न मे अय तुम्ह वधाग	२८८
न ते मस्कोमि अक्खानु	३७८	न मे इद तथा दुक्क	३९५

न मे इदं वृत्तति	१८७	न विस्ससे अविस्सत्ये	२२
न मे तपो अत्य-	२२०	न वे अनत्यकुसलेन	१३
न मे त्व पुत्त	२०५	न वेदा सम्परायाय	११९
न मे दाठा न विज्जन्ति	२९१	न वे देस्सन्ति सम्पज्जा	१५३
न मे दुग्भासितं ब्रह्मे	४००	न वेन सुखदुस्सणे	५१
न मे नयन्तस्स भजे भजन्त	५६, १०१	न वे निन्दा सुपरिवज्जयेय	२६२
न मे पिता वा	३६४	न वे पियम्मे ति	१३७
न मे पियो आसि	६२	न वे याचन्ति सम्पज्जा	१५३
न मे पिय अपिय	३९३	न वे सुगण्ह पठमेन	२३७
न मे माता वा पिता वा	७७	न सन्ति देवा इति	२८९
न मे वृत्तति भद्दो	७३	न सन्ति देवा पवसन्ति	४७, ३९५
न मे वृत्ति मिगालोप	१३२	न सन्यवस्मा मरमत्थि	३८
न मे वेर तया सद्धि	२६८	न सन्यव कापुरिसेन	३७
न मे सुत वा विट्ठु वा	११७	न सण्णिकुम्भो न पि	३६०
न म सपति आतपो	१७२	न सब्बभूतेसु विधेन्ति	४०१
न म सीत न म उण्ह	१०	न समाधिपरो अत्थि	१००
नम्हि देवी न गन्धर्वी	३३५	न साधु बलवा बालो	१५४, ३१६
न याचनाय न पि	२२२	न सिण्णमेत विदधाति	३१६
नयिदं चित्तवतो लोम	६८	न सुद्धि सोचनेनत्थि	२७८
नयिदं दुक्खं अदुक्खं	३२	न सो अच्छादनं भत्त	१४१
नयिदं निच्चं भयितव्यं	११२	न सोचनाय परिदेवनाय	१२२
नयिदं विममसीलेन	३६	न सो भित्तो यो	११९
नयिमस्स विज्जामयमत्थि विज्जि	६९	न हुरामि न भज्जामि	१६३
नयिमस्मिं कुम्भस्मि	३६४	न हि अज्ज्यञ्चिच्चान	२०८
नयिमं महि अरहति	११५	न हि अनेन पानेन	११२
न युज्जमाना न बलेन	३५२	न हि धम्मो अधम्मो च	३५६
नय नयति मेधावी	२५९	न हि नूनमस्स रज्जो	११७
न राजपुत्त उमूयामि	२३०	न हि वण्णेन सम्पत्ता	७३
नयनमारामारामु	१०५	न हि वेरेण वेरानि	१२६, १८०
नयच्छक्के दानि दिप्पति	१३८	न हि मत्थं मुनिसित	१००
न याचमुपजीवन्ति	१५१	न हि सब्बेसु ठानेसु	१७०
न याचम ना पण	१६०	न हेव इन्दो न सेनो	२९२
न याहमत जानामि	२०३	न हेव वामान नामा	१७४
न याहमेन भुज्जामि	२१२	न हेव ठित नासीन	९९
न याहमेन यनमा	३१३	न हेव वेदा अफगा	१२९, २७७
न याहमत सद्दहामि	२१२	न हेव सब्बत्थं वल्लन	११६
न याहं वट्ठव मज्जे	३५८	नागो जातफणो तत्थ	२६६

नागो यथा पङ्कमज्जे	३१०	निक्खित्तभिवक्ख भुञ्जन्ति	३००
नाच्चन्त नित्तिप्पञ्जो	११	निग्गाहकसमा राज	२९८
नाचिन्तयन्तो पुरिसो	२७	निग्रोधमेव सेवेय्य	५, २०४
नाञ्जत्र विधुरा राज	३७७	निच्च उव्विग्गहदया	३१
नाञ्ज सुचरित राज	१२४	निच्च उव्वेगिनो काळा	१४४
नादट्ठा परतो दोस	२४६	निरङ्कुत्वा अग्गिमादाय	२७८
नादेय्येसु दद दान	८७	निसम्म सत्तियो कयिरा	१०१, १११, २१४, ३३३
नानाछन्दा महाराज	८०	निसम्म च कत्त कम्म	३३३
नानादुमगणाकिण्णा	३५८	निसम्म दण्ड पणयेय्य	३३४
नानाभवा विप्पयोगेन	२८५	निसीये पि र्हो दानि	३२४
नानारत्तेहि वत्थेहि	२७९	निहीयति पुरिसो	१४८
नानारक्खेहि सञ्छन्न	३३९	नीलानि हिमवतो	२७२
नानुमित्तो गर अत्थ	३८९	नीलुप्पलाभ विमल	१९७
नानुम्मत्तो नापिसुणो	८०	नून तारकवण्णभे	३९५
नान्तलिव्खभवनेन	१२५	नून राजा न जानाति	१५९
नाग्भत्तीतहरो सोको	११४	नेकन्तमुदुना सक्का	२४६
नाय इसी उपसमसञ्जमे	६५	नेत सीहस्स नदित	४६
नाय घरान कुसलो	६८	नेव इत्थीसु सामञ्ज	१०९
नाय धम्म अधम्म वा	६४	नेव किणामि न पि	२४१
नाय नेव विभजति	१३१	नेव त उपजीवामि	१४३
नाय पुरे उण्णमति	४०	नेव दुट्ठे नयो अत्थि	१७८
नाय मिगानमत्ताय	२४०	नेवय्यकस्स सीस च	११२
नाय रक्खो दुरारुहो	१४	नेव सालो न खदिरा	२५१
नाय वयो तारकराजसन्निभो	३५४	नेवाभिसज्जामि न चा पि	१०३
नाय सिखा पुञ्जहेतु	२९	नेस धम्मो महाराज	३९८
नारि नरो निज्झपय	२२४	नेसो मिगो महाराज	२६६
नाल कवळ पदातवे	८	नो चे अस्स सका बुद्धि	१५६
नानक्खातिगतो पोसो	१७९	नो चे तुव उस्सहसे	३११
नास्मसे कत्तापण्हि	२०८	नो चे तुव महेसेय्य	३९५
नास्स सील विजानाय	४२, ६१, १३६	नो चे लभेय निपक	१८१
नाह तुम्हे पससामि	७३, १४३		
नाह तुम्हे विनिन्दामि	७३		
नाह दुस्सपरेतो ति	३२२		
नाह पुन न च पुन	३३		
नाह बलाका सिस्सिनी	७५		
नाह रोहण गच्छामि	३१९, ३२०		
निपन्ताय अगारस्मा	१९१		

प

पक्खन्दिना पगव्भेन	३६
पङ्के च पोस पलिपे	३५१
पङ्को च कामा पलिपो	१२९, ३४९
पचन्तो अपचन्तस्स	३०३
पच्चोरोह महाराज	२५७

पञ्जुषनाया पसवो	२६२	परे च न विजानन्ति	१८०
पञ्च पण्डिता मय	३१८	परोक्षत चे पि समागतान	२३
पञ्च पण्डिता समागतात्य	३४५	परोक्षहस्त पि समागतान	२३
पञ्चम समचिन्तेसु	२९४	पवासा आगतो तात	४८
पञ्चालराजा मिगव	३६५	पविट्टम्मि कासिरञ्जे	३३९
पञ्चाय तित्तिन सेट्टु	२३८	पविसि दुर्च्छि महतो	२८६
पञ्चायुपेत सिरिया	३१५	पविसित्वा परकुल	२५५
पट्टो भूमन्तलिवलस्मि	३८७	पविवेकरस पित्वा	१२०
पठम इव दस्सन	२००	पवुत्थ तस्स सरति	२४८
पणीत भुञ्जसे भत्त	१४४	पसिब्वके गहेत्वान	२९७
पण्णक तिखिणधार	१५०	पसू पि तत्थ हञ्जान्ति	३००
पण्हे वज्जो महोसधो	३४६, ३४७	पसू मनुस्सा मिगवीरसेट्टु	२७६
पसेय पतत सेट्टु	३२२	पस्स सट्ठाय सीलस्स	४६
पत्तहत्वा समणया	२४०	पस्सामि वोह दहरि कुमारि	१६१
पथव्वा सालिययक	२३८	पस्सामि वोह दहर कुमार	३५०
पदक्खिणतो आवट्ठा	२५७	पहूतधञ्जो कसिमा	२७९
पट्टुचित्तस्म न काति	८०	पहूतभक्ख दहुअनपान	२३६
पनावो नाम सो राजा	७१	पहूत मे धन सक्क	३१४
पनुज्ज दुपखेन सुख जनिन्द	८७	पाठीन पावुस मच्छ	२१२
पप्पोति मच्चो	२६०	पाणातिपातमकथ	२२७
पच्चत्तुपर्यरे रम्मे	४७	पाणातिपाता विरतस्स	२८८
पभिन्ना पग्परिसु	३८४	पाणातिपाता विरतो	२८८, २९१
परदार च दिस्वान	२२६	पाणातिपाता विग्गाम	२०७
परपाणोधा जीवन्तो	८६	पाणातिपाती पुरे आसि	२३९
परमकाण्डज्जत पत्त	३८१	पाणि चे मुदुको वस्स	७०
परस्स का अत्तनो	३१७, ३१८	पाणिस्सरा मुदिङ्गा च	२४३
परिगह लोभघम्म च	१९५	पाणेन ते पाणमह	३६७
परिवारवसमा राज	२९८	पातोव खो जग्गते	३२९
परिणायवसम्भन्ना	२९२	पापानि कम्मानि कत्तवान	१२९
परिदेवपमानो चे	२२९	पापानि कम्मानि करोति	३१५
परिप्लवन्त पयवि	१७९	पापानि कम्मानि करेय	२७७
परिव्यज महा लोरो	९०	पापो खोसि राजपुत्त	२७०
परिभूतो मुदु हंति	२८६	पापोज्जवरण ठान	१२०
परिमुट्ठा पण्डितानामा	१८०	पाल्लेय्यो तदा नागो	२८२
परिसद्धुपयो नाम	१७९	पासादवरयतो	२६५
परिणाय पि मे अय्ये	३८७	पासाद नारयिस्सामि	२३५
पस्सहृद्वज्जतगलामा	१८५, २९९	पिङ्गियानी सञ्चलोविस्सरस्म	१०६

पितरो च मे आमु	२०२	फरुसाहि वाचाहि	२०४
पितरं मे महाराज	२२६	फलस्स उपभुञ्जिम्हा	१८२
पिता च पुत्त अवच	१७९	फलानमिव पक्कान	२२९
पितामहो तात	२०४	फुट्टस्स मे अञ्जतरेन	८२
पियो हि मे आसि	३९३		
पिय खो आळि	१९०	व	
पिवन्ति चे महाराजा	४८	वकस्स वावरिकस्स	१०६
पीतानि हिमवतो	२७२	वद्धा कुलीका मितमाळ्ळेकेन	१९२
पुक्कुस पुरिस्सस्स ते	३४७	वल च वत मे खीण	१३२
पुचिमन्दपरिवारो	४५	वल चन्दो वल सुरियो	१८६
पुच्छाम कत्तारमनोमपञ्ज	१९६	वहुचिन्ती अप्पचिन्ती	२६
पुण्ण नदिं येन च	५३	वहुभण्ड अवहाय	१९३
पुत्तदार पि चे हन्त्वा	६४	वहुम्पेत असग्भि	३२
पुत्ता तस्स न भवन्ति	१७४	वहुम्पेत वने कट्ठ	२४
पुत्तो च आजञ्जरथ	८०	वहुम्हि वत सन्तम्हि	२४०
पुत्तो तवाय तरणो	३३४	वहुस्सुतो सुतधम्मोसि	१९८
पुत्तो त्याह महाराज	४	वहुस्सुत चित्तकथि	१८४
पुत्तो वा पितर याचे	२२८	वहु चिद मूलफल	२९१
पुयुसद्दो समज्जो	१८०	वहु पि रत्तो भासेय्य	२४६
पुनपापज्जसी सम्म	७५, १२७	वहु पि सो विकरथेय्य	२८
पुब्बेव खन्ती च तपो च मय्ह	८७	वहूनि ठानानि	१५२
पुब्बेव दाना सुमना	२०६	वहूनि नरसीसानि	६३
पुब्बेव मच्च विजहन्ति	१११	वहूनि वसछिद्धानि	१०७
पुब्बेव भेतमक्खिसु	१७८	वहूनि विज्जती भोती	९८
पुब्बेव सन्निवासेन	६१	वहूमु वत सन्तीसु	२३९
पुरत्यामुखो निसिन्नोसि	१७७	वहू हि खत्तिया जीना	३९८
पुराणकुक्कुटो अय	५२	वहू हि मे दन्तयुगा	३७५
पुराणचौरान वचो निसम्म	८	वहू हि मे राजकुलम्हि	३७२
पुरिस्सा ते महाराज	२५६	वहूहि वतचरियाहि	२६०
पुरिस्सुसभ मञ्जमाना	६०	वहूत्थ ब्रह्मदत्तस्स	३९९
पुरे तुय सीलयत सकासे	८४	वळिस्स हि सो निगिलत्ति	२८२
पूतिमच्छ कुसग्गेन	३२६	वाराणस्य अहू राजा	३८१
पेनिता राजिनो दूता	३३१	वाराणस्य महाराज	८२
पोमेता ते जनेत्तो	३८५	वालस्स मूळहस्स	२५१
		वाला च मोहेन	२३७
		वाला व सो सद्गतिसन्धवानि	२२१
		वालो सो त्यति माणव	२०९
फ	९३		
फरुसा वा मे वाचा			

गलो वताय दुमसाखगोचरो
 वालो वताय सुनखो
 वालो व पण्डितमानी
 बेलुव पतित सुत्वा
 व्यावासि आपुरो पन्ह
 व्यावासि पुक्कुखो पन्ह
 ब्रह्मा उजू चारुमुखो
 ब्रह्मा पवट्टुकायो
 ब्रह्मलोका चवित्तान
 ब्राह्मणस्म गामवर
 ब्राह्मणो अजयूयेन
 ब्राह्मणो च वय जहे
 ब्राह्मण चैव व्यग्य च
 ब्राह्मण दानि पुच्छामि

भ

भक्खो अय मनुस्सान
 भगिनी उप्पलवण्णा च
 भक्खा माता पिता वण्डू
 भण सम्म अनुज्जातो
 भण कण्णमुख वाक्क
 भत्तत्थो भत्तवालं च
 भत्तु मम सत्तु माता
 भत्तुरत्थे परक्कन्तो
 भत्त मिन्न हुता भरिया
 भद्दको वतय पक्खी
 भद्दको वताय
 भयट्ठिता नागवपेन
 भरस्सु मातापित्तरो
 भरामि पुत्तदारं च
 भरामि मातापित्तरो
 भरिया चं पुरिम वज्जा
 भत्तातिथो नाम अहोमि
 भवन्ति हेके पुरिमा
 भवे च नन्दति तस्स
 भव नु चित्तो
 भानरास्म महाराज

६१, १३६, २६९, ३२५

६२ भातरो होन्ति मे लुद्ध
 ६२ भिक्खु च दानि पुच्छामि
 १५४ भिम्भो म आविमी पीति
 ९६ भोक्ष्या नून मे कामो
 १५१ भुज्ज सालि ययाकाम
 १५१ भुज्जस्सु भोगे विपुले
 ३६८ भुत्ता च मे भोगा
 १०२ भुत्ता मया निवापानि
 ३४२ भुत्त च पीत्त च तवस्समग्धि
 ८१ भुत्वा तिणपरिघास
 १६२ भुसग्धि कुट्ठो ति
 ८८ भरो मुदिङ्गा पणवा

म

मक्खी पळासी सारम्भी
 मक्खो एको व अच्चेति
 मच्छान भोजन दत्त्वा
 मच्छेरा च पमादा च
 मज्झन्धिके सम्पतिके
 मज्जे सोवण्णयो रासि
 मणि अतय रुचिर
 मण्डव्य वालांसि परित्तपञ्चो
 मण्डव्य भासि यमभासनेव्य
 मतान मसानि
 मत मन एव रोदध
 मत मरिस्स रोदन्ति
 मत्ता गजा भिन्नगळा
 मदा पमादो जायेय
 मधु इति मज्जमाना
 मधुवण्ण मधुरस
 मनुज्जमेव भास्येय्य
 मनुस्समुखपालान
 मनुस्सस्सेव पे सीस
 मनुस्सस्सेव मे सीस
 मनुस्सिन्द जहित्तान
 मनुस्संगु वत्त नत्त
 मनुस्सो अमनुस्सो वा

३२०

३०३

३१४

१६५

२६९

३३३

३३३

१३६

२६९

६७

१७०

३३९

१३३

२२९

८०

२१०

३२४

११

१९७

३०७

२०३

२८६

९३

१२५, १६०

३५३

३९८

१२१

१२१

९

१६५

९५

९५

१०८

२१२

३८२

मनुस्सोह व्यसम्पत्तो	३८३	मातु भरियाय भातुच्च	३८८
मनो चे ते नप्पणमति	९४	मा ते मित्तो अमित्तो	१२७
मन्ताभिजप्पेन पुरेहि	२४९	मा त्व चन्दे रोदि	२७१
ममन्नपान विपुल	६६	मा त्व नदि राजपुत्त	४६
मम लोहितभक्खस्स	९०	मानातिमाना कलहानि	३६२
ममेव देव पलित	१६०	मा नो देव अदा चक्खु	३१२
ममेव सुतनो अत्थो	१४८	मा न दहरो ति उज्जासि	३७९
ममेवाय मज्झमानो	७६	मा बालिय विलपि	५९
मम च दिस्वान	१४०	मा ब्राह्मण इत्तरदस्सनेन	९७
मयेकरत्त विप्पवसिम्ह	३२८	मा मद्दससु रोदन्त	९६
मय च भरिय नातिक्कमाम	२०६	मा मुनिकस्स पिहयि	९
मय्ह गामवर देहि	२६२	मा मे जनपदो आसि	२६४
मलमज्जकसमा राज	३०१	मा म देव निवारोहि	२२८
मल्ल गिरि पण्डरक	३२७	मायाकारा रङ्गमज्जे	३५५
महती वत ते वोन्दि	५२	मायाविनो नेकतिका	२४१
मह्वभयो भिसनको	२३२	माय्योम करि भदन्ते	३८४
महयित्वा सम्बोधि	२५८	मालियो चतुरक्खो च	१९१
महस्सादा सुखा कामा	२२७	माली तिरिट्ठि कायूरी	३५९
महाजनसमागमम्ह	२४४	माल च सो कासिकचन्दन	२७९
महामत्ता च मे अत्थि	२३१	मा सालूकस्स पिहयि	७९
महाराजस्सह धीता	१३३, १३४	मासु कुज्झ भूमिपति	१२८
महेसी सुवचिनो	२८२	मा सु नन्दि इच्छति म	१६
मा किञ्चि अवचुत्थ	१७३	मा हेव त्व अधम्मदु	३८४
मा खो त्व तात पक्कोसि	४१	मिगराजा पुरे आसि	१३६
मा च पुत्त मा च पति	२७१	मिगलुद्दो महाराजा	३२४
मातर पठम दज्ज	३८५	मिगान सिङ्गालो अन्तो	८३
मातर पितर चा पि	२४०, २४१	मिग तिपल्लत्यमनेकमाय	६
माता च पिता च	२२६	मित्तरूपेन बहवो	२०८
मा तात कुज्झि न हि	१२८	मित्तरूपेनिधेकच्चे	२०८
माता द्विपदाजनिन्दसेट्ठ	३४६	मित्तानि वे यस्स भवन्ति	२१५
माता पिता च भगिनी	२०७	मिताभिराधी चिरमेव	२६६
माता पिता च मे बुद्धा	२६९	मित्तामन्वापरिब्यूळ्हं	२२८
माता पिता परमा	३९०	मित्तो तस्सेव भजति	२४८
माता पिता भगिनी	३९०	मित्तो मित्तस्स पानोय	२२६
माता पिता समणब्राह्मणा	२२३	मित्तो हवे सत्तपदन होति	२०
माता मे सा महाराज	२१८	मित्त च कयिराय	२७६
माता य पुत्त तरुण	३९२	मित्त सहाय च	२७४

सत्त सहाय अधिगम्भ
मय्येध भरिया वजतो
रीळहेन लिता रहिरेन
मुञ्चथेत महानाय
मुत्ता च बाहसहस्सानि
मुत्तो चम्पेय्यको नागो
मुत्तो च यन्धना नागो
मुत्तो च सो पोरिसादस्स
मुत्तोसि हत्था बाळान
मेधावीनम्पि हिसन्ति
मोपा जाति च वण्णो च
मोष चस्स द्रुत हाति
मसकाज अवहाय
मसभनसा खुव राज
मसोदन सम्पिपायास

य

यक्खगणसेविते
यससा च मे पुत्तमकसु
यससा पिमाचा अथवा पि
यस्या हवे सन्ति
यवने पिमाचे अथवा पि
यक्खोहमस्मि वन्थाणि
यञ्च अञ्जे न रस्सन्ति
यञ्चेत इतिचीति च
यतो च सो पण्डितो
यतो च या बहुतर
या च जानेय्य
यतो पि आगतो अय्ये
यतो म सरती राजा
यतो यतो गय पुर
यतो सिन्धुता च
यता गराभि अत्तान
यस पोट न जानन्ति
यस बीजानि रुहन्ति
यस यतो निविगति
यसाग्गा च दसा च

२७४, २७६ यत्येको लभते वज्जु
१५१ ययन्नो पुरिसो होति
१३० यया अग्गी व सुरियो व
२१८ यया अह इतो
३४२ यया इमे विप्पवदन्ति
३३७ यया उगगतप सन्त
२१९ यया कुसो व सस्सो व
३६६ यया केत्ता च मस्सु च
३८४ यया गिलित्वा वळिस्स
१८४ यया त सिक्खो सज्जे
११९ यया दधी व खीर व
२४२ यया नदी च पन्थो च
३७८ यया नळो व वेळू व
१६२ यया पि अस्स नगर
३६५ यया पि उदककुम्भो
यया पि कीता पुरिसस्सुपाहता
यया पि चन्दो विमलो
२७३ यया पि ते सागरवारिमग्गो
३०६ यया पि दारको चन्द
३५४ यया पि नाव पुरिसो
३०६ यया पि पावको ब्रह्मो
३५६ यया पि बीजमगग्गिह
२२३ यया पि माता च पिता
५ यया पि रम्मको मासो
१२५ यया पि राजा नन्देय्य
१२२ यया पि हिमवा ब्रह्मो
६७ यया पमुमुट्ठि पुरिसो
१२२, १७० यया महा वारिषरो
३८८ यया माणवको पन्थे
५६ यया याचितक यान
९ यया वाचा च मुञ्जस्सु
१९ यया सम मञ्जमानो
१६९, २३२ यया सरणमादित्त
६७, ८८ यया सारदिक बीज
१८४ ययादके अच्छे विणसग्गे
२६, १५३ ययादके आविले अणसग्गे
१३१ यया रुच्छयलोमान

३१
२५
२३१
२५४
२३६
१८६
२३२
७०
२४७
३१२
२३१
१६, २३४
२३२
३९१
११४
५९
३७९
२३७
११४
३४९
३८०
२०३
३१०
३७९
१५०
३७९
१२८
३५७
७६
२९६
२९
२५०
२२९
७०
४५
४४
१७६

यदा कदाचि मनुजेषु	२२०	यसोकरो पुञ्जकरोहमस्मि	२२१
यदा काका उलूका च	१७७	यसं लब्धान दुम्भेघो	२८
यदा कुलको सकुणो	१७७	यस्मा च पनिघेकच्चे	१५६
यदा च सरसम्पन्नो	१०४	यस्मा च मे अनधिमनोसि	३६८
यदा ता पस्सन्ति	२३३	यस्मा च वारि गम्भोरं	३८२
यदा न पस्सन्ति	२३३	यस्मा दानं नाभिनिन्दं	२०१
यदा निस्सेणिमारुह्य	१७७	यस्मिं व जायमानमिह	२००
यदा पराभवो होति	३९, १४९, ३२२	यस्मिं मनो निविसति	१७, २५३
यदा बिम्बोदुसम्पन्नो	१७७	यस्स एतादिसा अस्सु	२१६
यदा भकसपादानं	१७६	यस्स कायेन वाचाय	१०९, १८८
यदा मत्तो च दित्तो च	८१	यस्स गामे सखा नत्थि	९३
यदा भुलालपत्तानं	१७७	यस्स चित्तं अहालिहं	९८
यदा यदा यत्थ यदा	८	यस्स चेत्ते न विज्जन्ति	५७
यदा ससविसाणानं	१७६	यस्सत्ता नालमेको व	११४
यदा सामुद्दिकं नावं	१७७	यस्सत्था दूरमायन्ति	६९
यदा मुराघटं पित्वा	१७७	यस्स दिवा च रत्तो च	६९
यदि मे अज्ज पातरासकाले	२४४	यस्स देवा पितरो च	२१४
यदि हेत्तसि दस्साम	१०५	यस्स भरिया तुल्यवया	२१५
यदेसमाना विचरन्ति लोके	२८१	यस्स मङ्गला समूहतासे	२१
यदेसमाना विचरिम्ह	२९०	यस्स राजा भूतपति	२१५
यमहसाथ दह्हरि	३७६	यस्स रुक्खस्स छायाय	२१३, २९४
यमन्नपाने विपुलस्मि	३९७	यस्स सम्मुखचिण्णेन	९०
यमरियधम्मेन	२१५	यस्स साखा पलम्बन्ति	२५१
यमानयि सोमनस्सं	१८५	यस्सस्स सक्खी मरणेन	३४९
यमाहु देवेसु	३१२	यस्सा पि धम्मं पुरिसो	२१३
यमिमं नदि पस्सति	३२८	यस्सेत्ते च तयो धम्मा	१५
यमुग्गत्तेजो उरगो ति	३३५	यस्सेत्ते चतुरो धम्मा	१५, ५७
यमुद्धरि वाहने	२६३	यस्सेव भीतो न ददाति	२१०
यमेकरत्ति पठमं	३५२	या काचि नज्जो	३१७
यमेकरत्तं अनुत्तप्पयेतं	३२८	याचको अप्पियो होति	१५३
यमेतमवसा उदाधि	३१७	याचनं रोदनं आहु	९६
यमेतं परिसप्पत्ति	१०४	या च मनुस्सलोकास्मि	३५८
यमेतं वारिजं पुष्कं	१४३	या तिसत्ति सारमया	१४६
यमिह जाते न पस्सति	२००	या ते कता ब्राह्मणस्स	३६६
यमिह गच्छ च धम्मो च	३९	या ते सा भरिया	२०५
यगस्सिनो उत्तमपुगलम	१०२	या दत्तिदी दलिहस्स	९५
यमस्मिन् कुले जातं	७२	यादिमं कुरुते मितं	३२६

यानि करोति पुरिसो	५६, ११३	ये धम्म नप्पजानन्ति	१६३
यानि पुरे तुव देवि	८९	येन अत्येन आगच्छि	३१२
यानि सच्चानि द्विपदिन्द	३१४	येन एको रथो याति	१०५
या मन्तना अरञ्जस्मि	१०४	येन काम पणामेति	३६
या मेसा व्याहामि	२६१	ये न काहन्ति ओवाद	४८
यायञ्जमनुसासति	२६	येन केनचि वण्णेन	१५६, २१३
यायेवानुसामनिया	१२८	येन जातेन नन्दन्ति	२००
याव अनुस्सर कामे	२३८	येन जातेन नन्दिस्स	१८५
यावता चतुरो दीपा	१७७	येन भत्तानि पञ्चन्ति	१८४
यावता चन्दिममूरिया	६८	येन भुत्तेन यापेन्ति	१८५
यावता मणि घसाम	७९	येन भित्तेन ससग्गा	७४
यावता सीसती पोसो	१५९	येन सत्तुविलङ्गा च	२६
यावदेवस्सह विञ्चि	१००	येन सिञ्चन्ति दुक्खित	१८४
याव नृप्यज्जती बुद्धो	१०४	येनानिभूतो कुसल	२००
यावन्तो उदयिन्तूनि	३८४	येनासि किसिया पण्डु	७२
यावन्तो पुरिसस्सस्य	३४८, ३९१	येनोचित्ता जनपदा	३८६
याव सो मत्तमञ्जासि	६७	ये पण्डिता अत्यवसा	१९६
या सा रति उत्तमा	२२६	ये फलत्या मम्भजन्ति	१८३
या मीलवर्दी अनञ्जवेय्या	३४५	ये ब्राह्मणस्स समणस्स	१४४
युत्ते देव रथे देहि	३१२	येमे अह न जानामि	१५३
युत्तो रथो महाराज	३२५	ये म याचितुमामन्ति	३१४
मुवा मुनातो मुमुक्षो	३५०	ये विष्णुमुत्ता अनवज्जभोगिनो	३३५
ये कुम्भुरा राजकुलहि वद्धा	७	ये बुद्धेमपचायन्ति	१०
ये कुम्भुरा सत्तमता	३९७	ये वे सखीन सखारो	१८१
ये कुळीग ममुहस्मि	७२	ये मञ्जिओ ते पि दुग्गता	३०
ये केचि अरिय समणा	२९०	ये समणस्स ग्राहणस्स	१४४
ये केचि मानुसा वामा	३७१	येम न वडाचि भूतपुण्य	२४४
ये केचिमे मच्छरिनां	२४३	येम रागो च दोमो च	१६३, ३०७
ये केचिमे गुग्गतिमाममाना	२८३	येस वो एदिसो धम्मो	७४, ७७
ये सत्तिपाने अनियम्मचारिणो	१७१	यो अत्तनो दुक्खमनानुपुट्ठो	२५५
ये गुग्गमन्ता अविविण्णवाचा	३९१	यो अत्यकामस्स हितानुक्कम्पिनो	११, १२, १३०
ये च काहन्ति ओवाद	४८	यो अण्डुट्टस्स नरस्स	१२२
ये च मा न पममन्ति	७७	यो अलीनेन चित्तेन	१६
ये च गो पटिनट्ठाय	१२१	यो इन्द्रियान कामेन	१७६
ये च मोत्तेन गुग्गमन्ता	९६	यो किञ्जयनस्स आतुरस्स	३६५
ये सा पि न महुचा	२९०	यो कोपनेय्ये न करोति	१९५
य गे भवन्ति नागा च	२५७	यो गुग्गमन्त परिरम्भनेय्य	३८८

यो च अप्पटिवेक्खित्वा	२४६	यो पिट्ठिमसिको होति	३६०
यो च उप्पतित अत्थ	१०६, १३५, १७०,	यो पुत्तो कासिराजस्स	३९४
	२०८	यो पुब्बे कतकल्याणो	२१, ८७, १५९
यो च एतानि ठानानि	२४०, २४६, ३८१	यो पुब्बे करणोयानि	१७
यो च काले मित भासे	१००	यो वालमन्त	२५०
यो च त्व सखिनो हेतु	३२३	यो मातर वा पितर	२०५
यो च धम्मेन चरति	१८८	यो मे हत्थे च पादे च	९२
यो च याचनजीवानो	१५३	यो म पुरे पच्चुडुति	१५९
यो च वन्तकसावस्स	५६, ३७४	यो युज्झमानानमयुज्झमानो	२६१
यो च सील च पञ्च च	१५४	योय मिसानि खणति	१४३
यो चा पि मित्ते	१३४	यो वे अनट्ट व नट्ट ति चाह	२८१
यो चा पि सीते	१३४	यो वे कप्पे पटिकप्पे	१०६
यो चीध कम्म कुप्पे	१०३	यो वे काले असम्पत्ते	१००
यो जेतु वे राजरथे	३०८, ३३८	यो वे दस्सन्ति वत्तवान	३१२, ३१३
यो जेहि सारथि यान	३१३	यो वे धम्म धज कत्वा	२९
यो तस्स दुक्खजातस्स	२५५	यो वे नरो सुहृद	३८९
यो तिन्दुककखस्स	८९	यो वे पितुहृदयस्स	३४५
यो ते इम विसालक्खि	१९९	यो वे मेत्तेन चित्तेन	४०
यो ते पुत्तके अजादि	१९१	यो वे याचनजीवानो	१५३
यो ते विस्सासये	१८८	यो वे सब्बसमेतान	७२
यो ते सखा दहरो	१९१	यो सब्बलोकस्स	२१४
यो ते हत्थे च पादे च	९२	यो साहसेन अधिगम्म	१८७
यो त विदुग्गा	२६५	यो हरे मत्तिक थाल	१२६
यो त विस्सासये तात	१०९	यो हित्वा पुब्बसञ्जो	३५९
यो दन्धकाले तरति	१०७	योहु सेट्ठो सहस्सस्स	२२८
यो दन्धकाले दन्धेति	१०७	योह अत्थ च धम्म च	३७७
यो दिस्वा भिक्खु	१४२	य अन्नपानस्स पुरे लभाम	९९
यो दुक्खफुट्ठाय भवेय्य ताण	२४, ५४	य उस्सुका सङ्गरन्ति	७७
यो देवोय दक्खिणाय	२३६	य एकराजा पथवि	२८०
योप उप्पतित अत्थ	१७०	य एणिकूलस्मि जन	१५५
यो धम्मलद्धस्स ददाति	१७५	य एता उपसेवन्ति	७०, ७१, ३६४
यो न हन्ति न धासेति	२१२	य किञ्चि उमतो तीरे	३५८
यो नावजानाति सहायमिच्छे	२१८	य किञ्चि पिट्ठ च हूत च	१९९
यो नीलिय मण्डयति	१०७	य च जञ्जा कुले जात	१२१
यो परेस पचनानि	११८	य च हेतुमुपादाय	२३५
यो पट्टेन चित्तं	१८	य से पविकत्थित पुरे	१९
यो पाणभूतानि	१७६	य त अपुञ्छिम्ह	३१९

य त वसन्तसमये	१४	य सत्त वस्सानि	२८८
य त्वेव जञ्ज्रा सदिसो	३८	य सालवनस्मि सेनको	३४७
य त्व अङ्कुस्मि वङ्कुति	१२३	य सुवण्णो सुवण्णेन	४५
य त्व अपायेसि	१५५	य हि कयिरा त हि वदे	१५, ११९, १३२
य त्व पति नितिस्रोसि	३५८	य हि याचे त हि ददे	३१३
य त्व मुखेनाभिसमेवखसे	१९८	य होति किच्च	२७४
य दण्डकिरञ्जो गतस्स	३६८	य्वाह साल्लियछापो ति	१२१
य देवसङ्गा वन्दन्ति	२८४		
य न लब्भा मनुस्सेन	२१६		
य न सक्का निपालेतु	२२९	रज्ज च पटिपन्नास्म	३७७
य निस्सिता जगतिरुह	१०, १८५	रज्जुवालम्बनी चेसा	१६१
य नु गिज्जो योजनसत्त	३९, १४९	रञ्जोह पहितो	३७८, ३८०
य नु चोर गहेस्सन्ति	९१	रट्ठेसु गिद्धा राजानो	३०३
य नु पुग्गे विकत्थित्यो	१९९	रत्ति हि चोरा खादन्ति	३९९, ४००, ४०१
य नु लोम अहारेसि	१४५	रथकारो व चम्मस्स	२३९
य नु सम्म अह वालो	१३७	रमस्सु भिक्खाचरियाय	३३४
य नो अपुच्छित्य तुव	२८७	रम्म च ते आवसथ	३०९
य पसु खीर छट्ठेति	४००	राजपुत्त नमो त्यत्थु	९५
य पसु पसुपालस्स	४०१	राजपुत्तो च उज्ज्हातो	३४४
य पस्सति न त इच्छति	६३	राजवत्ता सूरवत्ता	२७६
य पित्वा उट्ठाप	३६१	राजा अपुच्छि विधुर	१६२
य पित्वा चित्तस्मिन्नेसमानो	३६१	राजा अवोच विधुर	२९७
य पित्वा भासेम्य	३६१	राजा वालिङ्गो चक्कवत्ति	२५६
य पुच्छितो न ॥ अक्खासि	५१	राजा च पव्वज्जमरोचयित्थ	३५१
य ब्राह्मणो अयादेसि	१६	राजा ते भत्त पाहेसि	१८८
य मनुस्सा विवज्जेन्ति	३६४	राजा पसग्ग पयवि	२३८
य म सो याचितु आगा	३१४	राजा मे सो दिजो मित्तो	३२३
य याचमाना न लभन्ति	३६३	राजायतन उज्जुपुट	२९९
य य हि राज भजति	३२६	राजा विलम्भते रट्ठ	१८५
य लद्ध तेन तुट्ठम्य	३१	राजाहमस्सि नरपमदानमिस्सरो	१७१
य लभति न तेन तुस्सति	६३	राजाह इस्सरो तेस	१५७
य वनेजो वनेजस्म	८८	रुद मनुज्ज खचिरा च पिट्ठि	१०
य वे दिस्वा वण्डरोविन्नरान	१०५	रुणपट्टमलिमट्टीव	३५७
य वे पित्वा	३६२-३६४	रादित्तेन हवे ब्रह्मे	१२५
य वे पिपित्वा अग्निदग्धा	३६१-३६३		
य वे पिपित्वा दुच्चरित	३६३		
य वे पिपित्वा न हत्तेम्य	३६३		

र

ल

लक्ष्मी वत मे उदपादि

१४२, २६९

लङ्घि समुद्धं पक्खन्दि	१९३	वरं च मे हंस भवं	१८२
लद्धद्वारो कतोकासो	३८७	वरं वरं त्वं निह्नं	७८
लद्धाय यक्खा तव निच्चभिव्खं	१४८	वस देवानुभावेन	२९६
लद्धा सतसहस्सानि	१९३	वसेय्याम तवागारे	२५२
लद्धा सुखं मज्जति	३१६	वस्समिव सरे पादे	२७०
लसी च ते निप्पल्लिता	३२	वस्सानि पञ्जाससमाधिकानि	७५
लुहुं च वत खिप्पं च	१७०	वाचं मनं च पणिघाय	२२५
लाभा वत मे अनप्परूपा	२४५	वाचाय सखिलो मनो	१३६
लाभो अलाभो यसो	९९	वाचा व किर ते आसि	२१
लाभो सिलोको	२५४	वाणिजकसमा राज	२९९
लित्त परमेन तेजसा	२२	वाणिजा सभिति कत्वा	२९३
लुद्धुत्ता निसामेय	३७१	वातस्सितानि भक्खेसि	३८२
लुद्धा देव समायन्तु	३७१	वाति गन्धो तिमिरानं	११७
लुद्धो चरी पासहस्थो	२९०	वाति चायं ततो गन्धो	९८
लुद्धानं लुद्धुत्तानं	२३३	वामेन भिक्खमादाय	३०३
लूखानि तिण्णवीजानि	१४४	वायमेयेव पुरिसो	१४, २८, २६४, २६५
लोहेन वे हज्जति	२२२	वारिदा पुरिमा साखा	२९४

व

वट्टनावलि सङ्कासा	३८१	विकन्तं सूकर दिस्वा	७९
वट्ठतामेव निग्गोधो	१२३	विकिण्णवाचं अनिगुह्मन्तं	३८८
वण्णगन्धरसूपेतो	४५	विक्रम रे हरिपाद	११७
वण्णवा अभिरूपोसि	२११	विक्रमामि न पारेमि	११७
वण्णारोहेन जातिया	११८	विचराम दानि गिरिवननदियो	२७४
वधिस्समेतं ति	३७४	विचेय्य दानं	१७६
वधिस्सामि ते लट्ठिके	११६	विज्जमानेसु वाकेसु	४६
वनिव्वतो मय्ह वनि	३१२	विज्जाघरा घोरमधीयमानं	३५५
वनं यदग्गि दहति	१०७	विदितं युसं उन्दुरानं	१०४
वन्दामि तं कुञ्जर	११५, ११६	विदेसवास वसतो	८८
वन्दे अहं पव्यतराजसेट्ठं	३९६	विट्ठो च नागो	३७४
वन्दे इन्दीवरीसामं	३९६	विना पि दाना तव वचनं	३३७
वन्दे ते अपिरव्रह्मे	२७४	विनील दुग्गं भजसि	३७
वन्दे भागीरथि गङ्गं	३९६	विब्रन्तचित्ता कुपितिन्द्रियासि	३३५
वन्दे सीहे च व्यग्गे च	३९६	विब्रन्तचित्तो कुपितिन्द्रियोसि	१५१
वम्भोक्कयूपस्मिं किपिल्लिकानि	२८६	विरते मेयुना धम्मा	२९७, २९८, २९९, ३००, ३०१
वरं चे मे अदो सक्क	१९४, १९५, २५८, २५९, २६०	विरूपवत्तेहि मे मेतं	५०

घलुम्पसेव पुरिसो	६१	सचे अह भूतघर	११५
ववरयिमास द्वार	८६	सचे अह मरिस्सामि	३५९
ववादेन किंसा होन्ति	१५०	सचे इम ब्रह्मे	४०१
विवादो नो समुप्यत्रो	१५०	सचे खो त्व उदयोसि	२२५
विविच्च भासेय्य दिवा	३४८ ३९१	सचे च किस्मिचि काले	३८८
विविधहि उपायेहि	१२०	सचे च खो उत्तरो	२३७
विविध अधिमना	३३०	सचे च जञ्जा अविसम्हमतनो	२५६
विस मा पटिसेविरयो	२५४	सचे च तनुजो पोसो	४४
विस्सासमापज्जिमह	३८९	सचे च त राज मदो	३११
विस्सासये न च त	३९३	मचे च म रक्खति	१०८
वीमसमानो इसिनो	२८२	सचे च राजा विचिचिच्छसे	२६६
वीस वा पञ्चवीस वा	१०७	सचे तस्स हेतुम्ह उभो	१४०
वुरय मे भवन दिव्य	२९७	सचे तुव युद्धवलो	२२२
वेदा न सच्चा न च	३४९	सचे तुव विपुले	३९८
वेदेहुपुत्तो भद्द ते	३९४	सचे ते ऊन कामेहि	२२८
वेहायस अगमा	३०६	सचे ते दुवस्समुपज्जे	२५५
वेहायस गम्ममगम्म	३६०	सचे पनादिकेनेव	७२
		सचे पिम पिह्यसि	१४५
स		सचे पि वातो	३३७
सकमित्तस्स कम्मेन	२७६	सचे पि सन्तो विवदन्ति	९२
सका रट्ठा पग्वाजितो	८८	सचे पि सेलस्मि वपेय्य	८४
सकुणो मग्ग्हको नाम	१४१	सचे ब्राह्मण गच्छेसि	१३६
सक निकेत अतिहीळयानो	२८७	सचे मुच्चे पेच्च मुच्चे	७
सक्को पि पटिनन्दिरय	२९५	मचे रोदे किंसा अस्स	११६
सक्कोहमस्मि देविन्दो	३१४	सचे लभेय निपक्क	१८०
सक्करूप पुरे सत	२३९	सचे वो बुग्गमानान	३८५
सक्खा च नित्तो ममामि	३१३	सचे हि त्याह धनहेतु	२८८
सखीन साजीवकरो	२०३	सच हि सच्च भणसि	१७३, १७४
सङ्कयेव अमित्तस्मि	३९, ३९२	सच्चप्पटिञ्जा तवमेस	३३८
सङ्कुप्पमत पटिलद्ध	२०८	सच्च किर त्व अपि	२१२
सङ्कुप्परागधातन	६६	सच्च किरिवमाहुसु	१८, १३७, २६३
सङ्कुप्प सङ्घित्तञ्चानि	९१, १६२	सच्च खो एत वदसि	३३२
सङ्घित्तरूपेन भव	११५	सच्च खो वदेसि माणव	२१०
सङ्गामावचरा सूरु	४४	सच्च चस्स हूत होति	२४२
सचाह वालो परनेय्यो	३३३	सच्चयो नाम म	८७
सचे अरञ्ज हित्वान	२५४	सञ्जोगसम्भोगविसेसदस्सन	८७
सचे अह तात तया	३९७	गट्ठि वस्ससहस्सानि	९२

सद्धि वाहसहस्रानि	२५८	सब्बे पिमे देवसमा	१५८
सठस्स साठेय्यमिदं सुचिन्तितं	५५	सब्बेव ते धम्मगुणा	२८४
सतमेको च मे पुत्ता	३२३	सब्बे समागम्म करोम	२३७
सतं सहस्सानि	२६१	सब्बे समेवं हि	३५३
सत्ततन्तिं सुमधुरं	६३	सब्बेसु किर भूतेसु	४२
सत्त मे रोहिता मच्छा	९३	सब्बेसं सीतिभूतानं	२७८
सत्तवस्सा पव्वजिता	१४४	सब्बेहि किर ब्रातीहि	७३
सत्ताहमेवाहं	२००	सब्बेहि किसुको दिट्ठो	६४
सत्तिगुम्भो च चोरानं	३२६	सब्बो जनो हिंसितो	६२
सदा मं गिलत्ते मच्चु	३७८	सब्बो लोको अत्तमनो अहोसि	५४
सद्दहामि महाराज	४७	सब्बो लोको परिचित्तो	२६२
सद्दहासि सिङ्गालस्स	२६	सब्बो व लोको एकतो	२४६
सद्धाय निक्खम्म पुनं	२०१	सब्बं नरानं सफलं	३०७, ३०८
सन्ता दन्तायेव	२०१	सब्बं भण्डं समादाय	१२६
सन्ति अञ्जे पि खखासे	१६२	सब्बं सुतमधीयेथ	१२५
सन्ति अञ्जे पि सकुणा	१३२	सग्गिभरेव समासेथ	४६
सन्ति अञ्जे पि ससका	२१६	समणं तं मञ्जमानो	९७
सन्ति पक्खा अपतना	१०	समणे तुवं ब्राह्मणे	२०२
सन्ति खखा हरिपत्ता	१८२	समणे ब्राह्मणे चा पि	२४०
सन्दिट्टिकमेव अम्म	१७२	समणे ब्राह्मणे वन्दे	३९६
सन्धि कत्वा अमित्तं	३९, ३९२	समणे मयं ब्राह्मणे	२०६
सप्यं पमोक्खामि न ताव	१४०	समणो ति मे सम्मतत्तो	३९०
सव्यकामददं कुम्भं	८१	समसित्तिकं अनवसेकं	२२
सव्यज्झू सव्वविद्धू च	२५८	समप्पितो पुथुसल्लेन	३७५
सव्यत्थ कतपुञ्जास्स	७९	समा अम्बट्टवेस्सेहि	२९९
सव्यभोगा परिजिण्णा	३९९	समागता जानपदा	२६४
सव्वमिदं चरिमं कत्तं	९०	समा गोपनिसादेहि	३००
सव्वलोकविशुद्धोसि	२१२	सम्पत्तं अत्तनि वेरं	२१२
गव्वसं सीतिभूतानं	२७८	सम्पन्नवाहनो पोत्तो	३२४
गव्वसहस्रारको नत्थि	२५	सम्पन्नं सालिकेदारं	२६८
गव्या क्रियेव परिनिट्ठितानि	८७	सम्पत्तं अत्तनि वेरं	२१२
गव्वा दिग्गा अनुविस्सटोहमस्मि	२२२	सम्पेसि खो मं वाचाय	१३१
गव्वानि एतानि गुणसितानि	१९६	सम्पेसितो च रज्जा	२५७
गव्या परिणमया केण्णु	१६९	सम्बोधितो स महानुभावो	३७६
गव्वामित्तं रण कत्वा	४३	सम्भवो नाम मे भाता	३७९
गव्वायम कट्टमतिणमारणं	१०८	सम्मुग्गा वा तिरोक्खा वा	९८
गव्वे अनिदिग्गा द्वारा	१९३	सम्मोदमाना गच्छन्ति	१०

सरभा सरदे काले	१६२	साधु होतु तपो चिण्णो	२४०
सरभे च गते दिस्वा	१६३	सान् सम्बहुला जातो	१८
सरभेसु मन कत्वा	१६२	सा नून पुन रे पक्का	४००
सरभ गिरिदुर्गसिंघ	२६५	सा नूनमा कपणिका	२१८
स राजपुत्तो परिदेव्यन्तो	३३१	सा नूनाह इतो गन्त्वा	१६९
स राजा इसिना सत्तो	१७४	सा नूनाह मरिस्सामि	१५९
स राजा परिदेवेसि	३४२	सामग्गिमेव सिक्खेष	२५२
स राजा पाविसि ब्यम्ह	३३९	सामा च खो चन्दनलित्तगत्ता	११३
सरानि खीयन्ति	३५३	सा मुहुत्त पलायित्वा	३२०
सरीरदब्ब बुद्धव्य	४९	सा म अत्रेण पानेन	११८
सरीरमज्झम्हि ठितात्तिमज्झह	१८९	सा म सण्हेन मुदुत्ता	११८
सर च जुहति पोसो	२४२	सायमेके न दिस्सन्ति	२२९
सवनेन एकस्स	२५२	साय च पातो उदक	३३२
सवनेन पियो मेसि	२५२	साय समज्जा इयमज्जपत्ता	४१
ससत्त्वा तात राजानो	२५४	सारिपुत्तो तवा नापो	१९७
ससमुद्परियाय	९०, १८५, ३८७	सालीन ओदन भुञ्जे	९०, १०८
सहस्सकण्डो सतगेण्डु	७१	सा होतु नावा	१९९
सहस्सवेदो पि न त	१२९, २७७	साह बहिंसारतिनी	२८३
सा इस्सिता दुक्खिता	३७२	साह ब्राह्मणराजान	२८३
साक भिस्स मधु मस	३०३	सालूरसङ्घ च निसेधयित्वा	३२७
सा कात्थियानि सुणिंसाय	१६८	सिक्खेय्य सिक्खित्तग्गानि	२५
साखाहि वक्खो लभते	३५०	सिङ्गाल याल दुम्भेध	१२६
सागरपरियन्ताय	२५७	सिङ्गालो मानयद्धो	६२
सा च अन्तेपुर गन्त्वा	३४३	सिङ्गीमिगो आयतचक्खुन्तेतो	७२, १३९
सा च अस्सममागच्छि	३९६	सिङ्गेन निहनाहेत्	७६
सा च छिता च पग्घरि	२९३, २९४	सिरी च लक्खी च	१७१
सा तत्थ उपसङ्गम्भ	३४२	सीलवन्तो न कुवन्ति	१०३
सा तत्थ परिदेवेसि	३९६	सिलेसूपमा सिखिरिख	२३४
सा तत्थ वित्ता सुमना	१९९	सील किरिब कल्याण	२१, ८१, १००
सादु वा यदि वासादु	१०८	सील सेय्यो सुत्त सेय्यो	११९
सादुनि रमणीयानि	१०८	सीस नहातुप्पलमालभारी	३७३
साधु खो पण्डितो नाम	२३	सीहङ्गुली सीहनखो	४५
साधु खोसि अनुत्पत्तो	२९५	सीहा च ब्यग्घा च	३५५
साधु खो सिप्पक नाम	२५	सीहा ब्यग्घा च दीपी च	३८३
साधु जागरत्त सुत्तो	१६३	सीहो च सीहनादेन	३४
साधु भासत्थिय यक्खो	२२६	सुकस्स भासमानस्स	१४३
साधु सक्खि वत्त होति	१८२, १८३	सुकिच्छस्स परिदेव्यन्तो	३२७, ३२८

सुककच्छवी वेधवेरा	२४१	सुवण्णमालं सतपत्त फुल्लितं	१९७
सुखञ्जलिपग्गहिता	२०८	सुवण्णसंकच्चधरा	३९७
सुखं च रुखं कोळ्ठापं	१८२	सुवस्स च वरं दत्त्वा	१८२, १८३
सुखकामे दुक्खापेत्वा	१७५	सुवासितं इसिनं	२८२
सुखस्सानन्तरं दुक्खं	१७४	सुविजानं सिङ्गालानं	२५३, २५५, २६४
सुखा धरा वच्छनख	६०	सुसुखं वत जीवन्ति	१४३
सुखी पि हेके न करोन्ति	२१३	सुसुखं वत जीवामि	९४
सुखमालरूपं दिस्वा	३०२	सुसू यया सक्खरघोतपाणी	६७
सुखं जीवितरूपोस्मि	५५	सुसंविहितकम्मन्तं	३९९
सुखं दुक्खेन परिपाचयन्तो	२१३	सूचिं कम्मारागामस्मि	१३८
सुखं निरासा सुपति	१००	सूरेन बलवन्तेन	२७७
सुखं नु खण्डसो छिन्नं	२३५	सूरो सूरेन सङ्गम्म	५७
सुखं वत म जीवन्तं	२४	सेतानि हिमवतो	२७३
सुचित्तपत्तछदन	१३५	सेनामोक्खपलाभेन	१२०
सुच्चजं वत नच्चजि	९५	सेनेव त्वं पणसि	३६५
सुणन्तु मय्हं परिसा	३३२	सेनो बलसा पतमानो	४०
सुणन्तु मे जानपदा	१८५	सेय्यो अमितो मतिया उपेतो	१२
सुणिसा हि मय्हं वञ्छा	१६७	सेय्यो अमितो मेधावी	१२
सुणोम धम्मं असतं	२०६	सेय्यसो सेय्यसो होति	७८
सुणोमि तिट्ठामि	२१९	सेलं सुमट्ठं नरवीरनिद्रितं	१५८
सुणोहि मय्हं वचनं	२१९	सेवमानो सेवमानं	३२६
सुता हि मय्हं परमा विसुद्धि	८४	सो अयं हायति चेव	८३
सुतितिवक्खं अरञ्जम्मिह	१८८	सो करस्सु आनुभावं	९६, २१२
सुतं मेतं महाव्रह्मे	१८३	सोकट्ठाय दुरत्ताय	३९५
सुत्वा कण्णसुखं वाचं	३२१	सो कोसियो अत्तमनो	२६९
सुदस्सं वज्जमञ्जेसं	१२६	सो खत्तियो होतु	२७९
सुदिट्ठरूपसुगगतपानुवत्तिना	१८९	सो गामणी होतु	२८०
सुदुक्करं कम्ममकासि	२७५	सो धोरूप निरयं	१३०
सुदुल्लभित्थी पुरिसस्स	३९८	सो च पोमखरणीतीरे	३१४
सुन्हातो सुविल्लोत्ति	१२७	सोचयिस्सति मं कन्ता	१६५
सुब्भू सुभा सुप्पटिमक्ककम्बु	१९८	सो च वेगेनुदण्णत्तो	३८४
सुमज्जं च सुपासं च	१३८	सोचं पण्डु किसो होति	११४
सुरक्षितं मे ति कयं	१९०	सो छिन्नवात कममो	३६०
सुरामेरयमाधुका	२२७	सोततो सोसिन्दो चेव	२२
सुसङ्गलाभा जनकस्स	१५२	सो ते करिस्सामि	८९, १०२
सुसङ्गलाभो वत मे	३०८	सो ते सुव वर दम्मि	१८२, १८३
सुपण्णचित्तं भूमि	३३९	सो तय्य भुत्वा च	३३९

सो नून मधुर जाति	२१६	सोळसित्यसहस्सानि	२८३, ३३६, ३५९, ३८७
सो नूनाह इतो गन्त्वा	१६९	सयसन्ता बिबसन्ति	२५३
सो पञ्चत निरये	३३८	सवासेन हवे सपक	१२६, १६०
सो पस्ससन्तो महता	१४०	सविगारूपो इसिना	१८९
सो वज्जन्तू पासससेहि	२८१	सविगारूपो परिसाय	१५२
सो ब्रह्मगुत्तो चिरमेव जीव	३५	स्नेहसङ्गमिता गन्था	१९४
सो ब्राह्मणो होतु	२७९	स्वस्स गोमयचुण्णानि	१२०
सोभति मच्छो गङ्गेय्यो	५१	स्वागत से महाराज	२९५
सो भिन्नसीसो घहिरमविल्लतङ्गो	२८७	स्वाधिप्पागा भारद्वाजो	३७७, ३७८, ३८०
सो भाणवो तस्स पावदि	२०९		
सो म ततो समुद्रासि	३८३		
सो म दहति रागग्गि	५४	हत्थपादा च से सेता	३८१
सो म दिस्वा किम	३८२	हत्थपाद यया छिन्दे	३२५
सोवण्णमयो पमस्सरो	२०९	हत्थारोहा अनीकट्टा	३९९
सोवण्णमय मणीमय	२०९, २१६	हत्थिगवस्सा चिमे बहू	१६४
सो वेदजातो अज्झमवि	७१	हत्थी गवस्सा मणिमुण्डला	३१८
सो यो अह पमोक्खामि	३२०	हत्थीहि अस्सेहि रयेहि	३५२, ३५३
सोसेत्वा नून मरण	३५७	हृदयङ्गम कण्णमुख	२९१
सोह अपेतवरयो	३५७	हन्ति हत्थेहि पादेहि	१०९
सोह अच्चूळहसल्लास्मि	११२, १२५, २१०, २१७	हन्त्वा छेत्वा बधित्वा च	६४
सोह एतादिसि हित्वा	२९७	हन्दज्ज त्व मुञ्च वपा	३९२
सोह एव पजानामि	३०९	हन्द दानि वनन्तानि	१४७
सोह गन्त्वा मनुस्सेमु	२९६	हर अन्न च पान च	११०
सोह चतुप्पत्तमिम	२६३	हरीतक आमलक	२९९
सोह जनिन्देन	२५०	हलिहिराग कपिचित्त	१०९, १८८
सोह तदेव पुनण्णुन	१६४	हितेन तास नन्दाणि	२८३
सोह तमेवानुविचिन्तयन्तो	१६१	हित्वा गन्धारविसय	१५६
सोह तेनाभिमत्तोस्मि	३८४	हित्वा गामसहस्सानि	१५६
सोह ददामि सारतो	३८६	हित्वा घर पञ्चजितो	३९१
सोह दस्स च भोक्ख च	२३०	हिमच्चये हेमवताय	३२७
सोह नयेन सम्पन्नो	४०	हिय्यो ति हिय्यति पोसो	३५०
सोह नून इतो गन्त्वा	९२	हिरज्ज मे सुवण्ण मे	५५
सोह सत अज्जतर्रोस्मि	१८१	हिरिओत्तय्यसम्पन्ना	४
सोह सहस्सजीनो व	१७५	हिरिया तितिव्वाय	३९२
सोह सहा व साखाहि	३८२	हिरि तरन्त विजिगुच्छमान	११९
सोह सील समादिस्स	८१	हिरीमना पि अहिरीकमाव	३६३
सोळसाहि च चात्तिय	१९३	हीनजच्चो पि चे होति	३२४

हीनेन ब्रह्मचरियेन
होति सीलवतं अत्यो
होन्ति हेते महाराज

१७६ | हंचि तुवं ह्वमञ्जसि सेय्यो
५ | हंसा कोञ्चा मयूरा च
८९ | हंसो पलासमवच

२६
५०
१२३

सुद्धिपणं

पिड्ड	पन्तिथ	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो
७४	१८	मे धुनक	मेयुनक
९१	६	अहि सय	अहिसय
१८६	२	अहि सय	अहिसय
३२७	५	साळूरसद्धसा	ळूरसद्ध
३४४	१८	सण्डान	सण्डान
३८९	२	अनत्य वा	अनत्यया

मुद्रक-टेकनिकल प्रेस प्राइवेट लिमिटेड

२, लाजपत रोड, प्रयाग

प्रकाशक-भिक्षु जगदीश काश्यप, मन्त्री, पालि प्रकाशन मण्डल,
बिहार, नालन्दा (पटना)